

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

REPERTORIUM DIPLOMATICUM REGNI DANICI MEDIÆVALIS.

SERIES SECUNDA.

FORTEGNELSE OVER
DANMARKS BREVE FRA MIDDELALDEREN

MED UDTOG AF DE HIDTIL UTRYKTE.

2. RÆKKE.

UDGIVET VED

WILLIAM CHRISTENSEN

AF

SELSKABET FOR UDGIVELSE AF KILDER TIL DANSK HISTORIE.

7. BIND.

(1511—1513 FEBR. 20.

UDATEREDE BREVE.

TILFØJELSER OG RETTELSESR.)

PAA CARLSBERGFONDETS BEKOSTNING.

KØBENHAVN.

I KOMMISSION HOS G. E. C. GAD.

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE (AXEL SIMMELKLÆR).

1935.

Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie har den 28. Februar 1915 besluttet at udgive Fortegnelse over Danmarks Breve fra Middelalderen med Udtog af de hidtil utrykte, 2. Række, ved fhv. Arkivar Dr. phil. *William Christensen* under Tilsyn af fhv. Rigsarkivar Dr. phil. *Kr. Erslev* og Stiftsskriver Dr. phil. *Johs. Lindbæk*; efter den sidstes i 1919 indtrufne Død indtraadte i hans Sted Museumsdirektør Dr. phil. *M. Mackeprang*.

Svend Aakjær. Erik Arup. Louis Bobé. Johs. Brøndum-Nielsen. William Christensen. Knud Fabricius. Aage Friis. Astrid Friis. Georg Galster. Holger Hansen. Holger Hjelholt. Ellen Jørgensen. Bjørn Kornerup. Alfr. Krarup. L. Laursen. Axel Linvald. M. Mackeprang. Emil Marquard. Eiler Nystrøm. Poul Nørlund. Jørgen Olrik. Carl S. Petersen.

Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie

stiftedes i Januar 1877 med det Formaal at fremme Studiet af Fædrelandets Historie ved Offentliggørelsen af nogle af de mange Aktstykker, Breve, Krøniker og andre Kilder, som endnu henligger utrykte eller er mindre tilfredsstillende udgivne. Planen for Selskabet er den at betro Udgivelsen af de enkelte Kilder til et eller flere Medlemmer af Selskabet eller til Udenforstaaende, saaledes at de almindelige Regler for Udgivelsesmaaden vedtages af Selskabet, og saaledes at Udgivelsen kontrolleres gennem et af Selskabet nedsat Udvalg.

Selskabet har hidtil udgivet:

- Kong Frederik den Førstes danske Reglstranter**, udgivne ved *Kr. Erslev og W. Møllerup*. 1879.
- Kong Christian den Fjerdes egenhændige Breve**, udgivne ved *C. F. Bricka og J. A. Fridericia*. 1.—7. Bind. 1878—91.
- Codex Esromensis**. Esrom Klosters Brevbog, udgivet ved *O. Nielsen*. 1880—81.
- Danske Kancellireglstranter 1535—1550**, udgivne ved *Kr. Erslev og W. Møllerup*. 1881—82.
- Libri memoriales capitull Lundensis**. Lunde Domkapitels Gavebøger, udgivne ved *C. Weeke*. 1884—89.
- Aktstykker og Oplysninger til Rigsraadets og Stændermødernes Historie i Kristian IV.s Tid**, udgivne ved *Kr. Erslev*. 1.—3. Bind. 1883—90.
- Corpus constitutionum Danicæ**. Forordninger, Recesser og andre kongelige Breve, Danmarks Lovgivning vedkommende, 1558—1660, udgivne ved *V. A. Secher*. 1.—6. Bind. 1887—1918.
- Aktstykker til Oplysning om Stavnbaandets Historie**, udgivne ved *J. A. Fridericia*. 1888.
- Forarbejderne til Kong Kristian V.s Danske Lov**, udgivne ved *V. A. Secher og Chr. Stochel*. 1.—2. Bind. 1891—94.
- Repertorium diplomaticum regni Danicæ mediævalis**. Fortegnelse over Danmarks Breve fra Middelalderen med Udtog af de hidtil utrykte, udgivet ved *Kr. Erslev, William Christensen og Anna Hude*. 1.—4. Bind. 1894—1912.
- Danmarks Gilde- og Lavsskraaer fra Middelalderen**, udgivne ved *C. Nyrop*. 1.—2. Bind. 1895—1904.
- Aktstykker vedrørende Erik af Pommerns Afsættelse som Konge af Danmark**, udgivne ved *Anna Hude*. 1897.
- Breve til og fra Kristoffer Gøje og Birgitte Bølle**, udgivne ved *Gustav Bang*. 1898—99.
- Aktstykker og Oplysninger til Statskollegiets Historie 1660—1676**, udgivne ved *J. Lindbæk*. 1.—2. Bind. 1903—10.
- Vitæ Sanctorum Danorum**, udgivne ved *M. Cl. Gertz*. 1908—12.
- Missiver fra Kongerne Christiern I.s og Hans's Tid**, udgivne ved *William Christensen*. 1.—2. Bind. 1912—14.
- Luxdorphs Dagbøger**, udgivne ved *Eiler Nystram*. 1.—2. Bind. 1915—20.
- Scriptores minores historiæ Danicæ mediæ ævi**, udgivne ved *M. Cl. Gertz*. 1.—2. Bind. 1917—22.
- Kongelige Kammerregnskaber fra Frederik III.s og Christian V.s Tid**, udgivne ved *Emil Marquard*. 1918.
- Annales Danicæ mediæ ævi**, udgivne ved *Ellen Jørgensen*. 1920.
- Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie i dets første 50 Aar 1877—1927**. 1927.
- Inkvistitionskommissionen af 20. Januar 1772**, udgivet ved *Holger Hansen*. 1.—3. Bind. 1927—32.
- Repertorium diplomaticum regni Danicæ mediævalis. Series secunda**. Fortegnelse over Danmarks Breve fra Middelalderen med Udtog af de hidtil utrykte. 2. Række, udgivet ved *William Christensen*. 1.—7. Bind. 1928—35.
- Svaning-Hvitfeld**. Svanings Danmarkskrønike 1241—1282, sammenstillet med Hvitfeld og kildemæssigt oplyst, udgivet ved *Kr. Erslev*. 1928.
- Breve til og fra Mogens Gyldenstjerne og Anne Sparre**, udgivne ved *E. Marquard*. 1. Bind. 1929.
- Reynold Junges Montmesterregnskaber 1534—1540**, udgivne ved *Georg Galster*. 1934.

Bestyrelsens Medlemmer er for Tiden:

Ellen Jørgensen. Holger Hjelholt. Poul Nørlund.

Med det nu foreliggende 7. Bind af nærværende Værk er det lykkedes Udgiveren at føre Værkets egentlige Tekstbind frem til det Tidspunkt, der fra først af har været tænkt som Udgavens Afslutning, nemlig Kong Hans's Død den 20. Februar 1513.

Det er dog Hensigten at føje hertil dels en Arkivoversigt, ligesom der er givet i Værkets 1. Rækkes 4. Bind, og dels et Navneregister omfattende samtlige Tekstbind af nærværende Række.

Carlsbergfondet har med stor Liberalitet, for hvilken jeg tillader mig at udtale en ærbødig Tak, bevilget de betydelige Pengemidler, som har været nødvendige til Udarbejdelsen og Trykningen af Værkets Tekst. Fondet har tillige allerede givet en Bevilling til den ovennævnte Arkivoversigt; og det har udtalt, at det efter Afslutningen af denne agter at stille Midler til Raadighed til Udarbejdelsen af det omtalte Navneregister.

København i Maj 1935.

William Christensen.

FORKORTELSER.

Gælder som Regel for alle Kasus af vedkommende Ord.

ap. ∅: apostolus.
b. - beatus.
ep. - episcopus.
ew(v)ang. ∅: ew(v)angelista.
H. ∅: Herred.
Medb. ∅: Medbeseglet.

Mk. ∅: Mark.
mr. - marca.
S. - Sogn.
s. - sanctus (ss. ∅: sancti).
sig. - sigillum, sigilla.
virg. ∅: virginis.

I Tidsangivelser:

crast. ∅: crastinum.
dni. - domini.
dnica. - dominica.
f. - festum.
fer. - feria.
oct. - octavæ, octava¹.
sabb. - sabbatum.
vig. - vigilia.

I Titulaturer:

A. ∅: armiger (AA. ∅: armigeri).
a. w. (v.) ∅: a wapn (vapn).
discr. ∅: discreti.
Dn. ∅: dominus (DDn. ∅: domini).
M. - miles (MM. ∅: milites).
Md. - Mand.
R. - Ridder (RR. ∅: Riddere).
V. - Væbner (VV. ∅: Væbnere).
virr. ∅: virorum.

I de diplomatiske Oplysninger:

Additam. ∅: Additamenta.
AM. ∅: Arnamagnæanske Samling med dens forskellige Afdelinger (AM. efterfulgt af et Romertal og et Arabertal ∅: Arnamagnæanske Samlings Danske Diplomer).
Danske Kanc. ∅: Danske Kancellis Arkiv (i Rigsarkivet).
FLA. ∅: Landsarkivet for Fyn.
G. ∅: Henry Petersen, Danske gejstlige Sigiller.
K. ∅: Danske kongelige Sigiller 1085-1559, samlede af Henry Petersen, udgivne af A. Thiset.
Kl. ∅: Kloster.
LDipl. ∅: Langebeks Diplomatarium.

¹ Hvor dette Ord af Brevet ses at være Enkelttal, er det skrevet helt ud; men det er ofte i selve Originalerne skrevet: oct.

Lunds LA. ∅: Landsarkivet i Lund.
MS. ∅: Manuskriptsamling.
NLA. ∅: Landsarkivet for Nørrejylland.
RA. ∅: Rigsarkivet.
Reg. ∅: Regesta diplomatica historiæ Danicæ.
Reg. o. a. L. ∅: Registre over alle Lande (i Rigsarkivet).
Rtk. ∅: Rentekamrets Arkiv (i Rigsarkivet).
1. Række ∅: Repertorium diplomaticum regni Danici mediævalis indtil
1450.
SLA. ∅: Landsarkivet for Sjælland m. m.
Statsark. ∅: Statsarkivet.
SvRA. ∅: det svenske Rigsarkiv.
T. K. I. A. ∅: Tyske Kancellis indenlandske Afdeling (i Rigsarkivet).
T. K. U. A. ∅: Tyske Kancellis udenlandske Afdeling (sstds.).
UB. (ved Angivelse af Breves eller Haandskrifters Opbevaringssted) ∅:
Universitetsbibliotek.
UB. (i Bogtitler) ∅: Urkundenbuch.
ÆA. ∅: De ældste danske Archivregistraturer.

FORTEGNELSE

over Haandskrifter og Haandskriftsamlinger
med Angivelse af Opbevaringsstedet,
naar dette ikke anføres i Teksten nedenfor.

Additam.: Universitetsbiblioteket.

AM.: Universitetsbiblioteket.

Bartholin ☉: Bartholins Collectanea: Universitetsbiblioteket.

Bøllings Brevsaml.: Kgl. Bibl.

Donatio variorum: Universitetsbiblioteket.

Gl. kgl. Saml.: Kgl. Bibl.

Halmstads Stads Privilegiebog: Halmstad Bys Arkiv (i Byens Raadhus).

Hardsyssels Provstis Registratur: Ribe Katedralskoles Bibl., Grønlunds
Samlinger III. 31.

Kall ☉: Kallske Saml.: Kgl. Bibl.

Kallundborgske Registr.: Rigsarkivet.

Karen Brahes Bibl. (Manuskripter): Landsarkivet for Fyn.

Klevenfeldts forskellige Samlinger af Segltegninger: Rigsarkivet.

Langebeks Segltegn.: Rigsarkivet.

LDipl.: Rigsarkivet.

Ledreborgske Haandskriftsaml.: Kgl. Bibl.

Lundebogen ☉: Registrum ecclesie Lundensis: det svenske Rigsarkiv.

Løgumbogen ☉: Ny kgl. Saml. Fol. 881: Kgl. Bibl.

Malmöregistret ☉: Registrum ville Malmöyge: Malmø Bys Arkiv (i
Byens Raadhus).

Ny kgl. Saml.: Kgl. Bibl.

Odensebogen ☉: De la Gardie Nr. 39: Uppsala Universitetsbibliotek.

Rostgaard ☉: Rostgaards Saml.: Universitetsbiblioteket.

Sorøbogen ☉: AM. Fol. 290: Universitetsbiblioteket.

Specifikation ☉: Skånebrevsförteckningen: det svenske Rigsarkiv (tid-
ligere Haandskrift E 102, nu B 29).

Svavstedbogen: Rigsarkivet, Slesvig Bispes Arkiv.

Thott ☉: Thottske Saml.: Kgl. Bibl.

Uldall ☉: Uldallske Saml.: Kgl. Bibl.

Werlauffs Manuskripter: Kgl. Bibl.

1511.

Jan. 1. *Reg. 5464.* Perg. [med 4 Segl]. Anne og Johanne Christophersdatter Lykkes Arkiv; *a*c. 1800 ejet af Danske Selskab^a; 1894 af Universitetsbiblioteket afgivet til Rigsarkivet. *Danske Mag. IV. 18.* [11707
a—a) Oslo UB., Haandskr. Fol. 149 Bl. 18 a.

Jan. 2. *Reg. *9606.* Perg. [med 1 Segl]. Husum Bys Arkiv (Statsark. i Kiel, Husumer Urk. Nr. 99). *Beccau, Gesch. Husums S. 268* (læs (foruden Hertugens fuldstændige Titel): nye santlude - darby - obgemelten van *Husem* osten dem Westerende - in *deme* Westerende wanen - *byhelden* also betherto - vns, vnse eruen - *hengenn* nedden). [11708

Jan. 7. »Mårten Jonsons^a rådmans i Malmöe åth Lunde capitel gifne gienbreef på een capitelz gård liggiandes i Malmöe widh Adeltaatan, som han till leyes bekom. Dat. die sti. Canuti ducis et martyris, som meenes wara d. 20 januarii 1511.«

[A. Orig. Lunde Kapitels Arkiv.] **Aa.** Udtog: Specifikation, Lunde Domkirke Nr. 437. — **Ab.** Et andet Udtog med Aar, men uden Dag: SvRA. E 102 a, Sextern 24, Nr. 180. [11709

a) Ab: »Jenson«.

— *Missiver I. 232, jfr. 294.* Se 1511 Juni 25?

Jan. 8. Kongen paalægger Esge Bilde at sende noget Tilbehør til Slanger.

Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 232.* [11710

— Kongen tilskriver Esge Bilde om Glavindstager, som skal være førte til Køpnehaffn.

Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 233.* [11711

Jan. 10. *Reg. *9608.* Perg. med [6] Segl: 1. Lii 13; 2. Ottekantet, Skjold med Bille-Vaaben, hvorover Bogstaverne O B (anført G. S. 91 mellem Nr. 736 og 754); 3. Lxx 28; 4. Lii 11; 6. Utydeligt. Kongens Arkiv; *ÆA. V. 36* (RA. Norge, Perg.). *Dipl. Norv. II. 764*; Udtog: *Hvitfeld V. 183* og *VI. 279, Fol. 919 L. 14* og *1079 L. 1 f. n.* [11712

Jan. 10. *Reg. *9609.* Papir (aabent Brev) med 1 endnu overklæbet Segl paatrykt forneden: Flensborg Bys. Kongens Arkiv (RA. T. K. U. A. Nederlandene A III, »Akter og Dokum. vedr. Handel og Søfart samt private og offentlige Fordringer. Ansøgninger og Breve fra forskellige. 1511-1769«). *Dipl. Flensborg. II. 52.* [11713]

— *Reg. *9607.* [Orig.] Samtidig Afskr. paa Papir: Kongens Arkiv? (RA. Kronolog. Saml. Papir). *Aarsberetn. fra Geheimearch. IV. 361.* [11714]

Jan. 13. Wy Frederich¹ erffgename to Norwegenn, hertog vorkopen und verscoten mit vulborth alle der jennen, der ere vulbordt hir tobehorde, der erbaren frowen Olegart, Hinrich Rantzowen wedewen, vor 1000 lubesche mr., de se uns in gudem grauen pagimente betalt hefft, de wy in unse nutt uthgegeuen hebben, 60 mr. lubesch jarlicher rente uth unsen bunden und lansten in Swantzen Risbuherde gelegenn alle, de dar wonafftich ßyn, uns bykamende, mit allem rechte, hogeste, middelste und sideste in hals und handt und mit aller fryheit, also unse vorfarenn und wy sodan gehat hebben; und desse 60 mr. schollen wy up unse egene kost vro Olegart bynnen dem Kiill betalen alle jare in den achtedagen der hilligen dryer konigenn, er wy uth vorgedachten unsen bunden und lansten jenniges dinges geneten. Weret auerst, dat jennige gebreck in desser betalinge gheschege, so schollen wy uns mit dem gude nenerleye wyß beweren to brukende, men vor Olegart mach gebruken sodan guth, so lange ße ere vorseten rente daruth entfangenn und alle kost, de ße darumme dan, wedder namen hefft. Sze mach ok de suluen rente und alle kost daruth panden laten edder mit geistlichen offte wertlichenn rechte bemanen, und des schollenn wy ße schadelosß holden. Wy schollen ok de guder fry holden vor alle furder beswaringe unuorandert; dar sick krich, roff und brandt entstunde, scholle er unschedelich ßyn in erem houethstoll und renten. Und wy ßetten vro Olegart in de besittinge der guder, houetsommen und renten. Doch hefft vro Olegart uns gegunnet, dat wy de rente alle jar in den achtedagen der hilligen dryer kanigen vor 1000 mr. lubesch wedderkopen magen, den houetsommen mit der plichtigen renten und mit allen schaden derwegen bewislich geleden bynnen unser stat Kiill in einem summen to betalende, also to Lubeck und Hamborg genge is, alle kleine und hale gelt buten bescheidende. Wy ßyn ok plichtich er de losinge ein gantz jar in den achtedagen der hilligen dryer kanigen touorenn to uorkundigende. Alle desse artikel lauen wy mit unsen medelaueren den ghe-

strengen her Otten Rantzow² ritter to Bulleke und duchtigen Claus van Aleue[l]t³ to Lutkentunderen, Otten Ritzerowen to Gottorp, Claus van der Wisck⁵ to Plane, Hinrich van Aleuelde to Hadersleue und Gotzick van Aleuelt tor Steinborch amptmanne lauen mit heren Frederich hertogen mit samender handt ein vor uns alle vro Olegart to holdende. Wy Frederich hertog und wy medelaueren hebben unse ingesegel heten hengen an dessen breff. Geuen und gheschreuen achten dages der hilligen dryer konigenn thom Kiill.

Perg. med 7 Segl: 1. K. 106; 2. Li 48; 3. Dxli 20; 4. Utydeligt Skjold; 5. Skjold med v. d. Wisch-Vaaben; 6. Skjold med Ahlefeldt-Vaaben; 7. Skjold med Ahlefeldt-Vaaben og Hjelm; gennemskaaret. Senere tilbagegivet til Hertug Frederiks(?) Arkiv (RA. Gem. Arch. XXXII, Indløste Obligat.). [11715]

Jan. 13. »Jens Holgersons i Glimmings^a bekiennelseskriift sig hafwa till leyes af archiebiscopen eller deß biscopzsäthe twenne åladrätter mällom Sandby bäck och Kyhlzbecken wed Søndrestrand på Häby leyæ^b. Dat. «in octava epiphaniæ, som är d. 13 januarii 1511c.»

[A. Orig. Lunde Ærkebisp's Arkiv; ÆA. IV. 296, B. 2.] Aa. Udtog: Specifikation, Lunde Domkirke Nr. 436. — Ab. Et andet Udtog med Aar, men uden Dag: SvRA. E 102 a, Sextern 17, Nr. 192. [11716]

a) Ab tilføjer: »ther a wapn«. b) Ab tilføjer: »och gaf therfore tiie skellingh aarligt landgille«. c—c) Ab: »Helsingborg 1511 med ett sigill«.

Jan. 14 ell. Juli 15. Tyge Krabbe¹ R. og Høvedsmand paa Helsingborg. Thomess Persß vor naadige Herres og Rigens Fange har Lov af vor naadige Herre at færdes »hedhen aff« op til Swerige sit rette Ærinde, dog med saa Skel, at han skal være her igen inden Fastelavn paa sin Ære og holde sit Fængsel. Hvorfor beder jeg eder alle Fogeder og Embedsmænd, hvem som helst ham hænder for at komme, at I ej ham hindrer, men »foore« og fremmer ham til det bedste for vor naadige Herres og for min Skyld, hvilket hans Naade og jeg altid med eder forskylder. Mit Signet. Givet paa Helsingbor[g] Tirsd. efter Kanwtte Dag.

Papir med 1 endnu overklæbet Segl paatrykt forneden: Nærmest ottkantet, Skjold, hvori en Bjælke, og hvorover Bogstaverne T K. (RA. Kronolog. Saml. Papir.) [11717]

Jan. 20. Vidne af Køpnehaffuen Byting, at Per Jensen Raadmand sstds. gav en Gaard ved Nørregade til den Helligaands Kloster sstds.

Perg. med 5 Segl: 1-5. Bomærker (1-4. i Skjolde). Senere (jfr. 1511 Aug. 18) til Københavns Petri Kirkes Arkiv (RA.). *Kbhvns Dipl. VI. 6* (det ikke aftrykte er Formularer uden særlig Interesse). [11718]

Jan. 20. Jeg Jørghen Graa i Sølfuestæde a. v. har solgt og skødet og nu straks skøder til ærlig og velbyrdig Md. Oluff Holgerdsß vor naadige Herres Foged og Embedsmand paa Nykøping en min Gaard i Torp i Torckelstrobe S. i Nørre H. i Falsther (Mates Mølticke, 3 Pd. Byg, 3 Skill. Grot, 2 Lam, 2 Gæs og 4 Høns), og kendes jeg mig at have opbaaret fuldt Værd for Gaarden. Afgaar den O. H., tilbinder jeg mig ham saa god en Gaard at fange og saa »megil« Rente og saa »vel belæyelic« inden 6 Uger derefter. Medb. af disse gode Mænd: hæderlig Mand Mester Folmer Olsß Sogneherre i Aastrope, Oluff Falsther i Cotzelitze og Landsdommer i Falsther, Jep Baritß i Branstoffte og Laurens Falsther i Vircke. Givet i Nacskow Fabiani et Sebastiani Dag.

Perg. [med 5 Segl]. Oluf Holgerssøn Ulfstands Arkiv (RA.). LDipl.
[11719]

Jan. 21. Erick Koess¹ Biskop i Viborrhig, Abbed Seuerin i Vitzskild, Laurens Prior i Sebergh, Cristiern Nielß Forstander i Testrvp Præster, Niels Krabbe⁴ i Tandervp, Niels Koess i Ørndrvp, Matts Løcke, Anders Skeell i Heinet, Vogen Pouelß, Jens Hardbo, Las Styß, Gunde Mwnck og Niels Elbeck VV. Tirsd. før Pouels convers. Dag i Blære Kirke var stævnedede ærlige og velbyrdige Md. Hr. Niels Høgh R. til Esker paa den ene og velbyrdige Md. Niels Eskildß af Fiilsshaffue paa den anden Side om tvende Lovhævder, en, hans Fader Hr. Eskild, og en, han selv »skulle« have gjort paa Fiilsshaffue med mere Gods, som Niels Eskildß har ofte været stævnet i Rette om efter flere vor naadige Herres »befalningh« og hans egen Beplygtelse og vilde dog ingen Tid være i Rette, og Hr. Niels Høg da her i Dag mødte og bød sig i Rette, og ej Niels Eskildsøn mødte heller nogen hans fuldmyndig, som i Rette vilde være, og ej hans lovlige Forfald gjort »wortte«, og kom derfor i »bande fore wlyelss«. Da satte Hr. Niels Høg i Rette, efterdi at Niels Eskildß var saa ofte stævnet i Rette med forskrevne 2 Lovhævder og sine Bevisninger, Bygdemænd til stor Umag, og ingen Tid vilde være i Rette og ej mødte i Dag, om ham burde altid at være »retteløss«. Dertil svarede vi og sagde for Rette, at Hr. Nielss Høgh bør at nyde sin Andel, hvis han har Ret til i Fiilsshaffue med det andet Gods i Grøning S., de »trætte« om, til Niels Eskildß vilde være i Rette med forskrevne Lovhævder for sine tilbørlige Dommere. Datum superius patet.

Papir med 5[!] Segl ell. Rester af Segl paatrykte forned: 1. G. 685; 2. Utydelige Rester; 3. Utydeligt Skjold; 4. Lv 72; 5. Utydeligt Skjold og Hjelm. Niels Høgs Arkiv; ^asenere til Grinderslevkloster Godsarkiv^a; derefter ejtet af Klevenfeldt (RA.). [11 720

^{a-a}) RA. Klevenfeldt, Afskr. i Fol., Høeg.

Jan. 25. Wy Frederich¹ erffgename to Norwegenn, hertog syn schuldig dem duchtigen Diderick van Obbershusen 1500 lubesche mr. houethstols und 75 lubesche mr. rente in gudem golde, alse to Lubeck und Hamborg genge is, und dar ein islich guth man dem anderenn mede vuldon mach in deme lande to Holsten, to betalende bynnen den achtedagen der hilligen dryer kaningenn erstuolgende mit redem golde offte mit also velen nochafftigen panden, dar Diderick mach mede nemen den summen des reden geldes, to eyner tydt up einer stede bynnen deme Kyll offte in einer anderen ßekerenn stede bynnen dem lande to Holsten, dar dat Diderick behegelich is syn gelt up-tobarende. Alle desse stucke lauen wy mit unsenn medelaueren den ghestrengenn heren Otten Rantzow² ritter, Hans Rantzow³ to Szegeberge, Claus van Aleuelde to Lutkentunderen, Otten Rittzerowen to Gottorp amptmanne, Pawell Rantzow⁶ Hinrikes sone und Gotzck van Aleuelde tor Lyndow knapen mit einer sammenden handt Diderick van Obershusen to holdende, ok na mede in de hant to lauende, welke tydt he dat van uns medelaueren eschende is. Wy hebbenn unse secreet mit den ingesegelen unßer medelaueren henget an dessen breff. Gegeuen und gheschreuen to Gottorp am dage convers. Pauli.

Perg. med 7 Segl: 1. K. 106; 2. Li 48; 3. Li 54; 4. Ottekantet, Skjold med Ahlefeldt-Vaaben; 5. Utydeligt Skjold; 6. Skjold med Rantzau-Vaaben; 7. Skjold med Ahlefeldt-Vaaben; gennemskaaret. Senere tilbagegivet til Hertug Frederiks(?) Arkiv (RA. Gem. Arch. XXXII, Indløste Obligat.). [11 721

Jan. 28. *Reg. 5465.* Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: G. 826. Ribe Kapitels Arkiv (RA.). *Genealog. og biograph. Arch. I. 17; Missiver II. 305.* [11 722

Febr. 1. Erick Walkendorff Ærkebisp i Trwndhem sælger Gods i Henninge og flere Steder til sin Broder Henning Valkendorff.

Perg. med [3] Segl: 1. Erik Valkendorfs; 3. Ottekantet, Skjold med Valkendorf-Vaaben, hvorover Bogstaverne I W. Henning Valkendorfs Arkiv (AM. VIII. 20). *Dipl. Norv. XV. 119.* [11 723

Febr. 2. Die purificac. Marie var dette til Stede paa Gislæ-fellæ, og dette annammede Per [Ju]dhæ Foged sstds.: 36 Sider

Flæsk; 8 N[ød]ekroppe; [?]4 Faarekroppe; 10 Gaasekroppe; 5 Pd. Rug; [10 P]d. Malt; 2 Pd. avene; $\frac{1}{2}$ Læst Øl i Kælde[ren]; i Stegerset var 10 Gryder store og smaa; 2 Haandpander; [4?] »kiellæ« [?]; 1 »morthære«; [i] Mælkehuset var 4 »kiellæ« smaa [og store?]; 2 »bwlloxær«; 2 »krog[ø]xer«; 3 »nabræ«; 1 »hyggæjern«; 1 »syldøxæ«; 3 Plove med Jern og Redskab; 26 Plovstude; 2 »stwtlingæ«; 27 Køer; 47 Stykker gamle Faar med Vædrene; 47 Stykker Geder og Bukke; 4 Arbejdsheste; 2 smaa Foler; 3 Arbejdsøg.

Papir (formentlig oprindelig udskaaen Skrift) uden Spor af Segl. Henrik Gøyes Arkiv (F; RA.). LDipl. [11724]

Febr. 3. Ick Clawes van^a amptman to Lutkentunderen hebbe ene makeschift ghedan myt mester Joachim [van] Aleuelde arch[idiaken], Kroghe cantor, mester Johan Tetenß lector unde gphantze cappittel der domkerken werdighen cappittel eyn gud ghedån in Kerherde belegen in der Enghe in Schartebul Sleßwikes stichtes, dar nu Sonke Schroder uppe wanet unde ghift jarlikes 4, quiith unde vryg vor eyn ander gud, dat my dat cappittel ghedån hefft, belegen in karspele Eggebeke unde dorpe in Vggelherde ock Sleßwikes stichtes, dar nu uppe wanet Anders Hanß unde schuldet jarlikes $4\frac{1}{2}$ heitschepele rogghen Sleßwiker mathe unde 5 schillinghe in ghelde. Darenbauen heft dath cappittel vor de beteringhe mynes gudes to Schartebul my entrichtet unde thoghegheuen 30 mr. lubesk in gudeme gholde, welker gud to Schartebul ick deme cappittel vorschote mit hals unde Myn ingheseghel myt den ingheseghelen der duchtighen Pawel Rantzow marschalk, Otte Ritzerow amptman to Gottorpp unde Gosk van Aleuelde amptman tor Stenborch. Datum des mandages neghest Unser vrouwen lichtmissen.

Medtaget Perg. (den nederste Del delvis ødelagt) [med 4? Segl]. Slesvig Kapitels Arkiv; *ÆA.* V. 513, 522 (RA.). LDipl. — Udtog med urigtigt Aar 1500: Kiels UB., S. H. 8 Bl. 499 a. [11725]

a) »: Ahlefeldt.

— Oluff Lauritzsøn Byfoged i Otense, Hanß Matthisen, Jep Unkersen, Klemend Tomeß Remesnider, Hanß Poelß Borgere og Per Matß Byskriver *ibid.* Blasii Dag paa Otthense Byting skødede Hr. Nielß Jepsen Prior i s. Hanß Kloster i Otthense til »fornumstig« Md. Hanß Stryg Borgemester i Ottense 2 s. Hanß Klosters Jorder, den ene liggende i Sønder fra den Gaard, som

Michel Matzsen i boer, den anden, som er en Fjerdepart af den Jord i den Gaard, som Nies Raae i Nørregadhe paa boer og skylder hvert Aar 1 Skill. Grot, og dertilmed 1 Skill. Grot aarlig Rente i den Gaard, som Hanß Skræder vesten ved Tinget i boer; og den Skill. Grot aarlig Rente at have sin og sin Husfrues Livstid og ej længere i den Gaard, Hanß Schræder i boer. Og «kender jeg» fornævnte Niels Andersøn[!] . . . ^b fuldt Værd op at have baaret paa fornævnte Klosters Vegne af Hanß Strygh og takkede ham for god Betaling. Fravindes fornævnte 2 Jorder Hanß Strygh, tilpligtede sig fornævnte Prior at vederlægge ham saa god Jord af Rente ^c og ⁱ ^c leylighed« inden 6 Uger derefter. Derpaa fik Hanß Strygh et Tingsvidne »uti« 8 Dannemænd: Hanß Poelßen, Anders Schræder »etc. etc., hvilche alle sam-drectelighe etc. Til vitneßbyrd etc. etc. Dat. ut supra.«

[A. Orig.; meddelt Th. Br. Bircherod af Kammerraad Rasmus Mule.]

Aa. Ufuldstændig Afskr. af Th. Br. Bircherod: Ny kgl. Saml. Fol. 402 Bl. 91 b (jfr. 91 a). — **Aaa.** Afskr. efter Aa: LDipl. — **Aab.** Ufuldstændig Afskr. fra 18. Aarh., mulig efter Aa: LDipl. [11726

a—a) Aab: »kiendes«. b) Aaben Plads i Afskrifterne. c—c) Mangler i Aab.

Febr. 5. *Reg. *9615.* Medtaget Papir med 1 endnu overklæbet Segl paatrykt Bagsiden: K. 97. Kongens Arkiv? (i saa Fald ikke afsendt) (RA. Tyge Axelssøn Brahes Arkiv). *Aarsberetn. fra Geheimearch. IV. 362.*

[11727

— Bærgen Ærkebiskop i Lund. Aghate Dag lod vi antvorde Hr. Mester Aage Jepß Kannik i vor Lunde Domkirke disse inventaria med Priordømmet i s. Peders Kloster i Lundh: 14 Pd. Byg; 3¹/₂ Pd. Malt; 2¹/₂ Pd. Rug; 30 Sider Flæsk; 12 Tdr. Øl; 2 »æghe« og 2 Vogne; 6 gamle Gæs; 2 »øxenøghe«; 10 Køer; 2 Stude; 8 Ungnød; 2 Ølkar; 4 Gryder og 2 Kedler; 8 Ænder; 50 Svin, »ancthet« mindre end paa andet Aar; 1/2 Td. Smør; 5 Pd. Sæd; 4 Kokroppe; 1 Herreseng og 1 Gæsteseng; 1 Underdug og 1 Overdug og 22 Tallerkener; 2 Lysestager, en med 2 Piber og den »andre« med 6 Piber; 2 Haandklæder; 1 Dug til Arbejdsfolk; 10 Herrefade og 10 Knabefade; 2 Knabestobe; 10 smaa Stobe; 2 Bænkedyner af Skind; 1 Bryggekedel; 8 Træsenge og alle Laase for Dørene. Disse inventaria, forbedrede og ikke forargede, skal Mester Aaghe og hans Arvinger være pligtige at antvorde fra sig, naar han skilles fra forskrevne Kloster levende eller død. Og har vi modereret disse inventaria i Korn og Sæd saa, fordi at Mester Aghe fik ikke mere af det Aars Rente uden inventaria aleneste at holde de gode Fruer og

Priorgaarden med, »till thes« at Landgildet kunde komme paa det ny. Sig. nostrum. Datum Lundis etc.

Perg. med 1 Segl: G. 33 og Paaskrift oven paa Plica med en anden Haand: »Thette forsk^{ne} fick jeg at holde for^{de} closter met tiill sancti Mekels dag nest komende, forti ath renthen wor altsammell opbaaren aff closters tyænere, før æn jeg annammede thet tiill meg etc.« Aage Jepsson Sparres Arkiv (RA.). LDipl. [11728]

Febr. 8. »Ett laugheeffdt schreffuidt paa pergementt, formellendis paa Siøbyegaardt, Siøbyewadmølle, Siøbyegaardzsøe, Siøbye, Swenstrup, Møllegaardt oc Rampismølle, daterit løffuerdagenn nest effter st. Dorothea virginis aar mdxi.«

[Perg.] Udtog se videre 7886. RA. Rigens Forfølgningsbog 1601-7 Bl. 34 b, 40 b. [11729]

Febr. 9. Kongen tilskriver Eske Bilde om en af Anders Hiericß's Tjenere.

Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 233.* [11730]

Febr. 12. Jeg Lauris Nielsß¹ af Skoffuesgordh V. sælger og skøder med min Hustru Lynæ Iwersdotters² Samtykke til velbyrdig Md. Crestiern Persß i Brønstedh en vor Gaard i Skoffbøy H. i Serssløff S. i Øssterbøwel (Morten Clausß, 3 Ørtug Byg og 1 Skp. Smør, Oldensvin, naar Olden er, Gæsteri med andre »ressel«, som af plejer at gaa). Og kender vi os at have oppebaaret fuld Værd af ham derfor, og oplader vi ham det Skøde og Ejendomsbrev, som vi har paa Gaarden, som vi har faaet af Hr. Lawy Brock. Afvindes Gaarden C. P., tilpligter vi os at vederlægge saa god en Gaard af Rente og saa »welbeyleyliigh« inden 6 Uger derefter. Vore Indsegl med andre gode Mænds Hr. Mattis Glambeck⁴ Præst i Pestedh og Officialis ibid., Henrick Persß i Syelleropp V., Myckel Trogelsß i Pestede, Tue Jensß i Store Vellingh og Søren Lausß i Garsløff. Givet Brønstedt fer. 4. ante f. Valentini Dag[!].

Perg. med [7] Segl: 1. Cxv 2; 2. Dxxi 18 (Bryske); 4. Flvii 54 (**mattis perfen**(?)); 5. Bomærke i Skjold; 7. Bomærke. Christiern Pederssøn Glambecks Arkiv (Arkivet paa Gaunø). [11731]

Febr. 18. Brev af Kong Hanss om Skomagerembede (i Stege).

[Orig.] Udtog med Anders Billes Haand paa Foliohalvark: Anders Billes Arkiv (VIII; RA.). *Nyrop, Gilde- og Lavsskraaer II. 325.* [11732]

Febr. 20. Vi Hanss¹ Konge tillader, at de vore og Kronens Bønder og Bøndersønner, som boer paa vort og Kronens Gods

paa Møen, og Anders Bilde vor Embedsmand paa Stege i Værgø har til vort Slot Stege, ihvor som helst de anden Steds paa vort og Kronens Gods barnfødte er, maa blive boende paa vort og Kronens Gods paa Møen og ikke deraf deles eller indmæles eller flyttes til Stavns igen. Thi forbyder vi *osv.* Givet paa vort Slot Køpnehavn Torsd. [efter] Valen[tini] Dag [under] vort Signet.

Papir med Rester af 1 Segl paatrykt Bagsiden: K. 88. Anders Billes Arkiv (IV; RA.). [11733]

Febr. 23. Udtog: *Hübertz, Bornholm S. 45 og S. 46**. Er 1512 Febr. 18 og Febr. 24.

Febr. 24. Anders Laurentssøn Borger i Køpnehavn lejer af Kapitlet sstds. en Vor Frue Kirke tilhørende Gaard paa Gamble torgh.

[^aPerg. med Segl: Bomærker. Københavns Kapitels Arkiv.^a] Afskr. af Langebek 1750: LDipl. *Kbhvns Dipl. IV. 314.* [11734]

a-a) Saaledes LDipl.

Febr. 26. Udtog: *Reg. *9617.* Er 1512 Febr. 18.

Febr. 27. Lauris Niels¹ af Haffuenløwæ, som den Sag sad i Fogedens Sted, Siger Jøseps¹ Borgemester i Heddinge magle og Mortin Diegn i Helstæde. Torsd. før Fastelavn paa Steffuens H.s Ting paakaldede »fornwmstigh« Md. Per Godickes¹ i Legistoptæ, Herredsfoged i Steffuens H., de Aasynsmænd, som til var tagne at granske Kongheskow, om han er skellig huggen eller ej. Da vidnede disse 12 Dannemænd: Anders Pers¹ paa Rodhet i Arnøwæ, Jens Ols¹ paa Hestemøllen *ibid.*, Oluff Bos¹ *ibid.*, Atzer Ips¹ *ibid.*, Anders Ips¹ *ibid.*, Syær Niels¹ *ibid.*, Oluff Pers¹ i Helstæde, Hemmyng Hans¹ *ibid.*, Bo Las¹ *ibid.*, Henrich Jens¹ og Oluff Fodh, Per Niels¹ *ibid.*, at Kongeskoff er huggen og ilde medfaren; hvilken det havde gjort, kunde de ej vide. Herpaa »bedes« Per Godeckes¹ et Tingsvidne; derom tilmælted beskeden Md. Per Mwre af Høgervp til sig at tage 11[!] Dannemænd, som er: Per Hans¹ i Lwnd, Lasse Swens¹ i Heddinge, Bo Mats¹ i Flæde[?], Anders Clæmits¹ i Haffuenløff, Jep Tyges¹ i Siærsløff, Hans Jens¹ i Thomistrvp, Jens Brwn i Heddinge, Hans Atzers¹ i Bielkervp, Oluff Hans¹ i Holtwæ og Atzer Bonde af Lywderløff; hvilke 12[!] Danne-mænd vidnede, at de saa' og hørte forskrevne 12 Aasynsmænd vidne, at Kongheskoff er ilde medfaren, som forskrevet staar. Vore Indsegl. Datum ut supra.

Papir med Rester af 3 Segl paatrykte forneden: 1. Fxxi 2 (*s Iaftrens ienff*); 2. Bomærke; 3. I Sigilfeltet Bogstavet M. (RA. Topogr. Saml. Papir, Stevns H., Store Heddinge Landsogn, Kongeskov.) [11735]

Marts 1. »Domkyrckians i Lund kyrckiowerlders Pehr Pålwelsons och Nielß Knutsons uthgifne med capitelz i Lund samptyeckio áth áth[!] Nilß Grytestöpare leyobreef på femb dombkyrckians steenboder i Lund liggiandes uth till kyrckiegården wästan näst rysten, som löper till Adeltorgatan, och een bodh, som löper söndan straxt upp till. Dat. sabbatho post Matthiæ apostoli proximo, som är d. 1 martii 1511.«

[Orig. Senere tilbagegivet til Lunde Kapitels Arkiv.] Udtog: Specifikation, Lunde Domkirke Nr. 438. [11736]

Marts 2. »1511 Søndag for Lucii Dag. Sognevidne om nogle Agre i Giørding Sogn, Bierndrup Bye. Papiir.«

[A. Orig. paa Papir. Ribe Kapitels Arkiv.] Udtog af Grønlund: Aa. NLA. Ribe Bispearkiv, Diverse Registraturer og Afleveringsdesignationer, Arkivregistratur, »Eske« 17 Nr. 15; Ab. Ny kgl. Saml. Fol. 495 d, Ribe Stifts Arkiv Nr. 470; Ac. Thott Fol. 749 Nr. 470; og Ad. NLA. Ribe Bispearkiv, Diverse Registraturer og Afleveringsdesignationer, Fortegn. Nr. 470. [11737]

Marts 4. Bisp Nicolaus af Aarhus tilskriver Eski Bille om et Anker, som Kongens Smed har lovet at gøre i Stand.

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Esge Billes Arkiv (V (under Niels Claussøn Skade); RA.). *Missiver II. 306.* [11738]

Marts 5. Jeg Oluff Holgerdß, vor naadige Herres Foged og Embedsmand paa Nykøping, kendes skyldig at være velbyrdig Svend Laurens Hanß 600 Mk. danske Penge, som jeg ham nu lovet har for Halskowesgord med de Jorder, der tilligger i Miælse Mark, 6 Gaardsæder i Halskow, 1 Vejrmølle standende for Bregninge og Møllesteden, som samme Mølle paa staar, og 1 Gaard i Horberløffue, som jeg nu af ham købt har. Forskrevne 600 Mk. tilbinder jeg mig at betale L. H. Morthens Dag næstkommende. Medb. af disse gode Mænd Henning Brand i Bregninge i Loland, Erick Porss³ vor naadige Herres Skriver paa Nykøping, Hr. Rasmus Nielß⁴ Forstander i »hellig gestes« i Nykøping og Jacob Wædher Borgemester sstds. Givet i Bønit Onsd. efter Fastelavns Søndag.

Perg. med [5] Segl: 3. Gxvi 77; 4. G. 597 (*sigill erafmi nicolai p̄fbr*); gennemskaaret. Senere tilbagegivet til Oluf Holgerssøn Ulfstands Arkiv (RA.). LDipl. [11739]

Marts 7. Kongen paalægger Kronens Bønder og Tjenere i Sunds H. og Salling H. at give Knud Hinrichsen Skriver paa Nyborg hans Skriverskorn.

[A. Orig. a med Rester af 1 Segl paatrykt Bagsiden a. Senere til Brenderup Kirkes Arkiv. — Aa. Afskr. 1667(?) af Jesper Lauridsøn Præst i Brenderup.] Aaa. Afskr. efter Aa af Jon Mortensen: Thott 4to

1424 S. 28. Herefter: *Kirkehist. Saml. 4. R. III. 147.* — Aaaa. Afskr. efter Aaa: Nationalmuseet, Vedel Simonsens Saml. Pk. LIV, 511 ad d. [11740
a—a) Saaledes Aaa.

Marts 10. Nis Ffw's Foged til Horns H.s Ting, Hr. Olw'f Pers' Sognepræst i Kaweltwed, Knwd Smed, Nis Hæld i Bynslef og Las Twß. Første Mandag i Faste for os og menige Herredsmænd, som søgte Horns H.s Ting, fik velbyrdig Md. Jost Nielß i Jeylloggord et Tingsvidne af 8 Dannemænd: Nis Tw'sß, Nis Terkonß, Anners Ffönbosß, Wole Jebß, Wole Nielß, Knwdh Smed, Anners Mekelß og Tosti Perß; hvilke vidnede, at de saa' og hørte, at Jost Nielß 3 Ting har givet Kære paa »thette toftth«, som Sandemænd gjorde mellem Lile Jeligh og Strandby, mellem Nørtwedh og Strandbi, mellem Skeltwed og Stramby, mellem Qwissel og Stramby og mellem Skarnwad og Strandby. Med »wort« Indsegl. Datum ut supra.

Papir med Rester af 4[!] Segl paatrykte forneden: 1. I Sigilfeltet Bogstavet n; 2. I Sigilfeltet en Kalk; 3-4. Utydelige. (RA. Topogr. Saml. Papir, Horns H. Jylland, Elling S., Strandby.) [11741

Marts 11. Albert Glob skøder Nielss Krabbe en Gaard i Henborigs By i Henborigh H. for en Eng i Kiergardholms Mark.

^aPerg. Indtil c. 1859 paa Stubbergaard; 1889 ejet af Proprietær O. Olesen, Sindinggaard^a; nuværende Opbevaringssted ukendt (ikke set af Udgiveren). *Danske Mag. 5. R. II. 35.* [11742

a—a) Saaledes *Danske Mag. 5. R. II. 28.*

Marts 12. Tyle Kock Borger i Kiøpnehaffn sælger en Jord i Pijlestræde til Peder Bøckere, der har givet den til et Alter i Nicolai Kirke sstds.

[^aPerg. Københavns Nicolai Kirkes Arkiv.^a] Afskr. fra 18. Aarh.: LDipl. *Kbhvns Dipl. IV. 315* (det ikke aftrykte er Formularer uden særlig Interesse). — Hertil 11065, 11096. [11743

a—a) Saaledes LDipl.

— 6 Ugers Stævnings Overhørelse for Per Skram paa Bredholm. Papir med Udskrift: *Daciam inhabitantibus*, Spor af 1 brevlukkende Segl og samtidig Paaskrift: »Citacio per sex ebdomas«. Voldbjærg Godsarkiv; senere ejet af Danske Selskab (RA.). *Nielsen, Gl. jydske Tingsvidner S. 35.* [11744

Marts 13. Kongen kvitterer Hinrich Kromdige for 950 Mk. danske Penge som Afdrag paa Købesummen for Eldinge Gaard og Gods.

Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: K. 88. Henrik Krummediges Arkiv (C 1; RA.). *Dipl. Norv. XVIII. 202.* [11745

Marts 16. Jeg Niels Klæiensmit Borger i Nacskow har annammet af ærlig og velbyrdig Md. Oluff Holgerdtß vor naadige

Herres Foged og Embedsmand paa Nykøping 32¹/₂ Mk. danske Penge, 19 Skill. Stæderpenge, 1 Sølvbælte, 14 rinske Gylden, 5 Sølvskeer, 1 »sølfbwndnen« Kniv, en »bindnicke« med 11 »knap« , 14 Par Spænder, 1 Guldring, 1 Sølvring og 2 forgyldte »knap« , som Oluff Holgerd's annammede paa vor naadige Herres Bondes Vegne Hans Mat's i Danmare, og havde Oluff Holgerd's ment, at det skulde været det Gods, som Hr. Rasmus, som boende var i Danmare, annammet havde i Skelskøer paa forskrevne Bondes Vegne. Jeg beder »fornwmstig« Mænd Niels Black Borgemester i Nacskow og Herment Gert's Byfoged sstds., at de trykker deres Indsegl for dette Brev, efterdi jeg ikke selv har Indsegl. Givet i Nacskow dnicam. reminiscere.

Papir med 2 Segl paatrykte forneden: 1. Bomærke; 2. Utydeligt Skjold og Hjelm. Oluf Holgersson Ulfstands Arkiv (E; RA.). [11746

Marts 18. Vi Hanss Konge befaler og Fuldmagt giver Oluff Holgerts's vor Embedsmand paa Nykøping, at han paa vore Vegne skal gøre Lovhævd paa vor og Kronens Skov Store Qwinwet, som han tilfunden er, ligervis som vi selv til Stede var. Vort Signet. Givet i Antwordskowg Kloster Tirsd. efter Gertrudis Dag.

Dn. rex per se.

Papir med 1 utydeligt, endnu overklæbet Segl paatrykt Bagsiden: Formentlig K. 88. Oluf Holgersson Ulfstands Arkiv (C 1; RA.). [11747

Marts 21. Jeg Sægwdh Trweds's Borger i Thommorp har solgt Hr. Matthess electus i Thommorppe Kloster en Jord, som ligger sønden op til Klosters Hus, som bygt er østen op til s. Pæderss Kirkegaard, og sælger og skøder fornævnte Jord til Hr. Matthess paa Klosters Vegne. Og kendes jeg mig at have oppebaaret fuldt Værd for fornævnte Jord. Afvindes denne Jord forskrevne Kloster, tilpligter jeg mig saa god en Jord igen at give saa vel »beleylegh« inden 6 Uger næst efter. Medb. af flere gode Mænd Per Ebbes's Raadmand og Per Lawreds's Borger. Datum Thomorp die Benedicti.

Perg. med [3] Segl: 2. Bomærke. Tommerup Kl. Arkiv; *ÆA. IV. 374* (RA.). LDipl. [11748

— Per Andhers's¹ og Cristiern Niels's »borgemestere« i Halmstede. Vor Bys Privilegier, som Konger, Hertuger og Grever i Danmark vor By givet har og særdeles Kong Hans os undt og stadfæstet har, lyder, at alle vore Borgere og Indbyggere skal være fri for Told, hvor de kommer efter deres rette Bjærg-

ning i Danmark, undtagen vor naadige Herres Told om ret »Skanemarckind«, at de da giver deres Told som andre Rigens Indbyggere. Thi beder vi alle gode Mænd og særdeles vor naadige Herre Konges Fogeder og Embedsmænd, som Cristiern Førstenbur vor Medborger hænder for at komme nu i sin rette Rejse til Lymfiordin og hid »til rygge«, at de ham »forde oc fremme« til det bedste, hvilket vi altid kærlig med dem forskylde vil, hvor vi kan. Vore Indsegl. Givet i Halmstede Fred. før Marie Dag anunciac.

Papir med Rester af 2 Segl paatrykte forned: 1. Bomærke; 2. Utydeligt. (RA. Topogr. Saml. Papir, Halmstad.) [11749]

Marts 23. Vi Broder Seuerin Maghensß Abbed i Ringstede tillader, at Jep Olsß, som født er paa Klosters Gods i Sigherstede, maa være fri af Klosters Gods, at være, hvor hæderlig og velbyrdig Svend Eski Bilde ham have vil. Sig. nostrum. Datum in nostro monasterio dnica. oculi.

Papir med Rester af 1 Segl paatrykt forned: Rundt, i Sigilfeltet formentlig en staaende Abbed med Stav. Esge Billes Arkiv (VIII; RA.). LDipl. [11750]

Marts 24. Kongen paalægger Eske Bilde at give Jørgen Kock og andre af Kongens Folk nærmere angivne Forskrifter.

Papir med Rester af 1 brevluukkende Segl: K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 234.* [11751]

Marts 25. *Reg. 5482* = *9639.* [A. Orig. Hertug Frederiks Arkiv.] **Aa.** Afskr. fra c. 1600: RA. MS., Afskrifter af Aktstykker vedrørende Slesvig og Holsten 1288-1573 Nr. 69. — **Aaa.** Afskr. efter Aa fra 18. Aarh.: RA. Gem. Arch. XVII. 1 c S. 466. — **Ab** og **Ac.** 2 Afskrifter fra 17. Aarh. (den ene attesteret af Notaren Ludouicus Wipperman 1619 Sept. 16): Statsark. i Kiel, Urk. Bisthum Schleswig Nr. 51. — *Stemann III. 146.* — **Ad.** Udtog anført i Registr. over Gem. Arch. 1533 (RA. Reg. 38, »Udkast« Bl. 82 a), Registr. 1598 VI¹. 6 (RA. Reg. 39 Bl. 39 a = 144 a = RA. Reg. 41 Bl. 40 a) og Registr. 1671 V. 20 (uden Dag; *Falck, Samml. III. 211.*) [11752]

— Mattis Persson Præst og vicarius i Vor Frue Kirke i Køpnehaffn lejer en s. Pædhers Gaard liggende ved s. Pædhers Kirkegaard.

[^aPerg.^a Københavns Petri Kirkes Arkiv; ^a1757 laant Langebek »af Provst Butzov«^a (c: H. C. O. Bützow, Sognepræst ved Vor Frue Kirke).] Afskr. for Langebek 1757: LDipl. *Kbbvns Dipl. IV. 316.* [11753
a—a) Saaledes LDipl.]

Marts 26. *Reg. *9641.* Perg. med 1 Segl: K. 106; omtr. samtidig Paaskrift: »Van heren und drosten teringe«. Husum Bys Arkiv (Statsark. i Kiel, Husumer Urk. Nr. 100). *Beccau, Gesch. Husums S. 268* (læs: Van Gotz gnadenn wy Frederick *erffgename to Norweghehn, hertog to*

Sleßwyck, Holsten, Stormarnn vunde Ditmerschen, greue lo Oldennborch vunn Dellmenhorst don - dusßem vnnseme apembreue - afflegeringe, so durch vnns dre nacht - gerorden - toneginge - manichfoldiger veler truwer - afflegeringe alle jar drehundert seuentich lubesche marckh, hundert unde tein marckh mit der ßomerbede, hundert unde tein marckh mit - mit geborlicker notdurfft - nacht teringe gelecht - entbauen to neinerleye kostgelde wes to leggende - Dit alle - vnnses breues vunder - Christi vnnses herren dusennt vyffhundert im elfftenn jare.) [11754

Marts 27. Tingsvidne af Hing H., at Severyn Jessen paa Per Skram af Volberigh's Vegne lod bryde Kongens 6 Ugers Stævning lydende paa Bree hollem.

Papir med Rester af 5 Segl paatrykte fornedet: 1. Bomærke; 2. I Sigilfeltet en seksoddet Stjerne; 3-5. Bomærker. Voldbjærg Godsarkiv; senere ejet af Danske Selskab (RA.). *Nielsen, Gl. jydske Tingsvidner S. 34.* [11755

Marts 28. Den udvalgte Konge Cristiernn anmoder Eesge Bilde om at laane ham op til Norige en af Kongens Senge af Fadeburet.

Papir med utydelige Rester af 1 brevlukkende Segl: Formentlig K. 97. Esge Billes Arkiv (I B; RA.). *Dipl. Norv. XVIII. 203; Missiver I. 234.* [11756

— Den udvalgte Konge Cristiernn anmoder sin Skriver Jens Ffrydh om at faa Kongens Skriver Andersss til at besøge et Skib ladet og afsendt.

Papir med utydelige Rester af 1 brevlukkende Segl: Formentlig K. 97. Jens Fryds Arkiv (RA.). *Missiver I. 235.* [11757

— Jeg Hans Bilde paa Egede er skyldig ærlig og velbyrdig Md. Jens Holgerdß paa Gleminge 500 rinske Gylden gode af Guld med deres fulde Vægt, som den ene Købmand kan den anden fuldt med gøre, for hvilke jeg ham pantsætter disse mine Gaarde i Skonne: 1 Gaard i Willandz H. i Nessom S., som hedder Axilthorpe (Suendt Nielß, 2 Mk. og 1[?] Skill.), 2 Gaarde i samme Herred i Gudeløff S. i Gudeløff By (Wnge Gudmundt, 1 Pd. Korn og 2 Pd. Smør; Magns Auffuenß, 2 Pd. Korn og 14 Grote), 1 Gaard i samme Herred i Lyngby S. i Østerlyngby (Morten Olß, 2 Pd. Korn og 15 Grote), 2 Gaarde i samme Herred i Østerløff S. i Østerløff By (Las Odder, 1½ Pd. Korn, 2½ Skill. Grot og 1 Grote; Hogen Odder, 2 Pd. Korn, 2½ Skill. Grot og 1 Grote), 2 Gaarde i Aue[!] H. i Jelstrupe By (Niels Siellandzfader, 1 Skp. Smør; Jens Hanß, 2 Skill. Grot), 1 Gaard i samme Herred i Jerstrup By (Ostrit Jenß, 1 Skp. Smør, 1½ Skill. Grot og 1 Skattegalt), 1 Gaard i Roersluff (Hening Skredder, 2½ Skill. Grot, 3 Grote og 1 »engilske«);

hvilke Gaarde skal Jens Holgerdß nyde for et brugeligt Pant, indtil jeg lyster det igen at løse for forskrevne Sum Guld. Afvindes nogen af disse Gaarde Jens Holgerdß, bepligter jeg mig at vederlægge saa gode Gaarde af Rente og saa »well beleglig« inden 6 »wger dag« derefter. Jeg har hængt mit Indsegl paa dette Brev, tilbedende ærlig, velbyrdig og gode Mænd, at de hænger deres Indsegl hos mit, som er Holgerdt Gregerß og Thrude Gregerß paa Thorup, Hr. Hans i Ingelstrup, »degen« i Ingelstedt H., og Thrugels i Sallerup, Jege Nielß Forstander i s. Jørgen uden for Thommerup og Veste Bruße Byfoged i Thommerup. Givet i Kiøbenhaffnn Fred. før Midfastesøndag.

[Orig. Jens Holgerssøn Ulfstands Arkiv.] Afskr. fra 16. Aarh. paa Papir; Paaskrift af Knud Pederssøn Gyldenstjerne: »Jen copie aff jeth pantebreff, ssom fru Soffye Lyckesdotter och fru Yngerdt, her Hans Billdes, haffuer yndløst fro megh och myn metarffvinge«. Knud Pederssøn Gyldenstjernes Arkiv (VIII; RA.). [11758]

Marts 28. Jens Holgerdtßenn paa Glemmynge. For Villie og Venskab lover jeg ærlig og velbyrdig Md. Hans Biilde paa Egede, at. naar som han lyster igen at løse af mig det Gods, som jeg har af ham i Pant for 500 rinsk Gylden, som det Pantebrev udviser, som han mig nu her i Byen derpaa givet har, som er 1 Gaard i Willenß H. i Nesswm S., som hedder Axeltorpe (Swendt Nielsenn, 2 Mk. og 1 Skill.), 2 Gaarde i samme Herred i Gudeløff S. og By (Wnge Gudmund, 1 Pd. Korn og 2 Pd. Smør; Mogenss Ollusß, 2 Pd. Korn, 14 Grote), 1 Gaard i samme Herred i Lyngbeby S. i Østerlyngby (Morthenn Ollusß, 2 Pd. Korn og 15 Grote), 2 Gaarde i samme Herred i Østerløff S. i Østerløffby (Odder, 1½ Pd. Korn, 2½ Skill. Grote og 1 Grote; Hagenn Odderes, 2 Pd. Korn, 2½ Skill. Grote og 1 Grote), 2 Gaarde i Albe H. i Ilstroe By (Nielsß Sielandzfader, 1 Skp. Smør; Jens Hansenn, 2 Skill. Grote), 1 Gaard i samme Herred i Jerstroe By (Ostritt Jensenn, 1 Skp. Smør, 1½ Skill. Grot og 1 Skattegalt), 1 Gaard i Wersløff (Hemming Skreder, 2½ Skill. Grote og 1 Engelske); naar som Hans Biilde lyster igen at løse forskrevne Gods af mig, skal han have sit Gods fri igen, og skal Hans Biilde da beholde det Landgilde, som gaar af forskrevne Gaarde det Aar, som han det igenløser for forskrevne Sum Guld, som det Pantebrev indeholder, som han mig derpaa givet har, om han løser det, inden Landgildesdag kommer. Jeg hænger mit Indsegl paa dette Brev med ærlig og velbyrdig Svend Trude Gregerß paa Torope min Frænde og Hans

Bogbinder Borgemester i Kiøbindhaffuenn. Givet i Kiøbindhaffuenn Fred. før Midfastesøndag.

[Orig.] Afskr., omtr. fra Midten af 16. Aarh.: RA. Privatark., Hans Bentsøn Bille. [11759]

Marts 29. Jeg Jens Pethersß Borger i Horsnes kendes mig skyldig at være Niels Clementsß Landsdommer i Nørejwotlandh 40 Mk. danske Penge, som han mig nu laant har, for hvilke jeg tilbinder mig at gøre Niels Clementsß ydermere Forvaring paa med min Gaard liggende i Horsnes uden Smedegades porth mellem Oluff Hanssens og Seuerin Howetz Gaard, hvilken Gaard jeg selv i boer, naar Niels Clementsß paa æsker. Mit Indsegl. Datum Ringclosther sab. post f. anunciac. Marie.

Papir med Rester af 1 Segl paatrykt forned: Bomærke. Niels Clementssøns Arkiv; senere til Kongens Arkiv; *ÆA. V. 55* (RA. C 7, Gældsbr. og Kvitte., Papir). LDipl. [11760]

— Sten Byllæ¹ R. og Landsdommer i Skonæ. Lørd. før Midfastesøndag her pa Lwndæ Landsting tiltalede ærlig og velbyrdig Md. Tygæ Bradæ i Tostropp ærlig og velbyrdig Md. Hr. Tønne Parseberig R. paa Fru Margrettes Vegne om Claberopp og mere Gods, og var det i Dag deres rette Tægtedag, at de skulde pleje hverandre Ret derom. Da frembar Hr. Tønnæ et vor naadige Herres Dombrev, som givet er paa samme Gaard og Gods; thi vilde jeg ej ydermere dømme derpaa, men jeg »sættæ« Sagen ind for vor naadige Herre, at de derom møder for hans Naade til første »almenige« Herredag, som hans Naade lader holde. Mit Indsegl. Datum ut supra.

Papir med 1 utydeligt, endnu overklæbet Segl paatrykt forned: Formentlig Lxx 28. Tyge Axelssøn Brahes Arkiv (RA.). [11761]

Marts 31. Lagho Wrne tilskriver Kongens Kansler om sine Forhandlinger ved det kejserlige Hof.

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl: Maaske G. 320. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Indl. t. Registr. samt henlagte Sager). *Aarsberetn. fra Geheimearch. VI, Till. S. 11; Hanserecesse 1477-1530 VI. 100; Missiver II. 306.* [11762]

— An marggraue Joachimen zw Branndenburgk. »Fridrich vonn Gotz gnaden.« Lieber ohme unnd swager. Wir haben e. l. schreiben sontags letare spath auff den abent, unnd als wir zw beth gan wolden, empfangen, wolden derselben, so uns ir lieb zukunft ettwas zuuor gekundiget, in dem unnd vil grösserm gerne gewillfart unnd annehmen, auch mit genüglichem geleithe,

wiewol das e. l. unnd iren verwandten inn unnserm gebieth unnoth, versorgen lassen; denn e. l. inn dem unnd anderm fruntwillige dynnst zu thun sin wir allwegh geneigt. Datum Tundern 2a post letare.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 44 b (Brevet har intet Aar, men maa efter sin Plads i Registranten være af 1511). [11763]

Marts 31. An marggraff Joachim. »Anna vonn Gotz gnadenn etc.« Lieber bruder. An sonntag letare spat uff den abennt habenn wir e. l. schreiben gleich einem anndern an unnsereu gemael entfangen unnd sein e. l. zukunfft von hertzen ser erfrewet, wolden unns auch gernne e. l. beger nach by die selb erfuget. So ist uns söllichs so kurtz gefallen, das wir füglich dohin nicht haben komeu mögen, wöllen ader nicht unnderlassen unns also schicken unnd by e. l., ehr die wider ausserlanndes unnd anheim reisen wirdt, komeu aller notturfft der unnd andrer sachen halben fruntlichen unnderreden. Denn wusten wir e. l. »etc.«. Datum ut supra^a.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 44 b. [11764]

a) ∴ som 11763.

— Vidne af Køpnehaffn Byting, at Albrecht fan Gock Borger i Køpnehaffn skødede til et Alter i Nicholai Kirke sstds. 3 Boder i Pillestrædith.

[^aPerg. Københavns Nicolai Kirkes Arkiv.^a] Afskr. for Langebek: LDipl. *Kbhvns Dipl. IV. 316.* [11765]

a—a) Saaledes LDipl.

— Per Jonß Raadmand, den Dag i Fogedens Sted siddende, Hans Bogbinder, Oleff Atz[er]ß »borgermesther«, Mans Saxe[n] Raadmand og Hennynghe Nielß Borger og Skriver sstds.[!]. Mand. efter dnicam. letare paa Køpnehaffne Byting var »fornumstlig« Md. Jens Laurenß Byfoged i Køpnehaffn, som paa Kong Hans Vegne skødede en Grund, som nu er 2 Boder, i Køpnehaffn liggende i »thet lillæ hyskessthræde« norden næst den Bolig, som Jens Inghwarß Skræddere i Værgen har, og sønden næst den Bolig, som Karine Thruwelße i boer, i Vor Frue Sogn med Hus og Jord, som forskrevne 2 Boder nu indhegnede og begrebne er, som skal blive til Mester Hans Bøssensskøtte efter vor naadige Herres Brevs Lydelse [∴ 11500]. Herpaa fik Mester Johan Bøssensskøtte et Tingsvidne af 12[!] Dannemænd: Hans Gharnath, Johan Rosinwoldh, Hans Meldorp, Thwe Hanß, Hermendh Jenß, Hans Friemand, Per Skrædder, Thomes Juwdhe, Hans Meldorp, Hans Smiidt, Anders Rothmerß, Hans Nielsß og Mawriiss Smiidt

Borgere sstds.; hvilke vidnede, at de hørte og saa', at forskrevne Skøde saa gik, som for er rørt. Med vore Indsegl for dette Brev hængende. Givet osv.

[Orig.] Afskr. fra c. 1700 for Arne Magnusson, rettet og suppleret af ham: AM. Afskr. Pk. X. [11766]

Apr. 1. Kongen tilskriver Eske Billde om Viderebefordring af et til en Skibshøvedsmand bestemt Brev.

Papir med utydelige Rester af 1 brevlukkende Segl: Formentlig K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 236.* [11767]

— Kongen tilskriver Eske Bilde og Anders Hemmingsß om 2 Skibe, som Jacob Vallatz og Daudid Scotte har taget.

Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 236.* [11768]

Apr. 2. *Reg. *9644.* [A. ^aOrig. paa Papir. ^aAakirkeby Bys Arkiv.] Aa. Afskr. af Langebek 1742: LDipl. — Afskr. af Langebeck uden Kilde (formentlig efter A ell. Aa): LDipl. — Afskrifter uden Datum: Resens Atlas, Bornholm (Gl. kgl. Saml. Fol. 734) S. 70; Resens Atlas (Uldall Fol. 186) III. 308 (sikkert direkte ell. indirekte efter foregaaende); Ny kgl. Saml. Fol. 398 e; RA. Fr. Thaarups Papirer Nr. 15 S. 73. — *Hübertz, Bornholm S. 46* (læs: Wii Byrghe met Gudz nathe *ærchibiscob i Lund, Sueriges første oc pawenss legath gøre viderligt alle, at wii fore - forwise - then gamlæ - hæstdagis oc - seglæ oc Oluff Diægn - velæ gøre theris gerdhe ehwor the - ickæ holle - enß, som - forbiwde wii alle, særdeles wore faagethe oc æmbitzmen nogeth hinder eller pladtz at gøre for^{ne} wore kiære vnderathæ paa for^{ne} priuileger oc fordelæ vdi noger madhe.* Datum - eiusdem). — Brevet er øjensynlig identisk med det udaterede Brev i (*Thurah.*) *Beskriv. ov. Bornholm S. 187, Reg. *8528.*

a—a) Saaledes Aa.

[11769]

Apr. 5. Jeg Anne Arffwyss dotther¹, Hr. Jackom Gryssis Esterleverske paa Holmæ, har gjort et Skifte paa 2 Bønder med ærlig og velbyrdig Svend Essghe Bylle Høvedsmand paa Kyøffuenhaffn hwss paa Kong Hans vor naadige Herres Vegne i saa Maade, at Jens Iffwerß, som rømte fra mig af Jenstropp i Ffaxssæ H., maa bo paa Kongens Gods, hvor Essghe Byllæ ham have vil, med saa Skel, at jeg skal have en Bonde i Steden, som nu boer i Byeæffwerskowss H. i Tessæbølle paa min Søsters Gods, og Bonden hedder Knwdh Olß. Mit Indsegl. Givet i Nsted Lørd. efter Midfastesøndag.

Papir med Rester af 1 Segl paatrykt forned: Cxlix 6 (Baad af Halland). Esge Billes Arkiv (VIII; RA.). [11770]

Apr. 12. Idtzard Grauema uth Fryßlandt, in beiden rechten doctor, paueßlicker hillicheit camerling unnd to herenn Johanßen

to Denmargken, Sweden, Noruegen koningk unnd in den benantent ryken, ock de prouincien Collen und Bremen paueßliche botschapp und der paueßliken kameren generall collector. Idt is to weten, dat wy uth beuel paueßlicker hillicheit dem herenn Johanßen koningk van eyner summe penninge, alße syn koningliche werde nha mester Jens Biltzman ßeligen in Haldstede closter geannahmet hebbe laten: 5 löd. marck ßuluers gudt und qwath, 7 lubeckssche gulden, eyn vngersschen gulden besnedden, eyn krone besnedden, eyn schylde, 18 Daidtsgulden gudt und qwath, 206^{1/2} rinssche gulden gudt und böße, 278 postlatz gulden gudt und boße, 44 stedere marck und 2 ß lub. gudt und boße, 4 denssche wyth in eyn worpp gerekent, 291 margk und 15 ß densch, 84^{1/2} worpp allerley muntte unnd 1600 rynssche gulden boße und gudt, de koningliche werde van bisschopp Jens Andersß to Odenßee geannamet, welcke summen syn ko. mt. van dem afflatzgelt in dem ryke Denmargken by pauestes Allexanders de ßeste tyden geßammelt van syner koningliche gerechticheit entfangen hefft, qwytteren in ßolcker mannere, dat syn ko. mt. noch syn eruen paueßlicker hillicheit camer edder commissarien nha datum dusses qwytancii van de obbelmelte summen rekenschopp dorffen geuen, dan dusses geldes haluen qwyth schal weßen. Ock hirmit qwytteren bisschopp Jens to Odenßee und de kercken darßuluest der vorgeschreuen 1600 gulden haluen. Idzard commissarius hebben dusse qwytan. mit unßer egen handt unterschreuen und mit unßem commissariesßegel beßegelt. Gegeuen to Nyborch uppe den 12. dach in aprili, do der ßatt in ßunte Peters stolle to Rome Julius de ii^{de} pauest in dem 8. jare syns papats.

^aVisa. Idzardus Grauius de Phrisia cubicularius, nuncius et collector apostolicus ma. propria subscripsit.^a

Perg. [med 1 Segl]. Kongens Arkiv; *ÆA. V. 37* (RA. C 7, Gældsbr. og Kvitte., Perg.). LDipl. [11771]

^{a—o} Tilføjet forneden med en anden Haand (og med den samme Haand i Margenen: Visa).

Apr. 13. Petter Bødeker i Kypnehaffn stifter Mauritiu Alter i Nicolai Kirke i Kypnehaffn.

[A. ^aPerg. med 5 Segl: »Alle 5 Seiglene ere under, men ingen adelige«; sigillatorisk forbundet med et Brev af 1515 Marts 5^a (trykt *Kbhvns Dipl. IV. 339*). ^aKøbenhavns Nicolai Kirkes Arkiv.^a] Aa. Afskr. af Langebek 1747: LDipl. Herefter: *Kbhvns Dipl. IV. 317*. — Ab. Afskr. af Jon Mortensen (her med en i *Kbhvns Dipl.* utrykt, udateret Tilføjelset, der i Realiteten falder sammen med Indholdet af Peter Bodekers Tilføjelset)

til et Brev af 1514 Marts 14 (trykt *anf. St. S. 337*) og med Indholdet af hans Brev af 1515 Marts 5 (trykt *anf. St. S. 339*) og saaledes formentlig er efter 1513). LDipl. — Hertil 8197, 8200. [11772

a—a) Saaledes Aa.

Apr. 14 ell. Aug. 11. Kongen paalægger Eske Bilde at lade en Del Skuder, der er komne til Kiøpnehaffn, løbe tilbage til Grønswndt.

Papir med utydelige Rester af 1 brevlukkende Segl: Formentlig K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 244.* [11773

Apr. 16. Welliom Persß Scriffwere, som Dommer var i den Sag paa Sielandzffare Landsting. Onsd. efter Tibursii et Valeriani Dag paa forskrevne Landsting lod Tønness Scriffwere med Fuld- magt paa velbaaren Svends Esske Billes Vegne Høvedsmand paa Køffenhaffn mæle Freden af Per Jossepsß, Nielss Jepß for »rim- ning« af Liwgby og af Nielss Swdere for »rinnengh« af Wongede, efterdi at som de tilforn for samme Sag til deres »manhælig« til Støffnæ H.s Ting lovlig fordelte var, som her i Dag 14 Dage med Herredsfogeden Jon Skrederss aabne beseglede Brev bevist var og i Dag med Kaldsmænd Simen Smed af Valore og Mauritz Jude »wdriere« til Holbeck, at de lovlig var til Landsting kaldede, og ej de i Dag mødte eller nogen paa deres Vegne, som Ret vilde gøre i den Sag. Sig. meum. Datum ut supra.

Papir med Rester af 1 Segl paatrykt förneden: Skjold, hvori Bog- stavet w (m. m.?). Esge Billes Arkiv (VIII; RA.). [11774

— Welliom Persß Scriffwere [*osv. som 11774; læs dog: Onsdagen - Valeriani paa - Tønness Scriffwere paa - Freden af Oluff Anndersß af Bredinge og Knwdh Nielsß af Søsøm for »rimningh« af Stwmpedæss, efterdi - til Tri H.s - Herredsfogeden Jess Persß aabne - med sine Kaldsmænd - Jude »reeffogit« til Holbeckt, at - indtil:] den Sag. Sig. meum.*

Papir med Rester af 1 Segl paatrykt förneden: Samme Signet som under 11774. Esge Billes Arkiv (VIII; RA.). [11775

— Nyels Hack beder Hænrick Kromedige om at laane ham 70 Mark til at købe en Gaard for.

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Henrik Krummediges Arkiv (B 1; RA.). *Missiver II. 308.* [11776

Apr. 23. Jeg Birgitte Knwtzdatther, Cristiern Cristiernssens Efterleverske, kendes mig skyldig at være Niels Clementsß Lands- dommer i Nørejwlandh 86 Mk. danske Penge, som han mig nu laant har, hvilke jeg bepligter mig [at] betale inden Johannis Dag, [som] Midsommer er, efter hans Villie. Medb. af beskedne

Mænd Jep Lywngh og Cristiern Lybbertt »borgemesthere« i [Vi]borge, Michell Lawretsß og Pether Stwb Raadmænd ibid. Datum Viborgis die Georgii.

Perg. [med 6! Segl]; omtr. samtidig Paaskrift: »Frwe Birgittes breff i Petherstrup«. Niels Clementssøns Arkiv; senere til Kongens Arkiv; *ÆA. V. 55* (RA. Gældsbr. og Kvitter., Perg.). LDipl. [11777]

Apr. 23. Yck Clauwes Rantzow¹ Schackensßonn hebbe ghegeuen den jumffrouwen unde deme gantzen conuenth uppe deme Holm tho Sleswick 50 mr. lub. pennynges houetstols, also tho Lubeke unde Hamborch genge synt, unde dar eyne islick guthman deme anderen vul mede don mach yme lande tho Holsten. Dusße 50 lub. mr. wil yck deme conuenth betalenn yn den achte dagen der hilligen dryer konnynges erst kamende myt redenn pennyngen, also vorscreuen ys, bynnen deme Kyle. Vor dusße 50 lub. mr. schal de conuenth holden eyne ewighe dechtenisße myt vigilien unde ßeelmisßen des jars eyns, wen dat bequwemelikest scheen mach, vor des vorstoruen Otthe Krumdyke ßele unde syner husfrouwen; welkere Otthe ßodaenne 50 mr. by my hefft ghelecht ynn syner wolmacht. Mynn ingesegel. Ghegeuen unde gescreuen des mydtwekens yn deme pachenn.

Perg. med 1 Segl: Skjold med Rantzau-Vaaben. Slesvig Johannes Kl. Arkiv (i Klostret). (*Reg. *9646.*) [11778]

Apr. 25. Jeg Telluff Ericss¹ R. og Høvedsmand paa Rudgard i Fyen sælger og skøder med min Husfrues Sophiæ Lwngessdatters Samtykke fra mig og min Husfrue til velbyrdig Md. Cristern Nielsß i Hielmsiøø en min Husfrues Gaard i Hielmsiøø lille i Tybergh S. og Tybergs H., som Sissæ Brwnss sidst i boede og nu øde er og giver 1 Pd. Korn med andre smaa »bedhe«. Og kendes jeg mig at have opbaaret Penge og fuldt Værd for Gaarden af C. N. efter min og min Husfrues Nøje. Afvindes Gaarden C. N., bepligter jeg mig med min Husfrue at vederlægge saa god en Gaard og saa »velbeyleygh« inden 6 »ugghe dagh« næstefter. Medb. af min Husfrue og velbyrdig og renlivet Md. Hr. Hinrick Cristernsß Abbed i Soræ med flere velbyrdige Mænd Oleff Grubbe i Sandby, Mawriss Skaffue i Esskilsterop og min Husfrues Broder Basse Cristoffersß⁶ i Sørøp. Skrevet i Soræ Kloster Fred. efter Paaske.

Perg. med [6] Segl: 1. Civ 20 (Bjørn); 6. Clxxii 11 (Basse). Christiern Nielssøn Dyres Arkiv; senere til Vidtsköfle Godsarkiv; af Christian Barnekow († 1762) foræret til Langebek (RA.). [11779]

Apr. 25? Hr. Laurens Mwlle Prior i den Helligaands Hus i Alborg, Hr. Per Stirme² Officialis i Alborg, Myckel Persß Foged paa Alborghuss og Hanss Bertolmeus vor naadige Herres Tolder sstds. Vi har undfanget Kongens Befalingsbrev paa en Sag at høre til Rette og skille ad mellem Cristiern Andersß Borger i Alborgh og Sewren Jensß sstds. om Jord og »bignynge«. Da i Rette stævnedes vi dem for os med deres Bevisning »ad« anden Mandagen efter Paaske, som var Marcus Dag^a, i »bysgarden« i Alborg. Da frembar S. J. et Købebrev, som Lass Willemsß havde givet Mickel Hansß Borger i Alborg; da adspurgte vi S. J., om han havde ydermere Breve eller Bevisning, enten Arv eller Pant, som samme »bygninge« anrørende var; da sagde han Nej. Fremdeles i Rette bar C. A. et gammelt Brev, som »bormester« og Raad i Alborg havde udgivet med Alburg Bysens Indsegl, og var Brevet 60 Aar gammelt og mere, og »lude« det paa fornævnte Jord og »bigninge«, som er 16 Alen i Længde og 16 Alen i Bredde; deri fandtes fornævnte »bygninge«, som S. J. og C. A. »trete« om. Fremdeles i Rette bar C. A. 2 fulde beseglede Tingsvidner af Alborg Byting, og »ludde« det ene, at fornævnte Lass Willemsens Moder Anne Willemess havde ofte baade paa Alborg Byting og Raadhus køret over den store Uret, som hendes Søn Lass Willemsß havde gjort hende, at han havde solgt hendes Jord, som hende var aldrig fra skiftet eller delt, og beviste det ene Tingsvidne, at han var »umellende« og aldrig den Mand, at han maatte gøre nogen Besegling efter Loven. Og blev bevist for os med levende Mænds Røst, som da til Stede var, som var Anderss Lund Byfoged i Alborg, Mates Bertelsß og Morten Owesß Borgere sstds. og mange Dannemænd, som tilstod og vidste, hvad Mand L. W. var. Da sagde vi saa for Rette, at C. A. bør at nyde samme Jord og »bynyng«, som derpaa staar, til saa længe at nogen kommer med bedre Bevisning. Vore Indsegl. Givet *osv.*

Perg. med [4] Segl: 2. Bomærke i Skjold. Senere til Aalborg Bys Arkiv^b; cutvivlsomt indsendt af Byens Kommunalbestyrelse 1861 til Gehejmearkivet^c (RA. Aalborg (Tillæg)). [11780

a) Marcus Dag (Apr. 25) var i 1511 Fredag efter Paaske. b) Saaledes RA. Reg. 73 i Fol., Aalborg 30. c-c) *Aarsberetn. fra Geheimearch. III S. XVI.*

Apr. 30. Welliom Persß Scriffwere, som Dommer var i den Sag paa Sielandzffare Landsting. Onsd. efter Marci Dag paa forskrevne Landsting lod Tonness Scriffwere paa Kong Hansses af Danmarck Vegne mæle Freden af Nielss Laurensß, Per Tom-

mesß for »rimning« af Strøby og af Per Somer for »rimning« af Lilehædinge, efterdi at som de tilforn for samme Sag til deres »manhælig« til Steffwenss H.s Ting lovlig fordelte var, som han her i Dag 14 Dage med Herredsfogedens Morthen Deges[?] Brev bevise lod og i Dag med sine Kaldsmænd Jep Juld af Væmerløff og Knwd Jensß af Rwnssthe, at de lovlig var til Landsting kaldede, og ej de i Dag mødte eller nogen paa deres Vegne, som Ret vilde gøre i den Sag. Sig. meum.

Papir med 1 Segl paatrykt forneden: Samme Signet som under 11774-75. Esge Billes Arkiv (VIII; RA.). [11781]

Maj 1. Peter Holthus Borgemester i Malmogk afstaar til s. Peders Kirke i Kønehaffn en Bolig, som han havde i Leje af Kirken.

Perg. med 4 Segl: 1-2. Bomærker i Skjold (2. med Skjoldholder); 3-4. Bomærker. Københavns Petri Kirkes Arkiv (RA.). *Kbhvns Dipl. IV. 319.* [11782]

Maj 3. Sophia Billesdatter (i Roskilde Claræ Kloster) tilskriver Johannes Magni Minister (for Franciskanerordenen) i Danmark, Sverige og Norge.

Papir med 1 endnu overklæbet, brevlukkende Segl: Ovalt, utydeligt, vistnok 2 Skikkelser ved Siden af hinanden og derunder en 3. knælende. Franciskanerordenens Provincialministers Arkiv (RA. Topogr. Saml. Papir, Roskilde (tidligere Nr. 60)). *Missiver II. 308.* [11783]

Maj 4. Borgemestre og Raad i Nestuedt tilskriver Kongen om de Fanger, der har ligget paa Kost hos Borgerne.

Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: Formentlig det hos *Trap³ II. 782* nederst afbildede. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Indl. t. Registr. samt henlagte Sager). *Missiver II. 309.* [11784]

Maj 5. *Reg. 5467* (med urigtig Dag Maj 6 ligesom i det nedenævnte Aftryk). Papir med Rester af 1 Segl paatrykt forneden: Skjold, hvori et Andreaskors(?) med Bogstavet A paa Korsets ene Side og mulig et nu manglende H paa dets anden. Aarhus Bys Arkiv (RA.). *Hübertz, Aarhus I. 101* (læs: Kønehaffn - *testimonium sigillum meum presentibus inferius est impressum. Datum in castro Haffnensi 2a feria - crucis anno etc. xi.*) [11785]

Maj 6. *Hübertz, Aarhus I. 101; Reg. 5467.* Er 11785.

Maj 9. Per Skøth¹ og Ingiil Esbernsß »borgemester« i Horsens. Lass Andersß og Lasse Byrgesß har ligget her i vor By, og var de Mænd for os, som de laa i Kost med, og sagde, at de laa i Herberge med dem som gode Dannesvende, saa de takkede dem godt; og har de vilkaaret dem paa deres Ære at komme her »ath« Mickels Dag og betale deres Kost. Vore Indsegl. Datum Fred. efter Johannis ante portam latinam.

Papir med Rester af 2 Segl paatrykte forneden: 1-2. Bomærker. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Incl. t. Registr. samt henlagte Sager (ved 1511 Maj 4)). [11786]

Maj 9. Rasmus Pers¹ og Nis Peder² »borgemestere« i Randers. Bertil Jwdhe, Gwnni Skoning og Oluff Michels³ har lovet os med samlede Hænder paa deres »wilkorlig« Ære 16 og 20 Mk. Penge inden Jul at fornøje os i Randers for den Kost og Tæring, som de har haft hos os i deres Fængsel, og har de og 3 andre deres Stalbrødre været hos os i deres Fængsel som gode Karle. Vore Indsegl. Skrevet i Randers Fred. efter hellig Kors Dag.

Papir med 2 Segl paatrykte forneden: 1-2. Bomærker. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Incl. t. Registr. samt henlagte Sager (ved 1511 Maj 4)). [11787]

— Vidne af Vissenberg Birketing, givet Oluf Pedersen af Aarupe om Skifte mellem ham og hans Medarvinger vedrørende Aarup Gaard, som han i boer.

[A. ^aOrig., mulig med 4 Segl.^a — Aa. Afskr. herefter, attesteret af S. Bruun.] Aaa. Afskr. efter Aa c. 1746: RA. Rtk., Kommissionsprotokoller vedk. Vissenberg Bønders Selvejendomsret III. 1284. *Aarb. f. Hist. Samfund f. Odense og Assens Amter 1914 S. 162* (læs: Foged til Vissenberg - Bronsil, Lauritz Jespersen - Breede kundgiøre vi alle vitterlige med dette vort aabne Brev, at - post fest ste Golp[!] ante portam et[!] latina paa - da møtte - dend Louviiser[!] - 8 skiels Dannemænd - Bondesen i - Oluf Andersen - intet Vidne dennem imoedgick - det forskrevne - Lauritz Pedersen - liggende westen udi - Død. *De samdregtelig og forligelig[!] velbemelle Mænd Anders Mortensen af Barløse og Thomas Iwersen af Siøbye fornefnte Ouluf Pedersen og hands Medarvinger imellem, saa at ingen skulde kiere eller deele paa hinanden eftler denne Tiid eller nogen af deres Afkomme.* Og derefter - uvillige Dannemænd - Hans Jepsen af Breed, Hans Iwersen ibidem - Skousbye, vidnede - Bondejee var - ligerviis som forreskrevet og - udviiste, hand da - som forre staaar skrevet. Datum. [11788]

a—a) Saaledes Aaa.

Maj 10. Sten Bille¹ R. og Landsdommer i Skone. Lørd. før dnicam. jubilate her paa Lwndhe Landsting var for mig og disse gode Mænd og flere, som er Hr. Tønne Persbergh², Hr. Tyghe Krabe, Hr. Olwff Jepps³ RR., Henrik Oges⁴ paa Hagløs, Mester Oge Jeps⁵ Kannik i Lwndh, Olwff Grwbe, Otthe Andhers⁶ og Trvid Axils⁷ VV., ærlig og velbyrdig Md. Hr. Preybern Podewsk R. og taledede paa sin Delemaal, som han har rejst her til Tingge paa ærlig og velbyrdig Md. Andhers Bille vor naadige Herres »wmbusstzman« paa Steghe om Markye gardh og Gods,

og var det deres Tægtedag, i det dem var forelagt at møde her med deres Bevisning. Da i Rette lagde Hr. Preybern et Brev, som Andhers Bille har givet ærlig og velbyrdig Kvinde Fru Anne Hr. Preyberns, lydende, at Andhers Bille kendes at have Markye gordh og Gods af Fru Anne til en Tid for et Laan, og med dette Brev bød Hr. Preyben sig i Rette og igen æskede Markie gordh og Gods. Sammeledes havde Andhers Bille her i Dag sit fuldmægtige Bud Hr. Hans Moginsß vicarius i Københaffn, som sagde, han vilde bevise, at Andhers Bille har saadanne Breve, at Fru Anne har undt Andhers Bille Marchie gordh og Gods i sin Livstid med al Afgift for et Laan at beholde, og frembar Hr. Hans Mogensß et vor naadige Herres Vidissebrev beseglet under hans Naades Signet, i hvilket Brev skrevet staar alle Ord, som det Brev indeholder, som Andhers Bille har af Fru Anne paa Marchie gordh og Gods; og dermed gav de dem derom i Rette. Da efter forskrevne gode Mænds Raad og Samtykke for Tvivlsmaal Skyld var den Sag indsat for vor naadige Herre, at de derom paa baade Sider møder med deres Bevisning, som de nu i Rette lagde. Mit Indsegl med forskrevne gode Mænds Indsegl. Datum ut supra.

Papir med Rester af 3[!] Segl paatrykte forneden: 1. Lxx 28; 2. Lxvi 4; 3. G. 34 = Llxviii 12 (Sparre). Predbjørn Podebusks Arkiv (RA.).
[11789]

Maj II. Thommes Kirkebynge Landsdommer paa Gwllandt og Settingsdommer i Kreglinge Setting, Laurens Logs Settingsdommer i Bro Setting, Jacop Sigdierffs Settingsdommer i Garde Setting, Elien Skymmings Settingsdommer i Rwde Setting, Laurens Ysem Settingsdommer i Heyde Setting og Oluff Østerby Settingsdommer i Hoffborgs Setting, alle Tingsdommere og menige Almue paa Gvlland. Ærlig og velbyrdig Md. Laurens Skinckill vor Høvedsmand paa Wisborg og Gwllandt har nu betalt os alle al den »ware och kopenskapp«, som Laurens Skinckill eller hans »fogede« paa hans Vegne af os købt har fra den første Dag, han annammede Gwlland, og indtil denne Dag, saa at vi takker ham for god Betaling. Thi lader vi Laurens Skinckill kvit for alt Krav om nogen Betaling for fornævnte »ware eller køpenskap«. Vort Landsindsegl med alle Settingsdommernes Indsegl paa Gwllandh. Givet og skrevet i Wisby den 3. Søndag efter Paaske.

Perg. [med 7 Segl]. Laurens Skinkels Arkiv; 1883-84 af Museet for nord. Oldsager afgivet til Gehejmearkivet.
[11790]

Maj 13. Hans Ips¹ og Nielss Poels¹ »bormester« i Kallundeborg. Disse Karle, som har ligget fangen i Kallundeborg og har hjemme i Swerrige, som er Jørgen Sekepyber, Hagen Jons¹, Jenss Niels¹, Lase Passo, Per Skonnyng, har ligget hos os og holdet deres Fængsel som Dannesvende, saa at de har ingen »skiøl i the made«. Vore Indsegl. Givet i Kallundeborg Tirsd. efter jubilate Søndag.

Papir med 2 Segl paatrykte forned: 1-2. Bomærker. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Indl. t. Registr. samt henlagte Sager (ved 1511 Maj 4)). — 3 vedliggende Kvartark indeholder Lister dels over de i dette Brev og i 11784 og 11786-87 omtalte Fanger og dels over andre Fanger (baade danske og svenske), med forskellige oplysende Tilføjelser; Listerne medtages imidlertid ikke her ifølge Planen for nærværende Udgave. [11791

— Hanss¹ Konge. Tyge Brade vor Mand og Tjener har nu fornøjet [os] 250, 30 og 4 Mk. og har dermed klart afbetalt de 1320 Mk., som han os skyldig var og vi hans Brev paa havde for det Gods, han købte af os i Skaane. Thi lader vi ham kvit for alt ydermere Krav om forskrevne Penge. Givet paa vort Slot Kiøpnehaffnn Tirsd. efter Sønd. jubilate under vort Signet.

Papir med 1 endnu overklæbet Segl paatrykt Bagsiden: K. 88. Tyge Axelssøn Brahes Arkiv (RA.). (Reg. *9652.) [11792

— Jeg Mester Diderick Borger i Ystæd har utvungen solgt og skødet til ærlig og velbyrdig Md. Hr. Henrick Krwmedig R. til Vallen, hvis Rettighed som mig tilfaldet er i Arv efter min Broder Hermen Bwntmager i løst og fast, hvor det findes kan, for et fuldt Køb efter min fulde Nøje. Medb. af ærlig og velbyrdig Svend Erick Næb og beskeden Md. Albrett van Goch Borger i Køffwenhaffn. Skrevet i Køffwenhaffn Tirsd. efter dni-cam. jubilate.

Perg. [med 3 Segl]. Henrik Krummediges Arkiv (RA.). LDipl. [11793

— (Reg. *9653.) Papir med 1 endnu overklæbet, brevlukkende Segl: Ottekantet; utydeligt Skjold, hvorover Bogstaverne: e f[?]. Henrik Krummediges Arkiv (B 1; RA.). *Missiver II. 310.* [11794

(Maj 16.) De mod Paven fjendtlige Kardinaler opfordrer til Deltagelse i Konciliet i Pisa, der skal aabnes 1. Sept. 1511.

[Orig.] *Raynaldi Annales ecclesiastici XI (Luca 1754) S. 570.* — Forkortet og udateret dansk Gengivelse, skreven med samtidig Haand. Folioark, hvoraf knap 2 Sider beskrevne. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Indl. t. Registr. samt henlagte Sager 1511-12). Herefter: *Acta pontif. Dan. V. 543.* [11795

Maj 17. Jehann Brockenhuss tilskriver Kongen, at han har anholdt 2 Svenskere.

Papir med utydelige Rester af 1 brevlukkende Segl. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Indl. t. Registr. samt henlagte Sager). *Missiver II. 311.*
[11796]

Maj 19. In dem namen des heren amen. In der 14. indic-tien, mandages den 19. des maentes maii, bisschupe... des heren Julii pawest des anderen am 8. jar wort vorhort de er-same Hans Mestmaker inwoner des blekes Husem Sleßuikesches stichtes ...sche van tachtentich jaren olt unde darenbauen ... thuch gheuorth up desse bauenscreuen artikell van wegen des hern Gosckes bisschups to Sleßuigk ges..... vorhort, welke na vormaninge des edes dorgh eme gedan gewernet der pene des valschen edes unnd tughes, dat eyn valsch thuch schedlick sy dreen, interst Gode almechtich, den he vals..... rucht unde dem parthe, dat he seriget, hefft gethuget unde gesecht, alß hir nha volget. Interst vorhort up dat erste artikell, dat sick [an]heuet: Imprimis namque ponit etc., heft geantwordet; doch underwilen ginck der Sy-mensberger und Padelekker qwick wol mede up de halgen Jutthe, unde [der] Rademisser qwick ginck weder upp der Simensberge halge Iweleck genomet malkanderenn alßo to gefraget worthe, dat .. wust antwordede, alße he eyn junck man was, pla[ch] he dorgh R..... wol[?] to segelen up de Eyder nha Rendesborg unde sach ßo beider[l]eye q[wick] to hope gan. Upp dat andere artikel angande: Item ponit et dicit etc., antwordede nictes van bewust were dem tugh is ge..den to s..gende unde nenerleye wys to vormeldende de tuchnisse do..... solik is. Ocke Reilichßen de ander tugh by 60 jarenn gewa..... wanaffti[ch] .. Simensberge gefraget uppt erst artikel antwordede, dat artikell ware sy, unde al de tit, he denken mocht, hebben de Rademisser de halge Jutte in ere[r] brukinge unde ettinge geha[t], unde wet idt d... by, wente de Simens-berger hebben en halge Iweleck genompt, unde Rade-misser qwick up Iweleck qwam, weren se to vreden, ock de Rademisser alßo wedderum, wanner der van Simensberg qwick up de halge Jutte qwam, de ene nabur dem anderen syn qwick nicht affloset anderen artikel was eme nictes bewust. Tade Ludding, de drudde tuch, wanafftich im kerspel Simens-berge, van 60 jaren olt, heft tuget, dat by sinen dagen hebben

de Rademisser altist sunder jemandes insaghe; vam anderen artikel was em nicht witlick. Nommen Herdes, de verde tuch, bauen 60 jaren olt, heft anders nicht gedencken kunth, sunder de Rademisser brukeden anderen artikell was em nictes bekant. Olde Broder, de vofte tuch, by 60 jaren olt, heft to Simensberge 30 jare gewont, wust nicht anders, men dat de Rademisser altist rouwliken gebrukeden de halge Jutte; vam anderen artikel wust he altiß nicht. Veder Tamßen, de soste tuch, 50 jare olt, hadde anders nicht gedacht, sunder de Rademisser brukeden altit de halge Jutte; vam anderen wust he nictes. Aweth Ockßen, de seuede t[uch], 50 jare olt, heft nicht anders gedacht, dat sik wol an de halge Jutte strekede sunder de Rademisser; vam anderen artikel was eme nicht bekant. Junge Agge, by 40 jarenn, de achte tuch, hadde by sinem denken niwerlde voruaren, sunder de Rademisser brukeden altist de Jutte; vam anderen artikel wust he nictes. Ban Aggeßen, by 50 ja[ren] olt, de negende tuch, hadde nicht anders beleuet, sunder de Rademisser alletidt brukeden unde etteden de halge Jutte; vam anderen artikel was em nicht witlick. Boy Aggeßenn, by 40 jaren olt, de teynde tuch, hadde nicht gehort, dat sick wol strengede an de halge Jutte de to brukende men de [Rade]misser; vam andern artikel wust he nictes. Aweth Brues, de elfte tuch, hefft by 20 jarn bi der halge Jutte dike unde [d]amme mede hulpen maken, hadde docht nicht voruarenn, dat dar ander qwick kwam sunder der Rademisser; ouerst offt der Symensberge unde Padelekker qwick de Jutte kwam, des [gi]ngk der Rademisser wedderumme up ere gresinghe, bleuen ßo up beiden sy[den] anderen nictes. Junghe Suen, de twolfste tuch, hefft by 16 dyket unde nicht anders weten, sunder de Rademisser de halge Jutte altidt brukeden; vam anderen artikel Harding[?] Vederßen, de d[rut]-teynde tuch, hefft ok getuget, dat by nemant de Jutte gebruket hefft sunder de van Rademisse; were em wol bewust, dat der Simensberger qwick qwick up ere gresingh wen des andere also to vreden; tome anderen artikel antwordede he, altis nictes bewust. nicht anders de Rademisser altit de Jutte brukeden uude vor ere helden; tom anderen artikel antwordede he, dat

gesettet .. de halge Jutte unde
 he wol gehort hadde, dat de Rademisser up de
 de ses-
 teynde tuch, by 70 heft nicht gedacht

 dat ere perde[?] van der halge
 Jutte pandet
 dat de Rademisser altit bruket heb-
 ben; tom anderen artikel antwordede unde sede he
 genompt kunth[?] [*herefter*
følger 5 saa at sige ulæselige Linier].

[Orig.] Optaget i 11799.

[11797

Maj 19. *Reg. *9656.* Perg. med [9] Segl: 3. G. 796; 6. Lxlix 65 b (Reventlow). Niels Clementssøns Arkiv; *a* senere til Hemmestrup Godsarkiv^a; *b* 1868 af Amtmand M. H. Rosenørn foræret til Gehejmearkivet^b. *Saml. til jydske Hist. II. 179; Hvass III. 154.* [11798

a-a) Saml. til jydske Hist. II. 176. b-b) Aarsberetn. fra Geheimearch. IV S. XLI.

Tidligst Maj 19. Petrus Buck ecclesie b. Jacobi Swafstedensis Sleßuicensis diocesis perpetuus vicarius, Dn. Godschalci episcopi Sleßuicensis | depu-
 tatus | Dn. Godschalci episcopi Sleß-
 uicensis principalis honorabilis vir Dn. Luderus
 Marie virg. Husumensis perpetuus vicarius Dn. Godschalci | mandato nobis et no-
 tario publico infrascripto
 pro certis testibus senibus et valetudina- |
 facto realiter[?] et in scriptis exhiben.....
 nonnullis testibus senibus et valetudinariis ad fu-
 turam et perpetuam | producend..
 et examinand.., de qu..... copia sententie
 casibus subtrahatur procurator[?] et eo nomine reverendi in
 Cristo | omnes sua communiter vel
 divisim invasione et occupatione cer-
 torum bonorum et pascuorum der halgen |
 diocesis .. domini episcopi prop.....
 ville pertinen.... petitiones et articulos infrascriptos
 imprimis |
 ultra predict. halgen nominat. de
 Jutte | hodierna die ha..... mo-

lestatione de Jutthe |
 faciunt vel saltem posit.....
 observatum sit |
 quamcumque p.... p.... vel
 illos, qui | Simensberg
 scuttende |
 to schutten[de] |
 [herefter følger 6 ulæselige Linier] | dicta
 productorum[?] ad
 | necnon
 biles et |
 Marie virginis
 | ad
 |
 per nos
 juris juratis[?] | [herefter følger 1 ulæselig Linie] |
 Lud.... K[nut]zenn procuratore
 | in eorum cont....
 idem dominus Knutzen
umque | per nos instanter po-
 stulavit. Nos igitur Petrus commissarius p.....
 | huiusmodi
 fore justam et consonam rationi, ad prefati Eiderstet
 dicta et attestaciones testium huiusmodi ad
 futuram | memoriam publicand., aperiend..[et] autorisand..
 duximus ac publicamus, aperimus et autorisamus per presentes
 et juditiariam[?] ad futuram et perpetuam rei
 memo|riam desuper pariter et
 vero attestacionum et[?] testium sequuntur sub
 hiis v[er]bis: 11797. In quorum omnium
 |
 Datum et actum |

 tribunali[?] sedente[?] sub anno a nativitate |

 quasi, pontificatus sanctissimi in Cristo patris et domini
 nostri domini Julii | presentibus
 ad pre-
 missa vocatis.

Et ego Otto Hermanni clericus Sleßuicensis [diocesis] [osv.; den herefter følgende Notarialattest synes at have været Genstand for adskillige Rettelser, men er i øvrigt paa flere Steder mere eller mindre ulæselig].

Meget medtaget Perg. [med 1 Segl]. Slesvig Bisp's Arkiv (RA.). [11 799

Maj 22. An byschop von Sleßwygk. »Fridrich etc.« Erwerdiger rat unnde getrewe. Nachdem euch unnsere unnderthane Edde Topsen zu Hadstede nechst winnters zu Gottdorff vor unns unnd unnsere råtten angesprochenn, das ir im eyns ebruchs halbenn syns bedunkens mer dann billich 10 gulden abgeschätzt, dergleichenn er sich nochmals vernemenn leßt unnd bericht darneben, wii Dietleff jwer broder der selbenn sach halbenn auch 4 gulden von im habenn wölle unnd die mit geystlichem rechte bisher unnd noch mit bann unnd annderm vonn im erfordere, das unns, dieweil wir niemandes geburlichs rechte gewegert, vonn Diettleff nicht wenig befrómbdet; begern darumb ernster meinung, ir wóllet Diettleffenn vermógen syne geystliche vorderung wider den unnsere gantz abzustellen unnd, ob er óne in ettwas zu beschuldigen habe, sóllichs vor unnsere amptman oder sunst geburlichen richteren furnemen, do im, so uil recht ist, verholffen werden soll, unnd so ertzeigen, domit wir von dem unnsere derwegen wyter clagens nicht gewarten dórffen. Beschulden wir inn gnaden geneigt allzeit gerne. Datum 5ta post canntate.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 46 a (Brevet har intet Aar, men maa efter sin Plads i Registranten være af 1511). [11800

Maj 25. »Fridrich etc. an koningk to Dennemarckenn.« Leue broder. E. k. w. schreiuen mit eyner inngelegten copyen der vann Lubegk schrift an de vann Flennßborch, unnde dat wy ok de toueringe den vann Lubegk unnde irn byplichern e. k. w. fienden verbithen schólenn, habenn wy darauß vernommenn. Diewyl denn sulcks den gemachtenn friden zwischen e. k. w. unnd unnsere gebiethenn inn dussenn lannden unnd den van Lubegk gemacht belannget, unnde de rede ok etzliche uthe der mannschap sóllicken gleich unns mitte besegelt, so wyllenn wy den suluen, als bald unnsere nyer dyck syn entschaf errechet, welcks mit hulpe des allmechtigen inn 5 ader 6 dagenn gescheen, dusse unnd e. k. w. negest schreibenn verhalten, irn rat darinne zw habenn, unns darauff gen e. k. w.,

der wir wyllige dinst zuthun allzeit geneigt syn, geborlich unnd bruderlich zcu haldenn. Datum upm nyen dygk sonndages vocem jocunditatis.

Afskr. med Rettelse: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 47 a (Brevet har intet Aar, men maa efter sin Plads i Registranten være af 1511). Udtog og Brudst.: *Hanserecesse 1477-1530 VI. 103.* [11801

Maj 26. »Petri Pauli decani Lundensis till åthskillige så kyrckior som andra privatv personer uthgifne testementz breef innehållande åthskillige pertzedlar^a, ibland hwilka åthskillige saaker han skiencker och gifr Lunde dombkyrckia några floreener etc. Dat. feria secunda rogationum d. 1 junii 1511.«

[A. Orig. Lunde Kapitels Arkiv.] Aa. Udtog: Specifikation, Lunde Domkirke Nr. 439. — Ab. Et andet Udtog med Aar, men uden Dag: SvRA. E 102 a, Sextern 23, Nr. 119. [11802

a—a) Ab: »på åthskillige mobilier, men intet något fast jordegodz«.

— Oluff Eskilß Tinghører til Vratz H.s Ting den Tid, Hr. Per Ericß² Præst i Al og Provst i samme Herred, Per Ericß³ i Foxtrvp, Jon Michelß, Jess Krogh⁵ og Jess Cristernß. Mand. før Vor Herres Himmelfartsdag for os og flere Dannemænd, som fornævnte Ting søgte, fik velbyrdig Md. Erik Styge paa Mattrup et Tingsvidne af 8 Dannemænd: Seuren Terkilß, Jon Michelß, Las Jebß, Nis Jenß i Tranholm, Jess Cristernß, Anders Jenß, Seuren Jebß og Per Perß; hvilke vidnede, at de hørte og saa' samme Dag paa fornævnte Ting Erich Stygges »laffhæfftz logshøringh« 2 Dannemænd Jess Pygh i Grestrvp og Per Pygh i Daffdingh; de vidnede, at de i Salthen hørte og saa', at Erich Styggæ selv 12. med Riddermændsmænd og gode »eybøndher indhwarde« en Gaard i Salthen (Las Berk) og hendes Rettighed i »the ager ok mark« sønden fra Salthen og i de Enge der nedenfor til Aaen hos Herredsskellet og saa til Salthen Bro, som Gaarden har haft i Hævd i Mande Minde ukært. Og »wortte« Lovhævden lovlig tilbuden til Herredsting i 3 Ting og gjort, som Dommeren og Herredsmænd fandt ham for Rette, og mælte forskrevne Høringne Lovhævden stadig at blive, saa længe hun rygges med Biskop og »uville bymen«. Med vore Indsegl. Datum ut supra.

Perg. med 7[!] Segl: 1. I Sigilfeltet en Økse; 2. G. 778; 3. I Sigilfeltet en Økse; 4. I Sigilfeltet en Tang(?); 5-6. Bomærker; 7. I Sigilfeltet Bogstavet S med en Tværstreg igennem. Matrup Godsarkiv; senere ejet af Klevenfeldt^a (RA.). [11803

a) RA. Reg. 60 S. 242.

Maj 28. Niss Dygd Byfoged i Colding, Just Ebbesen Borge-
mester, Hans Jacopsen, ^aPeder Henningsen^a, Gregorius Iusß og
Kield Olufsen Raadmænd sstds. Onsd. efter Urbani Dag paa
Colding Byting fik Hr. Morten Jenssen Sognepræst i Sested et
Tingsvidne af 8 »beskicket« Dannemænd: Hans Jacopsen, Peder
Thomsen, Kield Olufsen, Søren Smidth, Peder Hendrichsen,
Anders Ouskier, Oluff Sudher og Hans Matzsen; hvilke vidnede,
at de hørte og saa' samme Dag paa fornævnte Ting, at Erich
Jude Borger i Colding^b skødede Hr. Morten en sin Gaard,
liggende i Syndergade i Colding østen næst hos Niss Smidts
Gaard, til det hellige Blods Kapel i Colding Kirke og synderlig
til den Vikariat, som Hr. Morthen har funderet i fornævnte
capella med andre gode Folks Hjælp, Hus og Jord, intet und-
tagen af det, som fornævnte Gaard med Rette tilhører, »udi 8te
Alne bred Jord« liggende paa den øster Side med det Hus og
Stald, som paa den fornævnte Jord stander, Jorden 8 Alen bred
og paa Længden fra Gaden ned til Byens Have, med »saadan«
Vilkaar, at der skal bedes for Erick Jude, hans Hustru og deres
Forældre til evig Tid. Og kender Erick Jude sig at have op-
baaret Penge og fuld Værd af Hr. Morten for fornævnte Gaard
efter hans Villie. Med »vor« Indsegl.

[A. ^cPerg. med 6 Segl: »4re af forhemte. Vox-Seigl ere i god Stand,
men de 2de andre have faaet Skade«. ^c Kolding Kirkes Arkiv.] Aa. Afskr.
af Præsten i Kolding Matthias Bakke 1754: Kolding Bys Arkiv (i Kolding),
»Pergamentsbreve i Copi vedr. Kolding Sognepræsteembede« S. 16 (Nr. 10).
— Ab. Afskr. af den samme, atteret 1754 af den samme: RA. Danske
Kanc., Kopier af Fundatser indsendte i Henh. t. kgl. Reskr. 1753 2. Nov.,
Ribe Stift, Designationens Nr. 10, Under-Nr. 10. — (Reg. * 9755.) [11804
^a—^a) Ab: Per Thamissen. ^b) Saaledes Aa og Ab. ^c—^c) Saaledes Aa og Ab.

Juni 1 ell. 2. Kongen paalægger Jens Holgersøn at følge en Handels-
flaade under Liffland.

Udtag: *Hvitfeld VI. 280, Fol. 1080 L. 20.* — Hvis Hvitfelds Kilde har
været et Brev, har det vel været »paa Glymminge« ligesom det, han
omtaler *VI. 282, Fol. 1081 L. 10.* [11805

Juni 2. Fridrich erbneme zu Norwegenn, hertog. Im 500
und im drittenn jare to deme Kyle upe deme rathuse vor unns
unnd unnsen reden is irschinen de gestrennge unnsse leue be-
sonndere eren Clawes Lutzaw ritter, hefft belanngt van wegenn
syner hwsfrawenn alße der suluen rechte vorminder den duch-
tigen unnsen leuen getruwen Jachim Reuenntlawen, dat he ge-
bruckede syner hwsfrawenn vederlicke, møderlicke, broderlicke

unnde sunst ander angefallenn erue, daran syn husfrawe uth gnaden des lanndtrechten nach anparte benauest Jachim be-richtigt were; wes eren Clawes uthwysinge des lanndtrechten wederumb inntobringende schuldig were, wolde ße sick der ge-bór haldenn. Hirupe Jachim Reuenntlawe sick hefft laten vernemenn, dat he syne suster, her Clawes husfrawe, mit eynem lanndtseetlicken brutschatt hadde uthgeuen, darmede syck dar thor tyde ere rechte vormindere hadden genögen laten. Darent-bauen hadde he unnde zin zalige broder Hartich sick mit der suluenn verdragenn unnde ere etlicke mergelicke summen geldes to gekóret unnde verantwerdet, daruor se vor unns innhalt unnsers verschreibung aller anspracke der verlatinge unnd aff-tichtinge gedaen hadde; verhapede dem eren Clawes Lutzawen eder syner hwsfrawen darumbe nicht plichtich to synde. Hir-upe her Clawes sick hefft hören laten, nach dem he to der tydt syner hwsfrawen rechte vorminder was, unnde [se] buten synem bywesende eder bewyßlicher volwert sulcke verlatinge gedaen hadde, de suluenn scholde em nicht schedelick syn. Dewyle denn de scharpheit des rechtenn der naturliche verwantnisse towedern eyne verinninge[?] gyfft, heben wy de erringe inn der güde unwederroplich bygelecht also: welcke tyd eren Clawes mit syner hwsfrawenn, de do tor tydt dorch uphaldenn des allmechtigenn verhinndert, vor unns eder upe de herdes dinnges, dar de güder belegenn, queme unnde eyne gebórlicke afftich-tinge alles beth an de tydt an syne hwsfrawenn geuallenn erue dede, alsdenne scholde Jachim eren Clawes 700 mr. to be-talennde plichtich syn, welckere 700 mr. wy eren Clawßenn na veruolgeder verlatunge laueden unnde deme handel angetagner meinunge upe unnsers borch tom Kyle inn unnsers unnde unnsers reden do by unns ßynnnde jegenwerdicheit allenenthaluen na-komen volge angekeret unnd vulentagenn. Darupe wy de 700 mr. to Tramminde heben entrichten unnde quittantzien dorupe lutennde enntfanggen latenn [c: 9941]. Wy hebenn unnses furst-liche secret heten henngen ann dussenn breue. Gegeuen upe mondach na exaudi.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 51 b. — Jfr. 11272. [11806

C. Juni 3. *Reg. *9661.* Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 47 b (Brevet er helt udateret; men det deri omtalte Lejdebrev, som i Regi-stranten følger umiddelbart efter, er dateret 1511 3a post exaudi (Juni 3)). *Dipl. Flensborg. II. 55.* [11807

Juni 6. »Seuerin Stampe fick quittans paa, hwes han haffde upboret oc udgiffuit paa myn frues veygne aff Tranekers læen, siden han thet fick om sancti Martini dag, oc till thenne dag, oc bleff han myn frues nade skyldig iij mr. oc skall stande till regenskab fore, hwes dell thee scriffter inneholle oc uduise, som therpaa aff registeret giordde ære, som er paa slottet oc tilstander i lænet. Datum feria sexta proxima post Bonifacii martiris.«

Optegnelse skreven paa Bagsiden af og med samme Haand som 11816 (her uden Aar; jfr. det øjensynlig samtidige og i det væsentlige overensstemmende Brev af 1511 Juni 2-6 i Dronning Christines Brevbog, *Danske Mag. 4. R. V. 94*). Dronning Christines Arkiv (RA.) [11808

— *Reg. 5468*. [a Orig. paa Papir. a Mariager Kl. Arkiv; a 1752 hos Mariager Klosters Ejer a.] *Danske Mag. VI. 123*. [11809

a—a) Saaledes *Danske Mag. VI. 123*; Arkivet ikke undersøgt i 20. Aarh.

Juni 7. Jes Persß i Watzingerød, Try H.s Tings Foged. Mig og mange flere Dannemænd er vitterligt, at fornumstige Mand Andersß i Jørlunde har været her paa Try H.s Ting paa velbyrdig Sv[ends V]egne Eskæ Billetz Høvedsmand paa Kjøpmanhanffn hwess 4 Tingdage og spurgte sig for blandt »aldmeneghe« Almue, om nogen af vidste eller til Minde droges, at Hr. Abbed i Esy[erom] havde nogen Tid ladet kaldet eller forfulgt Hemmingh Falk, som født er [paa] Hr. Abbeds Gods i Kolle. . . . , og Mattes Perß, som forskrevne Hr. Abbed lod gribe i Wigetzløsse paa v[or] naadige Herres fri Birk. Til hvilket Spørgsmaal »almenighe« Almue svarede og Fogeden sagde, at dem ej vitterligt er, og ej dem til Minde kunde drages, at Hr. Abbed havde forfulgt forskrevne Karle. I det samme fremgik Niels Persß i Herløffue Foged til Nødebo Ting, sagde, at Hr. Abbed havde Brev og Indsegl, at han havde forfulgt forskrevne Karle, og bepligtede sig paa Hr. Abbeds Vegne ind at komme paa forskrevne Ting med forskrevne Brev Lørdag der næst efter og ikke kom, som han lovede. Med mit Indsegl. Datum Try H.s Ting Lørd., der Pinseaften paafaldt.

Papir med Rester af 1 Segl paatrykt forneden: Bomærke. Esge Billes Arkiv (VIII; RA.) [11810

Juni 8. An eyn rat zw Lubegk. »Fredrick etc.« Ewer schreibenn [osv., se *Hanserecesse 1477-1530 VI. 106 indtil*.:] wyllenn halden. Datum upm nyenn dyck in die pentecostes.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 50 a (Brevet har intet Aar, men er indført blandt Breve af 1511). [11811

Juni 9. An byschop vann Sleßwigk; in simili forma ad omnes consiliarios mutatis mutandis. Erwerdiger rat unnd

getruwer. Unns seinndt sachen, daran k. w. to Denmarcken, unns, auch beiden dussenn furstenthumen merglich gelegenn, verkommen, derhaluen jw dasselb schriftlich nicht konnen vermelden, sonnder heben dauon zu ratslagenn dusser lannde rede zu unns upe Johans bapt. dach auff den auent gen Hwsem zu komen verschribenn. Ist derwegenn an euch ok unnsere gutlich beger, ir wylltet des selben dages upe den auent by unns bynnen Husem irscheynen die sachenn zu verhandeln unnd nicht außsen bliuen. Daran thut ir unnsere wyllenn, inn gnaden wederumb zu beschulden. Datum monndages inn pingsten.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 50 b.

[11812

Juni 9. »Wy Frederick etc.« doen allenn unnsere unndersaten bynnen Eyderstedenn wetenn, dat wy upe Johans bapt. dach unnsere unnd des lanndes rede by unns bynnen Hwsem gen auent to kometende uth sachenn, daran unns unnd dussen lannden mercklich gelegenn, zw ratslagenn verschriben habenn, euch auch sonnderlich unnsere gemüth inn welchen anligenden notsachen zu irkennen zw gebenn. Is darumbe an euch unnsere ernnsteste meynunge unnde beuel, gy wyllenn upe gedachtnn Johans bapt. dach uff den auent jwer vollmechtigenn to unnsere gen Husem verfertigenn, deßelben auennedes eder des morgens darnach unnsere gemüth unnde meynungh inn deme hwse, dar unnsere herberg syn wirdet, to hören unnde nenermathen uthenn bliuen. Daran do gy unnsere ernnsteste meynunge; inn gnaden zu irkennende geneigt. Datum mondachs inn pingsten upm nyenn dycke.

In simili forma an gemeine inwonere im Nortstranndt.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 50 b.

[11813-14

Juni 9? (Aar?). Hinrec Knutsß tilskriver Hinrec Krommedicke om den afdøde Otte Rwd's Pengeforhold til Tønnes Rantzo og til Hans Pouisk til Dobstrup.

Papir med 1 endnu overklæbet, brevlukkende Segl: Skjold med Gyldenstjerne-Vaaben (forskelligt fra Gxvi 32-33). Henrik Krummediges Arkiv (B 1; RA.). *Missiver II. 402.*

[11815

(Juni 12.) Cristina Dronning. Peder Stygge vor Foged og Embedsmand har nu gjort os Regnskab for, hvis Penge, Korn, Smør, Fetalie, Gæsteri, Sagefald, Øksne og Gaardfæstning og alt anden Del som han har paa vore Vegne opbaaret og udgivet af Nesbyhoffuitz Len, siden han os sidst Regnskab gjorde, og indtil denne Dag; og bliver han os deraf intet skyldig uden,

hvis Del de Skrifter udviser, som der af Registret paa gjorde er, der han skal stande os til Regnskabs for, som er til Stede paa Slottet og i Ladegaarden og »till stander« i Lenet efter det hans Registers Lydelse, han os Regnskab af gjorde og straks overantvordede. Thi lader vi ham kvit for alt ydermere Krav om fornævnte Opbørsel og Udgift.

Samtidig Afskr. ell. Koncept paa Papir (her uden Datum; formentlig identisk med Brevet af 1511 Juni 12 i Dronning Christines Brevbog, *Danske Mag. 4. R. V. 94*) (paa Bladets Bagside findes 11808). Dronning Christines Arkiv (RA.). [11816]

Juni 13. Per Thomisßen i Kedelstrop Foged til Vesßenberigs Birketing, Per Symensßen af Brønsvit, Thomisß Hansßen af Nellerudh, Lauris Jeipsßen »degen« og Hans Matzsßen af Kodekyel. Fred. efter Pinsedag paa Vesßenberigs Birketing fik Hans Basße af Skalbiere et Tingsvidne ved 8 Dannemænd: Mattis Ericssßen, Per Skrederæ i Asßenbøl, Per Knutzsßen, Jep Brvn i Macthenbøl, Hans Matzsßen i Kodekyel, Knut Jeipsßen, Nis Knutzsßen i Skovsby og Anders Michilsßen i Scalbierigh; hvilke vidnede, at de saa' og hørte, at velbyrdig Md. Eyler Bryske paa Vesßenberiges Birketing »fuldskøtthe« til Hans Basße al den Rettighed, Eyler Bryske købte af Hans Persßen i Ondebøl, som var al Hans Persßens rette Del, han havde i den Bondegaard i Scolbyere, som Mattis Nielsßen i boede, som han skødede Eyler Bryske »till fforingh«, som er Hus og Jord, intet undtaget, hvor hans Del falder over al Skovsbøl Grund. Og vederkender Eyler Bryske sig op at have baaret af Hans Basße Penge og fuldt Værd for forskrevne Del. Item vidnede forskrevne 8 Danne-mænd, og dem vitterligt var, at fornævnte »dee« var lovbuden 3 Ting, før Eyler Bryske købte fornævnte Del. Vore Indsegl. Datum *etc.*

[A. *a*Perg.^a *b*C. 1745-46 ejet af Christen Jørgensen i Skalberg^b; *a*laant Langebek (osv. som 7398)^a.] Aa. Afskr. for Langebek: LDipl. — [Ab. Udtog (med Aar, men uden Dag) forfattet af Odense danske Skole-mester Søren Bruun.] Aba. Afskr. efter Ab c. 1745-46: RA. Rtk., Kom-missionsprotokoller vedk. Vissenberg Bønders Selvejendomsret II. 157, jfr. I. 113. [11817]

a—*a*) Saaledes Aa. *b*—*b*) Saaledes Ab.

Juni 14. *Reg. *9664.* A. Perg. med Spor af 1 brevluukkende Segl. Kongens Arkiv (RA. Kejseren, Perg.). *Aarsberetn. fra Geheimearch. IV, Till. S. 29; Missiver II. 312 (Teksten A).* — B. Samtidig dansk friere Gen-givelse, skreven med en Haand, der formentlig er Ove Billes. Papir (2 Folioark, hvoraf godt 7 Sider beskrevne). Kongens Arkiv (RA. Kejseren,

Perg.). *Missiver II. 313 (Teksten B)*; Brudstykker trykte: *Aarsberetn. fra Geheimearch. IV, Till. S. 31, 34-35.* [11818

Juni 14. An burgermeister unnd rathmanne to Deuennter. Fridrick. Sick hefft vor unns mehr dann eynmal beclaget unnsse diener unnde unndertane Hans Holm, wo he inn etzlicken geweruen hern Johannsen kóniges unnses broders vorschicket unnde gy eme, alße he upe der widerfart geweßt, ewer diener Gossen Ketterler unnde Herman Rentlengk[?] uthe jwer statt nageschicket, ene upe der fryen herstraten annemen unnde des synen alse geldes, kleinat, guldin rinng unnde, was he by sick gehat, gewaltlich weder recht schólen heben berouen latenn, ene ok jwen hefftmanne tom Ackenstein gefenniglich to entholden beuolenn, dardorch he nicht allein unnsers broders gewerue vorseumet, sonnder ok unnsers unnd synes eygen hannels to unuerwintlicken schaden gekomen der witem gefennigknuß haluen, darin he van jw gefürt wordenn is. Dewyl dann Hanns Holm unns unnderthenigkeit unnde dinnstes haluen verwandt, unnd en in synem rechtfertigen sachen nicht to uerlatene geneigt syn, so is unnsse gütlich beger, gy wylltet em vor syne geliddene schedenn unnde gewalt wandel unnde recht mit widerstattungen alles schadenns tun, damit em nicht noth syn werde annderwege, daruth uncost, unwillenn unnd múhe irwassen wolde, sóllichs bouen angezeit van jw to irfordern vertonemen eder sick derhaluen ver unns wyder to beclagen. Daran dut ir unnses wolgefellige meininge, inn gnaden to irkennende geneigt. Wes gy des also to donde gesynnt, jwer gescreuenn antwort unns by deme unnsen, der gebór zu haldenn. Datum Tunderen am auent trinitatis.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 52 b (Brevet har intet Aar, men er indført blandt Breve af 1511). [11819

— Ik Jacob Petersß¹ wonaftich bynnen Hußem byn schuldich den ersamen unde boschedene mans Hinrick Melde unde Clawes Petersß vorstenders der ghilde unnde altares des hilligen lichammes bynnen Hußem 45 lub. mr., de ik to myn nutte van en in redeme gelde unnde gudeme golde entfangen hebbe; welkeren houetstoll wil ik alle jar vorrenten up paschen mit 3 lub. mr. penningh uth sodanem huße unde hofte, dar ik inne wone, bolegen up dat osten neghest by deme koweghe. Unnde weret sake, dat dar hinder van qweme der trager betalinge haluen, den wil ik wedder leggen unde betalen. Ok laue ik sodan huß

nicht to vormynrende, men to verbeterende. Jodoch mach ik sodan hus wedder entfrogen van der rente mit alsodaneme boschede, dat ik schal de losinge kundighen up s. Michell unde up den negesten paschen de betalinge to donde des houetstols mit aller nastanden renten in eneme summen in gankbarer munte, alz in deme hartochdome to Sleßuick genghe is. Myn ingesegel; unde de ersamen, frame unde boschedene manne Clawes Pawels² unde Ebby Kremere³ hebben ere ingesegele hangen heten an dessen breff. Gheuen unde schreuen ame sonnauende vor der hilligen dreualdicheit dage.

Perg. med 3 Segl: 1-3. Bomærker. Husum Vor Frue Kirkes Arkiv (Statsark. i Kiel, Husumer Urk. Nr. 65). [11820]

Juni 15. Vidne af Szøllinge Sognestævne om en Skov, der hører til Szøllinge Kirke.

[Orig. paa Papir. Søllinge Kirkes Arkiv.] Udtog anført i FLA. Søllinge Kirkes Regnskabsbog 1578-1663. *ÆA. V. 1073.* [11821]

Juni 16. Diderich van Vppershusen. Myn gnedige here her Frederich erffgname to Norwegen, hartog hefft my van Hinrichs van Salders wegen laten betalen 60 rynnssche gulden dynstgeldes, van 2 jaren eme schuldich geweßt; late darumme van Hinrichs van Salders weghenn mynen g. herenn der 60 gulden rynsch quytt. Myn pytzer. Gegeuen des mandages na der hilgen drevaldicheyt dage.

Papir med 1 endnu overklæbet Segl paatrykt forneden: Ottekantet, Skjold, hvori et Hjul. Hertug Frederiks Arkiv (RA. Gem. Arch. XXXIV. 4). [11822]

Juni 17. »Wy Fredrick etc.« verlenen^a unnseme hoffdiener Clawes Torcken^b umbe getruwes dinnstes wyllen, so he uns getan ock uns doen schall, ein hus bynnen Husem by der watersyden gelegen, welckes Wylhalm Stracke hat buwen laten, dat de tydt synes leuendes to syneme eygene nutte to gebrucken, doch dat hwse in synem gebude to uerbetteren. Allen unnsen amptluden unnd anderen ernnstlich gebedende em an sulcher begnadinng keyn hinndernuß to donde by vermyding unns er ungnaden unnd furstlichen swerenn straffe. »Zu urkundt heben wy unns secreth.« Datum Tonndern 3a post trinitatis.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 55 a (Brevet har intet Aar, men er indført blandt Breve af 1511). [11823]

a) Forlægget: verlenenen. b) Sstds. Bl. 43 a hedder han Claws Storeken.

Juni 20. Ik Tomas Smit¹ ghenomet unnde eyn scroder wanaftich bynnen Hußem byn schuldich deme ersamen manne

Dirick Hokel 15 lub. mr. houetstols, de ik to myn nutte van em entfangan hebbe; welkeren houetstoll wil ik alle jar up pinxten Dirick ofte hebber desses breues vorrenten mit ener lub. mr. penningh uth myneme huße unde houe, dar ik inne wone, bolegen up dat osten up deme wester orde negest in de suder reghe negest by den dinkstocken, unde uth alle myne gudere, wor de bolegen synt, bowechlik unde umbewechlik. Unde wor de mr. rente nicht uth en qweme, wat schade dar den van qweme, will ik wedderleggen unde wil Dirick ofte hebber desses breues sodan hus vrig waren unvorpandet unde laue sodan hus nicht to vormynrende ofte to vorargerende, men to verbeterende. Jodoch mach ik sodan hus mit alle den anderen guderen entfrigen van der jarlikes rente mit alsodaneme boschede, dat ik schal de losinge kundigen up s. Marten, unde up den neghesten pinxten de betalinge to donde des houetstols mit allen nastanden renten in eneme summen unde in guder munte, alz in deme hartochdome to Sleßuik genghe is. Ik hebbe ghebeden de ersamen heren unde manne heren Marten Peter² vicarius unde Karsten Nagel³ inwoner bynnen Hußem, de ere ingesele hebben hangen heten by myneme ingesegel an dessen breff. Geuen unde schreuen des frigdages under den achtedagen des hilligen lichammes.

Perg. med 3 Segl: 1. Skjold, hvori et skraatstillet ligearmet Kors; 2. Skjold, hvori en skraatstillet Plante med 3 Aks; 3. Bomærke. (Statsark. i Kiel, Husumer Urk. Nr. 101.) [11824

Juni 23. Kongen tilskriver Eschy Bilde om Foranstaltninger til Søs mod de Lubske.

Papir med utydelige Rester af 1 brevlukkende Segl: Mulig K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 237.* [11825

— Kongen tilskriver Eske Bilde om at skaffe en Del Skibe ladede med Kalksten.

Papir med utydelige Rester af 1 brevlukkende Segl: Formentlig K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 238.* [11826

Juni 24. (*Thurah.*) *Beskriv. ov. Bornholm S. 184; Reg. 5469.* Er 8832.

Juni 25. Kongen tilskriver Esky Bilde om 2 af Sander Skotte tagne Skibe, et spansk og et fransk, m. m.

Papir med utydelige Rester af 1 brevlukkende Segl: Formentlig K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 238.* [11827

Juni 25? Kongen tilskriver Esge Bilde om sin Staldmester Jørghen.

Papir med utydelige Rester af 1 brevlukkende Segl: Formentlig K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 232, jfr. 294.* [11828

Juni 26. »Fredrich etc.« Na deme unnse unndersat Leue Wirigksen unsem irkanntnusse unnd sententien na eynen genochhafftigen eydt der werue haluen, darumb en Broder Vederssen angespracken, unnde darupe he do unde nu wonete, dat de suluen im erfflick togehören unnde syn eygen wolgewonnen gut weren, inn bywesen to getugen Backe Boysßen unnd Ete Laurentzen geschworn hefft, welckes se beyde wo dingshöringe also to gescheen vor unns bekannt heben[!]. »To urkundt etc.« Datum Husem 5ta post Johannis bap.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 53 b (Brevet har intet Aar, men er indført blandt Breve af 1511). [11829]

— An Hanns Ranntzaw amptman to Seberge; in simili forma an beyde byschop to Lubek unde Sleßwigk unnd ganntze mannschap. »Fredrich etc.« Duchtige leue getruwe. Unns syndt saken beyde furstenthome Sleßwigk unnde Holstenn, ok dy unnd andere prelaten unnde manschap belangende vorgefallen, derhaluen wy eynen lanndtach verscreuen. Is darumbe an dy unnse ernnste myninge, dw upe sonndach to auennde na visitat. Marie bynnen deme Kyle irschynen, mondages darna vormitach hanndes gewarten wyllest unnde nicht uthe bliuest. Daran geschut unnse ernnste meining. Datum Husem donnetages na Johannis bap.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 54 b (Brevet har intet Aar, men er indført blandt Breve af 1511). [11830]

— Jeg Tyge Krabbe¹ R. til Bwstrvp har givet min Frænde Torbern Oxe en min Bondesøn, som hedder Pæder^a og er født i Marcketzløff i Twdze H., hvilken Bondesøn jeg lader kvit fra mig indtil Torbern Oxe, dog med saa Skel, at han skal give mig en af sine »bønder søn« igen, naar jeg er den begærende af ham. Og skal forskrevne min Bondesøn være, hvor Torbern Oxe ham have vil. Mit Indsegl. Givet paa Helsingborg Torsd. efter Johannis bap. Dag.

Papir med Rester af 1 Segl paatrykt forneden: Lv 74. Torbern Oxes Arkiv (RA.). [11831]

a) I Orig. er ladet Plads aaben til Efternavnet.

Juni 27. Dronning Cristina anmoder Eschæ Bildæ om at sørge for, at der kommer Hø i hendes Stalde.

Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: K. 94. Esge Billes Arkiv (I B; RA.). *Missiver I. 239.* [11832]

Juni 28. Ik Jacob Jensß¹ wonaftich up dat osten bynnen Hußem bynn schuldich den ersamen heren unnde mannen heren

Luder Knutsß, Otto Veddersß unnde Johan van Halteren bynnen Hußem wonaftich unde vorstenders des gasthuses s. Jurgens 15 lub. mr. houetstols, de ik to myn nutte, besundergen to buwynghe mynes hußes up dat osten, van en in guder grauer munte entfangen hebbe; welkere hus ik nu nyges hebbe begunt to buwende up s. Lamberdes grundt van Milstede, bolegen by Kersten Bosß up der wester syden in der norder reghe. Welkeren summen wil ik dar alle jar uth vorrenten up Johannis bapt. dage to middensommer mit ener lub. mr. penningh den vorstenders; unde wor se derhaluen schaden leden, den wil ik alle wedder up richten. Ok laue ik sodan hus nicht to vorargerende ofte to vormynrende, men to vorbeterende; ok laue ik ensodan hus anderswor nergen hoger to vorpandende sunder wille der vorstenders. Jodoch mach ik sodan hus entfrigen van der jarlike rente by also, dat ik schal de losinge kundigen den vorstenders up wynachten, unde up den negesten Johannis dage to middensommer de betalinge to donde des houetstols in eneme summen mit aller nastanden renten in guder munte, alz in deme hartochdome to Sleßuick genghe is. Ik hebbe ghebeden de ersamen frame unnde boschedenne manne Hans Bôsß² unnde Tammes Hansß³ wonaftich bynnen Hußem, de mit my ere ingesegele hebben hangen heten an dessen breff. Gheuen unde schreuen ame sonnauende vor Petri unde Pauli.

Perg. med 3 Segl: 1-2. Bomærker; 3. I Sigilfeltet en Halvmaane(?). Husum St. Jørgens »gasthus«'s Arkiv (Statsark. i Kiel, Husumer Urk. Nr. 102). [11833]

Juni 28. Christopher Nielssøn Kannik i Roskilde meddeler Aage Jepssøn Kannik i Lund, at han vil overdrage Aage at være hans Stedfortræder ved Marie Magdalene Alter.

Papir med 1 endnu overklæbet, brevlukkende Segl: Llvi 13 (Present). Aage Jepssøn Sparres Arkiv (RA.). *Missiver II. 330.* [11834]

Juli 1. Kongen paalægger Eske Billde at tilsige forskellige Skibshovedsmænd om at løbe i Søen.

Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Danske Mag. 5. R. VI. 50; Missiver I. 239.* [11835]

— Kongen paalægger Eske Billde at sende et medfølgende Brev til Jens Hollgertsß.

Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 240.* [11836]

— Den udvalgte Konge Cristiernn anmoder Eesgi Bildhe om at skaffe ham Vogne og Sække fra Kiøbnehaffn til Kiøge.

Papir med utydelige Rester af 1 brevlukkende Segl: Formentlig K. 97. Esge Billes Arkiv (I B; RA.). *Missiver I. 240.* [11837]

Juli 2. Dronning Cristina anmoder Jep Dochter Borger i Riibæ om at levere hendes Kansler et Stykke sort Leidesk.

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Dronning Christines Arkiv (maaske aldrig udleveret, hvad der maaske aldrig har været tilsigtet) (RA.). *Missiver I. 242.* [11838]

— Kongen tilskriver Eske Billde om Skotter, der kommer fangne fra Flensborg og Synderborg.

Papir med utydelige Rester af 1 brevlukkende Segl: Formentlig K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 241.* [11839]

— Kongen paalægger Eskyld Bylle at tilsige de ved Køpnehaffn liggende Kaptajner at løbe med deres Skibe under Gitzøer.

Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 241.* [11840]

— Jeg Olwff Ffalsther paa Kossælyssæ a. w. sælger og skøder til ærlig og velbyrdig [Mand] Mattes Eryckß paa Twreby 4 mine Gaarde i Denropp i Sieælyndh i Ffaxssæ H. i Westher Egede S. (Per Andersß, 3 Skill. Grot med andre »beer«; Oluff Jensß, 3 Skill. Grot med andre »beer«; Lassæ Monß, 3 Skill. Grot med andre »beer«; Niels Laffrinß, 3 Skill. Grot med andre »beer«), for hvilke Gaarde jeg kendes mig at have oppebaaret 200 Mk. i danskæ Hvide, som en god Mand kan en anden fuldt med gøre her i Syeælyndh. Hvilke Gaarde M. E. skal beholde og Bønderne, paa Bole boer, og deres Børn i at sætte og af at sælge, for et fuldt Køb i saa Maade, at naar jeg lyster Gaardene igen at købe for de 200 Mk., skal jeg altid dertil have Fuld- magt 3. Dag Jul. Afvindes Gaardene M. E., bepligter jeg mig saa gode Gaarde af Rente og Skov og »belelighed« inden 6 Uger derefter at vederlægge. Medb. af hæderlige og velbyrdige Mænd Hr. Laffrinss Ffalsther Kannik i Roskilde min Broder og Hr. Henryck Cristerß Abbed i Soræ og Tommess Bertelß paa Jons- tropp og Hr. Jepp Mossæ Sognepræst i Hørfføle. Givet i Twreby Vor Frue Dag vicitac.

Perg. [med 5 Segl]. Mads Erikssøn Bølles Arkiv; *Adel. Brevkister S. 193*; ^a1851 af Indenrigsministeriet afgivet til Gehejmearkivet^a. [11841
a-a) RA. Reg. 86 S. 20; jfr. *Aarsberetn. fra Geheimearch. I S. XXXIX.*

Juli 3. Den udvalgte Konge Cristiern paalægger Esky Bylde at købe ham noget Baysalt og Sukker.

Papir med utydelige Rester af 1 brevlukkende Segl: Formentlig K. 97. Esge Billes Arkiv (I B; RA.). *Missiver I. 242.* [11842]

Juli 6. Vidne af Herrestedt Sognestævne om en Skov, der hører til Szøllinge Kirke.

[Orig. paa Papir. Søllinge Kirkes Arkiv.] Udtog anført i FLA. Søllinge Kirkes Regnskabsbog 1578-1663. *ÆA. V. 1073.* [11843

— Kongen paalægger Eski Bilde straks at sende Tyge Krabbe nogle medfølgende Breve, delvis til videre Besørgelse.

Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 243.* [11844

— Laurens Drwcken boende paa Spediilsbyerghæ i Roskilde, Per Søffuerens, Jens Assersen og Per Oluff, Jørgen Per, Oluff Jep, Per Skrædher, Per Oluf, Villiwm Ander, Hans Per, Heming Feyllere, Trvgels Geslingh ibid. Sønd. efter vicitac. Marie paa »vor« Sognestævne vidnede Hr. Salamand Sognepræst ibid., Jens Skrædhære, Lassæ Ander boende sstds., at Mates Jen er barnfødt her paa Spedylsbierghæ i den Gaard, som Jens Skrædher nu i boende er, og Hr. Salamand vidnede, at han kristnede Mates Jen i s. Jørgens Kirke paa Spediilsbyerg. Vi beder hæderlige Mænd Niels Fionbo Borger i Roskilde og Per Michil Byskriver ibid., at de trykker deres Indsegl for dette Brev med Hr. Salamandz Indsegl, som han lod først for trykke. *Givet osv.*

Papir med 3 Segl paatrykte forneden: 1. Utydeligt; 2. I Sigilfeltet en Kalk(?); 3. Bomærke(?). (RA. Topogr. Saml. Papir, Roskilde.) LDipl. [11845

— »Itt pergamentzbreff daterit 1511 den søndag nest for sancti Knudtz dag konge, som Anders Bendtzen sogneprest i Hørbye haffuer udgiffuet och med wnderhengendis indzege forseglitt, huorwdi hand giffuer thil kiende, at for hannom och dannemendt flere war schichet Olluff Smed, som boede i Slagtofte, och bespurde sig, om der war nogenn mand, der mintis eller sandelig spuort haffde aff dieris forældre eller gamble oldinger, dett de, i Hestinge boede, haffde nogen eyendomb i Wgleschouff, som hoß Slagtofte ligger; daa frembginge dannemend och oldinger Niels Jennßen i Siøbye, Knud Jensen och dieris medbrødere siuff mend och sagde paa dierris siel och sandingen, at de haffde aldrig hørt eller i sandingen spuort, at de, i Hestinge boede, haffde nogen eigendomb i forⁿe Wgleschouff eller nogen anden stedtz inden Slagtofte marckeschiel, och sagde, at Logne aae ehr ret marckeschiel imellum Hestenge och Slagtofte; item wonnde forⁿe dannemend, at de aldrig andet hørt eller spuort haffde, end forⁿe Wgleschouff rettellig liger thil Slaugtofte och aff arrildtz thid ligget haffuer willet och wkiertt førennd, da Simenn och Mortenn i Hestingge haffuer derpaa thallett; och det widnede mange dannemend med dennom, som daa neruerendis war paa Hørbye kierchesteffne.«

[A. Perg. — Aa. Udtog anført (sammen med Udtog af 1511 Juli 9 ell. 16) i Dom af Schaaning Landsting 1626 Juli 29.] Aaa. Udtog af Landstingsdommen anført i Rettertingsdom 1630 Juni 30 mellem Mogenns Gyldenstiern til Fultofft og Hendrich Gyldenstiern til Suanholmb forrige Landsdommer i Schaanne; Landstingsdommen fremlægges af den første. RA. Herredagsdombog 1630 Bl. 438 b. [11846

Juli 8. Kield Clementsß Foged til Helom H.s Ting, Per Knutsß Præst og Officialis paa Ness, Anders Michelsß Sognepræst i Skiørping, Michel Nelsß i Doldrup, Nis Bendsß *ibid.*, Jes Mogensß i Seem, Knut Persß i Lingbi og Gwnni Martensß i Eistrvp. Tirsd. infra oct. visitac. Marie var for os Seurin Jensß i Kordrop og fik et Tingsvidne af 8 Dannemænd: Las Michelsß i Doldrup, Mattes Jensß i Eistrvp, Anders Crestensß i Fræer, Per Bwrd *ibid.*, Jes Swanfolck i Brøndum, Las Henichsß i Seem, Michel Nelsß i Torup og Jes Jebsß *ibid.*; hvilke vidnede, at dem alle vitterligt er, saa' og hørte forskrevne Dag paa Helom H.s Ting Serin Jensß »lagheffdz høring« Knut Persß i Lingbi og Las Serinsß i Skibstet kundgjorde, at Seurin Jensß »indwordhe« al Kordup og Kordupgard for Kongens rette Gods med »alle« deres rette Tilliggelse, som tilligger og af gammel Tid tilligget har, Sted fra Sted, som herefter kommer: først til Midtstrømme i den Bæk, som løber østen til Kordup, »sinæ« sønder ad Bækken, til Østher Kordrvp Mølle dam vedtager, »sinæ« vester ad Bækken til Wester Møllested, »sidhen« den Eng, som ligger til Kordupgard sønden ved Bækken og i gammel Tid har »till leeth«, fra den Eng og vester ad Bækken vesten Glerup til det »sondh skree«, siden ret »nor at jet wandfald«, som løber mellem Korsswongh og Geedssshedhe, saa »nør at« i den Bæk, som løber mellem Kordup og Tisteth, som Skel findes af Rette, saa Bækken »mitstrøme nør« lige ad det Dige, som ligger i »westher end aff« Arne mossæ, saa øster ad det Dige ret øster til det Dige, som ligger i Kordup lwnd, siden øster ad fra det Dige og ret øster i den Bæk, som løber østen om Kordwp i den »waad«, som ligger mellem Kordup og Østher Kordupgardh. Dette »eydom ind ward« Seurin Jensß med gode Bønder og Selvejere; hvilken Lovhævd var tilbuden 3 Ting til Helom H.s Ting, »fest« og funden, og mælte hans Lovhævd stadig saa længe, at det rygges med Biskop og uvildige »bymend«. Sig. nostra. Datum ut supra.

Perg. [med 8 Segl]. Kongens Arkiv? (Norske Rigsarkiv, Danica). LDipl. [11847

Juli 8. An den hertzog to Brunswigk. Lieber ohme. An ewer lieb haben wir in vorzeiten eines unnser hindersassen vam adel, Schacke Sested genannt, rechnung unnd schuld halben, so im ewe l. verwandter Hanns Poltzen furgewest syn soll, die selben von im zu erlangen geschriben. Bericht er unns doch, das im unnser verschryft ganntz unfruchtsam gewest, derwegen unns gebetten in abermals an e. l. zu uerschriben; darumb bitten e. l., wölle Hanns Poltzen dem unnsern rechenschafft unnd genughafftige bezalung zu thun mit ernst anhalten. Syndt wyr umb e. l. in der gleichen zu uerdienen geneigt. Datum 3a post Vdalcici.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 58 a (Brevet har intet Aar, men er indført blandt Breve af 1511). [11848]

— An burgermeister und raten zcu Hanofer. »Fridrich etc.« Wy heben in vortydten an jw eynes unnser hinndersaten des erbern Schacke Sesteden 86 gulden schuld haluen, so im jwe mitburger Hanns Rost zethun syn schall, de suluen van eme to irlangen geschreuen. Bericht he unns doch, dat em unnse vorschrifft ganntz unfruchtsam gewest; darumb an jw abermals unnse beger is, wyllent jwen mitburger daran wysen den unnsen bouengemelter schuld one lenger tögeringe to entrichtende unnd also ertogen, alse gy wolden den jwen by unns to gescheen. Syndt wy jegen jw in gnaden to irkennen geneigt. Datum ut supra^a.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 58 a. [11849]

a) »: som 11848.

— »Oluf Hackz canickz till Lunde dom[kyrc]kia åth sancti Botulphi kyrckia i Lund gifne skiötebreef på een gård i samma sochn liggiandes uth medh Adelstråtit, som löper öster opp fra Torggatan. Dat. tißdagen nest för sancti Canuti konungz dagh, som är d. 14 januarii 1511.«

[Orig. Lunds Botulphi Kirkes Arkiv.] Udtog: Specifikation, Adskillige Kirker Nr. 111. [11850]

Juli 8 ell. 15. Tingsvidne af Aarss H., at Cristiern Nielssen Præst i Testrvp gjorde Lovhævd paa Gods til Wiborg Bispestol.

Perg. [med 17[!] Segl]. Viborg Bishops Arkiv (RA.). *Dipl. Viberg. S. 131.* [11851]

— Per Jenß¹ Høgs H.s Saghører paa Høgs H.s Ting. Velbyrdig Md. Andhers Nielß i Skottrop har inden vort Herredsting sagt Nej, at han var aldrig i Følge med^a Fru Annes »fywgdhæ« eller Bønder til Tinge eller fra eller i Raad med

dem, den Tid de brød Tingfred paa Høgs H.s Ting paa Hr. Henrichs^b »fywgdhæ« og Svende; men nogen Tid derefter var Powil Perß i Ræffve gordhæ inden vort Herredsting og vidnede, at Andhers Nielsß var i Følge til Tinge og fra baade i Mad og Øl og samtykte det med dem, at han vilde være det samme »i erre«, og hvad dem overgaar, skal og ham overgaa om forskrevne Slag, og skete det paa forskrevne Ting. Med mit Indsegl. Givet paa Høgs H.s Ting Tirsd. før die Margarethz.

Papir med 1 Segl paatrykt forneden: I Sigilfeltet en Hestesko. Henrik Krummediges Arkiv (D; RA.). [11852]

a) Orig.: men. b) Orig.: Herrichs.

Juli 9. An burgermeister unnd ratmanne zu Lubegk. »Fridrich etc.« Wy werden uth eyner copyen [*osv.*, se *Hanserecesse 1477-1530 VI. 291 indtil.*] gar nicht gemeß, wo gy dess ok wydern bescheidt van unnsern reden unnd leuen getruwen hern Johansen byschopen to Lubegk, Hanns Ranntzawen, Hanns Powysche tor Friesennborch, Marquarden van Buckwolden unnd, als wy unns verseehen, des rades van Hamborch geledmaten ytzundes geschickeden vernemen werdet, den gy ok upe ditmal gelyck unnsers sulues jegenwerdicheit gelouen geuen wylltet; mit gutlichem beger jw in unnsers geschykeden anbrynngen so ertögen, damit dem upgerichten receß unnd gemachten freden kein affbrek eder ungelickmetiges gehandelt, ock den berouedten in der sehe ir guth one entgeltluß weder geuen eder na gebor betalt werde. Dat wyllen wy mit besonnder gunst alletydt gernne beschulden; unnde wes deß jw gemóth ist, wederumb jw schriftlick unnd muntlick anntwort by jegennerdigem. Geuen Gotttop 4ta post Vdarici.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 60 a. [11853]

— Nyels Hack meddeler Hænrick Kromedige, hvorfor han ikke har betalt ham hans Penge.

Papir (noget beskadiget) med utydelige Rester af 1 brevlukkende Segl. Henrik Krummediges Arkiv (B 1; RA.). *Missiver II. 331.* [11854]

Juli 9 ell. 16. »Itt andet pergamentzbreff aff Froste herridtz thing 1511 den onßdag for sancht Margrete dag wdganget, som indholder, Anders Smed i Lybye och hanns medfølgere at were frembgangne och sagt, efter som de war thilspurtt, at somme aff dennom war indfødt i Slaughtofft och somme neste byes, och wondet paa dierris siell och sandingen, at de haffde grandgiffuelligen hørtt och spuort aff^a dieris forældre och gamble oldinge i sandhed, at for^{ne} Vgleschouff haffuer aff arilde legitth thil Slaughtofft quitt och frii, och Hestinge mend haffuer

der ingen eyendomb wdi och ey heller anden stedtz inden Slaugtoffte marcheschiell, och alldrig haffue andet hørt end, at de haffuer hafft for^{ne} schouff willet och wkiertt førend da thoe eller threi aar forleden, at Mortenn i Hestinge haffuer paathallitt.«

[A. Perg.] [Aa og] Aaa. Udtog se 11846, [Aa og] Aaa. RA. Herredagsdombog 1630 Bl. 438 b. [11855]

a) Aaa: at.

C. Juli 9. An byschop to Lubegk. In simili forma an Hanns Ranntzaw, Hanns Powysche tor Friesennborch, Marquart van Buckwolden unnd rat to Hamborch mutatis mutandis. »Fredrick etc.« Erwerdige rade unnd getruwe. Der affredinnge na upe jungst gehaldem lanndtag tom Kyle gescheen, dar gy unnder anddern, de to Lubegk reysen schólenn, ernennt syn, heben wy eyne schriff mit ingeleibter credenntz an den van Lubegk up jw mit lutenne unnd der suluen eyn affschriff, darmit gy weten dreget, wat gescreuen, an Hanns Ranntzaw verfertuget. Is darumb unnsse beger, gy wyllet up mitweken na Margarethe na midtage to twen tor Arnßbok irschynenn unnd mit anddern dorto verordennt des suluen auendes to Lubegk rydenn, donnerdages darna, so uel de noth ereschet, inn den gebrecken helpenn handdelen unnd nicht uthebliuen. Daran geschut unnsse ganntze ernnst unnd meyninge; mit gnaden alletydt to beschulden geneigt. Geuenn to Gottdorpe.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 61 a (Brevet er samtidigt med og angaar samme Sag som 11853). Udtog: *Hanserecesse 1477-1530 VI. 291.* [11856]

Juli 10 ell. 17. Seuerin Jensen Raadmand i Aleburgh giver Alburg Helligaandshus en Gaard i Vor Frue Sogn inden Øster poort mod Gudstjeneste.

Perg. med [7] Segl: 3. Bomærke; 4. I Sigilfeltet Bogstavet I mellem 2 Stjerner; 5. Bomærke; Paaskrift fra 16. Aarh.: »Seuerin Jensß jordt, som Deffleff saalmager uthi boer«. Aalborg Helligaandskl. Arkiv (RA.). *Danske Mag. 5. R. II. 213.* [11857]

— *Reg. 5471.* Perg. med [11^a] Segl: 2. Bomærke; 3. Utydeligt, formentlig Skjold; 4, 6-7, 9. Bomærker. Aarhus Bys Arkiv (i Aarhus, Byraadskontorets Arkiv, Aa. 44). *Hübertz, Aarhus I. 101* (læs: Nis Perß ßt^b, Anders - badh the them saa - Las Anderß - quibus *vt supra*). [11858]

a) *Hübertz, anf. St.* nævner 8 Segl som bevarede. b) ∴: sagtens: Smet.

Juli 11 ell. 18 (Aar?). Berger Ærkebiskop i Lund. Aar 1511 »nostro sexto^a Fredagen« før Margarethe Dag i Nye Kirke Præstegaard paa Borendholm, nærværende Herrer Atzer Pedersen, Lauritz Ibsen, Mester Holger Schaldre og Mester Pæder Ocerssen,

Præster og Kanniker i vor Lunde Domkirke, og velbyrdige Mand Steen Steensen vor Official paa Hammershvs og Oluf Ottesen vor Landsdommer, var i Rette for os Per Hansß paa sin Faders Vegne paa den ene Side og Kirstine Zasses hans Faders Søster med sin Søn og »mauff« paa den anden Side om Trætte paa en Gaard i Aabye i samme Sogn, som Kirstine i Værgе havde. Taledе Pæder Hansen fornævnte sin Fadersøster til og begærede den Gaard til sin Fader og sig igen at have, efterdi han var Broder, og mente, at han var fordi nærmere at besidde sin Faders Gaard med hans Hjælp eller han paa sin Faders Vegne, »mens« han vilde unde ham den. Dertil svarede Kirstine Zasses, at hun havde købt sin Broders fornævnte Hans Pedersens Del, som var Halvdelen, i samme Gaard; derimod svarede Hans Pædersen, at han aldrig havde solgt hende eller nogen sin Halvdel i samme Gaard, men at han havde udgivet 4 »lød« Mk. paa den »andre« Søsterdel i samme Gaard »oc at foræ« Selvejendom af de tvende Parter, »oc at« hans Søn Peder Hansen var et Barn umælende, nødtes han til at overgive samme Gaard saa længe, til hans Ærende kunde komme i »andre maade«, og begærede nu sin Gaard igen til sin Søn og sig og var overbødig, han og hans Søn, at betale, hvis han var Kirstine sin Søster skyldig for Skat »igienstæde«, der han besad samme Gaard, og andet, eller for hvis han havde opbaaret af hende, og gøre hende Fyldest efter Lands »wedertegt« for sin Søsterdel i samme Gaard og sammeledes at gøre den anden Søster, »huor« hun burde have ydermere end de 4 lødige Mk., hun havde fanget, som hendes Husbonde da tilstod for os; med andre flere Ord, dem imellem forløb. Og gav de dem derom i Rette. Da efter Tiltale og Gensvar og Bevisninger, som da for os var, og Landsens Vedertægt sagde vi saa af for Rette, at Peder Hanssen paa hans Faders Vegne skal have fornævnte Gaard til evindeligen Eje, og skal han gøre fornævnte sin Fadersøster Fyldest med Værd og Penge for sin Anpart og for skellig Gæld »oc utlægge oc then andr søster meth«, hvor saa ikke sket er, efter 12 »bætheris« Samfrænders Tykke efter Loven. »Sigellis nostris pendentibus duximus adpendend«. Datum *etc.*

[A. Orig.] Aa. Afskr. af Amtmand paa Bornholm J. C. Urne († 1787): Ny kgl. Saml. 4to 726 b, Tillæg S. 45. — Ab. Afskr. fra 18. Aarh., maaske efter Aa: Additam. 4to 342 S. 64. [11859

a) Ordene nostro sexto er mulig en Fejlæsning for feria sexta, der maaske allerede paa et tidligere Tidspunkt i en Afskrift er blevet oversat ved Fredagen. Ab læser sento for sexto.

Juli 12. Herre Johan koninck und herre Bugslaff tho Pameren hertoghe, in syner stadt den gestrengen ern Degener Buggenhagen ridder erffmarschalck des landes Barth und landtvaget up Rugen mit fuller macht geschicket, hebben am sunnauende na octavas visitat. Marie to Copenhagen na rade erer twiger reder sick vor-enigeth in nafolgender mate. Alsdenne de herre koninck scriff-tlick ock muntlicke badeschop an den heren Bugslaff gehath und demesuluigen tho erkennen gegeuen, wat waltsamer daeth, wreuel und feyde de van Lubeck mit eren anhereren gegen syne werde geouet hebben bauen alle rechtlicke erbedinghe up beider syeth beleuede richter und ock thor auermate doch unsched-lick deme receß tusschen k. w. und den van Lubeck am lasten gegeuen up ummestendighe karforsten und forsten rechtlicke effte billicke erkantnisse wol hadde kanen liden, datsuluige alles van den van Lubeck mit eren biplichteren vorachtet, darup den heren Bugslaff also synen fruntlicken ohemen und guden naber laten vormanen und begerende mit den synen to uorschaffende ge-dachter k. w. ungehorsamen und eren biplichteren noch râth effte bystandt, tofore edder affore nicht to dunde und sick hir-yinne tho erthogen alß de frundt und gude naber; demsuluigen na hefft here Bugslaff den synen ernstlicken gebaden des heren koninges ungehorsamen ock vyenden alß Szweden, Lubeckschen und eren anhereren nenerleye hulpe, tofore edder affore to dunde. Bauen sullick billick geboth de vam Sunde erem erff-baren heren ungehorsamlicke sick ertoget hebben, des heren Bugslaues steden gebaden denn heren koninck und dat rike tho Dennemercken nicht to besokende und densuluen steden, de na vorloff des heren Bugslaues ere fodinge suchten, ere gudere uth der sehe ock van synen fryen forstendhomen syner gnaden eygen ock der synen gudere mit gewalt henwechgenamen und butet, gelick efft idt vyende gudere weren, syner forstlickenn gnaden nicht to kleynenn hoen und den undersaten to mercklickem schaden und ane reddelicke orsake upgenanter k. w. vyent ghe- worden. Umme sullicker und anderer geborlicker sake, ock umme sundirgher fruntschop und guder naberschop hebben sick voreyniget herre Johann koninck und herre Bugslaff hertogh in nagescreuener wyse. Nademe de vam Sunde erem erffbaren landesforsten synt ungehorsam unnd der k. w. und des rikes tho Dennemercken ane reddelicke orsake vyent geworden, dar-umme mit ernste darto trachtende de vam Sunde begangner wreuelicker daeth haluen to rechtferdigende und in straffe dar-

umme tho nehmen, und wereth, dat gegen gedachten heren koninck und heren Bugslaff jemande den Sweden, Lubeschen, eren anhangeren und den vam Sunde biplichten worde und hulpe dhon, szo schale gegen desuluigenn eyne dem anderen bystân hulpe to dunde und, beth also lange de sake gantz gheendiget sy, de eyne den anderen nicht vorlaten schale. Geschege auers, dat k^r w. edder forsten upgenant worde frede angemodet, schale de, deme sulcks angedragen, dem anderen laten weten, und so he eyne handel sleth, de em na synenn wyllen nutte were angande worde, schale he macht hebben, doch by sodanem bescheide, dat he dat ander part, wor he des to rechte und billicheit mechtich is, sunder hulpe na synem vormoghe râth, trost und bystant nicht laten, beth so lange de sake gheflegen is. Ock dar gemelte herre koninck und forste dem anderen in syn ryke edder forstendhom eyne tall volckes to hulpe forderde und schickede, schale geschen up des, de dat volck uthsendeth, egen solt, kost und theringhe beth in des anderen landt, und wennere dat volck in des anderen landt kummet, alßdenne de, dem sodan volck togeschicket werdet, dat allene mit vitallighen besorghen, al de wyle dat in synem denste is, und de, dat volck uthschicket, vorsolden schale. Dar auerst, de wyle de dyngk nu also gelegen syndt, k. w. und forste edder beider ere folck nu vor dem Sunde toghen und sick lagerden, wolle k. w. up eygener vitallighen eyne mante lanck darvor liggen; und geschege ock, dat de nottrofft erforderen worde lenger dar to liggende, wyl herre Bugslaff de k. w. und ere volck beuittalligen nottrofftiger wyse. Und weret, dat de herre koninck und forst also tosamende int felt toghen edder ere volck, dat alßdenne de eyne nicht frede yngha ane des anderen weten und willen. Furder dar se also in Szweden edder forstendhomen Stettin, Pameren etc. stadt, sloth edder ander erauerden, schale sulcken vorauert by koninghe edder dem forsten, dem de grunt tobehoret, blyuen medeschaffen und dhon na synem gefallen. Ock dar koninck edder forste vorgedacht dem anderen in syn rike edder forstendhomen to hulpe toge, mit mogelickem flite darvor to wesen, dat dessuluigen rick edder forstendhom unuordoruen bliue van erem volcke. Geschege ock, dat erbenomede here koninck und forst edder ere volck uth eren riken und forstendhomen mit dem hertoghe wedder ere vyende in eyne ander landt taghen, dar stede, slate erauerden, schale beiden parten to hope gelden. Weret ock sake, vorenante parte mit den

vyendenn tosamende qwemen und mit der hulpe Gades framen up deme velde nemen, schal darmede geholden werden, wo krigeßluffte gewanheit is; deßgeliken ock mit den gefangen also to holden. Geschege auers, dat koninck edder forste vorgemelt dodeßhaluen affginghe, so schale dessuluigen vorstoruen koninges edder forstens nakamelinck dissen receß holden, wo syn herre und vader scholde gedan hebben. Alle disse stucke lauen wy Johan koninck und wy Bugslaff hertogh wol to holdende. Unse koninglicke und forstlicke secrett und ingesegel. Geuen *etc.*

Perg. med 2 Segl: 1. K. 87; 2. Hertug Bugislavs. Kongens Arkiv; *ÆA. IV. 398 A. 1* og *V. 39* (RA. Pommern, Perg.). LDipl. Dansk Udtog: *Hvitfeld VI. 279, Fol. 1079 L. 19 f. n.* [11860]

Juli 13 ell. 20. *Reg. *9671.* Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Esge Billes Arkiv (V; RA.). *Dipl. Flensborg. II. 59; Missiver II. 332.* [11861]

Juli 15. Jens Skerffue¹ og Per Fynbo »borgmestere« i Stubkøping, Per Clauß og Laurens Wringel Raadmænd sstds. og Troels Basse³ Byfoged sstds. Tirsd. efter Knudz Konges Dag paa vort Raadhus fik ærlig og velbyrdig Md. Oluff Holgerdß vor naadige Herres Foged og Embedsmand paa Nykøping et Raadhusvidne af 12 Dannemænd: Hemming Nielsß, Oluff Mallere, Hans Perß, Per Griis, Hans Germersß, Michil Clauß, Hans Ffriis, Anders Jwde, Niels Rask, Jens Nielsß, Nis Brassens og Oluff Smit, alle Borgere i Stubkøpinge; hvilke vidnede, at de aldrig har hørt, at Oluff Holgerdß har truet eller undsagt her i Byen eller anden Steds i Falstere nogen Provst eller Præst, som Bispens eller Provstens Brev læse eller kundgøre vilde i Prædikestolen eller paa Sognestævner, eller forbudt saadanne Breve at læses eller kundgøres; og vidnede forskrevne 12 Dannemænd, at de ej har fornummet noget Bispens eller Provstens Forbudsbrev til nogen Kirker eller Sognestævner, siden der var Forbudsbrev over Hr. Marquard Ronow; og gjordes Oluff Holgerdß derom ydermere Vidne Behov, vilde menige Almue her i Byen møde for vor naadige Herre og vidne, efter som forskrevne 12 Danne[mænd] vidnet har. Med vore Indsegl. Givet *osv.*

Papir med 3[!] Segl paatrykte forneden: 1-3. Bomærker. Oluf Holgerssøn Ulfstands Arkiv (E; RA.). [11862]

— Se 11717.

Juli 17. Lauritz Jennsenn Foged paa Hing H.s Ting, Niels Jennsenn Borgemester i Ringkiøbinng, Peder Graffuerß i Hee,

Jorgen Tomß i Stadel, Eggert Isßachsenn og Hanns Degen. Torsd. før Maria Magdalene Dag paa Hing H.s Ting fik velbyrdig Mands Bud Peder Skrams af Woldbiørg, som var Søffrenn Jennsenn af Bierregaard, et Tingsvidne af 8 Dannemænd: Laß Graffuersenn, Iffuer Nielßenn i Torsted, Iffuer Chrestenßen ibid., Jenns Chrestenß i Nygaard, Joenn Pouffuelsenn i Noo, Jørgenn Tommeßen i Stadel, Jenns Monßenn i Sorup og Erich Ißaechßenn; disse vidnede, at de saa' og hørte samme Dag paa forskrevne Ting, Søffrenn Jennsen paa Peder Skrams Vegne lod opbyrde og læse vor naadige Herres 6 Ugers Stævning^a over Hr. Prebiørnn paa nogen Jord og Ejendom, som kaldes Breedholm, efter derom samme vor naadige Herres Stævnings Udvisning. Med »wor« Indsegl. Datum ut supra.

[Orig. Voldbjærg Godsarkiv.] Afskr. fra c. 1650: Ny kgl. Saml. Fol. 1507, 1. Nummerering Nr. 25. [11863]

a) Se 1511 uden Dag.

(Juli 18.) Paven erklærer det af nogle Kardinaler sammenkaldte Koncilium for ulovligt og sammenkalder selv et Koncilium til Rom.

[Orig. *Raynaldi Annales ecclesiastici XI (Lucæ 1754) S. 573.*] Forkortet og udateret dansk Gengivelse, skreven med samtidig Haand (Koncept med Rettelser). 3½ Folioark, hvoraf 9 Sider beskrevne. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Indl. t. Registr. samt henlagte Sager 1511-12). Herefter: *Acta pontif. Dan. V. 545.* [11864]

Juli 18. Ick Bertelt Nickelsß wanaftych tho Hußem bekenne, dat ick bekenne[!] 30 lub. mr. houetstoles in myneme huße unnde hoffte, belegen in deme wester ende by deme watere twysken Jun Herryneck unnde Heyne Westferinges huße, deme ersamen Peter Knutßen[!]; vor welker 30 mr. houetstols ick jarlykes up paschen vorrenten schal Peter Knutßen vor 2 lub. mr. pennynge. Wereth sake, dat de renthe nycht uth en queme, den schaden scal ick wedderleggen. Jodoch wanner my bequeme ys desße ene mr. pennynge jarlyker renthe wedder uth tho loßende vor 15 lub. mr. houetstols, ßo schal ick de loßenghe eyn half jar thovorne vorkundyghen unnde desß neghesten paschen de betalinghe tho donde, den houetstol myt aller bedageden renthe in eneme summen myt ßodaner munthe, ßo tho Lubeke unnde Hamborch genghe ys; unnde de eyne mr. geldes jarlyker renthe scal dar ewych ynne blyuen. Myn inghesegel myt den ingheselen der vramen lude Hans Sasße² unnde Jun Herryneck³. Ghescreuen des vridages na divis. apostolorum.

Perg. med [3] Segl: 2-3. Bomærker. (Statsark. i Kiel, Husumer Urk. Nr. 103.) [11865]

Juli 19. *Reg. *9677.* Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 64 b (Brevet har intet Aar, men er indført blandt Breve af 1511). *Dipl. Flensborg. II. 56.* [11866]

— *Reg. *9678.* Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 65 a. *Dipl. Flensborg. II. 57.* [11867]

Juli 22. An Iwern byschopen to Rippenn. »Fredrick etc.« Erwerdige leue andechtige unnd getruwe. Wy syn van unnsen unndtersatten inwonern inn Wyding herde berichtet, wo se eyn capellen darsulues Nyekerk genômet gebwet, welcke se wyhenn to laten nu noch nicht geschykt weren, woldenn dannocht, darmit Godes dynnst darinne verbracht werden môcht, gern seen unnd unns also umb furschrifft dat sulue to irlanngen an jw gebettenn. Darumbe an jw unnse begere is, gy wyllen, damit in sôlcker capellen, so lange dat de gewyhet, missen unnd annder Godes dinnst gehalden werdenn môgen, inndult geuen. Synt wy wederumbe jw inn dergleichen unnd mererm to beschulden geneigt. Datum Tonndern 3a ante Jacobi.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 64 a (Brevet har intet Aar, men er indført blandt Breve af 1511). [11868]

— Dorothea Henricssdatter, Jep Jenss Efterleverske i Malmøø, bepligter sig til at antvorde Mariebo Kloster alle de gamle Ejendomsbreve, som hun har paa Tilitzegardh, hvorpaa Klostret har hendes Ejendomsbrev.

Papir med 1 Segl paatrykt forneden: Fxl.iii 2 (Dringenberg). Maribo Kl. Arkiv; ^a1750 i Sorø Akademis Arkiv^a (RA. Maribo Kl. Arkiv). *A. Kall Rasmussen, Musse Herred I. 112.* [11869]

^a—^a) Saaledes LDipl.

— *Reg. 5472.* [Orig. Senere til ^aKøbenhavns Nicolai Kirkes Arkiv^a.] Afskr. af Jon Mortensen: LDipl. *Behrmann, Chr. II.s Hist. II. 6; Kbhvns Dipl. IV. 320.* [11870]

^a—^a) Saaledes LDipl.

C. Juli 25. Vi Hans Konge har »udi nogen forrettede^a« givet vore Undersaatter af Skomageramtet i Kiøge Stadfæstelse paa deres Skraa, som de har i deres Amt, og »siden derefter« for mærkelig Brøst Skyld, som fandtes i mange Skomageramter der udi ^bmeget, thi opkallede^b vi alle de følger«, som hedder Skraaer, og deres Stadfæstelse, som de havde af os og fremfarne Konger i Danmark og andre. Thi paa det at vore Under-

saatter i Kiøge af Skomageramtet skal herefter »givne« og sælge Sko og Støvler for skelligt Værd, stadfæst[er] vi den Skraa, de tilforn brugt har og vi med vort Brev stadfæstet har, saa de »dem hereftter vil med« alle sine Ord at have. Forbydende alle, »bydet« vore Fogeder og Amtmænd, Borgemestre og Raadmænd i vor Købstad Kiøge, vore Undersaatter sstds. derimod at hindre under vor kongelige Hævn og Unaade. Givet paa vort Slot Kiøbenhavn Jacobi »aposteles«^c under vort Signet.

[Orig. ^dKøge Skomagerlavs Arkiv.^d] Mindre god Afskr., skreven 1799(?) af O. H. Meyer, Lavets Oldermand og Lavsskriver: Werlauffs Manuskrifter 7, Sjælland^e. [11871

^a) Læs: forleden Tid. ^{b-b}) Læs: Riget, da genkaldede. ^c) Aaben Plads i Afskriften. ^{d-d}) Saaledes Afskriften. ^e) De under ^a og ^b anførte Rettelser er hentede fra et noget beslægtet Brev hos *Nyrop, Gilde- og Lavsskraer II. 326.*

Juli 31. Se 1511 Dec. 11.

Aug. 1. Karl Briskæ a. w. udlejer til Søffrin Jenssen Remmesniere, Borger i Køffnehaffn, en Gaard i Klostherstrædhed sstds.

Perg. [med 5 Segl]; gennemskaaret. Senere tilbagegivet til Carl Bryskes Enkes Arkiv (RA.). *Kbhvns Dipl. IV. 321.* [11872

Aug. 2. *Comparentibus coram burgimagistris et scabinis ville seu opidi de Oostende in Flandria discretis viris Johanne des Trompes et Johanne Woutters, qui constituerunt suos procuratores discretos viros Dn. Johannem de Riest presbiterum, Anthonium Sane et Jacobum Hughart et quemlibet eorum insolidum, dantes predictis procuratoribus plenam potestatem in omnibus negociis suis et specialiter prosequendi, recuperandi et reducendi unam navem cum pertinentiis suis oneris 34 vel 35 vasorum, unde erat nauta sive gubernator Symon Saene eo tempore, quo vixit, scabinus et civis opidi de Oostende, die Veneris ante pentecostes ultime effluxas per quosdam piratas maris raptam, constituentibus pertinentem, promittentes firmum habere, quicquid per procuratores aut eorum alterum factum fuerit.*

Ego Daniel de Leppeulde, secretarius opidi de Oostende, presentes litteras confeci ac signo manuali meo solito signavi necnon sigillo meo communivi 4. nonas augusti.

D. Leppeulde.

Perg. med 1 endnu overklæbet Segl paatrykt forneden; gennemskaaret. Senere til Hertug Frederiks Arkiv? (RA. Gem. Arch. XXXII, Indløste Obligat.). [11 873

— *Burigimagistri, scabini et consules opidi Brugensis in Flandria. Quia pium est ac rationi consonum testimonium per-*

hibere veritati, nos requisiti per honorabiles viros Johannem des Trompes concivem nostrum et Johannem Wouters attestamur, quod hodierna die ad persecutionem predictorum virorum comparuerunt coram nobis probi ac fidedigni viri Johannes Moyaert civis huius opidi et Anthonius Sane civis et incola de Ostendis, qui mediis eorum juramentis attestati sunt, verum esse, quod Johannes de Trompes et Johannes Wouters habent et ad eos spectat quedam navis oneris 34 vel 35 vasorum, unde erat nauta sive gubernator Symon Sane, die Veneris ante pentecostes ultime effluxas per quosdam piratas maris rapta, videlicet unicuique ex ipsis dimidia pars eiusdem; pro causa sciencie eorum allegantes videlicet Johannes Moyaert, quia se dixit interfuisse contractui facto inter dictos magistros navis et eorum naute[!] de nave vehenda, et Anthonius, quia attestans quandoque[?] nomine Simonis Sane et magistrorum navis advexerat predictam navem in adiutorium predicti Simonis sui fratris, qui in raptu navis a piratis occisus fuit. Attestamur ulterius, verum esse, quod Johannes de Trompes et Johannes Wouters sub eorum juramento affirmaverunt, navem ipsis et nulli alteri pertinere. Presentes litteras sigilli ad causas predicti oppidi jussimus appensione communiri 4. nonas augusti.

a J. Sucket. a

Perg. med 1 Segl: Utydeligt; gennemskaaret. Senere til Hertug Frederiks Arkiv? (RA. Gem. Arch. XXXII, Indløste Obligat.). [11874
a—a) Skrevet oven paa Plica.

Aug. 5. *Reg. *9684.* Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 68 a (Brevet har intet Aar, men er indført blandt Breve af 1511). *Dipl. Flensborg. II. 61.* [11875

Aug. 6. *Reg. 5489* (uden Dag ligesom i det nedennævnte Aftryk). Koncept ell. Afskr. med Rettelser: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 68 b. *Staatsbürgerl. Mag. VIII. 732* (læs: Datum *vt supra*. An Wonigke -). (I Registranten er efter Brevets Slutning og Adressatens Navn tilføjet: »An Clawß umb v^e schaff«. — Brevets »vt supra« henviser til det foregaaende Brev i Registranten, der er af (1511) Aug. 6.) [11876

Aug. 9. Peder Madßen almindelig Officialis i Ottenße. Lörd. før Laurentii Dag havde Oluff Iibßen i Søllinge af synderlig Befaling stævnet disse Vidnesbyrd, som var Niels Knudßen Borger i Ottenße, der vidnede, at det er 60 Aar, siden han tjente Hr. Tønnes Sognepræst til Søllinge Kirke; da hørte den Skov, som ligger i Haffuegaards Have imellem Thuekiils gaardt og Enemærket til Haffuegaardtt, den laa til Szøllinge Kirke

ukæret, og Hr. Thønнис lod selv hugge den »brode« over Kirkeskoven og brugte der Græs og Grund paa Kirkens Ejendom saa vel som den Mand, i Haffuegaardt boede, og aldrig han havde hørt nogen give der Kære paa førend nu, Fru Anne i Lundbygaardt lod tage det Træ der. Sammeledes vidnede Niels Smedt og Hans Laurßen Borgere i Ottensze og fødte i Søllinghe, at dem mindedes, at forskrevne Skov har ukæret været til Szølling Kirke i 40 Aar og mere. Hierich Hanßen, som tjente Præsten i Søllinghe, og Niels Jenßen, som født er næst til Haffuegaardt, vidnede om 20 Aar, at de har aldrig anderledes hørt end, som tilforn skrevet staar. Mit Embeds Indsegl. Datum *etc.*

[^aOrig. paa Papir.^a Søllinghe Kirkes Arkiv.] Afskr., formentlig fra c. 1578: FLA. Søllinghe Kirkes Regnskabsbog 1578-1663. [11877

a—a) Saaledes Afskriften (jfr. *ÆA. V. 1073*).

Aug. 10. An hern Degener Buggenhagen ritter, des hertzen von Pommern marschalck unnd rath. »Fridrich *etc.*« Gestrennger lieber bsonnder. Wir habenn ewer schreibenn one unnderschriftt empffanngen unnd unnder annderm darauß die entschuldigung das antragenn unnd genawsuchenn des unfridenn zwischenn dem kónige zw Dennemarckenn unnd unns belanggende von euch by synen k. wirden unnsertalbenn trewlich vorgewenndt vernomen unnd gantz dancklich zw wolgefallen vermerket, dasselb wir auch inn gnaden zu erkennen inn kein vergessenn stellenn wöllenn. Euch ader eyn pfferd nach gestallten sachenn unnd ewerm gefallen umb bestimpt gelt zum bestenn zw kauffen ist inn unnsERM hoff nach gebietten unnsers wissenn nicht, wenn wir unnd die unnsERN bsonndern mit pferdenn, als noth were, sehr ubel versehenn, darumb der grossenn perd inn all entslagen. Euch in annderm gnedigenn wyllenn zw erzeigen synndt wir geneigt. Datum Gottdorpe in die Laurennti.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 69 a. [11878

— Kongen paalægger Esge Bilde at skaffe ham til Laans 4 Hovedstykker og at opspore 2 Sortebrødre, der skal være paa Vejen fra Tyskland til Suerige.

Papir med 1 utydeligt, endnu overklæbet, brevlukkende Segl: Formentlig K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 243*. [11879

Aug. 11. Se 11773.

Aug. 12. *Reg. *9686*. Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 70 b. *Dipl. Flensborg. II. 62*. [11880

— *Reg. *9687*. Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 70 b. *Jahrb. f. die Landeskunde der Herzogth. IX. 517* (læs: Benedictus Sestede -

werdenn - Benedictus Sestede - vnnse gůttlich beger - Benedictus auer - nicht furtonemen - anntwerdt. Geuen - Sifrid van der Wysch *tor Hutē* vnnnd). [11881]

Aug. 12. ›Hr Päder Pāwelsons framl. dāgens i Lund arfwingar bekomma af några caniker i Lund 200 mark till arfz effter honom, hwarmed de sig āthnōgde. Datum Lund tysdagen nāst effter sancti Laurentii dag, som ār d. 10 augusti 1511.◀

[Orig. Lunde Kapitels Arkiv.] Udtog: Specifikation, Acta privata Nr. 639. [11882]

Aug. 14. ›Konung Hans befaller hr Sten Bilde riddare, kl. rādh och landzdomare, att inkomma med sin fōrklaring till nāsta tillstundande herredag ōfwer det breef och besegling, han gifwit ang^{de} markeskell emillan Skareby och Krogeholm, som archiebiscope klager ōfwer. Dat. Kōpenhamn vār fru aftten assumptionis sc. d. 14 augusti 1511.◀

[Orig. Lunde Ārkebispis Arkiv.] Udtog: Specifikation, Acta privata Nr. 640. — To andre Udtog med Aar, men uden Dag: SvRA. E 102 a, Sextern 16, Nr. 25; sstds., Sextern 21, Nr. 299. [11883]

Aug. 15. Kongen paalægger Eske Bilde straks at sende Tyge Krabbe nogle medfølgende Breve, delvis til videre Besørgelse.

Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 244.* [11884]

Aug. 16. Kongen paalægger Esge Bilde straks at sende ham et Kabel til at hejse Tømmer op med.

Papir med utydelige Rester af 1 brevlukkende Segl: Formentlig K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 245.* [11885]

Aug. 18. *Req. *9689.* Perg. med 5 Segl: 1-5. Bomærker (1-4. i Skjolde). Københavns Petri Kirkes Arkiv (RA.). *Kbhvns Dipl. II. 187* (læs: *tillhørelsze, som skall være oc bliffvæ till forne sancte Pawells allere effter thet gaffwebreffz oc the gamle howithbreffz innehøllelse till ewerdelighe æye oc æyedom.* Herpa). [11886]

— Vidne af Kønehaffne Byting, at den Helligaands Kloster sstds. lod skøde en Gaard ved Nørregade til s. Pæders Kirke sstds.

Perg. med [5] Segl: 4-5. Bomærker (4. i Skjold). Københavns Petri Kirkes Arkiv (RA.). *Kbhvns Dipl. IV. 322.* — Hertil 11718. [11887]

Aug. 21. An Aswen von Schwichelde. Erbar lieber b̄sonnder. Ewer jungst schreibenn an uns er Lagen Vrn belangende haben wir k. w. gen Dennemargk zcugesandt, dorauß uns sein k. w. geantwort, wie ir hirinne bewart die meynugh werdet vornehmen. Auch haben wir euch in dem lesten unßerm schriben der gefangen halben, ßo mit unserm oratore an ro. key. mt. von euch an ursach bestrickett, geschriben und begeret die ane ent-

geltnis loß zcu zceleenn, dorauff wir kein antwort entpfangen; abermals gutlich begerende uns bey den sachen geburlich zcu halden, ewer antwort dorinne uffs furderlichste zcu eroffen. Sindt wir in gnaden zcu erkenen gneigt. Datum 5to post assumptionis.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 71 a (Brevet har intet Aar, men er indført blandt Breve af 1511). [11888]

Aug. 21. *Reg. *9690.* Konzept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 71 b. *Dipl. Flensborg. II. 62.* [11889]

Aug. 21 ell. 28. Pæder Gotkesß i Legistophæ Herredsfoged i Steffwens H., Bo Nielsß i Konyngsgaarindh i Hædyngæmaglæ og Morthin Diegn i Helstædhæ. Torsd. næst Bartholomei Dag paa Steffwens H.s Ting lod beskeden Md. Atzer Bondhæ i Lywderløff fornumstig Md. Bo Bremlæ Borgemester i Hædyngæmaglæ kvit for al den Rettighed, som ham [!] og Lasse Suderes Arvinger, som døde i Skyrpyngæ, tilsammen havde til den Dag, og særdeles for nogle Guldringe, »kwrellebondh, ffollebordh och sælbeltæ« og for et Anker og Takkel til et Skib, som forskrevne Arvinger gav B. B. At A. B. gav B. B. saadan Afkald for forskrevne Arv, som dem imellem var paa Anne Lasß Suderes Vegne, som Jacop i Geffnøff hendes Broder solgte fra sig, til bedre Forvaring hænger vi vore Indsegl for dette Brev. Datum ut supra.

Perg. [med 3 Segl]. (RA. Privatark., kronolog. Række.) LDipl. 1511 Aug. 28. [11890]

C. Aug. 21. *Dipl. Flensborg. II. 63; Reg. *9691.* Se 1511 uden Dag.

Aug. 22. *Reg. *9693* (med urigtig Dag Aug. 29). Indført bag i det under 1113 anførte Perg.-Haandskrift. Københavns Remmesnider- og Pungmagerlavs (senere Københavns Sadelmagerlavs) Arkiv (RA.). *Kbhvns Dipl. II. 188; Nyrop, Gilde- og Lavsskraer II. 325.* [11891]

Aug. 23. *Reg. *9692.* Papir med 1 endnu overklæbet Segl paa trykt Bagsiden. Kongens Arkiv (RA. T. K. U. A. Sverige A II, Akter og Dokum. vedr. det polit. Forh. til Sverige, Breve fra svenske Adelsmænd og andre til Kong Hans). *Aarsberetn. fra Geheimearch. IV. 362.* [11892]

Aug. 26. »Wir Fridrich erbname etc.« habenn unserm undersassenn Cristiern Thormetzen zcu Gudemasse im [!] seinen erbenn ein guth zcu Nygarthen im kerspil zcu Astorp belegenn, welchs an der zzeit ein vesteguth was, zcu einem bundengute erfflich verkaufft mit 2 kirchentofften, eins zzwischen Astorp und Ny-

garden, genumet Mockertofft, das ander zwischen Krockenlondt und Wodensbeck kercke, genumet Kirchentafft, doch der kirchen an irer gerechtigkeit und jerlichen pflicht unschedelich. »Zcu urkundt etc. signetum.« Datum Hadersleue 3a post Bartholomei.

Comissione Henrichs von Ane-
uelt amptmans in Hadersleue.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 74 b.

[11893

Aug. 26. Wy Frederich¹ erffgename to Norwegenn, hertog bekennen, dat unnse undtersatten Nyß unnd Jeß Petersßen to Lendinge im kerspil Stadorp gebrödere mit uns eins gudes haluen, dat er vadter Peter Bertelssenn besetten hefft, auer ein komen hebben, so dat se uns daruon jårlichen to unser borch Hadersleuen 5 mr. lubysch und Matis Petterssen 6 schilling lubisch ok jårlick van einer ôtin erden, de Peter Bertelssenn van Mathis Vintzen, to der tydt besitter des gudes to Broderßbul, gekôpet hefft, to ewigen getyden geuen wyllen unnd schöllenn sunst van allen unpflichten dann alleyn, wat dat gemeine landt deit, gantz fry syn. Unse signet. Geuen an dingestage na Bartolomei.

A. Perg. med 1 Segl: K. 108. (RA. Gottorp C.) (Brevet er skrevet med en Haand, der nærmest maa henføres til c. 1550, og med en Orto-grafi, der heller ikke kan antages at høre hjemme i et Brev af 1511. At dømme efter Pergamentets Udseende, er det ikke udelukket, at det tidligere kan have været beskrevet med en ældre, forsællig fjernet Skrift. Seglet er ægte.) — Aa. Afskr. med Rettelser ell. Konzept til A. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 75 a (her ender Brevet: »Datum ut supra«. Comissione Henrici de Anefelt prefecti in Hadersleue«). — Ab. Afskr., attesteret 1694 Jan. 17 af Joh. Müller og A. Koefoed: RA. Rtk., General-landsundersøgelseskommis. i Slesv. og Holst. 1723-30, Akter vedr. Fri-gaarde i Haderslev Amt. [11894

a) »: »Datum Hadersleue 3a post Bartholomei anno 1511«.

Aug. 27. Jeg Niels Hack af Monstrop sælger og skøder til ærlig og velbyrdig Md. Mester Age Jepß Kannik i Lund og hans Arvinger disse Gaarde for 600 Mk. og 16 Mk. danske Penge: 3 Gaarde i Naffertrop i Bwnckeflod S. i Oxie H. (Anderss Persß, 3 danske Mk. til Landgilde og Teje; Mortten Jenß, 1 lødig Mk. til Landgilde og Teje; Jess Swenß, 1 lødig Mk. og Teje), item 1 Gaard i Lwngby i Bare H. (Lauriss Fynbo, ¹/₂ lødig Mk. til Landgilde). Afvindes forskrevne Gaarde Mester Aghe Jepß, til-pligter jeg mig saa godt Gods af Rente og »leylighed« ud at lægge inden 6 Uger derefter. Vil jeg igenkøbe forskrevne Gaarde for 616 Mk. inden Paaskedag næstkommende, skal jeg dertil

Fuldmagt have; igenkøber jeg ej forskrevne Gaarde inden forskrevne Tid, skal Mester Age Jepß beholde forskrevne Gaarde for et fuldkommeligt Køb til evig Tid. Medb. af disse gode Mænd: min Broder Mester Olwff Hack² Kannik i Lund, Pawill Kørning i Tollerop og Anders Bingh i Torop a. w. og Henrick Knwdtß Borger i Malmø. Givet i Malmø Onsd. efter Bertolomei Dag.

‘Perg. med [5] Segl: 2. Lxxix 10 = G. 84* (her ikke afbildet). Aage Jepssøn Sparres Arkiv (RA.). LDipl. [11895

Aug. 28. Hertug Frederiks Kreditiv til Raadet i Ribe for Nigels Rwthen Husfoged paa Lutkentonnern.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 74 a (Brevet har intet Aar, men er indført blandt Breve af 1511). *Zeitschr. f. Schlesw.-Holst. Gesch. LIII. 302* (ikke helt fuldstændig). [11896

— *Reg. 5473.* Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 75 a. *Michelsen, UB. zur Gesch. des Landes Dithmarschen S. 101* (i Registranten har Brevet (modsat Aftrykket) intet Aar; men det er indført blandt Breve af 1511). [11897

Aug. 29. *Reg. 5474.* Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 75 b. *Staatsbürgerl. Mag. VIII. 730* (i Registranten har Brevet (modsat Aftrykket) intet Aar; men det er indført blandt Breve af 1511). [11898

— *Kbhvns Dipl. II. 188; Reg. *9693.* Er 11891.

Aug. 30. Lovhævd gjort af Mandrup Holck til Barridskouffs Hovedgaard.

[Orig. Barritskov Godsarkiv.] Udtog anført i Døm 1573 Okt. 15 af Biørn Kaes til Starupgardt og 5 andre mellem Holgier Rosenkrantz til Bollir og Fru Mergret Hans Holkis til Barridskouw; Brevet fremlægges af Biørnn Annderßen til Stenholdt paa Fru Mergittis Vegne. Perg. med [6] Segl: 5. Barritskov Godsarkiv 1573 Okt. 15 (RA.). — Det samme Udtog anført i Rettertingsdom 1574 Juni 15 mellem de samme 2 Parter; se 4599. RA. (Herredags-)Dombog 1570-76 Bl. 116 a. Herefter: *Rosenvinge, Domme III. 250.* [11899

Aug. 31. Hannß Konge. Sønd. før ^a Dag^b paa vort Retterting i Andtworschoff Kloster bød Peder Skramß Bud Hr. Lauritz sig i Rette mod Hr. Predbiørnn Podbusk R. vor Mand og Raad om nogen Jord og Ejendom, kaldes Bredholm, og var i Torsdag næst forleden^c deres rette Stævnedag, som da for os bevist var, og har Peder Skramß Bud siden været hos os og hver Dag budet sig i Rette, og Hr. Prebiørnn ej mødte eller nogen paa hans Vegne, som Ret gøre vilde. Thi mæler vi Hr. Prebiørnn nederfældig for denne vor Stævning og ej »effter«^d

at tage Genbrev mod Peder Skram i den Sag. Datum ut supra nostro ad causa[s] sub sig., teste Georgio Marsuinn justitiario nostro.

[Orig. Voldbjærg Godsarkiv.] Afskr. fra c. 1650: Ny kgl. Saml. Fol. 1507, 1. Nummerering Nr. 13. [11900

a) Aaben Plads i Afskriften. b) Maa være Aug. 31, se Note c. c) ∴: 42 Dage efter 1511 Juli 17 (jfr. 11863), altsaa 1511 Aug. 28. d) ∴: oftere.

Sept. 1. *Reg. *9697.* Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 76 b (Brevet har intet Aar, men er indført blandt Breve af 1511). *Aarsberetn. fra Geheimearch. II, Till. S. 46.* [11901

— *Reg. *9698.* Afskr. med Rettelser: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 77 a. *Aarsberetn. fra Geheimearch. II, Till. S. 47* (Dateringen »vt supra« henviser til 11901). [11902

— Kongen paalægger sin Hustrus Kansler Hans Reff ufortøvet at komme tilbage.

Papir med Rester af 1 brevluukkende Segl: K. 88. Hans Reffs Arkiv (RA.). *Missiver I. 245.* [11903

— *Michelsen, UB. zur Gesch. des Landes Dithmarschen S. 103; Reg. 5475.* Se 1511 uden Dag.

Sept. 2. *Reg. 5476.* [^aOrig. paa Papir.^a Kongens Arkiv; ^asenere ejet af Danske Selskab^a.] *Nye Danske Mag. IV. 78 = Missiver I. 246.*

a—a) Saaledes *Det Kgl. Danske Selskabs Begynd. S. 252.* [11904

— Tirsd. efter Egidii Dag paa Køpinhaffn Raadhus gav Biskop Jens af Fywn disse Kæremaal op i Skrifter mod Oluff Holgerß Foged paa Nykøpingh og »antworthe« dem Kong Hans og alt Rogens Raad, og annammede Kong Hans forskrevne Kæremaal til sig og lovede Danmarks Raad, at han vilde selv fare ind i Smalandhenæ og skikke Biskop Jens saadan Ret, at alt Danmarcks Raad skulde takke ham. 1511 de mense augusti brændte de Tyske Lalandh, og siden Lalandh saa brændt var og Otthensæ »styckth« havde fanget der den mærkelig Skade, har Oluffh Holgerß Høvedsmand paa Nykøpingh og hans Folk indgjort paa Kirkens Folk og Bispens Tjenere her i Falsthær »thissæ« Overvold. 1.^a Nu i Vinter og »emodth« som Oluffh Holgerß begyndte at dele imod Bispen af Fywn om et lidet Enemærkeskov »kallendes« Qwidneth, hug Laurens Clauß, Oluff Holgerß Skovfoged paa de nørre Skove, disse Bispens Tjeneres Baade i sønder, for ingen skulde komme af Landet og give Bispen »atwordelsæ«: Baadene hørte Laurens Kælingh til i Gwnsløffh, Michil Nielß ibid., Iwær i Sulrop og Jep Perß i Sørp.

2. Saa red 10 eller 12 af Oluff Holgerß Svende omkring Sørøp gardt med »arbøsther« og Bøsser og truede Mester Jens og Bispens Folk paa Sørøp gardt, saa at ingen kunde komme af Gaarden uden Livsfare. 3. Lod Oluff Holgerß straks indfare i Qwidnet Enemærke og lod der nederhugge 28 eller derved »mecktigh woldz bøghe«, som han vilde siden have trængt Bispens Tjenere at age bort, hvort han vilde dem have. 4. Begyndte Oluff Holgerß at rejse Dele paa Qwidnet Skov til Herredsting og Landsting. 5. »Kyndhe« Oluff Falster Landsdommer i Falster Mester Jens Bispens Provst i Sørøp, som skulde svaret for Bispens Gods, en aabenbarlig Fejde. 6. Var forskrevne Mester Jens og Bispens Folk paa Sørøp trængt af Falster ind til Olewadt med Fejde, og stod Sørøp gardt øde fra 20. Dag Jul til Vor Frue Dag visitac., at Biskop Jens kom selv til Falster, og Hr. Maghens Geye og Mester Owe vor naadige Herres Kansler taledede det saa imellem Biskop Jens, Oluff Holgerß og Oluff Falster, at Mester Jens og Bispens Folk skulde være »feligh« i Falster 14 Dage om, og siden skulde Biskop Jens komme igen til Falster og høre de Sager, som dem imellem var. 7. 1511 fer. 4. før oculi dømte Oluff Falster Oluff Holgerß til Hævd paa Qwidnet Skov, og samme Dag holdt Oluff Falster Mester Jens med sin Fejde uden Falster, som svare skulde til Sagen, og dømte den anden Part til Hævd, for Mester Jens ej mødte. 8. Sendte Mester Jens Ejendomsbreve paa samme Skov til Landsting samme Dag med Jens Perß, og blev Jens Perß hos Landstinget paa Tingstedt Kirkegaard og sendte saa ind paa Landstinget Mester Folmær i gode Mænds Nærværelse og begærede af Oluff Falster Landsdommer »felighed« at komme til og fra Landsting med Bispens Bevisning om samme Skov, og kom Mester Folmær tilbage til Jens Perß i Dannemænds Nærværelse og sagde, hvad Oluff Falster gav ham for Svar, at han havde »kyndt« Mester Jens og hans Folk en Fejde; der maatte han rette sig efter. 9. Qwidnet Skov er et »omskorith« Enemærke og har hørt af Arilds Tid til Skøringh Fang, og Kronen har ingen »aaskoodh« paa det, og Bispen har ret Ejendomsbreve paa samme Stykke Skov og har givet en Gaard i Wigherløss, som skylder 6 Pd. Korn, til Vederlag for samme Skov, som Bispens Ejendomsbreve udviser. 10. Har Bispen haft samme Skov i sin Brugelse, siden han blev Biskop og fik indløst Sørøpgardth. 11. Den Tid Axel Wolkendorffh havde Nykøpingh, delte Pally Andherß paa samme Stykke Skov

og vilde det »indheffthede« til Skøringh Fang, og lod Biskop Karl ham afvise til Falstherboo Landsting med samme Ejendomsbreve. 12. Siden Oluff Holgerß fik Nykøpingh, begyndte Pally Andherß at dele paa det ny, og da var Oluff Holgerß selv over, da det samme Stykke Skov »worth« stenet og stablet fra Skøringh Fang for et Særkøb, efter som Bispens Ejendomsbreve lyder. 13. Mod saadant Skel og Sandhed er Kirkens Skov borte. — De spoliis et violenciis. 14. Naar Skovene bærer Olden, slaar Oluff Holgerß saa mange Svin paa Skovene, hvor Bispen har Enemærke, at Skovene er straks »fordreffne«; saa trænges Bispens Svin fra den Skov til en anden Kronens Skov, som Bispen har ingen »aaskodh«; saa lader Oluff tage Oldengæld af Bispens Svin, og er det Bispen lige meget, hvad heller Skoven bærer eller ej. 15. Hvor Bispen har Fælligskove med Kronen, naar »opholdz føre« er, lader Oluff Holgerß sine Svende holde Bispens Tjenere af med værgende Haand og »indestedher« de, som ikke Lodsejere er, at hugge alt Brændefanget op, at Bispens Tjenere skal trænges til Kronens Skove og blive ufri med Trældom til Slottet. 16. Har Bispens Tjenere af Arilds Tid fisket i Havet, og har de ingen »bekyndt« med Sild uden Bispen, ihvad heller de havde Boder paa Bispens Grund eller andre Steder; nu med Overvold af Bispens Tjeneres Huse tages dobbelt Sild imod Kronens Tjenere, og kan det ej hjælpe, at Bispens Tjenere har Fiskeboder paa Bispens egen Grund. 17. Har Bispens Tjenere, som boer paa Bispens »boerdegotz« i Falster, aldrig været i »widhe« eller Vilkaar med Kronens Tjenere eller andet »arbeydhe« til Nykøpingh Slot, naar Fogeden af Slottet vilde dem tilsige; og derimod har Oluff Holgerß Svende Oluff Brenner og Niels Biørnß ganget med Overvold i disse efterskrevne Bispens Tjeneres Huse og udtaget dette Gods, for de vilde ikke udfare i Bispens eget Enemærke og bortføre de 28 »woldz træ«, som Oluff Holgerß lod der nederhugge, hvort Oluff Holgerß vilde dem have: 18. Primo Peder Hanß i Gwnsløff et Pant saa godt som 13 Skill., som var et »langjern«, sed rehabuit ad reportandum; Niels Bøsse 1 »grødhe« 10 Skill.; Mates Hanß ibid. 1 Økse 10 Skill.; Morthen Jenß ibid. 1 Økse 10 Skill.; Michil Jwde 1 Økse 11 Skill.; Laurens Keling ibid. 1 Økse 10 Skill.; Hans Keling 1 Gryde 12 Skill.; Hans Matß 1 Økse 8 Skill.; Niels Jonß 1 Økse 6 Skill.; Jep Rodh 1 Økse 8 Skill.; Jens Nielß 1 Gryde 10 Skill.; Rasmus Reffh 1 »naffuer« 4 Skill.; Jens Andherß 1 Økse 10 Skill.; Claus Jwde 1 Kande »godt« som 1 Mk.; Peder

Clemenß 1 Økse 12 Skill.; Laurens Hanß 1 Pande 20 Skill.; Laurens Olß 1 Økse 8 Skill.; Mates Kelß 1 Økse 8 Skill.; Hans Boß 1 Økse 6 Skill. 19. For samme Sag 1511 die invenc. Stephani tog Jep Seer, Oluffs »skoffgangher« paa de østre Skove, dette Gods: Jens Anderß af Gwnsløff 1 »greslee« 12 Skill., 1 Økse 4 Skill og 1 Skill. Penge, for han skulde faa hans Pant i sit Behold; siden beholdt han baade Penge og Pant; Hanß Kielß 1 Økse 1 Mk. og 1 »linæ« 1 Skill. 1509 circa Michaelis tog Rasmus Skoffgangere fra Laurens Kielß 1 Økse 4 Skill.; Mates Torckilß i Eskilstrop 1 »naffuer« 2 Skill.; Rasmus Heningß 1 Kedelkrog 12 Skill., 1 »vampe« 10 Skill., 1 Huggejern 8 Skill.; Alban 1 Økse 6 Skill.; Jens Stwb 1 Økse 3 Skill.; Michil Rodh 1 Kande 20 Skill., 1 »naffuer« 3 Skill., 1 Økse 8 Skill.; Alban og 1 Økse 4 Skill.; Oluff Frendeß 1 Økse 4 Skill., 1 Kedel 1 Mk.; Rasmus Krogh et »meyjern« 1 Mk.; Iwer i Sulrop 1 Gryde 3 Mk. og 4 Skill., 1 Økse 6 Skill., 1 Økse 6 Skill., et »langjern« 7 Skill., 1 Økse 24 Skill., 1 »vampe« 8 Skill., 1 Gryde 7 Skill.; Jens Olusß i Gwnsløff magle 1 Le 11 Skill.; Laurens Bentß 1 Kedel 3 Skill. Grot, 1 Vogn 2 Mk.; Laurens Smidt i Syndher Alsøø 1 Kande 1 Mk., 1 »koffue«, 1 Kande 11 Skill.; Hans Boß i Raffnsøø 1 Humlehakke 3 Skill. og 2 Kedelringe 6 Skill.; Mates Twß 1 Gryde 10 Skill., 1 Kedel 1 Mk.; Jep Perß i Swrop 1 »vampe« 6 Skill., 1 Økse 7 Skill.; Hans Perß 1 Økse 8 Skill.; Peder Hwid i Astrop 4 Skill. Grot; Anders Rodh i Gwnsløff 1 Økse 5 Skill. 20. Hans Boß i Raffnsøø, Michil Twß ibid., Mates Torckilß i Eskilstrop har »myst« deres Gods og Pant for »worpeninge och worhaffræ«, endog de »holdhe wordt« ved Stranden og udgav baade deres »worpeninge och wordhaffræ«, og derover er de pantede. 21. Nu i Sommer stak Oluff Holgerß en Grøft ud, som graves skulde for Slottet, og sagde alt Landet til, at de skulde komme at grave under »widhe« og Vilkaar, og paa det skrev Bispens Brev til Falster, at hans Tjenere, som altid havde været fri, skulde ingenlunde give dem under saadant Vilkaar, og havde vor naadige Herres Brev kommet til Landstinget, som Sædvane er, skulde de gerne kommet og gravet. 22. For Bispens Tjenere vilde ikke undergaa saadant Vilkaar, har deres Sognemænd, som pligtig er at arbejde til Slottet, udganget med Overvold i Bispens Tjeneres Huse og udtaget dette Gods: Hans Perß i Gwnsløff 1 Gryde 14 Skill.; Peder Sielß ibid. et »langjern« 12 Skill.; Niels Bøsse 1 Par »sillæ« 6 Skill.; Hans Dieghen 1 Kande 2 Skill. Grot; Mates

Hans 1 Kande 1 Mk.; Morthen Niels 1 Kedel 2 Skill. Grot; Niels Jonß 1 »langjern« 12 Skill.; Jep Rodh 1 Kande 1 Mk.; Michil Niels 1 »langjern« 12 Skill.; Jens Niels 1 »wampe« 12 Skill.; Rasmus Reffh 1 »kordhe« 1 Mk.; Hans Kelingh 1 Kedel 1½ Mk.; Hans Matß 1 Kande 1 Mk.; Jens Anderß 1 »langjern« 12 Skill.; Claus Morthenß 1 Pande paa 2 Skill. Grot; Peder Clemenß 1 »wampe« 6 Skill.; Mates Kelingh 1 »langjern« 12 Skill.; Hans Boß ibid. 1 Kedel paa 1½ Mk. 23. Naar Oluff Holgerß i Dronning Dorettes Tid vilde have Arbejdshjælp til Slottet af »meninge« Almuen, tog han hendes »bønebreff« til Landsting til Almuen, derefter vor naadige Herres »bønebreffh«, siden hans Naade fik Slottet; nu er Loven, Herredsting og Landsting nederlagt, saa at Almuen har ingen Tilflugt, naar dem tages og »rwffs« fra og »beries och slass« i deres eget Hus; naar de vil nu have Arbejde til Slottet, farer Oluff Holgerß Svende omkring Landet og opslaar Almuens Døre med Overvold og udtager først deres Gods og siger dem saa til, at de skal løse deres Gods med deres Arbejde. 24. Med saadant Overvold er Almuen i Falster, besynderlig Præstetjenere og Kirketjenere, ret udarmede og »wdstømpredhe«, saa de har ej mere Boskab i deres Huse end ret »nødz jernfangh«, som er Økse og Le, og dem skal de saa tidt løse med deres Arbejde, som Oluffs Svende vil dem borttage^b. 25. Sætter Bispem af Fywn den »loffue« til vor naadige Herres Redelighed, at hans Naade véd her intet af, og naar hans Naade faar dette at vide, at hans Naade lader Almuen blive ved vor skrevne Landslov, og at Almuen nyder Husfred, ihvor de er ikke »widhe« og Vilkaar. 26. Heming Tygeß, Oluff Holgerß Foged paa Bønetzgardt, gik selv 5. om Natten i Hans Perß, Bispens Skovfogeds, Hus i Skulterop og drog ham nøgen af hans Seng og i Gaarden og »trelbordhe« ham med »øxehammere«, saa at de bar ham ind, og laa 6 Uger og vorder næppelig aldrig før. Hans Moder saarede de; hans Kister slog de op og udtog hans Klæder og Boskab paa Marken. 27. Saa gjorde han samme Nat i Niels Ha[n]sß Kirketjeners Hus og »lemelesthe« ham paa hans Seng og hans Hustru, saa at hun bliver aldrig før. 28. Lader Oluff Holgerß bruge til Bøntzgardt Bispens Enemærkeskov Skulterop Skov ikke som hans »fedherligh« Arv, men som ret Fejdegods, lader Gærderne nederbryde og indage med 30 Vogne tilsammen og lader ophugge i Grunden alt Brændefanget, »tornæfanghet« og de Træer, som ham kan »nyttes«. 29. Lod Oluff Holgerß

tage Bispens Tjener Rasmus Krøll i sit eget Hus, som født var paa »sticthens« Gods, og »flitthe« ham ind paa Kronens Gods og lagde den Gaard øde, som giver aarligen 3 Pd. Korn, 1 Mk. Penge og andre »bedhe«, og ligger endnu øde. 30. Har Bispen af Fywn haft sit frit Fiskeri i Wirckesøø saa længe nu 4 eller 5 Aar siden, Kronen, som ingen Lod havde derinde tilforn, fik en Gaard af Jørghen Olß for et Mageskifte, og saa tog Oluffh Holgerß al Søen ind til Kronen fra alle Lodsejere og hug Bispens »eghe« sønder, hvilken »eghe« endnu til Stede er.

Optegnelse med samtidig Haand paa Papir (2 Folioark, hvoraf 5¼ Side beskrevne; paa 8. Side med en anden, samtidig Haand: »Contra infidelem incurvatum aversum hiantem canem, Palestinum desperatum Olauum Holgeri in castro Nykiøpingh, omnium morum destitutorem«). Odense Bisps Arkiv? (RA. Topogr. Saml. Papir, Odense). LDipl. [11905

a) §-Tallene er tilsatte af Udgiveren. b) Ud for denne Paragraf er tilføjet i Margenen med en anden Haand: Her bevises, at Biskop Jens kærede for Kong Hans om Kirketjenerne udi Falstvir.

Sept. 2. Niels Clauszøn¹ Biskop i Aars. Velbyrdig og strenge Ridder Hr. Niels Ericzønn af Biørnholm har nu betalt os 100 Mk. danske Penge og 83 rinske Gylden, som vi »lenthe« ham nu i Sommer i Aars ved Jeips Dags Tid. Thi låder vi Hr. Niels Ericzøn kvit for forskrevne Sum Penge og Guld af os og vore Efterkommere Bisper. Findes det Vederkendelsebrev, som vi havde af Hr. Niels Ericß paa forskrevne Sum Penge og Guld, noget Sted, skal den være magteløs. Sig. nostrum. Datum Haffnie fer. 3. post Egidii.

Papir med 1 endnu overklæbet Segl paatrykt forneden: G. 741. Niels Erikssøn Rosenkrantz's Arkiv (RA.). [11906

Sept. 3. An byschop to Sleßwigkh. »Frederick etc.« Erwerdige rad unnd getruwe. Unnse unnderthanigen leuen getruwen de ganntze gemeinheit bynnen Husem hat unns mit anteygung einer citation van jw im namen meister Johann Knutzen weder se uthgeganngen clagennde bericht, wo se na innholdt der citation, der meininge sick up 3 punct ungefärlich erstreckt, nemelick dat brutigam und brudt vor den eynen, frwen uth dem kinndelbeth den andern mit vilfeldigen personen unnd vor den dritten alle broder unnd suster einer gilden mit dem vorstorben erer gilde tor kerken komen unnd by peen des banns opern scholden, angefochten, geladen, hin unnd her bemoyet werdenn. Welck ir klagen wy bewogen und dar beneuen eynen vordracht zwischen den kerckherren unnd gemeinheit to Hwsem dorch unns mit volwort ewers vorfarn bischoff Diettleffs

ziligen gemacht, uber welcker gy an der tydt unnsse canntzler, rat unnd doctor mit gewest, der zuvorsicht, wo eynem isblicken cristglouigen menschen to synem fryen wyllen nicht gelaten were, dat he in angerorten 3 artickeln opern mochte eder nicht, id weren de unnsen van Hwsem mit erem kerckherren der gestalt nicht verdragen. Bfinden aber itzundes anders nicht an dem kercherren dann mutwyllen und nye fundt, so dass he van unnsen unnderthanen mit pen unnd gewalt der 3 artickel habenn wyll, dat Gott, de kerck constitutiones eder recht to geuen nicht gebotten, dann Gott unnd recht im offer der 3 stuck nicht mer erfordern dann souel eynen menntschen syn redlicheit eder selen sâlicheit ermandt, darup ock unnsse vordracht mit gedachtz bischops volwort, jwerm unnd anndere unserer rede rade upgericht, de wyl se werde dann mit beterm rechten to rugke gedreuen, to hanndthaben gedencken unnd hetten uns to jw nicht versehen; laten unns ok beduncken, ob gy to rugk gedenncken wyllt, gy scholdet dem kerckherren to Hwsem sein vornemen uns to vercleinung, den unnsen to unkost unnd weder jwen eigen uns gegeuen rade nicht mer stercken, dann id an sick selbs is, in dem dat gy in jwer citation antiehet, id sye ein olde gewonheit dorch jwen vorfaren bischoff Diettleff unnd unns vornichtiget, des wy doch in dem vall, wo wy unnsere unnderthanen vorderff unnd uberflissige becostigung vormercken, wol mechtich syn, ok dat die van Husem jw to Sleßwig gebetten in meister Knutzen to einem kerckherren tonuerweruen unnd to Rademiß gelouet de alden gewonheit weder anthonemen, dat wy in synem werdt nu moten bliuen latenn. Wo auer dem allem, so is an jw unnsse ganntze meininge und beger, gy wyllt den kerckherren to Milsteden meister Knutzen dohin vermôgen de unnsen van Husem, de sick in dem na unns als erem naturalichen herrenn unnsere gegeuen und ewers vorfarn beleuetten vordracht regieren schôllenn, mit dusser citation ganntz unbemûhet bliuen to laten, em sulcker nyer finde, de unnsen mit bannen unnd mutwilligem furnemen hir unnd dar to citiren nicht nageuen, upe dat unns dorch annder mittel darto to gedenncken nicht noth werde. Wyllen jw ok nicht bergen, dat wy den unnsen van Husem, beyde frwen unnd mannen, ernstlick gebeden up de vorschriuing, so se hirinn hebben anheun, to bliuen unnd den angesetzten termin nicht to besôken. Dat wy jw dess weten to hebben unnd furder weder se (id were dann sack, dat jwes vorfarens beleuete vorschriuinge touor ver-

leget eder cassirt unnd to recht erkannt werde, dat de unnsen in angetogen 3 puncten auer fryenn wyllen to opfern verplich syn) nicht to procedirn. Darto wy unns gantzlich mühe to uermyden by jw verlaten, doch unns darby unnd den unnsen to halden jwe bschreueene anntwort. Datum Lutkenntundern midwegkenns na Egidy.

Commissio pri[n]cipis per se.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 79 a (Brevet har intet Aar, men er indført blandt Breve af 1511). [11907]

Sept. 5. Niels Bradhe pantsætter Hr. Axell Brade Gods i Gudum By, Gudwm H.

Perg. med [5] Segl: 1. Lii 13; 2. Lv 74; 3. Lii 9; 4. Lxxxvii 33. Axel Axelssøn Brahes Arkiv (Arkivet paa Gaunø). *Heise, Rosenkrantz, Dipl. S. 25.* [11908]

Sept. 6. Abbed Jens i Esseromskloster lover Gudstjeneste for Niels Bradhe og hans Hustru, for Peer Lang og »begges« Forældre.

Perg. med 1 Segl: G. 486 (med Navnet *petri* i Signetet forandret til *iohannis*). Niels Nielssøn Brahes Arkiv ell. Vidtsköfle Godsarkiv; 1781 af Høegh-Guldberg indleveret til Gehejmearkivet (RA. Niels Nielssøn Brahes Arkiv). *Cod. Esrom. S. 290.* [11909]

Sept. 7. »Nilß Brades på Wandåhs wäpnares åth Lunde dombkyrckia gifne skiötebreef på twenne gårdar liggiandes i Kudheheddinge i Heddinge sogn i Bare häradt for några penninga summor, som tillförna woro testementerade bem^{te} kyrckia af åthskillige personer, som i breefwet utnambnas. Dat. sondagen för helig kors dagh exaltationis d. 14 septemb. 1511.«

[Orig. Lunde Kapitels Arkiv.] Udtog: Specifikation, Lunde Domkirke Nr. 440. [11910]

Sept. 8. Kongen paalægger Eske Bilde at opkræve i Kiøpnehaffns Len med tilliggende Birker og i Hiørningsholm Len en af Rigsraadet bevilget Hjælp.

Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 247.* [11911]

— Hans Konge. For Troskab og villige Tjeneste, som Peder Christiensen vor Mand og Tjener os og Riget gjort har, og som han og hans ægte Børn og »afkomme« os og Riget gøre skal, giver vi ham og hans ægte Børn og »afkomme« Frihed og Frelse med Skjold og Hjelm, som er en hvid halv Maane i et gult Felt standende langs ad Skjolden med baade Oddene i en blaa Sky tvært ud over Skjolden og til Hjelmtegn 2 Hellebarder paa en blank Hjelm, efter som herudinden malet og

skrevet staar, at have indtil evig Tid, som andre Riddere og Svende gør[!] i Danmark, dog vort og Kronens Bøndergods og Købstadgods uforkrænket. Thi forbyder vi *osv.* Givet paa vort Slot Kiøbnehavn Vor Frue Dag nativit. under vort Sekret.

Ad relationem Dn. Johannis Andreae episcopi Ottoniens.

[A. Orig. Peder Christiernssøns Arkiv.] Aa. Afskr. fra 2. Halvdel af 17. Aarh. med Vaabentegning (der ikke helt svarer til Brevets Beskrivelse) uden Farver: RA. Reg. o. a. L. 1 Bl. 159 a. — Afskrifter fra 18. Aarh., direkte ell. indirekte efter Aa: Langebeks Ekscerpter 187, Christiernsen; RA. Klevenfeldts Nobilitationsbreve (begge med Vaabentegning uden Farver); og (sandsynligvis efter Klevenfeldt) Ny kgl. Saml. Fol. 790 (her med farvelagt Vaabentegning) og Thott Fol. 1067 Bl. 20 a. — Afskr. fra 2. Halvdel af 17. Aarh. med farvelagt Vaabentegning og med Rettelser af Jens Rosenkrantz: RA. Klevenfeldt, Collect. geneal. Dan. Bl. 28 a. [11912

Sept. 8. »80. En Dom af 1511 den 8de Septbr. Houlberg Skov andgaaende.«

Udtog (med senere Tilføjelse: »mgl.«) anført i »Reversall over de udi sal. Hr. Etats-Raad de Lichtenbergs Stærvboe forefundene Documenter til Stamhuuset Bidstrup henhørende«: Arkivet paa Bidstrup. Et Brev af denne Datum findes nu ikke i Godsarkivet; og da Reversalens Affatter ellers ikke indlader sig paa at reducere middelalderlige Dateringer, er Aarstallet formodentlig forskrevet, og Brevet væsentlig yngre.

Sept. 10. Jeg Tyge Krabbe R. af Budstrup har gjort et Mageskifte med Kong Hanss i saa Maade, at jeg skal have af ham og Kronen 1 Gaard i Torp i Hoswm S. i Rødinge H. (Jens Sale, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 4 Ørte Rug, 4 Ørte Byg og 4 Ørte Havre) med al den Jord i Hoswm Mark, kendt og ukendt, som dertil ligger. Og derimod skal forskrevne højbaaren Fyrste og Kronen have af mig: 2 Gaarde i Mørckøffue i Glatzaxe S. i Sockelunde H. (Jens Matß, 1 Pd. 6 Skpr. Byg; Mattes Laurensß, 1 Pd. 18' Skpr. Byg), 1 Gaard i Steffns H. i Lidersløff, som Moens Alsing paa boede og giver $\frac{1}{2}$ Pd. Byg, 3 Skill. Grot, 1 Gaard i Faxe (Oluff Veffuer, 18 Grot). Afvindes Gaardene forskrevne højbaaren Fyrste, bepligter jeg mig at vederlægge ham saa godt Gods inden 6 Uger næst efter. Medb. af flere gode Mænd Mester Offue Bilde² vor naadige Herres Kansler, Hr. Steen Bilde³, Hr. Henric Krumedige⁴ RR. og Esge Bilde. Skrevet i Kiøbnehaffnn Onsd. efter Vor Frue Dag nativit.

Perg. med [5] Segl: 2. G. S. 91; 3. Lxx 28; 4. Fxxxi 16. Kongens Arkiv; *ÆA. IV. 47, XXXIV. 24*, og *V. 37* (RA. C 6. Adkomstbr. Landgods Sjæll.). LDipl. [11913

Sept. 12. Vi Maghenss Gøye R. og Hinric Gøye² Brødre bepligter os at møde her i Kyøpenhaffn paa Midfastesøndag næstkommende med velbyrdig Kvinde Fru Cicille og da gøre et

endeligt Skifte paa, hvis Arv os tilfalden er efter vor Fader Hr. Eskild Gøye, uden al ydermere Forhaling, uden vi er »stedde« i vor naadige Herres Tjeneste, saa at vi ikke kunde møde. Vore Indsegl. Datum Haffn fer. 6. infra oct. nativit. Marie.

Papir med Rester af 2 Segl paatrykte forned: 1. Ottekantet, Skjold og Hjelm; 2. Exix 31. (RA. Privatark., Eskil Mogenssøn Gøye.) LDipl.

[11914]

Sept. 14. An Wönigke Knutzen staller im Strandt. Duch-tige leue getruwe. Wy syn glawplich berichtet, wo dw ettlicke schap to bröcken genomen hebben schollest. Is derhaluen unnsch beuel, wyllest de schap stracks wenthe hir to Gottdorp senden. Daran destu unnsch meinung. Datum Gottdorp in die crucis exaltat.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 83 b (Brevet har intet Aar, men er indført blandt Breve af 1511).

[11915]

— *Dipl. Flensborg. II. 64; Reg. *9707.* Se 1511 uden Dag.

Sept. 17. Vi Oluff Grubbe¹ og Jenss Grubbe² af Sandby Brødre kendes os skyldig at være hæderlig og velbyrdig Md. Hr. Maghenss Gøye til Krenkrup R. 500 Mk. danske Penge, som gænge er i Danmarck, for hvilken Sum vi pantsætter ham dette vort Gods i Tybergs H. i Nesby: 1 Gaard (Oluff Møller, 6 Pd. Korn, 6 Skill. Grot med andre smaa »retssle«), et Gaardsæde ibid. (1 Pd. Korn), 1 Penningshus ibid.; for et brugeligt Pant, i og af at sætte, saa længe vi løser det af ham. Afvindes Godset Hr. M. G., høpligter vi os at vederlægge ham saa meget godt Gods, ham saa vel »beleyget« inden $\frac{1}{2}$ Aar derefter. Først vi vil igenløse Godset, skal Løsning kundgøres 3 Ting før Mid-sommer paa Tyberg H.s Ting, og løses paa Gundersløff paa Mortenss Dag derefter. Medb. af flere velbyrdige Mænd Jacob Andersß, Otthe Holgersß, Mattes Ericsß af Twreby, Oluff Daa af Rawenstrvp og Cristiern Nielsß⁷. Datum Torbernefelde fer. 4. post f. exaltac. crucis.

Perg. med [7] Segl: 1. Llxviii 31 (s *olof iefson*; Sparre); 2. Llxviii 32 (Sparre); 7. Clxiv 18 (Dyre). Mogens Gøyes Arkiv; *Eline Gøyes Jordebog S. 398*; senere ejet af Klevenfeldt^a (RA.).

[11916]

a) RA. Reg. 60 S. 134.

Sept. 19. Hans Konge. For os var Mester Eskild Prior i Antwordskoff med 2 gamle Pergamentsbreve hele i Skrift og Indsegl, lydende det første: 1. *Række Nr. 2214*. Det andet Brev: 1. *Række Nr. 400*. Datum Antwordskoff fer. 6. ante f. Mathei ap. et evang. nostro ad causas sub sig., teste Georgio marscalco[!] justiciario nostro.

[A. Orig. Antvorskov Kl. Arkiv; *ÆA. IV. 88* (med Aar 1509).] **Aa.** Afskr. af P. H. Resen: RA. MS. H. Knudsen, Saml. vedr. Sjælland II, Sjællandske Klostre, Antvorskov. — Afskrifter, mulig alle direkte ell. indirekte efter Aa: **Aaa.** Ny kgl. Saml. 4to 646 c (af N. Foss); **Aab.** LDipl. 1349 Sept. 14 (Begyndelsen) og 1272 Febr. 20 (Slutningen) (**Aaba.** Afskr. efter Aab af Langebek: LDipl. 1349 Sept. 14); **Aac** og **Aad.** Afskrifter af H. Knudsen: sstds. og RA. MS. H. Knudsen, Saml. vedr. Sjælland II, Diplomatarium sive collectio diplomatum S. 5 (hvor S. 14 tales om Kilden (»en Afskrift af dem, som fandtes skreven bag paa et Brudevers, trykt i Kjøbenhavn 1673 paa et stort Ark«, o: Aa)). [11917]

Sept. 21. Kongen paalægger Eske Bilde eventuelt at lade Sander Skotte løbe til Søs.

Papir med Rester af 1 brevluukkende Segl: K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 247.* [11918]

— Kongen tilskriver Esge Bilde om en Abbed Henric i Soore tilhørende Bonde, som Esge har grebet.

Papir med utydelige Rester af 1 brevluukkende Segl: Formentlig K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 248.* [11919]

— Jeg Ingwar Jenß a. w. boende i Bwssø Fuldmagt giver ærlig og velbyrdig Md. Hr. Oloff Jepsß R. paa Skwrwp igen at dele fra Per Langz Arvinger 3 Gaarde i Klandby i Ffærs H., hvilket Gods Per Langh fik fra mig med Urette og fra mine Brødre; og hvad som Hr. Oloff gør eller lader paa mine Vegne paa fornævnte Gods, der lader jeg mig vel med nøje. Mit Indsegl. Skrevet i Ystadh Tampersøndag før Mychels Dag.

Papir med utydelige Rester af 1 Segl paatrykt forneden. Oluf Jepsøn Sparres Arkiv; senere til Mogens Gyldenstjernes Arkiv (RA.). [11920]

Sept. 22. *Dipl. Flensborg. II. 65; Reg. *9710.* Se 1511 uden Dag.

— Søster Margrettæ Knudzdatter »abbatissa« i Clare Kloster i Roskilde og alt Konvent sstds. Af synderlig Gunst med vor Forstanderinde Fru Elsuff Samtykke under vi Hr. Ærkedegn Hr. Jens Laurinsß en vor Klosters Tjener Oleff Hansß, født er i Kyndeløssæ i Hylingæ S., og at han maa være fri paa Hr. Jens Laurinsß Gods, hvor han vil ham have. Vort Konvents Indsegl med velbyrdig Kvindes Fru Elsuffs. Datum die Mauricii.

Perg. med forneden ombøjet Kant, men uden Seglhuller. Roskilde Claræ Kl. Arkiv (vel aldrig udleveret); *ÆA. V. 589 (AM. LXIV. 12).* [11921]

Sept. 22 ell. snart efter. Udtog: *Hanserecense 1477-1530 VI. 300.* Se 1511 uden Dag.

Sept. 23. Reg. *9711. Perg. med 2 Segl: 1. G. 180; 2. G. 193. Københavns Universitets Arkiv (Konsistoriums Arkiv Pk. 1). *Werlauff, Kbhvns Univ. indtil Reformationen S. 83.* [11922]

— Kongen paalægger Esge Bilde at sende nogle medfølgende Breve til forskellige sjællandske Købstæder.

Papir med 1 utydeligt, endnu overklæbet, brevlukkende Segl: Formentlig K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 248.* [11923]

— Jesper Holm i Peyroppæ Herredsfoged i Salling H., Laurens Lindegord i Londløssæ, Jess Lindegord i Høyrop, Knud Hanss, Hans Esberns ibid., Nis Bron i Sallingæ og Seuerin Pouels i Querndrvp. Fer. 3. post f. Mathei ap. paa Salling H.s Ting fik velbyrdige Svend Karl Briiskæ en Herredsnævnd ved 12 Dannemænd: Hans Esberns i Høyrop, Anders Jwl i Ostrvppæ, Per Michels i Hogrvppæ, Hans Bulger i Lydinge, Mates Ols i Kattærii, Seuerin Ols i Wantinge, Helli Michels i Ellægord, Jess Laurens i Krarppæ, Knud Hans i Høyrop, Oleff Kalff i Espæ, Hans Kalff ibid. og Per Laurens i Niibøllii; hvilke vidnede, at de hørte og saa', at Hienric Laurens i Hiillæbiierg tilstod, at han og hans Medfølgere, som slog Fru Kestinæ Ebbys Svend, ikke andet vidste, end det havde været Nis Jwdæ, som »tween« Fru Kestinæ, den Tid samme Karl, som »skodind bleff, ath han løff«. Vore Indsegl.

Papir med 3[!] Segl ell. Rester af Segl paatrykte forneden: 1-3. Utydelige; omtr. samtidig Paaskrift: »...breff, ath han sloo paa Jep och sagdhe, ath han wiste icke anneth, en thet wor Nis Jwdhe«. Carl Bryskes Arkiv (E; RA.). [11924]

— Jeg Otte Clavs i Beredh kendes et Magelag have gjort med velbyrdig Md. Cristiern Niels i Hielmssø i saa Maade, at han skal have af mig: 1 Gaard i Sælandh i Fflackebiergs H. i Fførsløff (Ødgerdh Skegh, 2 Pd. Byg og 2 Skill. Grot); 1 Gaard i Ørstæde, som Per Rwdh før i Væрге havde og skylder 2 Pd. Byg. Dette Gods skal han have af mig for: al den Rettighed, som han har i 1 Gaard i Ffalster i Rans (Morten Gren), hvilken Del er 1 Pd. Byg og 8 Skpr. og 13 Skill.; en Del i 1 Gaard i Lalandh i Mwse H. i Torss (Jess Micels, 16 Skpr. Byg, 8 Skill. af 1 Galt og dertil 7 Skill. og 1 Hvid); al den Del, han havde i 1 Gaard i Store Rerssø i samme Herred, som øde ligger og skylder 1 Pd. Byg. Afvindes nogen af Gaardene Cristiern, tilpligter jeg mig at vederlægge saa godt Gods og saa »velbeyleyigt«

inden $\frac{1}{2}$ Aar derefter. Medb. af flere gode Mænd Oleff Grwbæ i Sandby, Jens Grwbæ sstds. og Maverdz Skavæ i Esskelstorp. Skrevet i Hielssø Tirsd. efter Mauricii Dag.

Perg. [med 4 Segl]. Christiern Nielsøn Dyres Arkiv; senere til Vidtskøfle Godsarkiv; af N. H. Weinwich 1787 foræret til Genealog.-herald. Selsk.; af Universitetsbiblioteket 1894 afgivet til Rigsarkivet. [11925]

Sept. 26. Jeg Jep Jwell¹ i Jellinggard V. kendes mig skyldig at være Niels Clementsß Landsdommer i Nørejwlandh 60 Mk. danske Penge uden den Sum Guld og Penge, som jeg er ham tilforn skyldig, som han har mine aabne Breve paa. Thi tilbinder jeg mig at betale Niels Clementsß fornævnte 60 Mk. Penge med den Sum Guld og Penge, jeg er ham tilforn pligtig, naar han paa æsker. Medb. af beskedne Mænd Jep Lyøngh² og Cristern Lybbert³ »borgemesthere« i Viburge og Per Stwb⁴ Raadmand ibid. Datum Vibergis fer. 6. post f. Mauricii.

Papir med 4 Segl ell. Rester af Segl paatrykte forneden: 1. Lxv 54; 2-4. Bomærker. Niels Clementssøns Arkiv; senere til Kongens Arkiv; *ÆA. V. 54* (RA. C 7, Gældsbr. og Kvitter., Papir). LDipl. [11926]

Sept. 28. *Reg. *9712.* Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Kbhvns Dipl. I. 287; Missiver I. 249.* [11927]

— Offue Bilde tilskriver Hinrick Krummedicke angaaende 2 svenske Fanger, som Kongen har tilsagt ham.

Papir med 1 endnu overklæbet, brevlukkende Segl: Ottekantet, Skjold med Bille-Vaaben, hvorover mulig Bogstaverne O B. Henrik Krummediges Arkiv (B 1; RA.). *Dipl. Norv. XVIII. 204; Missiver II. 334.* [11928]

Sept. 29. Kongen paalægger Eske Bilde at købe et Fad Einbeck-Øl i Kiøpnehaffn og sende det til Vordingborg.

Papir med 1 utydeligt, endnu overklæbet, brevlukkende Segl: Formentlig K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 249.* [11929]

Sept. 30. Kongen paalægger Eskæ Bilde at sende en Del Varer, at opgive, hvad der behøves af Bøssestokke og Tømmer, og at sende Marcus Skredere til Vordingborg.

Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 250.* [11930]

Okt. 7. Claus Beck og hans Medbrødre tilskriver Kongen fra Ryghe om hans Skib og beder om Hjælp til at komme derfra.

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Indl. t. Registr. samt henlagte Sager). *Missiver II. 334.* [11931]

— Kongen tilskriver Anders Glob og Esge Bilde om Udveksling af 9 svenske Fanger mod 9 danske.

Papir med 1 utydeligt, endnu overklæbet, brevlukkende Segl: Formentlig K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 251.* [11932

Okt. 10. De svenske Rigsraader anmoder Borgemestre og Raadmænd i Lubeck om at sende befuldmægtigede til et mellem Brevskriverne og Kongen aftalt Fredsmøde i Halmestedhe.

Papir med Rester af 16 Segl (5 i rødt og 11 i grønt Voks), hvoraf 6 (5 i rødt og 1 i grønt Voks) brevlukkende. Kongens Arkiv (altsaa vel aldrig afleveret til Adressaterne) (RA. T. K. U. A. Hansestæderne A II, Akter og Dokum. vedr. det polit. Forh. til Hansestæderne 1369-1538). *Hanserecesse 1477-1530 VI. 371; Missiver II. 335.* [11933

— An Schacke Sesteden zcu Himelmarcke. Duchtige leibe getrue. Vor uns hat bericht unßer auch lieber getruer Johann Knor, das er willens sie auß deynem gute under uns gen Barbeii zcu faren, dir auch zcu rechter tzeit auff sagen und ßo uil, dw von im nach landtrechte ader gewonheit eygest, geben wolle; so dw solchs erfaren, hastu yn gefangen und gebunden in meynugh dorumb hochlich zcu beschätzen, welchs er doch seins berichts nicht vorschuldet. Ist dorumb unser ernste meynugh, dw wollest Johan Knorn (so er dir zcu rechter tzeit auff sagen wirdet, auch das geben, das dw mit rechte eygest) ungehindert under uns faren, yn auch unbeschätzt lassen. Datum ut supra^a.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 92 a. [11934

a) o: 1511 +6ta post Francisci (Okt. 10).

— *Dipl. Flensborg. II. 66; Reg. *9716.* Se 1511 uden Dag.

— Iuarus Mwnck¹ episcopus Ripensis. Cum in favorem capituli nostri aliquibus transactis annis propter reddituum exilitatem statutum in hunc modum ediderimus, quatenus 12 prebende meliores 12 canonicis residentibus cederent tali modo, quod seniores liberam haberent in illis optionem, ceterum ad audientiam nostram deductum est, quod prelati quoad huiusmodi optionem esse volunt seniores ratione loci prelationis et eminentie, unde contingit, quod semper sint seniores quia prelati, nos itaque considerantes, quod ampliora illis stipendia debentur, qui diuturniori labore ecclesie servierunt, huiusmodique statutum ita intellectum inferioribus canonicis omnino onerosum esse attendentes, quoniam igitur illius est interpretari, cuius est condere, idcirco statutum, prout de mente nostra in eius editione erat, ita interpretamur, non pro prelati, set pro seniorum ordine recepto ad gremium capitulare canonico residente, sive prelatus sive canonicus fuerit, debere intelligi; si

secus attemptatum fuerit, irritum decernimus, inhibentes sub pena privationis prememorati statuti, ne aliquis contra huiusmodi declarationem se de prebenda vacante aliter intromittat; alioquin huiusmodi statutum revocamus. Datum in aula nostra solite episcopalis residence Ripensis die Veneris 10. mensis octobris nostro sub sig.

Perg. med 1 Segl: G. 824. Ribe Kapitels Arkiv; *ÆA. V. 432* (RA.).
(Reg. *9717.) [11935]

Okt. 13. Laurens Skinckell, Kong Hansses Embedsmand paa Wisborgh og Gwllandh. Ærlig og velbyrdig Md. Hr. Swantthe Nielsß har nu udsendt 5 af mine Svende, 5 af mine Baadsmænd og 2 af vor naadige Herres Bønder her af Gwllandt, som grebne var til Swerige af min naadige Herres Folk og er nu komne hid til Gwllandt, som Hr. Swanttes Foged Jens Laurensß sendte mig hid fra Ølandt. Da har jeg nu fri givet 7 Svende, 3 Baadsmænd og 2 Bønder af Ølandh, som er Hanss Jonsson, Niels Byørnsß, Lasse Hansson, Per Olson, Siffrid Magensß, Per Jonsß og Oluff Benctss Svende, Knwdh Mechelsß, Morthen Henricksß og Erick Nielsß Skibmænd, Jens Persß og Niels Birgesß Bønder af Ølandt, og har jeg nu skicket dem fri med Fetalie til Øland, dog med saadanne Vilkaar, at nøjes Hr. Swantthe Nielsß ej dermed, at de »ene« Fanger var ikke saa gode som de andre, da har disse Fanger lovet paa deres Ære og kristelige Tro at komme herind igen inden Paaske og holde deres Fængsel, som tro Dannesvende bør at gøre, [og] sammeledes tilpligter jeg mig, at disse 10 Fanger, som jeg igen fik, skal komme til Øland igen og holde deres Fængsel. Mit Signet. Givet og skrevet paa Wisborgh Mand. før Luce Dag.

Papir med 1 endnu overklæbet Segl paatrykt forned: Utydeligt Skjold. (RA. Topogr. Saml. Papir, Gulland i Almindelighed.) [11936]

Okt. 16. Kongen paalægger Esge Bilde straks at sende Tygge Krabbe 2 medfølgende Breve, det ene til videre Besørgelse.

Papir med 1 utydeligt, endnu overklæbet, brevlukkende Segl: Formentlig K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 251.* [11937]

Okt. 17. Kongen sender Esge Bilde Breve om Baandstager og paalægger ham at meddele Tidender.

Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 252.* [11938]

— Hanss¹ Konge. Fred. efter Galli Dag paa vort Slot Nykiøbinge havde vi ladet kaldet for os alle Sognepræster og Kapel-

laner til Sognekirkerne her i vort Land Falster, og mødte da for os Hr. Folmer, Hr. Knut i Stubbekiøbinge, Hr. Søwrim[!] i Falkersløff, Hr. Bertill i Tingstæde, Hr. Hanss i Gundsløff, Hr. Jep i Nørre Alsløff, Hr. Anders i Vigerløse, Hr. Hanss i Skelby, Hr. Per Trwels i Stubbekiøbinge, Hr. Laurens i Horburløff, Hr. Mattes i Øsløff og Hr. Laurens i Valnes. Og adspurgte vi dem selv personlig »atschilligenn«, om de havde nogen Tiltale til Oluff Holgertß vor Embedsmand paa Nykiøbinge, eller om han dem eller nogen deres Bønder eller Tjenere uforrettet havde, og tilbød vi os at ville hjælpe dem Ret, om han havde dem uforrettet. Til hvilket de hver besynderligen svarede, at de intet havde ham at skylde uden godt, og at han ej havde dem eller nogen deres Tjenere eller Bønder uforrettet. Samme Dag mødte og for os Hr. Morthen i Riiserop, Hr. Pæder Krabbe i Ønsløff, Hr. Laurens i Stadagere og Hr. Niels i Kirckeby, og adspurgte vi desligeste dem, om de nogen Tiltale havde til [Oluff] Holgertß paa deres egne eller deres Bønders og Tjeneres Vegne, tilbydende os at v[ille hjælpe] dem saa meget, som Ret er; til hvilket de og svarede, at de intet havde ham at skylde end godt, og sagde, at han ej havde dem eller nogen deres Tjenere eller Bønder uforrettet. Givet *osv.* under vort Signet.

Dn. rex per se.

Papir med Rester af 1 Segl paatrykt Bagsiden: K. 88. Oluf Holgerssøn Ulfstands Arkiv (C 1; RA.). [11939]

Okt. 17. Hanss¹ Konge. Fred. efter Galli Dag paa vort Slot Nykiøpinge var for os Jes Pæderß Foged paa Siørupgord, og adspurgte vi ham selv personlig, om han havde nogen Tiltale til Oluff Holgertß vor Embedsmand paa Nykiøbinge, og tilbød os at ville hjælpe ham saa meget, som Ret er, om Oluff Holgertß havde ham uforrettet. Til hvilket han svarede, at han intet havde at skylde Oluff Holgertß uden godt, og sagde, at han ej havde ham uforrettet. Givet *osv.* under vort Signet.

Dn. rex per se.

Papir med Rester af 1 Segl paatrykt Bagsiden: K. 88. Oluf Holgerssøn Ulfstands Arkiv (C 1; RA.). [11940]

Okt. 18. Kongen paalægger Esge Bilde at hjælpe Sander Willemß, der er anholdt i Kiøpnehaffn.

Papir med 1 utydeligt, endnu overklæbet, brevlukkende Segl: Formentlig K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 252.* [11941]

— Tingsvidne af Gøring H., at Knudh Persen i Askof tilstod det Skøde, som han og flere tidligere havde gjort Per Andersen i Storop paa en Gaard i Storrop.

Perg. med [5] Segl: 1, 3. Bomærker. ^a1882 ejet af Arkivar O. Nielsen^a; 1896 af dennes Enke solgt til Rigsarkivet (RA. Privatark., kronolog. Række). *Nielsen, Gl. jyske Tingsvidner S. 89.* [11942]

^a—^a) Saaledes det anførte Aftryk.

Okt. 21. *Reg. *9720.* Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 94 b. *Dipl. Flensborg. II. 67.* [11943]

Okt. 26. *Reg. *9722.* Papir med 1 endnu overklæbet, brevlukkende Segl: K. 95. Esge Billes Arkiv (I B; RA.). *Molbech, Nord. Tidsskr. f. Hist., Lit. og Konst I. 571; Missiver I. 253.* [11944]

— *Reg. *9723.* Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Henrik Krummediges Arkiv (Norske Rigsarkiv). *Dipl. Norv. II. 766; Missiver II. 337.* [11945]

Okt. 27. Michel Perß i Hjørning Foged til Hald H.s Ting, Niels Perß i Bendstrvp, Seffren Mechelß i Twerstrvp og Jens Mattesß i Voldom. Vig. Simonis et Jude paa Hald H.s Ting fik beskeden Md. Per Jepß i Wiffuuld et Tingsvidne af 8 Danne-mænd: Nielss Perß i Bendstrvp, Seffren Mechelß i Twrstrvp, Jens Perß i Huilsagher, Jens Perß i Aresløff, Jens Hagenß i Skaby, Ffrantz i Rynd, Per Bvnde ibid. og Jens Mattesß i Voldom; hvilke vidnede, at de saa' for dem stande paa forskrevne Ting gode Jordejrbønder i forskrevne Herred; de kundgjorde for os, at de var paa Wiffuuld Mark, som Per Jepß dem tilkrævede paa Jord, som kaldes Krwses Jord, liggende paa Wiffuuld Mark og paa Liuelstrvp Mark. Først var de i Lidelvang paa en Ager ved Vejskel, som vender paa Vestherlandz tofftæ, og anden Enden paa Gærdet; den forviste de ham. En Ager paa Brandz-agher den mindre, som vender paa Ewertofftæ; »them« forviste de ham. En Ager østen fra Wiffuuld ved Leergraeffhøw, vender paa Bradztoffte; den forviste de ham. En Ager paa Sande agher østen ved Klengsmossæ; den forviste de ham. 2 Agre paa Liuels-trvp Mark paa Royen, først paa den østre Ager fra den »nørd« Ende og saa sønden ved Kloffuen høffuen, som de satte Stene; item den vestre Ager fra den søndre Ende, som vender paa Berebeck, og saa op ad Bakken, som Stene var sat; dem forviste de ham. Item Engen ej skiftet eller rebet; »en« de forviste ham hver »ni«^a Skaar, hvor som hun kunde findes uden paa det vestre Stykke paa Harstetholme; det forviste de og Per Jebß.

Papir med Rester af 3[!] Segl paatrykte forneden: 1-3. Bomærker. Senere til Hevringholm Godsarkiv (RA.). [11946]

^a) Eller: »iii«[?].

Okt. 30. Tingsvidne af Gieding H., at Byggestedet Romskoff i mere end 30 Aar har været brugt for Ripe Kapitels Ejendom.

Perg. med [4] Segl: 1. I Sigilfeltet en otteoddet Stjerne; 3. Bomærke (nu løst vedliggende). Ribe Kapitels Arkiv; *ÆA. V. 412* (RA.). *Nielsen, Harsyssels Dipl. S. 103.* [11947]

Okt. 31. Vidne af Sowel Birketing, givet Mester Hanss Seuerinsen Kannik i Ripe om Tog, som Sandemænd gjorde ved Kapitlets Mark i Sale Sogn.

Papir med Rester af 2 Segl paatrykte forneden: 1-2. Bomærker. Ribe Kapitels Arkiv (RA.). *Nielsen, Hjerm og Ginding Herreder S. 422.* [11948]

Okt. *Dipl. Flensborg. II. 68; Reg. *9725.* Se 1511 uden Dag.

Nov. I. Udtog af Grønlund: Ny kgl. Saml. Fol. 495 d, Ribe Stifts Arkiv Nr. 472; Thott Fol. 749 Nr. 472; og NLA. Ribe Bispearkiv, Diverse Registraturer og Afleveringsdesignationer, Fortegn. Nr. 472. Er 11948.

Nov. 6. Andhers Jeipsß Foged til Ginding H.s Ting, Cresten Jensß i Skaffue, Jes Cresthensß, Jes Knwdsß og Swennigh Tighsß. Torsd. infra oct. omnium sanctorum paa Ginding H.s Ting fik Mester Hanss Seuerinsß Kannik i Ripe paa Kapitlets Vegne sslds. et Tingsvidne af 8 Dannemænd: Nis Persß i Boscho, Jes Cresthensß, Tames i Haselholth, Per Begh, Per Jensß, Cresten Haffuer, Nis Japsß og Per Brammel; hvilke vidnede, at de var paa den »jordzmaal«, som Nis Morthensß har bygget mellem Lindholth og Osterskoff og han kalder Romskoff Byggested^a, efter som de var opkrævet af Tinge; da saa' de, at N. M. har bygget paa den Jord og Byggested, som i 40 Aar og mere har været ukært til Vor Frue Kirke og Kapitel af Ripe, og aldrig de har andet hørt, end det er Vor Frue Ejendom. Med vore Indsegl. Datum *etc.*

Perg. [med 6(!) Segl]. Ribe Kapitels Arkiv; *ÆA. V. 412* (RA.). [11949]
a) Paaskrift fra 16. Aarh. tilføjer: i Sale Sogn.

Nov. 7? Jeg Oleff Daa paa Raustrvp a. v. giver nu straks til s. Antonii Alter i Vor Frue Kapel i Roskilde Domkirke en min Gaard liggende i Ringstæde østen ved Kloster ud til Tor-gadhen, som Jenss Sudere i boer og giver aarlig til Landgilde 1 »løde« Mk., hvilken Gaard skal være til forskrevne Alter for Messer og Gudstjeneste min Sjæl til Salighed og mine Arvingers. Medb. af flere hæderlige og velb[yr]dige] Mænd Hr. Laurens Falster, Mester Cristoffer og Mester Morthen Kanniker i Roskilde Domkirke. Skrevet i Raustrvp [?Fre]dag før Mart[ini] Dag.

Perg. uden Segl; Plica afklippet. Roskilde Kapitels Arkiv (Anthonii Alter i Vor Frue Kapel) (AM. XXXIV. 20). LDipl. 1511 Nov. 6. [11950

Nov. 8. *Reg. *9726.* Papir med 1 Segl paatrykt forneden: Fxl.ii 2. Københavns Kapitels Arkiv; senere til Københavns Universitets Arkiv (Konsistoriums Arkiv Pk. 161). Herefter: *Rørdam, Kbhvns Kirker, Till. S. 141; Kbhvns Dipl. IV. 323.* — Afskr. fra c. 1550 paa Papir: Sstds. [11951

— Kongen kvitterer Hinrich Krwmdige for 200 Mk. som Afdrag paa Købesummen for Eldinge Gaard og Gods.

Papir med 1 endnu overklæbet, brevlukkende Segl: K. 88. Henrik Krummediges Arkiv (C 1; RA.). *Dipl. Norv. XVIII. 204.* [11952

Nov. 9 (ell. 10). Jeg Dorothe, Henriick Dringenbergs Datter, Axell Tiitloffsøns Efterleverske, giver og skøder til Hr. Birges Ærkebiskop i Lundt Kapel, som han nu »stigtet« har i »krafft«, en min Gaard i Lundby (Jehanne, 1 Pd. Byg og 1 Skill. Grot), hvilken Gaard jeg giver til forskrevne Kapel for min Sjæl, min Faders Sjæl og alle kristne Sjæle og de Hovedbreve alle, som derpaa lyder. Jeg har ladet hænge mit Indsegl for dette Brev; medb. af hæderlige Mænd Mester Staffenn Dringenberg min Frænde og Pether Hollthuss Borgemester i Mallmø, Henrick Dringenberg min Frænde og Mattes Haffre »borgher« ibid. Datum Malmogis in profesto Martini pontificis.

[Orig. «med 5 Segl^a. Senere til Lunde Kapitels Arkiv; anført Specifikation, Lunde Domkirke Nr. 441 og SvRA. E 102 a, Sextern 7, Nr. 126 og Sextern 17, Nr. 81.] Afskr. fra c. 1550: AM. Fol. 293 Bl. 50 a. Afskrifter herefter: LDipl.; Ny kgl. Saml. Fol. 726 S. 171. — Hertil 7770, idet der i Afskrifterne af nærværende Brev i Stedet for Lundby skal læses Hindby; jfr. *Suhms Saml. I. 3. H. S. 36.* [11953

a—) Saaledes SvRA. E 102 a, Sextern 17, Nr. 81.

Før Nov. 11. *Reg. *9727.* Papir med Spor af 1 Segl paatrykt forneden. Senere til Kongens Arkiv (RA. Münchener-Saml., Orig. Papir, Udat. Nr. 560). *Dipl. Flensborg. II. 70.* [11954

Nov. 11. *Reg. *9728.* Papir med Rester af 1 Segl paatrykt forneden: Bomærke. Henrik Gøyes Arkiv (F; RA.). *Dipl. Flensborg. II. 70.* [11955

Nov. 14. *Reg. *9729.* Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: K. 88. Henrik Krummediges Arkiv (A 1; RA.). *Danske Mag. 3. R. II. 151; Missiver I. 254.* [11956

Før Nov. 16. *Dipl. Flensborg. II. 69; Reg. *9731.* Se 1511 uden Dag.

Nov. 17. Deme heren Johann koninghe, unnsem leuen heren, unde juw gestrenghenn wolduchtighen heren Thomaß Nyghelsen ritther unde Nyghelß Clementssen, unßes gnedighsten heren

stedeholdern uppe Juthlande, unnsen guden frunden, dhon wii burgermeister unde rathmanne tho Hamburgh witlick, so leyder unser borger Szedelke Hessen, Marten Perseuale, Flors tome Broke, Hermen Glasemakers, Helmeke Prallen, Jaspers unde Hans Krusen schip, darvon Hermen Euerdes schipher was, mit vissche unde ander copensschup geladen, in stormes noden uppe Jutland gestrandet, darvon he mit synes schepesfolk gescheden unde nictes mit den synen hefft mothen berghen, syn doch durch de inseten aldar mergkliche gudere geberget, dennsuluen schiphern, borgern unde copluden tobehorende, nomliken viff-tich hundert rothscher loß tom schepe den redern, 2 boltten lynnenwandes ungemergket unde 4 tonne sporden aldus []^a dem bauenscreuen schiphern, Engelken Pigghen 1½ last rothscher, 1 korff mit vissche unde 1 packe mit brun aldus [], Hinricke synem brodere 7 tonne rothscher unde 1 kip vissches aldus [], Hanse Krusseman 2 tunne rotscher unde 2 tunne tranß aldus [], Asmuß unde Hans Stolten gebroder 1 korff mit veer hundert visschen, 2 tunne rothscher, 1 tunne oer, ½ tunne titlinges, 5 wage ör unde 3 waghe rothscher ungemergket, Heynen Alberdes 4 tonne rothscher unde 2 tunne rauelß aldus [], Jochim von der Vechten 7 tunne rothscher unde 5 tunne sporden aldus [] gemergket, alles unnsen borgern tobehorende, Mathiese Cordes des schiphers boßman 8 tunne rothscher aldus [], Hanse Cordes von Mynden 10 tunne rothscher unde 2 tunne oer aldus [], Marcus Brunß von Marienwolde 9 graue tunne vissches unde 1 tunne botteren aldus [], Brande Dreyger von Groninghen souenteyn hundert 8 worpe loses vissches, Hanse Busch von Monster sos unde twyntich hundert loßes vissches, Euerde Bakemanne von Gosler 1 last rothscher aldus [], Henninghe Wedegen von Brunßwiigk 1 last rothscher aldus [], Titke Roleuelß von Segeberge 1 last rotscher aldus [], Roloff Balkhusen 10 tunne nupsen unde spurden von Sost aldus [], Jochim Schulten von Grabouw uthem lande Mekellemborgh 5 tunne rotscher, 1 tunne oer aldus [], Hinrick Serpell von Hildensem 1 korff mit rekelinghe vissche unde velwergke aldus [], unde Hans Block 14 tonne rothscher, 5 hamborger tunne nopsen unde 1 tunne sporden aldus [] gemergket, noch lose gesellen sich nergen gesath; welkere bauenscreuen nach unser esschinge alles rechter gestaueder eede hebben getuget; darvon also certificeren in krafft dusses breues; hebben alle vulmechtich gemaket jegenwardighe Hermen Euerdes unde Engelke Piggen

sodann gebergede vissche unde copensschup myt rasschuppe des schepes to fordernde, redelik arbeydeslon unde bergegelt darvor to entrichten, to entfangen, quitantie darvon to geuende unde in aller mathe darby to donde unde to latende, gelick se suluest jegenwardich weren, dat stede to holdende, so se uns hebben gelauet. Iß unse othmodighe bede dussen vulmechtigern in vorforderinghe sollicher guder unde schepes gnedich unde gunstich gefallen. Vordenen wii alletit gerne. Mit unnseme anhangendem secret. Gegeuen ame mandaghe vor Elisabet.

Perg. [med 1 Segl]. Kongens Arkiv; ^b1848 af Justitsministeriet afgivet til Gehejmearkivet^b (RA. Hamburg, Perg.). LDipl. [11957

a) I Originalen er paa dette og alle de følgende ved [] betegnede Steder tegnet forskellige Bomærker. b—b) Jfr. *Veiled. Arkivreg. I. 181.*

Nov. 17. *Reg. *9733.* [Perg.^a Senere (jfr. 1512 Marts 1) til Københavns Kapitels Arkiv; senere til Københavns Universitets Arkiv; anført i Registrant over dette,] der er afskrevet af Arne Magnusson: AM. 4to 911 Bl. 16 a, og derefter af Wadskiær: Kall Fol. 149 Bl. 93 a og 94 a. — Afskr. af Jon Mortensen: Gl. kgl. Saml. Fol. 727, Bd. I, Læg s. 5. Bl. a. Herefter: *Rørdam, Kbhvns Kirker, Till. S. 141; Kbhvns Dipl. IV. 324.* — Afskr. fra 18. Aarh.: LDipl. [11958

a) Saaledes Afskrifterne.

Nov. 18. Detleff vann Aleuelde. Szo my de konningliche m^t mynn allergnedigste herr hefft vorgunt, dat ick moghe uth syner g. ricke forenn latenn 7 last heringes unnd 3 last botterenn, als hebbe ick gelauet, dat sodann 7 last heringes unnd 3 last botterenn syner k. g. fyanden als denn van Lubeck, Luneborch, Wyßmher, Rostock, Straleßundt und denn vann Hamborch nicht tonn handenn kamen schollen. Mynn signete. Datum Copenhagen ame dingesdage nha Martini.

Papir med 1 endnu overklæbet Segl paatrykt forneden: Utydeligt Skjold. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Indl. t. Registr. samt henlagte Sager). [11959

— »Prästen hr Johannes Pauli skrifwer ^ahr cantzeler atter[!] till om några des private ährender såsom 1° att han på hans wägnar haf^r emottagit de 3 boderne och lägd^t dem uth; 2do om rys och stafvar till gierdet; 3^{uo} om de 20 ^tr smör, som där lågo, om de skohle föryttras eller läggas in, warandes honom budit för tunnan 10 mark^a. Dat. Ystad octava Martini, som är d. 18 novemb. 1511.«

[A. Orig. Lunde Ærkebisps Arkiv.] **Aa.** Udtog: Specifikation, Acta privata Nr. 641. — To andre, kortere Udtog med Aar, men uden Dag: **Ab.** SvRA. E 102 a, Sextern 16, Nr. 82; **Ac.** SvRA. Kopieböcker B 30 a, Bl. 17 a Nr. 214. [11960

a—a) Ab: »till cancellarien Adzero angående några boder, som honom war ombetrodt äth een quinna i Malmöe antworda på h. cancellariens wägnar»; Ac: »till cancellarien Adzero Petri angående några boder, som honom woro ombetrodde äth een quinna i Malmöe antworda».

Nov. 18. Vi Knwt Hæyæ Sognepræst i Horslunde og Lasse Bring i Twede tiltroer denne Brevviser Meckelborg ind at kræve og op at bære nogen Gæld af fornumstig Md. Hanss Zaro Borger i Hællighaffn, som er 5 Tdr. Salt paa Knwt Hæyes Vegne, 7 Tdr. Salt og 13 Mk. »pa« [!] Penge paa Lasse Brings Vegne, 1 Td. »skonrugghen« og 1 dobbelt »lwæ« paa Knwt Hæyes Vegne, som han os skyldig er for Heste. Naar som Hanss Zaro har betalt Meckelborg forskrevne Varer og Penge, lader vi ham ledig og løs for ydermere Krav. Vore Indsegl. Givet i Twede Tirsd. efter Martini Dag.

Papir med Rester af 2 Segl paatrykte forneden: 1. Utydeligt, i Sigilfeltet mulig Bogstaverne k og h korslagte; 2. Bomærke. (RA. Privatark., Knud Heye.) LDipl. [11961

Nov. 19. »In nomine domini amen. Endogh ath jach Andhers Galen¹ aa wapn ær skrøbelig till myt legomme, thaa hobes meg till Gud, at jach er well helbrede till myn siell, och nw effther thii ath inthet er wissere en døden oc inthet wuissere en døtzens tymæ, fforthi raadher Vor herre oss, ath wii skwlle acthe ther wppaa, saa syghende wti lesten: Vagher, i wede icke, hwilken dag eller stwnd Herren will komme. Och therfore met myt rette fulle skell oc lang well beraad hwg skicker jag myt testamente Gud, jomffrv Marie och alle hans heligenæ till loff, hedher och ære och myn fattige siell till bestand oc salighet aff thet godz, han mig aff syn eghen kerlighet oc godhet mig [!] forlent haffwer, i saa maade, som her effther følger. Fførst i Gudz naffn giffwer jag oc andwordher thee helighe treefallighet, jomffrv Marie oc alle hans benedide heligen myn siell, myn cristelige troo oc alt myt hob, och ther nest giffwer jag till sancti Johannis ewangeliste altare norden wp till mwren mellom sancte Anne oc sancte Marie Magdalene altaria ligende, hwilket altare som her Per Lywng nu wti wære haffwer, ffyre myne gorde wti Øye i Herwitsta herrit liggende met alle synæ tilliggilse inthet wnnentagyt, hwilke garde oc gotz jag rettelige købthe aff myn kære frende Strange Galen, Gud hans siell nade, giffwende till aarligt landgille halff nynde pund korn, aatthe skeling gratt och en teyæ, met saadane skell, wilkoor oc forord, ath personen till for^{ne} altare skall holle eller holle lade hwar wge till ewig tiid tree messer, then første om tysdagen, then anden om onsdagen oc then tredie om fredagen, oc han hwart aar giffue en løde marc till en aartiid ath holdes for myn oc myne forelders siæle till ewig tiid i Lunde koor, for hwilket i [!] for^{ne} altare

jach wtwelier myn leyerstad, och skall then for^{ne} aartiid saa i Lunde koor skiffless, som andre aartiidher skiffles, som giffwe i lode marc. Item then gard, som jag haffuer i Wirkye i Froste herret liggende, giffwende tw pund korn, giffwer jach till Bozie closter met saa skell oc wilkor, ath myn søster ffrv Kyrstine Twes dotther skall beholle landgillet, saa lenge hwn løffuer, oc syden skall samme gord till søster bordhet i samme closter frii ath ware till ewig tiid. Item till sancti Laurentii kirke fyre rinske gyllen. Item myn kære nadige herre erchebyscop i Lund ii rinsk gyllen. Item till then store prestegylle wti Lund myt ny bryggerede met saa skell, ath thee skole therfore hwart aar holde myn aartiid i samme wge, som Gud mig aff werden kallir, oc en boordugh. Item giffwer jag till alle helligenæ closther wden for Lund fæm marc. Item till swortte brøder closter ibidem v marc. Item till graabroder closter ibidem v marc. Item till jomffrvcloster ibidem v marc. Item till sancti Nicolai kirke ibidem v marc. Item till sancti Antonii closter Prestø i rinsk gyllen. Item till Antwordskow closter i rinsk gylden. Item till helligestes i Malmø i rinsk gyllen. Item till graabroder ibidem i rinsk gyllen. Item till spetale wten Lund i rinsk. Item till helligestes ibidem i rinsk gyllen. Item till sancti Jeps kirke ibidem i marc. Item till sancti Thome kirke ibidem i marc. Item till sancti Michils kirke ibidem i marc. Item till sancti Peders kirke paa Grønegade i marc. Item till sancti Staffens kirke ibidem i marc. Item till sancti Mogenss kirke i marc. Item till hellig korss kirke ibidem i marc. Item hwar thee andre kirker i Lund sex grot. Item till Skurdorp kirke i rinsk gyllen. Item till grabrodere i Ysted en ox. Item till grabroder i Træleborg en ox. Item till Wor frwe closter i Landzkrone i pund byg. Item till Helsingborgs closter i pund byg. Item till Aahws closter i rinsk gyllen. Item till Asmundorppe kirke i Rønebergeherret v marc. Item till thet litle prestegilde i rinsk gyllen. Item till sancti Kanuti gilde i Lund v marc. Item till sancte Gertrudz lagh ibidem i rinsk gyllen. Item myn søster Kyrstine i rinsk gyllen oc x alne swort leydisk krompet. Item ffrv pririsse ibidem i rinsk gyllen. Item alle thee andre ffrver ibidem v marc. Item mester Niels Koztzen[!] erchediegn [i] Lund i rinsk gyllen. Item mester Anders cantor ibidem i rinsk gyllen. Item mester Peder W canick i Lund myn kære frende ii rinsk gyllen oc en dwen dyne. Item her Per Lywng myn sogneherre v marc. Item Trved Axelsß i Benzenge myn swoyger

i gyllen. Item hans hustrv ffrv Boell myn kære fræncke i gwldring, som ligger en torkiiss wti. Item hennes dotther jomffrv Eline myn kære frencke i par lagen aff hollandz læret oc ii sylkepwder. Item myn kære frencke ffrv Anne Johan Møltikes i sølffbæltthe, som jag self andworde henne. Item her Azer myn herres nades canzeler i gyllen. Item myn kære frende Per Wgervp i gwldring myt signet. Item Is Jepsß myn herres fodermarsk ii gyllen. Item Hans Myre ii gyllen. Item myn kære frende Anders W ii gyllen oc myt folleboer. Item Jørgen Hals x marc, en wpred sæng oc en gryde. Item Anna hans søster x marc, i wpred sæng, i gryde met saadant skell, ath thee skwlle ey ydhermere begære ath ærffwe mig. Item myn frende Axel en wpred sæng, i teenkanne oc en ny gryde oc v marc. Item mester Jens Olsß i gyllen. Item till sancti Jørgenss altare i Lunde domkirke myn gard i Aby, som giffuer en løde marc, for en fredags messe, som hwar wge skall holles for samme altere. Item myn thienstequinne then sæng, hwn ligger selff paa. Item till Raby gilde i marc. Item till smedelag i Lund i marc. Item fattige folck iii siæle baad. Item forbiwdher jag alle myne arffwinge, wenner oc frender oc alle andre, hwo thee helst ære eller ware kwnne, fødde eller wfødde, i noger mode emod gaa, emodstaa, emodsighe, hiindre eller hyndre lade thette myt testamente oc ytherste wilie oc begerent vndher Gudz horde heffnd oc strenge wrede. Thette myt testamente befaler jag oc andworder jag thisse for^{ne} hedherlige, ærlige oc welbyrdige men myne wtwalde testamentarios oc serdelis besynderlige gode wenner, som er her mester Per W canick i Lund myn kære frende, Per Wgervp, her Per Lywng myn sogneherre, Is Jepsß myn herres nades fodermarsk och Hans Myre aa wapn, ath thee thette saa forstaa oc wt rede oc fwldgøre, som thee welle for Gud andsware, som myn gode yntherste troo oc ytherste willie er till them. Till ydhermere wisse oc bedræ forwaring bether jag thisse ærlige gode men mester Niels Kortzß erchediegn i Lund, mester Anders cantor ibidem, mester Jens Olsß, her Azer, her Weste, her Niels Knwtzß canicker wti Lundh, ath thee henge theres insegle her nedden fore met myt. Giffwit i Lwnd anno domini md vndecimo die sancte Elyzabet vidue.«

Forneden er tilføjet i ny Linie uden Angivelse af, hvor det skal indføres: »Item her Per Liwng v marc oc ii gyllyn. Item ffatick folk x marc.«

Perg. med [7] Segl: 1. G. 79 = Lviii 9; 3. Skjold, hvori Bogstavet A; 4. I Sigilfeltet Bogstaverne i og o korslagte; 6. Bomærke; senere forbundet med et delvis ændret Testamente af samme Udsteder af 1522 Marts 7 (1. Fred. i Faste) ved dette sidste Brevs 1. og 2. Seglrem. Lunde Kapitels Arkiv; *ÆA. V. 171* (SvRA. Perg. 1511 Nov. 19). LDipl. — Ovfr. gengivet fuldstændig og bogstavret. [11962

Nov. 20. Dn. Julio pape secundo Fridericus heres regni Norwegie, dux post devota pedum oscula beatorum obedienciam filialem. Vacante nuper prepositura ecclesie Sleßuicensis per obitum Dn. Egerdi Haynck illius ultimi possessoris, in partibus regni Dacie defuncti, cuius prepositure (que inibi dignitas principalis post pontificalem, ac cuius fructus 4 marcharum argentum non excedunt) juspatronatus ad me ac duces Sleßuicenses pro tempore pertinere dinoscitur, discretum Baltazarem Rantzowen clericum Lubicensis diocesis, ex utroque parente de militari genere procreatum, michi ob merita commendatissimum, ad eandem preposituram s. v. presento, summis precibus s. v. rogans, quatenus eundem pro solita sua clemencia admittere sibi que de eadem providere ac eundem ad eandem instituere ceteraque oportuna facere dignemini; quod magis ac magis compensare conabor. Altissimus incolumem s. v. dignetur diu conservare, cui me devoceo devotissimum. Datum Gottorpp die 20. mensis novembris.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg., løst Blad indlagt mellem Bl. 103 og 104. (Aaret maa antages at være 1511, jfr. *Acta pontif. Dan. V. 568*; Eggert Haynck levede endnu 1510 Juni 28 (*Missiver II. 287*).) [11963

Nov. 21. An fraw Margaretha gebornne ertzherzoginnen zcu Osterrich, Burgundi und Probant etc. Fruntliche liebe mume. Umb ablaß unnd selligkeit willenn hat im unser lieber getruer hinderssasse der erbar unnd veste Benedictus vonn Anefelt vorgesatz den grossen hymelfursten unnd zwellffbotenn s. Jacoff in Compostella zcu besuchenn; derwegen her unser furdernißbriue yn auch, domit er von e. l. der gleichen paß und andere notdurfftige furderungh mocht erlangen, demutig zcu uorschriben gebethen. Dieweil denn sein vornehmen christlich, wir yn auch selbst anders nicht denn erbars lebens redlich kennen, haben der halben im sulchs nicht wissenn zcu uorsagen, bittennde, wen der selb zcu e. l. keren und dieselb ansuchen wurde, e. l. geruch yn und, die er mit sich haben wirdet, umb unsert und seins erbarn lebens willen furderungh zcu beweissen, auch mit paßbriuen und sunst velichem geleide zcu besorgenn.

Das wollenn wir zcusampt der vorbeth s. Jacobß unnd gotlicher belonugh zcu uordinen alletzeit gneigt sein. Geben uff unserm sloß Gottorff am 21. dage des monats novembris.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 99 b. [11964

Nov. 21. Universis DDn. regibus, cardinalibus, archiepiscopis, episcopis, principibus, marchionibus, lantgravys, comitibus, baronibus, militibus, capitany, terrarum, castrorum civitatumque gubernatoribus, communitatibus, commissarys ac omnibus christiane professionis cultum prosequentibus nos Fredericus heres regni Norwegie, dux notum facimus, quod presencium ^aostensor Benedictus de Anefelt generosus fidelis noster^a peregrinationis causa et ob remissionem suorum peccaminum ad limina s. Jacobi in Compostella ceteraque sanctorum loca intendit proficisci; universitatem igitur vestram rogantes ac requirentes, quatenus ^bBenedictum de Anefelt^b cum personis suis comitivis per omnes ipsorum civitates et territoria quecumque cum rebus suis tam per terram quam per aquam sine ulla solucione dacia, pedagii, pontatici, transsitus et gabelle tuto ire, morari ac redire, quociens voluerit, nostrarum precum et amoris b. Jacobi intuitu permittant provideantque sibi et suis, si opus fuerit, de viarum directoribus, fide publica et salvo conductu ac in cunctis opportunis suscipiant commendatum, mercedem ab altissimo et a s. Jacobo recepturi, offerentes et nos ad eorum beneplacita paratos. Nostri maioris sigilli appensione. Datum in arce duicali residence nostre Gottorff 21. mensis novembris.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 100 a. [11965

^{a—a}) Uden at disse Ord er overstregede, er i Margenen anført Varianten: ostentatrix Becca Rixstorff virgo generosa fidelis nostra. ^{b—b}) Uden at disse Ord er overstregede, er i Margenen anført Varianten: eandem generosam virginem.

Nov. 24. Reg. *9736. [Orig. Helsingør Olai Kirkes Arkiv.] Optaget i Dom 1560 Juli 15 ell. 22 (Mand. efter Margrette Dag) af Borgemestre, Raadmænd og Byfoged i Hellsinborgh mellem Hendrick Moginsin Borgemester i Hellsingør og Thommiss Ratther Borger i Hellsinborgh; Brevet fremlægges af den første paa Helligestis i Hellsynngjør's Vegne. Perg. med [9] Segl: 1, 3-9. SLA. Helsingør Bys Breve Fasc. II 1560-65. Pergamenter. *Aarsberetn. fra Geheimearch. IV, Till. S. 7* (Domen af 1560 trykt sstds. S. 19). Hertil 10534. [11966

Nov. 25. An den rath von Hamburg und Lunenburg semptlich und sonderlich. Ersamen weißenn lieben getruen unnd bßondern. Es warenn unlangst uber den friden zwischen den furstenthumen Sleswig unnd Holsten unnd der stat Lubeck gemachett etzliche irrungen erwachßen, dorumb die ingesessenne

der furstenthume koniglicher wirde zcu Denemarg unsen heren bruder in sonderheit beykomende uff die von Lubeck hindertten und gefenglich angenohmen, und im geleichen widerumb die von Lubeck, auß welchem allem der gmachte fride hette wollen gebrochen werden. Dem als liebhaber der eynickeit vorzukumen haben wir die von Lubeck und andere, so mit yn zcu thun hetten, zcu uns und eynem dage gein Kil verscriben und do die gebrechen neben den geschickkten von Hamburg zcum teyl vortragen und zcum teil auff meynugh, wie ir auß hirinnen vorwartten copien hat zcu uornemen, verfast und gestalt. Die weil ir denn semplich neben uns und dießer lande rethen zcu machtmendern und schidesrichtern ernent unnd bewilliget, so ist unnsere gutlich beger, ir wollet uns mit deme ersten schriftlich vormelden, an was tzeit und stede ir sulchs handels zwischen hir und vaßnacht allen deylenn zcum besten willet gewartten, euch dorauß unser gemudt, ab wir und die schelhaftigen deyl des auch also gewerttig sein mogen ader nicht, widerumb in schriftten zcu uormelden und euch zcu bestandt des gmachten friden zcum handel begeben und vormogen lassen. Sindt wir mit gnaden zcu bschulden gneigtt. Datum in die Katherine.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 101 a (Brevet har intet Aar, men er indført blandt Breve af 1511). Udtog: *Hanserecesse 1477-1530 VI. 301.* [11967]

Nov. 25. Vesteni Laurissøn Væbner giver Aleburg Helligaandshus en Gaard Fløø i Hornum H. mod at faa Underhold i Klostret og mod Gudstjeneste.

Perg. [med 8 Segl]. Aalborg Helligaandskl. Arkiv (RA.). *Lindbæk og Stemann, Helligaandskl., Dipl. S. 136.* [11968]

Nov. 27. »1511 «Torsdag efter» Vor Frue præsentationis. Tingsvidne fra Ginding Herred, at Niss Mortensen haver bygget mellem Vindholt og Østerskov paa det Stæd Romskov, som tilhører Vor Frue Kirke.«

[A. Orig. Ribe Kapitels Arkiv; *ÆA. V. 412 (S. 11 ell. S. 12).*] Udtog af Grønlund: Aa. NLA. Ribe Bispearkiv, Diverse Registraturer og Afleveringsdesignationer, Arkivregistratur, »Eske« 32 Nr. 10; Ab. Ny kgl. Saml. Fol. 495 d, Ribe Stifts Arkiv Nr. 471; Ac. Thott Fol. 749 Nr. 471; og Ad. NLA. Ribe Bispearkiv, Diverse Registraturer og Afleveringsdesignationer, Fortegn. Nr. 471. [11969]

a—a) Mangler i Ab, Ac, Ad.

Nov. Udtog: *Hanserecesse 1477-1530 VI. 300.* Se 1511 uden Dag.

Dec. I. Hinrick Poggwisch meddeler Kongen, at Lubecke gerne vil slutte Fred med ham.

Papir med 1 endnu overklæbet, brevlukkende Segl: Skjold med Pogwisch-Vaaben og Bogstaverne H P foroven i Skjoldet. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Indl. t. Registr. samt henlagte Sager). *Hanse-recesse 1477-1530 VI. 372* (med Udeladelse af Udskriften til Kong Hans samt af følgende Seddel: »Ock grotmechtigeste konningh, gnedigeste here, ick voge juwenn k. m. tho wetende, juwenn k. g. broder hefft irfordert bede van alle sinen luden unnde klosterenn, de in beyden furstendomen liggen unnde sinen g. bykamen; weß juw k. m. ock ghesinnet iß van juwen g. luden tho vorforderende, willen juw k. g. tho ghedenken«). [11970

Dec. 3. Jorgen Skowgardt kvitterer Hr. Hanss Reff for 20 Mk. af de Penge, Dronning Christine skyldte ham for en Hest.

Papir med 1 Segl paatrykt forneden: Ottekantet, Skjold med Skovgaard-Vaaben, hvorover Bogstaverne J S. Dronning Christines Arkiv (indlagt i Dronn. Christines Hofholdningsregnskab VI mellem Bl. 63 og 64 (RA.)). *Dronn. Christines Hofholdningsregnskaber S. 390.* [11971

Dec. 7. Jon Jenss¹ Sognepræst i Lydhemarke S. og Oluff Hemmigsß i Ryngsbyrgh. Sønd. før Vor Frue Dag concepc. for os og flere Dannemænd, som Lydhemarke Sognestævne søgte, spurgte beskeden Md. Oluff Bridhe i Lidhemarke sig for, om nogen Dannemand af vidste, om det Træ, som Oluff Daa lod hugge paa Lydemark Fang, stod i Oluff Daa Skov eller i Hr. Per Brogss vicarius i Roskylle. Da bad beskeden Md. Andhers Weliemsß sig Gud til »hyelppe oc helyens edh«, at han boede i Oluff Bridhes Gaard i fulde 30 Aar, og det Træ, som Oluff Daa lod hugge, stod 10 Favne inde i Hr. Per Brogss Skov, mere og ikke »mynne«. Derpaa »bedes« Oluff Bridhe et Sognevidne; da tilmælted Andhers Weliemsß, at han skulde til sig tage 11[!] Dannemænd, som var: Trwelss Bensß i Lydhemarke og Wngge Per Andhersß *ibid.*, Lasse Nielsß og Trwelss Nielsß *ibid.*, Jep Jenss og Jep Bridhe *ibid.*, Jep Andhersß og Swendh Skrædher *ibid.*, Mons Olsß *ibid.*, Morthen af Gwmerødhe og Ingyldh *ibid.*, Andhers Tolsß i Togherødhe; disse 12[!] Danne-mænd vidnede paa fornævnte Sognestævne, at fornævnte Træ stod 10 Favne inde i Hr. Perss Skov og aldrig i Oluff Daa Skov, og vil vi ydermere tilstaa, om Behov gøres. Med vore Indsegl. Datum ut supra.

Papir med Rester og Spor af 2 Segl paatrykte forneden: 1. I Sigilfeltet en Lillie(?); Paaskrift med Haand fra 16. Aarh.: »Barbare s.« (?Straks ell. senere til) Roskilde Kapitels Arkiv (Barbaræ Alter?) (AM. XXIX. 22). [11972

Før Dec. 9. Udtog: *Allen I. 604; Reg. *9739.* Er ikke kendt som særligt Brev, men kun fra Kongens Svar af Dec. 9.

Dec. 9. (*Reg. *9740.*) Omtr. samtidig Afskr. paa Papir: Kongens Arkiv (RA. T. K. U. A. Brandenburg A I). *Missiver I. 254.* [11973]

Dec. 10. Jens Pederß Byfoged i Koldingh, Hans Jacobsen Borgemester, Peder Thomsen, Hinrich Thomsen, Peder Symensen, Seuerin Matzsen, Henrich Ryann og Peder Schiodborigh Raadmænd *ibid.* Onsd. efter Vor Frue Dag concept. paa forskrevne Byting var beskeden Kone Giertrudt Nielsdatter, Hans Brans Efterleverske i Koldingh, efter velbyrdig Mands og strenge Ridders Hr. Niels Erichsens, som Høvidsmand er paa Koldinghuuss, og hans ærlig Hustrus Fru Byrgitte Olluffsdatters »fulbord«, desligeste med »borgemesters« og menige Raads og hendes Søsters Cicill Nielsdatters Samtykke solgte og skødede til det evige »vicarium«, som nu stiftet og stadfæstet er for s. Anne Alter i Koldingh Byrkirke, hendes Gaard liggende i Westergade i Kolding imellem den Gaard, som hører til Kalentegilde, og den Gaard, som Algiidt Algitsen i boer, og som hun selv i boer, med al sin Rettighed, som hun og forskrevne hendes Husbonde med »sin« Brødres og Arvingers Samtykke tilforn havde undt og opladt efter deres Død til evige Gudstjeneste at være efter »borgemesters« og Raads Villie, paa det at perpetuus vicarius til samme Alter maa have samme Gaard til sin Residens med »sadan« Vilkaar, at Vicarius skal give Kirken sin Jordskyld hvert Aar en Skill. af Jorden og have Sisel og sin Husbond Michel Kledensmidz og hans Børns og begge deres Slægt og »foreldere« Sjæle særdeles i deres »memoria i messe« og Gudstjeneste, som holdes for samme Alter til evig Tid; og derpaa kendtes hun sig ingen Rettighed at have i forskrevne Huse eller Gaard. Derpaa opstod Per Seuerinsen Raadmand, forskrevne Alters Værge, og fik et Tingsvidne af 8 Dannemænd: Hinrich Thomsenn, Seuerin Matzsen Raadmænd, Nis Schach, Peder Nielsen, Ebbe Iffuersen, Hans Helisen, Iffuer Pedersen og Ebbe Thuesen Borgere; hvilke vidnede, at de hørte og saa' samme Dag inden Tinge alle disse Artikler gange, som forskrevet staar. Med vore Indsegl hængte for dette Brev. Datum ut s.

[^aPerg.^a Kolding Kirkes Arkiv. ^a1594 i »Koldingh^b foruaring«. ^a] Vidisse 1594 Marts 2 af 2 Borgemestre og 2 Raadmænd (i Koldingh). Papir med 3 Segl paatrykte forneden. NLA. Kolding Kirkes Arkiv. — (*Reg. *9754.*) [11974]

a—a) Saaledes Vidissen. b) Hul i Papiret.

Dec. 11. *Reg. *9742.* Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 105 a. *Dipl. Flensborg. II. 71.* [11975]

Dec. 11. Mauritz Judhe Herredsfoged i Mierløssæ H., Oluff Smed i Stensse maglæ og Lauritz Ollsß i Sandlwng. Torsd. efter Vor Frue Dag concepc. var paa Mierløssæ H.s Ting ærlig Md. Jens Torbernsß i Brandstrop og havde da 4 Tingdage budet Lov paa Lovhævd paa sin Husbondes Vegne paa en Skov, som ligger til Mariibo og har »wid« (!) været ukært i 40 Aar og mere, og fandt Herredsfoged Jens Torbernsß til at staa paa samme »loffbud«, til saa længe nogen kommer med anden Bevisning. Herpaa »bedes« Jens Torbernsß et Tingsvidne af disse 12 Danne-mænd: Mattis Knuttsß, Anders Glæde *ibid.* (!), Per Twesß i Assiirrop, Jes Mattß i Borup, Magens Persß i Smedstrop, Jes Nielsß i Kyringe, Anders Persß i Søsterop, Jep Hansß i Stæn-lillæ, Bentt Jeipsß i Helerop, Lauritz Saxenn i Søndre Jerløssæ, Per Jensß i Yellsjø, Mattis Matsß i Aagerop; hvilke vidnede, at det var dem vitterligt, at Jens Torbernsß bød Lov 4 Ting paa forskrevne Lovhævd paa samme Skov og blev tilfunden at staa paa samme Lovhævd, til nogen anden kommer med bedre Bevisning. Cum sig. nostris.

[^aPapir, formentlig med 3 Segl.^a Mariibo Kl. Arkiv; ^a1750 i Sorø Akademis Arkiv^a.] Afskr. af Jon Mortensen 1750: LDipl. [11976

^a—^a) Saaledes ifølge LDipl.

— Kongen paalægger Esge Bilde ufortøvet at sende Hanss Kraffses Skipper til ham.

Papir med 1 endnu overklæbet, brevlukkende Segl: K. 90. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 256.* [11977

Dec. 11 ell. Juli 31. *Reg. *9546* (med urigtigt Aar ligesom i det nedennævnte Aftryk og med urigtig Dag). Papir med Spor af 3 Segl paatrykte forneden. (Straks til) Arkivet paa Vemmetofte. *Brasch, Vemmetoftes Hist. I. 237* (jfr. 38) (læs (foruden en Række mindre væsentlige Afgivelser): høre læses helse - Per Gotkesß - Jøsepsß - mdxi then - som *neruerende* hoss vore, skicketh vor iforsynligh - Vemmetopth, i lentherylywdh spore - konyngshielp - Is Persß - hellighen, ath - aldri the ffor^{ne} - giffue konyngshielp - Is Persß - Per Mwrrer - Skredere i - Per Hemingsß - Per Swdere i - Persß i Bielkerup - Per Snack - høre ffor^{ne} v dannemen - ffloret^{uet} staar - anno domini, die, loco ut *palet* supra). [11978

Dec. 12. *Reg. *9743.* Perg. [med 1 Segl]. ^a1745 af Sekretær (i Danske Kancelli Daniel) v. Bergen foræret til Danske Selskab^a (RA. København (Tillæg)). *Kbhvns Dipl. I. 287.* [11979

^a—^a) *Det Kgl. Danske Selskabs Begynd. S. 208*; jfr. Langebeks Paaskrift bagpaa.

Dec. 13. An Hans Wigel burger zcu Hamburg. Ersamer lieber getruer. Dein schribenn von wegenn etzlich koppers den

Vogkern von Augsburg angehorig und uff unserm lande Silt zcu teyl geborgenn, das selb Peter Schroder als der Vocker gewalthaber umb redlich berggelt zcu uorantwortten, haben wir vornohmen unnd werden von unserm voyde von Silt berichtet, wo er das guth vom schiffe nicht anders dann vor brack geborgenn, derwegen es uns sonnder alle mittel bey queme, doch auß gnediger meynugh uns des geborgen gutes, es werde denn den Vogker ader irenn volmechtigen mit recht abgekanth, nicht haben understehen wollen, dorumb sie auch dohin aufs landt mit unserm voygte zcu recht vorweisset, do sie des, wen yn das ebenn ist, gewartten, sich auch, ab sie sich uff dem lande ader irem rechten beswert fuletten, wider an uns beruffen, und als vil in recht gefunden wirdet, allenthalbn genissen mogen. Welchs wir dir und yn nicht wolden vorhalden; den dir in gnaden sindt wir gneigt. Datum sabb. post conceptionis.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 103 a. [11980

Dec. 13. Reg. *9745. [Orig.] Afskr. fra 16. Aarh.: RA. Gem. Arch. XXXIX. 29 h Nr. 855 (Bilag til et Brev af 1550 Marts 21^a) (Hansborg). *Dipl. Flensborg. II. 73.* [11981

a) ∴ *Dipl. Flensborg. II. 464.*

— Ick Hans Mestmaker¹ wonafftich bynnen Husem vorkope unde vorsette myt vulbort myner husvrouwen unde alle der jennen, der my er vulbort darto behoff was, myn hus unde hoffte, dat nu vrigh is sunder jenigherleye erthure, belegghen in s. Mertens strate bynnen Husem twischen Hans Smyt up dat osten unde Clawes Kremer up dat westen, der ersamen vrouwen Geseke Hoborghes vor 21 mr. lubb., dar se my 10 mr. aff vornoget hefft, unde de 11 mr. beholde ick vor de erthure in deme suluen huse; wilker 11 mr. scal ze my vorrenten jarlinx vor 11 schillinck lubb. up Mychelis dach, unde ick hebbe de 11 mr. erthure wedder vorkofft deme ersamen Euert Hockel ock wanafftich bynnen Husem; wilkere 11 mr. houetstoles my Euert vornoget hefft in guden gelde, so dat ick em dancke, unde Geseke scal de 11 schillinghe erthure jarlike renthe alle jar utgheuen up s. Mychelis deme Euerde oft hebber dusses breues. Myn ingesegele; unde ick hebbe ghebeden her Otto Wyricksß³ unde her Merten Petri² viccarn bynnen Husem, dat se ere ingesegele mede wolden henghen laten vor dussen breff. Gegeuen unde gescreuen up Lucyen dach.

Perg. med 3 Segl: 1. Bomærke; 2. Samme Signet som 11824, Nr. 2; 3. Bomærke i Skjold; gennemskaaret. (Statsark. i Kiel, Husumer Urk. Nr. 104.) [11982]

Dec. 15. Jeg Axell Brostrop a. w. mægtig gør ærlig og velbyrdige Md. Jens Holgierdzen i Glemming at indkræve paa mine Vegne af ærlig og velbyrdig Md. og strenge Ridder Hr. Henrick Krumdige paa Wolden og af Henrick Ogisß paa Hageløse, at de skal antvorde Jens Holgierdzen »att« de Breve, som de udtog af Hickeberig, som lyder paa Lyngby Hovedgaard, som Jens Holgierdzen købte af mig, og Lovhævdsbrev, som Axell Bille gjorde, lydende paa Wogensjø og Wedeltorp i Willandz H., som Jens Holgierdzen og købte af mig. Og beder jeg Hr. Henrick Krumdige og Henrick Ogisß, at de ej ydermere hindrer Jens Holgierdzen paa forskrevne Breve; og naar Hr. Henrick Krumdige og Henrick Ogisß har antvordet Jens Holgierdzen forskrevne Breve, lader jeg dem[!]. Dattum Malmø Mand. efter Lucie.

[^aPerg. med 5 Segl.^a Jens Holgerssøn Ulfstands Arkiv; *Adel. Brevkister S. 53* (med Dag Dec. 13), jfr. 76.] Omtr. samtidig Afskr. paa Papir: Henrik Krummediges Arkiv (E; RA.). [11983]

^a—^a) Saaledes *Adel. Brevkister anf. St.*

Dec. 16. Birgerus archiepiscopus Lundensis. Ex consensu et consilio capituli nostri jus presentandi dumtaxat ad ecclesiam b. Nicolai Lundis situatam, que ad nos et nostros predecessores archiepiscopos dinoscitur pertinuisse et pertinere, sodalicio sacerdotum b. Birgitte, quod alias minores kalende dicitur, ut ibid. suas solempnitates, stationes, vigiliis et devotiones fratres sodalicii singulis kalendis mensium habeant et celebrent, concedimus ita, ut quotiens ecclesia pastoris sui solacio fuerit destituta, prepositus sodalicii de fratrum sodalicii sacerdotum consensu ydoneam personam in sacris ordinibus constitutam pro rectore ecclesie instituendam nobis infra juris terminum presentabit, qui per nos et non alius instituetur pastor canonice ad eandem, aliis juribus in ecclesia et bonis eius nobis et aliis semper salvis. Sig. nostrum cum sig. capituli nostri². Datum Lundis fer. 3. ante Thome ap.

Perg. med [2] Segl: 2. G. 39; ikke meget yngre Paaskrift bagpaa: Mensalia ad hanc ecclesiam spectantia sunt hæc: Curia in Lille Opager (Cristern Jude, 24 Skpr. Byg, 1 Teje, Gæsteri); curia in Skefteliunge i Wram S. (Hans Madß, et Skp. Smør); curia in Raufflinge (^a,

½ Td. Aal, 1 Td. Rug, Gæsteri og 1 Pd. Marsvineflæsk). »Fuit alia curia in Tostervp in Wram sogen ad eandem ecclesiam spectans, quam postea vi occupavit Jep Tord..[?] sine ullo jure, dans annuo i skeppe smør. Item Scomagerehussit her y Lund, ii ß grot. Item en eng y Biellervps marck østre, xx less hø.« Lunds lille Præstegildes Arkiv (SvRA. Perg.). [11984

a) I Orig. er ladt Plads aaben til Fæsterens Navn.

Dec. 16. Atzerus Petri, Ærkebisp Birger af Lund's Kansler, udsteder Vidnesbyrd om Indholdet af et af Ærkebispens for det mindre Kalentegilde i Lund givet Privilegium.

[A. Orig. Lunds lille Præstegildes Arkiv.] **Aa.** Afskr. af Præsten i Lund P. Sonnberg († 1778): Lunds Sodalitium majus's Arkiv, Bindet: »Sodalitii majoris handlinger« S. 223 (Lunds LA.). Herefter: *Nyrop, Gilde- og Lavsskraer I. 508.* — **Aaa.** Afskr. fra 18. Aarh. (mon efter Aa?): Lunds UB., Haandskr. H c Fol. 170, III Bl. 15 a. — **Ab.** Afskr. fra 18. Aarh.: Stockholms Kgl. Bibl., Engeströmska saml. B VIII. 2. 61. [11985

Dec. 17. An Cort von Veltheym zcu Gernsheynn. Erbar lieber getruer. Als wir jungst mit dir habenn handeln lassenn zcu uorsuchenn, ab wir mochten unserm haußkoche zcu Gottorff sein gniß des feitten und alßo den grossen unrath des potter-speißens etzlicher massen abbringen, dorzcu dw uns koche und gute gesellen, ab die, wir nu hetten, sulchen abbruch irß nutzdes fetten nicht annehmen, bedungen unnd bestellenn woldes, dem nach haben wir unserm haußkoche mit allenn seinen knechten sulchen nutz des fetten gantz verbithenn, auch mit yn uns umb ein jarsolt ader vorbesserung irs lones zcu dinen handeln lassen, das sie nicht haben annehmen wollen, sonder semptlich vorleub, den wir yn ggeben, gebethenn. Ist derhalben an dich unßer gutlich begerend, dw wollest uns mit dem ersten unnd gewislich auff ostern einen redlichen gesellen vor ein hauskoch gen Gottorff umb ein jarlichen geltlon und cleidunge ßonder allen andern gneiß besprechenn und bedingen, auch daß derselb zcweine ander gute redliche gesellen als vor seine eygenne knechte, doch uff unser besoldungh mit gelde und, wie dw des mit im einß werden machst, mit sich bringe, und das nicht versewmeßt. Doran thustu unsern willen, in gnaden zcu erkennen; was du doran thun kanst, mit dem ersten deine antwort, uns dornach zcu richten haben. Geben 4ta post Lucie.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 104 a.

[11986

Dec. 19. Nyels Hack tilskriver Hænryck Kromedige om de Penge, han skylder Hænryck.

Papir med 1 endnu overklæbet, brevlukkende Segl: Skjold med Hack-Vaaben, hvorover Bogstaverne N H. Henrik Krummediges Arkiv (B 1; RA.). *Missiver II. 338.* [11987]

Dec. 19. Jeg Niels Hack¹ paa Moghenstrup mægtig gør ærlig og velbyrdig Md. Hr. Henrick Krwmedig R. til Ellinge ind at løse og at annamme alle mine Gaarde, som Hustru Dorothe i Malmø af mig i Pant har; og skal Hr. Henrick have disse mine Gaarde for et brugeligt Pant, til saa længe de afløses Hr. Henrick af mig. Mit Indsegl. Skrevet paa Moghenstrup Tamperfredag før Jul.

Papir med 1 Segl paatrykt forneden: Lxxix 8 (*s niels davits*). Henrik Krummediges Arkiv (D; RA.). [11988]

Dec. 22. Wy kopgesellenn Kerstenn Knipkenn, Jochim Dettleff, Staß Rybere ock Albrecht van Kampen, Michel van Zost, Hermen Rithauenn, Hynrick Smetkenn, Engelke Pigge, Jochim van Barum, Herbert Hannemån wanafftich tho Stade. Nha deme herueste negest vorgangenn, wy myth unßenn schepenn unnde geladenn guth van Bergen yn Nôrwegenn uthgelopen weren to hußverth, queme wy van wyndeß haluenn vór den Belt yn Denmarkenn, unnde alße wy yn deme Belte quemenn, quam deß koningh van Denmarkenn uthliggerß Jurien Koch gehetenn unße tho mothe unnde vragede, wenthe unße schepe werenn; alße wy antwórdede: tho Stade, unnde dåruppe dath wy unßenn rechtenn koefse nha Stade nicht gesethet haddenn, nham he unß unnde unßenn schepenn unnde up ene recht an Kopenhagenn geforeth hefft, unnde do wy myth eme vor den koninch yn deme rechte quemenn, horede syne koninchlike gnade gnedichlikenn unße beyde worde. Unnde likewol dath wy unß so vórßen hadde, gaff unße syne gnade deme borgermester unnde radh der stath Stade tho willenn schepe unnde guth vry, so dat wy syne gnade edder synenn darumme tho spreke kunnen edder hebben mogenn yn jenniger mathe[!], man dancket syner gnade othmodichlikenn. Wy hebbe unßenn sînetenn hyrunder ghedrucket unnde myt unßer egene hantschrifft dårtho hirunder geschreuen. Datum tho Kopenhagen deß mandageß nha Thome ap.

Papir med 2[!] Segl paatrykte forneden: 1-2. Bomærker (2. i Skjold) (begge uden Omskrift). Derunder:

Also vorghescreuen iß, bekenne ik Jochem Dettleff myt myner eghen hantscrefft.

Bekenne ik Kersten Knyppken myt myner hantschr[i]fft.

Also vorgheschreuen is, bekenne ik Hermen Rethagen myt myner hantschrift.

Also vorgheschreuen is, bekenne ik Johym van Baren myt myner egen hantschrift.

Also vorgheschreuen is, bekenne ik Albert van Kampen myt myner eghen hantschrift.

(De 4 sidste Underskrifter maa antages skrevne med én og samme Haand.) Kongens Arkiv (RA. T. K. U. A. Hansestæderne A II, Akter og Dokum. vedr. det polit. Forh. til Hansestæderne 1369-1538). [11989]

Dec. 26. Jeg Niels Ericß Sognepræst til Hasløff S. skøder fra mig og mine Efterkommere Sognepræster til ærlig og velbyrdig Kvinde Fru Karine Knutzdater paa Engord en min Præstens Ager liggende paa Øxnet tvært over Vejen, den østre Ende vender paa Enmerkemad, den vestre Ende vender paa en »aawending« ved Stockebro madh, for et Mageskifte og for et Stykke af den Jord, som hun har liggende norden næst op til Præstegaarden i Farsbøl, saa meget som nu »indstafflet« er og pløjet har været tilforn, og med sin »fortaa« vesten ud ad Gaden. Medb. af flere ærlige Mænd Henric Rud til Elwid og Jørgen Henningß paa Sandager gord. Givet i Smedstrop gard anden Juledag anno 1511.

Perg. [med 3 Segl]. Enggaard Godsarkiv (FLA. Grevskabet Gyldensteens Arkiv A. b. 1, 19). [11990]

Uvis Dag. Jeg Claws Kock Borger i Kiøpenhaffn har med min Husfrue Samtykke Kathrine Geridzdotthers annammet i Leje af perpetuis vicariis til Vor Frue Kirke i forskrevne Sted et deres Kapitels Hus liggende i Feriæstredet østen ud med Adelgaden, som Anders Ærlantß i »boden«, i min, min Husfrues og vore ægte Børns Livstid med Vilkaar, at vi skal lade bygge et nyt Hus ud til Gaden, som det gamle Hus staar, 2 Loft højt og muret mellem Stolper, med godt nyt Tømmer og tækket med Sten, inden 1 Aar. Og skal vi Huset, naar det bygt er, i gode Maade holde og den anden Bygning paa Grunden bygge og forbedre, og hvad ydermere bygges skal, skal bygges med godt nyt Tømmer og tækkes med Sten. Og skal vi holde al Konnings og Bys Tyngge af Huset og give perpetuis vicariis 6 lub. Mk. hvert Aar rede Penge, som gænge er i forskrevne Sted, til Landgilde af Huset, Halvdelen 14 Dage efter Paasken og Halvdelen inden Diensse Dag. Og skal vi ej Magt have Huset at sælge, pantsætte eller nogen oplade vort Brev uden perpetuorum vicariorum Samtykke. Holdes disse Artikler ej, skal perpetui vicarii

Fuldmagt have at annamme Huset fri igen, gørende vort Brev dødt. Medb. af beskedne Mænd Oluff Bager og Hans Jesperth mine Medborgere sstds. Givet i Kiøpnehaffn Lørd. før Roskilde Marked.

Perg. [med 3 Segl]. Københavns Kapitels Arkiv; 1783 af Biskop L. Harboe foræret til Gehejmearkivet. Udtog: *Kbhvns Dipl. VI. 7.* [11991

Uvis Dag. »I et Tingsvidne af 1511 Mandagen næst efter vor Frue Dag omtales Niels Jensen til Brodtskov.«

[Orig.] Udtog af T. A. Becker: Ny kgl. Saml. 4to 657 b, Kapsel I, Hæftet »Afskrift af nogle Documenter i Barretskovs Archiv taget af T. A. Becker 1838« S. 5. [11992

Dag? »Ett stockeneffntt aff for^{ne} Jerløff herritz tingh wnder datum mdxi, lydende, att xii dannemendtt hagde witnett, att then otthende dell offwer all Borløff marck i agger oc eng, skoff och marck, inthet wnderthagitt, haffuer werett then gaards retthe tilliggelse i Rostedit, som Jes Wynthersß i bor, och brugett thertiill mett plogh och harye etc.«

[Orig.] Udtog se 3171. RA. Herredagsdombog 1545-49 Bl. 202 b. [11993

— »For^{ne} Magens Laurensßens skødebreff aff borgemesther och raadt her wti Kiøbenhaffn wnder datum mdxi paa ßamme forstrand- ingh etc.«

[Orig.] Udtog anført i Rettertingsdom 1549 Maj 18 (Lørd. før cantate) mellem Per Jensß Borgemester i Kiøbenhaffn paa den ene Side og Torbiørn Jensß Borger sstds. og hans Medarvinger, Magens Laurensßens Arvinger, paa den anden; den første fremlægger Brev af 1512 Dag? og en udateret Kontrakt; Oluff Schriffuer Borgemester sstds. fremlægger nærværende Brev. RA. Herredagsdombog 1545-49 Bl. 252 a. [11994

— »Ett breff aff Gudme herritz ting under datum mdxi, lydendis, att Hans Nelsß y Lango skøtte her Jahan Vrne ett stycke jord ligendis emellom Heslehaffen oc Torpegaardt mett Chresten Rantzous tilladelse for ett andit støcke jordtt, her Jahan Vrne skøtte Hans Nelsß igen etc.«

[Orig. Johan Urnes Arkiv.] Udtog anført i Rettertingsdom 1554 Dec. 18 (Tirsd. efter Lucie Dag) mellem Kronens Tjenere i Lango paa den ene Side og Fru Ane, Hr. Jahann Vrnis Efterleverske, og Fru Kierstine Lyckesdather til Rydegaard paa den anden; de sidste fremlægger nærværende Brev og Brev af 1512 Dag?. RA. Herredagsdombog 1549-57 Bl. 323 a. [11995

— »Ett anditt skiødebreff, som Jens Spendtt till Quistgaardt hagde wdgifuit wnder datum mdxi, lydendis, att handtt hagde soldtt ^a och affhendtt^a fraa segh och synne arffuinghe och till Mogens Munck och hans arffuinghe till euigh eyendom enn broderlodtt, hannom tilfaldtt till arff ephther^b Anders Spendtt^c, som er først wdy Bigum sogenn wty Bigum by enn gaardt, kallis Østergaardt, giffuer aarligh vi ørte kornn, ii pundtt smør, i gaaß, ii høns mett ander smaa bede, mett mere godttz

wty Vamen och Lindum och mett aldt samme gaardtzt och godßis tilligelse, huad thett heldst er eller neffnis kandtt, som ther tilliger.«

[A. Orig. Mogens Munks Arkiv.] Aa. Udtog se 3008 Aa. RA. Herredagsdombog 1557-58 Bl. 98 a. — Ab. Et andet, kortere Udtog se 3008 Ab. RA. Herredagsdombog 1559-65 Bl. 19 b; den originale Dom: RA. Privatark., Oluf Nielsøn Rosenkrantz, E 1559 Aug. 25. [11996

a—a) Ab: »skøtt«. b) Ab tilføjer: »sinn broder«. c) Ab tilføjer: »wti thette øptherne gods«.

Dag? »Ett høg bemelte konningh Hannßis stadfestelsebreff wnder datum mdxi, lydennde, att Niels Clemensenn tha landttzdommere wty Nørre Judlandtt hagde weritt for hans naade mett ett breff, som borgmester och raadt och meninghe almue ther wty Wiiborrih boende hagde wdgifuit, att the hagde tillatt, att Niels Clemensenn och hans arffuinghe enn epher andenn till euigh tiidt mue och skulle haffue, nyde, brughe och beholle thenndtt hans gaardt och jordtt wty Wiiborgh, som handtt sielff y bode och y wære hagde, ffriie och quitt for theris eller theris epherkommere borgmesters, raadtzt och meninghe almueß och byß tynnge till euige tiidt wty saa maade, att alle the, som boer y for^{ne} gaardt och paa for^{ne} gaardtzt jordttz[!], skulle werre och bliffue quitt och frii for skatt och wdgifitt och alle andre konninglige tynnge, som kommer eller komme kandtt paa for^{ne} by Wiiborrih till euigh tiidtt, och skall for^{ne} Niels Clemensenn bruge och beholle alle the agre och marckjorde, till hans gaardt ligge och tha wty wære hagde, abidttgaardt och andenn jordtt, wdenn aldt giensigelse wty nogen maade; huilckett breff forbemelte konningh Hans stadffest och fuldburttt hagde wty alle ordtt och article, som thett indeholte och wduiste etc.«

[Orig. Niels Clementssøns Arkiv.] Udtog anført i Rettertingsdom 1558 Nov. 15 (Tirs. efter Morthens Dag) mellem Niels Perßenn Borger i Wiiborgh paa egne og hans Moders Vegne paa den ene Side og »borgmester« og Raadmænd i Wiiborrih paa den anden; Brevet fremlægges af den første. RA. Herredagsdombog 1557-58 Bl. 101 a. [11997

— »Thwende breffue: ett, som biscop Niels Clausenn haffuer wdtgiffuit aar mdxi, oc ett, som Eriick Banner till Aaßdall haffuer wdtgiffuit, bemellendis thennom huer for siig, thenndt enne epher thenndt anden, att wdii forsuar att haffue hagdt paa s. Anndre capells wegne i Roskilldt tho gorde ligenndis i Wolborß herridtt, thenndt enne i Ensløff oc giffuer ii pund kornn, i lamb, i gaas, iiii hønns, thenndt andenn gaardt y Nyrup y Sonnerup sogenn oc skøller ii pund kornn aarligen, mett sliigt skiell, att huilckenn dannemandt som for^{ne} cappell haffuer, skall haffue, niide oc opberre all thenne for^{ne} skatt oc skilldt; oc forbiudendis alle theris arffuinge oc epherkomere att gjørre for^{ne} capellann nogenn hinder therwdtøffuer y nogen maade.«

[Orig. Roskilde Kapitels Arkiv.] Udtog anført i Rettertingsdom 1569 Apr. 27 mellem Biørn Anndersenn til Steinollt med Prior og menige Vicariers »fuldtmøndige« i Roskillde Domkirke paa den ene Side og

Frantz Banner paa den anden; Brevene fremlægges af de første. RA. Herredagsdombog 1567-70 Bl. 80 a. (Erik Banners Brev er sikkert yngre end 1513, hvis han i det har kaldt sig Erik Banner; jfr. *Hist. Tidsskr. 5. R. I. 558, Heise, Rosenkrantz S. 181* og *Danm. Ad. Aarb. II. 48*, at han først 1526 forekommer med dette Navn.) [11998]

Dag? Anders Skeyll m. fl. sælger Niels Clemmitssen Restrop m. m. Gods.

[Orig. Niels Clementssøns Arkiv.] Udtog se 7789. RA. Rigens Dombog 1545-54 S. 38 (med Oplysning om Beseglingsforholdene). *Rosenvinge, Domme I. 88.* [11999]

— »Tisligeste berette och for^{ne} prier Nils, att Anderskoff closter iche nu haffuer wdi for^{ne} Nørjellinge wten en gaardt, som skyller tre pund korn oc tre ß grot, som han straxt beuiste met ett fru Anne Eylers Hacks epherleffuerskes breff til Egholm.«

[Orig. Antvorskov Kl. Arkiv; *ÆA. IV. 110* (med Aar 1511).] Udtog se 3174. RA. Rigens Dombog 1545-54 S. 447 (uden Aar). [12000]

— »Item ett andditt skødebreff aff Wiborig byting wnder dattum mdxi, lydennde, at Annders Kieldtßenn hagne soldtt Nilß Clementßenn alt sin lodtt och retighet i for^{ne} stiennhus^a, som hanum wor tiill arff fallenn eptther hans moder etc.«

[Orig. Niels Clementssøns Arkiv.] Udtog se 11161. RA. Rigens Dombog 1554-58 S. 148. [12001]

a) ∴ i Wiborig.

— »Item siuend^a datum mdxi, lydende, att her Tomes Nielßen, mester Hans Marquordß oc Simon Perß flere hagne offuerwerett oc forligt mester Hans Marquordß oc Olluff Nielßen om then siellegaffue, som her Staffen i Gauerßlundt hagne giffuitt tiill Wor frue alther i sancti Nicolai kirke i Waarde, att Olluff Nielß oc hans hustru Dørete oc theres arffinge skulle nyde oc beholde for^{ne} godtz fore syn skylldt ther arlig aff at giffue etc.«

[Orig.] Udtog se 3366. RA. Rigens Forfølgningebog 1536-43 Bl. 106 b.

a) ∴ Brev. [12002]

— »Ett pergmentz breff udgiffuitt tiill Hatting herritz ting wnder Gudtz aar mdxi, lydende, att Marquordt Michelßen oc hans hustru Daarethhe, Simon Ibßen, Oluff Ibßen oc Henrick Ibßen hindes brødher hagne soldtt oc skøtt Jep Henrickßen i Remerslundt lydende[!] oc paa Remerslundt marck mett huß oc jordt, ager, eng, skoff oc marck, fiiskewand oc fegang, inthet wndertagettt aff for^{ne} jordegodtz inden alle fire marckeskiell, oc kendes thennom att haffue oppebaarethth fuldt werdt etc.«

[Perg.] Udtog anført i Udtog af Stadfæstelse uden Aar 4. fer. post dnicam. exaudi af Kongen (∴ Rigskansleren), givet Jep Hanß og Nis Seurenßen. RA. Rigens Forfølgningebog 1536-43 Bl. 122 b. [12003]

— »Ii papiirsbreffue, thet første her Iuer^a hans stadfestelsebreff^a fuordwm biscop i Ribe beseglet oc utgiffuet hagne[!] 1511, lydende, at

handt hagde unth oc fest hannom en lycke met al hinded rette tilliggelse i Mes[!]^b sogen ligende, som er giffuen til for^{nø} kircki at holde win oc oplat aff, met saa skel, handt skal selff holde win oc oplat.◊ [*Det andet Brev af 1537.*]

[Papir.] Udtog anført i Udtog af Stadfæstelse 1542 Apr. 28 (6. fer. post misericordia dni.) af Kongen (◊: Rigskansleren), givet Hr. Oluff Cristiernß til Møboreg Kirke. RA. Rigens Forfølgningsbog 1536-43 Bl. 133 a. [12004

a—a) Tilføjet i Margenen med Angivelse af, at det skal indføjes her. b) ◊: Nees (i Skodborg H.).

Dag? ◊Ett skødebreff wnder datum mdxi, lydende, att frue^a Marin Stafferskoffs och^b hinded søn Jens Stafferskoff wti Starup hagde soldtt, skøtt och affhendtt fra thennom och theres arffuinge och till frue Kirstine Lauretzdather wti Skoffgaardtt och hinded arffuinge Keelbecks tofft wti Starup inden alle fiire skell, bode ager och engh, ßaa langh och ßaa bredtt, som hun nw er och haffuer werett aff arilds tiidtt, och en halff tofft wti Freested dam bode met ager och engh, ßaa lang och ßaa bredtt, som hun nw er och haffer werett aff arildtt tidtt etc.◊

[A. Orig. Jep Jenssøn Skovgaards Enkes Arkiv?] Aa. Udtog anført i Udtog af Stadfæstelse 1554 Marts 20 (3. fer. post palmarum) af Kongen (◊: Rigskansleren), givet Jørgen Skoffgaardtt til Skoffgaardtt. RA. Rigens Forfølgningsbog 1552-59 Bl. 453 a. — Ab. Et andet, lidt kortere Udtog se 11684. RA. Rigens Dombog 1554-58 S. 52. [12005

a) Ab: ◊høstru◊. b) Ab: ◊met◊.

— ◊Et Pergaments Bref andlangende Marcheschiel imellem Dylgstedz Schouf og Huußherritstorfs og Schaffteløfs Eiendomb. Anno 1511.◊

[Perg. Sorø Kl. Arkiv.] Udtog anført i Registratur 1697 over Breve paa Sorø Kloster (RA. Rtk., Kommiss. af 10. Juli 1697, Prot. S. 597). — Et noget kortere Udtog med Haand fra 18. Aarh.: Ny kgl. Saml. Fol. 392 c S. 3 (F Nr. 11). [12006

— ◊Et Mageskiftebrev imellem Malthe Lauridsøn og hans Broder Vesteni Lauridß. Dat. 1511.◊

[Orig. Senere til Aalborg Helligaandskl. Arkiv?] Udtog anført i Registratur fra 18. Aarh.: NLA. Aalborg Bispearkiv, Pk. 1 (◊Ældre Reversaler◊), Fortegn. paa ældre Gavebreve Fasc. 2 Nr. 25. [12007

— ◊Westen Lauridsen i Voxstrup hans Schiødebrev til Biscop Niels Friis i Viborg og hans Eftterkomere paa en Gaard i Heydtz i Vegerby Sogn. 1511^a.◊

[Orig. Senere (jfr. 10203) til Aalborg Helligaandskl. Arkiv.] Udtog anført i Registratur fra 18. Aarh.: NLA. Aalborg Bispearkiv, Pk. 1 (◊Ældre Reversaler◊), Fortegn. paa ældre Gavebreve Fasc. 3 Nr. 21.

a) Aaret er urigtigt. Niels Friis var død før 1511 (*Acta pontif. Dan. V Nr. 4160*), og Brevet er utvivlsomt ældre end 10203.

— Vidne af Nierdu Sognestævne om en Skov, der hører til Szøllinge Kirke.

[Orig. paa Papir. Søllinge Kirkes Arkiv.] Udtog anført i FLA. Søllinge Kirkes Regnskabsbog 1578-1663. *ÆA. V. 1073*. [12008

Dag? »5. Ett tingsvinde paa papir ar 1511 aff den gaard Huam, haffuer ligit till Borbiere kircke i mandtz mind.«

[Papir. Borbjærg Kirkes Arkiv.] Udtog anført i Hardsyssels Provstis Registratur S. 85. [12009]

— »65. Ett perckementz sandmendtzbreff paa Wilbierig kirckis jord och eyendom. Aar 1511.«

[Perg. Vilbjærg Kirkes Arkiv.] Udtog anført i Hardsyssels Provstis Registratur S. 157. [12010]

— »6. Ett perckementz laugheffd paa Huam. Aar 1511.«

[Orig.] Udtog anført i Hardsyssels Provstis Registratur S. 86 (under Hjerm H.). [12011]

— »42. Hennrich Giøes schødebreff at haffue sollt Torbenn Oxen i gord i Langthuid i Sielland och wdi Schouffsgord i gord, ii gorde i Schugerup och i gord i Gielldstedt, ii gorde ligger i Schouffhuß i Borse herrit. Dat. 1511.«

[Orig. Torbern Oxes Arkiv; (?senere til) Nielstrup (Musse H.) Godsarkiv.] Udtog anført i Fortegnelse over Breve, som Margrethe Brahe 1612 leverede paa Nielstrup til Esge Krafse, S. 16: Lunds UB., De la Gardieska saml., Barnekow I. [12012]

— »Las Christensen Byefoget til Vendelboe Byeting, Las Tøgerben Borgemester, Mouridtz Nielsen Prest og Capellan i Hiøring, Peder Laußen, Jep Poulsen Raadmand, Madtz Pederßen, Madtz Udtßen udstedde Christen Stien Tingsvidne af 12 Dannemænd Peder Svenningßen, Ingvord Nielsen, Anders Nielsen, Peder Jenßen i Aistrup, Eskild Laußen, Jacob Mogenßen, Las Olevßen, Jens Laußen, Peder Jenßen, Oluf Pederßen, Madtz Pederßen, Mogens Pederßen; som vandt, at Dam og Damsband sønden op til Hylden er Christen Stiens rette Endeel til Linderomsgaard, og den Jord, Proust Simon af Børlum lod indsvære i Marken fra Linderumsgaard, det er forn^{te} Christen Stiens rette Endeel, og hands rette Alfahrvey er fra Gaarden sønden ud fra Gaarden med videre. Daterit 1511. No. 16.«

[Orig. Linderumgaard Godsarkiv.] Udtog [efter Peder Dyrskjø]: Ny kgl. Saml. Fol. 558 Bl. 23 a og RA. Langebeks Saml. Pk. VI, Ark q. [12013]

— »Tingsvidne udsted af Thomis Sivordßen Foget til Vennebjerg Herredtz Ting, Just Nielsen af Ellinggaard Vebner, Morten Bryst i Hiøring, Peder Jenß, Jep Laußen, Søm[!] Pederßen vidner, at velb. Christen Stien af Strandbyegaard fik 8 Dannemænds Vidne, som er Las Laußen af Hvidsted, Niels Myrk, Michel Nielsen, Svend Nielsen, Hands Tueßen, Johan Anderßen, Olev Svendßen og Las Schanke, saa vandt, at Dam og Damsbond sønder op til Hyldested og dend Jord, Proust Simon i Børlum lod føre Trette paa, er rette Eindeel til Christen Stiens Gaard Linderomsgaard med videre. Dat. 1511. No. 21.«

[Orig. Linderumgaard Godsarkiv.] Udtog [efter Peder Dyrskjø]: Ny kgl. Saml. Fol. 558 Bl. 23 a og RA. Langebeks Saml. Pk. VI, Ark q. [12014]

Dag? »Tingsvidne udsted af Thomis Sivordßen Foget til Vennebjerg Herredtz Ting, Niels Otteßen Vebner, Jens Rougtved, Peder Clemmindßen, Jens Bruun, Olef Skanche og Olef Pederßen, at velb. Christen Stien fik otte Dannemænds Vidne Jens Verumb, Peder Clemmindßen, Michel Nielßen, Niels Stechelßen^a, Las Hals, Anders Baßi, Stephen Pederßen og Niels Hellißen; som vandt, at de saa, velb. Christen Stien lod læse Landstingsdom paa den Jord, som Jens Stien og Thomis Jenßen paa Joen Veffertßens Vegne med Loughefd indvortet til Linderomsgaard, at Niels Clemmindßen Landstingsdommer og Niels Skriver havde dømt samme deres Loughefd ved fuld Magt, saa længe til Biskop og Bygdemænd den loulig felder. Dat. 1511. No. 22.«

[A. Orig. Linderomsgaard Godsarkiv.] Aa. Udtog [efter Peder Dyrskjøt]: Ny kgl. Saml. Fol. 558 Bl. 24 a og RA. Langebeks Saml. Pk. VI, Ark r. [12015]

a) Aa, den anden Tekst: Stechensen.

— »Niels Brahes bekiendelsebref, adt hann ingen miere thiltale haffuer till her Hendrich Krummedige for, huis irringer dennom haffuer wer[rit] emellom. Dateridt 1511.«

[Orig. Henrik Krummediges Arkiv.] Udtog anført i Fortegnelse 1608 Juli 18 over Breve, som var indsatte i »Helliggiestes« af Hr. Esge Billes Arvinger, og som Esge Bille til Valden annammede. RA. Privatark., Esge Bille Jørgenssøn 1608 Juli 18. [12016]

— »Ditto« (∴: Aasum Herredstingsvidne) »at Christine Mortens i Davinde skjødede til Knud Madsen ibid. al Rettighed til hans iboede Gaard. 1511.«

[Orig. Odense »Stiftsarchiv« (∴: Amtsarkiv).] Udtog af Vedel Simonsen: RA. MS. »Vedel Simonsens Indberetninger angaaende Odense Byarchiv og andre Provincialarchiver 1811. 1814«, Aug. 1811 I (Læg 2) Nr. 813. [12017]

— »Anden Gang er igien 1608 dend 25 januarii ved Bog Herreds Ret Kong Hansses Brev^a om Peder Jørgensens Eiendom foreviist med mange flere Gaarden tilhørende Breve, iblandt[!] et Skifftebrev Aar 1511 af Wissenberg Birckeræt udstæd, der forklarer, at af Eiendomsrettighed er Gaardens Jorder skifft imellem Arvingerne.«

[Orig. — Udtog anført i Højesteretsdom 1734 Marts 23 mellem Peder Jørgensen og Anders Christensen af Aarup paa den ene og Hans Simonssen Amtmand over Assens og Hindsgauls Amter paa den anden Side; Brevet paaberaabes af de første.] Højesteretsdommen indført i Protokol for Kommission bestaaende af Landsdommer Hendrich Bille og Amtsforvalter Jens Baar og nedsat 1746 Maj 20 mellem Amtmand Hans Simonssen paa den ene Side og hans Bonde Peder Jørgensen med hans Søn Jørgen Pedersen af Aarup paa den anden Side^b. Den nævnte Kommissionsprotokol S. 210 (1930 ejet af Proprietær F. Hjort, Baagegaard pr. Tommerup). — Brevet af 1511 kaldes i RA. Højesterets Voteringsprotokol 1734 flere Gange et Sognevidne (Bl. 30 a (»det gl. Sogne-

vidne 1511 udviser klart, at det ej har været Bygningen allene, men og Eiendommen, som dend Tiid er skiødet, thi det nævner Krogs Eng^{a)}, 30 b, 31 a). [12018

a) Om dette jfr. Udaterede Breve. b) Om Sagen jfr. *F. Hjort, Træk af Midtjyds Historie og Topografi (Otterup 1927) S. 82-96.*

Uden Dag. Ick Gotke vam Mer hebbe eyn tit lanck ghe-rosteret gheleghenn up Gotlant unde hyr tho Koppenhagen in Dennemarken dorch der orsake haluen, dat me anders nycht geweten heft, men dat ick tho hus gehoret hebbe tho Lubeke edder tho Sunde edder tho Rosteke; unde also eyn rat van Hamborch vor my gheschreuen heft an konyck Johan, des heft syne gnaden anghesen eyn rades schryuent unde bede framer lude unde heft my quyt gegeuen. Des hebbe ick synner gnade ghedan eyn rechtwardyghe orffede, dat ick syne gnaden, ghesliken ofte warliken heren, rytterenn, amluden, foedenn unde alle syner gnaden undersaten, dat ick unde alle [ander]e van mynen weghenn dar nement up sake sal. Des tho wartekenn dyt myn eghenn hantschryfft, de ick geschreuen hebbe to Koppehaghenn; dar auer geuest is Kasper Danuart unde Andrees Mor unde Hans Bussennschyttenn unde sych mer framer lude anno 1511.

Gotke vam Mer.

Papir (Orig.) uden Spor af Segl. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Indl. t. Registr. samt henlagte Sager). [12019

— »Wir Fridrich erbname zw Norrweghen etc.« haben dem erbern Micheln Brandt weilent unnser hofdiener 40 gulden reinisch zw seinen obligenden nothsachen par auß der handt gelihen, die er uns doch inn seinem abscheiden unnd bisher nicht wider gegeben; welche von im in der gûthe ader mit recht zu erfordern wir unnsern vollen gewalt Erharten Wintergerst unnserm dagelichem hofdiener hirmit beuolen haben. Bitten darauff alle unser herren ohmen und swagere unnd sunst von den anderen unseren amtsverwesern, gericht unnd stattholderen, so von gedachtem unnserm machthaber ersucht werden, begeren im ader seinen volmechtigen beholfen zu sein unnser gelt von unnserm schuldiger oder seinen erbnehmen inn der guthe oder mith recht zu erfordern unnd einzubringhen, sy darauff nach vergnûgter schuldt durch unnsern volmechtigen zu quittirn. Sulchs wôllen wir in geleichem unnd vil grôsseren umb euch alle nach gebur verdienen unnd inn gnaden erkennen. »Zw urkundt etc.«

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 44 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1511) Marts 26 og (1511) Marts 31). [12020]

Uden Dag. Allen kónigen, geystlichen unnd wertlichen churfursten, fursten, grauen, fryheren, prelaten, rittern, knechten, burgermeistern, rethen der stett, gerichtzheldern, gemeinheiten unnd sunst einem yeden fügen wir Fridrich »etc.« wissenn, das unnsere hofdiener Erhart Winntergerst in willens ist auff diser reise sich anheim sein öldern unnd frundt, auch sunst umb versehens unnd erfahrung willen by andre fursten, herren unnd frundt zu ersuchen. Ist darauff an euch alle unser bith unnd beger, ob der genant Wintergerst zw euch keren unnd umb ettwas zu sein obligen ansuchen wurde, ir wóllet in beuolen habenn gnad unnd furdernuß zw erzeigen unnd, ob es von nóthen, mith geleithe, uff das er mit syner hab velich durch ewer lannd durchziehen móge. Sindt wir zu uerdienen unnd zu erkennen allzeit geneigt. Daran thun die unnsere unnsere gantz meinung. »Zw urkundt etc.«

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 44 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1511) Marts 26 og (1511) Marts 31). [12021]

— An marggraue Joachimen zu Brannndennburgk. »Fridrick vonn Gotz gnadenn.« Lieber ohem unnd swager. Nach e. l. abscheiden von unns haben wir der k. w. zw Dennemarckhen von wegen des antregers unnd genawsuchers unwillens zwischen synen k. w. unnd unns uff meinung, wie e. l. unns angegeben, geschriben, die unns geantwurt, wie hirinne verwart e. l. wirdt vernemen. Diweil dann sollichs unns zw mehr malen begegnet, wir auch jetzundes inn unnsere schreiben unns den antreger unnd losenman namkundig zu machen gebetthen unnd doch ny auch ditzmals nicht mógenn vorstenndiget werden, wer der anseger sye, mussen wirß inn seinem werd beleiben lassen; wólenn unns doch nicht destminder nimmer anders gen seinen k. w. denn brúderlich unnd, als einem fursten gezimbt. beweisen. »Datum etc.«

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 45 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1511) Marts 31 og (1511) Maj 22). [12022]

— An den konningk zu Schottland. Avuncule charissime. Lator presencium, natus ex nobili sanguinie[!] Benedictus de

Allefelt, subditus ac quondam familiaris noster, propter exercitium et rei militaris amplioem indagacionem regna aliena, singulariter tamen regnum magestatis vestre visitare ibidemque magestati vestre famolari statuit. Quare maiestati vestre supplicamus eundem pro familiari acceptare vel ad alios reges et dominos, quando ei placuerit, intuitu nostro scriptis graciosis promorere[!]; quod nos obsequiose promereri semper studebimus. Ex arce nostra ducali Gottdorff.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 45 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1511) Marts 31 og (1511) Maj 22). [12023]

Uden Dag. Ich Jachim Reuenntlawe to Gram wonafftlich hebe »van dem dorchluchtigenn etc. myneme gnedigen herren« eine quittantzen uff 700 mr. lubisch lutennde, de gemelter myn gnediger herre burgschap haluenn vann mynet wegenn deme gestrenngen heren Nicolawes Lutzawn ritter myneme swager inn vergnúgungen etzlicher ansprack, so he van wegen synes wiues myner suster als umbe ir susterteil an mir zu haben vermeinte, entrichttet, an breue unnde ßegel unuersert entfanggen. Gelobe m. g. h. der quittantz ok uthgegeuene 700 mr. haluen, welcke ick doch syne f. g. wede gegeben unnde betalt, vor allen ansprack ganntz schadlos zw halden unnde, ob dat van nódenn, auch de quittantzen also unuersert, wie ich die entfanggen, domit, als vil de notturfft erfordere, to bewysen syne f. g. to uerantworten unnde wederumbe inntobringen trewlick. »Zu urkunndt hab ich fur mich unnd myne eruenn etc.«

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 49 b (Brevet, der formentlig er konciperet i Hertugens Kancelli, har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1511 Juni 3 og (1511) Juni 8). [12024]

— *Reg. *9752.* Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 49 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1511 Juni 3 og (1511) Juni 8). *Jahrb. f. die Landesk. der Herzogth. X. 173.* [12025]

— An burgermeister unnde ratmanne to Hamborch. »Fredrick etc.« Ersamen wysen leuen getruwen. Wy heben jw schriuen der to unnd affur haluen den van Lubegk nicht to donde mit innligennder k. w. van Dennemarkhen jw togeschykten schryfften vernommen unnde van der k. w. des verbots haluen gelyckmetige schryffte entfangen, darupe eynen gemeinen lanndtach tom Kyle upe sonndach na visitat. Marie jegen auendt dar to irschynen verschreuen. Is darumbe an jw unse gutlick begere, dewyl gy

touern auer dem gemachten fredenn twyschen dussen lannden unnd den van Lubegk geweßt, gy wyllet ok ettlicke jwe rades geleder upe den suluen dach jegen Kyl by unns verfertigen unnde verfürdern, dat jw sindicus Albertus Kranntz doctor, unnse leue andechtige, mitkomen môchte. Daran do gy unnse gefellige unnd ganntze meyninge inn gnadnn to irkennenn. Datum Gottdorpe.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 57 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1511) Juni 26 og (1511) Juli 8; men nærværende Brev maa være før Søndag efter visitatio Marie, 3: før Juli 6). Udtoget: *Hanserecesse 1477-1530 VI. 111.* [12026

Uden Dag. An Aßwen van Schwykelde. »Fridrich etc.« Erbar leue besonnder. Jw schriuen de gefenngknuß an hern Lagen Vren geclegt belanggende heben wy abermals entfangen, unnd is war, dat wy jw touern in antwerdt behenndet, jwe vorigk schriuen an k. w. to Dennemarcken lanngen to latenn; dem dann also gescheen, sonnder anders nicht van syner k. w. erholden, dann dat syn wirde des gefenngknusße ok des suluen orsacke, worumb id an syner k. w. geschyckten sendeboden solde beganngen syn, mit jw gar nicht wuste unnd unns also nichtz to hanndeln verteykennt. Dewyl dann er Lagen Vren ok nicht anheym geweßt, unnde wy van der sacke sunst keyne berichtunng gehat, heben wy darinne sonnderlichs nicht gewyßt to hanndlen, wyllennt dannocht der sakenn unnd allen teylen tom besten nicht unnderlaten dusses jwe schriuen an k. w. gen Dennemarken mit der ersten bottschaftt, de unns vorfellet, gelanngen laten, der dat sulue ern Lagen, welcker nu inn Denemarcken anheym is, vorhalden wirdet syne antwort to hörennde; wat unns dann thom hanndel denende wederumb tokomet, wyllen wy jw nicht vorenthalden. Datum Stenborg.

Zedula inposita: Ok bericht unns doctor Albertus Kranntz dechant to Hamborch, wo eyner van synen dienern van jw gegrepen ok noch der gefenngknuße nicht entledig[t] sye, welckes wy unns to jw nicht verseen hetten, ok ny orsak eyns sulken jegen den unnsen to vben gegeuen. Is darumb unnse beger, gy wyllet de, so noch van doctor Kranntzes denern bestricket, stracks unnd ane entgeltnuße quit schelden. Synnt wy inn gnaden to irkennen geneigt. Datum ut supra.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 58 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1511) Juli 8 og 1511 Juli 8). [12027

Uden Dag. »Fridrich.« Duchtige leue getrue. Als junst uff Badeleck an dem neyhen deiche widerumb ein diff eingelauffen, welchs vor den wintterflutten widerumb geslagen sein muß, ist an dich unßer beuelh, dw willest mit allem vleisse bey unsern unsertassen[!] im Strande vorfurdern, den leuthen, den der deich beykomt, mit schiffen und stortzen, ßo meiste ßie moge, und wenehr sie dorumb furdern werden, zcu hulffe zcu komen, unnd sulchs nicht nachlassest. Doran geschidt unßer ernste meynugh. Datum. An Wonicken Knutzen.

In simili forma an Iber et Walken.

Uns auch mit dem aller ersten eine halbe last bottern auffschicken; sindt wir in gnaden zu irkennen gneigt. Datum ut supra.^a

Afskr. med Rettelse: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 60 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1511 Juli 4 og 1511 Juli 9). [12028-29

a) Det er ikke klart, for hvor mange Efterskriften gælder.

— An byschoff zw Sleßwigk. »Frederick etc.« Erwerdige rat unnd getrewer. Vor unns hat klagende bericht unne unnderthane Nyß Peterssen, wo he mit synen lagesludenn eyne eydt, daran im ere, auch leyb unnd gut, des er gutenn bewey hat, an eynem hylligen dage, welchs allweg im selben rechtenn gewonnheit geweßt, gegeben hette, darumb ir in unnd alle syn lagesluthe syder paschen im banne gehalden hettet; uff welches syn berichten wir unns erkundet unnd gefunden, das sichs auch danischem rechten also heldet, das eberürt eyde zw allen zeyten, keyne außgenomen, gegeben werden mögenn, des ir auch zuuor berichtet syn; darumbe billich die unnsen so lang bennisch nicht soldet enthalden habenn. Darumb ernnster myninge begeren, ir wollet Nyß Peterssen sampt synen lagesludenn strax auß dem banne verkundigenn unnd sonnder entgeltnisse absoluiieren, sy unnd die unnsen fortmer by alter gewonnheit unnd rechte bleiben lassen. Daran geschut unne ernnste myninge; inn gnaden zw beschulden. Datum Hadersleue.

Commissio principis per se.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 62 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1511) Juli 20 ell. 27 og (1511) Juli 22). [12030

— »Frederick etc.« Vor unns unnd unnsen redenn, so unns bywarenn, ist irschynen unne unndersate Hanns Stapel burger zw Hadersleuen unnd anredte Cristina Wolffes burger-

inne darsulues unnd anddere eres mannes eruen, wo de eme eyn susterdeyl nach eres mannes tode vorenthilde, das selbige auch durch syn manichffeldig fordern nicht hette van ir irlanngen môgenn. Dargegen sich Cristina Wolffes hat hôren lassenn, das Hans Stapel uß eres mannes gûter eyn volkommen susterdeyl unnd mehr entfanngen hette. Uff sulcke rede heben wir inn recht absagenn latenn, sindtemal Cristina Wolffes keynen noch-hafftigen bewyß, damit Hanns Stapels muter irs susterdeyls auß irer vater unnd muter erbe ußberatenn were, verbrechte, soll Hanns Stapell von dato uber 6 wochenn, wa das keyn feyrtag is, were es aber eyn feirtage, den nechsten dage zuuor, 11 syne frundt zw sich nemenn, wesennde sulfft zwelfft, unnd sweren, was seyn muter van ires vaders unnd muter gut zum susterdeyle enntfanngen, unnd das selb also beweren so gut das gewest, widerumb innbrynngen; wennehr das gescheen, sollenn die erbenn, er furdere schiffтинге geschicht, eyn itzlicher sulfft zwelffte swerenn, wo gut vater unnd muter gut, alse syn muter doruß quam, waß, dem selbenn denn also nach unnd darauff Hanns Stapeln van wegenn syner muter eyn volkomen suster-teyl volgenn schall. »Zw urkundt«.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 62 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1511) Juli 20 ell. 27 og (1511) Juli 22). [12031

Uden Dag. An byschoff zw Sleßwigk berürenndt die sannt Johannser zw Riffenn. »Fridrich van Gotz gnadenn.« Erwidiger rat unnd getrewer. Us hirinn bewartenn unnsers heren bruders schrifften werden ir syner k. w. meinung vernemenn, euch darauff wol wie gepurlich halten. Datum Gotdorff.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 63 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1511) Juli 20 ell. 27 og (1511) Juli 22). [12032

— An Jórgen Basseck. »Anna van Gotz gnaden.« Erbar liber getrewer. Dyn schreibenn unnd, das du uns unnsem beuel na bariet unnd federn bestellet heffst, hebben wy vernomen, dych daruffe wederumbe to uorstenndigen, ob wy de noch to hebben gesynnt wern eder nicht. So geuen wy dy darupe to irkennen, dat wy der suluen nicht mer behoff hebben; magst darumbe de inn annder wegk weder auwerden[?] eder auffsagen; nemen doch nichst deß weniger dynen gehapten vliß zw danckh an, wöllenn den auch inn gnaden zw erkennen nicht vergessen.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 70 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1511 Aug. 11 og 1511 Aug. 12). [12033]

Uden Dag. An Hanns Knutzen zw Hwsem. Lieber getruer. Uns hat N. inwoner zcu Sleswig und seine hausfraw mehr dann eins geclaget, das er dir gestein brucket, und er, her die arbeit alle zumellenbracht[!], mit liebeskranckheit befallen sey, dorumb dw ime auch von der gethannen arbeith sein verdintten lon nicht geben willest, das uns gantz unbillich beduncket unnd nicht wenig befremdet. Ist dorumme unße ernste meynugh unnd befel, dw dich mit im ader seiner haußfrawen berechen und, alßuil sie dir abuordinet, strax entrichten und alßo erzzeigen wollest, uff das wir furder clagens derwegen nicht gewarthen dorffen. Doran geschidt unser ernste meynugh. Datum.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 73 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1511) Aug. 21 og (1511) Aug. 28). — Sstds. Bl. 72 b findes en ligeledes udateret, med en anden Haand skreven, senere helt overstreget Koncept til et Brev til samme Adressat i samme Anledning. Brevene er i Indholdet væsentlig overensstemmende, men stilistisk ganske afvigende; i det overstregede Brev hedder Klageren »N. steinbrugker«, og hans og Hustruens Klage gaar ud paa, at »se dat jenne, so dw gedachtem steinbrugker darumb, dat he dy in dynem houe, den he to steinbrucken angefanggen, gearbeydet, ehr he de suluige arbeit to ende gebracht, mit dem gewalt des allweldiggen, dat ist mit kranckheit synes liues, angrepen, dordorch er syderher tor arbeit undedellich[?] gewest unnd noch darto unuormoglich is, schuldig bist, van dy upe manich irfordern nicht haben bekommen mögen«. [12034]

— *Reg. *9691* (med Dag c. Aug. 21). Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 73 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1511) Aug. 21 og (1511) Aug. 28). *Dipl. Flensborg. II. 63* (med Dag Aug. 21). [12035]

— An amptman to Gottdorp. »Fredrich etc.« Duchtige leue getruwe. Unns hefft bericht Peter Jonsen unnse unndtersate unnd innwoner to Husem, wo dw em 40 gulden schuld haluen 15 dage de darinne to betalen angesettet hebest. Dewyle em nu Clawes van Aleuelde unnse amptman to Tondern 35 gulden reinisch, de em noch van des dickes wegen unbetalt ußsten, schuldich, so is an dy unse ernste beger und meyning, wyllest Peter Jonssen solcher 15 dag erlaten unnd daran syn, darmit ehr derhaluen nynen schaden haben dörffe; wyllest ok de 35 gulden by unnsem amptman to Tondern, de he dy van synt wegen vernögen schall, annemen unnd mit Jachim Witorp

bestellen, dormit gedachter Peter Jenssen derhaluen furter nicht angefochten werde; weiß he aber öuer de 35 gulden schuldich is, wylle he stracks auer betalen. Dat wy dy, doran gerichtten mogest, nicht wolden etc.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 73 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1511) Aug. 21 og (1511) Aug. 28). [12036]

Uden Dag. Reg. 5486. Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 74 a. *Staatsbürgerl. Mag. VIII. 731* (i Registranten har Brevet modsat Aftrykket hverken Sted eller Aar, idet Dateringen kun lyder: »Datum«; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1511) Aug. 28 og 1511 Aug. 26). [12037]

— Reg. 5487. Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 74 b. *Staatsbürgerl. Mag. VIII. 731* (i Registranten lyder Dateringen (modsat Aftrykket) kun: »Datum«; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1511) Aug. 28 og 1511 Aug. 26). [12038]

— »Zcigewner«. Allen geistlichenn unnd wertlichen, prelaten, rittern, edelleutenn, vogedenn, herdesuogenden, bunden, lantsten, unsern lieben andechtigen und getreuen thun wir Fridrich »von Gots gnaden etc.« zcu wissen, das junghere Jurge auß Egipten uns berichtet, wo er mit seinem volke willens sey strack durch unser landt nach andern landen zcu reiße, uns umb ein geleithe im zcu sulchen schleunigen durchzcoge zcu gebn gebethen; uff welchs sein bithen wir im unser geleithe uff recht dißmal 14 dage langk geben haben; begern gedachtem jungkere Juger[!] mit seinem volke sulch unser geleithe die zzeit auffrichtig zcu halden. »Zcu urkundt.«

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 76 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1511) Aug. 31 og (1511) Sept. 1). LDipl. [12039]

— An burgermaister unnd rathmanne to Bremen; in simili forma an rath zw Stade. »Fridrich etc.« Als nu bald die zeit auff Heyliglanndt und den heringfangk darselbst zw schicken gewonnlich ist, dahin wir auch unnsere volmechtigen gleich in uorzeiten zw fertigen gedenncken, ist darumb unnsere gütlich beger, ir wellet den jhennen, so von euch unser lanndt Hylliglanndt, die vischeri eder sunst irer narunge daruffen suchen werdenn, beuelhen unnsere vogt oder geschickten volmechtigen in allen sachen gehorsam unnd bystenndigk zw syn, unnsere lanndt unnd fyschery darsulues vor mutwilligem uberfalle unnd

aufflossen irs bestenn vlis helffen beschirmenn; unnd weß sich des unnsere vogt oder vollmechtigen uff syn anroffen also zw ewern ußridern versehen soll, begern wir by jegenwærdigem an unns unnd by jwerm bysitzer an unnsen geschickten uff Hylliglanndt ewer schriftliche antwort unns darna zw richtenn. Datum Morkerken.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 77 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1511) Sept. 1 og (1511) Sept. 3). [12040]

Uden Dag. Reg. 5475. Afskr. med Rettelser: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 77 b. *Michelsen, UB. zur Gesch. des Landes Dithmarschen S. 103* (i Registranten har Brevet modsat Aftrykket intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1511) Sept. 1 og (1511) Sept. 3). En til Brevet hørende Seddel, som findes i Registranten Bl. 81 b, men er udeladt i Aftrykket, angaar ikke Slesvig. [12041]

— Wir burgermeister unnd rathmanne der statt N. bekennen vor allen unnd sonnderlich vor heren Fridrichen etc., unnsere g. h., dat ein schep van ettlicken seherouern in der sehe genomen unnd up syner f. g. strome de Stör gebracht werdenn is, da by sich syn f. g. nicht anders dann förstlich ertóget, dat schep mit allen inhebendenn gúdern hat dóuen laten, so lanngge unnsere borger N. und M., den sulck schep mit den innhebenden gúderen gehórt, des s. f. g. unnsere bewyß, den wir in darauff gegeben heben, entfangen^a, nakomen syndt, dat schep irfordert unnd beide schep unnd guth, wie es zcu stede kómen ist, von s. f. g. volkomlich entfangen heben; darumb wy unnde de gedachten unnsere borger, ire byplicher, och alle de jhennen, de umbe erent wyllen doen unnd laten schóllen, unnd sunst eyne ydern, de anfordrung van wegen des scheps móchten hebben, unnsere g. herren, alle syner f. g. dynere unnd, wer hirunder verdacht syn móchte, uthgenommen de handtatigen gantz quidit sagen; sonder ab des ymandes to wreken vornemen wurde, dat wy dat ganntz hinderen wyllen, mit verzeihung aller behelff der rechte, die den unnsere behelfflich syn móchten. »Zw urkundt unnd gewisser sicherheit haben wir etc.«

Afskr. med en enkelt Rettelse: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 78 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1511) Sept. 3 og (1511) Sept. 3). [12042]

^a) Dette Ord er tilføjet i Margenen, uden at det er helt klart, om det skal indføres netop her.

— »Fridrich etc.« Dusse unnsere copman unnd leue getruwe Hinrick Doctor ist wyllens in unnsere ok andern lannden syn

kopenschap to driuene unnd unns ok ettlicke guder, so wy im beuolen, to unnsem sulues behoff to kopene. Darumbe wy alle herren unnd fursten, erer leue stedeholder unnde beuelsheber bitten, den unnsen ernstlich beuelen, jw Hinrick Doctor wyllet laten beuolen syn em gunst unnd guden wyllen to bewysen dorch jwe ok unnse lanndt velich wanken to laten und sonnderlik ok, wanner he dat van jw forderende werdt, mit geleydt gutwyllyg to besorgen. Dat szint wy umb eynen ydern na gebor to vordinen, to beschulden und to irkennen geneigt, und is van den unsen also entlich[?] to willen[?].

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 80 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1511) Sept. 3 og (1511) Sept. 14). [12043]

Uden Dag. *Reg. 5484.* Afskr. med Rettelser: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 81 b. *Staatsbürgerl. Mag. VIII. 729* (i Registranten lyder Dateringen (modsat Aftrykket) kun: »Datum«; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1511) Sept. 3 og (1511) Sept. 14). [12044]

— An Henrich Rantzaw zcu Flensburg amptman. Duchtige lieber getruer. Uns bericht unser hoffdiner Sweder von Kerssenburg, wo er im zcum besten 100 ader 120 ochssen ungeuerlich zcu koffen beuolenn, dorbeneben das er zcu Steindorpaw erfaren, das nymandt ochssen außgestatet, er habe den des koniges von Denemargk briff ader sunst seiner koniglichen wurden ader deinen willen; derhalben Swerder selbst zcu dir kompt; dorumb gutlich begern, ist dieß zcu thun, do wollest im sulche ochsen ungehindert ausstaten. Sindt wir in gnaden zcu erkennen gneigt. Datum.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 82 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1511) Sept. 3 og (1511) Sept. 14). [12045]

— An Wälcken Wydyssen. Ersame leue getruwe. Unnse ernnstliche meininge unnde beuel is, wylles stracks unnse schep, so wy to Husem ligend hebben, unnd darto dry de besten schep, de darsulues to Husem syn, beth huuten[?] up den stram legen unnd de mit hagelbussen unnd scharpentunern, so de van Husem hebben, na aller nottirfft uthrichten unnd dat jeniger maten nalaten. Datum Gottorp.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 83 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1511) Sept. 3 og (1511) Sept. 14). [12046]

Uden Dag. An Iwer byschop to Ripenn. Fredrich. Erwerdige leue andechtige unnd getruwe. Weiß sick unnsere undertane Heynigke Dudusche van Sleßwigk van jw beclaget, hebben gy uth hir innligender erer clagschrieff to uernemen; und so dem also, were unnsers bedunckendes nicht föglich mit der armen fruwen gehandelt. Begern darumb gütlich, dewyle gy jw des affgestoruen prauestes guder unndertogen hebben, gy wyllen genanter frwen eren verdienten lidlon daruan ok kleyder, geschmucke unnd, weiß er dess dorch jwen vogede van hannen bracht is worden, one weygeringe entrichten unnd se dusser unnsere vorschrift geneten laten. Daran do gy unns sonder danncklich to wyllen, in gnaden tegen jw wederumb to beschuldenn. Datum Gottdorp.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 83 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1511) Sept. 14 og 1511 Sept. 22). [12047]

— *Reg. *9707* (med Dag Sept. 14 ligesom i det nedennævnte Aftryk). Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 84 a. *Dipl. Flensborg. II. 64* (i Registranten lyder Dateringen kun: »Datum«; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1511) Sept. 14 og 1511 Sept. 22). [12048]

— An Clawß von Anefelt zcu Thundern. Duchtige lieber rath unnd getruer. Wir habenn dein schreibenn der 229 ochsen halben und, das dw die uff unser beliben 1 par umb 5 gulden myn eins orts angenohmen, vorstanden und sein des kauffs der massen gesetiget. Begern dorumb, dw willest die ochßen unsert halben annehmen und die allesamt uns gen Gottorff strax schickenn; haben auch mit Henrich Rantzaw reden lassen, der sulchs und, das die ochsen durch unnsers heren bruders des koniges gebithe gehen, zcu fride ist. Datum.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 84 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1511) Sept. 14 og 1511 Sept. 22). [12049]

— *Reg. 5485*. Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 85 a. *Staatsbürgerl. Mag. VIII. 729* (læs: Hußem auff dat diffe vir schiffe ligen - zcu schickenn *willens sindt*. Begern - zcu faren - Datum. An - et Iber.) (Brevet er saaledes helt udateret; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1511) Sept. 14 og 1511 Sept. 22). [12050]

— *Reg. 5493*. Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 85 a. *Michelsen, UB. zur Gesch. des Landes Dithmarschen S. 102* (i Registranten lyder Dateringen (modsat Aftrykket) kun: »Datum«; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1511) Sept. 14 og 1511 Sept. 22). [12051]

Uden Dag. An Hans Rantzaw amptman zcu Segebergk. Duchtiger lieber rath unnd getruer. Ewer schriben belangende das anpart, ßo er Otten seligen ader nu seinen kindern an unsern neyhen deiche beykompt, mit besluß euch zcu vorstendigen, ab der dag zzwischen er Henrich Bruchdorp und den unsern von Eckellenfordt seinen vorgang haben ßolde, haben wir vorstanden und wissen nicht, das er Otten kindere nu an dem deichen etwaß vorsewmen mogen. Dorzcu sal der dag auch unsert halben, wie beredt, nicht abgeslagen, ßondern gehalten werden; mit beger an euch douon nicht zcu bleiben. Sindt wir in gnaden zcu erkennen gneigt. Datum.

Afskr. med Rettelser: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 86 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1511) Sept. 14 og 1511 Sept. 22). [12052]

— *Reg. *9710* (med Dag Sept. 22 ligesom i det nedennævnte Aftryk). Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 87 b. *Dipl. Flensborg. II. 65* (i Registranten lyder Dateringen kun: »Datum«; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1511 Sept. 22 og 1511 Okt. 10). [12053]

— An den rath von Lubeck. Sich beclagen unßer lieben getruen hindersassen und undertanen Hartig Wonsflitt und Claws Hacke, das ewers rats mitgliedmaß er Herman Mißmans außligers in der se inen eine schutte mit hoppen, solte, glaße und bir geladen harte bey Eckellennfurdrt gleich in der hauen mondach nach crucis exaltacionis sollen genohmen haben, welche gut doch nicht in Denemarg, ßonder in dat furstenthum Sleswig vorsaget unnd vorkaufft gewest ist, wie sie des villeicht genugsame certificacion furbrengen mogen. Derwegen und wo im alßo, were dem gemachten friden gantz zcugegen gehandelt; ist dorumb an euch unser gutlich beger, ir wellet gdachten ewern ratsfrundt weißsen mit seinen außligern zcu uorschaffen gmelten unßern hindersassen ire schut mit den entwaldigkten gutern widerzcugeben ader nach widerrunge zcu bezcalen und euch beweißsen, sie dießer unser furschrift genossen haben, empfinden. Sindt wir in gnaden zcu beschulden gneigt. Datum.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 87 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1511 Sept. 22 og 1511 Okt. 10). Udtog: *Hanserecesse 1477-1530 VI. 300* (med Dag Sept. 22 ell. snart efter). [12054]

— An Hinrich Rantzaw amptman zu Flenßborch unnd in gelicher form gantze manschafft. Duchtige leue getruwe. Uff jungst gehalten landtach zum Kyl hebben wy dy unnd andern

laten ertellen, wat mit twen schepen, de Benedictus van der Wysch in der see gerouet unnd darmit one unnße geleyde unnd wyllen uff unnsen strom de Stör gekomen, gehandelt were, darbeneuen unnse tömelicke erbedinge, der dw sonnder twiuel noch indechtich bist, uber welche unnser hanndelinngge und erpieten sich Benedictus beneuen Clement van der Wysch offentlicher veide wider uns und de unnsern annympt unnd an nechst-uorgangner midtwegken^a umb zeigers 10 uns zwen beslossene brieff gen Gottdorff geschickt und des selben tags zu midtach Clawes Breyden inn syneme hws auerfallen, geslagen unnd gefanngen, unns doch usß den briefen, ob die genugsam seyn zu uerwaringe irer ehr und furnemens unerkenntnisß nicht erinneren mögen, derwegen rede unnd mannen uff sondach nach Dionisy gein Kyl samtlich vorschriben. Is darumb an dich unnser ernstliche meyninge, dw willest gewarnet, dartzu mit pferden, harnisch unnd knechten geschicket syn auffsehen zw habenn, ob dw einich geschrey im lannd oder sunst ettwas vornemest, mit allem vlyss nazuylen, auch wegeschlachbom begraben unnd zwmachen lassen, dartzu uff bestimpten sondach nach Dionisy gen abendt bynnen dem Kyl selbis zum landtach erschynen, den dynngen, souil noth, helffen na trachten unnd in jenger maten ussenbleiben. Daran geschuth unnser ernnsteyninge. Datum.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 88 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1511 Sept. 22 og 1511 Okt. 10; af Note *a* med den tilhørende Tekst fremgaar, at nærværende Brev maa være fra Tiden Okt. 2-8). — Sagen vedrørende Benedict og Clement v. d. Wisch's Strid med Hertug Frederik frembyder et godt Eksempel paa, hvilke Vanskeligheder der kan opstaa, naar man som i nærværende Udgave forsøger at drage en Grænse mellem Slesvig og Holsten, saaledes at man vil medtage, hvad der angaar Slesvig og Slesvigere, men forbigaa, hvad der angaar Holsten og Holstenere. Benedict v. d. Wisch selv maa sikkert betragtes som Slesviger (*Dansk biograf. Lexikon* XIX. 91; *Danm. Ad. Aarb. XLVIII. II. 83* (hvor hans Forældre angives anderledes end i *Dansk biograf. Lexikon*); jfr. *Jahrb. f. d. Landeskunde der Herzogth. IX. 485*). Men selve den Begivenhed, der gav Anledning til Bruddet mellem ham og Hertugen, var, at han kaprede et flamsk Skib og sejlede med det ind i Floden Stör i Holsten. Og de første Breve i Hertug Frederiks Registrant, der omtaler denne Sag, nævner kun et eller to »roueschepe« uden at anføre v. d. Wisch'ernes Navne; og da disse Breve tilmed for største Delen er stiledede til Lensmænd og Adelsmænd i Holsten (Bl. 55 b, 63 a, b, b, 71 b), er de forbigaaede, hvad der svarer til den i nærværende Udgave i Almindelighed fulgte Regel, at originale Breve, der hører hjemme i holstenske Arkiver,

forbigaas. Paa samme Maade er udeladt en Del senere Breve i Registranten, der ganske vist nævner v. d. Wisch'ernes Navne, men er rettede til Lensmænd og Adelsmænd i Holsten og nærmest omhandler lokale Forsvarsforanstaltninger mod v. d. Wisch'erne (Bl. 93 a, b, 128 b, 129 a, 130 b). Derimod er medtaget en Del Breve i Registranten, der vedrører v. d. Wisch'erne, men er rettede til Udlændinge og ikke angaar specielt holstenske Forhold. [12055

a) Af Registrantens Bl. 90 a (trykt *Stemann III. 149*) ses, at hermed menes: mitwochen na Michaelis, ☉: Okt. 1. Det maa da være urigtigt, naar Brevenes Modtagelse i Registrantens Bl. 132 b henføres til mitwecken nach Dionysy, ☉: Okt. 15.

Uden Dag. *Reg. *9861.* Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 89 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1511 Sept. 22 og 1511 Okt. 10; Dateringen i *Regesta* maa saaledes være urigtig). *Stemann III. 148.* I Aftrykket er forbigaaet en »Cedula imposita« m. m.: »Wöllet unns auch by jegenwerdtigem ader sunst mit dem aller ersten vorstenddigenn, wes des in ewern gebietenn mit geleiten unnd auffenthalt der zweyer von der Wysch geschehen sy ader noch zugeschehen vorsehen söllenn; unns darnach zw richtenn habenn. Datum ut supra.

In simili forma an marcgrauen Jochachimen, ducem Magnopolensem, Sassen, Brunswigk, Lunenburg et ad episcopos Münster, Bremen, Hildesheim, Ferden, Munden, Belborn, graue van Frießlandt und grauen van Schomborch mutatis mutandis, nisi petitionem et conclusionem findestu by dem zeichen []^a also lutend: b« »Ewer lieb fruntlich bitten unns hanndlung mit dem schiff auch darbeneben unnsrer gnedige erzeigung jegen Benedictus unnd rechtz verbietung, dartzu e. l. unser hirinne mechtig sein soll nottdurfftig zw bedencken unnd daruber den selben Benedictus und Clementem van der Wisch keins enthaldens, underslieffens oder furschubs in und dorch e. l. furstenthumen und gebieth vorgunnen nach gestatten, so bestellen die selben, so sy darinne betroffen, angenomen und wol verwart mochten enthalden werden sich an gelich und recht benögen zw lasßen und also hiran beweisen, wie e. l. in geleichem fall und rechtz verbietung von uns gethan gernne nemen wolde. Sint wir fruntlichs vleiss zu uordienen allzeit geneigt; unnd wes wir uns des vorsehen söllenn, e. l. beschribene antwort. Datum etc.

Item als an die lubschenn an Curt von Veltheim, Hinrich von Salder unnd Diderich Opperßhwsenn mutatis mutandis, et petitionem et conclusionem, wie hernach volget: Ist derhalbenn an euch unnsrer gütlich ansynnen unnd gantz vleissig begern, ir wöllet unnsrer handlung und vil gnedigs erbietten den von der Wisch von unns geschehenn bewegen und sy zw bestricken oder anzunemen mit allem vleisß nachgedencken, auch andere, die euch dinnstlich unnd nutz sein mögen, dartzu gebrechenn mit vorsprechenn, ob sy daruber einichen schadenn lydenn oder nhemen wurdenn, das wir in den selbenn wie billich wider auffrichtenn unnd erstatten wöllenn, auch so es euch gerathen beduncken wirdet, by unnsrem ohmen dem hertzogen van Brunßwigk etc., dem wir

allen handel hirneben geschriben unnd auff sein lieb zw recht erpotten hebben unnsen vianden inn seiner lieb gebietten mit allem vleiß nachtodrachtenn furdern unnd furtsetten unnd an dem allen gantz keine mühe, arbeit noch vleiß sparen. Das wöllenn wir umb euch mit bsondern gnaden zu erkennen in kein vergessenn stellenn. Hettet ir auch sunst ettwas wissenns von den gedachtenn unnsen vianden eder eren anslegen, die euch doch entlegen, so dat gy darto nicht doen, mochtet ir unns die selbenn, wie unnd wo wir in nachstellen solden, unuerzoglich inn schrifften vormeldenn. Datum. « [12056-58

a) Tegnet har af typografiske Grunde ikke kunnet gengives. b) Fortsættelsen findes Bl. 95 a.

Uden Dag. An bischoff zw Sleßwigk. Erwirdiger rath unnd getrewer. Wir haben ewr schreiben sampt inligendem Dittmerschen breue vornemen unnd wissen die meinung, so wir zuuor geschribenn, sindemal de unnsen von Hamburg unnd anndern von Staden unnd Bremen sick mit unns umb beganngne freuel vordragen, nicht zw andern; woldet ir nu dem selben so nach ettwas by der sach mit dem ersten mit fruntschafft unnd wissen handeln, wolden wir euch dartzu umb gnediger zuneigung unnd vleissiger bith willenn wol gestatten, auch ob es die notdirfft forderte, gernne darbeneuen schickenn. Datum.

Afskr. med Rettelse: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 91 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1511 Sept. 22 og 1511 Okt. 10). [12059

— An den rath von Hadersleue. »Wir Fridrich etc.« fugen den ersamen unßern liebenn getruen burgermeistern und rathmanen zcu Hadersleue zcu wissen, das uns unßer lieber andechtiger her Michael Petri thumhere zcu Hadersleue gebethen im ein steunge ader citation wider Wilhelm Schotten ewern burger etzliches geldes haluen, das er auff einem hauße mit euch zcu haben vormeindt, zcu vorgunen. Die wiel wir ader ßo mit merglichen geschefften behafft, haben wir die sach vor uns zcu furdern und rechtlich zcu erkennen biß uff der unschuldigen kinder dach ader des nehsten dages dornach ungeuerlich vorlenget. Es hat ader nichts destweniger her Michael gewilliget gdachtem Wilhelm sein gelt strax zcu geben uff das hauß mit dem ersten rewmet[!]. Domit wir nu der sach halben ungemachs nicht lenger gewartten dorffen, so ist an euch unser beuel, ir wollet die schrifft des contracts uber das haus wolbesehenn und den Schotten weyßen sein gelt zcu empfangen und das hauß nach der tzeit, als er sein gelt entpfanget, ßo lange gebrauchen, als er deß ßolde gebraucht haben, wenn das gelt zcu rechter tzeit auffgesaget und außgelosset were und nicht lenger;

were ader keine tzeit in dem briue vorramet, das denn das haus nach der empfangnis des geldes in 10 ader 12 dagen geremet sey, derbeneben gnanten Wilhelm wyßen uff bestimpten unschuldiger kinder dach ader den nehsten dornach vor uns zcu erscheynen unser erkenntnis von wegen des geldes anzuhoren und nicht ussenblüe; wenn ßo er nicht erschynet, müssen wir er Michel Petri mit seinem geistlichen rechten wider yn zcu procediren vorgunnen, dorauß er hirmitt magk gewarnet sein sich dornach zcu richten, auch wissenschaftt von dem Schotten nemen, das her ader sulch gelt, ßo lande[!] dorauß mit rechte gescheiden, zur stete bliue, und das nicht anders halden. Datum.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 91 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1511 Sept. 22 og 1511 Okt. 10). [12060

Uden Dag. An Tede Volquarts. Lieber getruer. Uns bericht unser unthaniger unnd auch lieber getruer Urbann Satler zcu Sleswig, wo er jungst zcu Hußem mit dir gespil und reddlich als gut als 15 gulden reinisch angewonnen habe, welchen gewinst dw im mit handtrauff gewalttiglich widergenommenn, des er sich hochlich beclaggt mit bit im derhalben zcu uorgunnen ßo uil, recht sey. Dieweil wir dann nymandes geburlichs rechten wissen zcu wegern, doch dir zcum besten domit bis her vorzogen der zcuorsicht, dw wurdest dich mit ime in der gute vortragen, das doch nicht gescheen, ist dorumb unße ernste meynugh, dw wollest Urbann Sattler bey dießen seinen bottenn die 15 gulden an alle vorzcihen ubersenden; dann wo dw sulchs nicht thun wirdest, müssen wir zcu deinem freueln anders gedeneketen und wider dich vorhelffen ßo vil, recht ist. Datum.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 92 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1511 Okt. 10 og 1511 Okt. 21). [12061

— An den bischoff von Sleswig. Erwirdiger rath unnd getruer. Unns berichtenn mitt hochlichem beclagenn unser unterdanen und auch lieben getruen Hans Broderssen, Hans Wonigkßen und Hans Payssen, wo sie von ewer eygen person erstlich und dornach durch mandat in den bann ewers officials halben, den sie doch dozcumal, als sich der widerwil mit seinem knechte in Strande erhaben, nicht gesehen nach gesprochen, vorkundiget wurden sein und dorinne hochlich beschwert; und wie wol wir berichtet, das die sach einen anstandt bis nach Michaelis haben

solde, dorbey auch unser cantzler zcu Hawßen gewest, so sie dennoch der anstandt durch euch gar nicht gehalten, sonnder die bestimpten unser underthanen strax in bann vorkundiget, des wir uns nicht vormuthet hetten. Ist dorumb nachmals unser vleissig beger, wo die leuthe nicht mehr, den sie uns berichten, an ewern official, der vil newickeit vornympt, vorschuldet, ir wollet sie ane entgeltis der beschwerungh des bannes entledigen; hetten sie ader schult, die selben lassen anstan, ßo lange wir personlich zcu samem komen und, als vil noth und recht ist, von wegen der unsern handeln mogen, auch mittlertzeit den bannen relaxiren. Sindt wir mit gunsten zcu beschulden allezeit geneigtt. Datum.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 92 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1511 Okt. 10 og 1511 Okt. 21). [12062]

Uden Dag. *Reg. *9716* (med Dag Okt. 10 ligesom i det nedennævnte Aftryk). Afskr. med Rettelser: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 93 b. *Dipl. Flensborg. II. 66* (i Registranten lyder Dateringen kun: »Datum«; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1511 Okt. 10 og 1511 Okt. 21; jfr. *Hanserecesse 1477-1530 VI. 300*). [12063]

— *Reg. *9725.* Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 96 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1511 Okt. 21 og 1511 Nov. 11; nærværende Brev maa dog i alt Fald være før Nov. 4). *Dipl. Flensborg. II. 68.* [12064]

— *Reg. *9731* (med Dag: før Nov. 16). Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 96 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1511 Okt. 21 og 1511 Nov. 11). *Dipl. Flensborg. II. 69* (med Dag: Begyndelsen af Nov.). [12065]

— Ad Hamburgensßes. Ersamen weißen lieben getreuen. Auß etzlichen gebrechen, ßo sich neben dem gemachten friden zwischen dießsen furstendomen und den von Lubeck geursacht, haben wir mit den von Lubeck eynen dag uff nehstenn mon-dage nach Martini zcum Kil zcu halden angesetzt, auch des landes und unser rethe dorzcu vorschriben. Die weil ir dann zcuor alle wege uber dem handel gewest, so ist nu abermals unser gutlich beger, ir wollet uf dißmal auch etzlich der ewern son-dags nach Martini zcu abende gein Kil vorfertigen, mondags dornach mitte bey deme handel zcu erscheynnen und nicht aussenbleiben. Sindt wir in gnaden zcu erkennen alletzeit ge-neigtt. Datum.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 97 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1511 Okt. 21 og 1511 Nov. 11). Udtog: *Hanserecesse 1477-1530 VI. 300.* [12066

Uden Dag. Ad Lubicensis. »F.« Wir haben in einem ewerem brieff verwart gfunden ein copien einer schrift von Benedictus von der Wisch außgangen, darinne er sein mutwillig furnemen mit offenbarlichen lugen gedenncket zw beferben, vermeinend sich durch sulch sein warheit sparenn ungelumpffs by den, die dess thuns nicht gruntlich bericht, zu erwerben. Unnd wiewol unnoth were die selben gen euch zcu uerantwurten, denn ir des handels und unnser erbietung Benedictus geschehenn auß unnsern vorigen schriftenn genugsam vorstendiget, dennoch und domit die der sachen unberichtet mochten von euch dusser lugen bericht nemen, haben wir die copien unuerantwurt by uns nicht enthalten wöllenn. Unnd als Benedictus im anfang seins schreibens, das wir einem, der schel und gebrechen mit den Hollenndern und Engellschenn gehatt, gnedig gewest were sein recht zcu ermanen, anzeiget, ist dasselb dermassen gehandelt, das einer genandt Arndt Rewber, der vor einem jar vor uns geclaget, wie er richtige zuspruche zcu den Hollenndern, Engellschen unnd annderen hette, mit manigfaltiger bith im zu ermanung seins rechtenn enthaldes in unnsen furstenthumen zu uergunnen; als wir aber seiner sachenn wenig grundes bfunden, habenn wir im sein bitte ganntz abgslagenn, das Arndt[!] Rewber nicht annderst zeugknusß gebenn muss, wenn als Benedictus und er mit den andern in der sehe gewest, ire rewbery darinne gethan und nach unnsern stromenn gelauffen, hat Arndt Rewber neben andern knechten Benedictus als irem hawptman trewlich gewert, er sölle von unnsern hofen und stromenn beleiben, denn sy deßhalbenn kein vorleff oder gunst by uns wustenn; welchs wir mit Arndt Rewbers brieff unnd sigel wol anzeigenn mögenn. Unnd als forder gemeldet sy hettenn den Engellschenn 1 schiff genomen, ist als wol das ander zuuor eyn gantze erdichte unwarheit, den das schiff, so sy genomeu, nicht in Engellandt, sonnder zw Brugk in Flannern und einer andern statt nicht weit von dar zw hws gehöret; des wir genugsam beweiß von beydenn stetten entfanngen, darauff auch das schiff unnd guth, wie es in unnser gebieth komenn, wider gegeben. So aber Benedictus im endt syns schreibens seinen frundt Clementz von der Wisch wyll nachdeils entschuldiget unnd vor seinem knecht hinder sick gezogen, lassen wir inn synem werdt unnd wöllenn

euch hirmit syner gesparten warheit erinnert habenn, zuuersichtig, ir werdt uß unnsrem vorigen schreiben gelegennheit der sachen unnd unnsrer zimlich erbiethen ermessen, Benedictus unnd synen helffern daruber keins enthaldds in eweren gebiethenn gestatten, sonnder bestellenn, wo sy darinne antroffenn wurdenn, anzunemen unnd zu bestrickenn. Synnt wir inn besonndernn gunsten zu beschulden allzeit geneigt. Datum Gottdorff.

Cedula imposita: Auch erfarn wir, wie Benedictus unnd seine helffer kurtzlich uß eweren hauen unnd jachten mit ewern dienern im land zcu Holsten gewest unnd wider in Traminde gekomen sein; derhaluen auch begern, ir wöllet verschaffen, sulchs nicht mehr geschehe, unnd das die mit gewest, mochten gestrafft werdenn. Datum ut supra.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 98 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1511 Okt. 21 og 1511 Nov. 11). [12067]

Uden Dag. An den konig von Denemarg. Lieber bruder. Auß inligender copien haben e. k. w. zcu vornehmen, was die ersamen unser lieben getruen von Hamburg an uns geschriben. Die weyl sie sich dann zcu gewonlichem b[er]ggelde^a irer geborgen guter erbitten, so ist unser bith, e. k. w. wolle yn als unsern semptlich die guter vor geburlich berggelt ane andere entgeltnis widergeben und sie dießer unser vorbettlich schrift genissen lassen. Sindt wir in bruderlichenn treuhen mit unsern dinsten alletzeit zcu uordinen gneigt. Datum.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 101 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1511) Nov. 25 og 1511 Dec. 13). [12068]

a) Forlægget: breggelde.

— An hertzog Henrich den eldern von Brunswig. Lieber ohme. Ewer lieb itziges unnd voriges schribenn unßer vinde von der Wisch halben sampt fruntlicher irbidungh zwichenn uns und yn gutlich zcu handelnn, und das wir die unsern bey e. l. biß gen Loenburg uff nehsten sonnabendt^a fertigen solden, haben wir in fruntlicher dangsagungh vernohmen; unnd wil wol uns die tzeit gantz kurtz gefallen, so das wir deß handels vorlengerungh ader gerawmern dag wol hetten leiden mogen. Dennoch haben wir e. l. zcu gefallen etzliche der unsern auff bestimpten sonabenth zcu abende ader sondags dornach gut zzeit bey e. l. zcu Loenburg zcu erscheynnen der selben meynugh anzuhoren, auch unsern gelimpff und handellungh, wie wol es

etzlicher maß zcuor in unsern schriffthen gescheen, muntlich zcu entdeckenn vorfertigett, wollen dorzcu und e. l. beger zcu statten den von der Wisch bey dießem dage von dato diß briffs 8 dage lang vor uns, die unsern und die umb unsern willen thun lassen sollen, unser geleithe gegeben haben, doch also das sie sich mit iren helffern unser lande nach gestalten sachen enthaldden. Geben zcu Gottorff.

Cedula imposita: Auch vorsehenn wir uns gentzlich, e. l. werde vorfugen, unsere geschickten der von der Wisch zcu irem hin unnd widerreißen auch velich zcu sein. Sindt wir ume e. l. zcu uordinen gneigt. Datum ut supra.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 101 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1511) Nov. 25 og 1511 Dec. 13). [12069]

a) Mon Nov. 29? se 12070.

Uden Dag. An Magnus hertzogen zcu Sachsen. Lieber ohme unnd gefatter. Es hat unser ohme herre Henrich der elder zcu Brunswig unnd Luneburg hertzog an uns geschriben etzliche der unsern bey seyne lieb gen Loenburg uff sonabenth vor andere^a zcu schicken, dem wir zcu geleben willens sein, e. l. bitten unsern geschickten ein velich geleide in e. l. landen und wider in ir gewarsam schriffthlichen zcu geben. Sindt wir umb e. l. zcu uordinen allewege gneigt. Datum.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 102 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1511) Nov. 25 og 1511 Dec. 13). [12070]

a) Mon Skrivfejl for Andree? I saa Fald Nov. 29.

— An rath zu Lubegk. Unnserm erbietten nach uns in den gebrechenn k. w. von Dennemarcken und euch entwyschen güttlichs oder rechtlichs handdels zu gestatten habenn wir ewer antwurt in schriffthen entfanngen. Dewyle wy dann darinne befunden, das sich der curfurst unnsere swager her Joachim marcgraue zu Brandenburg die irrungen zu uertragen understanden, vorsehen wir uns, sein lieb werde darinne fruchtbarlichs zcu handeln keinen vleiss sparenn; darzu wir auch, wo es von nõdtenn, des wir uns doch nit verhoffen, gerne ungesparten vliss ankeren wõllen. Datum.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 102 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1511) Nov. 25 og 1511 Dec. 13). Udtog og Brudst.: *Hanserecesse 1477-1530 VI. 301.* [12071]

Uden Dag. Dn. Julio Romane ecclesie summo pontifici ego Ffredericus heres regni Norwegie, dux post devota pedum oscula beatorum paratissimum animum obediencie. Cum prepositura ecclesie Slesuicensis, que inibi dignitas curata statim post pontificalem maior ac de jurepatronatus principum et heredum meorum tamquam ducum Slesuicensium ex indulto apostolico existit, per mortem Eggardi Hayngk presbiteri, prepositure ultimi possessoris, vacet, sanctitati vestre dilectum mich[i] Baltasarum Rantzowen, clericum Lubicensis diocesis, propter virtutum eius merita presento, supplicans sanctitati vestre, quatenus presentationem admittere ac in vim jurispatronatus Baltasarum ad preposituram instituere et investire seu institui et investiri ceteraque necessaria fieri mandare dignetur, ab altissimo premium et a me obediendi voluntatem receptura. Datum.

Koncept (med mange Rettelser, hvoraf en stor Del skyldes, at Brevet oprindeligt har været affattet baade i Hans's og Frederiks Navn). RA. Hert. Frederiks Reg., Blad indklæbet mellem Bl. 103 og 104. — Jfr. 11963, der sagtens giver Brevet i dets endelige Form. [12072

— An heren Cristofferen bestedigten coadjutor des ertz-bischoffthumbs zcu Bremen, administrator des stifts zcu Ferden, hertzog zcu Brunßwig und Lunenborch. Erwirdiger furst, lieber ohm. Ewer lieb hat one allenn tzwiuel unnser ohme her Heinrich der elter zcu Brunßwig unnd Lunenborch hertzog geschriben, was meynung sein lieb zzwischen uns und Benedictus und Clement von der Wisch der irrungen und vheyde halben, so sy sich ge[n] uns angenommen, zcw Lowenburg mit unnser geschickten bis auff unnser beliebenn, welchs wir e. l. in 14 tagen ungefärlich eroffen solden, gehandelt habe. Demnach wir e. l. zcu uernemen geben, das wir die hanndelung, wie wol uns die nachteylich, angenommen und alle irrungen der sachen halben zzwischen hir und mitfasten in ruhe gesatz, so das die von der Wysch unnser, der unnsern, auch aller der, die umb unnsert willen doen und lassen sollen, und ok dess gefangnen Claws Breyde unnd syner fruntschafft bis dohin unbefart, und im gleichen wir, Claws Breyde, seine fruntschafft und anddere die unnsern dieser unnd aller annderer sachen auch bis zcu mitderfasten der von der Wisch unbeschediget bleiben sollen. Welche unnser geleyt wir in der gestalt hirmit gegeben, doch also das wir von yn sulch geleith mitler zeit auch geleytlich zcu halden unnd die sach wie geschriben beruen zcu lassen durch e. l. vorstenndiget werdenn, unnd wöllenn wie zcu Lawem-

burg mitbescheyden auff geburlich anrögen unnser rethe mit der von der Wysch fruntschafft bynnen der zeit zu gutlicher oder rechtlicher hanndlung gerne verordnen. Das wir e. l., der wir fruntlich dynst zu bewysen allzeit geneigt, auch dem verlass gemeß, nicht habenn wöllenn vorenthaldenn. Gebenn zu Husem.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 104 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1511 Dec. 17 og 1511 Dec. 11). [12073]

Uden Dag. Vi Hannß Konge hilser eder, som boer i Hing H. Vi byder hos eder Hr. Prebiørnn Podbusk R. vor Mand og Raad og Peder Skram, at I rette 6. »wgedag«, som dette vort Brev læses, møder for os paa vort Retterting med, hvis Bevisning I har imod hveranden paa nogen Jord og Ejendom, kaldes Bredholm, som vi havde givet Peder Skram »wor« Breve og Forfølgning paa, mod hvilke Hr. Prebiorn lod tage Genbrev. Thi lad det ingenlunde, saa fremt at hvilken af eder ikke da møder, da hjælper vi den, der møder, til Rette, saa vidt Ret er i Sagen. Datum[!].^a

[Orig. Voldbjærg Godsarkiv.] Afskr. fra c. 1650: Ny kgl. Saml. Fol. 1507, 1. Nummerering Nr. 10. [12074]

a) Brevet, som i Afskriften er uden Aar og Dag, maa være yngre end 11744, men ældre end 11863.

— *Reg. *9753.* Papir (trykt; med Angivelse i det nedfr. nævnte Aftryk af, hvad der er tilskrevet; jfr. ogsaa det nedennævnte Faksimile) med ubetydelige Rester af 1 Segl paatrykt forned: Mulig G. 463. Anders Billes Arkiv; senere i Museet for nord. Oldsager^a (Kgl. Bibl. (Udstillingen Nr. 463)). *Kirkehist. Saml. II. 104*; Faksimile: *Lange, Analecta bibliographica Tavle IV* (jfr. *sstds. S. 42-43*, *Lauritz Nielsen, Dansk Bibliografi 1482-1550 S. 24* og *Nord. tidskr. f. bok- och biblioteksväsen XVIII. 264*); dansk Oversætt.: *N. V. Nielsen, Præstø Købstads og Klosters Hist. S. 448.* [12075]

a—a) *Saaledes Kirkehist. Saml. II. 103.*

— Udtog: *Falck, Samml. III. 211.* Er 11752.

— Udtog: *Fyhn, Kolding S. 55* og *Eliassen, Kolding fra Middelalder til Nutid S. 231*; *Reg. *9755.* Er 11804.

— *Staatsbürgerl. Mag. VIII. 732*; *Reg. 5489.* Er 11876.

— Udtog: *Fyhn, Kolding S. 54, 223* og *Eliassen, Kolding fra Middelalder til Nutid S. 231*; *Reg. *9754.* Er 11974.

— *Staatsbürgerl. Mag. VIII. 728*; *Reg. 5483.* Er 1512 uden Dag (RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 151 a).

— *Staatsbürgerl. Mag. VIII. 731*; *Reg. 5488.* Er 1512 uden Dag (RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 149 a).

Uden Dag. *Hofman, Adelsmænd III. 392*; Udtog: *Hvitfeld VI. 282, Fol. 1081 L. 4*; *Reg. 5480**. Se Udaterede Breve.

— »34. Knud Gyldenstiern haffuer mageschiff till Peder Oxen en boell i Kraguig i Lalland. Dat. 1511.◀

[Orig.] Udtog anført i Fortegnelse over Breve, som Margrethe Brahe 1612 leverede paa Nielstrup til Esge Krafse, S. 15: Lunds UB., De la Gardieska saml., Barnekow I. — Aaret maa anses for urigtigt, og Brevet maa være yngre end 1513. En Peder Oxen vides ikke at leve 1511 (jfr. *Danm. Ad. Aarb. XXIV. 340-42*); og der kan sikkert ikke paavises nogen, der har haaret Navnet Knud Gyldenstjerne allerede 1511 (jfr. *Hist. Tidsskr. 5. R. I. 557*).

— *Meidell, Bille-Ættens Hist. II. 18 Note 1* nævner 2 paa Svanholm opbevarede Pergamentsbreve, det ene af 1511 og det andet af 1519, som Hjemmel for, »at Navnet Eske er en Forkortelse af Eskjeld◀ og ikke bør skrives Esge, men iøvrigt uden Angivelse af Brevenes Indhold. Disse Breve er imidlertid ikke fundne i Arkivet paa Svanholm, hvorimod det er ganske tydeligt, at det af Meidell citerede Brev af 1519 er identisk med et, der endnu ejes af Familien Bille-Brahe, men er dateret »twåbände femhundraede oppaa thett nyttende oc tywffue◀, altsaa 1539 (Apr. 29). I Betragtning heraf og af, at Meidells Øvelse i at læse saa gammel Skrift næppe har været stor, ligesom hans Ry for Nøjagtighed ikke er det bedste, synes det rimeligst at antage, at det Brev, som han henfører til 1511, er et, som endnu ejes af Familien, men som i Virkeligheden er dateret »anno domini tusinde ffemhudre ffyrii thiffue paa thett andett◀, altsaa 1542 (Juni 7). De 2 Breve af 1539 og 1542 har samme Udsteder og er begge udstedte til Esge Bille, hvis Fornavn ganske vist i Brevet af 1542 stadig staves »Eskii◀ og ikke Eskil. Meidell har da sandsynligvis læst Aarstallets »thiffue◀, der er det første Ord i en ny Linie, som »eleffue◀ og overset baade »ffyrii◀ og »paa thett andett◀ — en Forklaring, der vel er ret dristig, men set paa Baggrund af Forvekslingen af 1539 med 1519 ikke kan anses for udelukket.

Brevbøger: Kancelliet: Optegnelsesbog: *Danske Mag. 4. R. II. 286* (c. Febr. 2), 286 (Marts 1; 3 Breve), 286 (Marts 4), 287 (Marts 4; 2 Breve), 287 (Marts 5; 3 Breve), 287 (Marts 12; 3 Breve), 287 (Marts 20), 288 (Marts 20; 2 Breve), 288 (Marts 22; 2 Breve), 288 (Marts 23; 2 Breve), 288 (Marts 26; 3 Breve), 288 (Marts 27), 288 (Apr. 1), 288 (Apr. 22; 2 Breve), 289 (Maj 5), 289 (Maj 15), 289 (Maj 19), 289 (Maj 23), 289 (Maj 27; 2 Breve), 289 (Juni 4; 2 Breve), 290 (Juni 16), 290 (Juli 4), 290 (Juli 8; 2 Breve), 290 (Juli 14; 2 Breve), 290 (Juli 15; 2 Breve), 290 (Juli 16), 290 (Juli 26), 291 (Juli 26), 291 (c. Juli 26), 291 (Aug. 8), 291 (Sept. 4), 291 (Sept. 5), 291 L. 20 (ell. kun L. 24)-26 (c. Sept. 5; mindst 2 Breve), 158 L. 11-36 (Sept. 8; med Liste S. 157 L. 22-158 L. 10), 158 L. 37-159 L. 10 (Sept. 8), 291 (Sept. 12), 291 (Sept. 21), 291 (Sept. 22), 291 (Sept. 28), 292 (Sept. 28), 292 (Okt. 12), 292 (Okt. 20), 292 (Okt. 23), 292 (Okt. 27), 292 (Nov. 14), 292 (Nov. 16), 293 (Nov. 18), 293 (Nov. 19), 293 (Nov. 26), 293 (Dec. 8), 293 (Dec. 10), 293 (Dec. 13), 293 (Dec. 17), 294 (Dec. 17), 294 (Dec. 28), 297 L. 35-300 L. 6 (uden Dag). — Kong Hans's Brevbog: *Aarsberetn. fra Geheimarch. I. 45* (Apr.), 44 (uden Dag), 47 (uden Dag). — Dronning Christines Brevbog: *Danske Mag. 4. R. V. 94* (Juni 2-6), 94 (Juni 12).

Registraturer: Kongens Arkiv: *ÆA. IV. 33, 34* (= V. 36; Aug. 10?), 35 (= V. 36); se ogsaa 11712, 11760, 11771, 11777, 11860, 11913, 11926. — Lunde Ærkebisp: *ÆA. IV. 330, 359, 359, 360, 360, 360*; se ogsaa 10574, 11716. — Lunde Kapitel: se 11962. — Børglum Kapitel: *ÆA. III. 96*. — Viborg Bisp: *ÆA. II. 296* (Febr. 18 ell. 25), 285 (Apr. 15), 286 (Apr. 15)?, 352 (Juni 29), 310 (Juli 14), 341 (Juli 31), 318 (Aug. 31), 351 (Okt. 20), 255 (Nov. 24), 241 (ell. Aar 1530), 241, 246, 290, 312, 324. — Aarhus Bisp: *ÆA. II. 89* (Febr. 13), 89 (Marts 8), 36 (Maj 26), 10 (Juni 17), 147 (ell. Aar 1506). — Ribe Kapitel: se 11935, 11947, 11949, 11969. — Slesvig Kapitel: se 11725. — Tommerup: *ÆA. IV. 372*; se ogsaa 11748. — Antvorskov: *ÆA. IV. 65, 65, 66, 76, 82, 82, 102, 103, 106, 122, 239*,

253; se ogsaa 11917, 12000. — Roskilde Claræ Kl.: se 11921. — Skovkloster: *SRD. IV. 348, 395.* — Maribo: *ÆA. III. 275, 291.* — Odense St. Hans Kl.: *ÆA. V. (642 (1054)).* — Aalborg Frue Kl.: *ÆA. III. 23, 70.* — Alling: *ÆA. II. 173, 176.* — Hundslund: *ÆA. III. 11, 12.* — Mariager: *ÆA. V. 681, 702, 745.* — Tvilum: *ÆA. II. 58* (Marts 20). — Viborg St. Hans Kl.: *ÆA. II. 392.* — Vor: *ÆA. I. 191, 194, 203, 207, 215.* — Øm: *ÆA. I. 233, 245, 270.* — Kirker og Præster i det gamle Fyns Stift: se 11821, 11843, 12008. — *Eline Gøyes Jordebog 357* (Apr. 12), 351 (Maj 19), 436 (Juni 11), 435 (Juli 11), 435 (Juli 14), 95 (Juli 17 ell. 24), 95 (? Juli 17 ell. 24; g), 435 (Juli 28), 436 (Juli 28), 355 (Aug. 9), 437 (Aug. 10), 355 (Aug. 11), 361 (Sept. 22); se ogsaa 11916. — *Adel. Brevkister 50* (Jan. 16), 53 (Jan. 20; = 78), 70 (Marts 10[?]), 42; se ogsaa 11841, 11983.

1512.

Jan. 2. An er Michael Petri canonicum Haders[*lebensem*]. Wirdige leue andechtige. Nach deme gy die irrungen jw und unßem untertanem Wilhelm Schotten burger to Hadersleue entschwischen bey uns wente to rechte mechtig gesettet, dorup wy ock jw und one in der kinderdage nehst vor uns gesteuert in meynuge jw beyden in rechte to entscheide, die weil wir ader mit andern unßen geschefften beladen gewest, gy ock suluest bey uns der haluen nicht angeroget, hebben wy jwe und alle andere sacken wen up deß newgen jars dagk upstottet, die to uorhoren und in rechte to entscheidende, do dann Wilhelm Schotte gehorsamlich erschinen und des rechten wardende gewest iß, doch uns berichtet, wo gy stilschwygende soldet weg-gefahren sein, dat wir in seinem wege laten. Sindt demale gy jwe recht gantz bey uns gesatzt, wy ock dat sulffte also angenomen, so iß unße ernste meynugh unnd willen, gy die sacke allenthaluen berugen laten, ßo lange wy suluest gen Hadersleue komen und mit rechtte uff die sachen kennen; weret gy auerst des verzcoges beschwert, ßo moget gy Wilhelm Schotten seyn gelt entrichten in jw hauß dor nach in 8 ader 10 to reumen, dat he ock to thun gewilliget, und hirentbouen nicht anders handel ader furnehmen. Datum altera circumcisonis.

Afskr. med Rettelser: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 108 a. [12076

Jan. 7. Pernille Erichsdaatter sælger Niels Klemindsen en Søsterlod i Auindsbierrgaard.

[Orig. Niels Clementssøns Arkiv; senere til Mogens Gøyes Arkiv; *Fru Eline Gøyes Jordebog S. 352* (her med Dag Jan. 7), jfr. 327.] Udtog (med Aar, men uden Dag) anført i Rettertingsdom 1547 Apr. 2 (Palme-lørdag) mellem Hr. Mogenns Goyes Arvinger og Niels Skiell til Nyegaard;

Brevet fremlægges af de første. RA. Herredagsdombog 1545-49 Bl. 134 b. *Rosenvinge, Domme I. 101.* [12077

Jan. 7 ell. 8. Hvilken Mand som fæster ^asig at ville give Lov besynderligen ^a en Dag, som han sig selv tilbyder, giver han ikke Loven fornævnte Dag, derfor skal han ikke være mindre Mand eller ^bkrænket enten i ^bHæder eller Ære og ej heller være falden for nogen Sag uden for Hovedsagen; den »wider« ^cSagsøgeren, thi han ej gik sin Lov fornævnte ^dDag. Da skal han være falden for Hovedsagen og intet mere.

[A. Orig.] Udtog (med Overskrift: »Ett preuelegenn, som bleff^e handterit^f for ^gwor naadigste herre^g konningh Hanns oc Danmarckis rigis raad ^hanno domini^h mdxiiiⁱ anden dagenn^j helligtrekonger dag^k wdi herredagen i Kiøbinghaffnn for ^lforneffnde wor naadigste herre^l oc the wendiske stædir«): **Aa.** Thott 4to 1983 Bl. 165 a (med Haand fra 2. Halvdel af 16. Aarh.). — **Ab.** Ny kgl. Saml. 4to 3136 Bl. 160 a (med Haand fra 2. Halvdel af 16. Aarh.). — **Ac.** Ny kgl. Saml. 4to 1304 Bl. 135 a (med den samme Haand som Ab). — **Ad.** Stockholms Kgl. Bibl., Haandskr. B 80 Bl. 163 b (med den samme Haand som Ab og Ac). — **Ae.** Lunds UB., Haandskr. J 4to 33 Bl. 242 a (med Haand fra 1598 ell. 1599). — **Af.** Gl. kgl. Saml. 4to 3129 Bl. 278 b (med Haand fra c. 1600). — **Ag.** Ny kgl. Saml. 4to 1350 (med Haand fra c. 1650). — **Ah.** Gl. kgl. Saml. 4to 3153 (med Haand fra c. 1700). — Et andet Udtog (med Haand fra c. 1600) lyder: »Anno 1512 torsdagenn nest efter hellig tre konger dag udi herredagenn y Kiøbennhaffnn bleff forhandlitt oc dømptt aff koning Hans och Danmarckis riges raadtt, att huilckenn mandt som fester loug och ville giffue besynderlige en dag, som hand sig sielffuer tilbiuder, giffuer hand icke lougenn for^{ne} dag, forschriffuitt staar, therfor skall hand icke vere minde mandt eller forkrenckis udi goetz eller ære oc ey helder verre faldenn for nogen sag wdenn for hoffuittsagenn, oc thenn vinder sagsøgerenn; thi hand ey gick sin loug for^{ne} dag, som forschriffuitt staaer; derfor skall hand vere faldenn for hoffuittsagenn oc ey for merre.« Gl. kgl. Saml. Fol. 1134 Nr. 82. [12078

a—a) Ab: Lov at ville besynderlige give paa; Ac, Ad, Ae: Lov at ville give besynderlige paa; Af, Ag, Ah: Lov at ville besynderlig gaa paa. b—b) Ab, Ac, Ad, Ae, Af, Ag, Ah: forkrænket enten paa. c) Ab, Ac, Ae, Af, Ah: »vinder«; Ad: »winder«; Ag: »widner«. d) Ab, Ad, Ah: forskrevne. e) Ab, Ac: »vaar«; Ad, Ae, Ag: »war«; Af: »wor«; Ah: »waar«. f) Ag: »handretted«. g—g) Mangler i Ab, Ac, Ad, Ae, Af, Ag, Ah. h—h) Ab, Ac, Ad, Af, Ag, Ah: »aar«; Ae: »aar etc.« i) Ac, Ad: »medxl«. j) Ab, Ac: »dag«; mangler i Af. k) Mangler i Ab, Ac, Ad, Ae, Ag, Ah. l—l) Ab: »hans naade, raadit«; Af: »hans naade och radit«; Ag, Ah: »hans naade, raadet«; Ac, Ad: »forscreffne kong Hans«; Ae: »forschreffne konng Hanns«.

Jan. 7—13. Diderich van Vppershusen. Myn gnedige here Frederich erffgname to Norwegen, hartog hefft laten betalen my myn denstgelt unde vor bussen unde 2 pawellune unde allent, wes my syne f. g. in desseme jare ys schuldich geweest; late darumme mynen gnedigen heren aller gemelten schult

quytt. Myn pytzer. Gegeuen in den achtedagen der hilgen dryer konynge.

Papir med 1 endnu overlæbet Segl paatrykt forneden: Samme Signet som under 11822. Hertug Frederiks Arkiv (RA. Gem. Arch. XXXIV. 4). [12079]

Jan. 7—13. Wy Ffrederick¹ erffgename tho Norweghenn, hertoge syn schuldich dem duchtegen Diderick Blomen Hinrikessone 9600 lubesch mr. pennyge houetstols unde 575 mr. lubesch pennyge renthe, alzo tho Lubeck unde Hamborch genge synth, unde dar eyn iszlich guth man dem anderen voll mede don mach im lande tho Holsten ane hale pennyge, tho betalende bynnen den achtedagen der hilgen dryer konynghe erstkamende mit reden pennygen effte mit alzo velen nochafftygen panden, dar Diderick Blome mach mede nemen den summen des reden geldes, tho eyner tydt unde upp eyner stede bynnen dem Kyle effte to eyner anderen sekerenn stede im lande tho Holsten, dar id Diderick behechlich isz syn gelt upp tho borende. Alle dusse stucke laue wy mit unsen medelaueren den duchteghen Hans Rantzow² thom Nygenhuse, Pawell Rantzow Hinrikesson, Clawes van Aleuelt⁴ tho Hadersleue, Otto Rytzerowen to Gottorp, Hinrick van Aleuelde to Tunderen, Gotzyck van Aleuelde to Steynborch, Syuert van der Wysche tom Kyle, Clawes van der Wysche⁹ to Plone amptmanne, Keye Rantzow ock Hinrickesson unde Benedictus Pogwysche Benedictesson¹¹ knapen lauen mit eyner samende hant Diderick Blomen to holdende ock na mede in de hant to lauende, welke tydt he dat van uns medelauerenn eskende is. Unse secreth mit den ingeszegelen unser medelaueren. Gegheuen thom Kyle inn den achtedaghenn der hilgenn dryer konynghe.

Perg. med 11 Segl: 1. K. 106; 2. Li 54; 3. Skjold med Rantzau-Vaaben; 4. Dخلي 20; 5. Skjold, formentlig med Ritzerow-Vaaben; 6. Skjold med Ahlefeldt-Vaaben; 7. Skjold med Ahlefeldt-Vaaben og Hjelm; 8-9. Skjolde med v. d. Wisch-Vaaben; 10. Skjold med Rantzau-Vaaben; 11. Skjold med Pogwisch-Vaaben; gennemskaaret. Senere tilbagegivet til Hertug Frederiks(?) Arkiv (RA. Gem. Arch. XXXII, Indløste Obligat.). [12080]

— Ick Hinrick Goede byn schuldich dem duchtegen Benedictus van Aleuelde her Hanssesson 900 lubesche mr. penyngge houetstols unde 72 lubesche mr. penyngge rente, alzo nu to Lubeck unde Hamborch genge synth, unde dar eyn islich gudtman dem anderen vull mede don mach im lande tho Holsten ane hale-pennyge to betalende in den achtedagen der hilgen dryer konynghe

erstkamende mit reden pennygen edder mit alzo velen voruolgeden nochafftegen panden, dar Benedictus mach mede nemen den summen des geldes, tho eyner tydt unde upp eyner stede bynnen dem Kyle offte upp eyner anderen sekeren stede bynnen dem lande tho Holsten, dar idt Benedictus behegelich isz syn gelt uptoborende, unde dar idt em unentferet blyue. Alle dusse stucke laue ick mit mynen medelaueren Wulff Pogwisch tho Gronholt, Hans Pogwisch tho Doberstorp, Hinrick Pogwisch to Norborch, Olde Otte Pogwisch, Hans Pogwisch vam Knope, Schacke Sehestede to Kohouede lauen mit samender hant woll to holden ock na mede in de hanth to lauende dem Benedictus, welke tydt he dat van uns medelaueren eskende ys, unde lauen vort tho truver hanth alle den jennen, de dussen breff hebben mit willen des Benedictus. Myn ingesegell mit den ingesegelen myner medelaueren. Geschreuen in den achtedagen der hilgen dryer konynghe.

Perg. [med 7 Segl]. Benedikt Ahlefeldt Hanssøns Arkiv; senere til Barritskov Godsarkiv; 1839 med en Del af dette deponeret i Gehejmearkivet. LDipl. [12081

Jan. 8. Laurens Torstesß² i Røgle V. Af min Husfrues Eline Knwttzdotther og min Søns Knwtht Laurensß³ Raad og Samtykke, at betage al Sjælevaade og Trætte, som mellem mig og Hr. Hanss Matsß, som det Alter i Forlening har, som velbyrdig Md. Jes Olsß i Haraberge V., nu salig med Gud, »stigtede« under det største »orghewerck« i Lwnde Domkirke, giver jeg Gud til Lov, Jomfru Marie alle syndige Menneskers Hjælperinde og »pa kalleringe« til Ære og skøder i Hr. Birger Ærkebisp i Lwnd Nærværelse fra mig og min Husfrue en min Gaard i Claxstorp i Oxie H. (Per Paelsß, 3 Skill. Grot) til Jomfru Marie Alter, som Jes Olsß funderede, og til Hr. Hanss Matsß, alle hans Efterkommere, som samme Alter i Forlening fangende vorder, til at opholde med den Tjeneste, som Jes Olsß Gud, Jomfru Marie og s. Laurens til Lov funderede. Hvilken Gaard jeg nu Hr. Hanss Matsß i Hænder paa forskrevne Alters Vegne i Ærkebiskops Birger Nærværelse antvordet har. Afvindes samme Gaard forskrevne Alter, bepligter jeg mig saa god en Gaard i »leylighed« og Rente at lægge til forskrevne Alter inden 6 Uger derefter. Jeg beder Hr. Ærkebisp Birge at besegle dette Brev med mig og forskrevne min Søns Indsegl, som nu til Fundatsen beseglet og vedhængt er. Givet i Lwnd Torsd. efter hellig 3 Kongers Dag.

Perg. med [3] Segl: 2. Eiv 3 (Giedde); 3. Eiv 4 (Giedde); ved 2. og 3. Seglrem forbundet med 9047 saaledes, at det yngre Brevs 2. og 3. Seglrem inden Beseglingen er trukket igennem henholdsvis 3. og 4. Seglrem under 9047. Lunde Kapitels Arkiv (SvRA. Perg. 1500 Marts 25). [12082

Jan. 9. Hans Lawrensß beder Hr. Peder Tøyghesß eller Scriffuer om at skaffe ham Lejde af Ærkebispen af Lwnd til en Rejse til et Sted, hvor han kan faa Absolution.

Papir med 1 endnu overklæbet, brevlukkende Segl: Bomærke uden Omskrift. ^a1746 af Gram foræret til Danske Selskab^a (RA. Privatark., Peder Tygessøn). *Missiver II. 339.* [12083

^{a—a}) Ifølge Langebeks Paaskrift bagpaa.

Jan. 10? *Reg. *9859.* Perg. med 5 Segl: 1. Utydeligt; 2-3. Bomærker; 4. Utydeligt; 5. Bomærke. Ribe Kapitels Arkiv; *ÆA. V. 380* (RA.). *Danske Saml. 2. R. II. 7* (læs: som wore: *Søueren Karlß, Grome Perß, Osther Jenß, Sensius Hansß, Nis Perß, Jes Trouelß, Andhers Lasß oc Hans Ostherß; tissæ*). [12084

Jan. 13. Cordt vann Veltheim szeliger Gotschalkes sone. Noch deme als mick here Frederick arfname des koningksricke Norwegenn, hartige, myn g. h., mick jerlikes 50 guldennd deinstgeldes vorpflicht, de mick 3 jar nastendich sin, summa 150 guldennd, de ick van sinen f. g. entfangen hebbe unnd quitere de sinen f. g. Myt mynem ingesegel. Gescreuenn unnd gegeuenn des achten dages na der hilligenn drier coninge.

Papir med 1 endnu overklæbet Segl paatrykt forneden: Samme Signet som under 9416. Hertug Frederiks Arkiv (RA. Gem. Arch. XXXIV. 4). [12085

— Rasmus Olsß Præst i Lundh. Jeg paa min Moders Vegne og hun med mig har opbaaret af Hr. Vestæ Jenß Kannik i Lundh Guld, Penge, Sølv og anden »ware« for den Arv, som min Moder tilfaldt efter Fader og Moder i »alle deelæ«, som de havde tilsammen at skifte, saa at min Moder lader sig vel nøje efter ret Arvegang, som Loven har med sig; og lader hun ham kvit for »alle tiiltalæ«, om nogen vilde ham for samme Arv stævne. Mit Indsegl. Datum Lundis in octava epyphanie dni. Item stadfæster jeg det Brev, som min Moder tilforn ham givet har under disse hæderlige Mænds Indsegl, som er Henrik Hermitsß og Oleff Haghensß »borgæmesteræ« i Lund, Hemmigh Perß, Jens Kremære og Michel Andersß Raadmænd sstds., som givet var anno 1505.

Perg. [med 1 Segl]. ^a1754 i Antikvitetsarkivet i Stockholm^a (Uppsala UB.). LDipl. [12086

^{a—a}) Saaledes Brocman i LDipl.

Jan. 14. Hans »etc.« Nu sidst vort »mene« Danmarcks Riges Raad var forsamlet hos os i Køpnehaffn, samtykte de os en Gengærd af den menige Mand vore Undersaatter i Schone, om Sueriges Raad besøgte noget »mode« med os der i Landet, og vi derfor eller anden Rigens Lejligheds Skyld personlig gav os did ind i Landet i denne Vinter. Da har nu Sueriges Riges Raad begæret at besøge et »mode« med os og vort Danmarcks Raad i Halmstede; derfor agter vi med det første selv at give os did ind i Landet med et mærkeligt Tal Folk og samme »møde« at besøge, og sammeledes paa det at vi gerne hjælpe vil hver Mand, fattig og rig, til Lov og Rette, forhaabende, at al Ting skal imellem Rigerne komme til en god Ende. Thi beder vi og byder eder alle, ihvem I tjener eller tilhører, at I retter eder efter straks at udgøre os efter ret Mandtal en fuld Gengærd, som I tilforn udgjort har, og som I véd, at af gammel Sædvane været har; og giv samme Gengærd os elskelige N. paa vore Vegne og før den did, som han eder siger; vi har befalet ham den efter ret Mandtal at lade skrive og op at bære; han skal gøre os Regnskab for, hvis han af eder opbærende vorder. Vi vil og, at forskrevne N. ej skal besvære eder med Skriverpenge eller anden Besværing anderledes end, at hvert Sogn skal holde ham en Nat udover med 4 Heste, naar han skriver ret Mandtal. Og vil vi, at ingen skal være fri for forskrevne Gengærd uden de, som af Arilds Tid plejer fri at være. Lad eder alle hertil velvillige findes, som gode tro Undersaatter bør at gøre. Her forlader vi os til; thi lad det ingenlunde. Datum in castro Holbeck fer. 4. post Kanuti ducis.

Samtidig Afskr. (med Overskrift: »Gengerdzbreff till almwen udi Schone anno mdxii«) paa 1 Blad Papir i brækket Folio, der begynder: »Register paa gengerden udi Schone in anno mdduodecimo«; umiddelbart forud for Afskriften findes følgende Udtog: »Ffinge alle myn herres fogether och embitzmen, som gengerd optage schulle, myn herres breff lydende, at thee skulle swodan gengerd optage oc tillsammen legge paa itt stæd, indtill swo lenge myn herre anderledes tilsiiger, doch swo thee forwende i pendinge, fetalie oc andere gode warer, hwes hөө oc straafoeder thee theribland fange, undentagenn myn herres fogether oc embitzmen, som paa veien till Halmstæde besiddende ære; thii thee schulle aff gengerden holde myn herre, som forescreffuit staar«. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Diverse 1481-1571, (B) Nr. 21 b). [12087

— Johannes Laurencii archidiaconus totumque capitulum ecclesie Roskildensis Johanni Petri presbitero Lundensis diocesis. Tue probitatis ac virtutum merita nos inducunt, ut personam

tuam prosequamur favore gracie specialis. Eapropter tibi altare s. Katherine junioris in ecclesia Roskildensi et eiusdem altaris perpetuam vicariam, per obitum Dn. Johannis Jacobi ultimi possessoris eiusdem vacantes et ad nostram provisionem et collationem spectantes conferimus teque instituimus per birreti impositionem et investimus de eodem teque in realem possessionem dicti altaris juriumque omnium eiusdem inducentes. Sig. nostrum capitulare¹. Datum Roskildis die Ffelicis in pincis.

Perg. med 1 Segl: G. 193; gennemskaaret; senere til Roskilde Kapitels Arkiv (Cathariæ junioris Alter) (AM. XXXVIII. 17). LDipl. [12088

Jan. 16? Henneke Rantzow vidner, at han har forliget Hans Knutzen og hans Modparter angaaende Immingstede Skov.

Perg. med 1 Segl: Skjold med Rantzau-Vaaben (nu løst vedliggende). (Statsark. i Kiel, Urk. Schleswig Nr. 33.) *Stemann, Urkundl. Beiträge* S. 46. [12089

C. Jan. 17. *Dipl. Flensborg. II. 75; Reg. *9761.* Se 1512 uden Dag.

Jan. 18. Jeg Niels Jenß¹ Kannik i Viborg vederkendes mig skyldig at være velbyrdig Svend Niels Clemetsß Landsdommer i Nørjutland 10 Mk. danske Penge, som han har mig laant til min store Behov, hvilke jeg bepligter mig at betale inden Paaske næstkommende. Sig. meum. Datum Vibergie die Prisce.

Papir med 1 Segl paatrykt forneden: I Sigilfeltet Bogstaverne n og i korslagte. Niels Clementssøns Arkiv (RA). LDipl. [12090

Jan. 19. *Reg. 5498**. Perg. med [24!] Segl: 1. Sveriges Riges Segl (det under 3102 anførte); 3-4, 8-9, 11-13, 15-16, 19-20. Svenske (om Beseglingen se *Aarsberetn. fra Gcheimearch. IV. 366* og *Rydberg III. 574*); senere forbundet med 1512 Apr. 23. Kongens Arkiv (RA. Sverige, Perg. 1512 Apr. 23). *Jahn S. 586; Rydberg III. 573; Udtog: Hvitfeld VI. 286, Fol. 1083 L. 1.* [12091

Jan. 20. 2 Borgemestre i Viburge anmoder om Kongens Samtykke til en Overenskomst, hvorved de har undt Byens Graabrødrekloster en Jord mod aarlig Afgift.

Papir med Spor af 2 brevlukkende Segl. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Indl. t. Registr. samt henlagte Sager). *Missiver II. 339.* [12092

— Jeg Michel Krabbe til Vestløos gard a. v. sælger og skøder til velbyrdige Md. Hr. Niels Høøg til Eskier R. disse Gaarde i Tydt: en Gaard i Hasing H. i Sinderhaa S., som kaldes Østergard, i Jestrup (Jens Nielsson, 4 Pd. Korn, 1 Pd. Smør og »affgiftis galt« med andre »bede«) med en øde Jord og Eng i Haffnebeckis »marcke«; en Gaard i Bysted, som hedder Dael-

gard (.^a, 4 Pd. Korn, 1 Pd. Smør med andre »bether«). Afvindes forskrevne Gaarde Hr. Niels, bepligter jeg mig at vederlægge Hr. Niels Høøg med saa meget godt Gods med saa meget Rente ham saa vel »beleyget« inden $\frac{1}{2}$ Aar derefter. Kendes jeg mig at have opbaaren fuld Værd Guld og Penge af Hr. Niels Høøg for forskrevne Gods. Medb. af flere hæderlige og ærlige Mænd Hr. Simen Prior i Grindersløff Kloster, Hr. Niels Jebssøn og Hr. Melchior Kanniker ibid. og Jes Jenssøn i Ryberg Herredsfoged i Norre H. Datum fer. 3. ante convers. Pauli.

[^bPerg. med [5] Segl: »det 1. 2. ere noget stødte. 3. halft. 4. borte. 5. meget stødt neden til«. Lyngholm Godsarkiv (saaledes 1752).^b] Afskr. af Jon Mortensen 1752: LDipl. [12093]

^a) Beboerens Navn er i Afskriften kun angivet ved 5 Prikker. ^b—^b) Saaledes Afskriften.

Jan. 20? *Reg. 5536* (uden Dag ligesom i det nedennævnte Aftryk hos *Hofman*). [A. Orig.] Aa. Afskr. fra 1675-78: Københavns Bys Arkiv, »Bøger« Bd. 10-1 S. 306. Herefter: *Kbhvns Dipl. IV. 329* (ikke fuldstændig aftrykt; Dagsangivelsen er dog medtaget, men fejlagtig reduceret til: »13(?) April«). — Aaa. Afskr. fra 18. Aarh. efter Aa: Thott 4to 1575 S. 612. Efter Aa ell. Aaa: *Hofman, Foundationer X. 188*. [12094]

Jan. 22. Niels Clementsøn tilskriver Kongen om et Skib, som Hr. Preberge (Podebusk) har taget, og klager over, at han ikke kan faa Svar paa, hvad han skriver til Kongen.

Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: Dxxvii 4. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Indl. t. Registr. samt henlagte Sager). *Saml. til jydsk Hist. 2. R. I. 245; Missiver II. 340*. [12095]

Jan. 24? Jeg Niss Ffynbo¹ paa Besstrvp har oppebaaret paa min naadig Herre Bispens Vegne 1 Læst Korn, halvt Rug og halvt Byg, af »welbyrlygh« Md. Mawryss Skawæ paa Exystrvp. Mit Indsegl. Givet i Bysstrvp Pauli ap. Aften.

Papir med Rester af 1 Segl paatrykt fornedet: I Sigilfeltet en Armørst. Mourids Skaves Arkiv; ^asenere formentlig ejet af Sandvig^a; endnu senere ejet af Danske Selskab (RA.). [12096]

^a—^a) Ifølge Paaskrift bagpaa.

Jan. 26. »Marquard Thomesons byfogdes i Malmöe, Oluf Paderson, Mårten Jenson, Jens Hemmingson, Jacob Nickelson, Jepp Nielson rådmäns vidisse på Johannis Dringenbergz uthgifne både åth Lunde domkyrckia samt Malmöes kyrckia testementzbreef på athskillige pertzedlar. Dat. mandagen näst effter sancti Påwelz dag, som är d. 27 januarii 1512.«

[Orig. Lunde Kapitels Arkiv?] Udtog: Specifikation, Adskillige Kirker Nr. 112. [12097]

Jan. 30. Ærkebisp Byrgher sender Kongen Tidender, som han nylig har faaet.

Papir med utydelige Rester af 1 brevlukkende Segl: Formentlig G. 32. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Indl. t. Registr. samt henlagte Sager). *Missiver II. 341.* [12098]

Jan. 31. Kongen tilskriver Henrick Krwmmediige om et med de Swenske berammet Møde og om en Gengærd, som Ærkebispens Tjenere ikke vil udgive.

Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: K. 88. Henrik Krummediges Arkiv (A 1; RA.). *Missiver I. 257.* [12099]

(Jan.) Reg. *9764. Optegnelse paa Papir, skreven med en Haand, der formentlig er Ove Billes. Kongens Arkiv^a (RA. T. K. U. A. Sverige A II, Akter og Dokum. vedr. det polit. Forh. til Sverige). *Aarsbereln. fra Geheimearch. IV. 363.* [12100]

^{a)} Det kan næppe være denne, i Virkeligheden udaterede Optegnelse, der er registreret *ÆA. III. 345* under K. 9 med Aaret 1512.

(—) *Nyrop, Gilde- og Lavsskraer I. 238.* Se 1512 uden Dag.

Febr. I. *Reg. *9767.* Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Indl. t. Registr. samt henlagte Sager). *Danske Mag. 4. R. II. 329; Missiver II. 342.* [12101]

Efter Febr. I. *Reg. *9768.* Koncept paa Papir, skreven med en Haand, der formentlig er Ove Billes. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Indl. t. Registr. samt henlagte Sager (ved 1512 Febr. 1)). *Danske Mag. 4. R. II. 330; Missiver I. 258.* [12102]

Febr. 2. Vi Oluff Grubbe¹ og Jenss Grubbe Brødre af Sandby kendes skyldig at være ærlig og velbyrdig Md. Hr. Maghenss Gøye til Krenckerop R. 250 Mk. danske Penge foruden den Sum Penge, han har det Gods i Nesby af os i Pant for tilforn [c: 11916], for hvilken Sum Penge vi fremdeles pantsætter Hr. M. G. det samme Gods, som er: 1 Gaard (Oluff Møllere, 6 Pd. Korn, 6 Skill. Grot), et Gaardsæde ibid. (1 Pd. Korn), 1 Penningshus ibid. Naar vi vil igenløse Godset, skal »løsen« kyndes, ligesom det første Pantebrev udviser, og den Dag, det skal løses, skal vi give Hr. M. G. disse 250 Mk. med den Sum Penge, som han os tilforn laant har og det andet Pantebrev indeholder. Medb. af flere ærlige og velbyrdige Mænd Mawritz Jeipsß Høvedsmand paa Korsløse, Hanss Villomsß Foged paa Gunderssløff og Hr. Knwt Atsersß Sognepræst i Gunderssløff. Datum Gunderssløff Vor Frue Dag purificac.

Perg. med [5] Segl: 1. Llxviii 31 (s *ofof iepfon*; Sparre). Mogens Gøyes Arkiv; *Eline Gøyes Jordebog S. 398*; senere ejet af Klevenfeldt^a (RA.). [12103]

^{a)} RA. Reg. 60 S. 135.

Febr. 3. *Reg. *9770.* Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Indl. t. Registr. samt henlagte Sager). *Danske Mag. 4. R. II. 330; Missiver II. 343.* [12104]

— Nis Star i Nørre Brobii siddende i Dommers Sted paa Salling H.s Ting, Jess Lindegord i Høyroppæ, Knud Hanss ibid., Hans Esberns ibid. og Seuerin Pouels i Querndrvppæ. Die Blasii paa Salling H.s Ting fik velbyrdige Md. Cristiern Ffriis i Aarsløff et Tinsvidne ved 8 Dannemænd: Jess Nils i Krarppæ, Nis Laurens i Krarppæ, Nis Eskæman i Ølstet, Hans Esberns i Høyroppæ, Seuerin Ols i Wantingæ, Nis Pers i Espæ, Anders Holm i Peiiroppe og Nis Jens i Wittingæ; hvilke vidnede, at de hørte og saa', at Cristiern Ffriis havde 2 Lovshøringe inden Tingene, som var Jess Lindegord i Høyroppæ og Knud Hanss ibid., hvilke hjemlede, at Cristiern Friis gjorde Lov paa Lovhævd med gilde Mænd og gæve, som Dommeren havde ham for fundet at gøre paa en Gaard i Jordløsse (Jep Nils), og bad Cristiern Friis sig saa Gud til »hielpæ« og Helgene, at forskrevne Gaards Ejendom er Guds og hans, og kendtes han ingen Del i forskrevne Gaards Ejendom uden Cristiern, og lovede hans Lovshøringe samme Lovhævd, og Dommeren mælte hende stadig; og var Knud Ragæbøl til denne Lovhævd tingstævnet. Vore Indsegl. Datum ut supra.

Perg. med [5] Segl: 1. I Sigilfeltet en Fugl; 2. I Sigilfeltet et Træ(?); 3, 5. Bomærker. Senere til Kongens Arkiv (RA. C 6, Adkomstbr. Landgods Fyn). [12105]

— *Reg. *9769.* Afskr. med Rettelser: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 112 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512 Jan. 17 og 1512 Febr. 27). *Dipl. Flensborg. II. 75.* [12106]

C. Febr. 3. *Dipl. Flensborg. II. 76; Reg. *9772.* Se 1512 uden Dag.

Febr. 4. Erich Trolle i Egholm stadfæster det svenske Rigsraads Fuldmagtsbrev til Fredsforhandling med Danmarck.

Perg. med 1 Segl: Bi 7; senere forbundet med 1512 Apr. 23 og derigennem ligeledes med 12091 og 1512 Febr. 15. Kongens Arkiv (RA. Sverige, Perg. 1512 Apr. 23). *Rydberg III. 574; Udtog: Hvitfeld VI. 287, Fol. 1083 L. 14.* [12107]

Febr. 6. »Nils Lundz blygmästares« i Lund med domcapitelet eller kyrckian håldne hyre contract på een gård liggandes i Lund östan wedh Torgatan, hvilken är 15 al^r bredh och fyretiu^r af norr och uthi sönder, och längden firesinne tiuge och trettan alna i wester. Dat. ipso die sanctæ Dorotheæ virginis, som är d. 6 febr^r 1512.«

[A. Orig. Lunde Kapitels Arkiv.] **Aa.** Udtog: Specifikation, Lunde Domkapitel Nr. 141. — **Ab.** Et andet, kortere Udtog med Aar, men uden Dag: SvRA. E 102 a, Sextern 19, Nr. 456. [12108]

a—a) Ab: »Nils Blymästares«.

Febr. 7. Vi Hanss Konge tillader for nogen Sooræ Klosters mærkelige Lejligheds Skyld, at Peersborg Birketing, som hertil om Lørdagen til Sore Kloster holdet er, maa herefter holdes om Torsdagen. Forbydende osv. Givet i Sore Kloster Lørd. efter Dorothee Dag under vort Signet.

Dn. rex per se.

[aPerg. med 1 Segl: Brudstykker.^a Sorø Kl. Arkiv; ^a1757 i Sorø Akademis Arkiv^a.] Afskr. af Langebek 1757: LDipl. [12109]

a—a) Saaledes Afskriften.

Febr. 12. Bisp Nicolaus af Aarhus tilskriver Kongens Kansler om Øl og Brød, som Niels Clements har bestilt hos Aars Borgere, og om Tømmer, som Kongen ønsker af Kirkens Skove.

Papir med utydelige Rester af 1 brevlukkende Segl: Formentlig G. 741. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Indl. t. Registr. samt henlagte Sager). *Missiver II. 345.* [12110]

— Biskop Gosck van Alevelde stadfæster tidligere Gaver til Vor Frue Tider i Hadersleve Domkirke.

Perg. med 2 Segl: 1. G. 975; 2. G. 995. Haderslev Vor Frue Kirkes Vor Frue Kapels Arkiv; senere til Godskegaarden i Eckernförde's Arkiv (i Arkivet paa Olpenæs) (Statsark. i Kiel, Goschenhof Nr. 12). *Zeitschr. f. Schlesw.-Holst. Gesch. XL. 407; Bobé, Ahlefeldt II, Bil. S. 7.* [12111]

Febr. 15. Pæder Tursson i Kraakerum stadfæster det svenske Rigsraads Fuldmagtsbrev til Fredsforhandlinger med Danmarck.

Perg. med 1 Segl: Svensk; senere forbundet med 1512 Apr. 23 og derigennem ligeledes med 12091 og 12107. Kongens Arkiv (RA. Sverige, Perg. 1512 Apr. 23). *Rydberg III. 574; Udtog: Hvitfeld VI. 287, Fol. 1083 L. 14.* [12112]

Febr. 17. Hanss Konge. Tirsd. efter Valentini Dag for os paa vort Retterting i Othens, nærværende Hr. Claus Ericss, Hr. Tieleff Ericss RR., Hans Strygh, Michell Perss »borg[e]mestere« i Othens, Knudh Friis og Niels Kotty Raadmænd sstds. med flere, var Knudh Vrnæ i Siøgard med aabne beseglede Breve paa Gods, han har forfulgt til Laas, og først frembar et Tingsvidne af Aaswm H.s Ting, lydende, at 8 Dannemænd vidnet har, at de hørt har og er dem vitterligt, at Siøgard med Siøby siø for et frit Enemærkes Fiskevand med Møllen, som Knudh Vrnæ nu i Værgen har, hører ham til med Rette for Ejendom, »sompt« paa Arvs Vegne og »sompt«, som han har købt af

sine Søskende og Medarvinger; item et Brev, som Hr. Claus Vrnæ Kannik i Aarss har udgivet og beseglet, lydende, at han har solgt og skødet til Knud Vrnæ sin Broder 2 Gaarde i Siøby i Aaswm H., den ene kaldes Pilegord (6 Ørte Korn, 1 Bolgalt, 1 Skp. Smør, 12 Skill., Høns, Gæs og Lam), den anden Gaard, Hans Maltiß i boer (2¹/₂ Ørte Korn, 1 Skp. Smør, 12 Skill., [Hø]ns, Gæs og Lam); item et Brev, som Jørghenn Marswyn har udgivet og beseglet, lydende, at han har gjort et »maglag« med Knud Vrnæ i saa Maade, at han og hans Husfrue Fru Ingerd skal have en Gaard i Siøby i Aaswm H. (Anders Perß, 4 Ørte Byg, .. [Skill.] Grot, 1 Skp. Smør, 1 Lam, 2 Gæs, 4 Høns); item et Brev, som Niels Vrnæ har udgivet og beseglet, lydende, at han har solgt og skødet til sin Broder Knud Vr[næ] 2 Gaarde i Aaswm H. i Siøby (Anders Knap, 2¹/₂ Ørte Byg, 1 Skp. Smør, 12 Skill., 1 Lam, 2 Høns; Laurens Hansß, 1 Pd. Byg, 1 Ørte Rug, 1 Skp. Smør, 12 Skill., 1 Lam, 2 Høns); item et Brev, som Johan Vrnæ i Rydegord har udgivet og beseglet, lydende, at han har solgt og skødet til sin Broder Knud Vrnæ i Siøgord en Gaard i Siøby i Aaswm H. (Anders Mosegord, 4 Ørte Byg, 1 Ørte Rug, 1 fed Galt, 1 Skp. Smør, 12 Skill., 1 Lam, 2 Gæs, 4 Høns); item et Brev, som Jørghenn Vrnæ i Hindemad har udgivet og beseglet, lydende, at han har »vederlagt oc magskiff« sin Broder Knud Vrnæ en Gaard i Siøby i Aaswm H., kaldes Blømmegord (Jørghenn Ywerß, 6 Ørte Korn, 1 Skp. Smør, 12 Skill., 1 Galt, 1 Lam, 2 Gæs, 4 Høns »etcetera«); item et Brev, som Johan Vrnæ har udgivet og beseglet, lydende, at han har solgt og skødet til sin Broder Knud Vrnæ en Gaard i Aaswm H. i Siøby (Jep Clauß, 1 Pd. Byg, 1 Ørte Rug, 1 Skp. Smør, 12 Skill., 1 Lam, 2 Gæs, 4 Høns) og 2¹/₂ Ørte Byg i en Gaard i Skamme H. [i] Nerdw S. og By, Jep Kaari i boer; item et Brev, Heningh Valkendorff i Glorop har udgivet og beseglet, lydende, at han har solgt og skødet til Knud Vrnæ sin Svoger en G[aa]rd [i] Twing (Jep Langh, 5 Ørte Rug, 2 Skill. Grot og 1 Skp. Smør), en Gaard ibid. (Hans Anderß, 2¹/₂ Ørte Rug, 1 Skill. Grot, 1 Skp. Smør), en Gaard i Byrckom (Knud Jenß, 2¹/₂ Ørte Rug, 1 Skp. Smør, 1 Skill. Grot), en Gaard ibid. (Niels Vild, 1 Pd. Rug, 1 Skp. Smør, 1 Skill. Grot); item et Brev, Johan Biørnß paa Nielst[rop] har udgivet og beseglet, lydende, at han [har] solgt og skødet til Knud Vrne 2 Gaarde [i Aa]swm H. i Freltofft By (Per Swde[r] og Erich Matß, hver »there« 3 Ørte Korn, 1 Skp. Smør, 1 fed G[a]lt, 9 Skill., 1 Lam,

.. Gæs, 4 Høns); item [et] Brev, som Mester Hans Vrnæ Provst i [Othens] h[a]r udgivet og beseglet, lydende, at han ha[r] opladt sin Broder Knud V[rne til evindelig] Eje [e]n Gaard i Nørebroy i Saling H. (Oluff Førman, 1 Ørte Korn og 1 Skp. Smør); item et [and]et Brev, som [Mester] Hans V[rne har] udgivet og beseglet, lydende, at han har opladt til evindelig Eje sin Broder [Knu]d [Vr]ne en [Gaard i] weholt i Nørebroy S. (1 Mk. 10 Skpr. [Ha]vre, 2 Gæs og 1 Lam); item et Brev, Johan Vrne har udgivet og beseglet, lydende, at han har solgt og skødet til sin Broder Knud Vrn[æ] en Gaard i Nørebroy (Niels [Ta]geß, 1 Skp. Smør, 9 Skill., 1 Gaas, 2 Høns); item et Brev, som Torbern Nielß i Vallerop har udgivet og beseglet, lydende, at han har solgt og skødet til Knud Vrnæ en Gaard i Nørebroy i Saling H. (Symen Perß, 2 Pd. Korn, 2 Mk., 2 Gæs, 1 Lam, [4] Høns); item et Brev af Saling H.s Ting lydende, at 8 Danne-mænd vidnet har, [at] dem vitterligt er, at Knud Vrnæ har nu i hans rolige Hævd for Ejendom disse Gaarde: en Gaard i Nørebroy (Anders Wglæ), som han til »maglagh« af sin Svoger Tetz Jenß, en Gaard ibid. (Hans Nielß) og en Gaard i Vittinge torp (Mattes Anderß), som han arvede efter sin Søster Fru Jehannæ, og »sompt« deraf han af sin Broder Niels Vrnæ, og en Gaard i Stwby (Seuerin Bivgh), som han arvede efter sin Broder Niels Vrnæ; item et Brev, som Fru Kirstinæ Clausdatther har udgi[vet og] beseglet, lydende, at hun har solgt og skødet til sin Søn Knud Vrnæ en Gaard i Søinge i Gwdum H. (. Korn, 1 Skp. Smør, 9 Skill., 1 Lam, 2 Gæs, 4 Høns); item et Brev, som Johan Vrnæ har udgivet og beseglet, lydende, at han har solgt og skødet [til] sin Broder Knud Vrnæ en Gaard i Gwdum H. i Ræinge S. og By (Esbern Hanß, 1 Pd., 1 Skill. Grot »etcetera«); derefter vort Stadfæstelsebrev og 4 vore Dombreve, det 4. skrevet paa Pergament med hængende Indsegl, hvert Dombrev paa 6 Uger, almindelige Stævning paa 1 Aar og 6 Uger over alt Danmarch og derefter 6 Uger Stævning Overhørelse over alt [Danmarch]. Hvilke Breve alle lovlig givne og til Tinge læste og forfulgte er ved alle deres Tider, og derimod er ingen Breve tagne af os. Thi tildømmer vi Knud Vrnæ alle forskrevne G[aaarde] med Enemærke, Skov, Fiskevand og Mølle [til e]vindelig Eje, forbydende alle [de]r paa at hindre, og sætter vi den Sag evindelige Tielse paa. [D]atum ut supra nostro ad causas sub sig., teste Georgio Marswy[n] justiciario nostro.

Medtaget Perg. [med 1 Segl]; det i Teksten i [] satte er suppleret fra en Afskr. af Kall Rasmussen af 1861 i LDipl., hvor det dog for største Delen skyldes hans Gisning, om end Originalen dengang øjensynlig paa et Par enkelte Steder har været bedre bevaret end nu. (Straks til) Arkivet paa Søbysøgaard. LDipl. [12113

Febr. 18. In nomine trinitatis amen. Indictione 15., die Mercurii 18. mensis february, pontificatus Dn. Julii pape secundi anno 9., in nostrorum notariorum ac testium infrascriptorum presentia Dn. Johannes Jacobi ecclesie Roschildensis episcopus, matura, ut asseruit, prehabita deliberatione, alta voce dixit, quod licet ante 10 ferme annos per obitum Dn. Nicolai Schauwe episcopi Roschildensis fuisset in episcopum Roschildensem sublevatus, tamen a tempore biennii tunc proxime sequentis et citra pullulante primum ex corporali vicio febrili debilitate adeo gravis in eum corporalis invalidudo irrepserat, ut tam ad executionem episcopalis officii quam temporalium administrationem sepissime fuerit, prout est, impotens penitus, qua invalescente jam ad ultimum preter podagram et quendam viscerum et intestinorum, ut peritorum medicorum judicio comprobatur, incurabilem morbum adeo dira eum corporalis molestia gravat, ut pro residuo vite sue tempore ad medium velit perpetuo recurrere animarum, qui percutit et sanat, mortificat et ad vitam perducit eternam. Ne vero Roschildensis ecclesia, insulis maritimis intercepta et late diffusa, ingruente jam regno Dacie adversus hostes eiusdem publico bello immensis dampnis et oneribus fatigata occasione infirmitatis prefati episcopi ad irreparabilem dispendiorum lesionem deducetur seu in spiritualibus et executione episcopalis officii debitis obsequiis defraudetur, discusso cum capitulo suo Roschildensi maturo consilio et expresso consensu in manibus Dn. pape vel ab eo potestatem habentis suam ecclesiam resignare proponit, ut eidem ecclesie de alio ydoneo episcopo per Dn. papam provideretur. Quocirca Dn. Johannes de prefati sui capituli consensu, citra tamen quorumcumque procuratorum suorum per eum quomodolibet constitutorum revocationem fecit suos procuratores ac nuntios videlicet spectabiles et eximios viros DDn. et magistros Bernhardum Schulteti, Dn. pape cubicularium, et Theodericum Eynem, palatii apostolici causarum notarios, ac Johannem Wulff, ecclesie Roschildensis, et Detleuum Smyther, ecclesie collegiate Haffnensis canonicos, absentes tamquam presentes ad ipsius domini constituentis nomine in manibus Dn. pape vel alterius ab eodem potestatem

habentis suam ecclesiam Roschildensem ac omni juri sibi in dicta ecclesia competenti cureque et administrationi ecclesie annexis resignandum, reservato Dn. Johanni Jacobi per Dn. papam castro episcopali Jortholm cum bonis et curiis citra pontem Werekow constitutis necnon cum redditibus ex terra Rugie provenientes ad ecclesiam Roschildensem spectantibus, unde Dn. episcopus se cum decenti honore et familia sua commode, quoad vixerit, sustentare possit, accedente ad hoc capituli Roschildensis consensu; cuius castri et bonorum fructus valorem tercie partis fructuum dicti episcopatus et ecclesie non excedunt; ac litterarum apostolicarum desuper necessariarum expeditioni consentiendum necnon ad jurandum, quod in huiusmodi renuntiatione ecclesie ac castri loco annue pensionis reservatione fiendis nulla fraus, symoniaca pravitas vel alia illicita pactio seu corruptela intervenit seu interveniet; et generaliter omnia faciendum, que in premissis necessaria fuerint seu oportuna; unum quoque vel plures procuratorem vel procuratores loco sui aut eorum cuiuslibet substituendum eumque vel eos revocandum ac omnes procuraciones huiusmodi in se reassumendum, quotiens opus fuerit aut sibi vel eorum alteri placuerit expedire, presenti procuratorio nichilominus in suo robore duraturo. Promittens insuper idem dominus constituens nobis notariis publicis infrascriptis nomine omnium, quorum interest, se ratum habiturum totum, quitquid per dictos procuratores actum fuerit, relevans procuratores ab omni onere satisfaciendi iudicioque sisti et iudicatum solvi, cum omnibus clausulis necessariis et oportunis sub ypotheca et obligatione omnium bonorum suorum ac sub omni juris et facti renuntiatione ad hec necessaria et cautela. Super quibus omnibus idem Dn. constituens peciit per nos notarios sibi fieri unum aut plura instrumentum et instrumenta. "Dn. Johannes constituens se manu sua propria huic instrumento subscripsit et suum solitum appendi jussit sigillum." Acta fuerunt hec in castro Jortholm Roschildensis diocesis sub anno, indictione, die, mense et pontificatu quibus supra, presentibus nobiles viris Jacobo Jacobi fratre germano domini constituentis et Laurentio Johannis AA. Roschildensis diocesis, testibus ad premissa vocatis.

Et ego Paulus Andree clericus Roskildensis diocesis, apostolica et imperiali auctoritatibus notarius, quia predictis cum connotario meo et testibus supranominatis^b interfui, ideoque hoc publicum instrumentum, manu alterius conscriptum, exinde con-

feci, subscripsi et in hanc publicam formam redegi signoque et nomine meis solitis^c signavi.

A. Perg. med Notarmærke, men uden Bispens Underskrift, ligesom hans Segl næppe heller nogen Sinde har været til Stede. Roskilde Bispes Arkiv? (RA.). LDipl. — B. Medtaget Perg.-Brudst., hvis venstre Del med Notarmærket mangler; brugt til Bind om Segeberg Kornregister 1535. Samme Arkiv? (RA.). [12114

a—a) Mangler i B. b) B: prenominitis. c) B tilføjer: unacum Dn. episcopi ma..... appensione.

Febr. 18. Kongen tilskriver Eske Bille og Borgemestrene i Kiøpnehavn om de midlertidig frigivne stralsundske Fanger.

Papir med Rester af 1 brevluukkende Segl: K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 258.* [12115

— Moghens Gøye forespørger Owo Bildhæ om Kongens Opholdssted i den nærmeste Tid.

Papir med 1 endnu overklæbet, brevluukkende Segl: Ottekantet, Skjold med Gøye-Vaaben og Hjelm. Ove Billes Arkiv (RA.). *Missiver II. 346.* [12116

— Vi Jens Andersø Sognepræst i Quiinge, Swend Persø i Quittinge, Swend Persø i Gryd, Hans Torkelsø i Quiinge og Nis Gammelsø i Quittinge og flere Dannemænd og Dannevende, som til Stede var paa Vandoss, »høre« vi, at velbyrdig Md. Niels Brade paa Vandoss adspurgte ærlig og velbyrdig Md. Sten Stensø Høvidsmand paa Hammersø hwss, om han havde været i det Gods, som han havde faaet med sin Hustru paa Boringholm, hvi han havde taget deres Pant ulovlig og ufordelt for »skwr oc kossmør«, som Per Langh havde frit i Værgen i sin Livstid og ukært. Dertil svarede Sten Stensø, at han havde været i deres Gaarde og taget deres Pant, og sagde sig at have annammet 3 Gaarde af det samme Gods, som Niels Brade nu i Værgen har og hans »høstrv fforeldher« tilforn havde haft paa Boringholm, og sagde sig at have annammet en Jord fra forskrevne Gods, som hedder Pereløkke. Dertil svarede Nielsø Brade, at han havde burdet at talet lovlig til og ikke taget. Dertil svarede Sten, at han havde sin Herre Ærkebiskoppens Befaling »ther opp«; hvad heller det var gjort med Loven eller ej, der havde han intet i at sige, og sagde, ihvor som Niels Brade viste sine Tjenere ud, da skulde de gøre, hvad som han befalede dem; saa vilde han og gøre, hvad som hans Herre befalede ham. Med vore Indsegl. Givet og skrevet paa Vandoss Onsd. før Flæskesøndag.

[Orig. Niels Nielsson Brahes Arkiv.] Vidisse 1512 Febr. 24. (*Reg.* *9617 (med urigtig Datum 1511 Febr. 26; Udtog: *Hübertz, Bornholm S. 45* med urigtig Datum 1511 Febr. 23).) [12117]

Febr. 19. Klein Enderlein Knopff undskylder sig over for Kongen, fordi han ikke er kommet til ham, og meddeler Nyheder ude fra Europa.

Papir med 1 endnu overklæbet, brevlukkende Segl: Ottekantet, Skjold og Hjelm. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Indl. t. Registr. samt henlagte Sager). *Missiver II. 346.* [12118]

— »Thomes Skottes borgares i Landzcrone gienbreef gifwet canicken i Lund Nilß Knutson be^d på een deß bodh, kallas Spennerom [!], liggandes i Landzcrone på Norregaatan næst hiörnehuset uth till torget. Dat. feria quinta proxima post dominicam sexagesimæ, som år d. 2. martii 1512.«

[Orig. Lunde Kapitels Arkiv.] Udtog: Specifikation, Lunde Domkirke Nr. 444. [12119]

— Jeg Nielss Baghere¹ Borger i Kiøgæ har til mig annammet en »tydske compani lawss« Jord, som ligger i den Gaard, jeg i boer og er en Part ud til Gaden 16 sielandzske Alen øster og vester og tvært udover Gaarden, og saa den Jord, der ligger vester i Gaarden, som den udskaarne Skrift udviser, som ligger i »lawssens« Skrin, af hvilken Jord jeg og alle, som samme Gaard hænder at faa i Arv, Køb eller Pant, skal give aarlig til forskrevne Lav 2 Mk. danske Penge, som er 1 Mk. »at« Paasken og 1 Mk. »at« Michilss Dag, og holde samme Jord fri for al kongelig og Bysens Tyng. Udkommer Lejen ej til forskrevne Tider og ej »forskattes«, som forskrevet staar, skal de Fuldmagt have, som da Oldermænd er i samme Lav, igen at tage Hus og Jord og »forsee« det til Lavs Behov, som dem tykkes. Mit Indsegl. Givet i Kiøge Torsdagen i Fastelavn.

Perg. med 1 Segl: Bomærke (*s niels paderfen*). Køge Tyske Kompagnis Arkiv (SLA. Køge Bys Pergamentsbreve 1492-1518). [12120]

Febr. 21. Dem mestere Og Bylde, myns g. h. k. cantzelere, mynem swagere. Leue swagere, ick enfengk gisteren auent juwe breue unnde wil de suluigen unfortøgeret nha juwem begerte thore stede schicken, alße en mandage scholen ße thore stede zynn, unnde sende juw etliche breue der beneuen, welkere mester Negels Friis tauende my schickende[!] unde begerde mynem g. h. k. de suluen tho uorantworden, unde qwemen ilich van Rome. Leue swagere, wyllen jo myner myt dem besten dencken, ßo ick juw ernall gebeden hebbe, ßo ick my des genßlick an juw vortroste. Kan ick juw wurmede tho wyllen weßen, don ick alletydtt gerne. Gade almechtich beualenn lange

geßunt. Datum Apenra ame auende catedra Petri. Wulff Poggewisck.

Papir med 1 endnu overløb, brevlukkende Segl: Skjold med Pogwisch-Vaaben. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Indl. t. Registr. samt henlagte Sager). [12121]

Febr. 21. (Reg. *9777.) [A. Orig. Slagelse Skomagerlavs Arkiv.] Aa. Afskr. fra 17. Aarh.: Resens Atlas, Ringsted m. m. (AM. Fol. 361) Bl. 39 a. Herefter: *Nyrop, Gilde- og Lavsskraaer II. 326.* — Aaa. Afskr. efter Aa: Ny kgl. Saml. Fol. 390 S. 97. [12122]

Febr. 24. Kongen tilskriver Eske Billde og Anders Hemmigsß om sit Pengeforhold til Blanckefeld'erne.

Papir med utydelige Rester af 1 brevlukkende Segl: Formentlig K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 259.* [12123]

— 12117. Trvellsß Nielsß¹ Tinghører i Gydinge H. Mattee Aften efter Flæskesøndag var ærlig og velbyrdig Mands Bud Nielsß Brades, som hedder Swen Tygesß, paa Gydinge H.s Ting og lod læse et Vidnesbrev beseglet, lydende, som forskrevet staar. Givet og skrevet under mit Indsegl osv.

Papir med Rester af 1 Segl paatrykt forned: I Sigilfeltet et Marekors. Niels Nielssøn Brahes Arkiv (RA.). (Udtog med urigtigt Aar 1511: *Hübertz, Bornholm S. 46**.) [12124]

Febr. 25. Vidne udgivet for Bispens Officialis i Bog H., at 6 marck søllwffs« Jord over al Woltofte Grund og Lindegordz Toft er givet til Flamløse Præstebord af fri Mænds Gods og ikke af Bøndergods.

[^aOrig. med 7 hængende Indsegl.^a Flemløse Kirkes Arkiv.] Udtog anført i Dom 1553 Aug. 21 (Mand. efter assumpt. Marie) af Herredsfogeden i Bog H. Papir med 1 Segl. Flemløse Kirkes Arkiv; *ÆA. V. 986* (RA.). *Danske Mag. 4. R. VI. 103.* [12125]

a—a) Saaledes Udtoget.

— Kongen tilskriver Esge Bilde om Jørgen Kockes Enke Mette Kockes.

Papir med utydelige Rester af 1 brevlukkende Segl: Formentlig K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 260.* [12126]

— (Reg. *9780.) Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 260.* [12127]

— Hertug Frederik dømmer mellem Hans Knutzen i Husum og hans Modparter angaaende Immenstede Skov.

Perg. med 1 Segl: K. 108. (Statsark. i Kiel, Urk. Schleswig Nr. 31.) *Stemann, Urkundl. Beiträge S. 45.* [12128]

Febr. 27. An die rethe alle, auch Wulffe zcu Gronholte, Wolffen zcu Itzeho die Pogewisch gnanndt und Siuert von der

Wisch; an Benedictus von Anefelt. Duchtige leue getrue. Dw hast an allen zcwiffel junst zcum Kil von unsern rethenn underricht entpfangen, welcher gestalt die gebrechen uns und den von der Wisch entzzwischen in gutlichen bestandt ein zceit langk bracht were, dorauß sich etzlich von iren frunden beflissen einen dagck die gebrechen in der gute beyzculegen gmachtt und den selben uff montag nach oculi gen Sleswig berampt. Die weil wir denn unser rethe und ander von unsert wegen bey dem handel zcu sein verschriben, so ist an dich auch unser beger, dw willest uff sonntag oculi zcu abende bey uns zcu Gottorff erschinen, mondags dornach binnen Sleswig von unser seydt auß den gebrechen mitte handeln und nicht aussenbleiben. Seindt wir in gnaden zcu erkennen gneigt. Datum 6ta post cinerum.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 116 a.

[12129

Febr. 27. An Ditterich Oppershußen zcu Oppershußenn. Erbar lieber getruer. Wir habenn jungst an unnsern auch lieben getruenn Cordt von Veltheyme uns eynen haußkoch umb einen namhafftigen geltlonn gen Gottorff mit 2 knechten zcu bestellen geschribenn, und ßo er uns zcu entpoten, das er bis zcu der tzeit keinen hette uberkomen mogen, doch allen vleis einen zcu bestellen ankeren wolde, welchs wir dir gleich Cordt zcu thun personlich auch beuolenn haben, doch bis her ßonner antwort bliben sein, iß dorumb nachmals unser gutlich begern, dw wollest unserm beuel nach neben Cordt allen vleiß anwenden und uns eynen haußkoch gen Gottorff auf nehsten paschen mit 2 knechten umb einen gnanten geltlon, denn meisterkoch umb 20 gulden und 1 knecht 10 mr. ungeuerlich, bedingen, ab es ader euch beyden zcu thun nicht mogellich, alßdann unsern ohmen den hertzen von Luneburg, an den wir ein credentz auff dich lautende dir hirmite zcuschicken, unsert halben bitten uns einen haußkoche gen Gottorff zcu ubergeben. Das wollen wir umb seyn lieb fruntlich vordinen, und geschicht uns doran von dir ßonderlichs gefallen; in gnaden zcu erkennen. Datum ut supra^a.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 116 a.

[12130

a) ∴ som 12129.

Febr. 29. *Reg. 5501.* A. Papir med utydelige Rester af 4 brevlukkende Segl. Tilbageholdt i Kongens Arkiv (RA. T. K. U. A. Sverige A II, Akter og Dokum. vedr. det polit. Forh. til Sverige). Herefter: *Jahn S. 587; Hanserecesse 1477-1530 VI. 378.* — Aa. Samtidig Afskr. paa

Papir: Samme Arkiv (RA. Bilag til 12136). *Missiver II. 351* (efter de tidligere Aftryk og efter Aa, da A dengang ikke var til at finde). [12131

Febr. 29. *Reg. 5502.* Papir med Rester af 4 brevlukkende Segl: Svenske. Kongens Arkiv (RA. T. K. U. A. Sverige A II, Akter og Dokum. vedr. det polit. Forh. til Sverige). *Jahn S. 587; Missiver II. 349* (her efter de tidligere Aftryk, da Originalen dengang ikke var til at finde). [12132

— Ærkebisp Byrgher m. fl. meddeler Kongen, at de svenske Fuld-mægtige ønsker Lübeckerne repræsenterede ved Fredsunderhandlingerne.

Papir med Rester og Spor af 6 Segl, hvoraf 5 brevlukkende: 1. Formentlig G. 32; 2-6. Kun Spor. Kongens Arkiv (RA. T. K. U. A. Sverige A II, Akter og Dokum. vedr. det polit. Forh. til Sverige). *Aarsberetn. fra Geheimearch. VI, Till. S. 12; Missiver II. 348* (her efter det tidligere Aftryk, da Originalen dengang ikke var til at finde). [12133

— Jeg Hans Oloffß »fforstandher« i Holløsæ møller kendes at have brugt nogen Jord i nogle Aar, som ligger paa Nagby Fang ved Ocled^a og noget i Sønder, som er de »kolphage« hos Møllen og dernæst en »ængheskiffit«, som kaldes Maltængen, med de 3 Aaholme, som ligger imellem Aaen og Gærdet; og er nu saa talet, at Nagby Mænd tilladt har, »e medhen thee mwe« for Herskab eller »iordrotther«, Hr. Abbed Rasmus Daw i Scoucloster overværende, at jeg skal nyde forskrevne Jord, Eng, »kolphage« og Aaholme i min Livstid, den Stund jeg besidder Holløsæ møller, med saadanne Vilkaar at jeg skal holde forskrevne Aaleth med det Gærde hos Ledet, indtil Anders Ørses »skiffitt« begyndes, velfærdigt uden Tynge og male alt deres Malt fri uden Afgift og dertil hvert Aar give dem 1 Td. Øl til deres »korssebør«, hvad heller det er i Fællede eller ej. Item skal jeg beholde den Eng, som ligger norden hos Kirkejord, i min Livstid, for hvilken Eng jeg skal male dem alt deres ^b »hwed och grøm[!] korn«^b fri uden Afgift. Medb. af fornævnte Hr. Abbed og hæderlig Md. Per Skredher Byfoged i Nestuet. Skrevet i Scoucloster 1. Sønd. i Faste.

Perg. med [3] Segl: 3. Bomærke; senere med Traad sammensyet med et Pergamentsbrev af tilsvarende Indhold, udstedt 1524 Nov. 30 (die Andree) af Niels Ipß »fforstandere« i Holløsæ møller. Skovklosters Arkiv; *SRD. IV. 405* (under *n. III, L. 11* uden Aar) (Arkivet paa Herlufsholm, Perg. Nr. 27). [12134

a) Staves i et tilsyet Brev af 1524 Nov. 30: »Aaled«. b—b) Det i forrige Note nævnte Brev af 1524 har: »hwedæ oc gryn korn«.

— Matis Ollaffß »prester« i Wallingwet, Matis Bryssting i Tosstrop, Jep Persß i Kywsse. Den 1. Sønd. i Faste spurgte beskeden Svend Jens Persß Foged i Kywsse gaard sig for blandt

menig Almue, som den Sognestævne søgte, om nogen Mand af vidste, hvorledes det »worth ffath« med den Eng, som Olleff Hansß og Hemmingh Kywsse har Trætte om, og om hun »loff« til Olleff Hansß Gaard eller ej. Dertil svarede beskeden Md. Jepp Matsß, at hans Fader og han var i Olleff Hansß Gaard i 20 Aar og mere, og aldrig de slog fornævnte Eng, og ej de vidste, at hun »loff« til fornævnte Gaard; det bad han sig saa Gud hjælpe. Fremdeles svarede Johanne, Hemmingh Kywsstes Husfrue, og bad sig saa Gud hjælpe og Jomfru Maria, at fornævnte Eng har ligget til deres Gaard i 40 Aar og mere, og aldrig han var derfra slagen uden deres Minde før i Aar. Paa disse Ord »bedis« Jens Perß et Sognevidne; da tiltoges en beskeden Md. Niels Brysstingh i Stuberup at tage til sig 11 Danne-mænd: Per Clausß i Wallingh, Olleff Mattisß *ibid.*, Jens Persß *ibid.*, Hans Matsß *ibid.*, Mortin Brysstingh *ibid.*, Per Hemminghß i Kywsse, Laures Persß *ibid.*, Hans Kore *ibid.*, Olleff Nielsß *ibid.*, Essbern Bosß *ibid.*, Essbern Jensß *ibid.*; disse 12 Danne-mænd sagde, at de hørte fornævnte Mand og Kvinde saa vidne for os, det vidner og vi med dem. Vore Indsegl. Givet osv.

[^aPapir, formentlig med 3 Segl; Paaskrift bagpaa: »Eth sognewidne om en tofft.«^a Maribo Kl. Arkiv; ^a1750 i Sorø Akademis Arkiv^a.] Afskr. af Jon Mortensen 1750: LDipl. [12135

a—a) Saaledes LDipl.

Marts I. *Reg. 5503.* Papir med utydelige Rester af 1 brevlukkende Segl: Formentlig K. 97, og med en egenhændig Seddel. Kongens Arkiv (RA. A 2, Kong Hans). *Jahn S. 588* (uden Sedlen); *Hanserecesse 1477-1530 VI. 380* (selve Brevet ikke helt fuldstændigt, og af Sedlen kun et kort Brudst.); *Missiver I. 261*. Sedlen alene er trykt: *Hist. Tidsskr. 4. R. IV. 72; Reg. *9856.* [12136

— *Reg. 5504.* Papir med Rester ell. Spor af 6 Segl, hvoraf de 4 brevlukkende: 1. Formentlig G. 32; de 5 andre utydelige. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Indl. t. Registr. samt henlagte Sager). *Jahn S. 588; Missiver II. 352.* [12137

— *Reg. *9788.* Perg. med 9 Segl: 1. G. 359; 2. G. 354; 3. G. 351* (Mester Niels); 4. G. 355; 5-9. Bomærker (5. og 7-8. i Skjolde). Københavns Kapitels Arkiv; senere til Københavns Universitets Arkiv (Kon-sistoriums Arkiv Pk. 161). *Werlauff, Kbhvns Univ. indtil Reformationen S. 84.* — Hertil 11958. [12138

— Christopher Nielssøn Kannik i Roskilde tilskriver Aage Jeps-søn Kannik i Lund angaaende sit Alter.

Papir med 1 endnu overklæbet, brevlukkende Segl: Llvi 13 (Present). Aage Jepsøn Sparres Arkiv (RA.). *Missiver II. 353.* [12139

Marts 2. *Reg. 5505.* Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Indl. t. Registr. samt henlagte Sager). *Missiver II. 353.* [12140]

Marts 3. »Jagh Aacke Kørnings« Efterleverske i Demmestorp kendes, at min Søn Steen Kornings og jeg har gjort et Mageskifte med velbyrdig Md. Steen Stenson i Fulltoffta med saa Skel, at jeg og mine Børn skal have det Gods, som Steen Steenson har i Hallandt, og Steen Steenson skal have det Gods, som jeg og mine Børn har i Gydinge H., som er 4 Gaarde i Miøhlby S. paa Gydingeholm, som er første Gaard, Laße Jensen^a i Miehly paa boer (2 Skpr. Smør og 12 Skill.), 1 Gaard i Liungerum (Kahrine Ebbes, 2 Skpr. Smør og 12 Skill.), 1 Gaard i Tågarp (Morten Mattison, 2 Skpr. Smør og 1 Pd. Smør og 12 Skill.), Anders Offeson *ibid.* (et Skp. Smør og 12 Skill.), item 2 Gaarde i Brønnestadh S., som er i Løøarp^b (c Mattis Svdeßon^c, 2 Skpr. Smør og 12 Skill.), item 1 Gaard i Dallerødth (Morten, 2 Skpr. Smør og 12 Skill.), item 1 Gaard i Åhresløff i Winsløff S. (Mattis, 3 Skill. Grot). Kendes jeg mig at have annammet Jord og Rente i Hallandh af Steen Steenson, saa at jeg vel nøjes med, undtaget 2 Skill. Grot Rente. Kendes jeg mig og mine Børn at have solgt Steen Steenson 2 Skill. Grot Rente; kendes jeg mig og mine Børn have opbaaret Penge, fuldt og alt for forskrevne 2 Skill. Grot Rente. Afvindes noget af dette Gods Steen Steenson, bepligter jeg mig igen at give saa godt Gods inden 6 Uger derefter. Jeg Steen Kørnison hænger mit Indsegl for dette min Moders Brev og mit med flere velbyrdige Mænds Indsegl, som min Moder og jeg dertil bedet har: Ißack Trudson i Barkager, Ahnders Nilson i Skottorp. Givet i Demmestorp »temper onßdagen« i Faste.

[A. Orig. Sten Stensson Laxmands Arkiv.] **Aa.** Afskr., attesteret 1685 Maj 25 af J. Krudtmeyer, »civit. Malmog. sect^a [?], efter Originalen: SvRA. Kammararkivet, »Skånska åtkomstakter« 5 S. 3847 (jfr. S. 3853). — [**Ab.** Afskr., attesteret af Peter Norbergh og Valentin Schneider.] **Aba.** Afskr., attesteret 1685 Maj 3 af Nicolaus Hylteen efter **Ab^d**: SvRA. Kammararkivet, »Skånska åtkomstakter« 2 S. 689 (af **Aba**, der paa adskillige Punkter er væsentlig daarligere end **Aa**, er ikke noteret saadanne Varianter, der er ganske iøjnefaldende Fejl). [12141]

a) **Aba**: N. b) **Aba**: Tøarp. c–e) **Aba**: Mattiheß. d) Originalen var da »i andras förvahr«.

Marts 3 ell. 4? Jens Laurenß Kongens Foged i Køpnehaffn tilskriver Kongen om en Skipper, der vil købe et af Kongens Skibe.

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Indl. t. Registr. samt henlagte Sager). *Missiver II. 354* (i Notens første Linie skal for Onsdag læses Torsdag). [12142]

Marts 4? *Reg. *9792.* [Perg.^a] Afskr. af Jon Mortensen: Gl. kgl. Saml. Fol. 727, Bd. II, Læg kk, 1. Bl. a. Herefter: *Kbhvns Dipl. I. 288.* — Afskr. fra 18. Aarh.: LDipl. [12143]

a) Saaledes Afskrifterne.

Marts 7. Petrus Corderius, den franske Konges Sendebud, meddeler Kong Hans, at han er kommet til Roskeldia, og beder om Oplysning om, hvor han kan træffe Kongen.

Papir (Orig.), nu uden Spor af brevlukkende Segl, men med Folder til Sammenlægning og Indsnit til Forsendelse. Kongens Arkiv (RA. T. K. U. A. Frankrig A II, Akter og Dokum. vedr. det polit. Forh. til Frankrig 1512-40). *Missiver II. 355.* [12144]

Marts 8. *Reg. *9794.* Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 117 b. *Dipl. Flensborg. II. 79.* [12145]

— Peer Petersson perpetuus vicarius i Vor Frue Kirke i Kiøbenhavn lejer til Claws Knofflogh Borger sstds. en halv Gaard paa Amagertorffwit, som han har skødet til det af ham stiftede Alter i Vor Frue Kirke.

[^aPerg.^a Formentlig senere tilbagegivet til Københavns Kapitels Arkiv; ^a1757 laant Langebek »af Provst Butzov«^a (∅: H. C. O. Bützow, Sognepræst ved Vor Frue Kirke).] Afskr. for Langebek 1757: LDipl. *Kbhvns Dipl. IV. 326.* [12146]

a—a) Saaledes LDipl.

Marts 12. Powel Anderssen Brygger og Borger i Købmenhaffin lejer en Jord paa Nørregade af s. Petri Kirke sstds.

Perg. med [3] Segl: 1, 3. Bomærker (1. i Skjold). Københavns Petri Kirkes Arkiv (RA.). *Kbhvns Dipl. IV. 328.* [12147]

Marts 22. *Reg. *9799.* Perg. med 1 Segl: Det hos *Trap*⁴ *I. 769* nederst afbildede; ikke meget yngre Paaskrift: »Mesther Anders Friis cantoris kiøbebreff pa then haffue, hand gaff till kircken twert offwer canthers gardt oc vesten her Johans ridders gardt (senere Tilføjelset) y Skidenstræde«. Senere til Københavns Kapitels Arkiv (RA.). *Kbhvns Dipl. I. 289.* [12148]

Marts 23. *Reg. *9800.* Perg. med [3] Segl: 1. Bomærke i Skjold. Københavns St. Gertruds Kapels, senere Københavns Kapitels Arkiv^a; 1785 af Grev F. L. Moltke foræret til Gehejmearkivet. *Kbhvns Dipl. II. 188* (af det ikke aftrykte mærkes: de 2 Mk. inden 14 Dage efter Paasken og de 2 Mk. inden 14 Dage efter Micaelis Dag. Og skal vi holde al Konnings og Bys Tyngge af Gaarden, og skal vi ej Magt have Gaarden at sælge eller pantsætte eller nogen oplade vort Brev uden Hr. Gerids

Samtykke, og naar vi alle døde er, eller naar forskrevne Vilkaar ej holdes, skal Hr. Gerid Fuldmagt have vort Brev igen at kalde og anamme Gaarden fri igen). [12149

a) Jfr. *Rordam, Kbhvns Kirker S. 344 f.*

Marts 27. *Reg. 5506.* Perg. [med 6 Segl]. Kerteminde Bys Arkiv (FLA. Kerteminde Byfogeds Arkiv, Forskellige Breve paa Pergament). *Aktstykk. udg. af Fyens Selsk. I. 154* (læs: Fyen[!], Hans *Strigh* borgmesther - Marthenss kemmenere, Tomes Remmesniere - i thette wort - holdis - syder - kendis - alt thet - forargge - bedis - Remmesniere). [12150

— Jens Michelsß Sognepræst til Søllinge og Heldroppe. Det Landgilde, som gaar af Grystropp gard med sine »betæ«, som er 9 Ørtug Byg, 1 fed Galt, Høns og Gaas, det sendes til Sølling Præstegaard for Messer, som er 4 Messer, hvilke Søllinge Præst skal holde eller lade holde hver Uge i Heldroppe Kirke til evig Tid og dertil læse vigiliis, og mere Landgilde Sølling Præst annammer for fornævnte Gudstjeneste, der skal holdes. Item er det mig vitterligt, at Nelss Bild og Hans Bild var baade »foresward« for Grystropp gard i saa Maade, at Nelss Bild havde Grystrop gard et Aar, Gæsteri og i og af at sætte, og Hans Bild havde Grystropp gard det andet Aar, og Gæsteri og i og af at sætte; saa havde Nelss Bild hvert andet Aar Grystrop gard i Forsvar, og Hans Bild hvert andet Aar. Efter Hans Bildss Død har jeg hørt, at Nelss Bild har været Forsvar for Grystrop gard og altid hjulpet, at Landgildet af Gridstropgard skulde komme til Sølling Præstegaard for forskrevne Tjeneste, fordi jeg har hørt, at Nelss Bildss ældste »fornæ« Frænder har haft Gristropgard i Forsvar af gammel Tid, siden det Vikarie »stigtidh« var. Item har jeg hørt, at det Vikarie, Messer og Gudstjeneste, som holdes om Ugen i Heldrop Kirke, er funderede af Nelss Bildss »foreldherne«. Mit Indsegl. Sabb. post dnicam. letare.

Papir med Spor af 1 Segl paatrykt forneden. Hellerup Kirkes Arkiv? (RA. Topogr. Saml. Papir, Vinding H., Hellerup og Søllinge Sogne, Grystrupgaard). LDipl. [12151

Marts 28. An marggraff Joachim unnd Albrecht geburdere[!], hertzog Henrich den eldern von Brunßwig und Luneburg, hertzog Henrich den jungern, hertzog Henrich von Meckellenburg und Albrecht gebrudere, hertzog Mangnus vonn Sassenn; an hertzog Crisstoff bischoff zcu Bremen unnd Verden, hertzog Erigk bischoff zcu Ossenbrug unde Paderborn und hertzog zcu Brunswig, Erick bischoff zcu Munster unnd hertzog zcu Sachssen etc., Johannes bischoff zcu Hildißheym hertzog zcu Sachßen, Franciscus bischoff

zcu Mynden hertzog zcu Bru[n]ßwig; an graff Edesart zcu Ostfrislande und die von Schawnburg; an die stete Lubeck, Hamburg, Luneburg. Bremen, Stadenn. Hochgebornner furst, lieber ohm. E. l. habenn wir vorgangens herbstes geschribenn, was gestalt wir gegen zcwyne unser landes gebornne Benedictus unnd Clement von der Wisch guettern^a eins schiffs halbenn, das Benedictus in der Westße gerawbet, gehandeltt hettenn, unnd dorzcu wie sie sich ungegrunter ursach uber unser vilfeldige gleichmeissige rechtspott, so wir auff e. l., andere unsere heren unnd frundtt, auch gemeyne rethe unnd manne unßer lande, die des meysten teyls ire angebornne frundtt sin, gethann, eins mutwillen unnd offlicher phede gen uns unnd den unßern annehmen, als dann e. l. an allen zcweiffel auß unßern schriffттenn vormarckett. Unnd wie wol unser ohm here Henrich der elder zcu Brunswig unnd Lunenburg hertzog ein gute biß mittfasten unnd ire fruntschafft uff montag in den ostern zzwischen uns und den von der Wisch auffgenommen, wir auch diesel mit yn haben versuchen und handeln lassen, so ist sie doch ane frucht von nander gangen; dorauß zcu uormuthen, sie nach usgange des gutlichen bestandes wider ir alt ungegründt mutwillig furnemen vientlich gegen uns unnd die unßern ubenn werdenn. Dieweil wir denn recht auff e. l., andere unßere heren unnd fursten, auch rethe unnd manne unßer lande allewege gebothenn und nach bitenn, so ist unßer fruntlich bit, e. l. wolle sulche unßer geburlichen rechtsvorbitungh anehmen unnd gmelten von der Wisch doruber in iren gebitenn keins enthaldes, vorschubes ader durchreißenns gestatenn, ßonder mit e. l. amptleuthe unnd hinderssassenn vorschaffenn, wo die dorinne antroffenn wurden, sie anzunemen und bis auff recht wol worwart zcu enthalden unnd dorbey erzcigen, wie e. l. in gleichem von uns gethann gerne nemen wolde. Sindt wir umb e. l. zcu uordinen alletzeit gneigt. Datum Gottorff sondages judica.

Cedula inposita an den hertzen von Brunswig: Auch haben wir den von der Wisch under dem gutlichen handel ir schiff, domit sie das ander genohmen, mit allen zcugehörigen und gutern, wie das uf unsern strom gekomen, wider zcu geben biten lassen. So hat sich auch Clauß Breide ir gefangenner yn in der gute 200 gulden zcu geben erboten. Datum ut supra.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 120 a.

(12152

a) ∅: sikkert: gevettern.

Marts 28. *Staatsbürgerl. Mag. VIII. 733; Reg. 5507.* Se 1512 uden Dag.

Marts 28. Kongen anmoder Provst Henrik i Dalby Kloster om at underholde 5 af hans Kansler Offue Bildes Heste og de medfølgende Folk. Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl: Formentlig K. 88. Dalby Kl. Arkiv (RA.). *Missiver I. 262.* [12153]

C. Marts 28. *Dipl. Flensborg. II. 80; Reg. *9801.* Se 1512 uden Dag.

Marts 29. Ik Truwels Eddingh¹ wonaftich to Milstede hebbe entfangen in redeme gelde unnde in gudeme wichtigen golde 7^{1/2} lub. mr. houetstols van den heren presteren unde ewigen vicarien bynnen Hußem; vor welkeren summen ik en vorpande 2 deymet landes up de bole twischen Tammes Junsß up der suder syden unde Vedder Junsß up der norder syden, darto 4 schepelsadt up Stêden unde noch 4 schepelsadt be osten Milsteder kerken, Tammes Junsß up beyden siden, vrig bundenlandt unvorpandet. Uth welkerem lantgude wil ik alle jar up paschen vorrenten den heren unde vicarien 8 lub. schilling; wor deme so nicht enschege, also dat dar schade van qweme der trager betalinge haluen, den wil ik wedderleggen. Ok laue ik, dat de heren unnde prestere nicht scholen vorplichtet syn up sodan lantgudt dyke, damme, sylen, slußen, wege ofte weterynge to holdende noch schat, lantgelt, bede, plicht ofte pacht darup to geuende noch jenighe andere upkomynghe, wonlik ofte unwonlik, darup to donde, men alle besworynge, de moghe upkomen, wil ik holden unde waren. Jodoch mach ik wedder entfrogen sodane lantgudere van der jarlike rente by also, dat ik schal kundigen de losinge up s. Michell, unde up den negestkamenden paschen de betalinge to donde des houetstols mit aller nastanden renten in eneme summen unnde in gudeme wichtigen golde. Alle desse stucke laue ik midt myneme broder Juns Eddingh to Rosendall to holdende. Ik unde Juns myn broder hebbe unse ingesegele hangen heten an dessen breff unde hebbe ghebeden den ersamen Topy Ingwersß kerksworen to Milstede, de ok syn ingesegel heft hangen heten an dessen breff. Gheuen unde ghescreuen des mandages na judica.

Perg. med [3] Segl: 1. Bomærke; 2. Ubetydeligt Brudst. Husum Vor Frue Kirkes Arkiv (Statsark. i Kiel, Husumer Urk. Nr. 105). [12154]

(Marts.) Fredsbetingelser aftalte i Flensborg mellem Kong Hans og Lübeck.

Anførte (*Svaning.*) *Chronicon Joannis regis Bl. Pp 3.* (Betingelserne er ikke identiske med de i selve Fredstraktaten af 1512 Apr. 23 (*Hanse-recesse 1477-1530 VI. 384*) anførte. Om Tiden for Forhandlingerne i Flensborg se *sidstnævnte Værk S. 370, 381.*) [12155]

Apr. 2. Ik Anders Johansß¹ wonaftich bynnen Hußem hebbe entfangen in redeme gelde unnde guder munte 15 lub. mr. houetstols van den ersamen Otto vam Hagen unde Hermen Dorn vorstenders des altars Unser leuen [*frouwen*] bynnen Hußem erer medelydyng; welkeren houetstoll ik wil vorrenten alle jar up paschen den vorstenders midt ener lub. mr. penningh uth deme huße unde hofte, dar ik nu nygest hebbe upgherichtet unde hebbe begunt to buwende up dat osten bynnen Husem bolegen twisschen Johan Kote up dat osten unde Juns Smidt stede up dat westen. Wor deme also nicht enschege, also dat dar schade van qweme, den wil ik wedderleggen. Ok laue ik sodan huß nicht to vorargerende ofte to vormynrende, men to vorbeterende, ok nergen hoger to vorpandende sunder wille alle der jennen, de vorstenders syn des altars Unser frouwen erer medelydyng. Jodoch mach ik wedder entfrigen sodan huß van der jarlike rente by also, dat ik schal de losinge kundigen up s. Michell, unnde up den negesten paschen de betalingen to donde des houetstols midt aller nastanden renten in eneme summen unde in guder munte, alz in deme hartochdome to Sleßuik genge is. Ik hebbe ghebeden de ersamen manne Juns Detleßß² unnde Jurgen Tymmernan³[!] wonaftich bynnen Hußem, de ere ingesegele hebben hangen heten by myneme ingesegel an dessen breff. Geuen unnde schreuen des frigdages vor palmarum.

Perg. med 3 Segl: 1-2. Bomærker; 3. I Sigilfeltet en Økse. Husum Vor Frue Kirkes Arkiv (Statsark. i Kiel, Husumer Urk. Nr. 106). [12156

Apr. 4. Yuer Perß¹ Sognepræst til Heringe, Claus Olusß² i Fielbro V., Mattes Jens i Biertte, Jens Matß ibid. og Laurens Symenß i Heringe. Palmesøndag paa Heringe Kirkegaard bad beskeden Md. Hans Andherß i Raffnoltt menige Almue at sige Sandingen, hvad dem vitterligt er om Nydam, Loggeholtt og Graffuehaffue. Da vidnede disse Dannemænd: Claus Olusß i Fielbro, Hans Claus ibid., Per Andherß ibid., Hans Nielß i Biertte, Per Lasß i Heringe, Hans Sudher og Swend Sudher ibid., at dem vitterligt er, at Nydam, Loggeholtt og Graffuehaffue indtil Vilstrop Kirkevej har ligget til Raffnolt, og ej andre har det haft i Hævd eller brugt forskrevne Jord med »hary« eller Plov eller Fiskevand i 40 Aar og mere uden de, som har boet i Raffnoltt til denne Dag. Og herefter fik H. A. et Sognevidne af 8 Dannemænd: Mattes Jens i Biertte, Hans Jens ibid., Per Andherß i Rwdomme, Hans Bertelß ibid., Laurens Symenß i Heringe, Esbern Symenß, Hans Paske og Per Lauriß ibid.;

hvilke vidnede, at de hørte og saa' samme Dag paa forskrevne Sognestævne forskrevne Dannemænd vidne for dem og menige Almue, som forskrevet stander. Vore Indsegl. Givet osv.

Perg. med [5] Segl: 1. G. 572* (Yuer Perß); 2. Hiii 3 (Bonde); 3. Bomærke; Paaskrift fra 16. Aarh.: »Her Monus Gyldenstierns breff paa Raffnnoelt y Heringe sogen«. Mogens Gyldenstjernes Arkiv? (RA.). LDipl. [12157

Apr. 5. (*Reg. 5508.*) [Orig., affattet paa Dansk.^a Københavns Kapitels Arkiv; ^bsenere »penes me^cb, hvad der formentlig maa forstaas saaledes, at Orig da var i P. H. Resens Besiddelse.] Forkortet latinsk Oversætt. i Haandskrifter af Resens Atlas: Uldall Fol. 186 I. 213; Langebeks Ekscerpter 34; Gl. kgl. Saml. Fol. 725 S. 123; Ny kgl. Saml. Fol. 374 S. 123; Kall Fol. 35 S. 130; Stockholms Kgl. Bibl., Haandskr. K 16, 1. Paginering S. 72. *Pontoppidan, Annales II. 738* (den ufuldstændige latinske Tekst). — Et hidtil utrykt Sted af Testamentet anføres paa følgende Maade: »Distinctum hoc capitulum^c fuisse a majori docet, quod penes me est, testamentum Petri Petraei perpetui vicarii Hauniensis factum anno 1512; qvippe in qvo sæpe ab invicem distingvuntur non nomine modo, sed et facto, velut cum inter alia in eo sancitur testamento: si capitulares majoris capituli permittant vicarium fructurum bonis in eo legatis alibi quam Hauniæ habitare, ipsos non amplius jus habituros constituendi hunc vicarium, sed duntaxat minus capitulum«. Udtog anført i Haandskrifter af Resens Atlas: Uldall Fol. 186 I. 206; Gl. kgl. Saml. Fol. 725 S. 116; Ny kgl. Saml. Fol. 374 S. 116; Kall Fol. 33; Kall Fol. 35 S. 122; Stockholms Kgl. Bibl., Haandskr. K 16, 1. Paginering S. 66. — Det samme Udtog i en lidt kortere Gengivelse findes i RA. MS. Hans Grams Ekscerpter, mest vedk. Københavns Bys og Københavns Universitets Hist. Bl. 188 a og i Thott 4to 1832 S. 178. [12158

^a) Saaledes ifølge de anførte latinske Tekster. ^b—^b) Saaledes det her aftrykte Brudst. ^c) ∴ det af Vikarerne bestaaende mindre Kapitel i Københavns Frue Kirke.

— Jeg Knud Pedersen »kaldis« Møllere, Borger i Callundborg, har solgt og »self« oplader og afhænder en min Mølle, som staar paa Sandbierget her for Nestved uden den øster Port, med al sin Bygning og Hævd til forstandige Jørgen Mortensen Bager Borger i Nestved og hans Hustru Mette, og kendes jeg mig oppebaaret at have fuld Værd med Sølv og Penge af Jørgen Bager for samme Mølle. Med mit Indsegl hængt for dette Brev; medb. af »erlig og velforstandig« Mænd Joen Bunde Borgemester og Michel Bager Borger. Skrevet i Nestved Palmemandag.

[Perg.^a — Afskr. i Vidne af Herlofsholm Birketing 1634 Juni 2; Brevet fremlægges af Ditløf Pedersen i Nestved. — Vidnet indført (ikke helt fuldstændig) i Dom af Siellandsfahrs Landsting 1637 Juni 14.] Afskr. af Landstingsdommen indført i Kommissionsdom 1714 Jan. 10: RA. Danske Kanc., Kommission af 1753 Apr. 27 i Sag ang. et Overdrev imellem Næstved By, Herlufsholm og Rønnebæksholm, Bilag 5 S. 253. [12159

^a) Saaledes Afskriften.

Apr. 6. (*Reg. *9805.*) Dansk Udtog, formentlig efter tabt Brevbog: *Hvitfeld VI. 295, Fol. 1086 L. 17 f. n., = Acta pontif. Dan. V. 578.* Formentlig er det det samme Brev, der er Kilde for (*Svaning,*) *Chronicon Joannis regis Bl. Qq 3 (L. 12 f. n.)* [12160]

Apr. 7. Telloff Ericksß R. og Nielss Thomesß Præst og Vicarius til Vor Frue Alter paa Vor Frues Alters Vegne. Klokkeronsdag paa Biskopsgaarden i Othensse i Biskop Jenss Andhersß Nærværelse var vi saa forligt om det Stenhus^a, som min Telloffs Farfader Hr. Jehan Biørnsß i Pant havde og jeg Telloff med mine Medarvinger forskrevne Pant gav til forskrevne Alter, og jeg Telloff havde siden opladt Per Bwndhe Borgemester i Otthensse samme Pant og ej gjort Alteret Fyldest. Derfor sætter jeg nu forskrevne Alter i Pant en min Gaard i Skam H. i Skamby S. i Stensby (Lawerss Tanckæ, 4 Ørtug Byg, 1 Skp. Smør og 1 lybsk Mk.) for 100 Mk. danskæ Penge, 10 Mk. »myndhæ«, hvilken Gaard forskrevne Alter tilforn i Pant havde af mig for 60 Mk. danskæ Penge, at beholde for et brugeligt Pant med Forsvar og al Gaardsens »beleglighed«. Derfor har jeg Hr. Nielss Thommesß med Biskop Jenss Andersß Samtykke mælt dødt det Pantebrev, som Hr. Jehan Biø[rnsß] Arvinger gav til samme Alter, ihvor det findes. Medb. af Hr. Biskop Jenss And[ersß] i Otthensse og Mester Hr. Jep Hansß Prior i s. Knwtz Kloster. Datum ut supra.

Perg. [med 4 Segl]. Odense St. Knuds Kl. Arkiv (AM. VIII. 23). LDipl. (*Reg. *9806.*) [12161]

a) En senere Paaskrift paa Bagsiden fra 16. Aarh. tilføjer: »liggende op till Henrick Fustis gaardt«.

— Vi »bwr gemæster« og Raad i Aawss har med Hr. Niels Powilsß »degenss«, Kirkeherrens og Kirkeværgernes, som er Aage Swensß og Olaff Stirckersß, Raad og »alle woris« Villie solgt beskeden Md. Henrik Verckmæster vor Medborger et af »kyrckenis hwss« med sit Gaardsrum, liggende paa Køpmannægaden i Jens Persß Gaard sønden næst op til hans Port og norden op til Jens Monsß Gaard i Aawss, fra den hellige Kirke med saadant Skel, at om Hænrick Werckmæster skal sælge samme Hus, skal det først tilbydes den hellige Kirke for Fyldest, førend det afhændes anden Steds; men vil »kyrckewerge« paa Kirkens Vegne have samme Hus, da skal Kirken være næst. Og er samme Hus Hænrick Werckmæster skødet og tilsagt i gode Mænds Nærværelse paa vort Raadhus, som »wedher bør«. Item har Hænrick Werckmæster betalt den hellige Kirke vel,

saa at vi takker ham paa Kirkens Vegne. Med vor Stads¹ Indsegl. Skrevet i Aawss Klokkeronsdag.

Perg. med 1 Segl: I Sigilfeltet en Fane staaende i Bølger; paa dens højre Side en Bispestav, og paa dens venstre en Rist (SIGILLVM COMMVNITATIS WILLE AOOSIENSIS); omtr. samtidige Paaskrifter bagpaa med 2 forskellige Hænder: »Thette breff hører sancte Ørien till« og: »Om thet hwss, Hynric Vermester gaff syn halffue part till sancte Jørien, oc halffdelin køpthe her Oluff Dægghen for vi løde marc aff Karine hanss høstrv, syen hwn fik Jenss, oc v alne blot gødnist.« Senere til Aarhus St. Jørgens Gaards Arkiv; derefter sikkert til Aarhus Hospitals Arkiv; *ÆA. V. 790 Nr. XXV*; ^a1764 i Christianstad Bys Arkiv^a (Lunds UB., »Permebref. Diverse«). LDipl. [12162

^{a-a}) Saaledes Brocman i Stockholms Kgl. Bibl., Haandskr. M 10 : 7 og Langebek i LDipl.

Apr. 7? Kongen tilskriver Kong Ludvig XII om dennes Strid med Paven og om et paatænkt Concilium.

Dansk Udtog, formentlig efter tabt Brevbog: *Hvitfeld VI. 294, Fol. 1086 L. 8*. Brevet synes efter sit Indhold identisk med et af Apr. 11, der er trykt efter fransk Kilde hos *P. W. Becker, De rebus a. 1511-1514 actis S. 100*; men da den af Hvitfeld anførte Datum feria 4 post palmarum (Apr. 7) formentlig maa opfattes som Brevets Datum, maa Brevet altsaa i Hvitfelds Kilde (hvis han gengiver denne rigtig) have haft en anden Datum end i Beckers Tekst. [12163

Apr. 8. An den rath zcu Rostock. Unns bericht unßer underthaner burger binnen Eckellenfurt Hansß Dudisch, wo er neben andern den unßern dørselbst etzlichenn rochen in ewer stat zcu keuffen willens sey und zcum teyl villeichtte albereith besprochen hetten, doch den selben allein in unser stat Eckelfurt do den burgern und ingesessen mit scheffel und mathen zcu uorkeuffen und außzcumessen zcu bringenn willens weren in besorgung, sulcher rocken mocht yn von euch uns und den unßern zcum besten auß ewer stat nicht gestatet werden, derwegen unßer furschrifft gebethenn. Die weil wir wiessen, das uns unnd den unßern des orts rockenn von nothen, haben wir yn unßer furdernißschrifft an euch nicht wissen zcu uorsagen, gutlich begerende, ir wollet Hans Dudische ader seinen geschickkten Thomas Bernner rocken ein schiffuol ader zcwey ungeuerlich in ewer stat keuffen und dorauß zcu furen vergunen. Das wolle wir gen euch und gemeiner ewer stat in gnaden alletzeit erkennen. Datum 5ta post palmarum.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 126 a. [12164

— Kardinal [Raphael], Pavens Kammermester, bevidner, at Bisp Gotschalculus de Aleveld af Slesvig har ladet besøge Pavestolen ved en Prokurator.

[Orig. Slesvig Bisps Arkiv.] Afskr. af Ulrik Petersen (med betydelige Huller og med adskillige Fejl): RA. Ulrik Petersens Collectanea Vol. VI. *Acta pontif. Dan. V. 578* (ikke fuldstændig, men med flere af Fejlene rettede). [12165]

Apr. 9. An den rath von Hamburg. Ersamen weißen lieben getruen. Wir haben ewer schriben entpfangen unnd dorauß, das wir uns in dießen osterheyiligen dage uff ewer beger gen Newmunster zcu ewern geschickttenn personlich ßolden erfugen, vornohmen unnd haben euch jungst einer warnschawung halbenn von euch unnd andern an die unußern von Hußem außgegangen mit begerung einer antwort geschribenn in vormutungh, ir wurdett uns dorauß[!] ßonder antwort bis her nicht gelassen, unnd sein in komender wochen etzlicher geschefftte beladen, dorinne wir zcuorher merglicher gebrechenn, an welchen unußern und underthannenn unuorwintlicher schaden gelegen, vorbescheiden, dorumb uns gantz schwer perßonlich zcu Newmunster zcu erscheinen, sonnder die kunfftige wochen uber zcu Gottorff beharrenn und ewer geschickkten, ab sie furder von Newmunster bis zcu dar komen, welchs auch unßers bedunckens ane fhar, gerne horen und beantwortten wollen; so ader ewer geschickkten ir eygen ader andere gebrechen gen Gottorff zcu komen beschwertt unnd wir in eyl schrifflicht ader sunst der werbe etzlicher massen vorstendiget, ßo das wir uns ader euch dorinne womitte zcu besten sein konden, wolden wir uns nicht allein unser eygen notsachen entslagenn, denn auch euch zcu gnaden gen Newmunster ader nach an geleglicher stede bey die ewern gern schicken. Welchs alles wir euch zcu wissen nicht wolden vorbergen, wenn euch in gnaden sindt wir allezeit gneit; wollen auch dorauß ewer unuorzogliche antwort die tzeit uber zcu Gottorff vorwarten. Datum bona 6ta feria.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 127 a. Udtog: *Hanserecesse 1477-1530 VI. 328.* [12166]

Apr. 10. »Archieviscop Börges stadfestelse breef på alle andeliga gåfvor och ordningar, som han uthgaf, när dominus Petrus Olai der till blef inwigd att eemottaga. Dat. sabbatho sanctæ paschæ, som är in aprili 1512.«

[Orig.] Udtog: Specifikation, Lunde Domkapitel Nr. 142. — Et andet Udtog lyder: »Idem biscopz^a collatz eller ordinations breef gifwet Petro Olai clerico Lundensi angående subdiaconatet, diaconatet och præst embetet. Dat. 1512.« SvRA. E 102 a, Sextern 12, Nr. 76. [12167]

a) »: »Domini Birgeri archiepiscopi Lundensis.«

Apr. 10. »Quittantia af archiepiscop Børge uthgifwen, innehållande, dhēt dominus Hermannus nedladhe uthi dombkyrckian i Lund 1500 mr. danska, som kallades pecunia jubilei. Dat. d. 10 april 1512.«

[Orig.] Udtog: Specifikation, Lunde Domkirke Nr. 445. [12168

(Apr. 10.) Kongens Kreditiv til Paven for sin Sekretær Johannes Vllf.

Dansk Udtog, formentlig efter tabt Brevbog: *Hvitfeld VI. 294, Fol. 1086 L. 23* (uden Dag), = *Acta pontif. Dan. V. 579* (her med Dagen anført efter et Referat trykt *Raynaldi Annales ecclesiastici XI. 633 f.*). Formodentlig er det det samme Brev, der gengives hos (*Svaning.*) *Chronicon Joannis regis Bl. Qq 3 (L. 1 f. n.)*. [12169

Apr. 12—18. Ick Kersten Hacke borgher to Hadersleue vorkope unde vorschote mydt wyllen alle dher gennen, dher ere wyllē hyrto nodt is, den erliken unde vorſichtigen borgermestere unde ratmenne to Hadersleue vor 100 mr. lub. pennyngē houetstoles gude graffue pagemente, also to Lubeke unde Hamborch genge is, 6 mr. pennyngē, 4 denssche wytte in den schyllinck, jarlike ewyge rente in myneme huſe unde haue belegen bynnen Hadersleue in der hogen straten alſe dat orthuſs, so me geyt na der borch, mydt alle syner tobehoringe bynnen unde buten dher stat Hadersleff. Dese 6 mr. schal ick betalen alle jaer in den achte dagen tho passchen, unde weret, dat sodane rente to rechten tyden nicht wth en qweme, so hebben ſe vulle macht dyt hws unde hoff antasten eddher antasten laten unde dar in unde wth setten vormiddelst weme se wyllen unde des bruken also eres eyghen huses unde haues to der stadt beste, so lange dat ſe desſen summen geldes unde alle nastanden rente unde alle bewysliken schaden darwth entffangen hebben. Ick schal ok an desſem huſe unde haue nene rente mer ane vorkopen eddher vorpanden, sunder ick wyl en dat rechte waren unde entweren vor alle ansprake ane rechte borgherplicht, so de borgermestere unde radt my dat vorkoft hebben. Weret ock, dat ick dyt huſs unde hoff wedder kopen wolde vor dese 100 mr. geldes, so hebben se my gunnet tho 2 tyden wth to kopen unde tho jewelker tydh 50 mr. unde 3 mr. rente, unde wanner ick dat don wyl, schal ick en den wedderkôp vorkundigen in den achte dagen der gebort Cristi unde darnegest in den achte dagen to passchen desſe 100 mr. edder 50 mr. myt des jares unde alle nastanden rente unde in munte, also vorscreuen steyt, in eneme helen summen den borgermestere unde radt betalen. Unde schege deme so, dat ik de losinge kundigede unde de betalinge nicht en dede unde dar jennich schade aff qweme, den

schal ick gantz betalen. Myn ingesegel; unde de duchtige Har-
tich Hollick² knape, Marquart Anckerß unde Thomas Schredher
borgere hebben dyt mede besegelt. In den achte dagen to passchen.

Perg. med 4 Segl: 1. Utydeligt Brudst.; 2. Iv 5; 3. Skjold, hvori en
utydelig Figur; 4. I Sigilfeltet en Saks. Haderslev Bys Arkiv (RA. Hans
den ældres Arkiv, Perg.). [12170]

Apr. 13? *Kbhvns Dipl. IV. 329; Reg. 5536.* Er 12094.

Før Apr. 14. *Dipl. Flensborg. II. 77; Reg. *9808.* Se 1512 uden Dag.

Apr. 14. *Reg. *9809.* Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 127 b
(Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede
Brev er af 1512 Apr. 9 og 1512 Apr. 20). *Dipl. Flensborg. II. 80.* [12171]

Apr. 15. Jeg Laurentzs Torstenßønn i Røgle a. w. tillader
og samtykker med min Hustrus Ellne Knudtzdotthers og min
Søns Knudt Laurißns Villie, at den Gudstjeneste, som er Vor
Frue Tider sjungne, som Jenns Ollßønn i Hareberge, Gud hans
Sjæl naade, tillagde og gav samme Hareberg gord og Gods, som
de Gavebreve, derpaa gjorde er, indeholder at skulle synges og
opholdes i en Kapel, som Hr. Birger Ærkebiskop i Lundtt min
naadige Herre skulde have ladet opbygge norden op til Lunde
Domkirke, »mue« herefter til evig Tid opholdes og synges i
»krafft« under forskrevne Domkirke ligervis, som forskrevne
værdigste Fader bedst dem skikkende vorder. Og stadfæster jeg
med min Hustru og Søn alle forskrevne Gods og Gaver at skulle
blive til Jomfru Mariæ Tider i »krafft« ligervis, som Jenns
Ollß samme Gods gav til forskrevne Tider at skulle synges og
opholdes i forskrevne Kapel. Jeg lader hænge mit og min Søns
Indsegl for dette Brev; medb. af Mester Jenns Ollßønn, Hr. Atzer
Persß og Hr. Niellss Knudtsß Kanniker i Lunde Domkirke.
Datum et actum Lundis fer. 5. pasce.

[Orig. Senere til Lunde Kapitels Arkiv; anført SvRA. E 102 a, Sex-
tern 23, Nr. 120.] Afskr. fra c. 1550: AM. Fol. 293 Bl. 61 a. Afskrifter her-
efter: LDipl.; Ny kgl. Saml. Fol. 726 S. 206; Stockholms Kgl. Bibl., Haand-
skr. M 10:7. — Det er vel det samme Brev, der gengives i det følgende
Udtog: »Nilß Olsoms af Harebierna wäpnares efterlefswande arfwingars
gifne till Lunde domkyrckia confirmations skriffit på thet af bem^{te} Nilß
Olsom [!] till ett nytt altaretz upbyggning donerade godz. Dat. feria
quinta paschæ, som meenas wara dhen 24 april 1512.« Specifikation,
Lunde Domkirke Nr. 446. [12172]

— *Reg. *9810.* Perg. med 1 Segl: K. 87. Københavns Smedelavs
Arkiv (RA.). *Kbhvns Dipl. II. 190; Nyrop, Gilde- og Lavsskraaer II. 329.*
— Om 2 Afskrifter fra 1683 i Københavns Bys Arkiv (paa Raadhuset),

»Bøger« Bd. 15 (o: Resens »Kiøbenhafns Lavgers gamle oc ny Privilegier. Tom. 2«) S. 1127 og 1138 jfr. *Nyrop, anf. St. S. 328.* [12173

Apr. 15. Udtog: *Vedel Simonsen, Elvedgaard I. 71; Reg.*9811.* Er 1512 Apr. 16.

Apr. 15—23? Den oprindelige Affattelse af Sanctuarium Birgerianum.

A. En Udfærdigelse. Perg.-Haandskrift i Fol. [med 3 Segl: 2. Utvivlsomt G. 39^a.] Lunde Kapitels Arkiv? (AM. Fol. 292 S. 3-142 og 147-52). Herefter: *Suhms Saml. I. 3. H. S. 2-83 L. 8* og *S. 85 L. 7-S. 88 L. 11.* — **B.** En afvigende Udfærdigelse (paa Bl. 2 b betegnet som: »thenne liddle fundzeden«). Perg.-Haandskrift i Fol. [med 3 Segl]. Lunde Kapitels Arkiv? (Gl. kgl. Saml. Fol. 846; senere til RA. (Bl. 2 a-65 b og 67 b-70 b)). Enkelte Stykker heraf anførte: *Suhms Saml. I. 3. H. S. 2 Note a* og *S. 73 Note q.* — **Ba.** Afskr. efter B fra 17. Aarh.: Gl. kgl. Saml. Fol. 847. — **Baa.** Afskr. af Langebek, utvivlsomt efter Ba: Ny kgl. Saml. Fol. 724. — **Bb.** Afskr. fra 18. Aarh., formentlig direkte efter B: Thott 4 to 2167. — Om Tekstens Affattelsestid se L. Weibull i *Hist. lidskr. f. Skåneland II. 276-79.* Weibull skal dog ikke forstaas saaledes, at de til *Suhms Saml. I. 3. H. S. 83 L. 9-S. 89 L. 3* (ell. dog *-S. 88 L. 11*) svarende Stykker i hvert af de 2 Haandskrifter A (S. 143 L. 1-S. 154 L. 11) og B (Bl. 66 a-70 b) er skrevne til forskellige Tider; de paagældende Stykker er i hvert af de 2 Haandskrifter utvivlsomt skrevne ud i ét Træk, men derfor kan Stykkernes enkelte Dele jo godt være affattede til forskellige Tider. [12174

a) Saaledes ifølge Seglets af Arne Magnusson paa forreste Bindplades Inderside anførte Omskrift (trykt herefter: *Suhms Saml. I. 3. H. S. 2*).

Apr. 16. Jeg Agge Beintzen i Vandstede giver ærlig og velbyrdig Md. Tyge Brade paa Tostrvp Fuldmagt ind at kræve og op at bære 24 lødige Mk. af Per Nielsß og Maghens Andersß og deres Medarvinger, som de mig skyldige er for en Gaard, som jeg købte af deres Fader i Ewere og de mig ikke hjemle kunde, som de Breve indeholder, som jeg derpaa har og nu antvordede Tyge Brade forskrevne Breve. Og kendes jeg mig at have opbaaret fuldt Værd af Tyge Brade, saa jeg takker ham for god Betaling. Jeg beder hæderlige Mænd Hr. Hans Laurensß¹ »deghen« i Ingelstade H., Hr. Henrich i Købinge og Anderss Gwdmwnsß Herredsfoged i Ingelstade H., at de trykker deres Indsegl neden for dette Brev, thi jeg ikke selv har[!]. Datum Tostrvp fer. 6. ante quasi modo geniti Søndag.

Papir med 2[!] Segl paatrykte forneden: 1. Bomærke; 2. Endnu overklæbet, utydeligt. Tyge Axelssøn Brahes Arkiv (RA.). LDipl. (*Reg.*9811* (med urigtig Dag ligesom i Udtog hos *Vedel Simonsen, Elvedgaard I. 71*).) [12175

Apr. 20. An den konigk von Denemargk. Gnedigster herre unnd bruder. Es ist Marcus von Brupach an uns vor einem

leyhendecker vorschriben; so wir denn ehr seiner zcukompst alreytt mit eynem versehen gewest, haben wir yn zcu sulchem ampt nicht bedorfft, dorauff er unser furdernisschrift an e. k. w. gebetenn, die wir nicht wolden versagen, bitende, wo e. k. w. eins lehendeckerß behufftte, sie wolde yn auff ein versuchen vor einem diener angenehmen und dießer furschrift genissen lassen. Sindt wir in bruderlichen treuen willig zcu uordinen gneigtt. Datum 3a post quasimodogeniti.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 129 b.

[12176

Apr. 20. Jeg Oleff Jeibß i Skwrop R. gør et Mageskifte med Hr. Atßer Pædersß Kannik^a i Lunde Domkirke og perpetuo vicario til s. Knwd Konges Alter midt paa Gulvet sstds. i saa Maade, at han skal have til samme Alter en min Gaard i Hw-lwmy i Froste H. (Niels Pæderssen, 3 Skill. Grot til Landgilde, 1 Mk. til Gæsteri, »och holde itt fodernødh«). Afvindes samme Gaard s. Knwtzs Alter, tilbinder jeg mig igen at give saa god en Gaard paa Rente og »belæieligh« eller denne efterskrevne Ejendom, som jeg nu igen fanger, inden 6 Uger derefter og holde Alteret deri aldeles skadesløst. Og skal jeg igen have for forskrevne Gaard Vgløße Mark, Skov og Fang liggende i Wæmwndehøigs H. i Skwroppe S. norden Sandagre, dog at alle s. Knwtzs Tjenere i Wæmwndehøigs H., som det nu har eller fangende vorder, skal fri uden nogen Gave eller Tjeneste have deres Skovvej til »almenne skowg« over Vgløße Fang og Mark, som det Brev lyder, som jeg har af Hr. Atzer paa saadant Mageskifte. Jeg har ladet hænge mit Indsegl med min Broders Mester Aage Jeibßns og Hr. Niels Knwtßens Kanniker i Lunde Domkirke for dette Brev. Datum Lundis fer. 3. post dnicam. quasimodogeniti.

[Orig. Lunde Kapitels Arkiv; anført Specifikation, Lunde Domkapitel Nr. 143 og SvRA. E 102 a, Sextern 11, Nr. 10 og Sextern 17, Nr. 73.]
Afskr.: Lundebogen S. 270. LDipl.

[12177

a) Kaldes i den latinske Overskrift i Lundebogen Kantor («cantorem»).

— Vi Biirger Ærkebiskop i Lundtt gør et Mageskifte med hæderlig og velbyrdig Md. Hr. Mester Aage Jepsß Kannik i Lunde Domkirke i saa Maade, at han til de bona mensalia, han har, skal have 2 Gaarde i Windorp i Lumme S. her i Torne H., en, som Andhers Mogensß i boer (2 Skill. Grot), og en øde Gaard, giver 4 Skill. Grot; hvilke Gaarde vi købte af Kong Hanss, hvis Sjæl Gud naade[!], og Hr. Laxmandt tilforn fik fra samme Bordegods; og vi igen have skal af Mester Aage fra samme Bordegods

2 Gaarde i Østree Biellerup (Esbernn, 4 Skill. Grot; Beyntt Hansß, 3 Skill. Grot); hvilke Gaarde Hr. Laxmandt gav igen til Bordegods for forskrevne Gaarde. Afvindes samme 2 Gaarde i Winderup samme Bordegods, skal forskrevne 2 Gaarde i Biellerup igen komme til forskrevne Bordegods inden 6 Uger. Sig. nostrum est appensum. Datum Lundis fer. 3. post dnicam. quasi modo geniti.

[Orig. Lunde Kapitels Arkiv.] Afskr. fra c. 1550: AM. Fol. 293 Bl. 44 b. Afskrifter herefter: LDipl.; Ny kgl. Saml. Fol. 726 S. 152; Uppsala UB., Haandskr. E 164 S. 361. [12178

Apr. 20. Jeg Aage Jeipsß Præst og Kannik i Lunde Domkirke gør med Lunde Kapitels Samtykke et Mageskifte med Hr. Birger Ærkebiskop i Lundtt i saa Maade, at hans Naade skal have fra mit Bordegods disse Gaarde i Østre Biellerup: 1 Gaard (Esbern, 4 Skill. Grot til Landgilde og 8 Grot til Skat), en anden Gaard (Bendtt Hansß, 3 Skill. Grot); og jeg igen have skal til forskrevne Bordegods 2 Gaarde i Windorp i Lumme S., i den ene boer Andhers Mogensß (2 Skill. Grot); den anden Gaard ligger øde og giver 4 Skill. Grot; som det mit Brev [o: 12178], derpaa gjort er, indeholder. Sig. meum cum sig. capituli Lundensis sunt appensa. Datum Lundis fer. 3. post dnicam. quasi modo geniti.

[Orig. Senere til Lunde Kapitels Arkiv.] Afskr. fra c. 1550: AM. Fol. 293 Bl. 45 b. Afskrifter herefter: LDipl.; Ny kgl. Saml. Fol. 726 S. 154; Uppsala UB., Haandskr. E 164 S. 365. [12179

— Atzer Pædersß¹ Kannik i Lunde Domkirke og perpetuus vicarius til s. Knwdz Alter midt paa Gulvet sstds. Med Hr. Birghers Ærkebiskops i Lund og Lunde Kapitels Samtykke gør jeg et Mageskifte med ærlig velbyrdig Md. og strenge Ridder Hr. Oluff Jeibsß i Skurorp i saa Maade, at han skal have en s. Knwdz Jord og Ejendom Vgløse i Wæmwndehøgs H. i Skurops S. norden for Sandaghræ, som ubygt giver aarlig 2 Skill. Grot til Landgilde; [og] bekender jeg mig og mine Efterkommere vicarios til Alteret ingen Del at have dertil uden fri Vej til Konningens Alminding og fra, til samme Alters Tjenere, som boer i Wæmwndehøgs H. Og »woræt sage«, [at] samme Ejedel eller nogen Part deraf »worde« Hr. Oluff afvunden, bepligter jeg mig at igengive saa meget Gods paa Rente og Lejlighed eller det Gods, jeg af ham fangende vorder, herefter benævnt, inden 6 Uger derefter. Og skal jeg og mine Efterkommere til Alteret have igen af Hr. O. J. en Gaard i Frosthe H. i Hullomby (Niels

Pæderß; 3 Skill. Grot til Landgilde, 1 lub. Mk. til Gæstning og »holle« 1 Fodernød), som det Brev, han mig derpaa givet har, udviser. Sig. meum cum sig. dictorum reverendissimi² et capituli Lundensis³. Datum Lundis fer. 3. post dnicam. quasimodogeniti.

Perg. med 3 Segl: 1. G. 84; 2. G. 33; 3. G. 39. Oluf Jepsøn Sparres Arkiv (Arkivet paa Svaneholm (Skaane)). [12180

Apr. 22. *Reg. *9814.* Papir (Folioark, hvoraf c. 1½ Side beskreven). Kongens Arkiv (RA. T. K. U. A. Skotland A II). *Aarsberetn. fra Geheimearch. I. 64*; dansk Udtog: *Hvitfeld VI. 288* (og 289), *Fol. 1083 L. 3 f. n.* (og 1084 L. 7). — Vedlagt er en dansk Oversætt. paa Papir, formentlig med Ove Billes Haand (de 1¼ første Sider af et Folioark, paa hvis 3. Side findes en med samme Haand skreven Oversætt. af 1512 Maj 28). LDipl. 1512 Apr. 22 (baade den latinske Tekst og den danske Oversætt.). [12181

Apr. 23. *Reg. 5510*.* Perg. med 4 Segl: 1-4. Svenske; ved 1., 3. og 4. Seglrem forbundet med 12091; ved 3. og 4. Seglrem tillige forbundet med 12107 og 12112. Kongens Arkiv (RA. Sverige, Perg.). *Aarsberetn. fra Geheimearch. IV. 366*; *Rydberg III. 570*; latinsk Udtog: (*Svaning*), *Chronicon Joannis regis Bl. PP 3 b*; dansk Udtog: *Hvitfeld VI. 297* og *VII. 16*, *Fol. 1087 L. 13 f. n.* og *1099 L. 14 f. n.* [12182

— (*Reg. *9817.*) Perg. med 6 Segl: 1. Lübecks; 2. Hamburgs; 3. Rostocks; 4. Stralsunds; 5. Wismars; 6. Lüneburgs (alle 6 de paagældende Byers store Segl). Kongens Arkiv; *ÆA. IV. 385 Nr. 1* (RA. Hansestæderne, Perg.). *Hanserecesse 1477-1530 VI. 384* (her ogsaa efter en Orig. i Lübeck); dansk Udtog: *Hvitfeld VI. 283*, *Fol. 1081 L. 17 f. n.* [12183

— *Reg. 5511*.* Perg. med 1 Segl: Lübecks store Segl. Kongens Arkiv (RA. Hansestæderne, Perg.). *Nye Danske Mag. III. 235*; *Hanserecesse 1477-1530 VI. 387*; dansk Udtog: *Hvitfeld VI. 286*, *Fol. 1082 L. 14 f. n.* [12184

— (*Reg. *9818.*) Perg. med 6 Segl: 1. Lübecks; 2. Hamburgs; 3. Rostocks; 4. Stralsunds; 5. Wismars; 6. Lüneburgs (alle 6 de paagældende Byers Sekreter). Kongens Arkiv; *ÆA. IV. 385 Nr. 4* (RA. Hansestæderne, Perg.). *Rydberg III. 709*; *Hanserecesse 1477-1530 VI. 389*; dansk Udtog: *Hvitfeld VI. 286*, *Fol. 1082 L. 8 f. n.* [12185

— Hr. Prebiørn Podbws¹, Tygæ Brade og Andhers Bilde³. Jøriens Dag i Helligestus klosther i Malmøe var vi forsamlet om Skifte, som os imellem er efter Hr. Oluff Stigsß, Fru Gertrwd og Hr. Knwd Trviidsß og Jomfru Ingeborgh Oluffzdotther og Stii Olsß, og har vi lovet hveranden at komme til Lwnd Mechils Dag næstkommende, og ikke vi der selv ud igen, før vi faar gjort hveranden et fuldt Skifte baade i Jord og Løsøre,

som det sig faldet er efter Loven og efter 12 vore Samfrænder Sigelse, som vi derover fangende kan; og skal vi og straks gøre hveranden fuldt for, hvis Tiltale som vi til hveranden har ydermere, end forskrevet staar, efter de 12 vore Venner Sigelse og efter Loven. Tager nogen af os der Forsømmelse for og ikke møder eller hans Bud, som Fuldmagt har, da den anden til Rette for, hvis Skade og Tæring som har[?] eller tagende vorder, og skal de straks ind til Rigens Kansler og ikke til Herredsting Brevs Lydelse, hvilken af os det, som forskrevet staar. Vore Indsegl. Datum ut supra.

Papir med Rester ell. Spor af 3 Segl paatrykte forneden: 1. Dxxx 11; 2. Kun Spor; 3. Lxx 39. Anders Billes Arkiv? (RA. Privatark., Oluf Stigsøn Krognos). LDipl. [12186]

Efter Apr. 23. (Reg. *9819.) Dansk Udtog, formentlig efter tabt Brevbog: *Hvitfeldt VI. 286 og 287, Fol. 1082 L. 11 f. n. og 1083 L. 23.* [12187]

Apr. 25. Kongen paalægger Niels Henricssen m. fl. at møde i Køpnehavn til første Herremøde i Anledning af Henrich Krwmdiges Strid med dem.

Papir med 1 endnu overklæbet Segl paatrykt Bagsiden: K. 88. Henrik Krummediges Arkiv (C 1; RA.). *Dipl. Norv. X. 243.* [12188]

Apr. 27. Reg. 5512*. Perg. med 1 Segl: Idzardus Gravius's (med et Aftryk af en antik Kamé som Kontrasegl). Ribe Kapitels Arkiv; senere ejet af Klevenfeldt^a (RA.). *Terpager, Ripæ S. 95* (jfr. *Kinch, Ribe I. 438*).

^a) RA. Reg. 60 S. 235. [12189]

Maj 1. 1512 st. Valburgs Dag. Mag. Jens Christensen Canik fører Vidner ved Giørding Herred om 2 Agre paa Hommelund Mark til en Gaard i Bienderup^a. ^b(Papirs Doc.)^b◀

[A. Orig. paa Papir. Ribe Kapitels Arkiv.] Udtog af Grønlund: Aa. NLA. Ribe Bispearkiv, Diverse Registraturer og Afleveringsdesignationer, Arkivregistratur, Pk. 7 Nr. 51; Ab. Ny kgl. Saml. Fol. 495 d, Ribe Stifts Arkiv Nr. 476; og Ac. Thott Fol. 749 Nr. 476. — En Fortegnelse i NLA. Ribe Bispearkiv, Diverse Registraturer og Afleveringsdesignationer, der ellers i det hele stemmer med de ovennævnte Tekster, lyder for Nr. 476's Vedkommende: ▶Laughævd paa en Gaard i Giørding. Pap. 1512.◀ [12190]

^a) Ac: Bierndrup. ^b—b) Mangler i Aa.

Maj 2. ▶Item thuende papiirs sogneuinder, dett ene paa Broerstrup sognesteffne mdxii søndagen nest for sancte crucis invensionis, thet anditt samme aar søndag nest effther sancte crucis invensionis paa Brønderup sognesteffne wdgiffuitt, ath den kier, som ligger nedenn for Weyerhøff, heder Weyerhøffs kier och ueritt brugtt till Weyerhøff.◀

[A. Origg. paa Papir.] [Aa og] Aaa. Udtog se 7655, [Aa og] Aaa. RA. Rigens Forfølgingsbog 1592-98 Bl. 311 a. [12191]

Maj 3. Vi Broder Pedher Jenß Abbed i Knardrops Kloster har købt en øde Gaard og Jord af Søster Brigitthe Oxezdotther Priorisse i s. Agnetis Kloster i Roskilde og med menige Søstres Samtykke *ibid.*, liggende i Ssmørwme øffre norden og vesten hos Lasse Perß, og har vi betalt samme Gaard med gode danske Penge efter deres Villie, som vort Forligelse var og vort Købe-brev udviser med deres og flere Dannemænds Indsegl for. Item har s. Agnetis Kloster en anden liden Gaard liggende i Ssmørwme øffre østen hos Lasse Perß, som nu Oodh Hemingß i boer, hvilken Gaard vi ikke kender os og vort Kloster ingen[!] Rettighed i at have. Vort Indsegl. Givet i Knardrops Kloster hellig Ko's Dag invenc.

Perg. [med 1 Segl]. Roskilde Agnete Kl. Arkiv (RA.). LDipl. [12192

— Kongen anmoder Henrick [Krummedige] om at levere Borge-mestre og Raad i Halmstede noget af Gengærden i Halmstedt H. og Aarste H.

Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: K. 88. Henrik Krumme-diges Arkiv (A 1; RA.). *Missiver I. 263.* [12193

Maj 6. *Reg. *9823.* Papir med utydelige Rester af 1 brevlukkende Segl: Formentlig K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Danske Mag. 4. R. II. 331; Kbhvns Dipl. IV. 329; Missiver I. 263.* [12194

Maj 9. Se 12191. [12195

Maj 10. Den udvalgte Biskop Lago Wrne opfordrer Christiernus Petri til fremdeles at arbejde paa at udgive Saxos Værk.

[Orig. Christiern Pederssøns Arkiv.] *Christiern Pederssøns Ud-gave af Saxo, Titelbladets Bagside = Brandt, Om Lunde-Kanniken Christiern Pedersen S. 408.* [12196

— Jenss Hansß Foged til Hornum H.s Ting, Niels Persß² Præst og Officialis i Hornum H., Jacob Hansß Sognepræst i Hornum, Jost i Suldrup, Seueren Nielsß i Volstrup, Thomess Bek i Støffring, Thomess Persß og Cristiern Flesk i Byrstet. Mand. efter Johannis Dag ante portam latinam paa forskrevne Ting fik Lass Brun i Ellitzhøff et Tingsvidne af 24 Dannemænd: Lass Seuerensß i Ellitzhøff, Owe i Bondrvp, Per Jensß i Vols-trup, Jess Seuerensß, Jost i Lunden, Michel Swendsß, Cristiern Flesk, Maghenss Cristernsß, Jørgen Persß, Per Magensß, Cristiern Tamdrvp, Lass Halkier, Per Spegher, Seueren Andersß, Niss Jensß i Swenstrvp, Cristiern Persß, Seueren Lauersß i Estrvp, Thomess Persß i Bindrvp, Lass Michelsß, Mawritz i Brastet, Per Bonde, Seueren Bron, Jess Ericssß, Per Seuerensß i Andrup;

disse vidnede, at det er dem vitterligt, at 12 Ejere var tiltagen at dømme om 3 Agre i Guldbek Mark, som Per Seuerenss, Anders Anderss og Per Yts s nu i Værge har; da dømte 12 Ejere de 3 Agre til den Gaard i Guldbek, som Per Niels s i boer, og at være Kronens rette Ledingsjord, som det har været, saa længe nogen kan mindes, indtil den Tid Hr. Niels s Høg havde Aleborgs Len; da kom de fra Bondens Gaard til de forskrevne 3 Gaarde; og siden 12 Ejere havde dømt det til Bondens og Kronens Ledingsjord, har det været holdt og brugt til de 3 Gaarde, og ikke Bonden kan faa det igen. Deslige vidnede forskrevne 24 Mænd, at Hr. Niels s Høgs Præst paa Hornum H.s Ting lovede Lass Bron, at den Jord skulde komme fri til den samme Bondegaard igen, og har dog intet faaet af Jorden, men har ofte kæret, at den Jord er saa taget fra Kronens Ledingsgods og holdt ham for, siden hun er ham tildømt af 12 Ejere. Vore Indsegl. Datum ut supra.

Papir med 5 [!] Segl ell. Rester af Segl paatrykte forneden: 1. Utydeligt; 2. G. 708* (Niels s Pers s); 3-5. Utydelige. (RA. C 6, Adkomstbr. Landgods Nørrejyll.) [12197]

Maj 12. *Reg. *9824.* Papir med 1 endnu overklæbet Segl paatrykt forneden: Skjold med v. d. Wisch-Vaaben; Paaskrift bagpaa: »Entpfangen in die ascensionis domini anno domini xv^c duodecimo« (c: Maj 20). Hertug Frederiks Arkiv (RA. Gem. Arch. XXVI. 43). *Stemann III. 147.* [12198]

Maj 17. Jeg Crestiern Niels s¹ af Hielmsø a. w. gør vitterligt skyldig at være ærlig og velbyrdig Svend Oluff Pers s 100 Mk. danskæ Penge, som gænge er i Danmark, hvilke jeg bepligter mig ham at betale inden 14 Dage efter Laurencii Dag næstkommende; faar han ikke Pengene inden forskrevne Dag, skal han have Fuldmagt at annamme en min Gaard i Ørstedh S. i Ramssø H. (Jens Pers s, 2 Pd. Byg) for et brugeligt Pant at beholde, saa længe C. N. [!] vil løse Gaarden igen; da skal Løsningsdagen være Martini Dag. Afvindes Gaarden O. P., bepligter jeg mig ham [saa god en] Gaard med Rente og »beyleyghedh« inden 6 Uger derefter [ud at lægge]. Medb. af ærlig og velbyrdige Mænd Meste[r] Morthen Hienrics s², Hr. Eric Ols s Kanner og Ander[s] Hien[rics s] af Liwngby og Morthen Jens s af Hawffelssa. Skrevet i Roskildh 2. fer. ante f. Erici.

Perg. med [3!] Segl: 1. Clxiv 19 (Dyre); 2. G. 333 (Dresselberg); gennemskaaret; senere tilbagegivet til Christiern Niels søn Dyres Arkiv; endnu senere til Vidtsköfle Godsarkiv; af Christian Barnekow († 1762) foræret til Langebek (RA.). LDipl. [12199]

Maj 18. Vidne af Jæling Sysseleting, at Jøcep Ræchals gjorde Lovhævd paa Syndersthowet gard med mere Gods.

Perg. [med Segl]; Plica afklippet, saa at nu kun ét Seglhul kan ses med Sikkerhed. ^a1849 af T. A. Becker foræret til Hist.-genealog. Ark.^a (RA. Privatark., kronolog. Række). *Nielsen, Gl. jydske Tingsvidner S. 114.*

a—a) Dettes Journal S. 50.

[12200

Maj 20. Jes Jenss i Roldh Foged til Hynstet H.s Ting, Jes Morthenss i Rygdrop, Nis Morthenss i Hofftwedh, Josth Poels s i Kyelstrop, Jes Jenss i Stenstrop, Tøgher Jenss ibid., Kyeldh Niels s i Fynderop og Per Vogenss i Kyrkiterp. Die ascens. dni. paa Hinsthet H.s Ting fik Hr. Jeypp Laws s Præst og Provst i Owegardh et Tingsvidne af 8 Dannemænd: Nis Morthenss i Hofftwedh, Per Kyelds s i Dostrop, Kyeldh Niels s i Finderop, Kyeldh Niels s i Owe, Per Morthenss i Vebbestrop, Jes Jenss i Stenstrop, Seuren Niels s i Byrkiwore og Per Jenss i Ærdenterp; disse vidnede, at dem vitterligt er, at der er given Leje og Skat til Owegardh paa Bispedommens Vegne saa længe, som dem kan mindes, af Koldkoeth Mark og Eng. Item vidnede forskrevne 8 Dannemænd, at Hr. J. L. adspurgte Jes Morthenss i Rygdrop, om han havde nogen Tid baaret Leding op af Koldkoeth, den Stund han var »skorsneffningh«; da sagde han Nej, og ej hun var ham buden nogen Tid. Med vore Indsegl. Datum ut supra.

Perg. [med 8 Segl]. Viborg Bisps Arkiv; *ÆA. II. 342*; ^a1861 af Pastor emer. C. Praëm foræret til Gehejmearkivet^a. LDipl. [12201

a—a) RA. Pk. »Registraturer og Designationer«; jfr. *Aarsberetn. fra Geheimearch. III S. XVII.*

— Hans Konge. Vor Herres Himmelfarts Dag paa vort Slot Nyekiøpingh, nærværende Oele Falster vor Landsdommer i Falster og Laalandt, Madz Erichsen og Wigen Oelsen vore Mænd og Tjenere, var for os Oele Holgersen vor Embedsmand her paa Slottet paa den ene og Lauridz Matteßen i Gorrebye paa den anden Side, og kærede Lauridz Madzen, at Oele Holgersen lod sætte ham i Stok og Jern uden Brøde og dermed tvingede ham til at lade love sig en Summa Penninge og andet Gods imod Ret. Dertil svarede Oele Holgersen, at han efter vor Befaling lod skikke Bønder til at ligge i Strandværn ved »strandbacken« i Laalandt, og at Lauridz Madzen skulde^a taget dem deraf og for Gunst og Gave lagde^b dem anden Steds imod den Skikkelse, som Oele Holgersen derpaa gjort havde. Da sagde Lauridz Madzen, at han det ikke gjort havde, som han beviste med »breff« og Vidnesbyrd, han derpaa havde. Da var derpaa

saa afsagt for Rette, at Lauridz Madzenn eller hans Forlovere bør ikke at give Oele Holgersen den Summa Penninge og andet Gods, som Oele Holgersen tvingde ham til med Stok og Jern at love sig, og Oele Holgersen at tale de Bønder til med Lov og Ret, som ginge af det »holdt paa waardt«, som han skikket havde og de holde skulde, og derom gange, hvis Ret er. Datum ut supra under vort Signet.

[A. Orig.] Aa. Afskr. fra c. 1600: Additam. Fol. 152 Nr. 79. — Ab. Afskr. fra 1. Halvdel af 17. Aarh.: Gl.kgl.Saml. Fol. 1139, foran Nr. 1. [12202

a) Ab tilføjer: have. b) Ab: lagt.

Maj 23. Reg. *9825. Papir med 16 Segl ell. Rester ell. Spor af Segl paatrykte forneden: 1. Skjold, hvori en Figur lignende en Pil; 2. Skjold, hvori en Baad med 3 Aarer (det i A. under Kiv afbildede Vaaben); 3. I Sigilfeltet en Kalk; 4. Utydeligt; 5. Bomærke; 6. Cxlii 9; 7. Utydeligt; 8. Kun Spor; 9. Utydeligt; 10. Gxv 11; 11. Gxiv 2; 12. Bomærke; 13. Utydeligt; 14-16. Bomærker. (RA. Topogr. Saml. Papir, Odense.) *Pal.-Müller, Jens Andersen Beldenak, 2. Oplag S. 125.* [12203

Maj 28. Reg. *9827. Papir (Folioark, hvoraf c. 1½ S. beskreven). Kongens Arkiv (RA. T. K. U. A. Skotland, A II). *Aarsberetn. fra Geheimearch. I. 65.* — Vedlagt er en dansk Oversætt. paa Papir, se 12181. LDipl. 1512 Apr. 22 (baade den latinske Tekst og den danske Oversætt.). [12204

— Udtog: *Westphalen IV. 3135 Nr. 74; Reg. 5514.* Er 1528 Maj 29 (Orig. i RA. Slesvig Bisps Arkiv, trykt *Stemann III. 197*).

Maj 29. Nis Persß i Swrhaffue Tingholder paa Malt H.s Ting, Cresten Persß i Gesten, Hans Jensß i Askoff, Nis Ollosß i Bobyll, Jes Lawsß i Tobyll og Mattes Søffrinsß. Pinseaften paa forskrevne Ting »beddes« Mester Mattes Marquartsß Ærkedegn i Riibe om et Tingsvidne af 8 Dannemænd: Grwmmi Lawsß, Andres Lawsß, Cresten Persß i Gesten, Bendit Andersß, Søffrin Ibsß, Per Andersß, Niss Tocksß og Nis Jensß i Molbeck; hvilke vidnede, at de saa' og hørte samme Dag paa forskrevne Ting, at Mester M. M. og Wegne Grander og Bymænd gav dem i Rette for Fogeden og Herredsmænd med deres Bevisning om Meylundz Hussted og 2 Otting Jord over alle Wegne Skove og Mark, som Mester M. M. sig paa s. Lucii Alters Vegne i Riiber Domkirke vedkendte. Da efter hans Breve tildømte Fogeden og Herredsmænd ham Meylundz Hussted og dertil 2 Otting Jord over alle Wegne Skove og Mark paa s. Lucie[!] Alters Vegne. Med vore Indsegl. Datum ut swpra.

Perg. med 6 Segl: 1-3. Bomærker; 4. Ubetydeligt Brudst., Forsiden mangler; 5. Utydeligt Skjold; 6. Utydeligt. Ribe Kapitels Arkiv (RA.). [12205

Maj 29. Ik Arndt Buze wonaftich bynnen Hußem byn schul-
dich den ersamen kerksworen Unser frouwen kerken bynnen
Hußem alz Lutke Holsten, Drewes Ottsß unnde Borghert Olden-
dorp 50 lub. mr., de myne vorvaren van en up rente entfangen
hebben unnde ik schal alle jar vorrenten up Walburgis den
kerksworen midt 3 lub. mr. penningh uth deme huße unnde
hofte, dar ik inne wone, bolegen up dat westen van der kerken
up der suder reghen twisschen Hans Schulemborgs hus up der
oster siden unnde Hans Scaleberch up der wester syden; wor
deme so nicht en schege, also dat dar schade van qweme der
trager betalinge haluen, den wil ik wedder oprichten. Ok laue
ik sodan hus unnde hofte nicht to vorargerende, men to vor-
beterende. Jodoch mach ik sodan huß unnde hofte wedder
entfrigen van der jarlike rente, by also dat ik schal de losinge
kundigen up Marten, unnde up den negesten Wolburgis dach
de betalinge to donde des houetstols midt aller nastanden ren-
ten in eneme summen unnde in guder munte, so in deme har-
tochdome to Sleßuick genge is. Myn ingesegel; noch hebben
de ersamen menne Hans Schulenborch unde Marquart Hagge
wonaftich bynnen Husem ere ingesegele hangen heten an dessen
breff. Geuen unnde schreuen ame pinxteuende.

Perg. [med 3 Segl]. Husum Vor Frue Kirkes Arkiv (Statsark. i
Kiel, Husumer Urk. Nr. 107). [12206]

— Reg. *9828. Perg. [med 8 Segl]. Bodum Kirkes Arkiv (NLA.
Aalborg Bispearkiv, Capsa B, Loculus 3, Fasc. M, Nr. 6). *Ny kirkehist.*
Saml. II. 534. [12207]

Maj 30. Jeg Oluff Skinckell¹ a. v. gør vitterligt at have
annammet af Hr. Laghe Wrne electus til Roskilde Domkirke
Sielßøø gard og Sielße Len til Naade i Forlening at beholde
med saa Skel, at jeg skal forskrevne Gaard bygge og forbedre
og ikke flytte nogen Bonde eller Bondesøn der paa Lenet uden
forskrevne værdige Faders Samtykke og ikke heller Bønderne
uforrette og intet hugge eller hugge lade i Skovene uden hans
Samtykke. Skal jeg aarligen give hans Naade af forskrevne
Gaard og Len saadant Landgilde: 10 Læster Korn halvt Rug
og halvt Byg, og dem betimeligen yde skullende paa Bestrops
gard eller i Køpenhaffn, hvor hans Naade dem have vil; item
60 Høns, og dem yde i Bestrop i Tamperuge før Michils Dag.
Skal jeg gøre hans Naade Regnskab for Halvdelen Sagefaldet
og Gaardfæstningen, som jeg der paa Lenet fanger. Skal jeg
holde mig vel færdig selv 5. til »hæste« og følge hans Naade

herefter som tilforn, naar mig tilsiges, og dertil være hans Naade til Tjeneste baade til Land og Vand, om Behov gøres, og lønne mig og mine Svende af forskrevne Gaard og Len og give dem »swodan« Klæde og Farve, som hans Naade giver sine egne Svende. Skal jeg holde hans Naade til Gæstning om Aaret 2 Dage »oc« Vinteren og 2 »oc« Sommeren eller alt paa en Tid, som hans Naade selv begærende vorder. Sig. meum. Datum Roskildis die pentecostes.

Papir med Rester af 1 Segl paatrykt forneden: Cxxi 10 (Tinhus).
Roskilde Bishops Arkiv (RA.) [12208

Maj 31. »Lunde capitelz med borghmästare och rådmäns i Lund uthgifne wettnesskrifft, innehållandes, dhett 4a oldinge män på siel och sanningh bewittnade, dhett een holma liggjande i Aa mose i Wår frue Alestada, som gaf af sig ett læß höö, lågh till dombkyrckian i Lundh. Dat. annen dagh pinges, som är d. 2 junii 1512.«

[Orig. Lunde Kapitels Arkiv.] Udtog: Specifikation, Lunde Domkirke Nr. 447. [12209

Maj. Reg. *9829. A. Perg. (Orig.), nu uden Spor af brevlukkende Segl, men med Udskrift og Indsnit til Forsendelse. Kongens Arkiv (RA. Kejseren, Perg.). *Aarsberetn. fra Geheimarch. IV, Till. S. 36; Missiver II. 357 (Teksten A).* — B. Samtidig dansk friere Gengivelse. Papir (1 Folioark, hvoraf godt 2 Sider beskrevne). Kongens Arkiv (RA. Kejseren, Perg.). *Missiver II. 357 (Teksten B).* [12210

Maj? Kongen klager til Kongen af Skotland over, at Skotter har taget et engelsk Skib for Helsingør.

Dansk Udtog, formentlig efter tabt Brevbog: *Hvitfeld VI. 293, Fol. 1085 L. 5 f. n.* [12211

Juni I ell. Sept. 15. Jeg Seuren Clausß i Wastedh V. sælger og skøder Hr. Jenss Ericß Kannik i Aarss en min Gaard liggende i Wolby østen næst hos den Gaard, som Per Andersß i boer, hvilken Gaard Mattes Nielß i boer (3 Ørte Korn, 1 Skp. Smør, Høns, Gaas og Lam og Oldensvin, naar Olden er, »gesteriidh« og 1 Skill. Grot rede Penge); og kendes jeg mig Penge og fuldt Værd op at have baaret af Hr. Jenss Ericß. Medb. af min Moder Husfru Anne Oluffsdater² og min Broder Mognss Clausen og andre gode beskedne Mænd Erich Persß⁴, Niels Andersß »borgmester« i Aarss, Michil Jenß og Jep Biørnß⁷ Raadmænd ibid. Datum Aarss die Nichomedis.

Perg. med [7] Segl: 2. Axi 21; 4. Bomærke; 5. Utydeligt; 6-7. Bomærker (7. i Skjold). Senere til Aarhus Kapitels Arkiv? (RA. Aarhus Bishops Arkiv). [12212

Juni 2. Vidne af Prioren i Helligestis og Byfogeden i Køffmandhaffn, at en Kvinde i nævnte Helligaandshospital erklærede, at en Gaard i Roskilde tilhørte s. Agnettis Kloster.

Perg. med [2] Segl: 1. G. 454. Roskilde Agnete Kl. Arkiv (RA.). *Lindbæk og Stemann, Helligaandsklostre, Dipl. S. 138.* [12213

Juni 3. Anne Tymmesdatther, Oluff Sommerss Enke, sælger Erik Stygge paa Mattrop 2 Gaarde i Sneby, Wratz H.

Perg. med 6 Segl: 1. Lxxiii 47 (Rosenkrantz); 2. Lxxiii 51 (Rosenkrantz); 3. Utydeligt Skjold, formentlig med Rosenkrantz-Vaaben (Signetet forskelligt fra Lxxiii 76, hvorunder det er citeret); 4. Bv 11; 5. Bv 12; 6. Bv 14. Matrups Godsarkiv; senere ejet af Klevenfeldt^a (RA.). *Heise, Rosenkrantz, Dipl. S. 26.* [12214

^a) RA. Reg. 60 S. 252.

Juni 7. An den hertzogen von Lunenburg. Lieber ohme. Van e. l. geschickten dem erbaren Diderick Oppersßhusen haben wir ettlich anbringen van wegen der selbenn vorstannden, und ist e. l., wie wir in keynem zcweifel stellen, in frischer gedechtnisse, das wir ir zcuuor in gelichem gewilfaren habenn, solchs auch noch mit allem vleyß, so wir dess nicht merglich behindert, gern thun woldenn. Denn wir selbst offennbare viende van unnsern landsgeborn[e]n vom adel von der Wisch genant, der beschedigung wir teglich gewarten musßen, habenn, derhalben wir e. l. zcweimal geschriben. Dartzu steet es mit uns unde den Hamburgeren ettwas zcweispeltig, wenn ße unnder irer eygen pheyde uns unde de unnsern in unnsern houen, gebiethen und der frien sehe mit abhending schiff unnd güter mergklich beschediget; und ist unnsere meist hoffgesinde, die den grotsten antzal pferde by uns gehapt, jetzunds uff der reyß nach s. Jacob. So syn unnsere landtsasßen, wie e. l. bewußt, ungeteilt, und wir die zcu uerschicken, es were denn, das welche dartzu geneigt unnd geschicket, der wir doch ganntz wenig wißsenn, allein nit mechtig. Welchs alles unns der noth unnd verhindrung nach enthschuldiget zcu habenn e. l., der wir allzeit zcu dienenn geneigt werenn, nicht woldenn vorhalden. Geuenn zcu Tundern mondages nach trinitatis.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 135 a. [12215

— Jenss Thamessen Foged til Hornwm H.s Ting, Soffren Nielsß i Wolstrup, Crestiern Laurisß *ibid.*, Jost i Lwndhen, Thamess Beck og Nielss Bræmss. Mand. efter Trefoldigheds Søndag paa forskrevne Ting fik Lass Brwn et Tingsvide af 8 Dannemænd: Soffren Nielsß i Wolstrup, Jost i Lwndhen, Per Oluff i Swenstrup, Jess Jensß *ibid.*, Crestiern Persß *sstds.*,

Owe i Bwnrup, Soffren Brwn i Raadstrup og Crestiern Flesk; disse vidnede, at Per Soffrensß i Gwlbeck har ofte staaet paa Hornwm H.s Ting baade, den Tid Hr. Nielss Høg havde Lenet, og siden Hr. Mogenss Gøye fik Lenet, og budet Lov for Lovhævd paa den Gaard, han i boer, og den Gaard i Gwlbeck, Anderss Andersß i boer, og særdeles paa 2 Agre, den ene, som ligger til den Gaard, Per Soffrinsß i boer, og den anden, der ligger til den Gaard, Anderss Andersß i boer, og 12 Ejere svor fra de forskrevne 2 Gaarde til »krowenss ledinge jorde«. Med vore Indsegl. Datum ut supra.

Papir med 5[!] Segl paatrykte forneden: 1. Utydeligt; 2. Bomærke; 3-5. Utydelige. (RA. C.6, Adkomstbr. Landgods Nørrejyll.) [12216

Juni 8. *Reg. *9830.* Papir (aabent Brev; helt skrevet, ikke trykt) med utydelige Rester af 1 Segl paatrykt forneden. Naamen Jenssøns Hustrus og Søns Arkiv (Flensborg Bys Arkiv (i Flensborg), Urk. Nachtrag Nr. 101). *O. H. Møller, Nachrichten u. Urkunden, welche Ludolphum Naamani betreffen S. 15 = Dipl. Flensborg. II. 81.* [12217

Juni 10. *Kbhvns Dipl. VI. 7.* Er 1512 Juni 15.

Juni 11. Peder Thomeßen i Kielstrup Foged til Wissenberg Birketing, Hans Basse af Gadtzbøll, Madtz Erichßen af Assenbøll, Peder Simonßen af Brønset, Hans Madtzen af Koedekil og Lauritz Deign. Fred. efter ^afest[um] corporis [Cristi]^a paa Wissenberg Birketing fik Hans Michelßen af Kielstrup et Tingsvidne ved 8 Dannemænd: Madtz Erichßen af Assenbølle, Jep Pederßen ibid., Matz Jeßen i Skalbjerg, Niß Hanßen, Anders Skræder, Lauritz Detloff ibid., Peder Simonßen af Brønset og Olle Jesperßen i Skovsbye; hvilke vidnede, at de saa' og hørte, at beskeden Md. Nis Olluffßen af Elnebjerg paa fornævnte Ting skødede til Hans Michelßen al den Del, han arvede efter sin Moder i den Bondegaard i Kielstrup, som Hans Michelßen i boer, og vedkendte Niss Olluffßen sig fuldt op at have baaret af Hans Michelßen for fornævnte Del. Item saa' vi, at forskrevne Del var lovbuden 3 Ting, før det skødet var. Med vore Indsegl. Dat[um]^b anno, die et loco etc.

[A. ^cPerg., mulig med 6 Segl; ^afølger Bøndernes Act in originali til Conference med dend i Rette lagde og af Odense danske Skoeleholder ved Naufn Søfren Bruun deraf forfatted Ofversættelse^c; c. 1745-46 ejet af Anders Andersen i Kielstrup. ^c — Aa. Den nævnte, af S. Bruun attesterede Afskrift.] Aaa. Afskr. efter Aa c. 1745-46: RA. Rtk., Kommissionsprotokoller vedk. Vissenberg Bønders Selvejendomsret II. 1525, jfr. I. 175, 177. [12218

a—a) Aaa: fest in corporist. b) Aaa: Dato. c—c) Saaledes Aaa.

Juni 12. *Reg. 5516.* Paa Dansk (uden Tvivl Oversætt. efter en latinsk Tekst, formentlig i en tabt Brevbog): *Hvitfeld VI. 290, Fol. 1084 L. 25 f. n., = Missiver I. 264.* [12219]

— Ik Hans Mentße wonaftich bynnen Hußem hebbe entfangen in redeme gelde van deme ersamen heren Jacobo Popsß 15 lub. mr. houetstols van wegen der ghemenen unde ewigen vicarien Unser frouwen kerken bynnen Hußem; welkeren summen schal ik alle jar up pinxten vorrenten den heren unde vicarien midt ener lub. mr. penningh uth deme huße unnde hofte, dar ik inne wone, bolegen up dat osten in de suder reghe twischen Hans Clawesß up der wester syden unnde Bertoldt up der oster syden; wor ouerst sodan betalinge nicht enschege, unde dar schade up queme, den wil ik wedder oprichten. Ok laue ik sodan hus unde hofte nicht to vorargerende, men to verbeterende ok nergen hoger to vorpandende sunder wille der heren ewigen vicarien. Jodoch mach ik wedder entfrogen sodan huß unnde hofte van der rente, by also dat ik schal de losinghe kundigen up Marten, unnde up den negesten pinxten de betalinge to donde des houetstols midt allen nastanden renten in eneme summen unnde in guder munte, alz yn deme hartochdome to Sleßuick genghe is. Ik hebbe ghebeden de ersamen boschedenn menne Paye Petersß unnde Jacob Payen medeinwoners bynnen Hußem; welkere ere ingesegele hebben hangen heten by myneme ingesegel an dessen breff. Geuen unnde schreuen des sonnauendes unnder den achtedagen des hilligen lichammes.

Perg. [med 3 Segl]; omtr. samtidig Paaskrift: »Hans Mentsß i mr. tho pinxten tome Gaude Maria«. Husum Vor Frue Kirkes Arkiv (Statsark. i Kiel, Husumer Urk. Nr. 108). [12220]

Juni 13. Kongen tilskriver Esgii Bilde om Jep Grawers Svend og om at lade en Skude sejle til Holbeck med Kalksten.

Papir med utydelige Rester af 1 brevlukkende Segl: Formentlig K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 266.* [12221]

Juni 14. Morthen Owsß⁴ Foged paa Alborig Byting, Abraham Haghensß⁵, Seuerin Jensß⁶ »burgemester« i Alborig, Pouel Andersß⁷, Morthen Giordsß, Sewerin Murmester⁹ Raadmænd ibid., Jens Andersß Trien, Tord Kniwesmet og Mickel Klentsmet¹² Borgere ibid. Mand. før Viti et Modesti Dag paa Alborig Byting fik beskeden Md. Jens Tømsß vor Medborger et Tingsvidne af 8 Dannemænd: Mas Persß, Jens Trien, Jens Rask,

Sewerin Mickelsß, Sewerin Mwss, Tord Andersß, Sewerin Andersß og Morthen Pøg; disse vidnede, at de saa' og hørte samme Dag paa forskrevne Ting, at Niels Persß med sine næste Venners og med hans Broders Børns Karine Styessdather, Per Stysß og Bold Styssdather, »oldemoders« Kyrstyne Manes og Morbroder Jacob Henricsß og flere deres næste Frænders Samtykke solgte fra sig og K. S., P. S. og B. S. og skødede til Jens Tømsß al deres Gaard, Stenkælder, Jord, Gaardsrum og fri Gang i Vor Frue Sogn liggende østen fra Lille broo og næst vesten op til Per Klæmetsßs Vaaning i Brødregyde sønden til Adelgadhen, som min Broder Sty Persß, forskrevne Børns Fader, og forskrevne Niels Persß arvede efter deres Fader Per Jensß og deres Moder Bold Perss, i alle Maader som de gamle aabne Breve udviser, som Niels Persß antvordede ham; og at N. P. kendte sig paa sine og Børnenes Vegne Penge og fuldt Værd efter sin Villie og efter Kirstyne Manes »oldemoderns« og Jacob Henricsßs Villie op at have baaret. Med vore Indsegl med Niels Persß¹, Kyrstyné Mones² og Jacob Henricsß Indsegl. Datum ut supra.

Perg. med [12] Segl: 1. Bomærke; 2. I Sigilfeltet Bogstavet k; 4-8. Bomærker; 9. Bomærke (*s foffren nielffen*); 11. Udslidt Brudst.; 12. Bomærke i Skjold. Senere til Aalborg Bys Arkiv^a; ^butvivlsomt indsendt af Byens Kommunalbestyrelse 1861 til Gehejmearkivet^b (RA. Aalborg (Tillæg)).

[12222

^a) Saaledes RA. Reg. 73 i Fol., Aalborg 31. ^{b-b}) *Aarsberetn. fra Gehejmearch. III S. XVI.*

Juni 15. Hern Johansen kuninge, unserm liebn hern und oheymen. Als uns ewer k. w. in irem widderschreibn auff unser an sie gethane jungste schriffte zu erkennen gegeben, zu wellicher tzeit unnd stett die selbe unnsers tzusampnekomens gewartn mucht, also wenß uns gefellich, das wier uns auff visitacionis Marie zu e. k. w. in ir stadt Copenhagen vorfugen, sullichs ßegen sie gantz gern under andern, wie sich nu daselbig ewer k. w. widderschreibn an uns weyter erstreckt, habn wier seins inhalts vornohmen und thuen uns ires freuntlichn erbietens, in dem das sie unns zu wortn in eygener person auff angetzeigte zzeit und malstett, der wir auch begnugig, gestatn, hochlich bedancken. Wier sein auch der auffgehoben und entrichten vehde, szo sych tzwuschen e. k. w., den van Lubeck und iren anhengern, auch den Schweden enthaltn, zu horen erfrewt; und wier wollen e. k. w. auch nicht bergen, nachdem sych die unsern vom Stralsundt in etlichen ungehorsam gegen

unns ertzeigt, das wier unns versehn, sullichs in ander wege seynen außgangk tzu gewynnen, und das sie sich als die getrawen underthanen, wie yß sych woll getzimbt, gegen uns als irem landsfurstn und nuturlichn[!] erbhern schicken werden; wo aber nicht, und das sie sych anders gegenn uns haltn wurden, wolln wier dasselbig e. k. w. unuormeldet nicht lassn, der freundtlichn tzuuersycht, das yß ir auch sunderlich unsern vertregn nach leydt sein wirt. Und wier weren nichts deste weyniger willens unserm vorigen schreibn nach uns zu e. k. w. zu begeben kuntschafft und ander freundliche und notdurfftige underredung, was tzu liebe, eynickeit und gueter nachbarschafft reychn, mit ir zu machen; aber wier werden auß unsern mercklichen sachn daran bohindert, das wier sullichs zu diesser zzeit nicht beybringen konnenn. Ewer k. w. wolle uns sust in keynem andern vormerken, dann wormit wier derßelbign mugen wilfarn, sall sie uns alwege geneigt bofinden; und das yß ir in irem regiment unnd sust allenthalbn glucklich und in frischim gesunt woll zustunde, seindt wir zu horen bogirig, und thuet uns nicht weyniger erfrewen denn betreffs unser eygen person. Datum Gripeßwaldt am tage Viti. Bugslaff zu Stettin, Pommern, Cassuben, der Wende hertzog.

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Kongens Arkiv (RA. T. K. U. A. Pommern A I). [12223

Juni 15. Den udvalgte Konge Cristiernn anmoder Eesge Bildhe om at skaffe ham en Skude fuld med Kalksten fra Saltholmen.

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Esge Billes Arkiv (I B; RA.). *Kbhvns Dipl. VI. 7* (med urigtig aftrykt Dag og ikke helt fuld-stændig); *Missiver I. 267*. [12224

Juni 16. Jes Crestenß hardesfaget tho Slux herde, Pether Gotseß unde Cresten Wilß sandtlude, Calli Jenß tho Rapstede. Deß midwekens na Viti was binnen 4 dingstocken mester Nicolaus Gortze tho Soldick, begerende, dat de santlude vorkundigen scholden de feltschede, se suoren twisken Exing unde Tund[e] up de wester unde norder siden, welk de sandtlude tugeden, dat van deme stene, de gesettet [wa]rt westen Møkier unde to deme stene, de steit nethen fo[r] Tunne twigade, unde to deme stene, de ste[it] norden van Tunne twigade, schal wesen de schede up de wester side twischen Exing unde Tunne. Unde van deme negesten vorscreuen [ste]ne to eineme stene, ligt øst-uart mere, unde unde 'tho deme stene under Biørns-hoffuidt skal sin[?] de scheid up de norder siide twischen

Tunne unde [Exing] veltmarke. Darup begerede mester Clawes [Gort]ze [ein] dingeswitlichet, dat eme gegunt wort van 8 [luden]: Jacop Peterß, Nis Knutß, Tammes Payß, Tammes Hagenß, Hans . . . ß, Hans Peterß, Hans Anderß unde Timme Jenß; desse tugeden, wo verscreuen steit. Unse ingesegel. Datum ut supra.

Perg. [med 4 Segl]. Solvig Godsarkiv; senere til ^aViborg Lands-tings Arkiv^a; ^bc. 1800 ejet af Danske Selskab^b; 1894 af Universitetsbiblioteket afgivet til Rigsarkivet. LDipl. [12225

^a—^a) Saaledes LDipl. ^b—^b) Oslo UB., Haandskr. Fol. 149 Bl. 18 b.

Juni 20. Per Andersß, Cristiern Nielsß »borgemestere« i Halmstede og Klemith Gwldsmith³ Raadmand sstds. Ærlig og velbyrdig Md. Hr. Henrik Krwmmelige R. og Høvidsmand paa Lawholm gav os til Kende, at det er sagt paa ham, at han skulde have ladet sætte en »thysk«, som hed Cristiern Førstenberch, i Taarn og Jern paa Lawholm, og begærede, at vi skulde sige derom saa meget, som os vitterligt var. Da er [det] os fuldkomnelig vitterligt og mange flere Dannemænd, at han ikke kom i Taarn, Stok eller Jern, men Hr. Henriks Foged greb ham og holdt ham til Stede saa længe, at han fik Borgen for ham, som Klemith Gwldsmith og andre vore Borgere endnu bevise kan; og annammede Hr. Henriks Foged samme Tid forskrevne »thyskes weske« med, hvad Del som deri var. Item sagde Hr. Henrik for os, at ham er tillagt, at han skulde have annammet, hvad andet Gods som forskrevne »thysk« havde i Halmstede; hvilket ingenlunde findes, at han har der noget fanget af. Med vore Indsegl. Givet i Halmstede Sønd. før Johannis bap. Dag.

Papir med 3 Segl paatrykte forneden: 1. Utydeligt, endnu overklæbet; 2. Skjold, hvori en Skraabjælke; 3. Bomærke. Henrik Krummediges Arkiv (D; RA.). [12226

Juni 20—30. *Hanserecesse 1477-1530 VI. 401.* Se 1512 uden Dag.

Juni 21. *Reg. *9832.* Papir med 1 endnu overklæbet Segl paatrykt forneden: Bomærke. Senere til Kongens Arkiv (RA. Münchener-Saml., Orig. Papir). *Dipl. Flensborg. II. 82.* [12227

Juni 23. »Månß Skomakares i Malmøe åth Lunde dombkyrckia uthgifne gienbreef, sig hafwa till leyes bekommit ^aeen ^{1/2}^a gård liggiandes i Malmøe bland Sudare boderne, som han skulle åhrligen uthgifwa 10 lubske marck. Dat. vigilia Johannis baptistæ d. 24 junii 1512.«

[A. Orig. Lunde Kapitels Arkiv.] Aa. Udtog: Specifikation, Lunde Domkirke Nr. 448. — Ab. Et andet, kortere Udtog med Aar, men uden Dag: SvRA. E 102 a, Sextern 24, Nr. 182. [12228

^a—^a) Ab: »een«.

Juni 30. Borgemestres, Raad og Almue i Ripæ beder Kongen skaffe dem nogen Erstatning af Hamburgerne, der har frataget dem Skibe.

Papir med 1 endnu overklæbet, brevlukkende Segl: Det hos *Trap⁴ VIII. 360* nederst afbildede. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Indl. t. Registr. samt henlagte Sager). *Missiver II. 362.* [12229]

Juli 2. Peder Jensøn Sognepræst til Gresse Kirke i Nøre-uongs H., Tørkel Cristernsøn, Søveren Raffwen i Holtwm, Oluff Nielssøn i Gresse. Vor Frue Dag visitat. paa Gresse Kirkegaard til Sognestævne havde Peder Scriffuer med sig disse Dannemænd: Ywer Knudsøn, Oluff Nielssøn i Gresse, Soveren Raffuen i Holtwm; disse vidnede, at Staffen Tostensøn, Mariebo Foged, gjorde den Lovhævd nogen Tid tilforn paa Cristiern Rwsøns Gaard i Holtwm paa baade Toft, Hus og Jord og Syndballæ kyær og 5 Stykker »jorde« i Holtwm balle[?]; der gjorde han sin Hævd paa efter Klosters »breffs ludelse«. Herpaa »bedis« Peder Scriffuer et Sognevidne, hvilket han fik af 8 Dannemænd, »som ere etc.«; hvilke vidnede, at de hørte og saa', at disse 3 Dannemænd saa vidnede, som forskrevet stander. »Til wintnesbyrd etc.«

[^aOrig. paa Papir. ^aMaribo Kl. Arkiv; ^a1749 i Sorø Akademis Arkiv^a.] Ufuldstændig Afskr. af Langebek 1749: LDipl. [12230

^{a-a}) Saaledes LDipl.

— *Reg. 5518**. Perg. med 1 Segl: K. 88. Senere (jfr. 1514 Jan. 5, *Hübertz, Aarhus I. 108*) til Aarhus Bys Arkiv (i Aarhus), Byraadskontorets Arkiv Aa. 45. *Hübertz, Aarhus I. 103* (læs (foruden Kongens fuldstændige Titel): løber indt till - østher indt - lengelsæ - ther pleiger - kendes wii - ehwo thee helst ære ellir wære kunne, serdeles wore fogether oc embitzmen, burgemesthere oc radmen vdi forscreffne wor stadt Aars han-nom ellir hanss arffuinge her emodt paa forscreffne jordh ellir nogen syn rætte lengelsæ oc brede at hindre, hindre lade, møde, platze, vmage ellir i noger maade forfangh at giøre under wort hylldest oc nade. Giffuit - rex per se). [12231

— Torbørn Oxe udsteder Brev (til Nielss Hack, at denne kan genkøbe Moghenstrup).

[Orig. Senere til Henrik Krummediges Arkiv.] Udtog anført i Brevfortegnelse. Henrik Krummediges Arkiv (F [1516]; RA.). *Danske Mag. 3. R. II. 152.* [12232

— Kongen tilskriver sin Hofsinde Peder Mølticke om et Len, som Kongen har undt ham, og som Offue Brade ikke vil lade ham faa, m. m.

Papir med utydelige Rester af 1 brevlukkende Segl: Formentlig K. 88. Peder Moltkes Arkiv (RA.). *Missiver I. 267.* [12233

Juli 3. *Reg. *9833.* [Perg.^a] Afskr. af Jon Mortensen: Gl. kgl. Saml. Fol. 727, Bd. II, Læg kk, 1. Bl. b. Herefter: *Kbhvns Dipl. I. 290.* — Afskr. fra 18. Aarh.: LDipl. [12234

^a) Saaledes Afskrifterne.

Juli 5. Niels Hack sælger Hans Kruse Moghenstrop gordh.

[Orig. Senere til Johan Johannsøn Oxes Arkiv.] Udtog anført i Brevfortegnelse. Henrik Krummediges Arkiv (F [1516]; RA.). *Danske Mag. 3. R. II. 153.* [12235]

— Niels Hack udsteder Brev til Torbørn Oxe om dennes Genbrev om Moghenstrvp gordh.

[Orig. Senere til Johan Johannsøn Oxes Arkiv.] Udtog anført i Brevfortegnelse. Henrik Krummediges Arkiv (F [1516]; RA.). *Danske Mag. 3. R. II. 154.* [12236]

— Niels Hack kendes sig at have Moghenstrop gordh for et Len af Hans Kruse.

[Orig. Senere til Johan Johannsøn Oxes Arkiv.] Udtog anført i Brevfortegnelse. Henrik Krummediges Arkiv (F [1516]; RA.). *Danske Mag. 3. R. II. 154.* [12237]

Juli 9. Hans Kruse under Torbiørn Oxe og Johan Oxe hver en Trediedel i Moghenstrup gordh.

[Orig. Johan Johannsøn Oxes Arkiv.] Udtog anført i Brevfortegnelse. Henrik Krummediges Arkiv (F [1516]; RA.). *Danske Mag. 3. R. II. 154.* [12238]

Juli 10. Hanss¹ Konge. Oleff Holgersß vor Embedsmand paa vort Slot Engelborch har nu gjort os Regnskab for, hvis visse og uvisse Rente, Penge, Fetalie og andre Varer som han paa vore Vegne opbaaret og udgivet har af de Len, Birker og Gods, som til Engelborch liggende er, fra i Fjor Paaske, der Guds Aar skreves 1511, og indtil Paaske næst forleden, da Guds Aar skreves 1512, og dermed indregnet al den Del, som han var skyldig bleven af »førmerer« Regnskab, og derefter hans Udgift »liget« og lagt imod hans Indtægt, bliver han skyldig og er igen beholdende paa Slottet: af rede Penge 250 Mk. 6 Skill. 3 Penninge, 5 Læster 4 Pd. 3 Skpr. Byg og Malt, 1 Læst 4 Pd. 4 Skpr. Rug og Mel, 4 Læster 2 Pd. Havre, 1 Læst 6 Skpr. Hvede, 1 Læst 4¹/₂ Td. ¹/₂ Fjerdings Smør, 50¹/₂ Kokroppe, 30¹/₂ Faarekroppe, 34 Sider Flæsk, 46 Gæs, 4 »woele« Sild, 18¹/₂ »tremet« 2 Skippd. Humle, 3 Fade Jern; og bliver saa intet ydermere skyldig efter hans Regnskabs Lydelse uden, hvis som igen standende er til »aderstade«, som er 473¹/₂ Mk. 5¹/₂ Skill. 1 Alb., 6 Læster 9 Pd. 11¹/₂ Skp. Byg, 7¹/₂ Pd. 9¹/₂ Skpr. Havre, 1 Pd. 4 Skpr. Rug, 1 Pd. 2 Skpr. Hvede, 1¹/₂ Td. 1 Fjerdings Smør, 11 Svin og 6 Faar og Lam, hvis han indkræve skal og siden stande til Regnskab for. Thi lader vi ham kvit for alt ydermere Krav om forskrevne Opbørsel og Udgift. Givet paa vort Slot Kønnehaffn Kanuti regis Dag under vort Signet.

Papir med Rester af 1 Segl paatrykt Bagsiden: K. 88. Oluf Holgerssøn Ulfstands Arkiv (C 1; RA.). [12239]

Juli 11 ell. 18. »Fiärestadz sochnemän betyga och witna uppå Michel Axelsons begäran, att alt det, som ligger sönnan wid Sworsti, hörer till Nörre Walager mark. Datum Fiärstad sochn söndagen näst för stæ. Margaretæ dag, som infaller d. 20 junii 1512.«

[Orig.] Udtog: Specifikation, Acta privata Nr. 643. [12240]

Juli 13. *Reg. *9835.* Perg. med [30] Segl: 1. G. 33; 2. G. 622; 3. G. 741; 4. G. 824; 5. G. 533; 6. G. 684; 7. G. 320 = Dxlvi 6; 8. G. 487 (Tornekranz); 9. G. 514; 11. Lxx 28; 12. Civ 25 (Bjørn); 13. Lxxiii 64 (Rosenkrantz; Forsiden nu i Rigsarkivets Seglsaml.); 14. Evi 2; 15. Lxxii 15 (Banner); 16. Gxvi 33 (Gyldenstjerne); 18. Dxxx 11; 20. Fxxxi 16; 21. Dxxvii 4; 22. Exix 28; 23. Lxx 33; 24. Lv 74; 25. Skjold med Bille-Vaaben, hvorover Bogstaverne T B; 26. Fxlili 33 (Lange); 27. Lxviii 54 (Thott); 28. Lx 6 (Ravensberg); 29. Gxxv 9 (Bølle); 30. Lxxxvii 14 (s *nelef hølgerfō*; Ulfstand). Kongens Arkiv (RA. B 2, Hyldinger). *Allen II. 574.* [12241]

Juli 13 ell. 20. Torbern Oxæ a. v. Hr. Hanss Konge har laant mig til min store Nytte 4000 Mk. danske Penge i Danmarck gænge, hvilke jeg bepligter mig at betale hans Naade eller gøre hans Naade nøjagtig Fyldest derfor med Jordegods, efter som hans Naade med nøjes, inden Jul først tilkommende. Medb. af flere gode Mænd Mester Offue Bilde vor naadige Herres Kansler, Mester Anders Glob hans Naades Skriver og Esgii Bilde Embedsmand paa Kiøpnehaffn. Skrevet i Kiøpnehaffn Margarete Dag.

Papir med utydelige Rester af 4 Segl paatrykte forneden. Kongens Arkiv (RA. C 7, Gældsbr. og Kvitter., Papir). LDipl. [12242]

— *Reg. *9836.* Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: K. 88. Tyge Axelssøn Brahes Arkiv (RA.). *Missiver I. 268.* [12243]

Juli 15. [Vi] Offue Bilde, vor naadige Herre Konges Kansler, Erick Bilde, Eske Bilde og Mogens Bilde Brødre har paa vore og vore Medarvingers Vegne gjort et Mageskifte med ærlig og velbyrdig Md. Anders Bilde vor Farbrodersøn i saa Maade, [at vi og v]jore Medarvinger skal have af ham en Gaard i Renge i ^a H. (Hans Laale, 1 Pd. Byg, 3 Skill. Grot) og al den Del, ham tilfalden [er, som] er en fuld Broderdel, 30 Skpr. Mel aarlig Skyld, i en Mølle, som kaldes Strandqwærnen i Sonerop [S. i] Walburgs H. Og derimod skal han have af os og vore Medarvinger en Gaard i Frøsløff (Syger Morthens, 2 Pd. Byg, 1 Mk. Arbejdspenge, naar han ikke arbejder). Afvindes Gaarden

A. B., bepligter vi os at vederlægge ham saa god en Gaard inden 6 Uger derefter. Vi Offue Bilde og Eske Bilde har paa vore, vore Brødres og Medarvingers Vegne ladet hænge vore Indsegl for dette Brev, tilbedende ærlige og velbyrdige Mænd Hans Billde³, Torbern Bilde⁴ og Mester Torbern Billde⁵ vore Farbrodersønner det med os at besegle. Skrevet i Kiøpnehaffnn divis. apostolorum Dag.

Perg. med [5] Segl: 3. Lxx 33; 4. Lxx 37; 5. G. 35*; forbundet med et Brev af 1547 Juli 22 (Marie Magdalene Dag) — hvorved Offue Bilde og Esky Bilde stadfæster det ældre Brev, som »noget forderffuet bleff wdi then greffue Christophers feydhe« — ved det yngre Brevs 2 Seglremme. Anders Billes Arkiv (RA.). LDipl. [12244]

a) I Orig. er ladet Plads aaben til Herredsnavnet.

Juli 16. Reg. *9837. Perg. med [2] Segl: 2. Bisp Otte af Vesterås's. Senere til Kongens Arkiv (RA. C 3, Domme). *Hist. Tidsskr. III. 596.* [12245]

— »Archiebiscop Börgies i Lund åth archiediaegnen mester Nilß Kortson uthgifne quittantia på all den räckenskap, som han hade uthgifwet och giordt på dombkyrckians wägnar i Lund, sedan han bleef kyrckiowerdh. Dat. fredagen näst efter sancti Canuti regis et martyris dag, som är d. 24 januarii 1512.«

[Orig. Senere til Lunde Kapitels Arkiv.] Udtog: Specifikation, Lunde Domkirke Nr. 443. [12246]

Juli 19. Hans Andersß¹ i Bockroppe Herredsfoged, Laurens Persß² i Skowgorde V., Per Diegen i Flemløssß, Hans Andersß i Volbro, Hans Thomesß i Barløssß, Hans Skytte i Voltofte, Nis Hansß i Vittofte og Hans Lwnde i Derdroppe. Fer. 2. ante f. Jacobi paa Bog H.s Ting fik beskeden Md. Erich Andhersß i Horby et Tingsvidne med 8 Dannemænd: Nis Matsß i Steensgordh, Hans Persß i Raffneker, Jes Persß i Ebbroppe, Per Smeth i Stræroppe, Hans Lwnde i Derdroppe, Matz Persß, Thomes Brvn i Ørstet og Hans Matsß i Stranby; disse vidnede, at de saa' og hørte samme Dag inden Tinge 4 Dannemænd: Jøren Hansß i Assens, Anders Rødsß i Ebbroppe, Hans Powelsß i Vittofte og Knwth Brvn ibid., hvilke skødede Erich Andhersß hver »theræ« en fuld Søsterdel i den Gaard i Horby, som Erich nu i boer; og kendtes forskrevne Mænd dem at have oppebaaret Gods og Penge af Erich Andersß for forskrevne Ejendom efter deres fulde Nøje. Sig. nostra. Datum ut supra.

Perg. med [6!] Segl: 1. Bomærke; 2. Fl 3 (Norby); 3-4. Bomærker; 5. Ubetydeligt Brudst. Senere til Frederiksgave (ell. allerede Hagenskov?) Arkiv (FLA. Frederiksgave Godsarkiv). [12247]

Juli 24. Jeg Hartwig Cresternsß i Stwbropp a. w. og Hustru Karin min Hustru sstds. vi sælger og skøder til velbyrdig Svend Nielss Lodwigsß i Høxbroo »haldell« af en Bol og en Toft, som ligger i Riisby. Jeg Hartwig hænger mit Indsegl for dette Brev med flere gode Mænds Indsegl: Hr. Crestern Stin, Per Cresternsß i Stwbropp og Per Glambeck i Starup. Skrevet i Stwbropp Lørd. efter Marie Magdalenæ Dag.

Perg. [med 4 Segl]. Niels Ludvigssøn Rosenkrantz's Arkiv (Statsark. i Kiel, Urk. Schleswig Nr. 32). [12248]

Juli 25. Kongen giver Skyby Præstegaard en Eng i Stedet for en anden Eng, som Embedsmanden paa Abramstrop har annammet til at dæmme et Fiskevand af.

Perg. [med 1 Segl]. Skibby Kirkes Arkiv; senere ejet af Biskop Peder Hersleb^a (Arkivet paa Gaunø). *Rørdam, Hist. Saml. og Studier I. 324.* [12249]

a—a) *Bibliotheca Herslebiana (Hafnie (1758) S. 543.*

— Reg. *9839. Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Ann. f. nord. Oldkyndigh. 1855 S. 48; Missiver I. 268.* [12250]

Juli 26. Reg. 5520. [Orig. Løgum Kl. Arkiv.] Afskr. uden Datum (sagtens efter Koncept): RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 140 a. — Afskr.: Løgumbogen S. 401. Herefter: *SRD. VIII. 172.* [12251]

— Knwth Eskilsß¹ R. til Vænegarn og Lagmand i Vpland. Jeg og min Datter Doritthe² har solgt velbyrdig Md. Hr. Per Twrsß R. i Kraagherom vort Gods i Skaane, som hedder Olinghe gard, med alle de »gotz, gardhe och feste, ther op wndher« ligger og af Alder tilligget har, i saa Maade at Hr. Per Twrsß skal give mig og min Datter 24 Mk. danske for hver Mk. Rente, der til ligger, af hvilke Penge vi bekender os oppebaaret have 500 Mk. danske rede Penge i danst Tal, saa med Skel at naar Gud følger, en god stadig Fred bliver, skal vi antvorde Hr. Per Twrsß Olinghe gard i Værge, og han os da give skal vore fulde Penge, efter som Summen »i hwario marche renthe« da løber; dog saa at kan vore rette »brystarffwe« løse fornævnte Gods ind i »vore« Æt igen for samme Penge, skal de have der fulde Magt til. Og naar vi faar vore fulde Penge, afhænder vi os fornævnte Gaarde og Gods og tilegner dem Hr. Per Twrsß, intet undtaget, som der af Rette tilligger eller med Urette fraganget, som endnu bedre bespørges kan. Kan jeg eller min Datter ikke fri Hr. Per Twrsß dette Gods, bepligter vi os at vederlægge ham

Fyldest her i Riget for de 500 danske Mk. Vore Indsegl. Skrevet i Stocholm 2. Dag Jacobi Dag.

Perg. med 2 Segl: 1-2. Svenske. Peder Turesson Bjelkes Arkiv (SvRA. Perg.). [12252

Juli 28. Jeg Karynne Christiernsdotter, Tage Henriickßns Efterleverske i Dybeck, giver og skøder med min Søns Christiern Tageßons og Otthe Andherßns min »ßuagers« Samtykke til Hr. Birger Ærkebiskop i Lundtt min naadige Herre paa den Gudstjenestes Vegne, som hans Naade »stiighedt« har i »krafft« under Lunde Domkirke, det Hus og Gaard liggende i Mallmøy tvært over fra Tinget norden til paa den venstre Haand i det lille Stræde, som løber ned til det Hus og Grund, der Himerige kaldes; hvilket Hus og Grund jeg med mine Børn arvede efter Most Hansß; paa det min Husbonde Tage Hendriickßønn, hans Søster Jomfru Anne, forskrevne Most Hanss, jeg og alle vore Venner maa blive lodtagne af den Gudstjeneste og »ßiellethørffth«, som ske skal i forskrevne »krafft«. Og kendes jeg mig og mine Børn ingen Rettighed at have til forskrevne Gaard eller Hus. Jeg lader hænge mit Indsegl med forskrevne min »ßuaghers« og hæderlig Mands Hr. Atzer Perßns Indsegl ved dette Brev. Gjort og givet Onsd. efter Jacobi Dag paa Nesbyholm.

[Orig. Senere til Lunde Kapitels Arkiv; anført Specifikation, Lunde Domkirke Nr. 449 og SvRA. E 102 a, Sextern 9, Nr. 317 og Sextern 24, Nr. 183.] Afskr. fra c. 1550: AM. Fol. 293 Bl. 54 b. Afskrifter herefter: LDipl.; Ny kgl. Saml. Fol. 726 S. 185; Uppsala UB., Haandskr. E 164 S. 369.

[12253

Juli 29. Jes Jenß Foged^a til Hinsthe H.s Ting, Jeb Lausß Præst og Officialis i Owgord, Nis^b Morthenß i Howetwed, Jes Jenß i Stenstrop, Morthen Morthenß i Roold, Jep Andersß i Hørby, Jost Pouelß i Kielstrop, Per Block i Hørby, Kiel Nielß i Finderop og Tøgher Jenß i Stenstrop. Torsd. Olauí Dag paa forskrevne^c Ting fik^d Jens Jenß Præst^e i Alns^e et Tingsvidne af 8 Dannemænd: Jens Simenß i Nysom, Per Jenß i Erdhenterp, Michel Winther i Heselholt, Giörd i Dostrop, Kiel Nielß i Finderop, Pouel Nielß i Roold, Kiel Nielß i Owe og Jens Daal i Basbølle; hvilke^f vidnede, at de saa^g og hørte^g paa forskrevne Ting, at Sandemænd af^h Hin[s]the H. kundgjorde deres Tog, som Hr. Jeb Laußⁱ Officialis i Owgord havde dem tilkrævet mellem Alns Mark, Helberskow og Tordop, som »marke men« er tilsammen, imellem deres Mark og Bwdwm Mark. Kundgjorde de deres Tog, som de^j havde gjort^j 13 Aar tilforn, først paa

den Sten, som sønden og østen staar ved ^k »thet gierdene«^k, saa nær ad til den »grime iee« med^l en Sten, som staar i vester Ende af^m Elkier, saa øster ad Ellekierd til en »grime bøgh«, saa øster til en anden »grimeth bøøgh«, saa øster til en Sten i en »hoolbæck«, saa nord paa ad den Bæk og den »røde« til detⁿ Dige, som den^o Sten staar i øster Enden af Diget^p, og saa vesterad med samme Dige saa langt, hun^q gaar vesterpaa, og saa^r tvende Stene lige vester for Diget og »grimet bøgy« hos sønden ud med »bøgyremmeth«^s og norden om Bwdwm moo og saa vesterad gennem Kanskiert[?]^t, til Skelom Markeskel vedtager, fremdeles paa Søndersiden ved Bwdwm Mark, som det^u Dige kommer fra^v Jeghwaath, saa^w øster med det Dige, »som de^x 3 Sten staar paa, og saa »lige øster« til den Sten, som^w før var sat^y, som staar sønden og østen ved den »gierdæne«^z, hvilken Gærde udløber sønden og østen fra Bwdwm. Vore Indsegl. Datum ut supra.

A. Perg. [med 8 Segl]. Viborg Bisps Arkiv; *ÆA. II. 337*, det udate-rede Brev N. 19 (RA.). LDipl. — [B. Formentlig en anden Orig.] Ba. Afskr. (formentlig efter B) fra c. 1550: (? Senere til) Trudsholm Gods-arkiv (RA.). [12254

a) Ba: i Roll Herredsfoged. b) Ba: Jes. c) Ba: Henste H.s. d) Ba tilføjer: Hr. e-e) Ba: og Kapellan til Aals Kirke. f) Ba: disse. g) Ba tilføjer: samme Dag. h) Ba: i. i) Ba tilføjer: Præst og. j-j) Ba: gjorde. k-k) Ba: »thn gierdeende«. l) Ba: og. m) Ba: i. n) Ba: et gammelt. o) Ba: en. p) Ba: samme Dige. q) Ba: den. r) Ba tilføjer: »at«. s) Ba: »bøgensinen«. t) Ba: Karskier. u) Ba: »the«. v) Ba: sønden ved. w) Mangler i Ba. x-x) Mangler i Ba. y) Ba: »sagdt«. z) Ba: »gierde ende«.

Juli 29. Kongen tilskriver Eske Bille angaaende Skibsbygningen.

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl: Formentlig K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 269*. [12255

Aug. 3. Ick Peter Jenssenn wonafftich in der Enge, zeligen Jens Hunnenß sone, hebbe unwedderkoplick vorkofft unde vorschoteth herenn Goscke bisschuppe to Sleswig de stede des huses, dar wan ick tho hus byn in deme dorpe in der Enghe, nu uppe wane, myth deme hoffrume unde kolhaue unde wes van rume darto behoreth, vor 30 lub. mr. penninge houetstols. Item hebbe ick dem hern bisschopp vorkofft unde vorschotet, jodoch up enen wedderkôp, ßodane 6 ackere, alße ick hebbe liggende v[or] demsuluen mynen hoffte inth norden beth up den gemenen wech vor 20 lub. mr. penninge houetstols. W[el]ke 30 unde 20 lub. mr. de here bisschupp my in guden grauen pagemente, alße to Lubeck unde Hamborch genge is, unnde dar en islick riddermatesck man ime lande to Holsten deme anderenn vul mede dhon mach, wol betaletth heffth; unde ick

inwise den hern bisschup in rowsame were ßodaner husstede, hoffte, kollhaues unde 6 ackerenn. Jodoch hefft de here bisschup my geghunnet den wedderkôp ßodaner 6 ackere, wen ick synen gnaden soda[nen] wedderkôp vorkundige mith myneme besegelden breue in den achtedagen to pinxten unde den in den achtedagen s. Andreses deme herenn bisschup ßodane 20 mr. to Swaffstedhe edder, wor eme dath geleueth ime stichte to Sleßwig, betale. Ock hefft de here bisschupp my gelaueth, dath de wiske genometh Keldebekes ham belegen in Adersleff veltmarketh, ßo ick etlige jare her van synen gnaden unde deme stichte jarliges vor 9 mr. lub. to hure hebbe gehat, scole my unde mynem sone, denn ick to my in ßodan hus unnde hoffte neme, dewile wy beyde leuen, nicht affgeuestet werden vor 9 mr. hure; des ick my alßo sette to eneme lansten s. Petres unnde des stichtes to Sleßwig van wegen ßodaner wiske, hustede, hofftes, kolhaues unde 6 ackere. Myn ingesegel. Gegeuen to Swaffstede des dingesdages invent. Steffens.

A. Perg. [med 1 Segl]. Slesvig Bisps Arkiv; *ÆA. V. 493* (RA.). LDipl. — Aa. Afskr.: Svavstedbogen Bl. 54 a. — Udtog: *Westphalen IV. 3135 Nr. 75* (uden Dag). (*Reg. 5539* (ligeledes).) [12256]

Aug. 3. Kongen tilskriver Esge Bilde og Anders Hemmingß om Skibstømmer.

Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 269.* [12257]

Aug. 6. Vi Broder Per Lwnd udvalgt til Abbed i Hellen kirke med menige Konventsbrødre sstds. gør vitterligt Aar 1512, at vi har solgt en vor Klosters Gaard liggende i Lwnd i »Wor frwæ kirke magle« Sogn i s. Morthens gade sønden ved Adelgaden hos Karine Mattisse øster og vester mellem Anderss Klawß og Ingeborg Ollwfs til hæderlig Md. Hr. Clawss Esbernß og hans Arvinger. Og kendes vi os at have paa Klosters Vegne oppebaaret god Betaling, saa at os aldeles vel med nøjes. Afvindes samme Gaard Hr. Clawss, bepligter vi os at vederlægge saa god en Gaard inden 6 Uger, der næst kommende vorder. Vort »abbetdoms« Indsegl og Konvents sstds. Skrevet i Lwnd Fred. før Laurencii Dag »etc.«

Perg. [med 2 Segl]; Paaskrift med Haand fra c. 1550: »Pa then gord i sancti Mortens gaade till altare skadereden«. (SvRA. Perg.) LDipl. bag 1512. [12258]

Aug. 8. An doctor phisicum Lubicenßem. Achtper und hochgelerde leue besonnder. Frw Anna geborne marggreuinne to

Brandenburg, hertoginne to Sleßwigk und Holsten, is 14 tag ungeuerlich mit einer krancheit, welche sich gewonlich nach voranderinge des moden vornewet und schwerlicher anfalt, der ursach wir und die frawen, ßo ir l. bey sich hat, nicht eygentlich inne werden mogen; he hofft, ock wes wir andersß nicht wissen, denn daß ir l. uber die helffte schwanger sey, daß wir euch, deß etzlicher massen bescheidt zcu wissen, hirmitte angezeigtt und begern dorauß gutliches vleisses, ir willet euch strax hißhero zcu uns und gdachter unser gemal bey gegenwertigen irfugen, ir hulff und anders, ßo ir l. zcu ir kranckheit dinen mochte, mittezculenn und dat nicht affschlann. Dat willen wir uber geburlich besoldungh gegenn euch allewege mit bßondern gunsten und gnaden bschulden. Datum Gottorf dnica. ante Laurenti.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 140 b (Brevet har intet Aar, men er indført blandt Breve af 1512). [12259]

Aug. 8 ell. 9.^a *Reg. 5521**. A. Perg. med Notarmærke. Slesvig Bisps Arkiv; *ÆA. V. 491* (RA.). *Stemann III. 150* (udelader en Notarialattest (med Notarmærke) af »Petrus Bock, klerick Sleßwikes stichtes, apenbare van keyserlicher macht notarius« og kortere Attester af de i Brevet nævnte »Ketillus Nicolai, clericus Slesuicensis diocesis, publicus sacra imperiali auctoritate notarius«, »Hermannus Reymari« og »Michael Bare«). — Aa. Afskr.: Svavstedbogen Bl. 20 a. [12260]

a) Den i Brevet angivne Dag Aug. 9 faldt i 1512 ikke, som i Brevet opgivet, paa en Søndag, men paa en Mandag.

Aug. 12. Oluff Hemmyngßen Herredsfoged i Twænæ H., Mickil Jepßen af Solrødh, Per Andherßen af Jersyæ, Andhers Laurensßen af Skensith maglæ og Oluff Hanßen af Hauwerdrvp. Torsd. efter Laurencii Dag paa Twænæ H.s Ting var »fornumstig« Svend Jens Scriffuere Foged paa Walløff paa ærlig og »velbyrligh« Mands Vegne Hr. Nielss Erickzens og adspurgte menige Tingmænd, om nogen havde set eller hørt eller af vidste, om det [Fiskeleje] Gwnnerøgell har ligget anden Steds end til Valløff, eller nogen anden har taget der Aaresild eller Bodegæ[ld] den, som Valløff havde, og derpaa »bedes« Jens Scriffuer et Tingsvidne. Da tilmælte, som er Iss Olßen af Greffue, Morthen Nielßen, Knud Fugell, Lasse Andherß glæ, Per Skrædere af Kalslunde, Oluff Laurensßen ibid., Per Monß af Twænæ, og Jep Bagge af Hauerdrvp; hvilke 12 Dannemænd af gi[nge] [ig]en kom, alle vidnede, at de aldrig andet set eller hørt havde, end forskrevne Fiskeleje [Gwnne]røgell har ligget til

Valløffue af »ærelde tydh« og ingen anden Steds. Sammeledes vidnede forskrevne 12 Dannemænd, at de aldrig har hørt af deres Forældre, at nogen anden har taget Aaresild og Bodegæld paa Gwannerøggell end den, som Valløff har haft. Med vore Indsegl. Datum ut supra.

Perg. med [5] Segl: 2. Bomærke; 4. Utydeligt. Vallø Godsarkiv (Lunds UB., »Permebref. Lindfors'ska donationen«). [12261]

Aug. 18. Wy Hennikinus¹ abbet und gemeine conuentsbrodere des klostere Leomklostere don witlick, dat wy nhw mit heren Johann koninge eyne schyfftinge gemakt also, dat syne gnade uns gegunt hefft 8 stucke erde in Biorndorpp marck, 5 stucke in Leotwydyt marck und eyn stucke erde in Wißber marck, alle belegen in Leomkloster berck, so Jens Andersß unße bunde to Beestetorppe in Szuder Rostorp herde nhw upwanet, etlike jare beseten und gegeuen to syner ko. g. borch Apenraa jarlicks 4 gude schilling rechter plicht, sick und syner gnaden eruen in derßuluen erde gar neyne rechticheit to hebben. Darvor hebben wy dem heren koninge auergegeuen eyn haff to Einloff in Ryß herde (Hans Matsß, 1 rynisch gulden). Wy Hennikinus abbet hebben unße ingeseigel mit des gemeinen conuents² ingesegele hiran laten hangen. Geschreuen to Apenraa ame middeweken infra oct. assumpt. Marie.

Perg. med 2 Segl: 1. G. 962; 2. G. 959. Kongens Arkiv; *ÆA. IV. 389 Nr. 54* og *V. 40* (RA. C 6, Adkomstbr. Landgods Sønderjyll.). [12262]

Aug. 20. Julius episcopus servus servorum Dei. Etsi Romanus pontifex ad singula hospitalia et alia pia loca et personas in illis degentes intendere debeat, de membris hospitalis sui s. spiritus in Saxia de urbe specialius decet eum cogitare et providere, ut privilegia dicto hospitali concessa etiam ad illius membra extendantur. Sane Cristiernus in regem Datie et Suetie electus necnon regni Norwegie heres tam suo quam Seuerini Jacobi moderni prioris ac fratrum et conventus hospitalis s. spiritus in Malmogia ordinis s. Augustini Londensis diocesis nominibus nobis nuper exponi fecit, quod alias postquam Sixto pape iiii, secundum carnem patruo nostro, per clare memorie Cristiernum regem Datie in ipsius presentia constitutum expositum fuerat, quod per totum regnum Datie unum solum hospitale s. spiritus dicti ordinis erat, et quod ad opidum Haffnense Sroshildensis diocesis, ubi Cristiernus rex ut plurimum residere et pro negociis regni consultandis moram trahere consueverat,

quamplures principes, barones, milites et armigeri confluebant, quodque nullus locus inibi, ubi infantes expositi vel pauperum aut ex illegitimo matrimonio nati ponerentur et sustentarentur, existebat, et quod ipse ex singulari devotione, quam ad hospitale s. spiritus in Saxia ac ordinem huiusmodi gerebat, et etiam alias pietate motus, ne talia discrimina et infantum expositiones turpiter fierent, hospitale sub eodem vocabulo s. spiritus dicti ordinis, quod prius confuse tamen hospitale s. spiritus dicebatur, cum ibid. nec ordo nec regularis observantia prout in hospitali s. spiritus in Saxia de urbe, sed ut quedam secta observabatur, de novo erigi et edificari fecerat; et prefatus Sixtus Cristierni regis supplicationibus inclinatus erectionem et edificationem et indeseuta per suas litteras approbaverat suppleveratque omnes defectus, si qui intervenerant in eisdem, ac statuerat, quod hospitale sic erectum ibid. pro collectione pauperum et infantum expositorum remanere ac hospitali s. spiritus in Saxia de urbe et nulli alteri perpetuo subjectum esse ac responsiones annuas, quas hospitali in Saxia de urbe deberet, responderet et ab omnium locorum et monasteriorum dicti ordinis exactione et obedientia, in omnibus ad instar aliorum hospitalium hospitali in Saxia de urbe subjectorum, exemptum esset, quodque prior et fratres dicti hospitalis sic erecti omnibus privilegiis gauderent, quibus gaudebant ac gaudere possent magister et fratres hospitalis in Saxia de urbe; et insuper ut infantes expositi et alie miserabiles persone ad hospitale sic erectum confluentes recipi et sustentari possent, omnes indulgentias et remissiones preter plenarias aliaque privilegia apostolica ac etiam per archiepiscopos et alios dicto hospitali dudum erecto et illud visitantibus concessa, ac si de verbo ad verbum insererentur, prefato noviter erecto hospitali concesserat et ad illud absque prejudicio hospitalis in Saxia de urbe transtulerat; et deinde Innocentius papa viii omnia indulta, statuta, indulgentias et litteras tam per dictum Sixtum predecessorem quam quoscumque alios predecessores nostros hospitali in Saxia de urbe et eius membris concessa confirmaverat; ac pro parte Johannis regis Datie, [e]iusdem Cristierni regis jam defuncti filii et successoris quam tunc preceptoris in Saxia de urbe ac prioris Haffnensis hospitalium ac fratrum hospitalium eorundem eidem Innocentio exposito, quod ab aliquibus reducebatur in dubium, an hospitale in Haffnia tanquam verum membrum hospitalis in Saxia eisdem privilegiis juxta decretum Innocentii predecessoris gaudere deberet, quibus alia

membra hospitalis in Saxia in genere gaudebant, idem Innocentius, ut in hospitali Haffnensi debita hospitalitas observaretur et regularis observantia vigeret ac expositi infantes alieque miserabiles persone in eo recipi possent, decreverat et declaraverat hospitale Haffnense tanquam verum membrum hospitalis in Saxia existere et omnibus privilegiis reliquis membris hospitalis in Saxia de urbe in genere concessis et concedendis gaudere posse ac omnia privilegia dictis membris concessa ad hospitale Haffnense extenderat; et pro parte preceptoris et prioris ac fratrum predictorum Alexandro pape vi predecessori nostro exposito, quod licet hospitali Haffnensi, ut omnibus privilegiis aliis membris hospitalis in Saxia in genere concessis gaudere posset, per dictas posteriores litteras concessum fuisset, quia tamen a nonnullis dubitabatur, an hospitale Haffnense omnibus privilegiis dictis membris concessis totaliter gaudere posset, Alexander predecessor hospitale Haffnense omnibus privilegiis, indulgentiis et peccatorum remissionibus etiam plenariis hospitali in Saxia et eius membris in genere concessis, et quibus hospitale in Saxia et eius membra gaudebant, absque ulla exceptione etiam in litteris Sixti predecessoris facta in dicto opido duntaxat exceptis tamen illis, que dictus Sixtus vigore litterarum confraternitatis hospitali in Saxia concessarum gaudere posse per alias suas litteras decreverat; prout in singulis litteris predictis dicitur contineri; idem Cristiernus rex dictum hospitale in Malmogia etiam ante premissorum concessionem pro pauperibus et miserabilibus personis sub approbatione loci ordinarii et tunc magistri generalis dicti ordinis erigi illudque erectum hospitali Haffnensi uniri illiusque prioris obedientie et correctioni primo et deinde preceptoris seu generalis magistri hospitalis s. spiritus in Saxia subici omniaque premissa alia hospitale in Malmogia concernentia auctoritate apostolica confirmari obtinuit. Quare Cristiernus in regem electus dictis nominibus nobis supplicari fecit, ut singulas litteras predictas ad hospitale Malmogense extendere aliasque in premissis providere dignaremur. Nos itaque litteras predictas ad hospitale Malmogense extendimus, non obstantibus nostris, qua dudum inter alia voluimus, quod littere non expediantur super indulgentiis ad instar nisi specificentur, et aliis constitutionibus apostolicis ac quibusvis suspensionibus et revocationibus similium indulgentiarum et indultorum per nos et sedem apostolicam factis et faciendis ac omnibus illis, que Sixtus, Innocentius et Alexander predecessores in dictis suis litteris

voluerunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscunque. Volumus autem, quod diocesani et ordinarii locorum necnon parochialium ecclesiarum rectores et mendicantium ordinum regulares ubilibet constituti presentium litterarum publicationem in sermonibus et aliis divinis officiis, que in ipsorum ecclesiis fieri contigerit, absque alicuius rei exactione facere teneantur et, quotiens fuerint requisiti, fieri permittant sub suspensionis adminus in episcopos et superiores ac excommunicationis in alios ab eis inferiores penis, quodque earundem presentium et aliarum litterarum predictarum transumptis per notarios publicos subscriptis et sigillo alicuius ecclesiastice curie communitis plena fides adhibeatur prout originalibus. Nulli ergo omnino hominum *etc.* Datum Rome apud s. Petrum 13. kalendas septembres pontificatus nostri anno 9.

Perg. med Julius II.s Bulle i Silkesnor; under og paa Plica en Række forskellige Navne, formentlig paa pavelige Kancelliembedsmænd; Paaskrift bagpaa: »Registrata in cam. apostolica. de Attanante«. (RA. Malmø Hospitals Arkiv.) Dansk Udtog: *Hvitfeld VI. 296, Fol. 1087 L. 9.* — Findes ifølge *Acta pontif. Dan. V. 601* ogsaa i italienske Kilder. [12263

Aug. 23. Er Koncept til 1512 Sept. 7; foruden enkelte uvæsentlige Afgivelser har Koncepten dog: »velfornwmtig mend *Per Scriffuere oc Hans*« - »Giffuet i Roskilde anno domini mdxii *sancti Bartolomei* afften.« Papir (uden Segl). Roskilde Agnete Kl. Arkiv (RA.). [12264

— *Reg. 5523.* [Orig.] Afskr. fra c. 1600: Ny kgl. Saml. 4to 1128 S. 29. Sikkert herefter: *Engelstoft, Universitets og Skole-Ann. 1811 II. 48 = Bornholmske Saml. VII. 55.* [12265

Aug. 24. *Reg. 6582* (med urigtigt Aar 1519 ligesom i Aftrykket hos *Thurah*) = *9858 (her uden Dag). [A. ^aPerg. med Brudst. af et Segl.^a Aakirkeby Bys Arkiv.] Aa. Afskr. af Langebek 1742: LDipl. — Afskr. af Langebek uden Kilde (formentlig efter A eller Aa): LDipl. — Afskrifter fra 18. Aarh.: RA. Topogr. Saml. Papir, Bornholm 42 a og (herefter) 42 b S. 244. — Afskr. med urigtigt Aar 1516: Gl. kgl. Saml. 4to 3227 b. — Afskrifter med urigtigt Aar 1519: Resens Atlas, Bornholm (Gl. kgl. Saml. Fol. 734) S. 69 (fra 17. Aarh.); Resens Atlas (Uldall Fol. 186) III. 306 (fra 18. Aarh.; sikkert direkte ell. indirekte efter den foregaaende); Ny kgl. Saml. Fol. 398 e og RA. Fr. Thaarups Papirer Nr. 15 S. 72 (begge fra 18. Aarh.). — (*Thurah.*) *Beskriv. ov. Bornholm S. 186* (læs: *Oluffh Diegheñ* - menighedth ther - om thet *ælle*, som - gaardtz *ælle* ath och thelthe, och - samme *ælle* - menigheth beuisdhe - samme *ælle* - nogle *aar* forledhen - fløth mere - aff *ærelde* at - kenner, hwor *gærdhet* laa - *withnethe* - samme *ælleskoffh* - och *hygge* - then *løcken* wæsthen *syndhen* vthmeth hanss *gaardh* for^{ne} bymendh tiill - kan *naa* - *Slompeløcke* -

Datum in Aakirkeby ipso die beati Bartholomei apostoli anno domini mduodecimo nostro sub sigillo presentibus inferius inpendendo). [12266

a—a) Saaledes Aa.

Aug. 29. »En pergementeß schiøde, huorwdi Palle Madtzøn til Torstedlundt schiøder sinn morbroder Nielß Jenßøn til Refßneß en gaard i Graffløff bye sub dato Refßneß anno 1512 die decollationis Johannis baptistæ. Aff huilchett siste breff ochsaa kanndt forfareß Jens Mortenßøns daatter Niels Jensøns søster Elne Jenßdaatter at haffue hafft en søn, som hedte Palle Madtzøn, med sin hoßbonde Madtz Jonßøn til Torstedlund, huilcken waar John Wiffertzøn til Torstedlundt hanß sønn.«

[Perg. Refsnæs Godsarkiv.] Udtog af Axel Urne: Thott 4to 1888 Bl. 23 a. — Et kortere Udtog uden Dag: Thott 4to 1889 Bl. 3 b. Herefter: *Personalthist. Tidsskr. 6. R. IV. 214.* [12267

— Jeg Palli Masß¹ af Tostedlund V. har fanget Fyldest af mine Medarvinger Jon Masß og Mattes Masß for al den Rettighed, som mig tilfalden var af ret Arv i Tostedlundh efter min Fader Mattes Jonß. Thi forbyder jeg nogen mine Arvinger Jon heller Mattes Masß herimod dele for den forskrevne Ejendom, som mig kunde tilfalde, og giver jeg Jon og Mattes »akall« for al ydermere Tiltale for samme Ejendom. Medb. af hæderlig og velbyrdige Mænd Hr. Per Knutsß² Officialis [i N]jeess, Hr. Niels Nielsß³ i Skibstet Sognepræst, Hr. Anders Michelsß⁴ Sognepræst i Skiørping, [Niel]s Jensß⁵ i Refß V. og Jens Thameß⁶ Bispens Køgemester af Wiborigh. Datum Refß die Johannis decollac.

Perg. med 6 Segl: 1. Lxv 42 (Viffert); 2. G. S. 90; 3. G. 708* (Niels Nielsß); 4. G. 708* (Anders Michelsß); 5. Flviii 16 (Seefeld); 6. Flvii 19 (Sehested). Torstedlund Godsarkiv (RA.). [12268

Efter Sept. 3. *Dipl. Flensborg. II. 83; Reg. *9841.* Se 1512 uden Dag.

Sept. 4. *Stemann, Urkundl. Beiträge S. 46.* Se 12089.

Sept. 5. *Reg. *9842.* Perg. med 1 Segl: Kong Ludvig XII.s med Kontrasegl. Kongens Arkiv (RA. Frankrig, Perg.). *Aarsberetn. fra Geheimearch. I. 66; dansk Udtog: Hvitfeld VI. 299, Fol. 1088 L. 16 f. n.* [12269

Sept. 7. *Reg. 5525.* Perg. med [2] Segl: 1. G. 322. Roskilde Agnete Kl. Arkiv (RA.). *Ryge, Peder Oxe S. 23.* [12270

Sept. 8. Hans Perlinstycker tilskriver Fru Anna Krummedychs om Perler til hendes og hendes Søsters Arbejde.

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Henrik Krummediges Arkiv (B 2; RA.). *Missiver II. 363.* [12271

Sept. 9. Per Michels i Aasøwæ, som den Dag sad i Fogedens Sted i den Sag paa Bieuerskows H.s Ting, Morthin Jacops i Herfølæ og Olaff Hemming i Ringsberg. Torsd. efter Vor Frue Dag nativit. fik Hans Niel i Herfølæ Herredsfoged i Bieuerskos H. et Tingsvidne af 12 Dannemænd: Andhers Nil i Søllep, Per Ander i ibid., Jess Mad i Hielmingø, Anders Brvn i Herfølæ, Lasse Brvn i Swansberg, Jenss Bo i ibid., Jep Jen i Lidemarke, Per Bonde i Tætzæbølæ, Laurs Jen i Jændesløff, Mattes Bieræ i Lælinge, Aghe Ol i Gwmmereh og Per Bend i Tornbii; hvilke vidnede, at de saa' og hørte disse Mænd: Jep Tosten i Skuderløsæ, Boo Laur i Sædher, Morthin Dysing i ibid., Knud i ibid. og Olaff Morthin i Søllerop »hwllæ« hveranden i Haand og bad dem saa Gud til »hielpæ oc helghen«, at de i Roriis hørte og saa', at Thomes Bertel lod Lass Bo i Sæder og hans Medbrødre, som lovede for Lass Jen Hustru for nogle Penge, kvit, og takker Lass Jen »hand« for forskrevne Penge. Med vore Indsegl. Datum ut supra.

Papir med 3 Segl paatrykte forneden: 1-3. Bomærker. Senere til Vallø Godsarkiv (Vallø Stifts Arkiv, Adkomstdocumenter Bevillinger m. m., 1. Reversal Nr. 11). LDipl. [12272]

Sept. 10. *Reg. *9844.* Papir med 1 endnu overklæbet Segl paatrykt forneden: Ottekantet, utydeligt, forskelligt fra Seglet under 12227; vistnok Bomærke i Skjold. Senere til Kongens Arkiv (RA. Münchener-Saml., Orig. Papir). *Dipl. Flensborg. II. 84.* [12273]

— »Archiebiscop Börgies i Lunde domkyrkia uthgifne förordningz skriff, det een gård liggandes wästan för sancti Hans kirke paa Borenholm skulle blifva kirkens rätta prästegård. Dat. feria sexta intra octavas nativitatis Mariæ d. 10 aug. 1512.«

[Orig. Aa Kirkes (Bornholms St. Hans Kirkes) Arkiv?] Udtog: Specifikation, Adskillige Kirker Nr. 113. — Et andet Udtog lyder: »Idem archiebiscop Birgeri designations- eller tillägnelse breef gifwet h. Nil Koster på een sti. Hans prästegard liggandes på Bohrenholm, hwilcken wälbordig man Herman von Haßen^a tillforna brugte. Dat. 1512.« SvRA. E 102 a, Sextern 12, Nr. 77. [12274]

a) ∴: vel Herman van Hafn (*Danm. Ad. Aarb. XIII. 163.*)

Sept. 11. *Reg. *9845.* Papir med Rester af 1 brevluukkende Segl: K. 88. Roskilde Bishops Arkiv (RA.). *Ann. f. nord. Oldkyndigh. 1855 S. 49; Missiver I. 270.* [12275]

— *Reg. 5526.* [Orig. Aarhus St. Catharinæ Spedalskhus's Arkiv; senere til ^aAarhus nuværende Vor Frue Kirkes Arkiv^a.] Afskr. af Th. Bartholin: Bartholin F VI 191 (jfr. 188). — Afskr. herefter fra 18. Aarh.: Thott 4to 1580 S. 67. *Pontoppidan, Annales II. 739.* [12276]

a—a) Saaledes Bartholin.

Sept. 13. Iwar Mwnck Biskop i Ripe. Hellig Kors Aften exaltat. i Giøring var vi over et Mageskifte mellem velbyrdig Md. Off Skram af Hamergord og Hr. Seuerin Thomesszøn Sognepræst til Giøring Kirke i saa Maade, at O. S. skal have 18 Agre paa Warhoffwdz Mark, 9 næst vesten »digen«, som løber sønder og nør, 6 næst sønden for den »nørdygii« og 3 midt mellem O. S.s egen Jord, som løber øster og vester, med et Stykke Eng liggende mellem forskrevne Agre og hans Toft, med saa Skel, at Hr. Seuerin og Præst efter Præst til Giøring skal have: 2 Agre liggende næst norden hos Hr. Seuerins Kaalgaard, »som ænder løber« øster og vester, 4 Agre næst norden hos Hans Smid, $\frac{1}{2}$ Ager derhos, som Præsten har selv Halvdelen, 3 Stykker Jord norden Kirken vesten Vejen, som løber til Korset, som »wratzmaal løber myt wppaa aggher«, 1 lang Ager mellem Korsvejen og Røgnedwen, som ligger mellem Anders Jensszøns og Hans Smidz Agre, al den Jord, som O. S. kendte sig at have i den »indlyckii«, som nu er indelukt til Præstegaarden i Giøring. Item skal O. S. eller Hr. Seuerin ej herefter lade opkræve Sandemænd mellem Søndergiøring og Nørgiøring, men skal paa baade Sider have fri Fællede og Fædrift i Hede, Kær og Mose, som de tilforn havde. Og »wortte« samme Mageskifte gjort af begges deres og vort Samtykke, og lod dem der baade nøje med. Medb. af Off Skram og Hr. Seuerin og velbyrdig Md. Per Skram af Alstet. Givet osv.

Perg. [med 4 Segl]. Gørding (Gørding H.) Kirkes Arkiv (RA. Ribe Kapitels Arkiv). (Reg. *9846.) [12277]

Sept. 14. Grev Johan af Oldenborgh tilskriver Kongen angaaende Oldenborgh og Delmenhorst og meddeler Nyheder fra Nordtyskland.

Papir med 1 endnu overklæbet, brevlukkende Segl. Kongens Arkiv (RA. T. K. U. A. Oldenburg A 1). *Missiver II. 364.* [12278]

Sept. 15. Jeg Laghe Vrne¹ electus til Roskilde Domkirke under for Kong Hansß Begæring Skyld, at min og Kirkens Tjeners Søn Jep Trwelsß i Broby maa være fri af Kirkens Gods og være paa Kronens, hvor som helst min Herres Naade ham have vil. Sig. meum. Datum in castro Hiortholm oct. nativit. Marie.

Papir med Rester af 1 Segl paatrykt Bagsiden: G. 320. Kongens Arkiv (RA. Kronolog. Saml. Papir). LDipl. [12279]

— Se 12212.

Sept. 23. »Archiebiscop Börgies uthgifne quittance sig hafva annammat af Nilß Bragde på Wanåhs twenne gård^r liggandes i Kudhe-

heddinge uthi Heddinge sochn uthi Bare häradt, som woro kyrckian tilägnade för några pänninga summar, som woro till kyrckian testementerade af åthskillige personer. Dat. torßdagen næst effter sancti Mauritii et sociorum eius d. 25 septemb. 1512.◀

[Orig. Niels Nielssøn Brahes Arkiv?] Udtog: Specifikation, Lunde Domkirke Nr. 450. [12280

Sept. 24. *Reg. 5537* = *9848.* A. Papir (Folioark, hvoraf godt 2½ Side beskrevet) med 2 endnu overklæbde Segl paaklæbde forneden (∩: mellem selve Brevets Tekst og de nedennævnte 4 Attestationer): 1. G. 976; 2. Ottekantet, Skjold med Ahlefeldt-Vaaben, hvorover Bogstaverne H A. Slesvig Bisp's Arkiv; *ÆA. V. 493* (RA.). *Stemann III. 151* (til allersidst er udeladt 4 korte Attestationer (hver paa en Linie) af henholdsvis »Ouo Hunnens officialis«, »Ketillus Nicolai notarius«, »Johannes Humborch notarius« og »Paulus Henseman notarius«. — Aa. Afskr.: Svavstedbogen Bl. 5 a. [12281

— Jeg Thomes Lazarus Borger i Alburg sælger og skøder med min Hustrus Elsuuff Mikilsdotter Samtykke Hr. Pedher Pedherß Sognepræst i Hiøring min Jord, som jeg paa boer, liggende i Alburg .den Vestherport sønden til Gaden, næst østen til Giøde Valtez Stenhus, øster til den Jord, som hører Øm Kloster til, i »brelighed«, og fra den Gade, som løber ud »at« Vestherport, og sønder til den Gade, som løber øster og vester, som kaldes Skolegadhen, i »lenlighed«. Og kendes jeg mig rede Penge at have opbaaret af Hr. Per Persß for fornævnte Jord efter min og min Hustrus Villie, saa at jeg eller »myn efftherkomme«, som fornævnte Jord vil besidde, skal udgive hvert Aar Hr. Per Persß til Jordskyld af fornævnte Jord 3 Mk. Penge. Medb. af flere go..... Mænd Hr. Laurens Persß Præst i , Borgemester i Hiøring min Broder Giødick i Alburg, Per Clemetsß, Oluff Swendß, Jens Raadmænd i Hiøring og Thames Sywerß Foged paa Vynneberg H.s Ting. Datum in Hiøring fer. 6. ante f. Michaelis.

Perg. [med 8 Segl]. Senere til Aalborg Helligaandskl. Arkiv (RA.). [12282

Sept. 25. Jeg Kiirstine Jonssdatther¹ til Fylsschaffwe kendes mig skyldig at være Niels Clementsß Landsdommer i Nørrejt-landh 100 Mk. danske Penge, som han mig nu laant har. Thi tilbinder jeg mig at betale fornævnte 100 Mk., naar Niels Clementsß mig derom tilsigende vorder. Medb. af beskedne Mænd Jep Lyøng^h² og Cristern Lybberth³ »borgemesthere« i Viburge. Datum Viburgis sabb. post f. Mauricii.

Papir med 3 Segl ell. Rester af Segl paatrykte forneden: 1. Lxv 38 (Viffert); 2-3. Bomærker. Niels Clementssøns Arkiv; senere til Kongens Arkiv; *ÆA. V. 54* (RA. C 7, Gældsbr. og Kvitter., Papir). LDipl. [12283

Sept. 29. *Reg. 5527.* Perg. med Spor af 1 brevlukkende Segl. Hertug Frederiks Arkiv (RA. Gem. Arch. I. 15; *1689 udlaant til H. G. Masius; 1784 afgivet til Gehejmearkivet af Kontreadmiral Grev Adam Ferdinand Moltke^a). *Pontoppidan, Annales II. 738.* [12284

a-a) RA. Reg. 32 S. 8; jfr. Paaskrift paa Orig.

Okt. 3. Jacob Norby lover at holde Andhers Bilde og sin Broder Sewrin Norby skadesløse, fordi de er gaaet i Borgen for ham til Tygø Brade for Betaling af en Pengesum.

Papir med Rester af 1 Segl paatrykt forneden: Lxi 11. Anders Billes Arkiv (V b; RA.). *Danske Mag. 5. R. VI. 3.* [12285

— Jocoff Lattyn Harniskmager i Schwerynn tilskriver Esschenn von Byllenn om den af denne bestilte Udrustning til Dystridt.

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Esge Billes Arkiv (IV; RA.). *Missiver II. 365.* [12286

Okt. 14. Jeg Mogens Gøye¹ paa Klawgzhholm R. har gjort et Mageskifte med Kong Hans i saa Maade, at jeg skal have af hans Naade og Kronen en Gaard i Wentzysell i Kiær H. i Hamers S. i Østbergh (Anders Lauresß, $\frac{1}{2}$ Td. Honning), og derimod skal hans Naade og Kronen have af mig en Gaard i Siællandh i Arss H. i Bregninge S. i Eskeberg (Nis Peersß, 1 Pd. Rug, 1 Pd. Byg og 6 Skill.). Afvindes Gaarden hans Naade, bepligter jeg mig at vederlægge ham saa god en Gaard inden 6 Uger derefter. Medb. af hæderlige, ærlige og velbyrdige Mænd Mester Offue Bilde² vor naadige Herres Kansler, Oluff Hollgertsß, Oluff Falster⁴ og Hans Kraffze. Skrevet i Nykiøpinge Calixti Dag.

Perg. med [5] Segl: 1. Exix 28; 2. G. S. 91; 4. Cxlii 9. Kongens Arkiv (RA. C 6, Adkomstbr. Landgods Sjæll.). LDipl. [12287

Okt. 18. *Reg. *9849.* Perg. med 5[!] Segl: 1-5. Bomærker (1-4. i Skjolde; 4.**ionfen**) (1-3. og 5. er Segl for de 4 Udstedere (i rigtig Følgeorden)). Senere til Københavns Bys Arkiv (paa Raadhuset, Div. Dokum. Nr. 10 A). *Kbhvns Dipl. I. 291.* [12288

Okt. 19. Ad Hamburgensßes. Ersamen weißenn liebenn getruen. Wes sich der duchtige Benedictus von Anefelt gen uns beclaget, werdet ir auß inligendem seinem briue benewent seiner bit wolvornemen; welchs wir euch nicht wolden vorent-halden, mit beger uns ewer schriftlich antwort, die Benedictus zcu uorwitlichen, mit dem allererstenn bey gegenwertigen zcu behenden. Datum 3a post Galli.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 146 b. [12289

Okt. 19. Wir Fridrich erffgname zcu Norwegen »etc.« haben von den geistlichen brudern predigerß ordens bynnen Sleswigk 40 mr. lubisch entpfangen; geloben sulche 40 mr. uff paschken nehst volgende mit newerstem[!] genughich zcu bezcalen. Wir haben unser signet zcu rucke dießer schriff heissen drucken. Geben zcu Gottorff ut supra^a.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 146 b.

[12290

a) a: som 12289.

Okt. 21. Jes Jensß i Roldh Foged til Hinstet H.s Ting, Kyeldh Nielsß i Fynderop, Per Vogensß i Kirkiterp, Josth Poelsß i Kielstrop, Togher i Stenstrop og Jes Symynsß i Nysom. Torsd. før Seuerini Dag paa Hynstet H.s Ting fik Hr. Jeyb Lawsß Præst og Provst i Owegardh et Tingsvidne af 8 Dannemænd: Togher Jensß i Stenstrop, Josth Poelsß i Kelstrop, Las Jonsß i Astrop, Per Jensß i Erdenterp, Cristern Bendsß i Viffue, Seuren Cristernsß i Tobdrop, Kyeldh Nielsß i Fynderop og Ywl i Viffue; disse vidnede, at de saa' og hørte samme Dag Hr. Jeyb Lawsßns Lovhøringe Nis Morthensß i Høfftwedh og Lille Nis Mortensß i Owe; de kundgjorde, at de i Owegardh den samme Dag hørte, at Hr. Jeyb gjorde der Lovhævd med gode Præster og Kirke-mænd og »vordde« et Stykke Eng i Alns S. paa Stygstwedh sønden ved den Eng, som Morthen Bwndsß har, og norden ved den Eng, som Mwnck Jensßs »arffingh« har; denne Eng »vorde« han til Bælum Kirke og til den Gaard, som Nis Jensß i boer. Og var Lovhævden lovligh tilbuden i 3 Ting og »festh« og funden efter Loven. Med vore Indsegl. Datum ut supra.

Perg. med [6] Segl: 2-5. Utydelige. Viborg Bisp Arkiv; *ÆA. II. 338*;
 a 1861 af Pastor emer. C. Praëm foræret til Gehejmearkivet^a. LDipl. [12291

^{a-a)} RA. Pk. »Registraturer og Designationer«; jfr. *Aarsberetn. fra Geheimearch. III S. XVII.*

— Oluff Hemmyngßen Herredsfoged til Thwne H.s Ting, Laurens Jenßen, som a. v. er og nu »tien« Hr. electo til Roskilde Domkirke, Per Nielsen Byfoged i Kiøghe, Mickill Jepßen af Solrydh og Per Andherßen af Jersyæ. Torsd., som de 11000 Jomfruers Dag paa faldt, paa Twne H.s Ting adspurgte fornumstig Svend Jens Scriffuere Foged paa Valløffue menige Tingmænd, om nogen af vidste, hvor lang den »strandingh« imellem Kiøghe og Kiøpnehaffn ligger til Valløff, og »bedes« derpaa et Tingsvidne. Da tilmælte Fogeden disse 12 Dannemænd: Laurens Olsen af Hastrvp, Oluff Jepßen af Kalslwne, Hans Persßen, Jens Nielsen, Jep Hanßen, Per Skrædere sstds., Per Hanß af Torslwne lille, Per Andherßen *ibid.*, Laurens Andherßen af

Greffuia, Esbørn Jensen *ibid.*, Per Hansen af Wyndinghe og Oluff Bonde af Hastrvp; hvilke vidnede, at de aldrig andet hørt har af deres Forældre, end fra Klyntthe hulæ indtil Dridhe Mølle har været frit til Walløflue af »ærillæ tydh« baade Vrag og »strandingh« og ingen anden Sted. Sammeledes vidnede forskrevne 12 Dannemænd, at ærlig og »velbyrligh« Md. Hr. Niels Ericßen nu i sin Tid og »velbyrligh« Md. Hr. Oluff Axelßen, hvis Sjæl Gud naade, »for« Hr. Niels Erickzen tog og opbar »strandingh« og Vrag fra Klintthe hulæ indtil Dride Mølle. Med vore Indsegl. Datum ut supra.

Perg. [med 5 Segl]; omtr. saintidig Paaskrift: »Vintne, hur langt the tage vrag till Vallø paa Hedene«. Vallø Godsarkiv (Vallø Stifts Arkiv, Adkomstdocumenter Bevillinger m. m., 1. Reversal Nr. 7). LDipl. [12292

Okt. 21. Jes Jensß Foged til Hensste H.s Ting, Tøgher Jensß² i Stensstrop, Jens Symynsß i Nisom, Kell i Ove, Pouel Nilsß i Roldh og Anders Nilsß i Hoffthvidh. Torsd. før Søveryn Dag fik velbyrdig Md. Jens Tygisß i Dalsgardh paa Hienste H.s Ting et Tingsvidne af 8 Dannemænd: Tøgher Jensß i Stenstrop, Josth Pouelsß, Kieldh Nilsß, Las Jonsß, Per Jensß i Erdenterp, Søren Crestensß, Cresthen Bendsß og Nis Morthensß i Ovæ; hvilke vidnede, at de saa' og hørte samme Dag inden alle 4 Stokke Jens Tygisß Lovhøring Jvll Vollosß i Vyue og Nis Dall *ibid.*, hvilke kundgjorde, at de saa' og hørte Tirsd. før Sørens Dag i Viue, at J. T. gjorde sin Lovhævd med »rydhe mens men« og Selvejere paa sine egne og paa Monck Jensß Børns Børns^a Vegne og »invordhæ« den Gaard i Bviom, som Per Jebß i boer, for sin Hustrus rette »areghodh«; item »vordhe« han ind et Kaalgaardsted til forskrevne Gaard, som ligger østen og sønden fra det Bol, som Mariagers Kloster har der. Item »vordhe« han ind en Gaard *ibid.* (Jens Mickelsß) og et Bol *ibid.* (Nis Jensß) for Monck Jenssens Børns rette »aregodh«. Item »vordhe« han alle Mænd af »fello«, saa at ingen har der Del i med ham og Monck Jenssens Børn inden Bviom Markeskel uden den Del, som Mariagers Kloster har der, som Sandemænd har dem tilsvoret, uden nogen kunde vinde sig deri med gamle aabne beseglede Breve til »sthu« eller Særkøb. Og var forskrevne Lov lovlig tilbuden og gjort efter Loven. Med »vorth« Indsegl. Givet osv.

Perg. med [6] Segl: 1. Forsiden mangler; 2. Bomærke; 3. Utydeligt Brudst.; 4. Udslidt; 5. Utydeligt Brudst. Visborggaard Godsarkiv (RA.). [12293

a) Det første »børns« ender en Linie; det andet er tilskrevet over den ny Linies Begyndelse.

Okt. 21. Kongen tilskriver Eske Bille og Anders Hemingsß om Tømmer til Skibsbyggerne.

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl: Formentlig K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 271.* [12294

— *Reg. *9850.* Perg. med 1 Segl: K. 88. a1747 af Gram foræret til Danske Selskab^a (RA. Privatark., kronolog. Række). *Dipl. Flensborg. II. 85.* [12295

a—a) *Det Kgl. Danske Selskabs Begynd. S. 209*; jfr. Langebeks Paaskrift bagpaa.

Okt. 22. *Reg. *9851. A.* Perg. med 1 Segl: Forsiden mangler. Hertug Frederiks Arkiv (RA. Gem. Arch. XXVI. 5). *Zeitschr. f. Schlesw.-Holst.-Lauenburg. Gesch. III. 233.* — Aa. Afskr. uden Datum: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 148 a. [12296

— In nomine domini amen. Indictione 15., die 22. mensis octobris, pontificatus Dn. Julii pape secundi anno 9. in mei notarii publici testiumque infrascriptorum presencia providus vir Nicolaus Bockholt clericus Szwerinensis diocesis, Dn. et magistri Johannis Knutzen, utriusque juris baccalarii, ecclesie Sleswicensis canonici ac parrochialis ecclesie Milstedensis matris et Husemensis filie eiusdem dicte diocesis divinorum rectoris et vicarii perpetui, procurator, de cuius procurationis mandato michi notario publico extitit facta fides, honestos viros Hans Mesmaker, Lutke Holsten, Helmer van Buren, Helmeke Hogueue, Hans Schulenborch, Hans Schonemor, Clawes Petersß, Hans Ortman et Arnt Vicke ante aliqua tempora, Hinrick Huck, Hans Sasse, Bernt Bandiche, Asmus Bruns jam provisos et principiores communitatis Husemensis ad se convocare fecit pariterque accessit, petendo eosdem, quatinus ipsum nomine supradicti domini informare velint de certis consvetudinibus Husemensis capelle et precipue quo ad solutionem 20 marcarum lubicensium annue pensionis super festo Martini plebano ecclesie parrochialis in Milstede et perpetuo curato vicario in Husem debendam, an unquam alii preterquam curato vicario in Husem seu eius locumtenenti exsolverunt, quia procurator dixit, litem jam esse exortam inter magistrum Johannem Knutzen ut curatum vicarium et Dn. Theodericum van Kroge ecclesie Sleswicensis cantorem super dictis 20 mr. lubicensibus. Qui opidani Husemenses olim et nunc provisos et principiores supradicte communitatis confessi fuerunt, ut sequitur. Hans Mesmaker dixit se hominem 95 annorum, et cum hoc esse in recenti memoria sua, quod capella Husemensis primitus fuit fundata atque constructa, et interim semper ipsam pecuniarum summam curato

vicario in Husem aut suo[?] locumtenenti continue fore solutam, adjungens, quia ante 40 annos, citra vel infra, fuit continue provisor communitatis Husemensis ad 15 anno[s] et semper tempore suo Dn. Hinrico Schriuer pie recordationis pro tunc ecclesie Milstedensis plebano et curato vicario in Husem infra 4 dies nativitatis Cristi in domo dotis Husemensis capelle exsolvit, qui Dn. Hinricus Schriuer ex consvetudine laudabili continuata solenne prandium provisoribus et principalioribus communitatis dicta die singulis annis fecisset. Deinde Lutke Holsten confirmavit omnino dictam confessionem, adjungens, quia ad multa tempora fuit familiaris Hinrici Scriuers, cui semper fuisset pecunia 20 marcarum unico contextu soluta, et ipse, dum fuit provisor communitatis, singulis annis in dictis 4 diebus et precipue 3. die nativitatis Cristi cum suis consociis communitatis principalioribus exsolvit, et nunquam cantori ecclesie Sleßwicensis aut alteri nomine cantoris mandatum habenti, dicens de prandio solutionis 20 marcarum lubicensium debito, ut Hans Mesmaker allegavit. Insuper Hermen Dorne, Helmer van Buren, Helmeke Hogreue, Hans Schulenburg, Hans Schonemor, Clawes Petersß, Hans Ortman et Arnt Vicke, Hinrick Huck, Hans Sasse, Bernt Bandessin et Asmus Bruns successive dixerunt, se solvisse, et unusquisque eorum solvit 20 mr. lubicenses annuatim curato vicario in Husem in domo dotis capelle Husemensis in die 3. nativitatis Cristi unico contextu et nunquam Sleßwicensis ecclesie cantori sive alicui ab ipso mandatum habenti; et quamvis aliqui ex eis, ut asseruerunt, dederunt 20 mr. Dn. Theoderico Tetensß pro uno dumtaxat certo tempore, capelle Husemensis, dum vixit, in locum magistri Johannis Tetensß vicecurato, illi tamen non exsolverunt prefatas 20 mr. ut cantori, sed ut vicecurato capelle. Et casu, quo opus fuerit, supradicti opidani olim et nunc provisores se eandem confessionem medio juramento eorum dicere coram quocumque iudice competententi promiserunt, dum ad hoc vocati fuerint. Super quibus omnibus Nicolaus Bockholt magistri Johannis Knutzen procurator me notarium publicum, ut sibi unum aut plura conficerem instrumentum et instrumenta, requisivit. Acta fuerunt hec in opido Husemensi in domo solite habitationis mei notarii et dictorum provisorum sub anno, in dictione, die, mense et pontificatu quibus supra, presentibus honorabilibus et honestis viris DDn. Nicolao Petri et Johanne Beylingk presbitero et clerico Sleswicensis et Halberstadensis diocesum, testibus ad premissa vocatis.

Et ego Johannes Greuensteen clericus Sleswicensis diocesis, imperiali auctoritate notarius, quia premissis omnibus interfui ideoque hoc instrumentum, manu alterius conscriptum, exinde confeci et in hanc formam redeg, quam signo, nomine et cognomine meis solitis signavi.

[^aOrig. med Notarmærke.^a Husum Vor Frue Kapels Arkiv.] Afskr. indført i Haandskr. af 1514: Statsark. i Kiel, Haandskr. Nr. 30 Bl. 111 a (jfr. 53 a, 64 b, 77 a). [12297

a—a) Saaledes Afskriften Bl. 53 a, 64 b, 77 a.

Okt. 25. Niels Perß i Bendstrvp Foged til Hald H.s Ting, Crestern Anderß i Giessingholm V., Seffren Mechelß i Twrstrvp, Per Perß *ibid.*, Jes Perß i Arsløss, Seffren Sparæ i Faxing, Jes Bendzß og Jens Hagenß i Skaby. Mand. før Simonis et Jude paa fornævnte Ting fik beskeden Md. Jes Symenß i Bendstrvp et Tingsvidne af 8 Dannemænd: Anders Twssß i Alling, Per Esbernß, Seffren Mechelß i Twrstrvp, Magens Kieldß i Gwunderstrvp, Jes Mattesß i Voldom, Swend Magensß, Llawæ Eskelß i Giessing og Jes Jenß i Wiffuuld; disse vidnede, at de saa' og hørte samme Dag inden alle 4 Stokke Jes Mechelß i Heelskoff og Jens Ligard i Magenstrvp, de kundgjorde, at de i Magenstrvp den Torsdag, som de 11000 Jomfruers Dag paafaldt, hørte og saa', at velbyrdig Md. Per Licky »indworde« med Lovhævd, som Fogeden og Herredsmænd havde ham tilfundet paa Tinge, først Magenstrvp gard, item 2 Agre, som ligger vesten gennem Magenstrvp Mark fra Havet og saa gennem Tyrekier til den »wratte mod oc stien; indworde« han 2 Agre, som løber gennem Vesterskoff og Birki sig; »indworde« han Jebss rodæ, Skinder rodhæ, Viskin, Federns rodæ, Strvden, Giøgss rodhæ, Wlffs rode, Koode rodæ, disse »rodhæ« med al deres Bredde og Længde, som de er stenede og stablede af lang Tid Skoven, Ager og Eng fra Havet Heden igennem, til rette Markeskel vedtager, for et frit Enemærke til Magenstrvp gard undtagen det Mageskifte, som er gjort mellem Magenstrvp gard og Rwdegard; og undtog han, om nogen kunde »vinde« sig ind i »tessæ« fornævnte »rodland« i Skov eller Eng med gamle Breve. Item »indworde« han særdeles dette Gods paa sine og sine Søkendes Vegne: Haffuegard og Haffuegardz Skov saa vid og bred, som hun har været af »aress«, for frit Enemærke undtagen Koode rodæ, item 1 Gaard i Twrstrvp (Clemynd), 1 Bol *ibid.* (Tomes Clausholm), Østergard i Neragher (Jahan Kock), det Bol, Jens Tamesß i boer, Bredegard (Esbern Kari), Sollegard (Seffren

Kessy) og besynderlig den Eng i Twlsom Kær, som ligger til Sollegard, det Bol, som Mawress i boer, den Gaard, Jes Jenß i boer, Tranegard (Tomes Tomesß), besynderlig den Eng, som ligger neden for Stadkrog Mølle og hører til Trangard, Heedegard (Per Jonß) for frit Enemærke. Disse Gaarde og Gods »indwortte« han og besynderlig deres rette Tofter, som har ligget til fornævnte Gaarde af Arilds Tid, item Stadkrog Mølle; »indworde« han Qwostebrød og Fredbawen, som er fra Bondens Skov i Olstrvp og rette Markeskel imellem Ramthen Skov og Qwostæbrød og saa ned ad, som de trebundne Sten staar, som Sandemænds Tog udviser mellem Monckæ Skov og Qwastebrød og saa ned ad Andhæ sygen til de trebundne Sten og saa ned til Dyring veien til de trebundne Sten, som Sandemænds Tog udviser; item Flams løcky indtil Høwholt, gamle Fieldrvp Mark til det Dige, som ligger ved Sandvaett, som Fru Margrett Jensdotther har solgt og skødet Hans Løcki for et frit Enemærke. Hvilken Lovhævd »wortthe« lovlig tilbuden 3 Ting og tilfunden at gøre, og var hans »loffhoring« inden alle 4 Stokke og mælte hans Lov stadig ved Magt. Med vore Indsegl. Datum ut supra.

A. Perg. med [8] Segl: 7. Bomærke. Peder Lykkes Arkiv; senere til Gesingholm (Løvenholm) Godsarkiv^a; 1902 af det preussiske Statsarkiv i Slesvig afgivet til Rigsarkivet (NLA. Løvenholm Godsarkiv Pk. 25). — Aa og Ab. Udtog anførte i Domme 1578 Aug. 25 og Nov. 3, se 1487, Aa og Ab. NLA. Løvenholm Godsarkiv Pk. 26. [12298

a) Den under 4204 anførte Reversal af 1617 Sept. 5. *

Okt. 27. In nomine domini amen. Indictione 15., die Mercurii 27. mensis octobris, pontificatus Dn. Julii pape secundi anno 9. Swafstede in arce episcopali coram Dn. Petro Buck, Dn. Gotschalci episcopi Sleswicensis et cause huiusmodi commissario ab eodem Dn. episcopo deputato, in nostrorum notarii publici ac testium infrascriptorum presentia Dn. Nicolaus Buckholt clericus Swerinensis diocesis et Dn. et magistri Johannis Knutzen principalis procurator, prout de sue procuracionis mandato legitime constat, et eo nomine procuratorio certum arrestum alias a Dn. Gotscalco episcopo Sleswicensi ad Dn. Theoderici vam Kroghe ecclesie Sleswicensis cantoris exadverso principalis instanciam et contra Dn. et magistrum Johannem Knutzen principalem suum de certis redditibus parrochialium ecclesiarum Milstede matris et Husemensis filie Sleswicensis diocesis fuisse et esse decretum, ac quod nondum esset sufficienter doctum per

Dn. Theodericum, quod huiusmodi redditus sibi de jure debentur, neque essent Dn. Theoderico adjudicati, et quod Dn. et magister Johannes Knutzen esset de solven. . . . seque pro eodem suo principali in forma solita, si opus foret, obligare velle, allegando dixit, quare huiusmodi arrestum ad Dn. Theoderici instanciam super huiusmodi redditibus decretum eodem Dn. Theoderico presente et, ut apparuit, intelligente, dearrestari et relaxari per Dn. Petrum Buck iudicem et commissarium postulavit. Tunc Dn. Petrus Buck huiusmodi arrestum in suo robore usque in finem cause huiusmodi permanere debere decrevit. Extunc Dn. Nicolaus Buckholt de gravamine et appellando solempniter protestatus fuit. De quibus omnibus Dn. Nicolaus Buckholt sibi partique sue a me notario publico atque scriba fieri peciit unum vel plura instrumentum et instrumenta. Acta fuerunt hec sub anno, indictione, die, mense et pontificatu ac loco quibus supra, presentibus DDn. Johanne Homborch et Georgio Blomenhagen, clericis Lubicensis civitatis et Huelbergensis diocesis, testibus ad premissa vocatis.

Et ego Mathias Schele clericus Huelbergensis civitatis, apostolica auctoritate notarius, quia premissis omnibus cum prenomatis testibus interfui ideoque presens instrumentum, manu mea scriptum, exinde confeci signoque, nomine et cognomine meis solitis signavi.

[^aOrig. med Notarmærke.^a Husum Vor Frue Kapels Arkiv.] Afskr. indført i Haandskr. af 1514: Statsark. i Kiel, Haandskr. Nr. 30 Bl. 116 b (jfr. 53 b, 65 a, 77 a). [12299

a—a) Saaledes Afskriften Bl. 54 b, 65 a, 77 a.

Okt. 28. Udtog: 1. Række III, Udat. Breve Nr. 548, Handl. rör. Skandinav. hist. XXXV. 477 (og *ÆA.* V. 795); Reg. *9852.

Afskr. af Brocman »ex orig. vel cop. membr. in arch. civit. Xst. st. 1762«: Stockholms Kgl. Bibl., Haandskr. M 10 : 7 (Brocman henfører selv i sin Afskr. Brevet til 1512, men eftertegner Aaret paa en saadan Maade, at det omtrent lige saa godt synes at kunne læses: mcdxii. — Afskr. af Langebek efter Brocmans Afskr.: LDipl. 1512 Okt. 28. — Det angivne Aarstal 1512 maa være urigtigt; jfr. om Levetiden for de 2 Medbeseglere Eskil Aggessøn og Keld Axelsøn: Gxxvi 2-3 og Llxiii 1 (sammenlign m. H. t. den førstnævnte: *W. Christensen, Unionskongerne og Hansestæderne S. 91, 446 f.*).

Okt. 29. »Nilß Brades på Wanåhs wäpnares åth Lunde dombkyrkios warande vicario Petro Gydingh uthgifne skiötebreef på twenne gårdar i Kabbærp i Bare häradt i Tottorp sogn och een gård i Göderslöff sunnan åå i Oxie häradt. Dat. feria sexta ante festum omnium sanctorum proxima, som är d. 5 octob. 1512.«

[Orig. Lunde Kapitels Arkiv.] Udtog: Specifikation, Lunde Domkirke Nr. 451. [12300

Okt. 29. »Nils Brade a wapn immitterar h^r Jepp Nilson Gyding uti Cabbarp och Göderslef med befallning till åboerne att göra sina uthskylder till honom. Datum Lund feria 6ta ante festum omnium sanctorum, som infallar d. 1 novemb. 1512.«

[Orig.] Udtog: Specifikation, Acta privata Nr. 644. — Et andet Udtog lyder: »Nilß Brade af wapn biuder sina bönder i Cabbarp och i Göderslöf, att the giöra sin rättigheet till hederligh man her Jep Nilßon, som kallas Gydingh, som war både landgille och skyld, äfwän liika som the gjorde Nilß Brade förr, och att for^{de} bönder skulle hålla h. Jep Nilßon for sin ratta here oc huusbonde. Dat. Lund 1512«. SvRA. E 102 a, Sextern 17, Nr. 200. — Et tredie Udtog med Aar, men uden Dag, og som kun nævner: »een gård i Kabbarp och een i Giöderlöf«. Sstds., Sextern 21, Nr. 419. [12301

Okt. 31. Vi Hanss¹ Konge har gjort et Mageskifte med Torbern Øxæ vor Hofsind i saa Maade, at vi og Kronen skal have af ham disse Gaarde i Laalandt: 1 Gaard i Lille Otthersløff (Nis Rogh, 1 Pd. Byg, 3¹/₂ Skill. Grot, 4 Høns, 1 Lam, 1 Gaas og 1 Skp. Havre med 1 Skp. Ærter), 1 Gaard i Kastagger (Hanss Jensß, 1 Pd. Byg, 4 Høns, 1 Lam, 1 Gaas, 1 Skp. Havre, 1 Skp. Ærter og 2 Skill. Grot), Nis Michelß sstds. (1 Pd. Byg, 3¹/₂ Skill. Grot, 4 Høns, 1 Gaas, 1 Skp. Havre, 1 Lam og 1 Skp. Ærter), 1 Gaard, kaldes Ellisgardt (2 Pd. Byg og ¹/₂ lødig Mk.), Egebulle i Løgetoffthe (3 Pd. Byg), 1 Gaard i Brandersløff (Søffwewren, 1¹/₂ Pd. Byg), Nis Smedt sstds. (1 Pd. Byg, 2 Høns, 1 Gaas og 1 Skp. Havre), 1 Gaard (Jep Berink^a, 1 Pd. Byg, 2 Skill. Grot, 2 Høns, 1 Gaas, 1 Skp. Havre), 1 øde Gaard sstds., som Pedher Laurensß i boede, giver 1 Pd. Byg, 2 Skill. Grot, 2 Høns, 1 Lam og 1 Gaas, 1 Gaard i Sawense (Mattes, 3 Pd. Byg), 1 Gaard i Vesternes (3 Pd. Byg), 2 Gaarde i Swderball (Rasmus og Pedher Swdere, hver 3 Pd. Byg), 1 Gaard i Hoby (Rammæ, 1¹/₂ Pd. Byg, 2 Skill. Grot, 2 Høns, 1 Gaas og 1 Skp. Havre), 1 Gaard i Danmare (Jenss Plett, 2 Pd. Byg og 2 Skill. Grot), 1 Gaard i Torppe (Knudt Bonde, 2¹/₂ Pd. Byg), 1 Gaard i Allersløff (Jeppe, 2¹/₂ Pd. Byg, 2 Mk. Penge og 10 Skill.), 1 Gaard i Goreby (^b, 1 Pd. Byg og 1 Skill. Grot), 1 Gaard i Torwiig (Jenss Laurensß, 1 Pd. Rug og 6 Skill. Grot), 1 Gaard i Norlwnde (Nis Drage, 3 Pd. Byg og 3 Skill. Grot), 1 Gaard i Tornby (Kyndig, 1 Pd. Byg og 1 Skill. Grot). Og derimod skal han have af os og Kronen disse Gaarde i Siellandt i Wordingburgs Len: 1 Gaard i Glømsø (Oluff Holm, 4 Pd. Byg, 1 Skill. Grot og 1 Bolsvin), 1 Gaard sstds. (Knudt Holme, 2 Pd. Byg, 1 Skill. Grot og ¹/₂ Svin), 1 Gaard sstds. (Anders Nielß, 2 Pd.

Byg, 1 Skill. Grot og $\frac{1}{2}$ Svin), 6 Gaarde i Helløfflille (Jens Knudtß, Pedher Sworere, Clemet Holmæ, Hermen Holmæ, Pedher Holmæ og Anders Holmæ, hver 1 Lam, 4 Høns, 1 Gaas, 1 Skp. Havre, 5 Grot, 2 Pd. Byg og $\frac{1}{2}$ Svin; og dertilmed giver forskrevne 6 Gaarde 1 Fjerding Smør), 2 Gaarde i Schullerup (Swend Holmæ og Pedher Knudtß, hver $1\frac{1}{2}$ Pd. Byg og 4 Skpr., $\frac{1}{2}$ Svin og 1 Skill. Grot), 1 Gaard i Helløffmagle (Jens Smedt, 1 Skill. Grot), 1 Gaard i Kiøffverup (Jens Glade, 2 Pd. Byg og 18 Grot), Mogens Pamt (3 Pd. Byg, 20 Skill. og 3 Penninge), Niels Ebbisß sstds. (3 Pd. Byg, 20 Skill. og 3 Penninge), 1 Gaard i Rodh (Hanss Dengere, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 1 Læst Kul og 1 Skill. Grot), 2 Gaarde i Busket (Pant Jepsß og Kirstinæ Samis, hver 2 Pd. Byg og 2 Skill. Grot). Afvindes Gaardene ham, bepligter vi os at vederlægge ham saa godt Gods inden 6 Uger næstefter. Og de Bønder, som nu findes paa »booleggenæ« af Godset, skal alle med deres Børn, der nu paa findes, paa Godset besiddende blive og der ej af at deles eller flyttes. Givet paa vort Slot Nykiøpinge Alle Helgens Aften under vort Signet.

Ex mandato Dn. regis proprio.

Perg. med 1 Segl: K. 88. Torbern Oxes Arkiv; senere til Vidtsköfle Godsarkiv; af Christian Barnekow († 1762) foræret til Langebek (RA.).

a) Eller Bernik? b) I Orig. er ladt Plads aaben til Fæsterens Navn. [12302

Nov. 2. Borgermeistere unde radtmanne der stede Lubegk, Hamborch, Rostogk, Stralessunt, Wismer unde Luneborch. So twisschen den landen unde ingeseten van Hollant, Zelant unde Westfreslandt von langensßhere unde nu tosamt den van Antwerpen myt anderem orem anhangen upt nye eyns unde uns anderß dels veyde sick van itliken schaden under eynander unde sust bejegt herkamende entstanden, derhaluen here Maximilian erwelter romisscher keyser de achtbare unde ersamen Jurgen Hackenay siner maiestat radt unde penningmester unde Szegemunt Dutzschelant siner maiestat herholt an uns myt siner maiestatt beuell unde credentien vorfertiget unde nach vorhandelingne densuluen under anderen togesecht gemelte key. maiestat beschicken unde antworde geuen wolden laten in guder vorhopeninge, sine maiestat uns nicht dan der gebor werde vormerken, deme nach keßen wy in unse ambasiatores unde sendeboden de werdigen unde hochgelerden herenn Mathiam Meyger in beyden rechten unde der kerken to Hildensem domherenn unde archidiacon unde Matheum Pakebusch legum doctores, ene samptliken geuende macht sick derhaluen in unsen namen syner

keyserliken maiestatt to presenteren unde up den vorlath unde aueschet underdenichlike berichtinge unde notrofftige entschuldunge to donde, ock wor des [osv., se *Hanserecesse 1477-1530 VI. 422 indtil:*] lofflick to uorseggen unde gemeynlich all ander dinge to donde unde to latende, so de notrofft hesschet, lauende, wes also dorch se darinne gedan unde gelaten wart, stede to holden. Myt unser stede hiirunder angehangen secreten. Am dinxtedage na omnium sanctorum.

[Orig.] Samtidig Afskr. paa Papir med Indsnit til Forsendelse: Kongens Arkiv (RA. T. K. U. A. Hansestæderne A II, Akter og Dokum. vedr. det polit. Forh. til Hansestæderne 1369-1538). [12303

Nov. 5. In nomine domini amen. Indictione 15., die Veneris 5. mensis novembris, pontificatus Dn. Julii pape secundi anno 9. coram Dn. Petro Buck, Dn. Gotschalci episcopi Sleßwicensis et cause huiusmodi commissario ab eodem Dn. Gotschalco episcopo deputato, in nostrorum notarii publici ac testium infra-scriptorum presencia Dn. Nicolaus Buckholt clericus Szwerinensis diocesis ac Dn. et magistri Johannis Knutzen ecclesie Sleßwicensis canonici et Milstedensis ac Husemensis parrochialium ecclesiarum pastoris principalis procurator, prout de sue procurationis mandato in actis cause huiusmodi legitime constat, et eo nomine procuratorio et in termino alias sibi per eundem Dn. iudicem et commissarium prefixo dixit se comparere ad recipiendum et petendum apostolos, quales de jure habere debeat de appellatione partis sue Dn. iudici et commissario die dnica. ultima mensis octobris proxime preteriti in causa, que vertitur inter Dn. et magistrum Johannem Knutzen ex una et Dn. Theodericum vam Kroge ecclesie Sleßwicensis cantorem de dearrestatione et relaxatione certi arresti super certis redditibus parrochialium ecclesiarum Milstede et Husemensis decreti partibus ex altera insinuata et intimata eundemque terminum sibi prefixum abbreviari apostolosque, quales de sua appellatione per eum interposita de jure habere debeat, primo, secundo et tertio sibi dari postulavit. Qui Dn. Petrus Buck Dn. Nicolao Buckholt apostolos petenti respondit in hec verba vel eis saltem in effectu similia: Ob reverenciam Dn. nostri pape eiusque sedis apostolice appellationi tue deferimus, prout detulit, hanc suam responsionem pro apostolis reverencialibus sibi dando, et terminum consvetum videl. 12 mensium proxime sequencium ad prosequendum huiusmodi appellationem Dn. Nicolao vel principali suo prefixit et statuit. De quibus omnibus Dn. Nicolaus sibi partique sue fieri peciit a me

notario publico unum vel plura instrumentum et instrumenta. Acta fuerunt hec Swaffstede in domo habitationis Dn. Petri Buck sub anno, indictione, die, mense et pontificatu quibus supra, presentibus honorabili et discreto viris Dn. Georgio Blomenhagen clerico Huelbergensis et Petro Jonsß laico Sleswicensis diocesium, testibus ad premissa vocatis.

Et ego Mathias Schele clericus Huelbergensis civitatis, apostolica auctoritate notarius, quia omnibus premissis cum prenominatis testibus [*osv. som 12299 helt ud*].

[^aOrig. med Notarmærke.^a Husum Vor Frue Kapels Arkiv.] Afskr. indført i Haandskr. af 1514: Statsark. i Kiel, Haandskr. Nr. 30 Bl. 119 a (jfr. 54 a, 65 a, 77 a). [12304

^{a—a}) Saaledes Afskriften Bl. 54 b, 65 a, 77 a.

Nov. 7. *Reg. 5538* = *9853. A.* Perg. med Notarmærke. Slesvig Bisps Arkiv; *ÆA. V. 475* (RA.). *Stemann III. 154* (i Aftrykket, der indeholder flere urigtig gengivne Steder, er til Slutning helt udeladt Notarialattesten, der er skreven (med samme Haand som selve Brevet) af »Johannes Humborch, kleryck lubesches stychtes, apembar van hilgher peweslyker unnde keyserlyker macht notarius«). — **Aa.** Afskr.: Svavstedbogen Bl. 22 a. [12305

Nov. 8. »Priorissans i förbede Bosiö closter^a åth Hans Hanson bed gifne leyobreef på een gård liggjandes i Malmöe i Længegierdzstråte^b. Dat. feria 2da infra octawas omnium sanctorum 1512.«

[A. Orig. Senere til Bosø Kl. Arkiv.] **Aa.** Udtog: Specifikation, Bosø samt flere Klosters Breve Nr. 222. — **Ab.** Et andet Udtog med Aar, men uden Dag: SvRA. E 102 a, Sextern 24, Nr. 297. [12306

^a) Ab tilføjer: »med conventz samptyckie«. ^b) Ab: »Lengegadzstråte«.

Nov. 10. Kendes jeg Anders Glob¹ »diegen« i Roskilde med dette mit Brev og egen Haandskrift, at jeg har opbaaret af ærlig og velbyrdig Md. Oleff Holgertsß 216 Mk. og 4 Skill., som han skyldig var Albricht van Gogk i Køpnehaffn for Klæde og andet, som han af ham faaet havde. Thi lader jeg Oleff Holgersß kvit paa Albricht van Gogks Vegne for al Tiltale om forskrevne 216 Mk. 4 Skill. Givet og skrevet paa Stege Slot s. Ma. . . ns Aften.

Papir med Rester af 1 Segl paatrykt forneden: Dxvii 26 (S MGRI ANDREE GLOB). Oluf Holgerssøn Ulfstands Arkiv (E; RA.). LDipl. [12307

Nov. 11. »Agnes Pädhersdotters priorissas i Bosiö closter medh heela conventetz samptyckio uthgifne åth Hans Padersons effterlefverska Godrun Mickelsdotter quittance på 100 mr. danska pänninge, som priorissan beköm för förbem^e hustrors i clostret intagelse. Dat. sancti Martini episcopi confessoris 1512.«

[Orig. Senere til Bosø Kl. Arkiv?] Udtog: Specifikation, Bosø samt flere Klosters Breve Nr. 221. — Et andet Udtog med Aar, men uden Dag: SvRA. E 102 a, Sextern 24, Nr. 181. [12308

Nov. 11. »Matz Råbockz dotter Eblä, Jon Nilßons efterlefverska, igenkallar och dödar alla de brief, som hennes framl. husbonde och hon gifwit på en gård i Näxiö på Bornholm, emedan ey blef hållit, som däri uthfäst war, nembl. att hon och hennes man skulle klädas och födas däraf till dödedagar, och gifwer samma gård för sin och sin mans siähl till gråbrödra clöstreet. Dat. die Martini d. 11 novemb. 1512.«

[Orig.] Udtog: Specifikation, Acta privata Nr. 645. [12309

— M[arcor] lejer en Gaard i Gamle Radhusstrædet af Petri Kirke i Københaffn.

Perg. med 3 Segl: 1-3. Bomærker (2. i Skjold). Københavns Petri Kirkes Arkiv (RA.). — Afskr. af Jon Mortensen fra en Tid, da Originalen vistnok har været noget bedre bevaret end nu: LDipl. Herefter: *Kbhvns Dipl. IV. 330.* [12310

Nov. 12. Ik Jurgen vame Hagen wonaftich bynnen Hußem hebbe entfangen in redeme gelde van deme ersamen Wessel Goltsmede inwoner bynnen Hußem 60 lub. mr. houetstols, de ik in myn nutte hebbe uthghekert; welkere 60 mr. houetstoll schal ik alle jar up Jacobs dage na middensommer vorrenten Wessell ofte deme hebber desses breues midt 4 lub. mr. penningh uth deme huse unnde hofte, dar ik inne wone, bolegen up dat westen twischen Tope Kremer up der oster siden unde Andreas Scroder up der wester siden, unde uth alle myne andere gudere, wor de bolegen synt, bowechlik unde umbowechlik. Weret sake, de rente nicht uth enqweme unde darenbauen schade van qweme, den schal ik wedder uprichten. Ok laue ik sodan huß nicht to vorargerende ofte to vormynrende, men to verbeterende, ok nergen hoger to vorpandende sunder wille des Wessels ofte hebber desses breues. Jodoch mach ik sodan huß midt alle den anderen guderen wedder entfrogen van der jarlike rente, wanner id my boleuet, by also dat ik schal de losinghe up lichtmissen vorkundigen, unde up den negesten Jacobs dage de betalnghe to donde des houetstols midt aller nastanden renten in eneme summen unde in vaster munte, so in deme hartochdome to Sleßuick genghe is. Myn ingesegel; unde ik hebbe ghebeden de heren unde prestere Martinum Petri unde Hinricum vame Hagen mynen brodere vicarien bynnen Hußem, welkere ere ingesegele hebben hangen heten an dessen breff. Geuen unde schreuen des ffrigidages na Martini.

Perg. med [3] Segl: 1-2. Forsiderne mangler. (Statsark. i Kiel, Husumer Urk. Nr. 109.) [12311]

Nov. 13. Ad Hamburgenes. Ersamen weißenn lieben getruenn. Nachdem wir euch auff handellungh jungst zcu Itzeho im beyweißenn dießer lande rede der unsern abgehendetten guter halben, das die selben den unßern wider solden zcugekart ader gegolden werden, ßo das sie sich derwegen gen uns nach nymandes solden haben zu beclagen, des die ewer do an uns gen Itzho gefertigt nach wol gestendig und bekanndt sein, geschribenn und besannndt mit gutlichem beger euch doran wie vorlassen zcu schickenn unnd die unßern clagloß zcu machen, dorzcu wir uns auch gantzlichen vorsehenn, bfinden doch noch auß teglichem clagen der unsern, das sie ir guter yn also an alle billigkeit in der sehe genommen [no]ch^a merglich zcu achter unnd in unuorwintlichem schadenn weren und uns dorauff deglichen in aller underthenigkeit anruffen yn auffhaldens bslahenn und tofens wider die ewern zcu uorgunnen, auch hulff und trost zcu erzeigen, domit sie das ire von euch wider ermanen und iren schadenn nachkomen mochten. Die wiel denn ir anruffen dem rechten unßers bdunckens gemeß, wir sie auch in iren notsachen nicht zcu uorlassen uns schuldig bfinden, so begern wir nach ernster meynugh, ir wollett euch der billigkeit und ewer geschicktten zcusage, der sie gantz wol bestenhen[?], also schicktten und uns und den unßern iren geliden schaden allenthalben auffrichten und bezcalen; dann ßo sulchs nicht gescheen, werden wir vorursacht on zcu uorgunnen als vil den vordrugktten und das ire nicht erlangen mogen vorgunnen ist, doran wir auch, wie von uns demutiglich gesonnen, dye unßern ßonder hulff und furdernis nicht gedencken zcu uorlassen. Und des bey gegenwertigen ewer zcuuorlassige antwort, uns dornach entlich haben zcu richten. Datum Kil sonabendes nach Martini.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 150 a. [12312]

a) Forlægget: mach.

— Jacop Scriffwere tilskriver Henrick Krwmedig om en Opgørelse, han har foretaget i Forening med 2 andre.

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Henrik Krummediges Arkiv (B 1; RA.). *Missiver II. 366.* [12313]

Nov. 16. Tingsvidne af Skast H., at Matis Gøssen gjorde Lovhævd paa en Gaard i Wongh.

Perg. med [6] Segl: 1. Bomærke; 2. Brudst.; 4. Bomærke; 5. Brudst. Senere til ^aEndrupholm Godsarkiv^a (RA. Privatark., kronolog. Række). *Nielsen, Gl. jydsk Tingsvidner S. 75.* [12314]

a—a) RA. Reg. 73 i Fol., Skads H. 82.

Nov. 18. »11. 1 laughefdswinde forhuerfuit af Madz Søfft (findes iche, huor hand boer) paa hans gaard og tilliggende jorder af Gøring herritz ting 1512 thorsdagen nest efter Mortens dag.«

[Perg.^a Senere til Endrupholm Godsarkiv.] Udtog med Haand fra 18. Aarh., anført i den under 10995 nævnte Designation. NLA. Endrupholm Godsarkiv, Diverse Dokumenter c. 1570-1811. [12315

a) Saaledes Udtogets Overskrift.

Nov. 19. Kongen gør vitterligt, at Fru Anne, Hollgerdt Erickssens Enke, har klaget over, at hun paa sin Søn Hollgerdt Hollgerdsens Vegne ikke har faaet Fyldest ved Skiftet om hans fædrene Gods.

Papir med 1 Segl paatrykt Bagsiden: K. 88; Paaskrift (en Del senere i det 16. Aarh.): »Thet breff, som kerdes, at thet skiffte uti Wi-borg gick ecki efftir logen«. Jørgen Ahlefeldts Enkes Arkiv (RA.). *Heise, Rosenkrantz, Dipl. S. 28.* [12316

Nov. 21. *Reg. *9854.* Perg. med 5 Segl: 1-3. Bomærker i Skjold; 4. Utydeligt Skjold; 5. Bomærke uden Omskrift. Kongens Arkiv; *ÆA. V. 40* (RA. C 6, Adkomstbr. København). *Kbhvns Dipl. II. 189* (det ikke aftrykte er Formularer uden særlig Interesse; Aarstallet er mdxii). [12317

Nov. 22. »Jæß Anderson Smitt borgare i Lund sällier och uppå Lunde bytinget sköter i skod m^r Olof Hanson canik i Lund een sin gård belägen i sti. Staffans sochn sunnan st. Staffans gård. Dat. Lundis d. måndagen näst effter vår fruu dag præsentationis d. 2 juli 1512.«

[Orig. (?Straks ell. senere til) Lunde Kapitels Arkiv.] Udtog: Specifikation, Acta privata Nr. 642. [12318

Nov. 23. Mester Anders Glob beder Henric Kromedige om at sende ham de 1000 Mark, som Henric havde lovet ham til at lønne Krigsfolk med.

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Henrik Krummediges Arkiv (B 1; RA.). *Missiver II. 366.* [12319

Nov. 25. Citze Bageress oplader Helliggejsthus i Roskylle 2 Boder paa Fundhers broo.

[Orig. Roskilde Helligaandshus's Arkiv.] Afskr. af Langebek: *LDipl. Kirkehist. Saml. 4. R. VI. 484.* [12320

Nov. 27. Hermen Langenbeke d. æ. tilskriver Kongen angaaende Svenskernes Ustadighed, hvorom han har modtaget et Brev fra Kongen.

Papir med 1 endnu overklæbet, brevlukkende Segl: Utydeligt Skjold. Kongens Arkiv (RA. T. K. U. A. Hansestæderne A II, Akter og Dokum. vedr. det polit. Forh. til Hansestæderne 1369-1538). *Missiver II. 367.* [12321

Nov. 29. Kongen anmoder Hinrick Krummedicke om at unde Oluff Andersß Kannik i Roskilde Sængeløsæ Kirke.

Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: K. 88. Henrik Krummediges Arkiv (A 1; RA.). *Missiver I. 272.* [12322

Nov. 30. An den rath von Bremen. Ewer schribenn von wegen er Henrichs Vaßmar ewrs ratfrundes, schipher Johann Schengen und ander ewer burger etzlichs gutes halben yn durch unßern voydt auff Heiligelande abgehendett haben wir entpfangen und Otten Sestede deme vogette thun furhalden, der uns berichtett, das schiffer Johann Schenge mit seinem schiffe under Heiligelandt als schiffbruchick gekomen, doran er sich nach desselben landes rechte unsert halben gehalten und das halbe gut, wie er im rechte vormeynt an uns vorfallen sey, erfodertt, dorin sich doch die beysitzer von Bremen, Staden und Hamburg geschlagenn und auff vorbeth ir und des schiffers unßern vogette den dritten part des gutes in der gute und fruntschafft zcugedeylett, das ewere geschicktten an uns in beyweisen des vogettes also bekantt und zcugestanden, derwegenn wir uns beduncken lassen den ewern uber sulchen gutlichen handel, auch fleissige bethe der beysitzer nicht schuldig zcu seyn; ab aber ewer burger jhe vormeynten, yne einiche gewalt ader unrecht widerfaren sey, als denn mogen sie irem schiffer nach geben bemelt schiff und gut ader den werdt dorfur uber ein in dem heringkfange auff Heiligelandt wider eynzcubringen, dem unser voyt der abgehendetten guter halben auch also thun sal und uff Heyligelandt, do das gut vorbrochen, mit ime auff s neyhe zcu rechte gan des rechtenn aldo zcu genissen und zcu entgelden. Welchs wir euch in bßonndern gnaden gneigt in antwort nicht wolden vorhalden. Datum Kil in Andree ap.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 152 b. [12323

— Kongen anmoder Lagho Vrne Electus i Roskilde og Rigsraaderne i Sjælland om eventuelt at sende deres Folk til Skaane, hvis denne Landsdel angribes, medens Kongen er fraværende.

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl: Mulig K. 88. (RA. B 5 e, Forskelligt vedr. Rigsraad og Stænder.) *Missiver I. 272.* [12324

Dec. 1. Jeg Jens Arsthen Præst, perpetuus vicarius til s. Anthonii Alter i Vor Frue Kapel i Roskilde Domkirke, kendes mig at have annammet til Alteret en Jord liggende i s. Michils Sogn i Roskild i Øørssegadhe vesten for Strædet og sønden for den Gaard, Hr. Tøgher i boer, s. Lwci Kirkejord og norden den Gaard, som Boo Smith i boer, »aff bessken man Per Nielsß rodman oc hans sønners[!] her Laurens Persß oc Hans Persß oc Olluff Gwimmesß hans svogher oc hans hwsfrv met theres raad oc samticke gaff til sammæ alther for Gwtz tiænistæ skyllid syn siell till raa oc lysse, syn« Faders og Moders og al deres

Slægts, med saadanne Vilkaar, at jeg og alle mine Efterkommere til Alteret skal holde en Messe hver Fredag for Alteret for deres Sjæle og alle kristne Sjæle. Holdes Tjenesten ej, maa Per Nielsß Arvinger annamme Jorden igen og forse den anden Steds til Gudstjeneste, hvor de vil. Med min prioris Raad Hr. Per Hemmingsß og med alle andre vicariis, som nu til Stede er i Roskilde Domkirke, har jeg bejaet, at saadan Tjeneste skal stadig holdes. Medb. af flere af de ældste vicarii Hr. Per Hemmingsß², Hr. Per Poelsß, Hr. Jepp Nielsß, Hr. Hans Persß. Skrevet i Roskilde Onsd. efter Andree Dag.

Perg. med [5] Segl: 2. G. 332* (Per Hemmingsß). Senere tilbagegivet til Roskilde Kapitels Arkiv?; 1883-84 af Museet for nord. Oldsager afgivet til Gehejmearkivet (RA. Roskilde (Tillæg)). [12325]

Dec. 2. Hanss Konge. Torsd. efter Andree Dag paa vort Slot Kiøpnehaffn, nærværende Hr. Birge Ærkebiskop i Lundh, Hr. Mogens Gøye, Hr. Tyge Krabbe RR. og Hans Bilde vore Mænd, Raad og Embedsmænd paa Aaleborgh, Hellsingborg og Skioldenæss med flere gode Mænd, var for os vore »burgemesthere« og Raadmænd i Kiøpnehaffn paa den ene og Hanss Michellsß vor Borgemester i Mallmø paa den anden Side om Trætte, dem imellem var om en Dom lydende paa 5 Læster Sild og anden Købmandskab, som var regnet i Penge 720 Mk., som Hans Møllere skulde have købt Hans Michellsß af, den Tid han skulde have været i »matskab« med Powell Blanckefeld Borger i Bærlyn, hvis Søn Niclaes her nu medstod til »wethermals talæ«. Da efter Hans Michellsßns og Niclaes Blanckefeldz Samtykke »wortte« dem saa imellem talet til en fuldkommelig Ende, at kan Niclawes Blanckefeldt bevise inden Paaske næst kommende med de 4 Købmænd Hans Harckestro, Mathies Malzo, Hans Mathies og Anders Roeck, som var over Powell Blanckefeldz, hans Broders og Hans Mølleres Regnskab, da de skiltes af deres »matskab«, at forskrevne Blanckefeld ikke da tog ind til dem forskrevne 5 Læster Sild, som de »swii« [?], da skal Hanss Michellsß herefter Hans Møllere for saadanne Sild og Købmandskab tiltale og lade Powell Blanckefeld, hans Broder og andre paa deres Vegne derfor blive kærelose. Kan og Hans Møllere inden Paaske bevise med forskrevne 4 Personer, som udover hans og Blanckefeldz sidste Regnskab til Stede var, at forskrevne Blanckefeld da indtog til dem forskrevne Sild, da skal Powell Blanckefeld og hans Broder Hans Michellsß for-

skrevne 720 Mk. betale. Bliver nogen af forskrevne Parter »forstacket« inden Paaske og ej herforinden kan forfølge forskrevne »bewiisninge«, skal Hans Michellsß nyde sin Tiltale om forskrevne 720 Mk. til dem, ham med Rette bør til at tale. Derpaa har Niclawes Blanckefeld nu lovet her for os at ville fly Hans Møllere fri Lejde, saa han felig maa komme ind i Lantomarcken om forskrevne Sag at tale og siden igen i sit Behold ubehindret af Markgreve Joachim vor Søn, Powell Blanckefeld, hans Broder, deres Slægt og Venner og alle andre paa deres Vegne. Vi har ladet trykke vort Signet for dette Brev og udskaarne Skrift. Givet *osv.*

Koncept paa Papir. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Chr. I og Hans, Koncepter til aabne Breve (og Missiver)). LDipl. [12326

Dec. 2. Ave Maria gracia plena. Fer. 5. post Andree gjordes disse 2 udskaarne Skrifter, lydende baade ens, imellem Lutze Dienße, Dyens Scriffueres Efterleverske, hendes Søn Rasmus Dienßen og Bertil Nielsen Raadmand i Kiøghe og Forstander til den hellige Trefoldigheds Alter sstds., og sad baade over Regnskab paa den hellige Trefoldigheds Alters Vegne. Da havde Lutze Dienße opbaaret 5 lødige Mk. af de »femßyntziwge« Mk. og 12 Mk., som Lutze Dienßes Brev lyder. Og har nu Lutze Dienße paa denne Dag afregnet 15 Skill. Grot af Summen af det Hus og Bod, som hun havde; og naar som Lutze Dienße og hendes Søn Rasmus noget herefter opbærer af Bertill Nielsen eller af hvem som Forstandere vorder til forskrevne Alter, skal det indskrives i begges deres udskaarne Skrifter. At saa i Sandingen er, gjordes disse 2 udskaarne Skrifter, den ene skaaren ud af den anden. Datum ut supra etc.

Herefter er tilføjet med andet Blæk og en anden ell. maaske flere andre Hænder:

Item fik Lutze Diense 12 Skill. fer. 6. næst efter, som denne Skrift blev skreven. Item fik Lutze 2 $\frac{1}{2}$ Lod Sølv forgyldt for 4 Mk. 6 Skill., Loddet for 28 Skill.; item fik hun hvidt Sølv for 3 Mk. 4 Skill. Item 10 Mk. 6 Skill. Lucie Dienß Johannis ante portam Dag. Item die exaltac. crucis fik Hr. Abbed 7 Mk. 2 Skill. »mynne«. Item 5 $\frac{1}{2}$ »løde« Mk. 7 $\frac{1}{2}$ Mk. die cene dni. Item 12 Mk. altera die Kanuti regis^a. Item 2. fer. post Lucii 18 Mk.

Paaskrift bagpaa:

29 Mk. 1 $\frac{1}{2}$ Skill. »mynne« staar nu igen Aar 1519 altera die Kanuti regis.

Papir (udskaaren Skrift) uden Segl. Køge Kirkes Arkiv (SLA. Køge. Diverse Breve. ... Afl. J. 428¹⁹⁴). [12327

a) o: i Henhold til Paaskriften: Aar 1519, idet de til og med den Dag skete Afdrag paa de 112 Mk. udgør $10\frac{1}{2}$ lødige Mk., 15 Skill. Grot og 45 Mk. 2 Skill. eller tilsammen 83 Mk. $1\frac{1}{2}$ Skill. (da 1 lødige Mk. eller 5 Skill. Grot er = 45 Skill.).

Dec. 4. Kongen kvitterer Hinrich Kromdige for 1320 Mk. som Afdrag paa Købesummen for Eldinge Gaard og Gods.

Papir med Rester af 1 Segl paatrykt Bagsiden: K. 88. Henrik Krummediges Arkiv (C 1; RA.). *Dipl. Norv. XVIII. 205.* [12328

Dec. 5. *Reg. 5530.* Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Kongens Arkiv (RA. T. K. U. A. Frankrig A I). *P. W. Becker, De rebus a. 1511-1514 actis S. 102; Missiver II. 368.* [12329

Dec. 6. Jeg Claus Anderß¹, Kong Hanssis Skriver paa Vordingborge, kendes at have Fuldmagt givet beskeden Md. Heming Sten at forfølge alle de Sager og Delemaal, som mig anrørende er paa min Herres Naades og mine egne Vegne. Signetum meum. Datum Vordingborge die Nicolai.

Papir med 1 endnu overklæbet Segl paatrykt forneden: Ki 14. (RA. Topogr. Saml. Papir, Vordingborg.) LDipl. [12330

Dec. 9. Kongen paalægger Clawes Bylæ eventuelt at begive sig til Skaanæ med de fleste Svende, han kan.

Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: K. 88. Claus Bille (Norby)'s Arkiv (RA.). *Missiver I. 273.* [12331

— Kongen paalægger Oluff Nielßøn eventuelt at begive sig til Skone med de fleste Svende, han kan.

Papir med utydelige Rester af 1 brevlukkende Segl: Formentlig K. 88. Oluf Nielssøn Rosenkrantz's Arkiv (A 1; RA.). *Missiver I. 274.* [12332

Dec. 13. Ditleff Brocktorppe. De erbar vor Anna Holgeres uppe Høgestorppe hefft my itzundes wol betalet 38 gulden renthe des houetstols, ßo uppe den negestkamende ummeslach tome Kyle bedaget is. Warumme vorlate ick vor Annen Holgers ßodaner 38 gulden renthe haluen qwyth vor alle namaninge. Myn ingefßegel. Gegeuen to Copenhagen ame dage Lucie.

Papir med 1 endnu overklæbet, utydeligt Segl paatrykt forneden. Jørgen Ahlefeldts Enkes Arkiv (RA.). [12333

— Hans Perlinstycker tilskriver Fru Anna Krummedycks om Betaling for Arbejdet paa hendes Søsters Kjørtel.

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Henrik Krummediges Arkiv (B 2; RA.). *Missiver II. 370.* [12334

Dec. 15. Vi Mickil Matiß, Anders Matiß, Mickil Faass, Crestern Jeipß, Swend Jenß og Per Korry giver Hr. Johan Konge

og Hr. Niels Stygge Biskop i Borglum alle de »fald« og Rettighed, Tiltale og Faldsmaal, som Per Fynbo og alle hans Medfølgere os pligtig er for Vold, »wolddriffuelse«, Voldførsel og Saar og Skade, Stenshug, »stagshwg, jordskw, rende oc trod« under Hestefødder. Og gør vi forskrevne værdige Fader paa vor naadige Herre Konges Vegne og hans egen Vegne [*fuldmægtig*] saadan Faldsmaal op at høre og kendes os ingen Rettighed at have til nogen Faldsmaal eller Skadebod af Per Fynbo eller hans Medfølgere længere, end forskrevne værdige Fader »formynt« er eller mod Ret eller »sæt« er imod Loven. Vore Indsegl. Datum Hanness fer. 4. 4 temporum post Lucie.

Papir med 6 Segl ell. Rester af Segl paatrykte forneden: 1-3. Utydelige; 4-6. Bomærker; omtr. samtidig Paaskr. bagpaa (med en Haand, der formentlig er Ove Billes): »Inter dominum episcopum Burglanensem et dominum Pretbern Podebusk«. Kongens Arkiv (RA. Topogr. Saml. Papir, Børglum H. og S., Børglum). LDipl. [12335]

Dec. 15. An Heningk Pogewisch und Wolff Pogewisch. Duchtige leue getrue. Nach deme gy nu zcum Kil vor eynenn mithe gen Hamburg zcu zcihen ernandt seyete, so wil sich der bischoff von Sleswig mit euch und den andern auff der heyligen dreyer konige dag gen dem abende bynnen Bromstede vorsameln und des fritags dornach gen Hamburg eynreisenn. Ist dorumb an euch unßer gutlich beger, ir uff der heyligen deryher konige dage zcu abende auch binnen Promstede sein und volgendes dages mitte gen Hamburg reithen und dorselbest dem abschide nach handeln willet. Doran thut ir unser geuellige meynugh; in gnaden alletzeit zcu erkennen gneigt. Datum 4ta post Lucie.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 158 a.

[12336]

— An er Johan Wolff. Wirdige leue andechtige. Nach deme wir euch jungst geschriben einen unser briff das jubel jar belange[n]de mitte an ko. w. unsern heren bruder zcu bringen, so sein unß des dritten dages dornach ro. key. mt. mandat und andere ordenugh im reich auff dem itzigen reichsdage zcu Koln gemacht zcu komen, die wir hirmitte unserm heren bruder vortzir[?] mit einer unser beyschriffit bey euch ubersenden. Warumb begern, ir wollet die selben mitte nemen und an sein ko. w. gelangen lassen, unß auch dorauff eine antwort befurdern und dieselbe mit den mandaten und ordenugh auff erste widerumb senden; den uns die tzeit ßo kortz gefallen, das wir die nicht haben mogen copyeren lassen, und euch hiran vleissig

beweisen. Sein wir in bñndern gnaden zcu erkennen allewege gneigt. Datum ut supra^a.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 158 b. [12337

a) 2: som 12336.

Dec. 15. Jørghen Olssen lover at give Henrick Krwmedig 600 Mk. aarlig af hans Len Mytsisle, Leste og Rabigelag.

Papir med Rester af 1 Segl paatrykt forneden: Bomærke. Henrik Krummediges Arkiv (D; RA.). *Dipl. Norv. IX. 428.* [12338

Dec. 17. *Req. 5532**. Perg. med 1 Segl: Idzardus Gravius's. Christiern (II)'s Arkiv (RA. Norge, Perg.). *Danske Mag. IV. 189; Dipl. Norv. VII. 515; dansk Udtog: Hvitfeld VI. 297, Fol. 1087 L. 23 f. n.* [12339

— Ad Lubicensēs. Nach deme manchfeldiger irthum der muntze unnd in ßonderheit der witten halben eyngewortzeltt, so auch wo man demselben nicht zzeitlich vortrachte, das schaden und nachteil derauß erwachßenn wolde, der wegen sich prelaten, rethe, manne und stede dießer furstenthume Sleswig und Holsten, welcher renthebrüie alle auff die mu[n]tze zcu Lubeck und Hamburg genge lauten, mit uns voreiniget etzlich gen Hamburg uff sontag nach trium regum zcu fertigen mit on und euch doselbst der muntze halben zcu handeln, ßo das die wider in einen bestandt und auff ir korn und werdt komen mochte, und uns, das wir euch schriben wolden die ewern, die der muntze verstandt haben, auch gen Hamburg zcu fertigen, vleissig gebethen; welchs wir der notturfft nach nicht gewust zcu wegern, warumb an euch unßer vleißig beger ist, ir wolle welche von ewern ratsgelidemassen und sunst die deß handels verstendig auff sonnabendt nach trium regum bynnen Hamburg haben, des dages dornach der muntze halben handels mit unßern dießer lande geschicktten und den von Hamburg gewartten und das nicht ablagen. Sein wir in bñndern gnaden zcu beschulden stets gneigt. Datum 6ta^a post Lucie.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 159 a. [12340

a) Rettet fra: 4ta.

Dec. 19. »Konningh Hanßes breff, att borgemestere och raad och meninghed i Skielschør, skulle hereffter indtill euigh tid haffue, nyde, bruge och beholde tuende venger, kaldes Store venge och Fougdevenge, vesten op till byen ligendes och giffue deraff aarligenn till Korsør slott tolf marck penge. Datum Anderskouff closter søndagen nest efter Ludzie dagh 1512.«

[Orig. Skelskør Bys Arkiv.] Udtog anført i Kopi indsendt 1648: RA. Danske Kanc. [12341

Dec. 19. Ick Thomas Knutßen wanaftich bynnen Husem hebbe vorpandet 4 schip landes belegen bi Jon Truwelß by de olde gallibarg unde 9 schip landes belegghen by Hans Jenßen up de norder side und Nickels Peterß up der suder side, also den nu[!] den framen und beschedene mannes Peter Tamßen unde Peter Jonßen inwonere bynnen Husem und vorstenders des altares der dreualdicheyt hebbe entfanghen[!] 7¹/₂ lub. mr. houetstols jarlike renthe[!] in unde uth myneme huse unde hofte, twysken desse frame luden belegghen Hans Autßen und Herre Mickelß; welckere 7¹/₂ mr. renthe schal ick jarlikes utgheuen 8 lub. schillinck up Thomas daghe der[!] apostell vor wynnachten. Jodoch hebben my de vorstendere ghegunnen myn huß und godere wedder to entfrigende und de losinghe des houetstols to vorkundighe eyn halff jare touoren unde de betalinghe to donde myt sodaner munthe, also to Lubeke unde Hamborch genghe is. Ick hebbe ghebeden den ersamen unde beschedene manß Knut Meygesß und Hardinck Feddersß hebben[!] ere ingesegell henghen laten bi myneme ingesegell an dessen breff. Ghescreuen des sondages na Lucie.

Perg. med 3 Segl: 1-3. Forsiderne mangler. Husum Vor Frue Kirkes Arkiv? (Statsark. i Kiel, Husumer Urk. Nr. 110). [12342

Dec. 21. Niells Laurensß tilskriver Kongen, at han paa Grund af Sygdom ikke kan møde Hans Byllæ i Morgen for Kongen.

Papir med utydelige Rester af 1 brevluukkende Segl. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Indl. t. Registr. samt henlagte Sager). *Missiver II. 371*. [12343

— »In nomine domini amen. Men saa er, ath inthet er vissere æn dødhen, och inthet er vwissere æn dötzens thimæ, en dogh at jech Laurens Ingwordß er siwg til mit leghome, haabes meg til Gud karsk at være til myn siæl. Thi skicker jech mit testamente aff thet goods, som Gwdh hauer mig forlææt, Gwdh til loff och myn siæll til salighædh. Item primo gifwer jech til Mariebo kloster, som jech vdwel min leyerstæd, æn gwlringh saa goodh som ii naabel, huilken gwlring som jech hauer lææth søster Anne Bradesdotter, och halffdelen myn gordh, som jech nw i boor, saa meth skel och vilkaar, at myn husfrw nydher hwß och bygningh syn tiidh vdh, och naar hwn affgaar, tha skal hws och bygning alsammen til for^{ne} kloster foore beggis vore siæle fore hwer mands gensielße i alle maadhe. Item confessori gifwer jeg æn gyllen; modher abbatissen i gyllen. Item sognekircken i Mariebo een koo; her Hans sognepresten

een sølffskeed paa 4 lod sølff. Item Laurens degn i mark. Item hwer capellawn j march. Item i lødismarck til Horeby kircke, førsth kirckeverghæ ville bygge paa henne. Item her Jens i Horeby myn kaabe meth ii sølffringe. Item til Østofte kirke i ß grot. Item til sancte Gertrwdß gilde i lødismarc. Item til Nystæds kloster i pund byg. Item til hwert ordhen, som jech hauer brødherscaff meth, then hellighandß, Vor frwes, sancti Hanses och sancti Anthonii ordhen hwert them 4 ß. Item myn kære hwßfrw gifwer jech mith bryggeredhe, een gwldringh, een sølfskeedh, ii myne bestæ sænghe och alt mith køckentøy. Item her Laurens i Tilitze soghen eet øgh. Item Hans Persß een blacketh foole. Item her Laurens søsther v alne røth leydesk, huat thet bether ær æn hennes tiæniste løøn, tha skal hwn nydeth, och een theenkanne. Item Marine i Refshale een koo, som Matß Galind hauer i leye, och een theenkanne. Item Diens myn dreng eet galt swin och een lidhen grydhe. Item Anne, meg tiæn, eeth teenstaab. Item fattwgt folch i tønne øll, eet flycke flesk och brødh thertil. Til ydhermere forwaring trycker jech mith indcegle neydhen foore thette mith testamente meth flere hederligh och boskedne dannemends, som jech hauer bedheth besegle meth meeg, som ære her Hans Persøns, Niels Rases, Per Lawes och Niels Kliensmeedhs. Thette mith testamentum befaller jech myn hwßfrw, her Hans Persønn myn sogneprest och Hans Persß i Mariebo myn frende, at thi thet saa vtrede, som the ville anthsware mig foore Gwdh. Datum in Mariebo anno domini mdxii die beati Thome apostoli.«

[A. Papir^a bmed 2[!] Segl paatrykte forneden^b: 1. M 47^c. Maribo Kl. Arkiv; ^b1750 i Sorø Akademis Arkiv.^b] Aa. Afskr. af Jon Mortensen, rettet af Langebek: LDipl. — Ab. Afskr. for Klevenfeldt 1750: RA. Klevenfeldts Herold Nr. 693. — Udtog og Brudst.: *Kall Rasmussen, Musse Herred I. 113*, jfr. 348. — Ovfr. gengivet fuldstændig og bogstavret. [12344

a) Saaledes Jon Mortensen i Aa og Klevenfeldt i Ab. b—b) Saaledes Langebek i Aa. c) Tegning i Langebeks Segltegn., Fasc. 45 og i Klevenfeldts Herold Nr. 693.

Dec. 21. Oluff Porssæ¹ Tinghører i Albo H. Tirsd., som Tomissæ Dag paa faldt, var her inden 4 Tingstokke beskedne Mænd Nilss Mortensß i Grelwnde og Jenss Andersß sstds. og tilstod, at de har lovet for Oluff Andersß, at han skulde ikke flytte af Tige Brades Gods, uden han havde det med hans Minde for »nogle« Sag, som Tige Brade havde ham til at tale, eller 15 »løde« Mk. i Steden, og gav fornævnte Mænd Tige Brade Fuldmagt at tale Oluff Andersß til for fornævnte Sag, som er 15 »løde« Mk., som de gav ud for hans Skyld, efterdi de

har fornøjet Tige Brade for fornævnte Løfte. Mit Indsegl. Skrevet og givet i Rawfflwnde osv.

Papir med 1 endnu overklæbet Segl paatrykt forneden: Bomærke. Tyge Axelssøn Brahes Arkiv (RA.). [12345]

Dec. 23. Kongen paalægger Eske Billde eventuelt at lade hugge Træer i Kongeskoven i Stæffns H. til Kongens Skib.

Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 274.* [12346]

Uvis Dag. Kongen paalægger Bønderne i Ning, Hiermsløf, Saubroe, Hasløf, Framløf, Giern og Hovelberg Herreder aarlig at give St. Cathrine Hospital i Aarhus det Almissekorn, som de er pligtige.

[A. Orig. Aarhus St. Karens Hospitals Arkiv. — Aa. Kopi under skrevet af Henrich Tott (Lensmand paa Dronningborg 1648-57). — Aaa. Optaget efter Aa i Dom 1650 Jan. 31 af Hovelberg H. mellem Anthoni Carlsen Prydtz Hospitalsforstander i Randers og Adelens Tjenere i Hovelberg H. Randers Hospitals Arkiv.] Aaaa. Atter optaget efter Aaa i Dom 1702 Jan. 26 af Nørrejylland Landsting mellem Johan Peter Piper Hospitalsforstander i Randers og Mænd i Hovelberig H. Papir (S. 16 i et Hæfte paa 54 Sider) med Spor af 4 Segl paatrykte forneden. Randers Hospitals Arkiv; senere til Aarhus Hospitals Arkiv (i Aarhus)^a. Herefter: *Aarb. udg. af Hist. Samfund f. Aarhus Stift IV (1911) S. 82.* — En anden Afskr. af Brevet af 1512 (men ikke af de ovennævnte yngre Breve) findes i NLA. Aarhus Bisparkiv, Kopibog for Randers Hospital fra c. 1700 Bl. 1 a, men uden anden Kilde end, at det om de i Kopibogen afskrevne ældre Breve siges i Almindelighed, at »Originalerne udi Aarhus Stifttkiste findes indlagt«. — I det ovennævnte Aftryk S. 83 reduceres Brevets Dag til »29. Marts(?)«, og Brevet selv anses *sstds.* for identisk med et Kongebrev, der antydes i et Pavebrev af 1512 Sept. 11 (*Pontoppidan, Annales II. 740; ovfr. 12276*). Det i Kongebrevet anførte Dateringssted: vort Slot Tørring er noget mistænkeligt, da et Kongebrev om samme Sag af 1513 Okt. 31 er dateret samme Sted (*Aarb. udg. af Hist. Samfund f. Aarhus Stift IV. 82*); men hvis Navnet skal opfattes som Tørning, kan Kongebrevet af 1512 ikke være af Marts 29, da Kongen 1512 Marts 28 var paa København. [12347]

^a) M. H. t. Forholdet mellem Aarhus og Randers Hospitaler kan henvises til, at Plovhavren af Hovlbjærg H. ifølge det i Teksten anførte første Skrift S. 89 henlagdes til Randers Hospital ved dets Oprettelse i 1558 og først i 1857 tilbagegaves Hospitalet i Aarhus.

—wnck til Torp gør vitterligt, at jeg har siddet over Skifte og For..... [med ærlig og] velbyrdig Md. Hr. Prebiørn Podbusk til Wosborgh R. om den Søsterdel, som min Søster Mar..... ha[vde] i Torp og Torpss Gods, som min Søstersøn Axel Brostrop havde solgt Niels Hack [af] [og] Niels Hack fremdeles havde solgt Hr. Prebiørn. Da har jeg nu for min Andel [Vederlag] for for-

nævnte Søsterdel til en god Minde dette Gods: 1 Gaard
 i Reffs H. (Pouel Anderß, 5 Tdr. Korn med andre
 [smaa »bede«]), [i Ha]ssing S. og By i Hassing H.
 (Crestern Matß, 2 Pd. Korn og), i samme Herred
 i Jestrop i Sønderhoo S. (Matz Lack, med andre
 smaa »bede«), 1 Gaard i Hillersløff H. i Twed S. i(.....
 4 Pd. Korn med andre smaa »bede«), en anden Gaard i samme
 Herred, Sogn(..... 3 Pd. Korn med andre smaa »bede«),
 1 Gaard paa ([Jens Vi]llaß, 4 Pd. Smør), at have til
 Del, som mig »[lyn]deth« udlægge for forskrevne Søster-
 del. Thi tilbinder jeg [mig at fri og] frelse Hr. Prebiørn dette
 forskrevne Gods; afvindes det ham med, [tilbinder je]g
 mig at vederlægge ham [saa godt Gods og saa v]el »beleyth«
 inden 6 Uger derefter. Medb. af flere gode Mænd
 Krabe til Tandrop, Axel Perß paa Tym, Josop Reckhalss³ i
 Sønderwangh, Niels Agersb[æ]ck »webner« og Niels
 Scriffer⁵ Landstingshører. Skrevet paa Wosboregh sancte

Perg. med [mindst 5^a] Segl: 3. Gxvii 23; 5. I Sigilfeltet Bogstavet
 n; det i Teksten i [] satte er næsten alt suppleret fra en Afskr.
 af Jon Mortensen i LDipl. Predbjørn Podebusks Arkiv (RA.). LDipl.
 bag 1512. [12348]

a) Den venstre Del af hele Brevet, ogsaa af Plica, er ødelagt; formodentlig har
 der paa den manglende Del været Plads til endnu et Segl.

Uvis Dag. Hans Konge. For os var Udi Pederßen boende
 i Tordrop med et Brev af Eldboe H.s Ting, lydende, at han
 har »wunden« med Lovhævd en Toft liggende i Stofstrup Mark
 »af« en Otting Jord over al Huusbye Mark undtagen et Stykke,
 som Madz Pagh gjorde Lovhævd paa, item en Otting Jord over
 al Reslef Mark og Skov, 2 Stykker Jord paa Reslef Mark, som
 er en »pladz ager og en ottings ager« liggende hos Søren Ber-
 telßens Jord, som »deris« Brev ydermere udviser. Hvilket Brev
 vi stadfæster og ved sin fulde Magt »dennem« [!]^a, forbydende
 alle Udi Pederßen paa fornævnte Toft og »jorde« at hindre, saa
 længe nogen kommer for os med bedre Bevisning paa vort
 Retterting. »Datum anti[!] festi[!] Petri anno Dei 1512^b
 «sub sigillo presentibus impressa[!], festi[!] Georgio etc.«^c

[A. Orig.] Aa. Afskr. fra 18. Aarh.: RA. Indl. t. Jydske Miss. 1726
 Sept. 27 Nr. 68, Bilag F. — Aaa. Udtog efter Aa: Sstds., Bilag M Bl. 38 b.
 Efter Aaa: *Saml. til jydske Hist. 4. R. IV. 413.* [12349]

a) o: dømmer. b) Her er i Aa ladet Plads aaben til et Ord. c—c) o: nostro ad
 causas sub sigillo presentibus impresso, teste Georgio Marswin justiciario nostro.

Dag? Kongen anmoder Dronning Margrethe af Skotland om at raade sin Ægtefælle fra Krig med England.

Dansk Udtog, formentlig efter tabt Brevbog: *Hvitfeld VI. 292, Fol. 1085 L. 18 f. n.* [12350]

— Kongen tilskriver Kongen af Engeland om Skibet Admiralen, som de engelske havde taget.

Dansk Udtog, formentlig efter tabt Brevbog: *Hvitfeld VI. 293, Fol. 1085 L. 12 f. n.* [12351]

— Kongen undskylder sig over for Kongen af Engeland i Anledning af, at Skotter har taget et engelsk Skib for Helsingør.

Dansk Udtog, formentlig efter tabt Brevbog: *Hvitfeld VI. 293, Fol. 1085 L. 2 f. n.* [12352]

— Kongen skriver til Paven om Ærkebisp Albret af Meydeborg.

Dansk Udtog, formentlig efter tabt Brevbog: *Hvitfeld VI. 293, Fol. 1086 L. 1, = Acta pontif. Dan. V. 622.* [12353]

— Kongens Kreditiv til Paven for Johannes VIff.

Dansk Udtog: *Hvitfeld VI. 294, Fol. 1086 L. 23.* Er 12169.

— Jørgenn Perssen pantsætter Christinæ Gaasiis en Gaard i Vixstrup, som skal være solgt hende, hvis den ikke indløses inden førstkommende Guds Legems Dag.

[Orig.] Udtog se 5341. RA. Herredagsdombog 1537-43 (Nr. 2-3) Bl. 23 a. *Ny kirkehist. Saml. V. 510.* — Om Brevets Aar, der maaske snarere er 1507, jfr. *Saml. til Fyens Hist. VIII. 397.* [12354]

— »Høgboren fyrstz koningh Hansßis loglig ihugkommelse wor kiere herre faderbroders breff wnder datum mdxii, lydende, att hans naade hagde wntt oc giffuitt Anders Wulff och hans arffuinge samme strandjordtt och forte^a till euindelig eyge etc.«

[A. Orig.] Aa. Udtog se 11994. RA. Herredagsdombog 1545-49 Bl. 252 a. [12355]

^{a)} Betegnes anden Steds i Aa som »en strand jordtt och gaardt ligende Qynden op till« (Borgemester i Kiøbenhaffn) »for^{ne} Per Jenßens gaardt wedt stranden«.

— »Ett breff, som oß elskelige Knudt Persß till Thym och hans broder Axell Perssen hagde wdgiffuitt wnder datum mdxii, lydennde, att the hagede giort ett ewiggt magskiffte met wellbyrdig swenndtt Niels Skell uti saa maade, att handtt och hanns arffuinge skulle haffue, nyde, bruge och beholle ett thers stenhuss wtti Wiborig ligende østen och nordenn fra sorttebrødercloster met abildtgaardtt och gaardsrum saa langtt och brett, som thet findes aff retthe, met aldt sin rette tiillegelse tiill euig eigendom etc.«

[Orig. Niels Skeels Arkiv.] Udtog anført i Rettertingsdom 1552 Maj 9 (Mand. efter Sønd. jubilate) mellem Hermandtt Skell til Jungittgaardt paa hans Fader Anders Skels og hans Medarvingers Vegne og Mester Anders Skoffgaardt Ærkedegn i Wiboriig Domkirke; den første fremlægger nærværende Brev; den sidste fremlægger et andet Brev af 1512 Dag?. RA. Herredagsdombog 1549-57 Bl. 92 a. [12356]

Dag? »Ett breff wnder datum mdxii, lydende, att Niels Skell och Abeldt Jepsdather oplader epther theris dodtt fra them och theris arffuinge och till the thytuſinde riders alther utti Wiborig domkircke theris gaardt och stennhuſß ligennde utti sanctia[!] trinitatis sogenn i Wiborig neste østenn fra then gaardt, som Knudtt skredere i bode, met hus, jordtt, abbildttgaardt och gaardsrum, oc wicarius tiill samme alther ſckall haffue sin residents i for^{ne} gaardt och holle aarlig tiill ewig tid ii meßer aff for^{ne} gaardt for theris selle, theris faders och moders och alle theris forelders seelle etc.«

[Orig. Viborg Kapitels Arkiv.] Udtog se 12356. RA. Herredagsdombog 1549-57 Bl. 92 b. [12357]

— »Et andit breff aff Gudme herritz thing under datum mdxii, lydendis, att Jep Polsß och Per Mandtt hagde stadffest for^{ne} maglag oc skøde^a etc.«

[Orig. Johan Urnes Arkiv.] Udtog se 11995. RA. Herredagsdombog 1549-57 Bl. 323 a. [12358]

a) »: det i 11995 omtalte.

— »Itt pergamentz skiødebref wdgiffuit till Wiburg landtzing anno 1512, liudendis, att Jes Pors i Wiburg och hans hustrue Marene Nielsdaatther aldellis oploidtt och skiøtthe fran thennom och theris arffuinge och till Anders Jepsen och hans arffuinge till euindelig eyendom en gaardt Graasandt i Gyding herritt liggendis i Hadderups sogen.«

[Orig.] Udtog se 8283. RA. (Herredags-)Dombog 1570-76 Bl. 50 a.

[12359]

— »Thet andhet breff, som Per Anderß oc Cristiern Nielß burgemesther i Halmstet, Claus Dome raadt[!], Laurens Bentß kirckewergher oc burgher y Halmstet met flere hagde udgiffuet wnder Gutz aardt mdxii, lydende, att the hagde saaldt, skiøtt oc affhendhet tiill hederliig mandt Joenn Birgeß radmand y Helsingøer nogle parther aff sancti Nicolai jorder, som er furst i støcke jordt ligende offuen y gaardhen, et andhet støcke joerdt liggende nest østhen opp tiill Mettes stue oc i støcke joerdt østhen op tiill Kirstene Trogelße joerdt oc syndhen tiill pvgaardhen i støcke joerdt, huilcke joerde the hannum tiilstodhe for syt rette kiøp at nydhe etc.«

[Orig.] Udtog se 9490. RA. Rigens Forfølgningssbog 1536-43 Bl. 4 b.

[12360]

— »Ett skødebref mdxii, lydende, at Albert Ips ritther, Jacop Jepsns børns werriig, hagde met theres raadt oc ſambtycke saaldt oc affhendt fra seg oc thennom oc theres arffuinge oc til her Jacop Anderß och hanss arffuinge al thend deel, som hans broders børn kunde tilfalle i arffue udi Tydebjerg gaardt, som er agger oc eng oc enghaffue, som thertil leigit haffuer aff gamel tiidt, oc al thend deel, som thennom kunde tilfalle i abildgaard, perregaard oc fiskewandt, wndertaget then dam, som Krogs mølle ganger aff, szo at hand kiendes seg eller sine broders børn ingen ydermere deel eller retighet at haffue epther thenne dagh i for^{ne} gaardt eller eygendom oc beplichtet seg oc

sine broders børn eller theres arffuinge at fri oc frelse for^{ne} Jacop Anderß oc hans arffuinge for^{ne} gaardt met all for^{ne} eygendom, om thet bleffue hannom eller hans arffuinge affwunden, oc holle hannom oc hans arffuinge thet uden skade etc.◄

[Orig. Jacob Andersson Bjørns Arkiv.] Udtog anført i Udtog af Stadfæstelse 1542 Jan. 7 (die Chanuti ducis) af Kongen (◊: Rigskansleren), givet Oluff Glob. RA. Rigens Forfølgningsbog 1536-43 Bl. 40 b. [12361

Dag? ›Iiii pergmentzbreffue, et sandemendzbreff aff Skodborg herrit mdxii, lydende, at sandemendt havde giordt markeschiel mellom Pangs hustet oc Ouergaardt i Flønder sogen oc mellom then hustet, som liger sønden Krogsgaardt met alt for^{ne} gotzis rette tilligels etc.^a Item thet andit breff, som biscop Iffuer Mwnck aff Riipe oc menig capittel havde wtgiffuit mdxii, lydende, at the havde giordt magskiift met Erick Steen, at handt skulle haffue eth øde byggestet i Krogsmark oc et øde bygestet ibidem, kaldes Pangs hustet, met al theres rette tilligels, oc theremodt skulle the haffue aff hanss eydomsgaarde ligende i Aspe sogen i Hierum herrit etc. [*Det tredie Brev af 1531.*] Item thet fierde lydende, ath nogle mend havde witnet, at Pangs hustet haffuer werit Flønder kircke rette frii gotz oc giffuit ther skat aff til bispen aff Riipe etc.^b◄

[Pergg. Det andet Brev: Erik Steens Arkiv.] Udtog anførte i Udtog af Stadfæstelse 1541 Okt. 18 (3. fer. post Galli) af Kongen (◊: Rigskansleren), givet Fru Bodiill. RA. Rigens Forfølgningsbog 1536-43 Bl. 110 b. — Et andet Udtog af Bisp Iver Munks Brev lyder: ›Et skifftebreff lydende, at biscop Iuer Mwnck met capittels fuldburdt oc sambytcke havde magelagdt hanss^c moderbroder Erick Stieen et øde byggestet i Krogsmarck synden Krogsgaardt oc et andit byggestet ther same stet, kaldes Pangs hustet, met alle theriss rette tilliggelse hannom oc hanss arffuinge at nyde oc beholde till euinnelig eygendom for en for^{ne} Erick Steenss eygendomsgaardt ligende i Nørby i Aspe ßogen etc.◄ Udtog se 9980-82. RA. Rigens Dombog 1540-44 S. 137. [12362-64

a) Mon ikke Brevet skulde være identisk med 9980? b) Mon identisk med 9983? c) ◊: Hr. Jyrgen Friiss til Kragstrup's.

— ›Et pergmentz lagheffdzbreff aff Hamrum herretz ting mdxii, lydende, at handt havde giorth sin log oc induordt met lagheffdt then byggestet, handt paastodt, oc al thet marck oc agerjordt, som nu er i prestgaardens brugelig heffdt oc haffuer weret, som er alle the ager oc marck, som liger norden thend wey, som løber op aff Møluadt etc.◄

[Perg. Ørre Kirkes Arkiv.] Udtog anført i Udtog af Stadfæstelse 1542 Apr. 30 (dnica. jubilate) af Kongen (◊: Rigskansleren), givet Hr. Søffren Perß Sognepræst til Øreth. RA. Rigens Forfølgningsbog 1536-43 Bl. 117 a. [12365

— ›Enn lagheffdt wnder dattum mdxii, lydennde blantt andit Per Skram aff Wolberig paa sinne systems frue Inngedorigs børnns wegne at haffue innduordt for^{ne} Strandit gaard met sinn eygendom, item Stoholms marck fra Skalmstrup mølle och synnder tiill thet dige

wedtt Smollerup wadtt, aaenn tiill møtstrøme mett fiskeuandtt, saa att the weiie, som løber fra Smollerup vadtt och tiill Fløy, saa lengi te weiie komer fra Smollerup oc tiill thenn skelstenn, som stanner emellom Smollerup marck och Stoholm marck, for ett friitt en[m]ercke^a och frii afdrefft tiill och fraa mellom forskreffne skielstienne och Trouelstrup marck, roglanndt, toregrofft, liungslett och fedrefftt i Trouelstrup hede, som weritt haffuer aff arildz tiidtt wndtagenn the engi, som udt er lagdtt tiill Mogenns Munckes gaardtt och tiill the ander gaarde i Trouelstrup.«

[Velbeseglet^b Orig. Bertel Kaas's Børns Arkiv.] Udtog se 9493. RA. Rigens Forfølgningssbog 1559-63 Bl. 355 a. [12366

a) Udtoget: ennercke. b) Saaledes Udtoget.

Dag? »Heinrich und Richardus gebrueder der Großen schadlosbrief hertzogh Friedrichen gegeben auf 400 reinische gulden. Gottorff anno 1512.«

[Orig. Hertug Frederiks Arkiv.] Udtog anført i Registr. over Gem. Arch. 1598 XIX. 1 (RA. Reg. 39 Bl. 65 a = 180 b = RA. Reg. 41 Bl. 69 a (her urigtigt registreret og med urigtigt Aar 1480, begge Dele paa Grund af en Sammenblanding med det mellem 4750 og 4751 anførte Udtog af et Brev af Aar 1480)), Registr. 1671 XXXVII. 6 (*Falck, Samml. III. 330* under XXXVII. 5 og med Aar 1522) og Registr. 1733 XXXVII. 6 (med Tilføjelset: »Misere se habet«). [12367

— »Sogneweltne innehållande, dhett Ysende prastegård gaff sitt landgille till Ysende kyrckia i Lister. Dat. 1512.«

[Orig. Lunde Ærkebisp's Arkiv; *ÆA. IV. 302, G. 12.*] Udtog: SvRA. E 102 a, Sextern 22, Nr. 493. [12368

— »Johannis Drængenbergz præstmans uthgifne testimente till åthskillige bode kyrckior och elliest privatz personer, eii handlandes om något godz. Dat. 1512.«

[Orig. Lunde Kapitels Arkiv?] Udtog: SvRA. E 102 a, Sextern 23, Nr. 24. [12369

— »Sievrt v. der Wischen bekenntnuß, daß er von dem capitull in bezahlung empfangen 480 fl mit verpflichtung die haubtverschreibung, wan sie gefunden wird, von sich zu stellen. Anno 1512.«

[Orig. Slesvig Kapitels Arkiv.] Udtog med Haand fra c. 1700: Kiels UB., S. H. 8 Bl. 505 b. [12370

— »Anno 1512 vetuit^a qvenqvam nisi civitate donatum cerevisiam vendendam inferre in urbem^b, atqve ex fundis urbis, qvos sacerdotes sibi emerant, jussit æqve tributum dare atqve ex cæteris.«

[Orig. Slangerup Bys Arkiv.] Udtog i Haandskrifter af Resens Atlas: Uldall Fol. 186 II. 391 (herefter: Uldall 4to 249, I. 1. Paginering S. 3); Gl. kgl. Saml. Fol. 724 S. 294; Kall Fol. 31 S. 294; Oslo UB., Haandskr. Fol. 48 S. 377. [12371

a) ∴: Kong Hans. b) ∴: Slangerup.

Dag? »Jens Michelsen Præst hans Leyebrev til Peder Bunde Schoemager paa en Gaard og Grund østen op til Piente Mølle, som ligger til Trinitates Alter og Capl udi Vor Frue Kierche, som Mester Hans Uhrne fordom Proust funderede. Dato in 1512.«

[Orig. Senere tilbagegivet til Odense Vor Frue Kirkes Arkiv?; endnu senere til Odense Byarkiv.] Udtog anført i Registratur over Odense Byarkiv 1718 Nr. 519 (FLA. Odense Magistrats Arkiv, Arkivfortegnelser 1583-1867). [12372

— »Nota. At det^a bør være Hvidsen, sees af andet Pergament 1512, hvor og nævnes Hr. Per Jensen Sognepræst til Biergraff, item Thomis Nielsen Sognepræst og Kirkeværge til St. Peders Kirke i Randers.«

[A. Orig.] Aa. Udtog med S. A. Stadfeldts Haand, mulig »efter nogle Excerptblade, der tilhøre Beedemand Knud Kiergaard«: NLA. Stadfeldt, Randers Bys Diplomatarium S. 361. [12373

a) »: et Navn, der i Aa S. 360 anføres som »Jiep Hindsen Præst og Provist i Randers« (efter et Brev af 1517).

— Brev af Biskop Johannes Andreæ af Odense, set i Allested Kirke af Biskop Jacob Madsson.

[Orig. Allested Kirkes Arkiv?] Nævnt: FLA., Fyns Bispearkiv, Jakob Madsens Visitatsbog Bl. 5 a (*udg. af A. Crone S. 16*). Anført her-efter: Gl. kgl. Saml. Fol. 1093 Bl. 37 b og 168 b (af Th. Br. Bircherod, det første Sted med senere Tilføjelse, det andet Sted med Bemærkning af ham, begge anførte under 9254); Gl. kgl. Saml. Fol. 1092 Bl. 25 a og Additam. 4to 178 S. 49; Gl. kgl. Saml. 4to 2988 Bl. 110 a; Thott 4to 1423 S. 129; sstds. 4to 1913 S. 149; sstds. 4to 1914 Bl. 11 b. [12374

— »14. Erick Steens bekiendelse paa de kirckeenge udi Flyner: Bloseng, Mouens lycke eng, Røruig. Aar 1512.«

[Orig. Flynder Kirkes Arkiv.] Udtog anført i Hardsyssels Provstis Registratur S. 60. [12375

— »Kong Hansis Stadfestelse paa det Bref [»: 9260], Jens Sommer gaf Christen Sommer paa ald hans Arfvegods. 1512.«

[Orig. Gendrup (Fussingø) Godsarkiv.] Udtog anført i Registratur 1702, W (Nr. 20) Nr. 3: Thott Fol. 735 S. 48 (Afskr. herefter: Thott 4to 1449 S. 67). [12376

— »Niels Clemindsen Landsdommer i Nørjydland, Niels Skrifer Landstingshører deres Dom, eftersom velb. Christen Stien kundgiorde, Prousten af Børlum havde krævet op Sandmænd til Linderums Mark og frasooren hannem en Stug Jord, og Christen Stien beviiste, de havde gjort Urett, hvorfor de dømte, at hvem som haver mindre i Mark, da Deeling at giøres over alt, og beviiste sin Adkomst. Dat. 1512.«

[Orig. Linderumgaard Godsarkiv.] Udtog [efter Peder Dyrskjøt]: Ny kgl. Saml. Fol. 558 Bl. 22 a og RA. Langebeks Saml. Pk. VI, Ark q. [12377

— Pantebrev af Thomas Nielsen Borger i Kolding til Jes Hugger i Stenderup og Erik Hansen.

[A. Orig. — Aa. Indført i Stenderupgaards »Copi-Bog« S. 101.] **Aaa.** Udtog efter Aa, anført af P. Eliassen: *Vejle Amts Aarbøger 1907 S. 123.* — Kopibogen er forgæves efterspurgt. Den findes ikke i Stenderupgaards Arkiv (Rigsarkivets Journal 1919 Nr. 566), hvis øvrige ældre Del i 1919 erhvervedes af Rigsarkivet; og Forfatteren af den ovennævnte Artikel i *Vejle Amts Aarbøger* Eliassen vidste ifølge velvillig Meddelelse til Udgifveren af 1921 ikke, hvor den er bleven af. [12378]

Dag? »En tingsuende aff Hindste herritz tingh udgiffuit aar etc. mdxii, otte mendt wundit haffuer, att the aldriigh haffuer hørtt, Mariagers closter haffde giiffuit last och klage paa, att the icki hade fylliist udi Buddum skoff och marck, siiden sandmendt for xiii aar hade suorriitt, før thenndt samme thiidt the tha klagitt therpaa.«

[Orig. Visborggaard Godsarkiv.] Udtog se 8846 (nærværende Brev fremlægges af Jacob Seefeld). [12379]

— »Enn tingsuinnde aff Hellum herritz tingh udgiiffuit aar mdxii, otte mendt vundit haffuer, att Mariagers closter haffde all thenndt rettighet igenn[?] udi Budom skoff och marck, som the hade hafft aff arrildz thiidt thiill thet godz, the haffde ther, och icki ther var gangen miere aff thiill lanndgiulle enndt en skellingh grott.«

[Orig. Visborggaard Godsarkiv.] Udtog se 8846 (nærværende Brev fremlægges af Jacob Seefeld). [12380]

— »Enn laugheffdt thiill Henndsted herritz ting giiorrt och udgiiffuit aar mdxii, att bruder Olluff Niellßin indtuorde sellff tollffte thiill Mariager closter enn buoll udi Buddum met thenndt fierde partt aff all Buddum skoff och marck, som samme laugheffdt ydermiere indholler och uduißer.«

[Orig. Mariager Kl. Arkiv; mon *ÆA. V. 731 TT. 10?*] Udtog se 8846 (nærværende Brev fremlægges af Jørgen Lykke). [12381]

— »Et aabent beseglet Pergamentbrev, som Mester Mads Marquardsen, Mester Jens Koess och menige Capitel udi Riber Domkirke udgivet haver Aar 1512, lydendes, at de have undt og tilladt, at By-mændene i Vejen maae og skulle have, nyde og beholde de 2 Ottinge Jord liggendes i Vejen Mark, som hører til St. Lucii Alter i forn. Riber Domkirke, dog at de skulle aarligen give deraf 2 Ørtug Rug; som samme Brev videre bemelder.«

[Orig. Vejen Mænds Arkiv. — Udtog anført i Dom 1547 Juni 25.] Afskr. efter Udtoget se 6676. Stednavneudvalget, O. Nielsens Saml. Nr. 27. [12382]

— »Isardi Grani(!) juris utriusque doctoris de Perusia breef angaende 500 marck danska pänningar, som han hade i forwaring tagit af domino Hermanno doctore. Dat. 1512.«

[Orig.] Udtog: SvRA. E 102 a, Sextern 6, Nr. 36. — Et andet Udtog: Sstds., Sextern 13, Nr. 110 (Udstederen kaldes her: »Isardius Grannus(!) de Perusia«). [12383]

Dag? »Eth konnyng Hansß oc hertug Fredericks dombreff mellom for^{ne} Jachim Rewenlow och Detleff van Alefeldh, ludende i thenne menyngh etc. Jachim Rewenlow haffuer wæreth faare myn herres nade konnyng Hanss oc hertugh Frederick, bereth oc kærth, ath Deleff van Alefeldh haffuer indraget paa hanss gaard Togeskow och haffuer then indtageth oc halder hannum then fore met wall oc uretthe. Thertill swaaredhe for^{ne} Detleff, ath han met toe[?] steffnyngher haffuer steffindh Jachim Rewenlow ath møøde faare kon. Hanss, och han the too steffnyngher offuerhøriige sadh oc ey møøthe; therfore forwiisthe oc indsatthe kon. Hanss samme sagh indtill Gram herretz tingh ther samme sag met rette ath forføllighe; therepther haffuer Detleff ladet seg met rette indføre i for^{ne} Togeskow. Thertill swaredhe Jachim Reffuenlow oc sagde, at nar en good man hadde then anden till ath thale om arffuegotz, tha skulde saadan sagh rettes fore these landes førster oc theres raadh oc icke till tinghe, oc skøøth seg therom ind till these landes preuilegier. Therpaa wordt saa sagt fore retthe, at kand Jachim Rewenloff thette saa met these førstedomes priuilegier bewiise, tha skall han thennum nyde; kand han thet och icke swaa bewiise, oc will han haffue hannum aff for^{ne} Togeskow oc gotz, saa skall Jachim Rewenlow udgiffue thet, hannum er offuerwnden om met rette, oc thertill Detleff hanss kosth och tæringh, som hannum aff rette bør; swaa maa for^{ne} Jachim Rewenloff therepther for^{ne} Detleff uddeelæ met rette, som Detleff tillforen haffuer seg ladet indeele etc. Datum Flensborg anno mdxii etc.«

[Orig.] Udtog skrevet med en Haand, der formentlig er Ove Billes; se 8079 Aa. (RA. Privatark., Joachim Reventlow, Udat.) [12384

— »Denne Jacob^a kaldis i Breve af 1512 hæderlig og welbr. Svend«.

[A. Origg.] Aa. Notits af Christen Sørensen Testrup 1754: RA. Topogr. Saml. Papir, Hindsted H., Visborg S., Visborggaard. — Aaa. Afskr. efter Aa af Jon Mortensen: Ny kgl. Saml. Fol. 368 b, Visborggaard.

a) ∴: Søn af Munk Jensen (Munk) og Inger Biørn. [12385-86

Uden Dag. *Reg. *9761* (med Dag c. Jan. 17). Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 109 b. *Dipl. Flensborg. II. 75* (med Dag Jan. 17) (i Registranten lyder Dateringen kun: »Datum«; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512 Jan. 17 og (1512) Febr. 3). [12387

— Hertug Frederik anmoder Bispem af Slesvig om at overdrage et Vikarie i Husum til Kanniken i Slesvig Rudolff Smidt, til hvem Trefoldighedsgildet og Smedelavet i Husum har forlenet det, medens Bispem vil skaffe en anden det.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 111 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512 Jan. 17 og (1512) Febr. 3). *Nyrop, Gilde- og Lavsskraaer I. 238.* [12388

— *Reg. *9772* (med Dag c. Febr. 3). Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 113 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efter-

følgende daterede Brev er af (1512) Febr. 3 og 1512 Febr. 27). *Dipl. Flensborg. II. 76* (med Dag Febr. 3). [12389]

Uden Dag. An Iber Siuerdis. Ersamen leue getrue. Uns habenn die schiffer von Hußem angesucht yn zcu uorgunnen ir kornn zcu schiffenn, welchs wir also gegunnet. Begern dorumb ernster meynuge, dw wolleßt ir kornschiffen auch nicht hindern, ader doch die schiff auß der hauen gar nicht staden, ßo lange wir als vil korn, als uns von nothen ist, douon und sunst auß dem lande haben, und das nicht anders holdest. Datum.

Afskr. med Rettelse: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 113 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1512) Febr. 3 og 1512 Febr. 27). [12390]

— *Reg. * 9808* (med Dag: før Apr. 14). Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 114 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1512) Febr. 3 og 1512 Febr. 27). *Dipl. Flensborg. II. 77* (med Dag: efter Febr. 3). [12391]

— An den bischoff von Sleswig. Erwirdige rath unnd getrue. Unnßer untertanen von Radhemeß habenn geclagett, wo on an oren deichen und lande auß vorsewmnis der ewern grossen schaden erwachßen, mit dießem anhang, wo man mit dem ersten dorzcu nicht gedechte, das derselb ortlandes zcu ewigen zzeiten vordorben werde, das uns nicht zcu cleinem nachteil reichen wolde. Ist dorumb unßer gantze beger, ir wollet auff nehsten dinstag zcu mittage binnen Hußem erschinnen ader statlich schicken, dohin wir unsern marschal Paul Rantzaw und amtman zcu Gottorff Otten Ritzeraw wollen fertigen, die Rademesser deiche zcu besichtige[n], die widerumb mit ernst und dem ersten in bestandt zcu bringen; den ab ir nicht quemet ader schicken[!] den gebrechen uffs vleissigiste nochzcutrachten, wurden wir geursacht zcu andern wegen zcu gedencken, wenn die deiche gmacht sein müssen. Dornach zcu richten habet; doch ewer beschribenne antwort mit dem ersten. Datum.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 115 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1512) Febr. 3 og 1512 Febr. 27). [12392]

— An konig Cristiern zcu Denemargken. Durchleuchtigster konig, lieber herre und veter. Unser lieber an[de]chtiger er Peter Anckerssenn thumherre zcu Hadersleue, so uns eine zzeitlang vor einenn cantzelschriber gedeinet und sich an dem selben seinem dinst geburlich gehalten, das wir anderß dann das beste

von im nicht erfahren, ist deß gmutts sich an andern ortten auch zcu uorsehenn unnd sonnderlich greigtt e. k. w. vor andern fursten zcu dinen, derwegen gebeten yn mit unsern vorschriefften an e. k. w. zcu uorschriben. Die weil wir yn dann mit dem bestenn gerne gefurdert sehen, biten wir e. k. w. den selben umb unser beth willenn zcu einem diner unnd cantzelschreiber an ewer g.hoff zcu nehmen und gnediglich beuolen haben, in dießer unser vorschriefft genissen lassen. Sindt wir mit unsern dinsten umb e. k. w. wilferig zcu uordinen alletzeit gneigtt. Datum.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 116 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512 Febr. 27 og 1512 Marts 8). LDipl. bag 1513. [12393

Uden Dag. An magister Johann Knutzen. Wirdiger lieber andechtiger. Wir haben ewer schribenn entpfange[n] unnd doraus vornommen, das ir eine forcht, als solden wir euch auß milder berichtung ungenedig gewest, angenommen, der halben in ein ander landt vorsehen hettet, mit bith euch sulch milde berichter namkundig zcu machen, auch gerucklich zcu ewern geistlichen lenen und der selben nutzungen, als vil ir mit recht douon eygent, zcugestaten. Dorauff wir euch zcu uornehmen geben, das wir uns nicht erinnern mogen, uns gen euch ader sunst imandes, der sich der gebur gehalten, einicher ungenade angemast; und ist uns nicht entgegen, das ir ewer geistliche lene selbst bewonet und der als vil billich genisset. Datum.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 117 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512 Febr. 27 og 1512 Marts 8). [12394

— Ad regem Dacie. Gnedigister herre unnd brüder. Als wir jungst e. k. w. eine handlung Benedictus und Clement van der Wisch geuettern, wie sich die selbenn bishere gehalten, auch das wir mit yn derwegen einen gütlichen handel versuchenn solden, zcu Flenßborch haben entdecken lassen, so ist dem verlaß nach dornstages nach oculi die gûte durch disser unnser beyder lannd rethe sy und ire fruntschafft bynnen Sleßwigk, dartzu dann e. k. w. Hanns Rantzow die gûte unnd vorgeben antzuhoren auch gefertiget, des wir uns bedancken, vorgekommen unnd versucht, doch durch e. k. w. verordente unde der lande rethe sampt der von der Wisch fruntschafft in den gebrechen zzwischen uns unnd yn schweben nichtz fruchtbar-

lichts gehandelt haben, auch die von der Wisch von irm mutwilligen furnemen nicht wisen mögenn, wiewol wir uns allwege zcu aller billicheit und yn ir schiff, damit sy außgelauffen, mit allen innhabenden gütteren, als das uff unnsere hauen komen was, wider zcu gebenn erbotten, auch darneben anziehen lassen, das wir berichtet werenn, wie Hinrich Pogwische ir vetter vor e. k. w. offentlich gesagt hette, das sich gedachten beyde von der Wisch uff e. k. w. zcu recht erbitten, dahin wir auch, wo sy dess gesynt, unser recht gantz gerne setzen wolden unnd also uff e. k. w. recht bietten. Es habenn aber die von der Wisch gesaget, das ir vetter Heinrich des verbietten unnd sagens uff e. k. w. keinen beuelh von yn hette, weren auch zcw schwach mit uns vor e. k. w., andern unnsere herren unnd fursten, auch rethen unnd mannen diesser lande, dohin wir uns do zcuor und noch zcu recht erbotten und erbietten, und nicht weniger fur irn schaden dann 3600 mr. lubisch mit gedachtem irm schiff one alle rechtzerkantnisse haben wolden unnd damit auff irm mutwillen beharret. Welchs wir e. k. w. nicht habenn wöllenn verhalten in vertroistung, e. k. w. werde unnsere handlung und das die nit allein den unnsen, so der Westsee gebrochen müssen, zcum besten geschehenn, sonnder auch e. k. w. unndertanen und allen ingesessenn diesser lannde, dartzu vil geburliche rechtz unnd andere vorbietung ermessen und uns mit brüderlichem bystandt gegen der von der Wisch mutwillig vornemen nit verlassen, das selb an heren unnd fursten, yn daruber keins erhalde zcu gestatten gnediglich vorschribenn und e. g. amptluthen hir im lande schriftlich beuelen uff sy vleissig auffsehenn zcu habenn. Das wöllenn wir »etc.«. Auch haben wir mit den rethen nach beuel e. k. w. uff die keyserlichen mandat und forderung geratschlaget und befunden anders in irm rathe nicht dann, das wir by nachgesessenn fursten erforschung haben solden, wie sich ire liebden gen sölchenn unnd der gleichen manndaten hilden, unnd wers sach, das sy darinne gehorsam befunden wurden, das wir uns von wegenn des landes zcu Holsten ok dermaten hilden; des wir dann unnsers deils also zcu thun gesynt wytern schadenn, doruß preuirung der regalien oder repressalien erwachsen mochte, zcuormyden. Wol lassen wir unns sampt den rethenn beduncken, das gedacht furstenthum Holsten zcu hoch taxirt sye; ob nu weg durch unnsere beyder schreiben oder schicken an key. mt. oder verweser des camergerichtz zcu finden weren, dodurch

die anleg gemindert wurden, stellen wir als by e. k. w. gnediglich zcu bedenncken, bittende, e. k. w. wölle unns e. g. gemüth darauff mit gegenwertigem eroffnenn, unns in gleichenn darinne mögen wissen zcu halden. Datum ut supra^a. Auch habenn wir k. mt. botten mit lennger denn uff freytag vor letare halden mögenn. Ut supra.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 119 a.

[12395

a) Det nærmest foregaaende Brev er udateret, men ganske vist after overslreget. Det umiddelbart forud derfor gaaende Brev er dateret 1512 Marts 16; men nærværende Brev kan efter sit Indhold tidligst være af Marts 18. Det efterfølgende Brev er af 1512 Marts 28.

Uden Dag. An capittel, prelatenn, abtte, probste, stede, edeleudtt. Duchtige leue getrue. Dir ist wolbewust die handellinge, doruth die zcweleutigkeit unß und Benedictus und Clement von der Wisch entschwichen erwachßen iß, unnd wie wol her Henrich der elder hertzog zcu Brunswig unser lieber ome sich beflissen und die gebrechen beth mitfasten und ire fruntschafft wider wenthe mondags in den paschken vorfasset, wir ock mit one und iren frunden doruth mitler zzeit gutlich heben handelnn lassen, so iß doch die gute unfruchtsam gewest, sie ock unser rechts vorbithungh uff heren und fursten, rethe und manne dießer lande nicht haben anehmen wolle; doruß zcu uormuthen, sie up paschen ir vientlich vornehme gen uns, dir und andern unsern underthannen triben werden. Ist dorumb unßer ernst geboth, dw wollest sampt den deinen doruff gewarnet sein, in[?] mit ernst beuelen nach usgange des gutlichen bestandes in krogen, dorffern und, wo dw zcu gebiten habest, ein vleissig auffsehent uff gdacht unser finde zcu haben und, wo sie ader ire helffer antroffen wurde, sich gen yn zcu halden, wie sie wider unß und die unßern vorzcunemen willens sindt, unnd ab peregrin ader andere zcu pferde und fusse auff der rechten herstrassen ader fremden wege besehen wurden, die recht fertigen und, ab etwaß unbillichs an yn bfunden, biß zcu recht enthalden, auch ungewonlich forde und wege buten der rechten herstrassen zcu graben und vermachen lassen und dich sampt den deinen nicht anders haldes, wenn wo wir nu ader hirnach anders vorfuren und das unsern finden einich enthalt ader beistandt von dir und den dinen geschee, wol wir dasselb an lieb und gut ader, wie sich das geburt, ungestrafft nicht lassen. Datum.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 121 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512 Marts 28 og (1512) Apr. 7). — En anden Koncept af i alt væsentligt

samme Indhold, men stilistisk ret afvigende, findes sstds. Bl. 118 b (stilet »An gemeyne mannen«), men er senere overstreget. [12396]

Uden Dag. *Reg. 5507* (med Dag Marts 28 ligesom i det nedenævnte Aftryk). Konzept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 122 a. *Staatsbürgerl. Mag. VIII. 733* (i Registranten lyder Dateringen (modsat Aftrykket) kun: »Geben etc.«; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512 Marts 28 og (1512) Apr. 7). [12397]

— An bischoff von Magdeburg Ernst, hertzog Erick von Brunswig, hertzog Henrich der mitler von Brunswig, grauen von Pentheym, Diffholtt, Hoy jungher Jobst. Hochwirdiger uater, hochgebornner furst, lieber ohme. In nechstuorgangem somer hat einer unser landeßgeborner vom adel Benedictus von der Wisch mit etzlichen knechten ein schiff außgemacht unnd domit von unschuldigen kauffleuthen auß Flandern ein schiff in der Westerße gerawbet, die leuthe eins deils doroffen ermordet, uber port geworffen und mit dem schiffe ane unser geleithe und wissen auff unßer hauen unnd gebithe komen; welchs schiff wir haben auffhalden und, den es mit rechte in Flandern uff genugsamen beweiß und rechtliche erforderunge bequam, wider geben lassen, dorbey doch Benedictus, wie wol er des gutwissent gehabt, nicht hatt erscheynen wollen, sonder sich neben einem seiner veteren Clemens von der Wisch uber unser rechtsvorbithungh, so wir auff unser heren und frundt, auch rethe unnd manne gebothen, einer mutwilligen phede, alß wol außfundig, so die sach ins gehor queme, werden solde, gegen uns und den unsern understanden, dieselb ein tzeit langk vientlicher gestaltt geubet, einen unser hindersassen dorunder bestrickett und bis hero also enthalden. Sulchen mutwillen zcu underfahen hat here Hinrich der elder zcu Brunswig und Luneburg hertzog unser ohme einen gute bis ostern zzwischen uns und den von der Wisch aufgenohmen, die wir mit yn haben versuchen, auch nach der gute uns wie scuuor rechtlich erbithen lassen; welchs alles unersprislich gewest, doraus zcu uormuthen, sie außganges des gutlichen bestandes ir alt ungegründt vornehmen gegen uns und die unsern widerumb uben werden. Die weil wir denn auff e. l., andere unser heren und frundt, auch rethe und manne unser lande allewege recht gebothen und nach bithenn, so ist unser fruntlich etc. sicut supra ad alios principes^a.

Konzept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 122 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512 Marts 28 og (1512) Apr. 7). [12398]

a) »: 12152.

Uden Dag. An die stede Lubeck, Hamburg, Rostock, Strales-
suntt, Wyßmer, Lunenburg. Ersamen weißenn liebenn bßonn-
dernn unnd getruen. Unns habenn bericht unßer underthanen
bynnen Hußem mit anzeigung einer ewer schrift, dorinne vor-
meldet, wo ir mit den landen Hollandt, Selandt und Westfris-
landt zcu offlicher phede komen weret, si domit warnende sich
der selben mit zcu und abfor zcu enthalden, den ßo yn doruber
von euch ader ewern zcustendern schaden begeette, woldet ir
zcu dem schaden ungeholden sein; und geben euch dorauf zcu
uornehmen, das wir uns sampt unsern underthanen nicht vor-
sehen euch ursach gegeben haben, dordurch ir sie under ewer
phede, der sie auch gar nicht thun zcu haben, auß der ßehe,
die frey ist, billich verbothen ader dorinne beschedigen mogett,
denn sie der selben sehe zcu bestande ire naringe in zcu und
abfur euch, den Hollender und andern gebruchen müssen. Ist
dorumb an euch unser gutlich beger, ir den ewern und ewern
zcustendern einen stracken beuel auß oben angezeigttten ursachen
geben willet die unsern, in ßonderheit wo sie in der ßee an-
treffenn werden, unbeschediget zcu lassen, domit wir nicht ge-
ursacht anderß darzcu zcu trachtten. Das wollen wir umb euch
mit gunsten bschulden, und schidt daran von den unsern unser
geuellige meynige; in gnaden zcu erkennen, und wes wir und
die unsern sich dorzcu uorlassen ßollen, ewer beschriben ant-
wort. Datum.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 123 a (Brevet har intet Aar;
det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512
Marts 28 og (1512) Apr. 7). Udtog og Brudst.: *Hanserecesse 1477-1530*
VI. 327. [12399

— Ad Hamburgenses. Ersamen weißen lieben getruen.
Unser undertanen inwoner binnen Hußem haben uns bericht
mit erzceigungh einer schrift von euch und andern steten auß-
gangen, wo ir und die selben der lande Hollant, Selandt und
Westfrislandt offenbare finde wurde weret und sie gewarnet
hettet sich der selben in zcu [*und*] abfur zcu enthalden. Dor-
auff wir euch zcu wissen fugen, das wir nicht wissen euch
neben den unsern ursach gebn hetten, dorumb yn die freyhe
ße billich mochte vorboten ader sie dorinne beschediget werden,
ßonderlich die weil sie ewer angefangen phede nicht zcu thun
haben und doch zcu auffenthalt irer naringe der ßee mit zcu
und abfur euch, den Hollendern und den andern gebruchen
müssen. Ist dorumb unser beger, ir den ewern und ewern zcu-

stendern ernstlich willet beuelen in ßonderheit die unsern in der sehe ader, wo sie von yn antroffen werden, unbeschediget zcu lassen, uff das unß anders dobyey zcu faren auch nicht ursach gebenn werde. Dor geschidt unser geuellige meynuge, in gnaden allwege zcu erkennen gneigt; doch wes wir und die unsern des genissen sollen, ewere antwort by jegenwerdigem, dornach zcu richten haben. Datum.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 123 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512 Marts 28 og (1512) Apr. 7). [12400

Uden Dag. An den bischoff von Ripen. Erwirdige leue getrue. Unß berichtenn mit clagenn unnsßer bundenn unnd kirchengeschworenn unser kirchen Hoher, der gelicken von wegen ewer kirchen Jerpstede, wo gy on eine ungewonlicke beschattinge usß ursackenn, die uns und unße undersatenn gar nicht belangen, uplegen und yn dorumb und sulkeine schattinge von yn zcu schatten alle godesdinst vorbatenn haben sollett. Die weil denn die ursacke der beschattinge uns und die unßen gar nicht belangen, wir auch zcuuor einen contract mit jw gemackett, wat gy jerlicken von den kircken in unßen lehen und jwem stichte belegen, beide uns und jw to uorlenen beykamen, halben[!] sollet, lassen wir uns beduncken, dat den unßen sulke beschattinge und vorboth der godesdinst in dießer heyligen zcitt von euch als irem geistlichem prelatenn gantz unbillich auffgelegt werde. Ist dorumb an euch unser gantze meynugh unnd beger, ir wollet unser kirchen to Hoer und lantsten to Jerpstede uber olde gewonheit nicht beschatten, ßonder sie dorbey, wie wir uns gantzlich vorsehe thun, werdett bliuen laten. Sin wir gen jw in gnaden zcu beschulden alletzit geneigt. Datum.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 124 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512 Marts 28 og (1512) Apr. 7). [12401

— *Reg. *9801* (med Dag c. Marts 28). Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 125 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512 Marts 28 og (1512) Apr. 7). *Dipl. Flensborg. II. 80* (med Dag Marts 28). [12402

— An Claus Henrich [!] von Anefelde. Duchtige leue rath unnd getrue. Die von Hamburg habenn unß itzundes eylendes geschribenn und gebeten, das wir uns personlich bey ire ge-

schicktten bis gen Newmunster vorfugen wolden, des wir uns vorsehenn dohin rithen werden. Ist dorumb an dich unser ernste meynugh, dw willest nu mondags in den paschkenn gewislich bey uns zcu Gottorff erschnnen, auch mit den deinen rucken und kreß ader drabharniß mittebringen und angesehen, das wir sunst nymandes bey uns haben, nicht aussenbleiben. Datum.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 126 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512 Apr. 8 og 1512 Apr. 9). [12403]

Uden Dag. An Benedictus von Anefeltt. Duchtige leue getrue. Deiner bith nach haben wir dir hirnebenn eine vorschrifft an den konig von Engellandt, das sein ko. wirde dich und die deinen zcu dinern annehmen ader ir haluen vorgunnen wolde, machen lassen, unnd magst doch desselben ein gutbedencken nehmen, wes dir dorinne gerathen sey; den dir wol bwost, was dein ohm Benedictus von der Wisch vor einem jare gegen gdachte Engellische gehandelt hat, domit der unschuldige des schuldigen nicht entgelden dorffe; dorauff wir dich nicht wolden ungewarnet lassen und begern, dw wollest unserm vorlasß und abschide zcustaten uns deinen briff uff die buchßen und artlerey, ßo wir dir gethann, in aller massen wie beredt, begenwertigem[!] widerumb unuorlegtt zcu henden schicken. Ader der buchßen halben, die Benedictus von der Wisch mit dem schiffe anbracht, haben wir Gotschick abermals geschriben sich domit gar nichts zcu bekomern; ab dw die nu auff deine eygenne ebentewer nehmen unnd haben willest, lassen wir wol gescheen, wenn dir in gnaden sin wir gneigt. Datum.

Afskr. med Rettelser: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 128 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1512) Apr. 14 og 1512 Apr. 20). [12404]

— An Marcus Helneste^a. »Anna von Gots.« Ersamer lieber bßonnder. Wir begern gantzer meynugh, dw willest uns mit gegenwertigem unserm diner 4 ader 5 pfundt goldes und 3 pfundt silbers strax ubersenden, douon wir ßo uil wir behuffen, nehmen und dir das ander uns nicht dinstlich mit dem ersten widerumb ubersenden wollen. Sindt wir benebenst gutlicher bezalungh in gnaden zcu erkennen gneigt. Datum.

Afskr. med Rettelse: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 128 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1512) Apr. 14 og 1512 Apr. 20). [12405]

a) ell. Heluestede?

Uden Dag. An gmeynen adel^a. Duchtige leue getruen. Uns sein itzundes was newhe sachen, doran uns und beiden dießen furstenthumen, auch den gebithen ko. w. in sonderheit vil gelegen were, vorkommen, der wegen mit dir zcu werben haben. Begern dorumb ernster meynugh, dw donnerstags nach misericordia dni. bey uns auff der Liebensaw frw mittags erschynnen und in keinem weg außbliben willest. Datum.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 128 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1512) Apr. 14 og 1512 Apr. 20). [12406

a) Forlægget: aldel.

— An die von Hamburg. Ersamen weißenn liebenn getruenn. Uns sein itzundes etzliche mergliche gebrechenn, doran unßerm heren unnd bruder koniglicher wurde zcu Denemargk, uns unnd unßern gemeynen landen g[ro]ß^a gelegen, vorgefallen, derwegenn wir auch eyne landtdag donnerstags nach misericordia dni. auff die Lieuesaw vorschribenn. Begernn dorumb an euch ernster meynugh, ir etzliche ewer rats gelidemassen vortrefflich und volmechtig und in sonderheyt ewern burgermeister er Herman Langenbeck vor eynem uff bestimptem donerstagk frumittags bey uns auff der Lieuensß zcu erscheinen schicken willet und denselben ewern geschickkten beuelen mit uns nach außgange des handels auff der Lieuensßaw gein Kil, do wir in sonderheit mit yn zcu handeln haben, zcu reißen und sulchs in keynerley weiß ablahenn. Sindt wir in gunsten zcu erkennen alletzeit gneigtt. Datum.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 129 b (Brevet har intet Aar; det maa efter sit Indhold være før 1512 Apr. 29, og det nærmest foregaaende daterede Brev er af 1512 Apr. 20). [12407

a) Forlægget: gorð.

— An die von Hamburg. Ersamen weißenn liebenn getruenn. Wir hatten jungst etzlicher werbe halben an euch den duchtigen unsern amptman Joachim Wittorff und in sonderheyt unßer unterthannen der von Hußem und ander genohmen guth wider von euch zcu erfurdern gefertiget, von dem wir antwort erlangett, der wir uns anders vermutett. Wie dem allem, haben sich etzliche von Hußem schriftlich beclagett, was das sie ßo yn von den ewern genohmen und gewalttiglich zcum teil, er sie eyniche warnugh von den steden empfangen, abehendig gemacht, wie ir sulchs auß hirinne beslossenn iren clagschriftten werdet finden; unnd begernn gutlicher meynugh zcu uormeyden muhe

unnd unwillen, der derhalben erwachsen mochte, ir wollet vorgehen, den gedachten von Hußem und andern ir abgehendet gut nachmals ane entgeltis mochte vorgnuget werden. So ir ader vormeindt, sulchs mit rechte gescheen seyn, daß auch der gestalt gedencet zcu forfechten und außzcutragen, also dann laden wir euch ewer pflichtt nach auff donnerstag nach misericordia dni. frumittags vor uns, auch rede und manne dießer lande auff der Liebensaw und einem gemeynem landttage zcu erscheynen, den beschedigten aldo zcu iren claghten rechtlichen zcu antworten unnd nicht außsbleibenn, domit die unser clagloß gemacht unnd wir uberlauffens entladen werden. Doran geschicht unnsrer ernste meynuge unnd entlicher willen. Datum.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 130 a (Brevet har intet Aar; det maa efter sit Indhold være før 1512 Apr. 29, og det nærmeste foregaaende daterede Brev er af 1512 Apr. 20). Udtog: *Hanserecesse 1477-1530 VI. 328 Note 1.* [12408]

Uden Dag. Ad regem Dacie. Gnedigster herre und broder. Als wir jungst zcu Flenßborch e. k. w. alle handlung und mutwillig vornemen Benedictus und Clement van der Wisch geuettern unser finde, auch das wir uns zcu recht wider sy uff heren und frundt, rethe und manne desßer beyder furstenthum erbotten hetten, haben entdecken laten, darneben das eyn gütlicher bestandt zwischen uns und en do zcumal durch unnsern ohmen heren Heinrichen den elteren hertzen zcu Brunßwigk und Lunenborch gemacht were die irrungen in der gûte mit den von der Wisch durch unnsrer rethe und ire frundt zcu uertragen, dartzu e. k. w. ire rethe beyde unser und ire recht anzcuhören geschicket, des wir uns bedancken, welck gûde und fruntschup auch dorch der van der Wisch fruntschup in erem byweisen und unnsrer geschickten rede vorsocht wurden und unßen reden van den van der Wisch desßer vorslag und meynug bejegt is, dat ße vor erem vormeynten schaden nicht weniger denn er schip, darmit ße uthgelopen, unde dat ander, dat wy wedergegeuen gerouet[!] hadden, heben wolden; dess wy to freden gewest und darto one allen rechtsgangk 3600 mr. lubisch, der wy en in recht unneser bedunckendes gantz nicht meynen schullich to synde, des wegenn de gude ock gantz one frucht van ander gegangen und uns do wo touern to Flenßborch gescheen up j. k. w., ander heren und frundt, ock rede und manne beyder unnsrer lande zcu recht erboten, ock antiehn und seghen laten, dat Hinrick Pogwische amptman to Sönderborch, als wy war-

lick berichtet weren, ße beyde als syne vetteren vor e. k. w. to Apenrade to rechte erboten hette, so ße dess dann, wo er vetter van en geboden gesediget, wolden wy dess rechten ok gantz gerne by j. g. als unnsen herren und bruder bliuenn, dess se auerst utflucht genomen und gesecht, dat Hinrich Pogwische keynen beuel von yn hette ße to recht to irbeden, wente ße weren mit uns to rechten nicht gesynnt, darby wy idt denn und by unsem allweg und noch erbieten hebben möten laten, und e. k. w. sulchs alles und wo gehandelt stracks darnach mit heren Joachims marggrauen zcu Brandenburg churfursten, unses ohmen und swagers boten geschreuen; welck schrifft, als wy uns vermöthen, e. g. nicht behandel, denn wir bisher sonnder antwort bleuen. Darumb is noch wo touorn unnsse dinstliche bede, e. k. w. wölle unßer handlung gen den von der Wisch, dartzu unnsse vilfeltige zcimliche rechtzboth uff e. k. w., ander unßer heren und frundt, auch beyder unßer rethe und manne, die zcum grosen der von der Wisch angebornen frundt syn, ermesßen und bedencken und uns daruber bröderlich one rath und hulff nit verlasßen, sonder fursten und stetten schriben unnsern fienden von der Wisch bauen angezeigte unße voriethung husung edder durchreisens in irn furstenthumen und gebiethen nicht zcu uorgunen und in e. k. w. gebithen auch hir im lande e. g. amptluthen und in sonderheit vorwanthen ernstlich beuelen, ob sy darime vermüthet edder beßehen, den mit vleiß sich an gelick und recht unßer geburlichen erbiethung genugen zcu lasßen, vleissig nachzcutrachten und darby brüderlich, wie e. g. in gelichem von uns gerne haben wolden, bewysen. Das wollen wir umb e. k. w. als unnsen g. herren und bruder allzeit gerne vordienen; doch wess wir uns dartzu vortrösten sölle, e. g. beschribne antwort by jegenwerdigem. Datum zcu Tundern etc.

Cedula inposita: Auch wölle wir e. k. w. nicht vorentholden, das bemelte van der Wisch uns an mitwecken nach Dionysy latst^a zcwene besigelte tunckel brieff umb neine vormittag zcu Gottdorff mit eynem jungen zugesandt und des selben tages eyn unnsere beyder vorwandten Clawes Breyden zcum Schenckel umb elffe darnach wol 6 milen van dar in syner eygen behusung gegriffen, so sy aber den selben haben wölle hayschen und inmanen und wir uns beduncken lasßen die pheidebrieff nit gnugsam zcu syn, haben wir Claws Breyden gedachten unsern vienden wider abgriffen und gefencklich angenommen, auch bisher

also entholden. Nu haben sy uns uff himelfarts dag nechst eynen offen pheidebrieff gen Gottdorff geschicket und zcu der selben zceit Claws Breyden in des grauen van Honstein unnßer beyder fiende landt gen Schartuelt geeyset. Datum ut supra.

Afskr. med Rettelser: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 131 b og 132 b (Brevet har intel Aar; det forud for selve Brevet nærmest foregaaende daterede Brev er af 1512 Apr. 20; mellem selve Brevets Tekst og Seddelens er i Registranten med en anden Haand indført et Brev med Datum 1512 Juni 11; men det er ikke klart, om det er til denne Datering, at Seddelens »Datum ut supra« henviser; i ethvert Fald maa Seddelen dog efter sit Indhold være efter Maj 20). [12409

a) Jfr. om denne Datum 12055 med Note a.

Uden Dag. An den grauenn zcu Ostfrießlandt. Edele leue ohme unnd swager. Desße breuestöger unnße unndersate in Eyderstede Jacob Olffsen hefft mit clagen berichtet, wo em de Hamburger up e. l. strome hart vor Embden syn schip und gude one alle billigkeit genomen, und sye doch dat gude eyns deils albereyt vam schip geloßt und bynnen Embden verkofft gewest, welck koppel de Hamburger villeicht besettet und bynnen Embden vorhindert hebben schöllen. Dewile denn wy mit den Hamburgeren gantz keyner phede to donde hebbenn und desße unnße unndersate uth unnsen als frunde lande affgesegelt, frunde guder innegehat und de nergen dann ok in frunde landt gefört unnd verkofft, beduncket uns, dat em syn gelt mit keynem rechten edder bescheide behindert sy. Is darumme an e. l. unnßer gar gutlich begern, e. l. wolle mit den irn vorschaffen, solliche unbilliche behinderung an des unßern gelde mage affgestellt unnd syn gelt sonnder furder uncost vorantwortt werden, und darinne gegen dem unnßen erzceigen, wo e. l. in vil größserm von uns gernne nemen wölle. Synt wir umb e. l. fruntlich zcu beschulden allewege geneigt. Geuen zcu Tundern.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 135 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512 Juni 7 og (1512) Aug. 8). Udtog: *Hanserecesse 1477-1530 VI. 337 Note 1.* [12410

— Ad Lubicenses. Wir haben ewer vorschrifft von wegen der innigen frawen der ebdissen s. Johannis closters mit euch etzlichen renthen halben auß unßem zollen vor Gottorff vornommen, und ist uns nicht bewust, das gemeltem closter in gdachten unserm zollen einiche renthe hinderstellick bedaget ader vorschriben sin. Das wir euch, den wir in bßonnder gunst geneigt, nicht wolden bergen. Datum Gottorff.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 136 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512 Juni 7 og (1512) Aug. 8). [12411

Uden Dag. An die von Campen. Ewer schriben unßern hindersassen Benedictus von Anefelde belangende haben wir vernohmen und derhalben nichts mit ime zcu thun; denn er deßfalls yn der von Hamburg dinst und sich auch doran an zcweiffel nach irem beuel wol der gebur halden wirdet. Welchs wir euch in gnaden gneigt nicht wolden vorhalden. Datum.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 136 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512 Juni 7 og (1512) Aug. 8). Udtog: *Hanserecesse 1477-1530 VI. 337 Note 1.* [12412

— Hertug Frederik tilskriver Kong Hans om de Penge, som han har betalt for denne til Lübeck, og som Kongen vil henvise ham til at kræve hos Bispen af Odense.

Afskr. med Rettelser: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 137 a (Brevet maa efter sit Indhold være efter 1512 Juni 19; og det nærmest efterfølgende daterede Brev er af (1512) Aug. 8). *Hanserecesse 1477-1530 VI. 401* (med Dag Juni 20-30). [12413

— An des reichs zcu Dennmarcken gemeyne rethe uff dismal zcu Copenhagen versammelt. Wir habenn ewern liebden, gestrengheit und erberheit in vorzceiten in schrifftten zcu erkennen gebenn, in was grosßen schaden wir weren etzliches geldes und einer unnßer verpandten borch haluen, so wir vor hern Johannsen kóningk den van Lubegk usgelegt und vorpfandt haben, auch wie wir dartzu komen syn, das alles, wie wir gar nicht zcweifeln, euch allen noch in fryscher gedechnisse; und wiewol wir do gebethen unnde begert unnßen broder daran zcu rathen und anzcusagen uns unßen geliden schaden zcu erstatten, wir auch personlich dorch unnßer schriben und geschickten sulchs zcu uil maln fruntlicher und bróderlicher trw van unsem heren broder haben furdern unde bitten laten, ist uns doch das alles bisher gantz unbatlich geweest; und hat uns syn k. w. itzundes visitationis Marie schirist zcu eynem gemeynen dage gen Copenhagen gefordert mit erbiethung, so wir den bischoff von Odensee, der an statt syner k. w. zcu Lubegk gehandelt, umb sulcken schaden wolden ansprechen oder vordern lasßen, wolde sick syn gnad also der fruntlich broder gutwillig bewysen. Diweil wir denn daruß vermerken, das synen gnaden unnser unuorwintlicker schaden noch in gedechnisse und unnßers verhoffens, das wir dess widererstattung erlangten, wol geneigt sye, haben

wir doch sein k. w. geschriben, das wir nicht wissen, das uns doenlich, nachdem wir bisher allwege syne k. w. unnsers außgelegten geldes und vorpfandt borch haluen des allen entrichtung zcu erlangen haben gütlich forderen lasßen, die selben zcu uerlasßen unde den bischoff von Odense, vor welchem wir nicht, sonder auß bröderlichen truwen vorzcukomen vilem argen, das do zcur zzeit vor ogen waß, allein vor syn k. w. gelobet und gut gesagt haben, mit recht vor syn g. oder euch des reichs rethen anzcusprechen; sonder hatte gedachter bischoff synem beuel ungemess sulchen schaden, darinne wir allein bröderlicher trew unßer gelt und burg vor sein k. w. usgestalt, gehandelt, den selben mocht syn gnad, dieweyl er darundter besessen, unßers bedunckens us vil ursachen fuglichen ansprechen lasßen; denn wir wol leyden mochten, von weme das herqueme, das wir allein unnßern unuorwintlichen schaden wider nachquemen und vil lieber, so unns her broder den bischoff darzcuhaben, das er uns unnßeren schaden auffrichten magk, von im, denn syn k. wurden nemen und empfangen wolden, darum wir auch itzundes abermals unßern broder gebeden, syn k. w. wölle allenthaluen zcu gemothe nemen, was syn g., ehr wir vor sy gelobet, uns geschriben, unde welcher gestalt und trewlicher wolmeyninge wir zcum handel und darauß zcu großem schaden kamen syn, und das selbe bedencken, darmit uns unßer außgelegt gelt und vorpfandte borch widerumb zcun hannden komen unnde darinne vernoget werden, wie wir der billicheit nach uns gentzlich verhoffen, syn k. w. dartzu allenthalben mit gnaden notturffüglich verdacht syn werden. Darum an ewer liebden unde die andern unnsere bitt unnd begeren, willet unnsere vorigk und itzige schreibenn, auch die handelung, darauß unser schad erwassen, ermethen und unßern broder nochmals umme unsert bith und begerens willen daran rathen unde des besten wysen uns unnsen schaden uptorichten, wie wir das vor syn gnad us bröderlichen trewen außgelegt und zcu euch allen versehen getruwlich doen werdt. Das wöllen wir umb e. l. unde die andern vordienen, beschulden und irkennen allwege. Datum.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 137 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512 Juni 7 og (1512) Aug. 8). [12414

Uden Dag. Ad Hamburgenses. Ersamen wysen leuen getruwen. Uns berichten abermals mit clagenn unnsere inwoner bynnen Husem Hans Knutzsen, Tham Momßen unde Lange

Peter, wie yn ewer außliger in der sehe eyner genant Jachim Krieger ein schiff, das allein ein last hering, ettlick lynwandt und lagken und sunst anders nicht dann sandt unde pallast inne gehat, an der kanth by reff genhomen, die leuth daruff jamerlich gepyniget und, also sy gebunden, auch schiff und guth mit sich gen Hamburg genhomen, welch schiff und guth darby gedachte außreider unnsere brieffe und sigel gehabt en selbst und nummandes anders gehort und nach Dantzick to lauffen willens gewest ist. Diewyl dann das schiff nyne fiendegüter inngehabt, dartzu nicht in fiendenlandt, sonder gen Dantzick zcu segeln willen gehabt, beduncket uns gantz frömbde den unßeren das ir also ane alle billigkeit gewaltiglich zcu nemen oder sy auch an irer nöringe so merglich zcu vorhinderen, angesehen das ewer geschickten latst zcu Itzeho uns gelawplich zcugesagt euch hinfuro gen den unsern zcu schicken so, das sy sich mit billichkeit nicht solden habenn zcu beclagenn, das sich doch nu, wie wir auß der unsern deglichen clagen vornemen, vil anders befindet; das wir in synem werd lassenn und nochmals ernstlicker meyninge begeren, ir gemelten von Husem und andern die itzigen und vorgenhomene schiff und gütter one entgeltnisse widergeben, darmit wir wyters clagens enthaben, auch der ewer zcusage gehalten unde die unnsere schadlos derhalben gemacht werden; wenn wo sulchs nicht geschehe, wolden wir unnsere beschedigten vorgunnen die ewern allenthalbenn in unsern gebietten widerum auff richt zcu hinderen, dartzu irs doch unsers vorsehens nicht werdt komen lasßen. Sint wir in gnaden zcu erkennen geneigt; doch des ewer beschribne antwort, uns darnach zcu richten wißsen. Datum.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 139 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512 Juni 7 og (1512) Aug. 8). Udtog og Brudst.: *Hanserecesse 1477-1530 VI. 337 Note 1.* [12415]

Uden Dag. Ad uxorem. Liebe gemal. Wir haben auß unßes lieben getreuen Paul Rantzawen schriben vormercket, daß e. l. wider in die vorige gekranckheit gefallen, welchs doch zcu besserungh geslagen, und dorneben die beysorge, so e. l. von dem mehr eynfallen hat, das doch der alweldige gnediglich vorhutzen wille, e. l. derwegen 3 gudemanne frawen in ein vorsege zcu besprechen. Bithen dorumb fruntlich, e. l. wollen uns mit dem ersten zcu erkennen geben, wenn e. l. gerne bey sich leyden und haben wil, die selben zcu bestellen wir keinen fleiß

nicht sparen wollen; dann e. l. wilferige und stete aneme dinst zcu erzcigen sindt wir willig. Datum.

Cedula imposita: Wil uns auch e. l. persönlich bey sich haben, wollen wir keynen wegk sparen, sonder strax nach irem gefallen uns widerumb gen Thondern erfugen. Datum ut supra.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 140 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512 Juni 7 og (1512) Aug. 8; det umiddelbart forudgaaende Brev i Registranten er der udateret, men vides at være udstedt 1512 Juli 26). [12416]

Uden Dag. An her Edesart grafft zcu Ostfrislandt. Edler leiber ohme unnd schwager. Unnßer hausvoget unnd hoffdiner zcu Gottorff der duchtige Otto von Qualenn bericht uns, dat er bey deme rathe der stat Gronningen etzliche jarliche renthe ime aldar von seinem frunde Hanß Sestede seligen gestifttet habe, doran auch welche renthe villeichte verdaget sein sollen, und so er der wegen gefordert, haben ime gdachte von Groningen zcugeschriben, so er do persönlich oder dorch seinen wisslichen procuratorn erscheynnen, wolden sie mit ime handeln die hawptsumen sampt den renthen zcu entrichten, das unßern haußvogede gantz wol gelibet, doch dieweil er unßer voget iß, her sich selbst zcur stede zcu erfugen durch unser gescheffte vorhindert, hat derwegen gegenwertigen unsen hoffdiner den duchtigen Schweder von Kassenbrugk geuolmechtiget seine renthe mit dem hawptsumen zcu entpfa[n]gen und, domit im das ane vorzcihenn widerfaren mogen, uns gebethen e. l. umb ein furdernisschrifft an bemelte von Gronningen zcu schriben. Sindtt dem mal wir denn den unsern gerne gefurdert sehen, so ist an e. l. unser gutlich begern, sie wolle uns zcu gefallen des unßern geschickten ein gelimpfliche verschribunge an die von Groningen geben mit beger sich in der entrichtungh der renthe und hawptsumen nach vormoge irer briue, auch jungsten zcuschrifftten geburlich zcu beweisen. Das wollen wir umb e. l. als unßern schwager alletzeit gunstigg zcu beschulden in kein vorgessen stellen. Datum.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 141 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512 Sept. 3 og 1512 Okt. 19). [12417]

— An den rath von Groningen. Unnßer hoffdiner unnd hausuogett zcu Gottorff der duchtige Otto von Qualenn bericht uns, wo er etzliche jarlichen renthe bey euch habe, ime von einem seiner frunde seligen Hanß Sestede auffgeerbett, mit anzcigungh einer ewer schrifft, so das ir willens, wenn er person-

lich ader durch seinen wissenlichen procurator bynnen Groningen erscheynen wolde, die hawptsumen sampt allen bedaghtten renthen zcu entrichten, das dem unßern also wol annehmlich, doch auß geschefften unsers ampts, domit er behafft, selbst zcu euch zcu komen verhindert, der halben gegenwertigen unßern hoffdiner den erbarn Schweder von Kassenbrug geuolmechtige[t] seine renthe und hawptsumen von euch zcu empfangen und uns der wegen an euch zcu uorschriben gebeten. Die wil wir im denn sulchs nicht gewust zcu uersagen, sonnder mit deme besten gerne gefurdert sehen, so ist an euch unser vleissig beger, ir wollet auff ansuchen Schwerders[!] von Kassenbrug ime die hauptsum sampt den bedaghtten renthen nach vormoge briff und sigel, auch ewer lasten schriff gutlichen entrichen und yn diser unßer vorschrifft genissen lassen. Daß wollen wir alletzeit erkennen. Datum.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 142 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512 Sept. 3 og 1512 Okt. 19). [12418]

Uden Dag. *Reg. *9841* (med Dag: efter Sept. 3 ligesom i det nedenævnte Aftryk). Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 142 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512 Sept. 3 og 1512 Okt. 19). *Dipl. Flensborg. II. 83.* [12419]

— *Reg. 5535.* Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 143 b, fortsat Bl. 146 a. *Staatsbürgerl. Mag. VIII. 732* (Brevet har i Registranten (modsat Aftrykket) slet ingen Datum; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512 Sept. 3 og 1512 Okt. 19). [12420]

— Wir Fridrich erbname zcu Norwegen, hertzogk fugen allen unßern amptleuden und zcolnern wissen, das unser ohme herre Henrich der junger hertzog zcu Brunswig und Luneborg zcu vitalien und spißen seiner lieb heußer in itzundes anstandem Ripper margktte drey ader vier hundert ochßen ungeuerlich zcu keuffen lassen willens iß. Beuel der wegen euch allen ernster meynungh, wo sulche zcal ochßen ader dar benyden an euch ader in ewer beuelhaben komen werden, ir wollett die selben auff dißmal ungehindert zcollens und geleythes frey durch gann lassen, auch wo das sunst von nothen, mit deme besten furdern. Datum Gottorff.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 144 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512 Sept. 3 og 1512 Okt. 19). [12421]

Uden Dag. An den hertzog von Lunenburg. Lieber ohme. Wir behuffen gen Gottorff zcu unßern weßentlichem haußhalden eins guten gesellen zcu eynem haußkochen mit 3 knechten, dem wir vor seine person alle jar 20 gulden reinisch und 2 hoffekleyt, und itzlichem knechte 10 mr. lubisch mit dem harschlage[?] und gerechtigkeit von den ochssenhuden, dy sie dorzcu haben, geben wollen, und wir, ab sich der haußkoch sunst redlich beweissen wurde, unbgnadet nicht gerne lassen wollen, können doch sulche und uns dinstlich in unßern gebithenn nicht fuglich uberkomen; worumme e. l. bittende, die selbe wolle uns einen sulchen haußkoch mit 3 knechttten umb bestimptten soltt und cleidungh, ab sie die bey hoffe selbst ubrigk nicht hette, zcum besten außforschen und bestellen und gewislich mit yn bescheyden lassen, das sie auff Michaelis ader ehr, den zcu der tzeit die schlachtzeit an gett, zcu Gottorff zu erscheynen. Das wollen wir umb e. l. mit unßern dinsten in gleichen und vil grosserem alletzeit vordinen. Und des e. l. bschribene antwort. Datum.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 144 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512 Sept. 3 og 1512 Okt. 19). [12422

— An Vlrich Grossen amptman zcu Zcelle. Erbar unnd vester lieber bßonner. Heren Henrichen dem jungern, hertzogen zcu Brunswig unnd Lunenburg, unßernn ohmen, haben wir umb einen haußkoch uns den mit 3 knechten gen Gottorff umb einen solt, wie wir seiner lieb mit angezceigtt, zcu bestellen, ab sein lieb die bey hoffe nicht hette, dorzcu mit yn zcu bescheiden gewisslich auff Michaelis ader ehr zcu Gottorff zcu erscheynen, denn an der tzeit die schlachtzeit angehen wirdet, geschriben, wie ir des auß seiner lieb berichten auch vornemen werdet. Dorumb von euch auch gutlichs vleisses begern, ir wollett uns sulchen kuoch mit den knechten zcu wegen zcu bringen und vor Michaelis gen Gottorff zcu bescheiden neben gemelten unserm ohmen vleiß verwenden. Das wollen wir mit bßondern gnaden zcu beschulden nicht vorgessen. Und des ewer beschribenne antwort mit gegenwertigem. Datum. Konnde man auch der knechte nicht 3 uberkomen, das der selben den allein und zcum wenigisten 2 weren. Datum ut supra.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 144 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512 Sept. 3 og 1512 Okt. 19). [12423

Uden Dag. An den konigh von Denemargk. Lieber bruder. E. k. wir[de] last schriben die herligkeit unßer greueschafft Oldenburg belangende, der sich herre Henrich der junger hertzog zcu Brunswig und Lunenburg anzeihet, und das wir an sein lieb schriben solden zcu erforssen, ab die ins lant bey e. k. w. und unß zcu komen gesindt, sulchs e. g. 14 tage zcuuor zcu uorwitlichen, haben wir sampt seiner liebden ingeslossen sendeschrift vornohmen unnd stellen dat an bmelten unsern ohmen zcu schriben e. k. w. allenthalben heym, wenn wir allewege hir im lande zcur stede und der zcusamenkompst ader derwegen handellungh, ßo uns die etwas zceitlich vorwißlichett, gerne gewartten, auch doran unnd neben e. k. w. nicht anders den geburlich unnd bruderlich beweissen wollen. Datum.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 145 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512 Sept. 3 og 1512 Okt. 19). [12424

— An Joachim churfursten und Albrechten gebrüder margrauen zcu Brandenburg. Was wir in schwesterlichen truwen liebs und gutz vermogenn zcuuor. Lieben brüder. So uns ewer liebden botte gen Gottdorff gestattet, haben wir den selbenn lenger nit konnen bergen, das wir mit swarer leibs kranckheit nu bis in die 8 wochenn behaft und darunder mit allen sacramenten vorsehen geweißt sein; welche doch ettlicher masse zcur bessrung geslagenn, mit hoffnung, es gantz zcur gesuntheit lenden sölle, und so bald das geschicht und wir die macht, das wir selbs schriben mögen, wider eroberen, wollen wir e. l., wie es umb uns und unser kranckheit gelegen, mit unser eigen hant zcu erkennen geben. Datum.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 145 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512 Sept. 3 og 1512 Okt. 19). [12425

— An bischoff zcu Sleßwigk. Erwerdige rade, leue getruwe. Jwe schriuen van wegen eins vormeinten clericks, so to Gottdorp gefenglich sitten schall, hebben wy vornemen, geuen jw darup to irkennen, dat eyner von unnsen denern und porten knechten^a to Gottdorp upe dem wege edder villicht in eynem apenbarn kroge ungeuarlick one unnse weten, sonder up anropen eynes unnses undertanen, dem dat syn gestoln, eynen dieff angetrapen, den dieffstall edder schynbare dath by eme gefunden, den he gefenglich angenomen und also wo eynen dieff mit der schynbarn dath gen Gottdorff in gefengknis bracht,

den wir ok um syn openbare vorhandlung unde, wo he befunden, als eyn mißdeder gedenncken straffen to laten unnd hebben daran unnses vorhapendes nicht wedder göttlich recht, wo jwer schriuen vormeldet, edder als eyn uncristlicher forst, welchs by uns nye gefunden ock noch nicht, sonder by eynem andern soll erfunden werdenn, gehandelt. Geuen to Gettorff[!].

A. Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 147 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512 Okt. 19 og 1511 die Tiburci mart.). — B. En Koncept til et Brev af ganske samme Indhold, men i en væsentlig mere højtysk Sprogform findes ssteds. paa Bagsiden af et mellem Bl. 103 og 104 indklæbet Blad; men denne Koncept er senere helt overstreget. [12426

a) B: pertenknechten.

Uden Dag. »Van Gotz gnaden etc.« Na deme de duchtige Clawes Breyde thom Schinkell eyn tyt langk unnse gefangner gewest unde inn unnsen sloten enthouden worden is, hebbenn wy syn older, hart gefengknisse und vorwantnisse, darmit he uns undertan, ok syn und syner frundt demotich bitten gnediglich angesehen unde Clawes Breyden alleyn uth gnaden und bitthaluen up eyn manen und wedder eschen sick by truwen, als dat eynem rittermatigenn fromen uprichtigenn edelman gehört, wedderumme intostellenn unde sick vor der eschinge nicht uthe dem lande to wendenn edder sust vorbergenn edder to behodenn, dage gegeuenn. »Des to orkunt etc.«

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 147 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512 Okt. 19 og 1511 die Tiburci mart.; nærværende Brev maa antages samtidigt med 12296). [12427

— *Reg. 5488.* Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 149 a. *Staatsbürgerl. Mag. VIII. 731* (Dateringen er i Registranten (modsat Aftrykket) kun »Datum«; det i Registranten nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1511 die Tiburci mart. og 1512 Nov. 10; det umiddelbart forudgaaende Brev i Registranten er der udateret, men vides at være udstedt 1512 Okt. 22). [12428

— *Reg. 5483.* Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 151 a. *Staatsbürgerl. Mag. VIII. 728* (læs: zcuuor. *Rath vnd* duchtige - zcuuorlassige. Datum. An *Claus Henrich von Aneueltl*, die - (Brevet er saaledes helt udateret; det er utvivlsomt ikke, som angivet i Aftrykket og derefter i *Regesta*, af 1511, men derimod af 1512, idet det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev i Registranten er af 1512 Nov. 13 og 1512 Nov. 30; og efter sit Indhold kan det ikke være senere end Nov. 25)). [12429

— An Hinrich den eldern, den jungern hertogen zcu Brunswig, den bischoff von Bremen, den hertogen von Sassen und

bischoff zcu Munster. Lieber ohme. Unnßer lieber getruer der erbar Henrich von Anefeltt hat uns berichtett, wie er in etzlichen seinen notsachen e. l. unnd der selben gebithe in willens sey zcu besuchen, und das er doran im besten mochte gefurdert werden, unßer vorschrifft gebethenn. Derwegen an e. l. fruntlich bitten, sie wolle Henrich in seinem rechtlichen furhaben mit dem besten furdern. Sindt wir gegen e. l. zcu uordinen stets gneigtt. Datum.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 151 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512 Nov. 13 og 1512 Nov. 30). [12430]

Uden Dag. Wir Fridrich »erbname zcu Norwegen etc.« fugen deme duchtigen unßem liebenn getruen vogettdt im Norstrande Wonnicke Knutzen zcu wissen, das unßer auch lieber getruer Hanß Tadissen bericht hat, wo ime unnser lieben getruen undersassen im Strande Backe Mertissen, Babe Libessen, Babe Enßenn niderfellig gekanth, he doch nynen vorfolck seines erlangetten rechtenn von dir irlangen moge. Derwegen dir gantzer meynugh beuellen, du Hanße Tadissen souil er recht hat uber die, ime nider gefellet, vorhelffes und also machest, he sich derwegen mehr nicht habe zcu beclagen.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 153 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512 Nov. 30 og 1512 Dec. 10). [12431]

— An duces Magnopolenses. Lieben ohmen und schweger. Unß bericht unßer lieber getruer hinderssasse der erbar Schacke Rantzaw, wo er heren Magnus und heren Balthasarn gebruder beyde loblicher gedechtnis hertzen zcu Megkellemburg, e. l. vater und vetter, unßer lieben ohmen, mit botschafft des koniges von Denemargk, unsers heren bruders, auch des hertzen und Lunenburg[!] und unser besandt und von iren liebden bithen lassen, nach dem einer von seinen undersassen Goerge Hasse gnandt auß seinen guter zcu unrechter zzeit ane sein willen und wissen ime zcu grossem schaden under ir liebden gen Grebißmol hymlich gefaren wer, ime den selben um gemelter heren und unser bith willen wider uberzcugeben; welche geschicketten dozcumal von e. l. heren vatter und vetter urlawb, das Schacke Rantzaw Jurgen Hassen fangen und in seinen behelt bringen mochte, erlangett haben, dem doch Schacke nach biß here keinen volge angewandt, wie er des villeicht weiter mundtlich berichten wirdet. E. l. fruntlich bithen ime auff sein

ansuchen nachmals zcu uorgunnen, das ime von e. l. heren vatter und vetter zcuuor vorgundt ader derwegen als vil er in rechte dorumb eygen magk, uber e. l. underthannen vorhelffen. Sindt wir ume e. l. fruntlich zcu uordinen gneigt. Datum.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 153 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512 Nov. 30 og 1512 Dec. 10). [12432]

Uden Dag. An Hans Rantzaw. Duchtige leue getrue. Nach dem auff unßerm jungst gehaldem dage zcum Kil vorlassen die von Hamburgk unßers beclagens halben zcu beschicken, und das man einer zzeit und stede, wo man sich gen Hamburg zcu zcihen vorsameln mit dem bischoffe von Sleswig voreynigen ßolde, dorauff etzliche an den bischoff vorfertigett sulchs mit ime zcu uorhandeln, und domit wir auch an die von Lubeck wie vorlassen gen Hamburg mitte zcu schicken geburlich schriben mochten unserm cantzler den abschidtt zcu Schleswig zcu uormelden, bericht uns doch unßer cantzler, das er von dem abschid und, wo ader wenn die vorsamlungh sein sal, gar keinen bescheidtt empfangen hadde. Die weil ir denn uns gerathen zcu der versamlung der geschickten gen Hamburg unser hoffrethe zcu senden die gewerbe zcu artickeliren lassen, so ist unßer gutlich beger, ir wollet uns des abschides zcu Sleswig, auch wo die stede und zzeit der versamlung sein sal, bey gegenwertigen gewislich vorstendigen; unß dernach zcu richten haben. Das sein wir in gnaden umb euch zcu erkennen gneigt. Datum.

Cedula imposita: Und als wir mit euch von wegen des probstes zcu Pretz etzlichs habern halben rede gehalden, ßo begern wir, ir willet uns dorauff, auch wes ir des mit ime vorhandelt, sonder antwort uf diß mal nit lassen. Datum ut supra.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 155 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512 Dec. 10 og 1512 Dec. 15). [12433]

— An den konig von Denemargk. Gnedigster unnd lieber bruder. Unnßer lieber andechtige her Johann Wolff thumherre zcu Hadersleuue, e. k. w. geschickter nach Rome, hat uns in seiner abe unnd wider reiße von Rome berichtet, wo er vor e. k. w. in Denemarcken und uns auff unßer capellen zcu Gottorff und s. Georgen darfur ein jubel ader gulden jar bey bepstlichen heyligkeit erhalten und außgericht, welchs doch aller ersten uber 5 jar (angesehenn villeicht, das sein heyligkeit albereit in die reiche zcu Denemargk und dieße landtt ein der-

geleichen ablaß geschickett) angehen solde. So ader der itzige ablas und jubel jar durch sein pebstlich heiligkeit, wie uns er Johann berichtet, reuocirt und dem comissario desselben alle seine gewalt benohmen sey, vermuthenn wir uns, e. k. w. der 5 jar, so uns in unßer beyder vorlynetten jubeljaren vorgestickett, nicht abebeichen[?], sonder bey bepslicher heyligkeit befurdern werden, das unßer jubeljar nu auff kunfftigk furjar ader mit dem ersten angehen mogen; der wegen an e. k. w. als unsern lieben bruder unßer vleissig bitten, ab ewer g. deß also weiß zcu furdern gesynnett, e. k. w. wolle dasselbe zcu gleich vor ir wirde und uns, wie der ablas und jubel jar in namen unser beider außgericht ist, auch erhalten und vorfurdern lassen und uns der bith nicht vorsagen. Das wolle wir umb e. k. w. »mit unser etc.«

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 155 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512 Dec. 10 og 1512 Dec. 15). Brudst.: *Aarsberetn. fra Geheimearch. II, Till. S. 48.* [12434]

Uden Dag. Reg. *9857. Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 156 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512 Dec. 10 og 1512 Dec. 15). *Aarsberetn. fra Geheimearch. II, Till. S. 47.* [12435]

— An Hans Rantzaw zcum Nyhenhuße. Duchtige leue getrue. Wir heben euch am sonnabende des bischoffs von Sleswig briff, den wir doch auffgebrochen, zugesandt und dorneben unßer gemudt mit geschriben, auß waß ursachen daß nicht vorantwort, ist uns verborgen, und geben euch zcu erkennen, das der bischoff von Sleswig an euch geschriben, das er auff der heyligen dreyher konige dage gen abende binnen Promstede erscheynen wil, dor denn ir andern, so mitte gen Hamburg zcu zcihen verordent, bey ime sein sollet, des fritages dornach bis gen Hamburg einzcureißen, dorauff wir euch geschribenn und begert, das ir sulchs thun und den andern mitte ernanthen vorwisslichen woldet. Die weil ader Hennigk Pogewisch und Wolff zcu Gronholte euch entlegen, wollen wir den selben beiden auff dreyher heiligen konige dage auch zcu Promstede zcu sein zeuschriben und begern nach, was ir mit dem probst von Pretz des habern halben gehandelt, uns ewer antwort zczuscusicken. Das wollen wir alletzeit in gnaden erkennen. Datum. Auch hat der bischoff an die von Hamburg geschriben,

das sy zcu berampter zceit ewer zcukonfft und handel willen gewartten. Datum ut supra.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 157 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1512 Dec. 10 og 1512 Dec. 15). [12436]

Uden Dag. Fru Karen Hartügs og Emick Hartügsen. Aar »mxxii« gør vi fuldmyndig hæderlig Md. Hr. Peder Løne paa al den Del, som jeg Fru Karen i »disse« efterskrevne Gaarde[!]: en Gaard i Westerbeck, som Kirsten Laues i boer, al den Del, som mig kan tilfalde i de 2 Gaarde, som Hr. Per Ulff »skiffte« til sig for det Gods i Seeste, et Gods i Westerbeck, som Fru Idde i boer, et Gods i Kirckebye, som Karen Bendis i boer og giver 6 »t.« Byg til Skyld, en Gaard i Roagger, som Per Espernssen i boer og giver 3 Øre Korn, »ith landbo«, som Jens Holm i boer og giver 1 Øre Korn, en Gaard i Kirckebye, som Søveren Bondissen i boer og giver 3 Øre Korn, »ith landbo« ibid., som Claues Yffverssen i boer og giver 20 Skill., en Gaard i Kielstalven, som giver 2 Øre Korn; »tisse« Gods og Gaarde kender jeg mig Fru Karen en fuld Trediedel i, og har Knud Styggi optagen den aarlige »giffte«, som mig kunde tilfalde af fornævnte Gods. Thi forbyder jeg ham heller nogen at gøre Hr. Per Lønne nogen Hinder paa samme Gods og Skyld paa den tredie Del, som mig tilhører, saa længe det skiftes efter Loven. Jeg trykker mit Indsegl for dette Brev.

[A. Velbeseglet^a Orig. — Aa. Vidisse 1587 Febr. 13 af Hvidding H., givet Lodvig Nielssen til Høxbro.] Aaa. 2 Afskrifter af C. L. E. Stemann efter Aa: RA. MS. Stemanns Saml. Hertugdømmernes Hist. ang., »Samm- lung von Urkunden zur Geschichte der Güter Høxbro und Westerbeck in Hviddingharde«. [12437]

a) Saaledes Aaa.

— Udtog: RA. Herredagsdombog 1545-49 Bl. 134 b; *Rosenvinge, Domme I. 101*. Er 12077.

— *Danske Saml. 2. R. II. 7; Reg. *9859*. Er 12084.

— *Hofman, Fondationer X. 188; Reg. 5536*. Er 12094.

— *Hist. Tidsskr. 4. R. IV. 72; Reg. *9856*. Se 12136.

— Udtog: *Westphalen IV. 3135 Nr. 75; Reg. 5539*. Er 12256.

— Udtog: *Hübertz, Bornholm S. 47; Reg. *9858*. Er 12266.

— Udtog: *Personalhist. Tidsskr. 6. R. IV. 214*. Er 12267.

Brevbøger: Kancelliet: Optegnelsesbog: *Danske Mag. 4. R. II. 294* (Jan. 6; 2 Breve), *294* (Jan. 8), *294* (Jan. 25), *294* (Febr. 3), *294* (Febr. 6), *294* (Febr. 7), *295* (Febr. 24; 2 Breve), *296* (Febr. 25), *295* (Febr. 26; 3 Breve), *296* (Febr. 26), *295* (Febr. 28; 3 Breve), *296* (Febr. 28), *296* (Febr. 29), *147* (Marts 1), *296* (Marts 2;

5 Breve), 297 (Marts 3), 297 (Marts 4), 297 (Marts 5), 297 (Marts 11), 297 (Marts 13), 297 (Apr. 5), 297 (Apr. 12). — Kong Hans's Brevbog: *Aarsberetn. fra Geheimearch. I.* 48 (Febr. 12), 48 (Febr. 12), 49 (Marts 12), 49 (Apr. 5), 49 (uden Aar og Dag). — Esrom: *Cod. Esrom. S. V* (Nov. 10). — Æbelholt: *SRD. VI.* 212 (Jan. 19), 213 (Dec. 21). — Dueholm: *Dueholms Dipl.* 86 (Juli 18; *ÆA. III.* 194). — Løgum: *SRD. VIII.* 154 (Maj 2), 141 (Juni 7), 170 (Aug. 18), 23 (Aug. 23), 164 (Nov. 4); se ogsaa 12251.

Registraturer: Kongens Arkiv: *ÆA. IV.* 32 (= *V.* 40), 32 (= *V.* 37?), 33, 33, 33 (= *V.* 40), 34 (= *V.* 39), 35 (= *V.* 39); se ogsaa 12183, 12185, 12262, 12283, 12317. Aalborg Slot: *ÆA. III.* 72, 72, 72. Lundenæs: *ÆA. III.* 237, 241. — Lunde Ærkebispe: *ÆA. IV.* 360, 364; se ogsaa 12368. — Roskilde Bispe: *ÆA. III.* 330, 332, 345 (jfr. 12100), 345 (Kongens Arkiv?), 363. — Borglum Kapitel: *ÆA. III.* 106. — Viborg Bispe: *ÆA. II.* 264 (Jan. 27), 281 (Jan. 27), 331 (Febr. 5), 343 (Juni 3), 307 (Juli 13 ell. 20), 337 (Juli 29), 232, 241, 242, 292, 339; se ogsaa 12201, 12254, 12291. — Aarhus Bispe: *ÆA. II.* 47 (Marts 4), 79 (Apr. 15), 6 (Maj 18), 11 (Juni 3), 13 (Juni 3), 71 (Nov. 28). — Ribe Kapitel: se 12084. — Slesvig Bispe: se 12256, 12260, 12281, 12305. — Antvorskov: *ÆA. IV.* 76, 87, 199, 222, 245, 271 (Viborg St. Hans Kl.). — Skovkloster: *SRD. IV.* 400, 403. — Mariibo: *ÆA. III.* 259, 266, 280, 305. — Aalborg Frue Kl.: *ÆA. III.* 70. — Dueholm: *ÆA. III.* 188; se ogsaa Brevbøger. — Gudum: *ÆA. III.* 223. — Mariager: *ÆA. V.* 678, 678, 689, 689, 727, 731, 739; se ogsaa 12381. — Viborg St. Hans Kl.: *ÆA. II.* 376. — Vor: *ÆA. I.* 189, 189, 189, 199. — Vrejlev: *ÆA. III.* 38, 43. — (Skanderborgske Registr.): *ÆA. I.* 170, 172. — Aarhus Hospital: se 12162; se ogsaa Okt. 28. — Kirker og Præster i det gamle Fyns Stift: *ÆA. V.* 849; se ogsaa 12125. — *Eline Gøyes Jordebog* 352 (Jan. 21), 361 (Febr. 14), 358 (Marts 24), 368 (Apr. 27), 418 (Maj 1), 271 (Maj 10)?, 357 (Maj 18), 278 (Maj 29), 418 (Juli 26), 435 (Sept. 11), 308 (Sept. 18)?, 367 (Sept. 22), 276 (Nov. 6), 388 (Nov. 6), 370 (Dec. 6); se ogsaa 12077, 12103. — *Adel. Brevkister* 51 (Maj 23), 63 (Okt. 11), 51 (Dec. 9 ell. 16; = 76), 49 (Dec. 16), 93, 102.

1513.

Jan. 5. Wy Joachim van Aleuelde archidiacon, Theodericus vame Kroghe cantor, Johannes Tetensß lector, Otto Råtlow senior unde dat gantze capittel der doemkerken to Slesßwick vorkopen unde vorschoten vorsammeldes capittels heren Wenemaro Krawinckell, ok dhomheren to Slesßwick, 7^{1/2} mr. lubesch jarlicher renthe liffgedinck de tydt ßynes leuendes unde nha ßynem dode ßyner vorstenderschenn Heyne Holmes 3 mr. 12 schillingk lubsch ok jarliche renthe liffgedinck to ereme leuende in gudeme ghenen gelde, also to Lubke unde Hamburg geue is, to betalende bynnen den achtedagen der hilligen drier koninge bynnen der stadt Slesßwick uth den ersten wissesten renthen unde van aller nutticheyt, de unnß van allen unsen guderen vallen werden ime stichte Szlesßwick edder alles wor gelegen, id ßy yn korne edder in penningen, vor 100 mr. lub. penninge, de wy in gudeme grauen golde unde gelde van eren Wenemaro unde ßyner vorstenderschen entfangen unde an jarliche renthe to unßer nutticheyt gekerth hebben. Unde wes bewislichen schaden de eren Wenemarus,

syne testamentarien und nha ßyneme dode ßyner vorstenderschen Heyne Holmes umme vortogeringe der betalinge donde werth, des scholen wy en benemen; szunder wanner de beyde vorstoruen ßynt, so scholen wy derhaluen nemande mhre vorpflichteth wesen. Jodoch umme ßunderger gunst, de eren Wenmarus to unser kercken jhe gedragen hefft, ansetten wy nha ßynem begere eyne ewige consolatiën unde statien in de ere der hemmeluart Unses heren ime achttesten dage ascentionis dni. na ßyneme dode myt der helffte renthe van den 100 mr. komende nach wonheyth unser kercken ewich tho holdende, to biddende vor ßyne zele unde alle cristen zelen; unde vor de ander helffte rente der 100 mr. na ßyneme unde ßyner vorstenderschen dode scholen ok holden eyn ewige consolatiën und statien in de ere s. Andree ime achttesten dage Andree tor zalicheyt des eren Wenmari Krawinckel, ßyner olderen und ßyner wolderenn zelen. Unßes capittels ingezegel. Gegeuen und geschreuen tho Sleßwick ame auende der hilligen drier koninghe.

Perg. [med 1 Segl]. Senere til Slesvig Kapitels Arkiv? (Statsark. i Kiel, Urk. Bisthum Schleswig Nr. 52). [12438]

Jan. 6. Ærkebisp Birger af Lund tilskriver Esghy Bildhe om en Mand, der sidder fængslet for Tyveri, og nogle af ham stjaalne Penge.

Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: G. 33. Esge Billes Arkiv (III; RA.). *Missiver II. 371.* [12439]

Jan. 8. Kongen tilskriver Anders Bilde om Jomfru Iddhe, hvem Hanss Pogewisk af Knop skal have i Sinde at bortføre.

Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: K. 88. Anders Billes Arkiv (I a; RA.). *Missiver I. 275.* [12440]

Jan. 9. Jeg Rygitze Oluffsdotther¹, Palli Anderssens Efterleverske, har med min Søns Knut Pallissens Samtykke ydmygelig bedet og »wdkeste« Kong Hans min Værge at være og nu mægtig gør hans Naade ind at kræve og op at bære, hvad Arv og Jordegods som mig er tilfalden efter min Moder Elsebe Hennickesdotter, hvor det findes kan i Sieland eller Falsther, at hænde og gøre paa mine Vegne Minde og Ret, ligervis som jeg selv til Stede var. Medb. af min Søn Knut Pallisß². Datum Otonie dnica. infra oct. epyphanie dni.

Perg. med 2 Segl: 1. Clviii 20 (Godov); 2. Bxiii 17 (Ulfeldt). Kongens Arkiv (RA. C 6, Adkomstbr. nævnt Gods). LDipl. [12441]

Jan. 11. Wy Joachim van Aleuelde archidiaconus, Theodericus vame Kroghe cantor, Johannes Tetensß lector ordinarius,

Otto Råtlouw senior unde dat gantze cappittel der dômkercken to Sleßwick vorkopen unde vorschoten vorsammeldes cappittels ouermals herenn Wenemaro Krawynckel, ock domherenn to Szleßwick, 9¹/₂ mr. lubesch jarlicher renthe liffgedynck de tydt ßynes leuendes in golde unde gudeme grauen gelde, alse to Lubeke unde tho Hamburg genghe ys, to betalende in den achtedagen der hilligen drier konynghe bynnen der stadt Szleßwick uth den ersten wyssesten renthen, de unns van allen unßen guderenn jarliches inkomende werden ime stychte Sleßwick unnde alleßwôr belegen, idt ßy in kornhe edder in gelde, vor 130 mr. lubesche pennynge, de wy in gudeme grauen golde unde gelde van herenn Wenemaro entfanghen unde in jarliche renthe to unser nutticheyt gekereth hebben. Unde wes bewyslichenn schaden her Wenemarus edder ßyne testamentarie umme vortogheringe der betalinge lede, des schollen wy en wedder bethalen; szunder wanner her Wenemarus vorstoruen ys, szo schollen wy derhaluenn nemande mhre vorpflichteth wesen. Jodoch umme szunderger gunst, de her Wenemarus tho unner kercken je gehath hefft, ansetthen wy na ßyneme beghere 2 ewyghe consolatie unnde statien in de ere der 10000 ritterenn unde der 11000 juncfrouwen nha ßyneme dode myth den renthen van den 100 mr. komende in den achtsten daghen der 10000 rytterenn unde 11000 juncfrouwen edder voer, wente ydt andere feste unde vigilien vorhinderen, nha wonheyt unner kercken ewich to holdende unde in den missen der 11000 juncfrouwen de sequentia: Virginalis turma gens to syngende unde den allene presentien to geuende, dede personlich in der sequentien ßyn, unde ock den krancken. Wyllen ock nha des herenn Wenemari dode van den renthen der 30 mr. in deme aduente den personen der kercken, dede jegenwordich gefunden werden in deme hymno: Veni redemptor gentium, und den krancken nha wonlicher wyße distribuerenn unde nha des heren Wenemari dode in den ßelemissen ßyner memorien alle jar to ewigen tyden ßyngen de sequentien: Dies ire, dies illa aluth. Wyllen wy ock ßyner namelichen gedencken alle ßundage ime umgange nha gewonlicher wyse manck den woldederenn der kercken vlittichliken to biddende vor ßyne zele ock ßyner olderenn und alle christen zele. Unses capittels¹ ingezegel. Ghegeuen unde geschreuen to Sleßwick ame dinxtedaghe bynnen den achtedagen der hilligen drier konynghe.

Perg. med 1 Segl: G. 982. Senere til Slesvig Kapitels Arkiv? (Statsark. i Kiel, Urk. Bisthum Schleswig Nr 53). [12442

Jan. 16. »I Jesu Cristi Gudsøns naffn amen. Effther thi ath encthe ær wissere ændt dødhen oc encthe ær wissere ændt dødzens time, tha skicker jegh Pether Andersß prest R[o]skilde [m]it testamente oc yderste vilie aff thet godz, som Gud megh hære forlænt haffuer, wti swodanne maade, som giffuer jegh min kære here electo et confirmato éen sølffskaal oc een [no]bile. Item [giffu]er jeg tiil sancti Lucii tiil sancte Beritte capelle, ther som jegh wuelier min læyerstædt, xl marc penninge, een min gaardt lig. samme capeels vicarius nw vti wære haffuer och thee breffue ythermere wuise, som gjorde och giffne ære gaardt wti Wgerløse ligende tiil sancti Anthonii altere wti Wor frve capell for en messe de sancta ghen. Item giffuer jeg biscop Niels aff Aars een guldringh, som Vor herres pinelse staar ære .. vigiliis och messer, nar jeg begraffues, och tesligest trædhwende daghen ther e. jegh lade hannom och hans vedherke[nn]elsebreff w. kalenthen i sølskaal^a tiil Botterope helli. uset i Køpnehaffn acks kloster pund korn. Item graabrødhere ii pund korn. Item h. kloster pund korn. Item , som skulle læse psaltere offuer meg wti k[ir]cke. kors Item klockeren i ge folck[e?]n badstwægaangh, j læst øll, viii flycke flæsk, i fiering brodt aff eet det paa ferdæ[?] ær, thet skal skickes min siel tiil bestandt, Gud tiil loff, hedher oc ære och annen Gudz tyeniste tes[tam]e[n]te oc [si]ste welie wdatrede oc i alle maade fulgøre befaler jeg hederlig Henningh Griiss och her B[oo] testamentariis, ath thee thet swo vdrede, som the vele for Gud antsware paa then yderste doms dagh. Ath thette ær min sandhed, som fore ær rød[!], hengher jegh mit ingsigle nedhen fore thette mit breff oc testamente, tiilbedende forneffnde hederlig Henning oc her Boo, at the samme breff met meg besigle. Datum Roskildis dominica prima post octauas epiphanie domini anno eiusdem mdxiii.«

Meget medtaget Perg. [med 3 Segl]. Roskilde Kapitels Arkiv; anført: *Adel. Brevkister S. 195; Vedel Simonsen, Ruderne I. 119 L. 7 (AM. XXIX. 24).* — Ovfr. gengivet fuldstændig og bogstavret. [12443

a) Herefter er i Orig. mindst 4 Linier helt forsvundne, bortset fra enkelte ganske minimale og saa at sige ulæselige Brudstykker.

Jan. 17. *Reg. *9865.* Papir med 1 endnu overklæbet, brevlukkende Segl. Kongens Arkiv (RA. T. K. U. A. Skotland A II). *Aarsberetn. fra Geheimearch. I. 67; Missiver II. 372.* [12444

Jan. 18. An den konig von Denemargken. Gnedigster herre und b[ru]der^a. Uns hat unßer lieber grtuer der duchtige Hans Pogewisch mu[n]tlich und in schriffiten berichtett, das er mit den gestrengen und erbarn unßern lieben bßondern er Magnus Goien ritter und seinem bruder irer beyder schwester halbenn, ime die selben in den echtenn stat zcu vortruen, in handellung gestanden und durch e. k. w. gnedig vorschriben und seinen vleys der bruder und auch der junckfrowen willen mit uberreichungh etzlicher cleynott und warzceichenn erlangett, so das die junckfraw yn zcu der echte zcu haben mit iren bruder gesetigett, doran ime doch nu hinderniß und indracht begeben sollen, das er sich nicht wenigk zcu hertzen zcuhttt, wenn auch hochlich beschwert fulett, wie denn e. k. g. auß ingelegter schriftlichen und seiner geschicktten frunde mu[n]tlichem berichten wol vornemen werden, und dem nach unßer vorschrifftt, die wir auff sein ansuchen nicht gewust zcu wegern, an e. g. gebethen, derwegen dinstlich bittende, e. k. w. wolle ansehenn den langen getruen dinst, den Hans Pogewisch e. g. gedann, unnd ime beystandt thun, domit er das geniege, ßo ime vormittelts gotlicher vorsehung, auch e. g. vorschribung und seinen vleiß beschertt und zcugesagtt, bekommen moge adder auff ein velich geleithe vorher vor e. k. w. und der ricke reden ßo vil dorumb recht iß, gescheen und yn dießer unßer vorschrifftt gnissen lassen. »Sin wir etc.« Datum die Prisce.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 161 b.

[12445

a) Forlægget: burder.

— *Reg. 5540.* [A. ^aPerg.^a Roskilde Bisps Arkiv; ^asenere ejet af P. Lucoppidan; 1679 af ham foræret til Thomas Kingo^a; ^bendnu senere ejet af Th. Br. Bircherod^b.] **Aa.** Afskr. af P. Lucoppidan: Ny kgl. Saml. Fol. 561 S. 275 (Afskrifter herefter fra 18. Aarh.: Kall 4to 444, Læg H; Ny kgl. Saml. 4to 840 e, 2. Pk.; Ny kgl. Saml. 4to 842; LDipl.). — **Ab.** Afskr. af Arne Magnusson: Bartholin K 41. — **Aba.** Afskr. herefter: LDipl. — **Abb.** Afskr. fra c. 1700, utvivlsomt efter Ab: Additam. 4to 113. —

Andre Afskrifter: Ny kgl. Saml. 4to 3110 (af N. Foss); Ny kgl. Saml. 4to 868 g, I. 161; Kall 4to 426 (begge fra 18. Aarh.); Rostgaard 4to 107 (ligeledes fra 18. Aarh.; herefter: Ny kgl. Saml. 4to 837). — *Pontoppidan, Annales II. 741; Missiver II. 374.* [12446

a—a) Saaledes Aa S. 278; jfr. Bartholin K 41. b—b) Saaledes Rostgaard 4to 107.

Jan. 19. An marggraf Joachim curfursten. Was wir in schwesterlichenn truen liebs unnd guts vormogen zcuuor. Lieber bruder. Auß e. l. schriben wir die meynugh vorstandden unnd dorzcu, das unßer gorß muter, heren Fridrichs marggrauen zcu Brandenburg unsers vettern eliche gemal, vorstorben, mit beger bey unserm herenn un gemal zcu vorfordern irer lie[b]den begencknis und selmeßen, auch vorbith gen Got in den gotsheuser dieser lande zcu halden; dem wir alßo gethann und unßern heren doran willigk bfunden. Unnd nympt uns nicht wenig wonder, das uns e. l. ßo gar mit botschafft zcu beschicken in vorgessen gestelt, so auch als weren wir in der selben unwillen, dem wir doch unsers vorhoffens nie ursach geben. Unnd sein von gnaden Gotes von unser schweren geschwinden kranckett erloßet und zcimlichen gesunt wurden; auch iß unser gmal und die junge herschafft alle gesundes liebes wolzcufriden. Welchs wir e. l., von der und den irenn wir vil geluckselliger wolfarungh alletzeit gerne hortten, nicht haben mogen bergen, wen e. l. in schwesterlichen treuen zcu willefaren sein wir stets gneigtt. Geben vig. Fabiani et Sebastiani.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 162 b. [12447

— Kongen tilskriver Eske Bille om en Trætte, som denne har med en af Mester Nielßn[!] i Kiønehaffn's Bønder.

Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 275.* [12448

Jan. 21. Kongen paalægger Oluff Hollgertsß at rejse Tiltale paa Gods, som Palne Andersßns Enke Rigitze skal have arvet efter sin Moder Elzebe Hennickesdatther, og som andre skal have i Besiddelse.

Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: K. 88. Oluf Holgerssøn Ulfstands Arkiv (A; RA.). *Missiver I. 276.* [12449

Jan. 22. Jeg Sewerin Jensß Borger i Alborig, uden Skaffweportt i Alborig boende, vederkendes mig skyldig at være Owe Jensß min Broder, Borger i Alborig, 20 Mk. rede danske Penge, i Nørrejtland gæve er, for hvilke jeg med min Hustru Barbara Jørghenssdather Samtykke pantsætter O. J. den sønderste og østerste Bod i min Gaard, som han selv i Værge har, som

hvert Aar renter 3 Mk. Penge, at have for et brugeligt Pant, »tyæner« i og af at sætte, Skyld og Rente op at bære, saa længe hun løses for forskrevne 20 Mk.; og naar Boden skal løses, skal lovlig advares O. J. et Fjerdingaar tilforn, og da skal Renten følge Hovedsummen. Og hvad O. J. bygger paa Boden, skal ham igen gives med Hovedsummen. Afbrændes Boden, skal jeg alligevel give Re[n]ten ud, saa længe »thet« løses. Medb. af ærlige Mænd Abram Haghensß, Sewerin Jensß »burgemester« i Alborig, Morthen Giordsß, Sewerin Murmesther, Morthen Ræff og Per Sewerinsß Raadmænd ibid. Givet i Alborig Lørd. før Pawels Dag convers.

Perg. med [7] Segl: 1, 3-4. Bomærker; [5-6^a]; 7. Bomærke. Senere til Aalborg Helligaandskl. Arkiv (RA.). LDipl. [12450]

a) Nævnte af Jon Mortensen 1751 i Ny kgl. Saml. 4 to 747 b.

Jan. 23. Reg. *9870. Konzept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 165 b. *Jahrb. f. die Landeskunde der Herzogth. IX. 518.* [12451]

Jan. 24. Kongen tilskriver Eske Bilde om Tømmer til et paa-begyndt Skib.

Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 277.* [12452]

— Oluff Hack Kannik i Lundh beder Henrick Krwmedighæ om at laane ham 30 Mk.

Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: Lxxix 10. Henrik Krummediges Arkiv (B 1; RA.). *Missiver II. 376.* [12453]

— Tingsvidne af Huedding H., at Anders Grøn af Rye Kloster skødede Peder Truelszen Herredsfoged i Huedding H. Wraagaards Mark.

[A. Perg.^a] Aa. Vidisse 1626 Jan. 30 af Huidding H.s Ting, givet Fader Niels i Asterup. Perg. [med 3 Segl]. ^b1903 af Valgmenighedspræst Jens Jørgensen, Skærbæk, solgt til Rigsarkivet^b (RA. Privatark., kronolog. Række). — Aaa. Afskr. efter Aa indført i Hvidding Herreds Justitsprotokol 1736-43 Bl. 220 b: Statsark. i Kiel, Acta C I. 2 Nr. 112. Herefter: F. C. Sommer, *Slægten Astrup, Bilag og Aktstykker S. 38.* — Aab. Tysk Oversætt. skreven med Haand fra 17. Aarh. (formentlig direkte ell. indirekte stammende fra Aa, men uden Omtale af Vidissen): Statsark. i Kiel, Urk. Rukloster Nr. 6. Formentlig efter Aab: *Slesvigske Provindsialefterretn. Ny Række III. 164.* [12454]

a) Saaledes Aa, der intet nævner om Beseglingen. b-b) Dettes Bog over Køb af Arkivalier; jfr. *Meddel. fra det danske Rigsark. I. 124.*

Jan. 25. Marthen Krabbe Ærkedegn i Aars, Claus Giordzen Kannik i Ripe og Provst i Jellingzisel og Awo Vincentii i Tyrsbeck V. Die Pauli convers. i s. Nicolai Sognekirke [i We]tle var vi flere Dannemænds Overværelse og gjorde

en endelig Kontrakt og Forligelse mellem Præster og vicarii paa den ene og beskedne Mænd »borigmester«, Raad og Menighed paa den anden Side i saa Maade, at forskrevne Præster skal hver aarlig udgive om Martini Dag 1 Mk. danske Penge til Byen for alle kongelige »tønge«, som dem hver med Rette tilfalde kan af det Ejendom, som de med forskrevne Menighed havde købtge til deres Residenser og Gaarde, som er i Gamelmarck, Nørmaie, Greeseng, Flegmade, Løget Mark, Hestehaffue, undtagen denne efterskrevne Tynge, som er Koppenge, Tyrepengge og skellig Bys »holemgiorde« [?], som dem og Menigheden kan være til, og dermed skal forskrevne Præster i Vette være kvit for alle ydermere kongelige »tønge«, som nu er eller komme skal. Vore Indsegl. Datum et actum anno, die et

Perg. [med 3 Segl]. Vejle Bys ell. Vejle Kirkes Arkiv (RA. Vejle Bys Arkiv). [12455]

Jan. 27? Jens Laurensß Ærkedegn i Roskilde. Boo Kelle-smed paa den ene og Hr. Hans Jepsß og Niels Jepsß paa den anden Side var i Rette for mig i s. Mikels Kirke i Slawelsæ om Trætte paa en Gaard liggende paa Stenstwgadhe ibid. Da fandt jeg med »burmersthers«, Fogeds og Raads Nærværelse saa af Rette, at Gaarden skulde blive til s. Anne Kapel i s. Mikels Kirke, som Boo havde Brev paa, at han havde lovbudet og skødet efter Loven, og ej Hr. H. J. og N. J. ingen Brev havde herimod. Datum Slaulosie fer. quinque [!] infra Agne... meo sub signeto.

Papir med 1 Segl paatrykt forneden: Utydeligt. Slagelse Mikkels Kirkes Arkiv; a senere utvivlsomt til Knud Ruds Arkiv^a (RA. Slagelse Mikkels Kirkes Arkiv). [12456]

a—a) Jfr. *Vedel Simonsen, Ruderne I. 123.*

Jan. 28. Andord Morthenssøn Borger i Salsborch sælger Beint Swenssøn Borger i Halmstede en Gaard i Halmstede.

Perg. med 4 Segl: 1. Bomærke i Skjold; 2-4. Forsiderne mangler. Senere til Halmstad Bys Arkiv (i Halmstad, Perg. Nr. 60). Udtog: *Hist. tidskr. f. Skåneland I. 173* (læs: Giffwith innen for^{ne} Halmstede fredagind). [12457]

Febr. 1. Jes Tamßøn i Opsneom Herredsfoged i Skatz H., Søffrin Jenßøn Slotsfoged til Riberhuß, Nis Olluffßøn til Hastrup V., Jens Maltißøn i Gesing og Berthel Nielßøn [i?] Bilttofft. Tirsd. før Frue Dag purificat. paa Skatz H.s Ting »bedis« velbyrdige Md. Mester Claus Gortze Kannik i Ribe et Tingsvidne af 8

Dannemænd, som var: Bertel Nielbøn, Anders Pederbøn, Thames Backenbøn, Per Hanbøn, Las Perbøn, Bendit Ebbøn, Jul Jenbøn og Per Lund; hvilke vidnede, de hørte og saa' paa forskrevne Ting, at 2 beskedne Dannemænd Thamis Nielbøn i Raffnsberg og Merten Tordbøn i Guldagger, som var forskrevne Mester Claus Lovhøringe, vidnede, de hos var den Tirsdag tilforn til Jep Mathbøns i Brøndum, hørte og saa', at Mester Claus gjorde sin Lovhævd med »viddermenß« (!) og Kirkens Mænd, som han var lovlig tilfunden paa Tinge, paa dette Gods: en Gaard i Arndrup, som Nis Blexen paa boede, med et øde Byggested sstds., kaldes Pughuset, med tredie Del over al Arndrup Mark; en Gaard i Skast, Maths Suenbøn i boer, med hel Otting Jord over alle Skast og Brixbøl Mark; en Gaard i Brixbøl, Terckel Mathbøn i boer, med en hel Otting Jord over alle Skast og Brixbøl Mark med en Eng i Hygom Enge, kaldes Tynbøl, er afstenet, og kendtes han ingen Mand Del i de Tofter i Brixbøl andre end Skast Præstegaard og Puggaard i Ribe; en Gaard i Brøndum, Jep Mathbøn i boer, med et øde Byggested næst østen ved Brøndum Dam, som er rette Byggested til forskrevne Gaard, dertil 3 Otting Jord over alle Brøndum Mark; en Gaard i Astrup, Laffue Strangebøn i boer; en Gaard i Fordum, Jes Perbøn i boer, med $\frac{1}{2}$ Otting Jord over alle Fordum Mark; en Gaard i Tabøl, Jes Ibbøn i boer; et Bol i Grimstrup, Maye i boer; en Gaard i Hierting, Owens Winters i boer, med fjerde Del over alle Hierting og Tabøl Mark med 4 Enge i Seding Mark, er afstenet, en Toft paa Tabøl Mark, kaldes Piletofft; et Bol i Gulagger, Per Nielbøn i boer, med 3 Agre, ligger til samme Bol, med en Ager østen Fosterhøy; et Bol i Rørkier, som Søffrin Pouelbøn i boer; et øde Byggested »vd« Tofftnis Mark, kaldes Bosbøl, med en Aalegaard, Ager og Eng, dertil hører; og kendtes han ingen at have Del i forskrevne Gods andre end Gud, Kapitel i Ribe og Puggaard sstds. Hvilken Lovhævd de funde ved fuld Magt, saa længe den »ryggis« for uvildige Biskop og »bymend«. Med vore Indsegl hængende for dette Brev. Skrevet osv.

[A. Orig. Ribe Puggaards, senere Ribe Hospitals Arkiv.] Aa. Afskr. fra c. 1595-96 (med Overskrift af Biskop Peder Hegelund: »Laugheffd paa Puggaards gods udi Skatz herrit, saa oc en part nu lectoris Ripensis«): NLA. Ribe Hospitals Forstanders Arkiv, Kopibog 1298-1697 S. 99. — Afskrifter »efter Copiebogen«, attesterede af Morten Henrichß Ewendorph: Aaa. R\ Danske Kanc. 1699-1771, Efterretn. om Hospita-lerne i Danm. i Henh. til Miss. 1701 1. Aug., Ribe Stift; Aab. NLA. Ribe Bispearkiv, Pk. Ribe Hospital 1513-1745. — Aac. Afskr. efter Aa, atte-

steret 1754 af Johannes Hiort: RA. Danske Kanc. 1699-1771, Kopier af Fundatser indsendte i Henh. til Reskr. 1753 2. Nov., Ribe Hospital S. 55.

[12458

Febr. 2. Jeg Oluff Smed Borger i Roskilde gør vitteligt at have købt og annammet af ærlige og velbyrdige Jomfruer Søster Birgitta Oxesdatter Priorissa og Konvent i s. Agnetes Kloster i Roskilde al den Gaards Bygning, som dem tilhører efter deres Brevs Lydelse, som Kloster har derpaa, som Jens Hemingsß og Jens Olß Smed fordum i boede og jeg nu i boer, paa Klosters Jord liggende næst vesten op til s. Michaelis Kirkegaard. Og kendes de dem i deres Brev, jeg har af dem, at have fanget god Betaling derfor i Penge og i mit Arbejde efter deres Nøje; med saadanne Forord, at jeg skal hvert Aar give Priorissen 3 Skill. Grot til Michaelis Dag og 3 Skill. Grot til Paasken til Leje og Jordskyld af Jorden, som efter Sædvane af har ganget til denne Tid. Beseglet af beskedne Mænd Hans Morthensß Borgemester i Roskilde og Lagæ Kellesmed² sstds.; thi jeg ej selv Indsegl har. Givet i Roskilde og skrevet Vor Frue Dag Kyndelmisse.

Perg. med [2] Segl: 2. Bomærke (s *lave ienf*). Roskilde Agnete Kl. Arkiv (RA.). LDipl. [12459

— »Peder Staffensens Skiøde paa en hands Gaard og Grund i Helsingør beliggende sønden næst Steengaaen og norden næst Strandgaden, som David Thomæsen St. Olai Kierckes Værg af hannem kiøbt haver paa sanctorum Andreae et Niniani Alteris Vegne, dateret Helsingør 1513 Onsdagen næst for Flæskesøndagen.«

[Orig. Helsingør Olai Kirkes Arkiv.] Udtog med Haand fra 18. Aarh.: SLA. Helsingør Hospitals Arkiv, Kopibog for »Gamle Fundatzer og Breve« 1536-1731 S. 217. — Det samme Udtog, ligeledes med Haand fra 18. Aarh.: SLA. Sjællands Stiftsøvrigheds Arkiv, Kopier af de fornemste Fundatser Helsingørs Hospital vedkommende Bl. 73 a. [12460

Febr. 3. Byrge Ærkebiskop i Lund. Efterdi vi har nu forfaret, at al Rettighed, Landgilde, Skat, ind og ud at sætte og Sagefald uden Fredkøb og 40 Mk. Sagefald plejer altid af »erilde« at være hos Sognepræsten i Færilde af disse Gaarde og Fæster: en Gaard og en Fæste i Bierløff og en Gaard og 2 Fæster i Roleff i Færilde S., som ligger til forskrevne Præstebord, og Fredkøb og 40 Mk. Sager af dem, boet har i samme Gaarde og Fæster, har altid været hos Ærkebisper i Lund, da under vi, at samme Gaarde og Fæster skal til evig Tid blive »wbeuared« af Ærkebisper i Lund og vore Embedsmænd og af alle andre hos Sognepræsten til Færilde Kirke uden Fredkøb og

40 Mk. Sager, hvilke vi »beuare« os og vore Efterkommere Ærkebisper at beholde skulle. Og de Bønder, som paa forskrevne Gaarde og »bolige« eller Fæster boende vorder, skal hver give til vort Slot Aahuß 1 Td. Havre aarligen for Forsvaret og blive saa aldeles fri til Præsten i Færilde. Thi forbyder vi alle vore Fogeder og Embedsmænd, »degen«, Official, Fodermarsk og alle andre, aandelig og verdslig, forskrevne Præster og Tjenere i forskrevne Gaarde og Fæster imod dette vort Brev uforrette under den hellige Kirkes Dom og Band. Sig. nostrum inferius est impressum. Datum in villa Færilde in crast. purificat. Mariæ.

[Perg.^a Lunde Ærkebispes Arkiv; *ÆA. IV. 317*; anført Specifikation, Acta privata Nr. 646 og SvRA. E 102 a, Sextern 12, Nr. 78.] Afskr. fra c. 1600: Ny kgl. Saml. 4to 1128 S. 31. [12461

a) Saaledes *ÆA. IV. 317*.

Febr. 4. *Reg. 5541*. Perg. med Notarmærke og 1 Segl: G. 320 = Dxlv 6. ^aRoskilde Kapitels Arkiv^a (AM. XXIX. 23). *P. E. Müller, Vita Lagonis Urne I. 5*; *Knudsen, Joachim Rønnow S. 154*. [12462

a-a) Saaledes Bartholin F VI 94 (jfr. 39).

Febr. 5. Wy Frederich erffgename tho Norwegen, hertoch hebben dem duchtigen unsem leuen getruwen Harmen Hoyer umme syner velfoldigen getruwen denste willen, so he unns lange tydt her gedhan hefft unnd noch dhon schall, densuluigen unnd Catharinen unser dochter sine husfruwen und ehren eruen van ehrer beider lyue gebaren gegeuen unnd vorlhenett unse huß unnd hoffte binnen Husum, welcke wandages Melchior Kikebusch unnd darnha Hans Mißener bewahnett hebbenn. Dartho hebben wy Harmen Hoyer unnd Catharinen gegunnett, datt se unnd ehre eruen van se beiden gebarenn inn sulchem huse alle frembde gedrencke, ingebrowene bere veill hebben unnd bi vaten, tunnen edder kannen tollen unnd accise fry vorkopen mogen. Harmen unnd Catharina unnd ehrer beider liuesaruen scholen ock van obgenantem huse, so verne se deß egener persone bewahren, nhenerleye wyse schatt, wacht edder ander plichte tho geuende verbunden synn. Wy hebben ock Harmen Hoyer unnd siner husfruwen unnd erer beider lyueseruen gegeuen 20 demett landes Speck geheten im nyen koge bi Hatstede gelegen, welcker landt aller tynse unnd dyckfry iß, unnd datt allermathen wy datt ingehatt hebben. Item hebben wy Harmen unnd Catharinen thogelathen, datt se de tydt ehres leuendes udt unsem holte inn Ostensfeldinger veltmarcke belegen,

Lyndehouett genant, wyndtbroke unnd ander furholtt tho bedarff ehres huses unnd nicht verder schouwenn unnd forenn mogen; doch fruchtbare unnd mastholtt schollen se unuorhouwen lathen. Gunnen ehnen datt alles, wo bauenn steitt, doch also effte Harmen unnd Catharina ahne liueseruen vann ehnen beiden gebaren mitt dode affghan wurden, allßdan schall datt alles hirtbauen geschreuen wedderumme ann unnsß gefallen synn, unnd wen alsden Harmen ann gedachtem huse ettwes marckliches verbuwett hadde, datsulue schulde synen eruen, effte he de nha affganck Catharinen by einer andern husfruwen auerkamen hadde, vann unnsß betalett werden. Unnd dewile wy Harmen Hoyer unnd siner husfruwen inn unse bescharminge entfangen, so gebede wy allen se ann sulche unnsere vorschriuinge tho uerhinderende[!], sunder dersuluen genethenn lathenn by v[or-]m]idinge unnsere ungnade unnd schw[eren] straffen. Wy hebbe unnsere [se]cret heten hengen ann du[ssen] breff. Gegeuen tho Kyle am dage Agathæ.

[Orig. Herman Hoyers Arkiv.] Afskr. fra 16. Aarh.: Statsark. i Kiel, Acta A XX Nr. 3304. [12463]

Febr. 6. Kongen tilskriver Eske Bille og Anders Hemingsß om Skibshyngningen m. m.

Papir med utydelige Rester af 1 brevlukkende Segl: Formentlig K. 88. Esge Billes Arkiv (I Aa; RA.). *Missiver I. 278.* [12464]

Febr. 7. *Reg. *9872.* Perg. med [5] Segl: 1, 5. Bomærker. Helsingør Olai Kirkes Arkiv (SLA. Helsingør Bys Breve Fasc. I 1450-1551, Pergamenter). *Aarsberetn. fra Geheimearch. IV, Till. S. 8.* [12465]

Febr. 9. Karine Peerssdather¹, Claus Strangeßns Efterleverske. Med mine Børns »lawge werges« Samtykke sælger og skøder jeg til Hr. Hans Konge 3¹/₂ Ørtug Korn, som mig og mine Børn er tilfalden i Gods efter min Husbonde, og hans Broder Ebbe Strangeß købte af Axell Lauresß, som liggende er i Skærne S. og Bøllinge S., hvilket Gods velbyrdig Md. Eyler Bryske fik til Vederlag af min naadige Herre for andet Gods, hans Naade fik af Eyler til Kallundeborg. Sammeledes kendes jeg mig derfor at have opbaaret Guld, Penge og fuldt Værd efter min Nøje. Afvindes forskrevne 3¹/₂ Ørtug Korn hans Naade, bepligter jeg mig at vederlægge saa megen Skyld i godt Jordegods inden 6 Uger der næst efter. Medb. af ærlige og velbyrdige Mænd Swænd Perßn² mine Børns »lawge« Væрге, Niels Cle-

mintß³ og Hinrick Stampe. Givet og skrevet i Wiiberg Aske-
onsdag.

Perg. med [4] Segl: 1. Axi 13 (Væbner); 2. Axi 14 (Væbner); 3.
Dxxvii 4. Kongens Arkiv (RA. C 6, Adkomstbr. Landgods Nørrejyll.).
LDipl. [12466]

Febr. 11. Crestiern Nielssen Digsmed Præst gør vitterligt, at han
har annammet Kapellandømmet til Wiborg Kapitels Kirker Byrwm og
Vestherøo paa Læssø mod en aarlig Afgift af 1 Td. Smør.

Papir med utydelige Rester af 1 Segl paatrykt forneden. Viborg
Kapitels Arkiv (NLA. Viborg Bispearkiv, Læsø VI. 13 a). *Dipl. Viberg.*
S. 133. [12467]

Febr. 15. An den rath von Rendesburgk. Ersamen l[ieben
bsonn]dernn. Ewer schribenn, wo unßer amptman zcu Gottorff
..... die sandtmane im Westerkruge solle an-
geholden des heyligen geistes mit euch und
der unßern gudern zcu wir seins langen in-
haldes horen leßenn zcu wissenn, das unßer
amptman zcu Gottorff heiligenn geistes gu-
dern wormitte zcu na zcu sein keynen beuelh hat,
thunt uns doran auch gar keyn und wenn wir vorstendiget,
woran daß euch ader des heyligen gey[stes] zug. . . . , wolden
wir yn der gebure sich des fordermer zcu enthalden gerne
weißen; so er ader anders nicht denn, als vil recht iß, gen
euch ader des heyligen geistes gudern gebruchette und vorneme,
hettet ir yn desselben unbillich zcu beclagen, wenn wir im
sulches buolen und gemacht geben haben, und ßo ir daruber
unßerm heren bruder wes clagen willet, müssen wir gescheen
lassen. Das wir euch in antwort nicht wolden bergen, denn
euch in gnaden sin wir gneigtt. Datum 3a post invocavit.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 169 a. [12468]

Febr. 16. Hanss Konge. Onsd. efter Valentini Dag for os
paa vort Retterting paa vort Slot Olborgh i vor Søns Hr. Cri-
stierns Nærværelse, nærværende Biskop Erich Koss af Viborgh,
Hr. Niels Høgh R., Peder Lycke og Niels Clemendß vore Mænd
og Raad, var en vor Bonde Michell og havde hid stævnet med
vor egen Stævning Hr. Prebiørn Podbusk R. vor Mand og Raad
om et øde Byggested, kaldes Raffnslycke, som han sagde at
skulle være Bondegods. Da frembar Hr. Prebiørn et Brev, lyd-
ende, at Mauritz Nielß har »indwort« samme Gaard med sin
Lovhævd; om hvilken Sag de gav dem i Rette for os. Derpaa
sagde vi saa for Rette, at Mauritz Nielß Arvinger bør forskrevne

Byggested at beholde, saa længe forskrevne Lovhævd er ved Magt. Datum ut supra nostro ad causas sub sig., teste Georgio Marswin justiciario nostro.

Papir med utydelige Rester af 1 Segl paatrykt Bagsiden. Predbjørn Podebusks Arkiv (RA.) [12469]

Febr. 18. Jeg Jens Niels^ß¹ i Rotzgord giver velbyrdig Svend Hinrick Gøyæ en Bonde, som hedder Yffwer, som boer i Rengæ, hvilken Bonde Abbeden af Ringstedæ gav mig, og mange Danne-mænd overværende var. Thi er jeg H. G.s fulde Hjemmel til at annamme Bonden og være efter Hinricks Villie, hvor han ham have vil. Mit Indsegl. Givet id Tamperfredag i Faste.

Papir med 1 Segl paatrykt forneden: I Sigilfeltet en Armbørst(?). Henrik Gøyes Arkiv; 1783 af Biskop L. Harboe foræret til Gehejme-arkivet (F; RA.) [12470]

Febr. 19. Hans Perlinstycker gentager sin Anmodning til Fru Anna Krumedychs om at betale, hvad hun skylder ham paa sin Søsters Vegne.

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Henrik Krummediges Arkiv (B 2; RA.). *Missiver II. 376.* [12471]

Dag?^a »En vor kyere herre faderbroders konninghe Hannßis loglige yhukomelse laaßebreff wnder datum mdxiii, lydende, att for^{ne} her Niels Høg riider hagde logligenn forfueldtt tiill laas for^{ne} Herßome-gaardt met mere godts uthi Rinnds herritt och Galten heritt, som handt hagde kiøbt aff Sty Vesteni, och therfore wore then saag saatt euinndelig tyelfse paa.«

[Orig. Niels Høgs Arkiv.] Udtog anført i Rettertingsdom 1552 Maj 2 (Mand. efter Sønd. misericordia dni.) mellem Mogenss Jostsß til Lund-gaardt og Mouritzs Jostesß til Egeberg paa den ene Side og Jenns Rotfeldt til Bradskoff m. fl. paa den anden; Brevet fremlægges af de sidste. RA. Herredagsdombog 1549-57 Bl. 89 a. [12472]

^a) Af Breve af Aar 1513 med »Dag?« eller uden Dag er kun medtagne saadanne, om hvilke der er positiv Grund til at antage, at de er udstedte før Kong Hans's Død. Det samme gælder de nedfr. under Registraturer anførte Breve.

Uden Dag. Ad Hamburgensßes. Ersamen lieben getruen. Es habenn uns unnßer auch liebenn getruen jungest von prelaten, rethen, mannen und steden dießer furstenthume Sleswig und Holsten an euch geschickett berichtett, wo sie die irrungen und gebrechen, ßo sich zzwischen euch und den von Hußem, auch andern unßern untertanen irer abgehendettett guder halben ein zzeit enthalden, uff unser beclagen und erer dorinnschlagen und gutlich handeln an euch hetten gelangen lassen und dieselben gebrechen erstlich auff einen gutlichen ader, ßo der entstunde,

rechtlichen und entlichen außtragk laudt eines compromiß, das sie denn uns do anzceigetten, bearbeit und beredett, mitt fleisigem anruffen, die weil das alles bis auff unser beliben gegründet, wir sulchen anlas und compromiß auch ey[n]rymen und annehmen wolden. Sindt demmal wir denn zcuuor bmelten prelatenn, reden, mannen und steden umb irer bith willen wißlichs handels in der sachen vorgunnet, haben wir sulchen auffgerichten weck zcu außtragk der gebrechen in allen puncten dorinne bestimdt, wie wol dieselben uns und den unßer schadelick, angenommen und wollen euch dorauß zcu gerumer zeit dagk und malstet der zcusamenkunfft beramen, auch zcuuor unser beschedigttten namen und anzcal irer abgehendetten guder nach lude der vorantwortschrift uberßenden. Geben.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 161 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1513 Jan. 5 og 1513 Jan. 18). [12473]

Uden Dag. Reg. *9936. Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 162 a. (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1513 Jan. 18 og 1513 Jan. 19). *Zeitschr. f. Schlesw.-Holst.-Lauenburg. Gesch. III. 235.* [12474]

— Ad Lubicensēs. Wir erfarenν auß vilem gelawbwirdigenn berichtten, das die ewern ader auch etzliche andere in der selbenn namen uns unßer zcolle zwische[n] Gottorff unnd Lubeck vast betriglich wider recht entzcihenn, das wir selbst augenscheinlich in unßernn registtern spurenn, wenn sich der fremde kauffman mit den ewern befleissen ßolle von euch briff außzcubringen, ßo das fremde gut in der ewrn namen und auff ewer schriftt, als gehort es zcu Lubeg zcu huße, durch kompt; doran wir in unßern zollen merglich vorletzt, uns auch lenger domit nicht leyden können, ßonnder, ßo vil die notturff heisset, dergegen gedencken müssen. Dorumb gantzer meinug gutlich begern, ir wollett den ewern der zcuuordacht zcu sein warschauugh thun und alle, die von Gottorff ader Eckelnfurde wes abe hanttiretten ader mit kauffmanschaftt handelitten, es se, wor an es wolle, ire namen do den zcolnern zcu Gottorff, Eckellenfurdt, die wir dar vorordent, anzcusagen und zzeichnen zcu nehmen, unßern andern zcolnern zwischen dar und Lubeck wider zcu uorantwortten; dorzcu das ein itzlicher ewer burger, der sich einicher sulcher vorkerungh auß Denemarck durch die hertzogthum Sleiswigk und Holsten gen Lubeck gebruchen wil,

einen ungeserigetten beschworen briff von euch dem rathe zcu Lubeck habe, inhaldende, das ime aller handel und kauffmanschafft sampt dem gelde, dorumb die selbe war, ßo er vor unser zcolle uber, eygenthumlich binnen Lubeck und anders nergen to huße gehore, auch das nymandes buten Lubeck deyl mitt daran habe, ane geuer, und ab es auch die noth ader vermuthungh erforderenn wurde, das sie sulchen eydt vor alle gefar, ßo under dem handel bedacket sein mochten, unßern zcolnern thun und dießem allen nicht anders denn volge bey ewernn burgern ankerenn, wenn wo das nicht geschee, unnd wir welche als uberfarer dießes unßers vornehmens bfinden, wurden wir die selben in hochste zcu straffen nicht nachlassen. Das wir euch in gnaden gneigt, auch dornach zcu richten habet, nicht wolden vorenthalten; doch des ewer schleunige beschribenne antwort, dornach zcu richten haben.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 163 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1513 Jan. 24 og 1513 Jan. 23). [12475]

Uden Dag. »Wir Fridrich erbname zcu Norwegen etc.« fugen den duchtigenn unßern leuen getruen Claus Breiden zcu Schinckel, Hans Pogwisch zcu Doberstorff unnd Wolffe von Aneult zcur Nor wissen, das sich unßer liebe bßondere Anna, Marquart Schuldorffs unsers burgers bynnen Kil wittwe, beclagett hat mit anzeigungh eines ungeserichten besigelten briues, dorinne ir mit samender handt gen iren vorstorben manne vor 300 mr. hawbstuls und 18 mr. renthe vor Gotzick von Aneult zcur Haselburg gelobet und, als in einem rechten pfennigbriue gewonlich, burge wurden seidt; und wie wol si nach vormoge des briues hawbstull und renthe von ewch mehr den eins gefordert, auch der wegen eingemanett, doch bis her nicht mehr den vorweißungh, auch keine inhalden, das euch doch als edelleuthe gecimett hette, erlangen mogen; mit demutigem biten sie als eine wittwe und unser gehorsame burgerin zcu handthaben, auch damit sie das ire ermanen moge, ir beystandt zcu thun. So wir denn wittwen und weißen in iren rechtfertigen sachen zcu beschutzen uns schuldig erkennen, beuelen wir euch ernster meynugh, ir wollet euch von dato diß briues in 14 tagen mit Marqua[r]t Schuldorp wittwe umb hawbtsame und renthe vertragen ader, wie ir ingemandt, zcum Kil einriden und, als edelleuthe gecimett, halden; wenn wo sulcher keins geschicht, und

die frawe dorauff sagen ader weiß anslagen wurden, musten wir sie als unser gehorsame burger dorinne, als vil recht iß, schutzen; dorzcu irs doch unßers vormutes nicht werdet rechen lassen. »Geben etc.«

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 164 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1513 Jan. 24 og 1513 Jan. 23). [12476]

Uden Dag. »Wir Fridrich etc.« sein schuldig 280 mr. lubisch, die der gestrenge unnd veste er Otte Rantzow ritter seliger, etwo unßer marschalk, in seinem testament den geistlichen brudren unßers closters zcu Lutkenthundern gegeben und bescheiden hat; geloben, wanner er Otten Rantzow erbenn ader der selben vormunder mit dem bstimpten geistlichen brudern umb den gottesdinst und anders, ßo sie vor sulche sumen geldes und testament thun sollen, vortragen sein, das wir als denn sulche 280 mr. lubisch nach irem beger ane alle vorzcogek bezcalen wollen. »Zcu urkundt«.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 165 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1513 Jan. 24 og 1513 Jan. 23). [12477]

— An Wolff Pogwisch amptman zcu Segeberg, Hennigk Rantzow, Schacke Rantzow. Duchtige liebe getrue. Nach deme gmeyne manschafft auff jungst gehaldem landttage zcum Kil etzliche auß yn an die ko. w. gen Denemarg u. bruder zcu schicken beslossen und dich an dieselb ko. w. zcu reißen mitte ernanth, unnd wir nu etzlicher furgefallen sachenn halben uff sondag reminiscere gen abende bynnen unßerm blecke Hußem zcu erschynnen willens sein, dohin auch unßer rede semptlich vorschriben, dorneben wir dich und die andern, ßo zcu der reiße nach De[n]margken ernanth, zcu gebrauchen gedencken, begern doromme ernster meynugh, dw willest uff sondag reminiscere uff den abendt gwißlich bey uns bynnen Hußem erscheynen und dorzcu geschickett sein von dar auß nach dem konige, wie denn vorlassen, zcu reißen und sulchs nicht abslagen. Doran thust dw unßer zcuuorlassige meynug; in gnaden alle wege widerumb zcu erkennen. Datum.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 166 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1513 Jan. 23 og 1513 Febr. 15). [12478]

— An die rede. Duchtige liebe getrue. Sich enthalden etzliche irrigen partheyen in unßern landen Eyderstede und

Strande, die wir zcu entscheyden und entlich zcu uortragen uff sondag reminiscere gen dem abende und mondag dornach ^azcu- uor her[?]^a irrer gebrechen vor uns bynnen Hußem vorschriben haben. Begern dorumb an dich ernster meynugh, dw am bestimpten sondage auff den abendt bey uns bynnen Hußem erschynnen wyllest volgendes die gbrechen der partheyen zcu uorhoren und mit rechte zcu entscheyden, auch in andern sachen, ßo uns vorgefallen, redtig seyn und in keynem wegk außbleiben. Doran geschicht unßer zcuorlassige meynugh; in gnaden alle zceit zcu erkennen. Datum.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 166 a (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1513 Jan. 23 og 1513 Febr. 15). [12479

a—a) Fejlskrift for: zcu uorhor?

Uden Dag. »Her Niels Brocks til Heckeberg Fulmagt til sin Foged at give Skiøde paa Brastrup Mark til Graabrødre Closter, som Her Vindelboe og Frue Elline tilforn havde givet til bemælte Closter. 1513.«

[Orig. Randers Franciskanerkl., senere Randers Bys Arkiv.] Udtog af Søren Abildgaard »af Randers Raadstuearchiv«: Nationalmuseet, Abildgaards Dagbøger Hæfte 4 S. 118. Aaret er urigtigt og skal mulig være 1413 (jfr. *Danm. Ad. Aarb. VI. 100*); det er i ethvert Fald før 1450 (Abildgaard nævner højere oppe paa Siden: »Frue Else Vindelboe af Støffuering hendis Stadfestelse paa Brastrup Mark, som hendis Husbonde Hr. Niels Brok havde givet Skiøde paa til Graabrødre Closter. Anno mcdxxxviii«).

— Skøde af Kong Hans til Gert Kældersvend.

Udtog: *Hoffmeyer, Blade af Aarhus Bys Hist. I. Del 2. Halvbind S. 305.* Se Udaterede Breve.

Registraturer:^a Lunde Ærkebisp: se 12461. — Viborg Bisp: *ÆA. II. 311* (Jan. 8), 298 (Febr. 13-19?). — Aalborg Frue Kl.: *ÆA. III. 27*. — Knud Rud: se 12443. — *Adel. Brevkister*: se 12443.

a) Om de medtagne Breve jfr. ovfr. under 12472.

UDATEREDE BREVE.

I.
BREVE
AF DANSKE KONGER
OG SØNDERJYDSKE HERTUGER
(MED HUSTRUER).

Kong Christiern I.

En Del Breve udstedte af Christiern I og adskillig flere udstedte af Kong Hans anføres i Kancelliregistranterne vedkommende Frederik I.s og Christian III.s Regeringstid og er derefter gengivne i de trykte Ud-gaver af *Kong Frederik den Førstes danske Registranter* og af *Danske Kancelliregistranter 1535-1550*. For saa vidt Brevenes Aar er angivet i Registranterne, er de indordnede ovenfor i den kronologiske Række-følge. For det langt større Antal, for hvilket intet Aar angives (og som jævnlig omtales meget summarisk), er for Christiern I.s Vedkommende enkelte anførte umiddelbart her nedenfor (heraf med Nummer dog kun 12480); men i øvrigt henvises til Gengivelsen i Ud-gaverne af Registranterne, hvor de kan findes ved Hjælp af de i Ud-gavernes Registre under de 2 Kongers Navne meddelte Sidetal. Breve af Christiern I omtales paa samme Maade (uden Angivelse af Datum) i *Kancelliets Brevbøger 1556-1560 S. 196, 1561-1565 S. 38, 246*.

[1448—64.] Privilegium af Kong Christian for Hr. Olluf Axelsen paa Vrag, som kommer ind neden for Østemarck.

[A. Orig. Vallø Godsarkiv. — Aa. Udtog anført i Stadfæstelse 1542 Juli 10 af Kongen, givet Hr. Olluf Rosenkrands.] Aaa. Kopi fra 2. Halvdel af 16. Aarh. efter Aa: RA. Reg. o. a. L. 4 Bl. 182 a. Udførligt Udtog herefter: *Danske Kancellireg. 1535-1550 S. 241*. — Udtog fra c. 1600: RA. Reg. o. a. L. 1 Bl. 22 b, 26 a. — Oluf Axelssøn Thott døde 1464. [12480

Privilegium af Kong Christian for Horsens By paa Lovgby Mark.

Nævnt i Brev af Christian III 1542 Juni 18: *Danske Kancelliregistr. 1535-1550 S. 233* (efter RA. Reg. o. a. L. 4 Bl. 364 b (og RA. Reg. o. a. L. 1 Bl. 103 a)). Det kunde synes tvivlsomt, om den nævnte Kong Christian er Christiern I eller II; men det viser sig, at det ikke er nogen af dem, idet det originale Brev af 1542 Juni 18 (i RA. Horsens Bys Arkiv) i Modsætning til Registranterne (der er skrevne i Frederik II.s og Christian IV.s Tid) slet ikke har Kong Christian, men i Stedet derfor Kong Cristoffer.

Brev af Kong Christiern om Duebrøer Hospital i Roskilde.

Udtog: RA. Reg. o. a. L. 5 Bl. 172 b (herefter: *Danske Kancellireg. 1535-1550 S. 370*) og 6 Bl. 93 b (herefter: *Rørdam, Monum. I. 490*). Er 4153.

[1460—74.] Vi Christian Danmarckis, Suergis, Norgis, Wendis og Gotis Konge, Hertug i Sleßwig, Greve i Holsten, Stormarn, Oldenborgh og Delmenhorst under Simen Tommeßen i Møballe, hans Hustru og deres Børn og »affkomme« al Simen Tommeßens Bondegods, som han nu i Værge har, at nyde for den samme aarlige Skyld, som der nu afgang, som er $1\frac{1}{2}$ »bedegalt« og $1\frac{1}{2}$ Td. Smør, og ej at forhøjes efter denne Dag, medens dermed aldeles fri at være baade for »inding, gierning«, Dagsarbejde og al anden Tyngge og Afgift, som der plejer af at gange. Item under vi Simen Tommeßen og (hans^a) Børn fri at være for Sandemændstog og Ranstog, som plejer at gøres af forskrevne Gods.

[A. ^bVelforseglet Pergamentsbrev, ^b — Aa. Optaget i Stadfæstelse 1609 Jan. 7 af Kongen, givet Anna Offuisdatter i Møballe.] Aaa. Afskr. [efter Koncept til Aa]: RA. Jydske Reg. 6, 412 a. — Aab. Afskr., formentlig fra c. 1650, efter Originalen af Aa: RA. Topogr. Saml. Papir, Vor H., Katstrup S., Møballe. — Aac. Aa er optaget i Stadfæstelse 1654 Juli 22 af Kongen, givet Jørgen Eskesen i Møballe. Brevet af 1654 udelader, hvor det er indført i RA. Jydske Reg. 12 Bl. 311 b, Ordlyden af Christian IV.s og Christiern I.s Breve; en Afskr. fra 1691 af Frederik III.s Brev i dets fuldstændige Skikkelse findes derimod i RA. Rtk. C. A. a. VI. 3, Div. Korrespondance, Dokum. og Akter Ryttergodset vedk. 1680-1774, IX. 3 Nr. 20 S. 71. [12481

a) Saaledes Aab og Aac; mangler i Aaa. b-b) Saaledes Aaa, Aab og Aac.

[1460—70.] Kong Christiern paalægger »Niels« at overlevere Hr. Eggert Frille alt det af dennes Gods, som Niels har i Værge.

Koncept paa Papir. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Chr. I og Hans, Koncepter til aabne Breve og Missiver). *Missiver I. 279.* [12482

28 udaterede Breve, sagtens alle udstedte af Christiern I, de allerfleste paa mindre Len Øst for Sundet.

[Origg.] Udtog (sagtens efter indkaldte Breve) anførte i RA. Kallundborgske Registr. S. 205-10. *ÆA. I. 82-86* (S. 82: 5 udaterede Breve, S. 83: 7, S. 84: 6, S. 85: 6 (men af disse er Brevet L. 6 af Aar 1470, se *Hist. tidskr. f. Skåneland II. 261*, jfr. *nærværende Værk II. 228*), S. 86: 4). — Da man vel maa gaa ud fra, at de Personer, om hvilke Fortegnelsen siger: »haffuer«, levede, da Fortegnelsen affattedes, kan den senest være fra 1487, da Hr. Axel Brahe (S. 86) døde (*Danm. Ad. Aarb. V. 99*); og i Virkeligheden skulde den antages at være affattet endnu noget tidligere, da Udtrykket »myn herre«, som forekommer 3 Gange paa S. 85, naturligst maa opfattes som gældende Christiern I. Den Haand, hvormed Fortegnelsen er skreven, gør dog et noget yngre Indtryk (tidligst fra c. 1500?). [12483-12509

3 Pantebreve af Kong Cristiern til Hr. Pæther Houenskyldh paa Haghenskow og Boghe H.

[Orig.] Udtog fra 15. Aarh. uden Angivelse af Brevenes Datum: Kvarthblad Bl. 1 a, 1 a, 1 a og Kvarthæfte Bl. 1 a, 1 a, 1 a. Kongens Arkiv (RA. Reg. 108 A, Lensvæsenet før Aar 1513). *Danske Mag. 5. R. II. 120 L. 5, 8, 12, S. 122 L. 8, 10, 11.* [12510-12]

En Række kongelige Pantebreve (enkelte mulig før 1450 og mulig ikke udstedte af Christiern I) til Hr. Clawus Ronnow (7 Breve), Hr. Johan Rantzow, Hr. Johan Biørnssen, Hr. Johan Hwitkopp, Clawus Brytske og Hr. Iwen Brytzkes Arvinger, Fru Margereta Hr. Johan Fickessens Hustru, Biskop Maghens (3 Breve), Cristiern Vrne, (Vor Frue Kirke i Nyborgh^a) og Ebbe Anderssen.

[Orig.] Udtog fra 15. Aarh. uden Angivelse af Brevenes Datum: Kvarthæfte Bl. 1 b-3 b. Kongens Arkiv (RA. Reg. 108 A, Lensvæsenet før Aar 1513). *Danske Mag. 5. R. II. 122-26.* [12513-29]

a) Om dette Brev se 3207.

›Ett høgheborn førstes kon. Christiarn then førstes obne besegelt breff, huilchett som formelder, att Andres Loffuenkiar, for^{nē} Chresten Glob's faderbroder, hafde indwardth mett laughøgudt Østergaar y Estrup mett all siin retthughet.‹

[Orig. Anders Lounkærs Arkiv.] Udtog anført i Rettertingsdom (1537) Maj 4 (fer. 6. post cantate) mellem Chresten Glob og Kapitel i Wiiborgh; den første fremlægger nærværende Brev; det sidste fremlægger 2 udaterede Breve, hvoraf det ene er et Stadfæstelsesbrev af Kong Hans. RA. Herredagsdombog 1537 ff. (Nr. 1) Bl. 56 b. [12530]

4 Breve (hvoriblandt et Kongebrev) vedrørende Fiendlegrønne og Hr. Per Høgs og Hr. Niels Høgs Ret dertil (det første af de 4 Breve, Sandemændsbrevet, er identisk med 2585).

[Orig. Peder Høgs og Niels Høgs Arkiv.] Udtog anførte i Rettertingsdom (1539) Juni 19 (5. fer. post Botulphi). RA. Herredagsdombog 1537-43 (Nr. 2-3) Bl. 45 b. *Rosenvinge, Domme II. 106 L. 9, 14, 15, 18* (det sidste Brev maa dog antages at være af c. 1517; og den *sslds. L. 4* nævnte ›Vidisse‹ er af 1424 Nov. 15). [12531-33]

›Høgborne fyrste fuordum k. Cristiern^a havde unth oc giffuet for^{nē} Per Nielß i Kullerup frihet, ßom hans frihetsbreff therom indeholder.‹

[Orig.] Udtog anført i Rettertingsdom (1541) Nov. 2 (4. fer. post omnium sanctorum) mellem Claus Pouelß Borger i Suinborg og Diens Anderß i Reßwinninge; Brevet fremlægges af den første. RA. Herredagsdombog 1541-43 Bl. 2 a. [12534]

a) Maa være Christiern I, da den straks herefter nævnte Per Nielß ifølge Rettertingsdommen levede 1446.

›Sziiden bleff thet^a forbrutt under kronenn, och koning Kresten siden havde igjen giiffuit Inuold Jensß faderfader Tyge Jensß alt hans naades rettiighet [i] samme Kragelundt gaardt for verdige fader biscop Jens aff Aarß hans bøn skyld, huilcket breff handt^b och uti rette lagde, och vor udgiiffuit under datum mcdxlviii.‹

[Orig. Tyge Jenssøn Seefelds Arkiv.] Udtog se 7787. RA. Herredagsdombog 1549-57 Bl. 154 b. — Aaret er urigtigt og efter al Sandsynlighed efter 1450. Jens Iverssøn (Lange) blev først Biskop af Aarhus 1449; og Tyge Jenssøn (Seefeld) lever i det mindste 1510, og hans Fader 1471 (*Danm. Ad. Aarb. XXXI. 452 f.*) [12535]

a) ∴: Kragelundtgaardt. b) ∴: Jenuoldt Jenøen til Visbore.

»Ett hogborne fyrstes konng Christiann thenn fyrste hanns breff wnder dattum mcdxl[!], lydennde, att hanndt for troskaff och willge thienniste hagde wnnt och giiffuitt Hanns Boßenn och hanns egte börnn och affkome friihedtt och frelse, som anddere riidere och suenne haffue her wti Danmarck, tiill euigge tiidt mett skioldt och hielm.«

[Orig.] Udtog se 1988. RA. Herredagsdombog 1559-65 Bl. 82 a. [12536]

»Thesligeste berette och her Jørgenn Lycke, att hues breffue Biørn Kaaß i thene sag^a haffuer, er aff konig Chrestian thenn fyrste aff thedt naffnn døde och magteløß dømptt, och therpaa i rette lagde enn wideße wnderschreffne med oß elskelige erlige och welbørdig Axell Juell wor landzdomer i Nørjutlandt medt flere thieris handskreffter, att thii hagde seett och lest same kongelige dom med flere dome wdi thend sag, ephther som same videßer i thennum sielffue ythermere forklarar.«

[A. Orig. — Aa. Vidisse af Axell Juell m. fl.] Aaa. Udtog efter Aa anført i kongelig Dom 1562 Aug. 10 (Mand., som Laurentii Dag paafaldt) mellem Biørnn Kaaß til Starupgaardt og Hr. Jørgenn Lycke til Offuergaardt paa Fru Dorette Jacopsdaather til Worgaardt's Vegne; Vidissen fremlægges af Hr. Jørgenn Lycke. RA. Rigens Dombog 1559-66 S. 174. [12537]

a) ∴: angaaende Del i Kleitrup gaard og Gods, som Axel Ibøenn skulle haffue Biørnn Kaaß och hans høstruis forelderne tillskiffit.«

[1448—61.] »ii pergmentzbreff, thet ene, høgborne fyrste k. Cri-stiern hagde wtgiffuet, som wor et stadfestelsebreff lydende, at hand hagde undt oc stadfest Cri-stiern Nielß i Liudby xii gaarde oc ythe arlig til Skiiffue i tønne smør om sancti Olai dags tiide.

Item thet andit lydende, at Johan Biørnß hagde stadfest forserne høgborne førstes stadfestelsebreff met sith breff oc dømpt thet wedt sin fulde magt.«

[Pergg.] Udtog anførte i Udtog af Stadfæstelse 1542 Marts 25 (die anunciat. Marie) af Kongen (∴: Rigskansleren), givet Jenss Huidh. RA. Rigens Forfølgningbog 1536-43 Bl. 169 b. — Johan Bjørnssøn var 1460, men ikke mere 1461 Lensmand paa Skive (*Trap⁴ VI. 67*). [12538-39]

[1474—81.] Cristiernn koningh *etc.*, hartog to Holsten *etc.* So unse borgermestere, radmanne unde gantze ghemeneheit unser kopstad Sunderborch uns bericht hebben, wodanewisß de vromde uthlandeske kopman myt den ghemenen inwaneren, bunden, buren unde lansten unß landes Alsen ene to schaden kopenschop to water unde lande an unde aff handelen, dardorch unse

armen inwaner unser stad Sunderborch in erer ghewonliker neringe vornichtiget worden, se sodane unse stad in ereme bestedlikeme ghebuwete kume holden unde unse wonlike plichte schir sunder vordarff entrichten konen; worumme ghebeden wii den borgermesteren, raedmannen unde gantzer ghemenheit tome besten in kraft dusß breues, so langhe wii dat wedderropende werden, dat nen fromt uthlendes kopman, he sii uth unsen edder anderen fromden landen edder steden, scholen bii vorlust eres ghudes in unsem lande Alsen myt jemende der inwaner sunder allenen myt den inwaneren unser stad Sunderborch kopslagen efte hanteringe in waren edder anderen dingen hebben, unde de sulue unse inwaner scholen den ghemenen inwaneren dusß unses landes de ware so wol veyl geuen, als men de bynnen Fflensborch tor tid kopen kan, daran[?] se sick ok scholen prisen, se allerley ware tor nottroft dusses lande[s] na ereme vormoge bii sick hebben. Ok scholen se den inwaneren dusses unses landes ere ware nicht unlimpliken aff engen efte drengen, sunder en de na ghewonlikeme kope, als bynnen Fflensborch ghenge is, affkopen, sunder allenen mach men de tonne vreskes soltes 1 lub. ß durer geuen dar tor stede, als de to Fflensborgh gelt. Jodoch mogen de inwaner unß landes Alsen ere ware, wanner en dat ghelustet unde se de na werde in Sunderborch nicht konen vorkopen, suluest uthforen to water efte to lande unde ere beste daran, als des to donde is, prouen sunder jenigen hinder; ok scholen de inwanere unses landes Alsen van neneme fromden kopman vorgripesch op korn efte ware tovoren gelt ne[men]^a to vorfange unser stad Sunderborch. Vorbeden hirumme allen unsen inwaneren unses landes Alsen unde besundergen unseme amptman unser borch Sunderborch tegen dusset unse vorbot to donde, sunder dat so vast, so lange wii dat scriftlik efte muntlich wedderropen, bii der bestempt pene to holdende unde enen isliken ouertreder dusses unses ghebades sunder gnade to straffende bii beholdinge unser hulde unde gnade. »Datum etc.«

Koncept paa Papir (1¹/₄ Side af et Folioark, hvis 2 andre Sider indeholder Klager af Christiern I mod Ditmarskerne). Kongens Arkiv (RA. Gem. Arch. XXI. 8). — M. H. t. Tiden jfr. Kongens Titel. [12540

a) Forlægget: neneme.

[1467—81.] »Konig Kristiern der erste beclagt sich, wie ime her Iuer Axelssen mit seinen freunden trawlos geworden und den sloslawben furheldet.«

[Kopi? Kongens Arkiv.] Udtog anført i Registr. over Gem. Arch. 1533 (RA. Reg. 38, »Udkast« Bl. 67 b) samt i RA. Pkr. til Rigsarkivets Hist., Pk. »Fællesarkivet på Gottorp. I (til 1599)«, Hæftet »Vorzeichnuß etzlicher documenten« etc., Bl. 9 b. — Iver Axelssøn Thotts Opsigelsesbrev er af 1467 (2272). [12541]

»Konig Cristierns des ersten brief, das er muge alle lehne der kronen im stiefft Wyburg wider zw seiner underhaltung zw sich nhemen.« [Orig.? Kongens Arkiv.] Udtog anført i Registr. over Gem. Arch. 1533 (RA. Reg. 38, »Udkast« Bl. 68 b). — Jfr. 303. [12542]

Reg. 4262*. [Orig.] Afskr.: *Registrum Chr. I, ed. Hille S. 73*. [12543]

[Efter 1471.] Cristiernn »etc.« Unse getruwen Gotzick van Aleuelde, Clawes Keye unde Hans Rantzouwen heren Schackenssons, Delleff van Bockwolden, Luder Rumore, Hartich Schinkel, Clawes Ratlow, Clawes van Aleuelde heren Johansß, Clawes van Aleuelde to Segarden, Hennynggh Pogwisch, Wulff Pogwisch Hansson, Henrick van Aleuelde heren Johansß, Diderick Blome unde Henneke Stake hadden vor uns gelauet int jare 71 deme rade van Lubeke vor 16500 mr. houetstols mit eren renten, des wii hadden vorhapet, dat sodane summe van unser wegen scholde hebben entrichtet worden van der bede effte anders, dat dorch mercklikes anvalles wegen oppe dit jare »etc.«^a

[A. Orig.] Aa. Ufuldstændig Afskr. fra 15. Aarh. (atter overstreget) (med Overskrift: »Pantbreff oppe Flensborch den heteren unde loueren unses g. h. koning Cristierns von eyn unde vertlich dusent unde viiffhundert mr. lub.«): Gl. kgl. Saml. Fol. 1150 S. 154 (∴ det ene Haandskr. af *Registrum Chr. I*; jfr. *Hilles Udgave S. 255*, hvor det her ovfr. gengivne Brev betegnes som »der Anfang dieser Urkunde« (∴ 4689), »etwas kürzer gefasst und ungenau«, hvad der sikkert er urigtigt. Hvad nærværende Brev har gaaet ud paa, kan vanskelig oplyses paa Grund af dets ufuldstændige Form; men det staar øjensynlig i ret nær Forbindelse med Brevet af »1472« Dec. 25-31 i *Registrum Chr. I, ed. Hille Nr. 138* (saa at det kan være tvivlsomt, om det overhovedet har sin Plads i nærværende Udgave). — Aaa. Afskr. efter Aa af H. C. P. Sejdelin: Ny kgl. Saml. Fol. 368 b (under Slesvig). [12544]

a) Her ender Afskriften.

(Reg. *7312.) [Orig.] Udtog med urigtigt Aar 1475: *Registrum Chr. I, ed. Hille S. 229*. [12545]

Reg. *6550. [Orig.] Afskr.: *Registrum Chr. I, ed. Hille S. 408*. [12546]

[1460?] Reg. *6255. [Orig.] Afskr.: *Registrum Chr. I, ed. Hille S. 473*. [12547]

[1478—81.] »Littera regis Cristierni, ath biscop Niels i Wiburgh maa rethe offwer hans eghen thener effther gordsretthe och halsse

och hand met them, och stadfestelsse pa alle kyrkens friihid och preuilege.*

[Orig. Viborg Bisps Arkiv.] Udtog skrevet med den samme Haand fra Begyndelsen af 16. Aarh. og paa det samme Blad som 1718: RA. Topogr. Saml. Papir, Viborg. — Niels Glob blev Bisp af Viborg 1478. [12548]

[1460—74.] Kong Cristiern forbyder, af Hensyn til de prydzkes og Hertug Erik i Pomern's truende Holdning, Hallands Beboere at sejle med Købmandskab og forbyder ligeledes Udførsel til Lands af Heste og Øksne efter Paaske.

[Orig.] Samtidig Afskr. paa Papir uden Spor af Segl. Halmstad Bys Arkiv (i Halmstad, Papper Nr. 4). Udtog: *Hist. tidskr. f. Skåneland I. 161* (læs: *Cristiern met Gudz nade Danmarcks, Swerigis, Norgis, Wændis ok Godis koningh, hertigh i Sleswigh, greue i Holzsten, Stormarn, Oldenborgh ok Delmenhorsth helse - feligh friidh - i war ryge*). — Tiden fremgaar af Kongens Titel; og Hertug Erik af Pommern dør 1474. [12549]

Kong Cristiern forbyder Beboerne af svenske Landskaber at gøre Forprang med Øksne, Fæ, Smør eller andet uden til deres Gaards og Bords Behov.

[Orig.] Samtidig Afskr. paa Papir uden Spor af Segl. Halmstad Bys Arkiv (i Halmstad, Papper Nr. 12). *Herlitz, Privilegier för Sveriges städer I. 370*. [12550]

[1474—80.] Kong Cristiern stadfæster forskellige af Borgemestre og Raad i Malmøge trufne Bestemmelser i Anledning af, at de paa hans Anmodning har tilladt, at Prioren i Køpenhaffn Helligaandshus maa indsætte nogle af sine Brødre i Malmøge Helligaandshus.

[Orig. Malmø Bys Arkiv.] Afskr. fra c. 1500: Malmøregistret Bl. 36 b. *Lindbæk og Stemann, Helligaandsklostre, Dipl. S. 48; Weibull, Dipl. dioec. Lund. IV. 306*. [12551]

Privilegium af Kong Christiern for Slawelse. Se 2853.

3 Breve af Kong Cristiern, givne Stege By.

[Origg. Stege Bys Arkiv.] Udtog med Haand fra c. 1500: Stege Bys Bog Bl. 1 b (8., 9. og 13. Brev^a) (RA. Stege Bys Arkiv). *Bojsen, Stege Bys Bog S. 2*. [12552-54]

^a De sstds. anførte 10., 11. og 12. Brev er henholdsvis af 1450 uden Dag (1. Række Nr. 8049), 1476 Juli 15 og 1481 Marts 23 (ovfr. 3879 og 4835).

›1490[!]. Kong Chr. 1 mi Brev paa Pergament, som confirmerer adskillige andre gamle Pergaments Kongebreve paa Nakskous Privilegier. Datered Callundborg Slott 1490. No. 21.*

[Perg. Nakskov Bys Arkiv. — Udtog anført i Registratur 1630.] Afskr.(?) herefter af Poul Rogert: Thott Fol. 730 Bl. 76 b. [12555]

Rosenvinge, Love V. 284; Reg. 4405. Se nærværende Værks 4. Bd. S. 111 under 1490 Juni 10.

»Saa beuiste hwn^a mett nogle kongebreffue, som var koningh Erick breff och gamle koningh Christierns och konningh Hansß stadfestelsse, att hwn haffde friitt skoughug till euige æye i Rørbecks skough och i the andre skouge ther omkring liggende, som er Vigsnes skough, Kallø skough och Thoerss skough till then prestegordt och degnegordt och till the andre bøndhergorde, som liggher till for^{nø} prestegordt i Østhre Thoerss, till ildebrandt och husbygningh mett eegh, bøg och hasle.«

[Orig. Berridsgaard Godsarkiv.] Nævnte i Dom 1541 Aug. 17 (Onsd. før Bartholomei Dag) af Moghens Falster til Bellinge Landsdommer i Lolandt mellem Fru Barbradt (Eriksdatter Blaa) til Bæridzgardt og Rørbecks Mænd; Brevene fremlægges af Fru Barbradtz Foged. Perg. med 1 Segl. Arkivet paa Orebygaard (nyt Nr. 130). [12556

a) »: Fru Barbradt til Bæridzgardt.

Rosenvinge, Domme I. 8; Reg. 4406. Er 4712.

[1448—74.] »Om denne Iver Bryske, hvis Tiennere Kong Christ. 2[!] gjorde til Adel 1459 for hans Skyld [»: 934], haver jeg^a et smugt Brev paa Perg., og er paragrapheret af Petro Hogenschild milite^b, som uden Tvifl maa have været Cancell. eller Secretair og Frue Sidtzels Broder.«

[A. Perg.] Aa. Udtog med Haand fra 18. Aarh.: Bircherod-Haandskriftet i Odense Katedralskole S. 404 (herefter: Aaa. Thott 4to 1420 S. 553). — Ab. Et lignende Udtog med Haand fra 18. Aarh. (hvori dog »Mag. Thom. Bircherod i Odense« nævnes i 3. og ikke i 1. Person): Rostgaard Fol. 18 Bl. 76 a (herefter: Aba. Ny kgl. Saml. Fol. 400 Bl. 211 a; Abb. Uldall Fol. 190 S. 145). — Peder Hogenskild var død 1474 (*Danm. Ad. Aarb. IV. 215*). [12557

a) »: Th. Br. Bircherod. b) Jacob Bircherod opfatter (i Ny kgl. Saml. Fol. 404, 2. Paginering S. 12) dette, vistnok med Urette, som om det skulde være selve Brevet 934, der skulde være »paragrapheret« af Peder Hogenskild.

[1460—69.] Cristiern Danmarcks, Swerigis, Norgis, Wendes og Gotes Konge, Hertug i Sleswigh, Greve i Holsten, Stormaren, Oldenborgh og Delmenhorst. Hr. Werner Partzperger R. vor Mand og Raad har os fornøjet 1000 rinske Gylden, som han paa vore Vegne opbar af Mesteren i Liiffland. Thi lader vi ham kvit for alt ydermere Krav om forskrevne 1000 Gylden.

[Orig. Verner Parsbergs Arkiv.] Afskr. fra c. 1700: Kall 4to 471 S. 82. — Brevet maa efter Kongens Titel være fra Tiden 1460-74; og det kan ifølge sit Indhold ikke godt antages at være yngre end den Generalkvittering, som Kongen 1469 gav Ordensmesteren i Lifland for sit Krav paa ham (*Schirren, Verzeichniss livländischer Geschichts-Quellen S. 16; Styffe III. 256*). [12558

Udtog med Datum 1457 Juli 25: *Danske Mag. IV. 8; Reg. *6093. Se 750.*

[1457—60.] Tysk »Mote«-Tekst, udfærdiget af Christiern I.

[Orig.] Afskr. af Jon Mortensen, med Bemærkning af Langebek: »Imellem 1457 og 1460 sluttes af Kongens Titel«. LDipl. bag 1457. Med-

delt herefter i *Hans. Geschichtsblätt. Jahrg. 1897 S. 230* som Varianter til Schäfers ›Mote‹-Udgave i *Hans. Geschichtsquellen IV. 82.* [12559]

[1460—74.] Tysk ›Mote‹-Tekst, udfærdiget af Christiern I.

[A. Orig.] Aa. Afskr. af Jon Mortensen, med Bemærkning af Langebek: ›Imellem 1460 og 1474 sluttes af Kongens Titel‹. LDipl. bag 1459. Meddelt efter Aa i *Hans. Geschichtsblätt. Jahrg. 1897 S. 233* som Varianter til Schäfers ›Mote‹-Udgave i *Hans. Geschichtsquellen IV. 82.* — Aaa. Afskr. fra 18. Aarh. med ukendt Haand, utvivlsomt efter Aa^a: Additam. 4 to 91 S. 149. — Aaaa. Brudst., direkte ell. indirekte efter Aaa: Ny kgl. Saml. 4 to 804 d S. 52. [12560]

a) Har i alt Fald med samme Haand som selve Afskriften den af Langebek i LDipl. gjorte Bemærkning om Kongens Titel.

Brevbøger: Christiern I.s Brevbog: SRD. VIII. 360 (Reg. 3984), (393 (Reg. 3985; se Brevbøger Aar 1456)), 422 (Reg. 4202), 422 (Reg. 4299), 423 (Reg. 4300), 423 (Reg. 4301), 425 (Reg. 4263), 430 (Reg. 4167), 433 (Reg. 4302). — Dueholm: *Dueholms Dipl. 113.*

Registraturer: Kongens Arkiv: (ÆA. I. 82-86 se 12483-12509.) ÆA. IV. (387 I. 18 se 2657), (387 I. 28 se 1119), (389 I. 59 se 2637?), (391 I. 78 se 1494), (395 I. 126 se 1494), (400 D. 3 se 2720). ÆA. V. 36 R. 3. — Odense St. Knuds Kl.: ÆA. V. 232 H. 79?, 242 K. 9?, 248 N. 4? — Viborg Bisp: ÆA. II. 217 Note 1. — Aarhus Kapitel: ÆA. V. 281 A. 21 (nævnt (uden Datum) i 5440), 307 F. 4. — Ribe Kapitel: ÆA. V. 386 N. 5. — Slesvig Kapitel: ÆA. V. 505 I. 2. — Helne Kirke: ÆA. V. 556 Nr. 16. — Skovkloster: SRD. IV. 342 XXX, 363 Næstuel VI. — Odense St. Hans Kl.: ÆA. V. 618 D. 11. — Mariager: ÆA. V. 650 A. 12, 651 A. 13, 651 A. 21, 705 AA. 18. — Vestervig: ÆA. III. 137 D. 9, 167 V. 3? — Vor: ÆA. I. 201 D. 105, 202 E. 7. — Ø: ÆA. III. 112 Z. 17?, 118 Z. 62, 129 Z. 145. — (Skanderborgske Registr.): ÆA. I. 216 H. 37. — Eline Gøyes Jordebog 133 d, 279 a. — Adel. Brevkister 137 L. 6, 153 L. 14.

Dronning Dorothea.

[Efter 1488 Dec. II.] Reg. *8036. [Orig.] Samtidig Afskr. (ell. vist snarere Oversætt.), skreven (ifølge Weibull, *nedenaførte St.* med Dronningens Kansler Birgers egen Haand) paa 1. Side af et Folioark, hvis 2. og 3. Side indeholder 6376. Dronning Dorotheas Arkiv (RA.). *Aarsberetn. fra Geheimearch. IV. 412; Missiver I. 280; Weibull, Dipl. dioec. Lund. V. 73.* [12561]

[1489?] Dronning Dorothea sender Johannes Lupi til sin Prokurator (i Rom), for at Sendebudet kan virke for Dronningen i hendes Strid med Sten Sture.

Koncept paa Papir. Dronning Dorotheas Arkiv (RA.). *Missiver I. 281.* [12562]

[1489?] Indholdsangivelser af Breve, som Dronning Dorothea skulde sende til Rom angaaende Franciskanerklostret i Køge, Bandsagen mod Sten Sture, Reformation af danske Franciskanerklostre m. m.

Optegnelse paa Papir med samtidig Haand (ifølge Weibull, *nedenaførte St.* Dronningens Kansler Birgers egen Haand). Dronning Doro-

theas Arkiv (RA.). *Aarsberetn. fra Geheimearch. IV. 428; Weibull, Dipl. dioec. Lund. V. 86* (her henført til: før 1489 Apr. 14); jfr. *Acta pontif. Dan. IV. 481.* [12563]

»Ett høgborne førstyndis dronning Dorothes wor kiere fru moders breff liudindes, att the schulle aarligen aars giffue i^c oc iiiii fl danske for iiiii lester korn oc iiiii pund att yde paa Rauensborg slott huertt aar inden ottende dag jule, heller kornit gielder liidit eller mөгitt. Oc sameledis haffde the for oss ett høgborne førstis konning Hansis wor kierre broders stadfestelsebreff paa for^{ne} i^ciiii fl , att the thennom aarligen udgiffue schulle for saadant for^{ne} korn. Thissligiste haffde the oc for oss ett for^{ne} wor kiere broders breff liudindes, att the schulle bliffue wed saadan gesterii, tyngte oc seduane, som the haffue haffdt udi wor kiere broders forfeders oc faders tiid, oc thermed bliffue quitt oc frie for alle ulouglike paaleg eller tonge, i alle maade, som same breff ydermere indeholder oc uduiße.^c

[A. Origg. Stokkemark Mænds Arkiv. — Aa. Udtog anført i Stadfæstelse 1530 Juli 14 (Torsd. efter Knudtz Konges Dag) af Kongen, givet vore Undersaatte i Stockmark S. ^a Beseglet Perg. ^a — Aaa. Aa optaget i Stadfæstelse 1550 Juli 23 (Onsd. efter Marie Magdalene Dag) af Kongen, givet vore Undersaatte i Stockemark S. ^b Beseglet Perg. ^b] Aaaa. Aaa optaget i Stadfæstelse 1570 Nov. 15 af Kongen, givet vore Undersaatte i Stockemark S. Koncept hertil: RA. — Aaaaa. Afskr. efter Aaaa: RA. Reg. o. a. L. 10 Bl. 437 a. Udtog: *Kanc. Brevbøger 1566-1570 S. 642.* [12564
a-a) Saaledes Aaa. b-b) Saaledes Aaaa.

Registraturer: Maribo: *ÆA. III. 260 A. 70, 273 A. 252?* — *Adel. Brevkister 151 L. 15 f. n., 153 L. 9, 153 L. 16.*

Kong Hans.

Om Breve udstedte af Kong Hans og omtalte i Kancelliregistranter vedkommende Frederik I.s og Christian III.s Tid se ovenfor S. 269. Breve af Kong Hans omtales paa samme Maade (uden Angivelse af Datum) i *Kancelliets Brevbøger 1551-1555 S. 90, 1561-1565 S. 42, 1566-1570 S. 219, 1571-1575 S. 166, 283, 372, 1576-1579 S. 371.*

[1503—13.] Kong Hans undskylder sig over for Pave Julius II, at han ikke kan sende Tropper til Krig mod Tyrkerne.

Nævnt: (*Svaning*), *Chronicon Joannis regis Bl. Bb b* (med Bemærkning: »Extat exemplar literarum eius«; Svaning maa da antages at have set et saadant Brev, hvad enten det har været i en løs Koncept (ell. Kopi) ell. i et Eksemplar af Kong Hans's Brevbog, der har været forskelligt fra det bevarede (jfr. 11273)). — Brevet er fra den Tid, da Julius II var Pave. [12565]

[15..—1513.] Kong Hans skriver til Kongen af Frankrig om Omslaget i Kejsersens Holdning i Striden mellem Hans og Lübeck.

Nævnt: (*Svaning*), *Chronicon Joannis regis Bl. Ii 4* (med Bemærkning, at dette Brev »extant«; jfr. om Svanings Kilde: 12565). [12566]

[15..—1513.] Kong Hans tilskriver Kongerne af England og Skotland om den danske Konges Ret til under Krige at beslaglægge og bruge neutrale Skibe.

Nævnt: (*Svaning*,) *Chronicon Joannis regis Bl. Ll 3 b.* [12567-68

Privilegium af Kong Hans for Ribe Borgere paa Ret til Handel.

Udtog: RA. Reg. o. a. L. 4 Bl. 357 b (herefter: *Danske Kancellireg. 1535-1550 S. 226*) og RA. Reg. o. a. L. 1 Bl. 100 a; RA. Viborg Bys Arkiv 1542 Juni 8 (heretter: *Dipl. Viberg. S. 227*). Er 7055.

[1487—88.] (Kong Hans) tilskriver sin Søstersøn (den senere Kong Jacob IV af Skotland) angaaende dennes Moders Død, efter Sigende ved Gift.

Koncept (ell. Afskr. med Rettelser) paa Papir. Kongens Arkiv (RA. Skotland A I). *Missiver I. 283.* [12569

[?1506 efter Juli 17.] *Reg. *9115.* Koncept. Kongens Arkiv (RA. T. K. U. A. Rusland A II). *Aarsberetn. fra Gcheimearch. I. 54; Grönblad, Nya källor till Finlands medeltidshist. I. 295 (= Finlands medeltidsurkunder VI. 437); Missiver I. 186.* [12570

[1506?] Traktat mellem Kong Hans og Wassili Hersker over Rusland.

Koncept, fremkommen ved Rettelser indførte i en Afskr. af 7494; se der. Kongens Arkiv (RA. T. K. U. A. Rusland A II). Baade Afskriften og de senere Rettelser er trykte *Grönblad, Nya källor till Finlands medeltidshist. I. 85 (= Finlands medeltidsurkunder V. 424)* og *Rydberg. III. 701* (jfr. 706). — Om Brevets Tid se de anførte Steder. [12571

[1506?] *Reg. *9172.* Koncept paa Papir med ukendt Haand; Paa-skrift bagpaa (trykt nedenanførte Steder) med en Haand, der formentlig er Ove Billes. Kongens Arkiv (RA. indhæftet i Kong Hans's Brevbog 1506-12 som Nr. 78). *Grönblad, Nya källor till Finlands medeltidshist. I. 277 (= Finlands medeltidsurkunder VI. 438).* [12572

[1497—1513.] Vi Hans Danmarks, Suiriges, Nores[?], Wendes og Gottes Konge (*osv.*) hilser eder alle vore Undersaatter, som boer i Nørjwdelandh. Som eder vel vitterligt er, »hware der tide oc horde erende ere« i nogle disse forledne Aar været har, da for saadan »leylighedh« Skyld den »mane« Mand til Bedste, og at I herefter ej skal have saadan Brøst for Korn, som »the nw indh til tesse« har haft, har vi efter vort Rigens Raads Raad gjort et Forbud i saa Maade, at ingen herefter skal udføre her af Riget Rug, Byg eller Havre, før vi anderledes »til wedes oc syndh« derom[!]. Djærves her nogen imod at gøre, vil vi »øffther« [!] de, som vore Breve og Bud ej holde vil. Og beder

vi og byder alle vore Fogeder og Embedsmænd, at de her paa agter, saa fremt vi ej skal have Tiltale til eder.

Koncept (ell. samtidig Afskr.) paa Papir. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Chr. I og Hans, Koncepter til aabne Breve (og Missiver)). [12573

[1497—1513.] Vi Hans Danmarcks, Sueriges, Noriges, Vendes og Gottes Konge (*osv.*) hilser eder alle vore Fogeder og Embedsmænd, som boende er i Norrejwotland, som vore og Kronens Slotte og Len i Væрге har. Beder vi og byder eder alle, at I ej skal herefter uforrette eller fejde vore og Kronens, den hellige Kirkes, Riddermændsmænds og alle andre vore Undersaatters Bønder, vornede eller Tjenere imod Lov og ej gøre imod de Privilegier, som Konger i Danmarck dem givet har. Djærves nogen af eder herimod at gøre, skal de have forbrudt det Len, de har, og dertil vort Hyldest og Gunst. Thi gør det ingenlunde. Datum.

2 Koncepter (ell. samtidige Afskrifter) paa Papir. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Chr. I og Hans, Koncepter til aabne Breve (og Missiver)). [12574

[1498—1508.] Vi Hanss »etc.« kendes os skyldig at være Hr. Nielss Friiss Biskop i Viborgh 600 rinske Gylden gode af Guld og 2000 danske Mk. Penge, som i Danmarch gænge [*er*], som han os nu til vort og Rigens store Nytte laant har, for hvilke vi pantsætter ham vort og Kronens Herred Slett H. med al kongelige Rettighed for et brugeligt Pant, saa længe det afløses ham eller hans Efterkommere Biskop ved os; og naar saadant Herred løses, skal al Opbørselen følge Hovedstolen. Thi forbyder vi *osv.*^a

Koncept paa Papir. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Chr. I og Hans, Koncepter til aabne Breve (og Missiver)). LDipl. bag 1498. — Niels Friis var Bisp 1498-1508. [12575

a) I Margenen er ud herfor skrevet med samme Haand: »Cristern Oxå« (ell. Opå).

[1497—1513.] Kong Hanss tilskriver Lensmanden paa Holbæck angaaende en Udskrivning af Adelen og hver 20. Mand af Almuen, m. m.

Koncept paa Papir. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Chr. I og Hans, Koncepter til (aabne Breve og) Missiver). *Missiver I. 288.* [12576

[1505—13.] (Kong Hans) anmoder Bispen (af Viborg) om at opgive sin Strid med sit Kapitel.

Koncept paa Papir, skreven med en Haand, der formentlig er Ove Billes. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Chr. I og Hans, Koncepter til (aabne Breve og) Missiver). *Missiver I. 289.* [12577

[1511 Dec. 9—1512 Apr. 11.] (Kong Hans) tilskriver Bisperne og Raadet i Nørrejwlandh om en paatænkt Søudrustning til Sommer.

Koncept paa Papir, skreven med en Haand, der formentlig er Ove Billes. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Chr. I og Hans, Koncepter til (aabne Breve og) Missiver). *Missiver I. 290.* [12578

[Før 1499 Dec. 26.] Kong Hans, Dronning Christine m. fl. ansøger Paven om Tilladelse til at vælge Skriftefader og om andre kirkelige Begunstigelser, hvad der bevilges dem.

[Orig. Kongens Arkiv.] Optaget i 8965. *Acta pontif. Dan. V. 280.* [12579

»Ett howgborne førstes konningh Hanß stadfestelsebreff paa en laughheudtz lyudelse, att caniker och capittel y Wiborgh haffde indwordtt Haffueriis kierre och Løuell enghe for capittel och domkirche uty Wiborgh sin retthe enghe och eyedomme; dogh fandes for^{ne} ii hollum Brunhollum och Seenshollum ike viid naffuen y for^{ne} lagheudth att were Haffueriis eller Leffuels enghe.

Sameledes i retthe lagde the ethh sandmendtz breff lydende, att ther war giordt marckeskiell emellom Skals och Haffueriis møttthe att then løbende aa fraa Langheweyell broo och ti[il] Løffuell broo.«

[Orig. Viborg Kapitels Arkiv.] Udtog se 12530. RA. Herredagsdombog 1537 ff. (Nr. 1) Bl. 57 a. [12580-81

»Konning Hanß stadfestelse paa then gaardt i Kane, som handtt^a nu selluff i boer, lydende, att for^{ne} gaardt mett syn tilligelse aff retthe tilhør hannom oc hans mettarffinge mett all Kane marck inden marckeskiell, wndhertagett thett ødhe byggestedt, som Jep Bertilßn i Balli oc Jens Bager i Aærss oc theres mettarffinge therwti haffue.«

[Orig.] Udtog (der paa en uheldig Maade sammenblander Forholdene paa Kong Hans's Tid og i 1537) anført i kongeligt Dombrev (1537) Maj 15 (3. fer. post dnicam. exaudi), givet Hans Michelßn i Kane og hans Medarvinger. RA. Herredagsdombog 1537 ff. (Nr. 1) Bl. 62 b. [12582

a) »: Hans Michelßn i Kane.

Kong Hans tillader Per Maall og 2 andre til evig Tid at beholde deres Gaarde mod at give slig Tynge deraf, som der nu plejer at gaa.

[Orig.] Udtog anført i Rettertingsdom (1539) Juni 16 (2. fer. ante Botulphi) mellem Fru Else Laxmandsdatter, Abraham Eriksens Efterleverske, og Per Maall i Horby m. fl. Bønder i Bog H.; Brevet fremlægges af de sidste. RA. Herredagsdombog 1537-43 (Nr. 2-3) Bl. 42 a. *Rosenvinge, Domme II. 103* (med urigtig Datum for Dommen). [12583-85

»Ett høgborne furstes konningh Hanßis wor kyære herre faderbroders breff saligh met Gudt, liudende, att hans naade haffde unt og tillatt bønderne paa Langelandt att segle met theres eygett gotz, som the tiilforne giordt haffde.«

[Orig. Langelands Lands Arkiv.] Udtog anført i Rettertingsdom (1540) Apr. 25 (dnica. cantate) mellem Joen Pederßen i Maglebye og Mattes Jonßenn ibid. m. fl. paa den ene Side og Borgemestre og Raad i

Rutkiøbingh paa den anden; Brevet fremlægges af de første. RA. Herredagsdombog 1537-43 (Nr. 2-3) Bl. 53 b. [12586]

Brev af Kong Hans om Hans Vestfallings Søn Hans's Gods.

[Orig.] Udtog anført i Rettertingsdom (1543) Marts 13 (Tirs. efter Gregorii Dag) mellem Herbert Barskier og Villom Kelbrecker, begge Borgere i Otthense; Brevet paaberaabes af den sidste. RA. Herredagsdombog 1537-43 (Nr. 2-3) Bl. 54 b. *Rosenvinge, Domme II. 137.* [12587]

[1498—1513.] »It hogborn furstes konning Hansis sallig mett Gudt stadfestelsebreff offuer samme lagheffdt^a, lydende, ath hans node hagde dømp^{ne} lagheffdt vedt sin magt at bliffue, so lengi then loglig rygges epter logenn etc.«

[Orig. Palle Juels Arkiv.] Udtog se 8702. RA. Herredagsdombog 1541-43 Bl. 38 b. [12588]

a) ∴ 8702.

»Oc theroffuer^a ett høgboren furstes konning Hansis stadfestelse, lydende, at hans naade hagde dømp^{tt} same lagheff^{tt} ved^{tt} magt at blyffue, szo lengi then bleff ryggitt oc feld^{tt} aff biscop oc beste bygdemend^{tt} etc.«

[Orig.] Udtog se 4740. RA. Herredagsdombog 1541-43 Bl. 45 a. [12589]

a) ∴ over 4740.

»Ett for^{ne} konning Hansis breff, att en bunde hagde festh samme Horßkiergaard^{tt} aff hanß naade fore aarlig skyld^{tt} till Tørningh.«

[Orig.] Udtog se 7786. RA. Herredagsdombog 1545-49 Bl. 210 b. [12590]

»Mange breffue, bode steffninger oc beffalingsbreffue, som høgeborne fyrste koning Hans wor kiere herre faderbroder salig met Gudt wti then sag^a wdgifuit hagde.«

[Origg.] Udtog se 9401. RA. Herredagsdombog 1549-57 Bl. 20 a. [12591]

a) ∴ en Strid om Skifte, ved hvilket der er tilfaldet Michel Niellgen til Kyøe ∴ Kyø's Moder Fru Benndict Jensdotter en Søsterdel i Weisborig ∴ Visborg).

Jahan Friis Kansler tiltaler Erick Bille til Lindwedt »for nogen Dallum closters eiendom, kallis Skyttwedt, som hand holler Dallum closter fore, oc fore nogre aar skyld aff samme Skyttwedt, som ther skulle giffuis aff met rette til Dallum closter effliher enn høgeborne fyrstis konning Hansß wor kiere herre faderbroders loglig ihukommellßis contract, som therpaa giort ere«.

[Orig. Dalum Kl. Arkiv.] Udtog anført i Rettertingsdom 1550 Dec. 24 (Onsd. efter Thomę ap. Dag); Brevet paaberaabes af Jahan Friis. RA. Herredagsdombog 1549 57 Bl. 23 a (jfr. sstds. Bl. 16 b, hvor det samme Brev paaberaabes 1550 Nov. 11 i en Sag mellem de samme Parter). [12592]

Kong Hans sælger Jacop Norbiie Gaarden Semmerßholm i Dretslette S. i Bog H. m. m.

[A. Velbeseglet^a Orig. Jacob Norbys Arkiv.] Aa. Udtog (hvori Jacop Norbiie betegnes som »for^{ne} Biilldt Kruckous høstruff fader«, og Sem-

merßholm siges beboet af Jesper) anført i Stadfestelse 1569 Juni 25 af Kongen (∴ Rigskansleren), givet Biilddt Kruckou til Gammelbyegearde. RA. Rigens Forfølgningsbog 1567-70 Bl. 42 a. — **Ab.** Udtog og Brudst. anført i Rettertingsdom 1572 Juni 12 mellem Fru Thale Ulffstand, Povell Laxmandtz Efterleverske til Bosieholm, og Fru Ide Norbye til Gamelbroegaardtt, Biilddt Nielssens Efterleverske; Brevet fremlægges af den sidste. RA. (Herredags-) Dombog 1570-76 Bl. 33 a. Herefter: *Rosenvinge, Domme III. 155.* [12593]

a) Saaledes Aa.

»En gamell laugheffdt daterit 1417, at Gammell aae ligger sudwest fran Mogenstrup jordt och Liuelstrup fran Gammellbroewadt och neder att y vester etc., huilcken heffdt och benefner Heedegaardt och Hiegaardtz marck, som wedt thendt aae ligger och icke schall findis vedt Høffring aae; huilcken laugheffdt schall vere wedt magt dømpt wdi hoglofflig s. koning Hanßis thidt.«

[Orig.] Udtog se 2410. RA. Herredagsdombog 1586-89 Bl. 152 b. [12594]

»Ther findis aff riddermendtzmendt enn sorenn laugheffdt paa for^{ne} Gierßhalem^a stedt frann stedt och therpaa enn konng Hannßis stadfestesedom, inndehollandis, att hanns maiitt. for^{ne} laugheffdtzbreff stadfeste och wedt magtt dømde, saa lennge nogenn kom for hanns maiitt. paa hanns naadis rethertingg met bedre beuißning.«

[A. Origg.] **Aa.** Udtog anførte i Rettertingsdom 1592 Maj 27 mellem Casper Paßlich til Rønnebechsholm paa Kronens Vegne og Lauge Beck til Førsløff; Brevene paaberaabes af den sidste. RA. Herredagsdombog 1590-95 Bl. 327 b. [12595-96]

a) ∴ »itt stöcke eindom«, som ifølge Aa havde været brugt af Hastrupe By i Barle H.

[1487—1513.] »Tisligeste ett wor kiere herre faderbroders koning Hanß stadfestelse offuer ßamme skøde^a.«

[Orig.] Udtog se 4944. RA. Rigens Dombog 1540-44 S. 233. [12597]

a) ∴ 6184.

[1504—13.] »Sthi Westenies skødebreff^a, thernest høghorne fyrstes koning Hanßis loglige ihukomelsis laaßebreff^b paa Hersomgaardtt met mere godz uti Rindz herrit; huilckit laaßebreff dog inthet lyder paa the ii fiskegarde uti Hersom aae, som Erick Skram uti hand oc vere haffuer.«

[Origg. Niels Høgs Arkiv.] Udtog anførte i kongelig Dom 1554 Jan. 9 (Tirsd. efter Hellig tre Kongers Dag) mellem Erick Skram til Hastrup og Jens Rotffeldtt til Brodtskoff; Brevene fremlægges af den sidste. RA. Rigens Dombog 1545-54 S. 748. — Sti Vesteni ejede Hersomgaard endnu 1504 (*Trap*⁴ VI. 180). [12598-99]

a) ∴ til Hr. Niels Høg. b) ∴ for Hr. Niels Høg.

»Thet andet et k. Hans stadfestelse theroffuer^a etc.«

[Perg. ?] Udtog se 2205. RA. Rigens Forfølgningsbog 1536-43 Bl. 158 a.

a) ∴ over 2205.

[12600]

›Ett pergmentz[*breff*] aff Hyttz herriittz ting under Guds aar mdxxxv, lydende, att viiii mendh hagde vittnett, att the hagde hørtt eth ko. Hansß breff lese paa samme ting, att hans naade hagde wntth Jens Andersßen Torlundh mett sin tilligelse etc.«

[A. Orig. — Aa. Udtog ell. Vidisse i Brev af 1535.] Aaa. Udtog af Aa anført i Udtog af Stadfæstelse uden Aar Aug. 24 (die Bartholomei) af Kongen (∴ Rigskansleren), givet Niels Andersßen i Torlundh. RA. Rigens Forfølgningssbog 1536-43 Bl. 165 a. [12601

Stadfæstelse af Kong Hans.
Se 1991.

›Trendhe papyrsbreffue, thett første ett k. Hansß breff lydende, att handh mett hans naades raadh hagde dømpitt, att bondegodtz ey maatte spliittes att, men en arffuinge skulle tilskiickes att besiidhe gaarden, som største partt hagde y gaarden, oc giiffue sine mettarrffuinge skeppeskyldtt^a.« [*De 2 følgende Papirsbreve sikkert efter 1513.*]

›Item twendhe pergmentzbreffue, eth sandemendz breff oc ett laghefftzbreff, thet førstæ lydende, att sandemendh aff forn^e Hierum herritt hagde giortt rett marckeskell paa Maygaardz marck, som samme sandemendz breff therom ytthermere wduißer.

Item thett lagheffdzbreff lydende, att Jens Jepsßen hagde giortt sin log oc inndwortt Maygaardtt mett all sin rette tilliggelse etc.«

[Orig.] Udtog anførte i Udtog af Stadfæstelse 1541 Maj 4 (4. fer. post dnicam. misericordia dni.) af Kongen (∴ Rigskansleren), givet Jep Jensßen i Maygaardtt. RA. Rigens Forfølgningssbog 1536-43 Bl. 173 b. [12602-4

^{a)} Brevet nævnes ligeledes i 10890 og 10896 og maa altsaa være ældre end 1507 Nov. 20.

[**Senest 1491?**] ›K. Hansßes stadfestelsebreff oc thißligeste breff aff Hellom herritz ting oc Wiiborg landzting lydende paa ett enmercki liggende i Rebildt schoff, som Oluff Glob nw i handt oc hefftt haiffuer, som her Anders Jacobsß haiffwer indwordt mett laghefftt etc.«

[Orig. (Alle?) Anders Jacobssøn Bjørns Arkiv.] Udtog anførte i Udtog af Stadfæstelse uden Aar sabb. post quasi modo geniti af Kongen (∴ Rigskansleren), givet Oluff Glob til Weldumgaardt ex parte uxoris. RA. Rigens Forfølgningssbog 1539-46 Bl. 255 b. — Anders Jacobssøn døde vistnok 1491 (6870). [12605-7

[1488—93.] Deme durchluchtigesten keyser entbeden wii Johan va..... konigk unsen gruth unde bedanck..... vrundschopp, willen unde woldadt jegen der durchluchtigen Denmarken koninghinnen unser latesten, so ere leue bii juwer k. m. bewiisset und gudwillich gehath hadde indechtich unde witlich, wo de sulue v..... der twedracht twischen erer ritter in Sweden weßende erer leuen leuen van deme suluen heren

Stene alle billicheyt jarlikes vorentholden unde
 richte pawesliken breuen, censuren unde
 des bannes den heren Sten S..... beswaringe
 gebracht heft, des doch de gen..... medehelperen also
 eyn unhorsam sone der achten wil, besundern
 sick mit synen med..... settet unde gantzlichin ent-
 holdet. Bidden flyte frundlich juwe k. m. ansehen
 ..de voruolch, gestalt unde legghenheyt
 heren Sten mit allen synen medeuolgeren
 acht unde beswaringe bringen wille un..... fursten unde
 allen den ju..... werdet strenglich to gebedende ne-
 mande si..... heren Stene in nenerleye mathe to be-
 kum.....rende effte jenigen handel edder selschop to
 unser frowe muder der ßaken sick
 hirinne durch unsent willen unser frowen moder
 rech..... mit deme besten, so wii uns to juwe
 wii umme juwe k..... sund unde wolmogende
 beuale..... Datum etc.

[Orig.] Samtidig Afskr. paa Papir; kun Brevets venstre Side be-
 varet. Dronning Dorotheas Arkiv (RA). — Brevet, der omtaler Kejserens
 velvillige Behandling af Dronning Dorothea, maa antages skrevet efter
 hendes sidste Romerrejse i 1488 og før Kejser Frederik III.s Død
 i 1493. [12608

[1491 Jan.—1492 Jan.] Johan »etc.« So als denne wii unde
 here Ffrederich hertoghe to Sleß unße broder desße unßer beyder
 lande Sleßwiig, Holstenn unde Stormarnn erffliken in twen
 parthen gedelet hebben unde wii van sodaner delinghe wegghen
 schuldich synt, wanner wii de slote Sunderborg, Norborg unde
 Rendesborg loeß krighen in besittinghe, unßeme broder 12500
 unde 52¹/₂ mr. uppe deme ummeslaghe nha der loeßwerdinghe
 sodaner slote erstenfolgende tome Kile to betalende, louen wii
 dat nha lude der houetbreue uppe der lande deylinghe gemaket
 [c: 6763]^a to holdende sodanen summen to bethalende; unde
 efft in sodaner betalinghe jenigerleye vorsumenisße edder he
 der haluen in jenighen bewiislikenn schaden komende wurde,
 so setten wii em de borch Rendesborch darvor in vorwaringhe,
 de unße broder denne strax in syne hebbende wehre annehmen
 unde der fullenkomeliken gebuoken schal, beth so langhe wii
 em sodane 12500 unde 52¹/₂ mr. myt synen bewiisliken schaden,
 den he der haluen geleden hefft, betalet hebben, alles ane
 argeliist unde gheuerde.

[Orig. Hertug Frederiks Arkiv.] Omtr. samtidig, øjensynlig ikke helt fuldstændig Afskr. (i samme Hæfte og med samme Haand som 6763 Ba): RA. Gott. Arch. Cam. I Cap. XXVIII Nr. 2 (Pk. 56). — Brevet maa efter sit Indhold utvivlsomt være samtidigt med et nedfr. gengivet udateret Brev af Hertug Frederik, der findes i (øjensynlig ikke helt fuldstændig) Afskr. i den samme Pakke. [12609]

a) Se *Dipl. Flensborg. I. 686.*

Juli 3. »Konung Hans skrifwer archiebiscopen till, det han 1° besparar till mundtl. conference, hwad han sig uthlåta will ang^{de} det godz, som hans tienare begårar i wederlag för det, han mist i senaste kriget; 2do att han skulle sända sig register på den ränta, som de godz kasta af sig, som han begår till köpz af cronan; hafwandes tillskrifwit hr Pär Lycke att undersökia därom. Datum Abrahamstorp den andra dagen effter Mariä besökelsedag, som infaller d. 2 julii 1513[!].«

[Orig. Lunde Ærkebisp's Arkiv.] Udtog: Specifikation, Acta privata Nr. 649. — Et andet, kortere Udtog med Aar 1513, men uden Dag: SvRA. E 102 a, Sextern 12, Nr. 19. [12610]

»Litteræ Joannis regis Daniæ^a inter canonicos et fratres, quas fecit, antequam iidem fratres habuerunt monasterium, et aliæ literæ.«

[A. Orig. Odense St. Knuds Kl. Arkiv. — Aa. Udtog anført i Registratur over Breve i Odense St. Knuds Kl. Arkiv.] Aaa. Afskr. efter Aa af Hamsfort: Kall 8vo 668, Hæftet: »Eccl. Fion.« Herefter: *1. Række IV. 43.* [12611]

a) Kan vel ikke være 6604 i Betragtning af Udtrykket: antequam habuerunt monasterium.

»Kong Fredericks beeseylit permendtzbreff lydindis, thed verduge fadher her Niels Stige biscop tiil Børlwm haffde for hannwm en kong Hansßis breff lidindis, thed hand aff syn gwnst oc naade haffde unt Tistedt bymend skielig feedreftt ind i Hillerßløff marck oc giffue orlige aar en halff tønne smør til Ørum, then lensmand, som tha var, oc them, eftther kam. Item indhiolt oc samme breff, thet for^{ne} verdug herre oc koning kong Frederyck stadfest samme breff med alle syn puncher oc artickeller, som hwn indholder oc udwisß, fforbydindis alle syn fogdher oc embedtzmendt for^{ne} Tistedt bymendt ther ymod forhynner eller hynner lade i nogher made undher syn kongelig heffn oc wrede etc.«

[A. Orig. af Kong Hans's Brev. Børglum Bisps Arkiv? — Aa. Om-talt (ell. indført) i Brev af Frederik I. Beseglet Perg. Thisted Bys (ell. Børglum Bisps?) Arkiv. — Aaa. Udtog af Aa anført i Tingsvidne af Hyllerßløff H. 1534 Apr. 21 (Tirsd. efter dnicam. misericordiæ), givet Marthen Skredher af Tistedt. ^aOrig. paa Papir. 1760 i Thisted.^a] Aaaa. Afskr. efter Aaa fra 18. Aarh. for Langebek: LDipl. 1534 Apr. 21. [12612]

a—a) Saaledes Aaaa.

[1497—1513.] Hanss Danmarkcs, Sueriges, Norges »ock Gotes« [!] Konge, Hertug »etc.« Goffe [!] Norby vor »hofsynd«

og Forstander til Byrin[ge Kloster] har været her for os med et vort Faders Brev lydende: 548. Hvilket Brev vi for Troskab og villige Tjeneste, som fornævnte Søffryn Norby os og Riget gjort og bevist har og gøre [og] bevise skal, stadfæster. Thi forbyder vi alle Søffryn Norby, »Byringe closther joffrwer eller nogher theres landbo«, vornede eller Tjenere herimod at hindre eller uforrette under vor kongelige Hævn og Vrede. Givet paa vort Slot Købnehauffn Dionisii Dag »aar etc. in dietis« under vort Sekret.

[Orig. Børringe Kl. Arkiv?] Afskr. fra 1. Halvdel af 16. Aarh.: SvRA. Papir 1455 Dec. 21. LDipl. 1455 Dec. 21. [12613

[1491?]

 og »deding«^a, som gjort var af os og vort Raad mellem
 blive ved sin fulde Magt so[m]
 den Tid afsagt eller end fuldgjort, og »th«-
 straks annamme de 5 Biskopstiender,
 sompinge og Sørby med forskrevne
 værdige Faders aabne beseg[lede Brev]
 og hans Efterkommere skal dem beholde, saa længe
 uden al Afgift og dertil al Opbørsel, som
 ha..... vi komme fra forskrevne vort
 Rige Norge^b og der, som falder af
 Backindorps Sogn, som han nu og
 Fader lever, i saa Maade, som han de andre forskrevne
 Hr. Prior det med sine egne Bud saa be-
 stille med paa forskrevne Priors,
 Klosters eller Ordens Vegne herefter
 paa sine eller hans Ordens Vegne, som forskrevne os elsk[elige]
 hans Medfølgere kan komme til
 Skade dem derom kærlig forligt

Brudstykker (benyttede til Hæfteremme om et Regnskab for Roskildegaard for 1651; kun det nederste venstre Hjørne af Brevet bevaret) med 1 Seglhul paa den bevarede Del. Brevet staar i Forbindelse med de 3 i *ÆA. IV. 165 B. 45-47* registrerede og er vel yngre end Brevet *B. 47* af 1487 (*B. 45's* Aar er urigtigt). (RA. Antvorskov Kl. Arkiv.) [12614

a) Her menes mulig Brevet af 1487 i *ÆA. IV. 165 B. 47*. b) Mon Aar 1491? jfr. f. Eks. *Missiver I. 96*.

[1494—97.] Hans Danmarchs, Norges, Vendes og Gothes Konge, udvalgt til Suerige osv. For os var Hr. Gerleff Morthensß

Priors i Øcloster Bud med et Brev af Han H.s Ting [o: Aar 1494, *ÆA. III. 114*], som Anders Cristierns Foged havde udgivet og beseglet med flere, lydende, at 8 Dannemænd vidnede, at Hr. G. M. gjorde Lovhævd paa det Byggested, som ligger næst norden til Surdal, som han har ladet bygge Hus paa, med 3 sine »abigestoffte« deroventfor vesten til Vejen, og kendtes der ingen Mand Del i at have uden Øcloster, med sine rette »fortha« og Fællig der østenfor og nær i Kæret saa langt, som andre Mænds Fællig, der i Byen boer, udrækker. Item »induorde« han Snøgetofft, som ligger nordost i Torsløff Mark norden fra den Vang, som kaldes Norlangh, og saa nær indtil Markeskeldige, som er Markeskel mellem Torsleff Mark og Swenstorp Mark øster fra Kæret og vester op, til Arop Mark tager ved, og kendtes ingen Del deri uden Øcloster, med fuld Fællig der østenfor i Torsleff Kær, og undtog han Snøgetofft der norden for [S]wenstorp Mark, som ligger til Aagardz Gods. Item gjorde han Lovhævd paa 2 Gaarde i Arop, som Lass Knuds og Nis [Jenssøn i boer, m]ed et øde Møllested, der tilligger, og undtog han et Hus der i i boer og tjener til Kockedall, og 2 Stykker Jord i Marken, som Fogeden af Kockedall lod optage Plov. Item »induorde« han til fornævnte 2 Gaardes lodskiftede Enge, som de nu har liggende iblandt Torsleff Fællig i Foolfood og i Swenstorp Mark med Fædrift, Tørvegrøft og »ellin[ge]bieringh«, som det Brev ydermere udviser. Hvilket Brev vi stadfæster, forbydende alle [forskrevne Hr.] Gerleff paa Øclostheres Vegne paa fornævnte Gods Hinder at gøre, [saa længe] Lovhævden rygges for Bisp af bedste Bygdemænd uvildige, eller nogen kommer for os [med bedre Bevisning] paa vort Retterting. Datum Haffnis sabb. post f. Barnabe anno [nostro] ad causas sub sig., teste Georgio Marswin iudiciario nostro.

Medtaget Perg. (hvor bl. a. nu Aarstallet mangler) [med 1 Segl]; det i Teksten i [] satte er suppleret fra en Afskr. af Gram (ligeledes uden Aar) i LDipl. under »?1495 13de Juni« med en enkelt Undtagelse, der er udfyldt ved Gisning. Ø Kl. Arkiv; senere ejet af Jens Rosenvinge^a (RA.). — Brevet kan paa Grund af det deri citerede Tingsvidne og af Rigskanslerens Navn tidligst være af 1494 og paa Grund af Kongens Titel senest af 1497. [12615

a—a) Saaledes Gram i LDipl.

[1484 ell. 1487.] *Rosenvinge, Love V. 522; Reg. 4768* = *7780. Er 6033.*

1514! *Privilegium af Kong Hans for Landsroene. Er 7558.*

[C. 1490?] *Aarsberetn. fra Geheimearch. V. 76; Reg. *8111. Er 6935.*

[1483—97.] Hans Dannmarchiß, Norgiß, Venders og Gothes Konge, udvalgt Konge til Suerrige (*osv.*). Paa det at vor »fellis kiøbsted« i Helsingør maa bygges og forbedres og Gudstjeneste øges, tillader vi, at i forskrevne Købstad maa bygge og bygge lade[!] en Mølle paa Møllebeck liggende ved Suartebrødre i Helsingør paa den samme Sted, som tilforn Mølle derpaa bygt var, og at denne derfor, som tilforn været har[!], naar han forskrevne Mølle derpaa bygt har, skal han der[!] nyde og beholde til forskrevne vor »fellis klostris« Nytte. Tykkes og os at have forskrevne Mølle til Kronen igen, skal vi give vor »fellis kloster« i Helsingør igen, hvis den Mølle det, som paa bygt er[!], kostet har. Thi forbyder vi alle og særdeles vore Fogeder og Embedsmænd forskrevne eller[!] Kloster eller[!] i at hindre under vor kongelige Hævn og Vrede. »Datum in castro nostro Ørekrogh.«

[A. Orig. Helsingør Karmeliterkl.^a Arkiv?] Aa. Fejlfuld Afskr. fra 18. Aarh.: Thott 4to 1415. — Ab. Lige saa fejlfuld Afskr. fra 18. Aarh., mulig med samme Haand: RA. Genealog.-herald. Selskab, Gener. 4to 4 S. 25. — Den Titel, Kongen fører i Brevet, bruger han endnu ikke 1483 Jan. 14 (se 5160), men derimod 1483 Febr. 1 (*Aarsberetn. fra Geheimarch. II. 47*), og han bruger den senest 1497. [12616

a) ∅: Vor Frue Klosters; »fellis« i Teksten ovfr. er sikkert en Fejl læsning for »frwis«.

[1483—93 Okt. 7—21.] Johannes Daniaë, Norvegixæ rex, Svecixæ electus (*etc.*). Os er forekommet, at mange udlændiske Købmænd tager Borgerskab her i vore Købstæder, og naar de har deres »biering«, farer de her af Riget, saa at vi eller vore Købstæder har der ingen Gavn af. Thi er vi saa til ens vorden med vore Rigens Raad, her nu til Stede var, at ingen skal anammes i vore Købstæder i Borgerskab længere end et Aar og siden straks sætte »vissen« for at gifte sig eller blive til Stede i vore Købstæder som andre vore bosiddende Borgere. Thi beder vi og byder eder, at I det saa holder i eders By; finder I nogen herimod at gøre, skal de have forbrudt, hvis de har med at fare, og I stande os derom til Svare, om det ej saa holdes i eders By. Ex castro nostro Alborg p pra p^a Calixti[!] nostro sub sig.

[A. Orig. Utvivlsomt Københavns Bys Arkiv.^a] Aa. Afskr. fra 17. Aarh.: Gl. kgl. Saml. 4to 3155 Bl. 167 b. — Afskr. fra 17. Aarh.: Gl. kgl. Saml. 4to 3154 Bl. 402 b (beslægtet med Aa; enten afskrevet derefter ell. efter en for de 2 Haandskrifter fælles Kilde). — Ab. Afskr. fra c. 1650: Karen Brahes Manuskript Nr. 1648 (Vogelsangs Nr. 281) S. 101. — M. H. t. den af Kongen i Brevet brugte Titel se 12616, hvorefter Brevet

maa være fra Tiden 1483-97. Men endvidere er dets Begyndelse og Slutning (ikke blot det her meddelte, men ogsaa et Par udeladte Formularer) skrevet paa Latin og ikke paa Dansk. Og nu viser det sig, at medens de kongelige Missivers Begyndelser og Slutninger indtil 1494 Febr. 19 incl. altid er skrevne paa Latin (naar det da drejer sig om Missiver paa Dansk og ikke paa Tysk), er de tilsvarende Dele af de kongelige Missiver fra 1494 Apr. 1 incl. skrevne paa Dansk i alle Tilfælde, hvor Missiverne er stilede til verdslige i Indlandet. Undtagelser herfra findes i et ganske forsvindende ringe Antal (kun: *Missiver I Nr. 181, 214* (i intet af disse 2 Breve er Latinen saa gennemført som i det her meddelte Brev, og *Nr. 214* er stilet til gejstlige og verdslige i Forening), *Nr. 309, 371* (de 2 sidste Breve er stilede til en verdslig og en gejstlig i Forening)); og man kan derfor formentlig gaa ud fra, at nærværende Brev maa være senest fra 1493 Okt. [12617

a) Brevet har i Afskrifterne ingen Adresse; men da det dér er indført mellem Breve, der hidrører fra Københavns Bys Arkiv, maa det antages, at ogsaa det stammer derfra.

»Hans met Gudz nade etc.« giver Artikler for »borghemesthere udi Othense ok i alle andre wore kiøpstædher«. »Datum in castro nostro Haffnensi anno domini m^o ed xliii nostro sub secreto.«

Afskr. fra c. 1500 (1496?): Ny kgl. Saml. 4 to 1312 b Bl. I i. Er den hos *Rosenvinge, Love V. 145-68* (jfr. S. XXVI f.) ved Udgaven af Christopher af Bayerns Stadsret for København af 1443 benyttede Tekst B; jfr. ogsaa *P. J. Jørgensen, Udsigt ov. den danske Retshist., 2. Udg. S. 125*. — Afskr. efter »en gammell fidemerlig bog« (i alt Fald nær beslægtet med ovenstaaende): Kopi indsendt 1648 af Odense: RA. Danske Kanc. [12618

[1483—86.] *Reg. 4712*. [A. Orig. Aalborg Bys Arkiv.] Aa. Afskr. fra 16. Aarh.: AM. 8vo 21 Bl. 127 a. Herefter: *Rosenvinge, Love V. 288*. — Aaa. Afskr. efter Aa: Kall 4 to 558. Afskr. herefter: Kall Fol. 60. — Den Titel, Kongen fører i Brevet, er den, som han efter, hvad der er anført under 12616, bruger fra 1483 til 1497. I Brevets § 4 nævnes 5 Rigsraader, af hvilke imidlertid den ene, Bisp Jep Friis af Børglum, i Nov. 1486 omtales som død (*Acta pontif. Dan. IV. 382 f.*); og Brevet maa altsaa være fra Tiden 1483-86. Ifølge Aftrykket er det udstedt i Aarhus Onsdag efter Pinse (i Haandskriftet kan der dog lige saa godt læses Torsdag), og denne Onsdag faldt i 1483 paa 21. Maj, i 1484 paa 9. Juni, i 1485 paa 25. Maj og i 1486 paa 17. Maj. Men i 1483 var Kongen 18. Maj (hans Kroningsdag) og 22. Maj i København; i 1484 var han 4. Juni paa Næsbyhoved og 15. Juni paa Nyborg, i 1485 var han 20. og 27. Maj i København, og i 1486 16. Maj paa Skibet Griffen. Og 1485 25. Maj udsteder 31 Rigsraader, hvoriblandt alle de 5 i nærværende Brev nævnte, et Brev, der er dateret København. Mon da ikke Dateringsstedet for Aalborg-Privilegiet er urigtigt? [12619

[1483—97.] Kong Hans's »andet« Privilegium for Aalborg.

[A. Orig. Aalborg Bys Arkiv.] Aa. Afskr. fra 16. Aarh.: AM. 8vo 21 Bl. 128 a. Herefter: *Rosenvinge, Love V. 290*. — Aaa. Afskr. efter Aa:

Kall 4to 558. Afskr. herefter: Kall Fol. 60. — Brevet maa efter Kongens Titel være fra 1483-97. [12620]

»Enn widisse aff kong Hans anno mcdlxv« (nemlig af Brevet 1. Række Nr. 1310).

[Orig. Ribe Bys Arkiv.] Udtog med Hænder fra c. 1600 (delvis lidt senere): Ny kgl. Saml. 4to 646 c; sstds. 4to 1293 a; sstds. 4to 1353 b, 1. Foliering Bl. 61 b; Thott 4to 2012. [12621]

»Kong Hanses Stadfæstelsesbrev paa samme Frieheder^a, som dem af hands sal. H. Fader undte og givne vare. Dat. ulæselig.«

[A. ^bPerg. »i Raadstuekisten«.^b Skagen Bys Arkiv.] **Aa.** Udtog meddelt 1766 Dec. 20 af Byens Præst S. Lodberg: Langebeks Ekscerpter 56, Skagen. *Danske Atlas V. 214.* — [Ab. Anført i en Registratur af 1703 Marts 29 under Nr. 61.] **Aba.** Anført efter Ab i en Forretning af 1773 Sept. 30, hvoraf Kopi: Kall Fol. 60. [12622]

a) »: 106. b—b) Saaledes Aa.

»Tho koning Hanses laaßebreff paa Grimstrup biu och fangng.«

[Orig.] Udtog anførte i Register 1582 over Breve paa Birkholm S. 8: Lunds UB., De la Gardieska saml., Barnekow I. [12623-24]

»Ellers befindis ved Schuderop Gaards Eiendom mange gamle Skiøder og kongl. Confirmationer, som for Tiden Schyld denne Gang ej kand udschrifvis, og er saa: 1. Sl. Kong Hansis højloflig Ihukomelse hans Bref, hvis Datum for sin Elde fast icke kand læsis.«

[Orig. Skuderupgaard Godsarkiv.] Notits af Christen Frandß Togsverg (med Haand fra c. 1700): RA. Topogr. Saml. Papir, Baarse H., Ø.-Egesborg S., Skuderup. [12625]

[1511?] »28. KonngH Hanns at haffue mageschiff . . . Johann Oxe iii gorde i Krarup och i [gord] i Aagerrup i Lalland. Datieret 152. [!].«

[Orig. Johan Johanssøn Oxes Arkiv ell. Nielstrup (Musse H.) Godsarkiv.] Udtog anført i Fortegnelse over Breve, som Margrethe Brahe 1612 leverede paa Nielstrup til Esge Krafse, S. 15: Lunds UB., De la Gardieska saml., Barnekow I. — Naar Brevet skal være udstedt af Kong Hans, maa Aaret være forskrevet; mulig skal det være 1511, hvis Brevet er Genbrev til et, der anføres i *ÆA. V. 36* og *IV. 35.* [12626]

»10. Konning Hans att haffue sollt Olluff Pedersenn houffsinder noget goetz i Fullie och Bedinng wdi Schane.«

[Orig. Senere til Nielstrup (Musse H.) Godsarkiv.] Udtog anført i Fortegnelse over Breve, som Margrethe Brahe 1612 leverede paa Nielstrup til Esge Krafse, S. 21: Lunds UB., De la Gardieska saml., Barnekow I. [12627]

Stadfæstelse af Kong Hans om Rørbecks Skov.
Se 12556.

[12628]

Kong Hans dømmer et af Sandemænd i Nørre H. gjort Markeskel mellem Astrup og Nørregaard ved Magt.

[A. Orig. — Aa. En »Rigens Vidisse« heraf. — Aaa. Udtog af Aa anført i Dom 1546 Nov. 15 (Mand. efter Martini Dag) af Erik Krabe til Bustrup m. fl. Perg., formentlig paa Nørgaard (Nørre H. Salling).] Aaaa. Afskr. af Aaa: Arkivet paa Astrup (Nørre H. Salling) (ikke undersøgt). Herefter: *Hist. Aarb. f. Skive og Omegn VI. 132.* [12629

»24. Tredie Dombrev paa Hestvat Mølledam af Kong Hans udgivet.« [Orig.] Udtog anført i »Reversal paa effterskrefne Adkomstbrefve paa Rønnusholm og Gods« (fra 1. Halvdel af 18. Aarh.): RA. Topogr. Saml. Papir, Børglum H., Vrejlev S., Rønnovsholm. [12630

[1498—1512] Apr. 4. Hans Danmarckes, Sverrigs, Norges, Venders og Gothers Konge. For os var Jens Kaasis Bud med et Brev af Fiends Nørling[!] H.s Ting [c: 7405] lydende, at han har »indvornet« med Lovhævd »dend gammel fisker gaarde« i Ørum Aae, begge Lande imellem med fri Gaardedræt fra Ørum Haab og saa op ad med Aaen saa langt, som hun har været brugt af Alders Tid til Taarupgaard, item al Ørum Haab til Taarupgaards fri Enemærkes Fiskevande. Hvilket Brev vi stadfæster, forbydende alle Jens Kaas Forfang at gøre, saa længe fornævnte Lovhævd rygges efter Loven, eller nogen kommer for os med bedre Bevisning paa vort Retterting. Datum Horsens Ambrosii Dag 1459[!].

[A. ^aPerg. med 2 »hendes Indseigle.«^a Taarupgaard Godsarkiv. — Aa. ^bVidisse 1643 Juni 18 af Wiborg Landsting. ^b] Aaa. Udtog (skrevet 1740) af det vidimerende Brev, som det synes med nogenlunde fuldstændig, men ikke fejlfri Afskr. af Brevet af »1459«. RA. Rtk., Kommiss. af 1741 12. Jan. til at undersøge Fiskestaderne i Limfjorden, Bilag Nr. 154 A. — Tiden maa ifølge Kongens Titel i Forbindelse med den opgivne Dag være 1498 1512. [12631

^{a—a}) Saaledes Overskriften i Aaa, utvivlsomt efter Aa. ^{b—b}) Saaledes Aaa; men den nævnte Dag faldt 1643 paa en Søndag.

[1487—94 (97).] Hans Danmarkis, Norgis, Wenndis og Gottiis Konge, udvalgt Konge til Suerriges Rige, Hertug osv. For os var »welb.« Kvindes Bud Fru Ellenne af Woldberg med »worre stadtfestelse breff« [c: *formentlig* 6176^a] lydende paa efterskrevne Gods: Worm aae, Woldberg med hendes rette Tilliggende i Hing H., som er Hesthauffue »mellom graffuen« med Hoffuer Mølle og »tørregrofft Liøngsmoefse«, fuld Del i Forte og Fæled sønden ved Aaen til at »dømme« med, 1 Gaard sstds. (Thommiis), 1 Gaard (Madtz Jennsenn), 1 Gaard (Suend Niel-senn) med 1 Bol, i Hee agger 1 Gaard (Nielß Pouelßenn), 1

Gaard (Jennß Simmenßenn), 1 (Jenns Willomßenn), 1 (Peder Mortenß), 1 (Peder Clemmindßenn), 1 (Ib Skøit), 1 (Hannß), 1 (Mortenn Iffuerßenn) med alt det øde Gods i forskrevne By, som til Woldberg ligger med Rette; en øde »gaard eye« i Lydbeck vester ved Marquordtz Gaard saa bred, som de Toftestene udviser med Rette, »witterlige ager, forte, grybbe med det for^{ne} byggested och witterlig enng« liggende norden ved forskrevne Byggested; item Siøgaard, Teiltoftt, Biergaard, Glurberg, 1 Gaard (Niellß Jennßenn), 1 Gaard (Hendrich), 1 Byggested ved Hendrichis Byggested og Gaard, som Peder Aall i boede, »enn«, Christenn Smed i boer, i Synderbye 1 Gaard (Anderß), 1 Gaard (Christenn Goed), 1 Gaard (Jennß Holm), Kier 1 Gaard (Peder Jennßenn), 1 Gaard (Tommiß), 1 Gaard i Hallebye (Peder Glad), 1 Gaard sstds. (Peder Ollßenn), 1 øde Byggested hos Tommiß Jennßenns Gaard, som Esche Jenß i boer; og derimod er ingen Breve tagen af os. Thi tildømmer vi 1. Sinde Fru Ellenne forskrevne Gods, som hun nu i hendes »werd« har, forbydende alle Fru Ellenne paa forskrevne Gods »hingøe« at gøre, saa længe nogen kommer for os med bedre Bevisning paa vort Retterting. »Datum anno domini nio ad causa sub sigillo, teste Johanni nostro dilecto«.

[Papir (Orig.). Voldbjærg Godsarkiv.] Afskr. fra c. 1650 (med Overskrift: »Nogle gamle w-lesßelig bressue skreffuenn paa papir om Woldbieryendom. No. 13. No. A.«): Ny kgl. Saml. Fol. 1332 c. — Det i Brevet citerede Stadfæstelsesbrev er formentlig det anførte af Aar 1487; det mangelfuldt gengivne Navn paa Rigskansleren betegner formentlig Hans Keldssøn, der kun var Rigskansler til 1494, og i ethvert Fald maa Brevet ifølge Kongens Titel være senest fra 1497. [12632

a) Opregningen af Godset stemmer dog ikke helt overens paa de 2 Steder.

[1512?] (Kongen) tilskriver Esgii (Bille) om en udskaaen Skrift angaaende de stralsundske Fanger.

Papir (»Seddel«). Esge Billes Arkiv (I Aa (forrest ved 1512); RA.). *Missiver I. 292.* — Aarsangivelsen skyldes en Blyantspaategning paa Brevet, der dog først er fra det 18. Aarh. ell. c. 1800. [12633

[1502—13.] »117. Kong Hanses tu Pergementz Schiøder till Thorben Bille paa en Deel Gaarde och Godtz i Suaning, som bleff solt for Guld och reede Penge, huilchen Betaling bleff udgiffuet til Ryter och fremede Soldatter, som schulle modstaa Kongens och Rigets Fiender de uhorsomme Undersaater i Suerig, som haffde opsat sig moed Kongen; disße Byndergaarde er af det Godtz, Poul Laxmand bleff fradømt. Begge disße Schiøder er ens lydende, och er det ene bekrefftet baade med Kong Hanses och hans kiere Søn Her Cristierns, som war wdvalt Konge till Danmarch, hans Seyell.«

[Orig. Torbern Bentssøn Billes Arkiv; senere til Hvedholm Godsarkiv; ^aødelagt dér ved en Brand 1681^a.] Udtog anført i Registratur fra 17. Aarh. over Hvedholm Godsarkiv: FLA. Grevskabet Brahesmindes Arkiv Nr. 1000. [12634

a—a) Saaledes FLA. Grevskabet Brahesmindes Arkiv Nr. 74, Under-Nr. 2.

[1502(!) Maj 7.] Dom af Kong Hans om Biørn Andersens Forhold ved Pofvel Laxmands Drab.

Danske Mag. 4. R. VI. 288. Er 10064.

[1502—13.] ›17. En vidise aff kong Hansis breff om noget guotzs, som her Hendrich Krumedige er wdlagt aff kong Hans, som [er] for, huis her Hendrich war brøsthouden udi Waldenn och miere guotzs, handt kiøffte, som er først tho gaarde wdi Mardall udi Luge heridt, et boell udi Strøbelstrup, en gaardt udi Skørpingge udi Nør Asboe heridt, ittem thre gaarde udi Flemingge udi Luge heridt. Dateridt anno 1534.«

[Orig. af Kongebrevet. Henrik Krummediges Arkiv. — Orig. af Vidissen.] Udtog af Vidissen anført i Fortegnelse 1608 Juli 18 over Breve, som var indsatte i ›Helliggiestes‹ af Hr. Esge Billes Arvinger, og som Esge Bille til Valden annammede. (RA. Privatark., Esge Bille Jørgenssøn 1608 Juli 18.) — Kongebrevet maa være yngre end Poul Laxmands Drab. [12635

[1502—3.] ›18. En beuis, som Peder . . . senn udi Holb. gaardt haffuer udgiffuett, att handt haffuer annamidt aff breffuekisten kong Hanses skiødebreff liudendes paa Waldens hoffuetgaardt och de. til ligendes guotz[?], huilcket hoffuetbreff hand bemelder udi samme beuiss att haffue andtwordett Peder Bille, som handt schall flye tilstede, naar behouff giøres. Dateridt anno 1578.«

[Orig. af Kongebrevet. Henrik Krummediges Arkiv. — Orig. af Brevet af 1578.] Udtog af Brevet af 1578 anført i Fortegnelse 1608 Juli 18 over Breve, som var indsatte i ›Helliggiestes‹ af Hr. Esge Billes Arvinger, og som Esge Bille til Valden annammede. (RA. Privatark., Esge Bille Jørgenssøn 1608 Juli 18.) — Kongebrevet maa være yngre end Poul Laxmands Drab, men ældre end 9927. [12636

[1494—97] **Nov. 1.** Hans Konge. For os var velbaaren Mands Bud Hr. Pouel Laxm[antz] R.s vor Hofmesters med vort 2. Dombrev lydende paa 2 Gaarde i Ma. dale i Synder Asbo H., efter som vort Stadfæstelsebrev og det vort 2. Dombrev indeholder, og derimod er ingen Breve tagen af os. Thi tildømmer vi 3. Sinde Hr. Pouel Laxman forskrevne 2 Gaarde, som han nu i Væрге har, forbydende alle Hr. Pouel Laxman paa forskrevne Gods Hinder at gøre, saa længe nogen kommer for os med bedre Bevisning paa vort Retterting. Datum die omnium sanctorum anno mcdxc. . . . nostro ad causas sub sig., teste Georgio Marswin justiciario nostro.

Papir med 2 Segl paatrykte Bagsiden: 1. Utydeligt, endnu overlæbet; 2. Utydeligt. Poul Laxmands Arkiv (RA.). — Brevet kan ifølge Kongens Titel (der betegner ham: udvalgt til Suerige) senest være af 1497 og ifølge den anførte Rigskanslers Embedstid tidligst af 1494. [12637

»Koniing Hansis stadfestelse aar mcdlxv[!] udgiffuen, lydindis paa en laugeheffd, her Jens Madßen att haffue induort Rudgaard og Rudgaardz fang met all sin retthe tiilligelse och enemercki, som thertill aff gamell tidt haffuer liget, och sønderlig thet mageskiffthe, som er giort emelem Niels Palleßen Kierth och her Jens Madtzen [c: 1487], er Federnis roude, Struden, Skinderrode och all then jord, som øster er paa Rudgaardz marck, som hans obne breffue ydermere indholder och uduise, och Strandekierd upp och neder.«

[A. Orig. Jens Madssøn Munks Arkiv; senere til Rudgaard Godsarkiv.] Aa og Ab. Udtog anførte i Domme 1578 Aug. 25 og Nov. 3, se 1487 Aa og Ab. NLA. Løvenholm Godsarkiv Pk. 26. [12638

Jeg Otthe Theghenhuss til Twedzgaardh kendes have fanget af ærlig og »welbirlygh« Md. og strenge Ridder Hr. Oloff Rossenkrantz til Walloff 8 løde Mk. godt og purt Sølv ret kollendsk Vægt, 16 Lod i hver løde Mk., og 500 Mk. 150 og 25 »doffweldhe ß« og det andet i danske »hwydhe« og 4 »hwydhe ß«, som Kong Hans mønte lod, for hvilket Sølv og Penge jeg efter vor naadige Herres Villie opladt har Hr. Oloff Rossenkranth dette Gods, som min salige Fader i Pant havde, som er Willæregordh med 3 Gaardsæder, 2 Gaarde i Abetw[ed], 2 Gaarde i Soby, 2 Gaarde i Hwalsø nørre; for hvilket Pant jeg kendes mig at have opbaaret Fyldest efter Kong Hansß Brevs Lydelse af Hr. Oloff Rossenkrantz, ladende ham aldeles kvit for mig for forskrevne Pant. Mit Indsegl. Given og skreven Hagestædhe Vor Frue Dag assumc. 1540.

Papir med Rester af 1 Segl paatrykt forneden. (RA. Privatark., Oluf Nielsøn Rosenkrantz F 1540 Aug. 15.) [12639

[Senest 1509.] *Reg. 5480**. [A. Orig. Jens Holgerssøn Ulfstands Arkiv (»Arkivet paa Glimminge«).] Aa. Afskr. fra c. 1650: RA. MS. Sophie Belows og Anne Thotts Slægtbog S. 247. — Aaa. Afskr., indirekte efter Aa fra 2. Halvdel af 17. Aarh.: Ny kgl. Saml. Fol. 774 S. 240. Afskr. efter den foregaaende af Anne Trolle: Thott Fol. 1081 S. 268 (herefter: Ny kgl. Saml. Fol. 777 S. 314; RA. Genealog.-herald. Selskab, Gener. Fol. 45 a S. 138 (af P. Lucoppidan); Karen Brahes Bibl. Nr. 1637 S. 252 (efter sidstnævnte: Uldall Fol. 199 S. 346)). — Aab. Afskr. efter Aa fra c. 1700: Karen Brahes Bibl. Nr. 1638 Bl. 21 a (herefter: Thott Fol. 1080 S. 43 (fra c. 1700); Thott 4to 1873 S. 123 (fra 18. Aarh.)). — Afskr. fra 17. Aarh., formentlig for Otte Krag (altsaa højst faa Aar yngre end Aa): RA. Hist.-genealog. Ark., Fol. 27 Bl. 19 b. — Andre Afskrifter: Thott Fol. 1114 og Ny kgl. Saml. Fol. 561 S. 288 (begge af P. Lucoppidan); Thott 4to 1881, Ulfstand (af Michael Michelsen) (herefter: Gl. kgl. Saml. Fol. 1087. Vol. II og RA. Genealog.-herald. Selskab, Gener. Fol. 68 c Bl. 929 b); Gl. kgl. Saml. 4to 3109 (af N. Foss); Ny kgl. Saml. 4to 850 (af O. H. Møller); sstds. 4to

842; Kall 4to 444, Læg I; RA. Genealog.-herald. Selskab, Gener. 4to 4 S. 59; LDipl. bag 1511 (3 Afskrifter; de 2 efter P. Lucoppidan (heraf den ene skreven af Langebek); den 3. skreven af Michael Michelsen). — Hofman, *Adelsmænd III.* 392; Udtog: *Hvitfeld VI.* 282, *Fol. 1081 L. 4.* — Medens Brevet i de første af de anførte Afskrifter er uden Datum, har det i flere af de senere Afskrifter og ligeledes i Aftrykket hos Hofman Aaret 1511, formodentlig fordi Hvitfeld meddeler sit Udtog af Brevet under 1511. Men dette Aar maa være urigtigt, da Jens Holgerssøn i Brevet nævnes som Embedsmand paa Visborg, hvad han kun var til 1509. [12640

*a—*a) Saaledes *Hvitfeld VI.* 282, *Fol. 1081 L. 10* (og ifølge *Pal.-Müller, De første Konger af den Oldenb. Slægt S. 277* endnu i det 18. Aarh.; *Pal.-Müllers* Angivelse skyldes dog vist kun en for hurtig Læsning af *Hofman, Adelsmænd III.* 392).

2 Breve af Kong Hans om Undersaatterne i Stockmark S.

Se 12564.

[12641-42

»H. Peder Skram till Hammergaard vaar thuende gange gifft, haffde først f. Ellen, h. Iffuer Krabbis daatter. Det schriffuis udi mange slegtebøger oc paa adschillige steder, at hun skulde heed f. Ellen Krag, men det er dog iche saa, thi jeg^a haffuer udi mine vehre thre adschillige schifftebreffue, som er gangen imellem hende oc hendis søster, huorudi neffnis altid deris fader h. Iffuer Krabbe; item en kong Hansis dom, at hendis daatter f. Ellen Skram er tildømp^t fire gaarde i Hußby i Fyen, som hendis oldefader h. Iffuer Krabbe tilhørde, huoraf nochsom kand erfaris, at hun haffuer verit en Krabe, dog der er skreffuit meget vild i mange slechter.«

[A. Origg.] Aa. Udtog fra c. 1650: RA. MS. Sophie Belows og Anne Thotts Slægtetog S. 598. — Aaa. Afskr., indirekte efter Aa fra 2. Halvdel af 17. Aarh.: Ny kgl. Saml. Fol. 774 S. 680. Afskr. efter den foregaaende: Thott Fol. 1081 S. 429 (herefter: Ny kgl. Saml. Fol. 777 S. 492; RA. Genealog.-herald. Selskab, Gener. Fol. 45 a S. 256 (af P. Lucoppidan, men uden Slutningen (fra »item« incl.)); Karen Brahes Bibl. Nr. 1637 S. 419 (efter sidstnævnte: Uldall Fol. 199 S. 579). — Ab. Et andet Udtog lyder: »Att denne^b fru Elinne^c war her Iffuer Krabes datter, derom findis paa Haastrup thuende adschillige pergementzbreffue, huori hindis fader neffnis her Iffuer Krabe; deßligeste findis der en kong Hansis dom, at fru Ellinne Schram, som war her Peder Schram till Woldbierig och fru Elle Krabis datter, er tildømp^t 4 gaarde i Hußbye epter hindis oldefader her Iffuer Krabe«. Udtog fra 17. Aarh.: Lunds UB., Sophie Brahes originale Slægtetog S. 805. — Aba. Afskr. efter Ab af Tale Ulfstand: Thott Fol. 1077 Bl. 418 b. — Abaa. Afskr., formentlig efter Aba: Ny kgl. Saml. Fol. 770 Bl. 341 b. — Ac. Et tredie Udtog lyder: »Och at dette schall were Krabe waben och iche Kragh, det beuifses aff mange slegtebøger och saa aff thuende gamle pergementtz breffue, som findes paa Hastrup i Jylland, huori hindeß^d fader neffnes her Iffuer Krabe; deßligeste findeß och der en kong Hanßeß dom, at fru Ellinne Schram, som war her Peder Schram och fru Elle Krabes datter, er tildømt 4 gaarde i Hußbye efter

hindes oldefader her Iffuer Krabe.« Udtog med Haand fra 1. Halvdel af 17. Aarh.: Lunds LA., »Danska geneal. m. m. 4« Bl. 101 b. [12643-46

a) ∴ utvivlsomt Sophie Below; jfr. hvorledes de her omtalte Breve i andre her aftrykte Tekster siges at findes paa (hendes Faders Gaard) Hastrup. b) ∴ Hr. Peder Skrams første Hustru. c) Aba: Elle; Abaa: Ellenn. d) ∴ fru Elle Krabe, her Iffuer Krabes datter aff Woldbiergh och her Peder Schrams hustru till Hammergeard«.

Kong Hans stadfæster 4383.

[Orig.] Udtog anført i Tingsvidne 1595 Juli 21 af Huorntz H., givet Erick Lunge til Stougaardt. 1874 i Arkivet paa N.-Elkær (ikke under- søgt). *Saml. til jydsk Hist. V. 132.* [12647

Brev af Kong Hans til Gerdt Kellerswendh paa et Stykke Jord uden for Aars.

[A. Orig.] Aa. Udtog anført i Stadfæstelse 1513 Nov. 5 (Lörd. efter Alle Helgens Dag) af Christiern II. Stadfæstelsen var Aar 1837 »i Kjøbmand Frausings Besiddelse« (*Hübertz, nedenauførte Sted*); den er ikke paatruffen af nærværende Udgifter. Udtog efter Aa: *Hübertz, Et Blik paa Staden Aarhus S. 11. (Reg. *9928.)* — Det er øjensynlig dette udate- rede Brev, der hos *Hoffmeyer, Blade af Aarhus Bys Hist. I. Del 2. Halv- bind S. 305* er blevet til »et gammelt bevaret Skøde« af Kong Hans af Aar 1513. [12648

»Som mig høygünstig er blefven befahlit at gifve min Forklaring og Widenschab om de tvende Eiendoms Bøndergaarde udi Falster udi Lidstrup Bye, som nu tilhører de tuende Sødskende Søfren Jørgenßen og Ingeborg Jørgensdaater, deris Beskaffenhed, saa hafver jeg af deres endnu i Hende hafvende Documenter fornomen, at samme tvende Gaarde nemblig dend sidste, som Ingeborg Jørgensdaater endnu beboer, er blefven skiødet og privilegerit af Kong Erich Aar 1398, og dend første, som Søfren Jørgenßen beboer, af Kong Hans er udi fri Frelße tagen Aar 1472[!] paa saadan Maade, at Fougder og Embidtmænd paa Nyekiøbing ei skulde hafue noget at biude ofver dennem i nogen Maade, og dersom de forbrød noget, da det af Kongen sielf eller dend, som dertill blef befahlit, at høre til Rette.«

[Orig. af Kong Hans's Brev.] Udtog anført i Skrivelse 1689 Dec. 7 af H(ans) Rauen (Amtsskriver over Nykøbing Amt) til Rentekammerkollegiet: RA. Bilag Nr. 18 til Antegnelser til Nykøbing Amts Regnskaber 1689-90. [12649

»Derimod svaret fornefte Peder Olsen paa sin Moders, Sødskende og sine egne Vegne, og dermed[!] hans Faderfader Peder Andersen igienkiøbte samme Gaard, som falden var til Kongen, af Kong Hans til sig og sine sande Arvinger, og beviiste det med Kong Hansses aabne beseglede Brev, som hans Fader Ole Pedersen derpaa hafde taget.«

[Orig. — Udtog anført i Dom 1532 Febr. 5 (Mand. efter [Vor] Frue Dag purificat.) af Knud Gyldenstjerne electus til Fyens Biskopdom m. fl. mellem Anders Andersen i Voltofte og Jørgen Greve i Kircke Søebye paa den ene og Anne Olufs i Aarup og Peder Olsen med andre hendes Børn ibid. paa den anden Side; Brevet fremlægges af de sidste.] Dommen

af 1532 indført i den under 12018 anførte Protokol for Kommission af 1746 Maj 20 S. 423 (1930 ejet af Proprietær F. Hjort, Baagegaard pr. Tommerup); jfr. sstds. S. 208, 210, 216, 418, 433. Det hedder her S. 219 i en Dom 1733 Febr. 5 af Rafneberg Rytterdistrikts Birketing (der er indført i den under 12018 anførte Højesteretsdom af 1734 Marts 23): »det er langt fra, at dend blotte og summariske Allegation af Kong Hansses Brev kand andtages for nogen gyldig og fuldkommen Hiemmel, saalenge hverken Originalen eller nogen troeværdig Copie deraf produceres, hvoraf mand om des Conditioner med viidere kunde underrettes«. [12650

Brevbøger: Kancelliet: Optegnelsesbog^a: *Danske Mag. 4. R. II. 148 L. 35-149 L. 14. 149 L. 15-150 L. 9* (c. 1496-98), *164 L. 21-25* (c. 1486), *166 L. 16-167 L. 16* (hele dette Stykke er skrevet med én Haand; men hvis det er fra én Tid, kan denne Tid ikke, saaledes som anført i *Reg. *7828* for »Liste over Fordelingen af de kongelige Hofsinders og Tjeneres Heste« paa S. 165-66 og 166-67, være 1486 Jan. 31; thi Stykket S. 166 L. 28-34 (= 170 L. 7-13) maa være fra 1489-93), *167 L. 17-168 L. 6* (c. 1486-87), *170 L. 14-32* (= 166 L. 35-167 L. 16), *272 L. 27-273 L. 26, 274 L. 34-37, 274 L. 38-48* (hos *Lindbæk, Pavernes Forh. til Danm. S. 190* henført til 1504 Maj, hvad der næppe er korrekt), *278 L. 4-6, 301 Note 1*. — Kong Hans's Brevbog: *Aarsberetn. fra Geheimearch. I. 38 Nr. 53, 44 Nr. 63*.

Registraturer: Kongens Arkiv: *ÆA. IV. (395 I. 129 se 11333), (397 II. 3 se 9029), (398 A. 1 se 11860), (403 L. 1 se 10828), (414 IV a. 100 se 7530), 415 IV b. 1, 416 IV b. 6-8, 416 IV b. 10, 416 IV b. 12-14, 417 IV b. 16*. — Lunde Ærkebisp: *ÆA. IV. 302 G. 4, 302 G. 10*. — Odense St. Knuds Kl.: *ÆA. V. 212 F. 19, 249 N. 12, 253 R. 1*. — Børglum Kapitel: *ÆA. III. 105 Y. 281?* — Viborg Bisp: *ÆA. II. 222 E. 2*. — Aarhus Bisp: *ÆA. II. 12 C. 21, 13 C. 25*. — Aarhus Kapitel: *ÆA. V. 307 F. 4*. — Ribe Kapitel: *ÆA. V. 365 J. 34, 374 K. 54*. — Slesvig Kapitel: *ÆA. V. 548 D. 15*. — Helne Kirke: *ÆA. V. 555 Nr. 1, 556 Nr. 10*. — Antvorskov: *ÆA. IV. 187 E. 2*. — Roskilde Claræ Kl.: *ÆA. V. 599 H. 3*. — Skovkloster: (382 r. XXI se nedfr. Tilføjelser og Rettelser 1486 Febr. 23). — Maribo: *ÆA. III. 254 A. 8*. — Odense St. Hans Kl.: *ÆA. V. 621 E. 3, 629 H. 12 Note 4* (VS. 793), *632 H. 24, 639 Q. 2*. — Dueholm: *ÆA. III. 174 A. 6*. — Hundslund: *ÆA. III. 6 A. 32*. — Vestervig: *ÆA. III. 134 B. 1*. — Vor: *ÆA. I. 230 K. 25*. — Vrejlev: *ÆA. III. 44 H. 179*. — Ø: *ÆA. III. 111 Z. 4-5, 112 Z. 11*. — Øm: *ÆA. I. 233 L. 30, 250 M. 101*. — (Skanderborgske Registr.): *ÆA. I. 260 R. 9*. — Kirker og Præster i det gamle Fyns Stift: *ÆA. V. 936 I. 4*. — *Eline Gøyes Jordebog 176 L. 5, 176 L. 16*. — *Adcl. Brevkister 5 L. 13 f. n., 28 L. 15, 35 L. 2 f. n., 40 Nr. 16, 78 Nr. 37, 137 L. 3 f. n., 161 L. 10 f. n., 174 L. 14*.

a) De herefter anførte Stykker af Optegnelsesbogen er for den overvejende Del ikke Breve, men kun Fortegnelser, der staar i Forbindelse med Udfærdigelse af Breve.

Kong Hans og Hertug Frederik.

*Quellensamml. der Schlesw.-Holst.-Lauenburg. Gesellsch. II. I. 54; Reg. *8054*. Er kun Udtog og Brudst. af *Registrum Chr. I, ed. Hille S. 257; Reg. *8376*.

[1489—917] *Reg. *8376*. Indført i *Registrum Chr. I, ed. Hille S. 257*. Udtog og Brudst.: *Quellensamml. der Schlesw.-Holst.-Lauenburg. Gesellsch. II. I. 54; Reg. *8054*. — Om Stykkets Tid se *Registrum Chr. I, ed. Hille S. IX*. Det er oprindelig blevet til før Femerns Indløsning 1491 Nov. 23 (7008), men formentlig efter Bisp Albert Krummediges Død i 1489, se *Udgavens S. 262*. [12651

Registraturer: Kongens Arkiv: (*ÆA. IV. 388 I. 45 se 11250*).

Dronning Christine (eller Kong Hans).

Afskrift af (ell. Formular til) et Lensbrev (af Dronning Christine) paa Tranek[ær] (ufuldstændigt; Lensmandens Navn anføres ikke).

Afskr., skreven med samme Haand som det Regnskab, hvori den er indlagt. Dronning Christines Arkiv (indlagt i RA. Dronn. Christines Hofholdningsregnskab II mellem Bl. 12 og 13). *Dronn. Christines Hofholdningsregnskaber S. 158.* [12652]

(Dronning Christine) præsenterer for Bisp Jens Andersson Præsten Marquardus Marci til Lyngby Sognekirke.

Ufuldstændig Koncept paa Papir, skreven med samme Haand som det Regnskab, hvori den er indlagt. Dronning Christines Arkiv (indlagt i RA. Dronn. Christines Hofholdningsregnskab II mellem Bl. 12 og 13). *Dronn. Christines Hofholdningsregnskaber S. 159.* [12653]

Gældsbrief (?) af Dronning Cristina til Claws Moltk. (?)

Ufuldstændig bevaret Koncept paa Papir. Dronning Christines Arkiv (indstukket i RA. Dronn. Christines Hofholdningsregnskab II mellem Bl. 18-19 og 20-21). *Dronn. Christines Hofholdningsregnskaber S. 78.* [12654]

Dronning Cristina forlener en unævnt med Nesbyhowetz Mark (?)

Perg. (2 Brudstykker, brugte til Sammenhæftning af Dronn. Christines Hofholdningsregnskab III). Dronning Christines Arkiv (RA.). *Dronn. Christines Hofholdningsregnskaber S. 156.* [12655]

*Reg. *9498.* Koncept. paa Papir, skreven med en Haand, der formentlig er Ove Billes. Dronning Christines ell. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Chr. I og Hans, Koncepter til (aabne Breve og) Missiver). *Pal.-Müller, Jens Andersen Beldenak, 2. Oplag S. 111; Missiver I. 292.* [12656]

Gør vitterligt, at vi tilsteder, at Claues Boghi, hans Husfru Elynæ og et deres Barn »mwge« bruge og beholde i deres Livstid vor og Kronens Ø Fleensø sønden under Langlandtz Side hos Voghedt liggende med saadant Vilkaar, at Claues Boghi, hans Husfrue og et deres Barn skal forskrevne Ø forbedre med Hus og Bygning og ej forhugge Skoven, derpaa stander, og give aarligen »ath« Morthenss Dag Tid til vort og Kronens Slot Tranekiær 4 Mk. danske Penge til Landgilde.

Koncept paa Papir. Dronning Christines (ell. Kongens?) Arkiv (RA. Dronn. Christines Arkiv). [12657]

Brevbøger: Dronning Christines Brevbog: *Danske Mag. 4. R. V. 86 L. 17, 86 L. 29, 93 L. 8, 95 L. 4, 95 L. 5.*

Uvis Konge.

»Ett loßebreff lydende, att hans^a moderfader gamle Albrett Skeell hæffde inwordt Trolletofft tiill alle fiire marckemode, wndtagett wti samme loss ett engh, som Erick Jull hæffuer therinde, som ligger

emellom closters eng oc Faldtzeng; dog icke Strodtze wor ther benefntt wti samme loss.«

[Orig. Albret Skeels Arkiv.] Udtog se 1983-84. RA. Herredagsdombog 1537 ff. (Nr. 1) Bl. 41 a. [12658

a) »: Albrett Malthiøn (Viffert)'s.

Laasebrev for Morthenn Bang.

[Orig. Morten Bangs Arkiv.] Udtog se 3552. RA. Herredagsdombog 1537 ff. (Nr. 1) Bl. 98 b. *Vejle Amts Aarbøger 1911 S. 3.* [12659

Erklæring af Kongen og Rigsraadet angaaende Arv.

[Orig.] Udtog anført i Biskop Knuds Glosse til Jydske Lov: AM. 8vo 12 S. 25; sstds. 8vo 16 Bl. 31 a; Gl. kgl. Saml. 4to 3135 Bl. 20 a; sstds. 4to 3136 Bl. 16 b; sstds. 4to 3137 Bl. 41 a. Trykt: *Udgaven 1504, 1. Bog 15. Kap. = Kofod Ancher, Lov-Hist. I. 203 = Samme, Saml. jurid. Skr. I. 385.* — Dansk Oversætt. (sikkert efter den trykte Udgave): Gl. kgl. Saml. 4to 3140 a, 1. Bog 15. Kap. (skrevet c. 1580); Uldall Fol. 10, sstds. (skrevet 1607); sstds. 4to 232, sstds.; sstds. 4to 231, sstds. [12660

Erklæring af Kongen og Rigsraadet om Lidkøbsvidner.

[Orig.] Udtog anført i Biskop Knuds Glosse til Jydske Lov: AM. 8vo 12 S. 142; sstds. 8vo 16 Bl. 127 a; Gl. kgl. Saml. 4to 3135 Bl. 121 b; sstds. 4to 3136 Bl. 130 a; sstds. 4to 3137 Bl. 132 b. Trykt: *Udgaven 1504, 2. Bog 94. Kap.* — Dansk Oversætt. (sikkert efter den trykte Udgave): Gl. kgl. Saml. 4to 3140 a, 2. Bog 94. Kap. (skrevet c. 1580); Uldall Fol. 10, sstds. (skrevet 1607); sstds. 4to 232, sstds.; sstds. 4to 231, 2. Bog 90. Kap. [12661

Privilegium af Kong Christiern (hvilken?) for Rudkøbing.

[A. Orig. Rudkøbing Bys Arkiv. — Aa. Nævnt i en Ekstrakt over Byens Privilegier (forfattet af Byfogeden Diderich Brochenhoffuet^a). — Aaa. Aa atter optaget i Vidne 1670 Dec. 6 af Rudkøbing Byting.] Aaaa. Afskr. efter Aaa, attesteret Hafn. 1670 Dec. 23 af Notarius publicus Adam Friderich Werner: FLA. Rudkøbing Raadstues Arkiv, Bindet »Forskellige Privilegier for Rudkøbing«. Herefter: *Rasmussen, Rudkøbing S. 37* (hvor der for Christophers skal læses Christierns). Brevet er allerede anført i 1. Række III, *Udat. Breve Nr. 442.* [12662

a) Jfr. 7139.

*Reg. *4203.* Udtog: *Rasmussen, Rudkøbing S. 54.* Se 1. Række III, *Udat. Breve Nr. 443.* [12663

Brev fra Kongen af Danmark (til Franciskanerordenens Generalminister?) om Franciskanerklostret i Flensborg.

[A. Orig. — Aa. ^aAfskr. i »membrano chartaceo[!] in 4to caps. Cypriani ord. 4 sub tit. Adskillige gamle latinske misiver«. ^a] Aaa. Afskr. efter Aa af Arne Magnusson: Bartholin D 833. — Afskr. fra 18. Aarh. uden Kilde: Thott 4to 1580 S. 508. — *Pontoppidan, Annales II. 287*; *O. H. Møller, Nachrichten u. Urkunden, welche Ludolphum Naamani betreffen S. 13 = Dipl. Flensborg. II. 94.* — *Pontoppidan, anf. St.*, og *Møller, anf. St. S. 14* mener, at Brevet »vermuthlich« er af Kong Hans. Men Arne Magnusson i AM. 4to 1045 henfører det uden at ytre nogen Tvivl »ad tempora Chr. II«, og Sejdelin i *Dipl. Flensborg.*, der som Kilde kun citerer ældre Aftryk, mener ogsaa, at det »snarere« er af

Christiern II. Wolff i *Zeitschr. f. Schlesw.-Holst.-Lauenb. Gesch. XIV. 178 f.*, 187 gaar ud fra som givet, at Brevet er fra Christian II.s Tid (efter 1517, maaske 1522); og Lindbæk, *De danske Franciskanerklostre S. 77* siger, at »Brevet kan med stor Sandsynlighed sættes til 1522«.

a—) Saaledes Bartholin selv i Bartholin D 828. Arne Magnusson i AM. 4to 1045 erklærer Brevene tagne »Ex msto. chart.«.

•G. primo. Item et righens lawdags breff offuer her Stig Olfs arwyngæ, at de skwllæ wdlæggæ myn fadher fyllestæ po synæ wegnæ och po sit barns wegnæ, som han hafde met her Oluff Stigfs søsther; och then tiid war jegh fød. Swar therpo: righens breff forklared, at myn fadher bør at haffwæ fylest bode po syn egnæ wegnæ och soo po sit barns wegnæ: thet ær tegeu thertill, at myn halffsøsther lefde then tiid; ellers hafde righens breff so lødeth, at her Oluff Stigfs skwllæ wdlæggæ myn fadher all then part, som hannom konde till fallæ efther hans hustrw och efther hans barn.«

[Orig. Bent Billes Arkiv.] Udtog med Bent Billes Søn Anders Billes Haand. Anders Billes Arkiv (RA. sstds. som det under 456 Note a anførte Udtog). [12664

(G.) »Secundo. Item eth righens breff, som lydher po meghet godz, som myn fadher fyck her i Syeland af her Stig Olsfs godz, och ii scrifther therhoss, som gore nogher forklarynghe po, hwes de frw Barbra haffuer therwdi. Swar therpo: fick myn fadher xxiiii pd. rw wdi Wolby møllæ for eyendomssgodz, och de vi pd. rw fyck han och wdi søskenskiiftæ for eyendomssgodz och ickæ for møllægødz, som skiftæbreffwit [o: 6940] ydhermer forklar, och wdi same skiiftæ ære her Oluff Stigfs arwyngæ forkort sked, som skal ydhermere met tiden forklares.«

[Orig. Bent Billes Arkiv.] Udtog med Bent Billes Søn Anders Billes Haand. Anders Billes Arkiv (RA. sstds. som det under 456 Note a anførte Udtog). [12665

Registraturer: Kongens Arkiv: *ÆA. I. 118 L. 23, 118 L. 33, 119 L. 2?, 119 L. 8. ÆA. IV. 54 XLI. 2.* — Lunde Ærkebisp: *ÆA. IV. 360 BI. 12-14, 361 BI. 15.* — Viborg Bisp: *ÆA. II. 253 G. 45.* — Ribe Kapitel: *ÆA. V. 369 K. 17, 369 K. 19, 386 N. 7, 402 Q. 22, 424 U. 9.* — *Eline Gøyes Jordebog 282 b.* — *Adel. Brevkister 36 L. 3, 37 L. 5, 77 Nr. 21, 79 Nr. 11, 79 Nr. 14, 96 L. 14, 98 L. 16.*

Hertug Adolph.

(Reg. *6182.) [Orig.] Udtog: *Registrum Chr. I, ed. Hille S. 328.* [12666

Reg. *6183. [Orig.] Ufuldstændig Afskr.: *Registrum Chr. I, ed. Hille S. 337.* [12667

Reg. *5840. [Orig.] Afskr.: *Registrum Chr. I, ed. Hille S. 368.* [12668

Reg. *5888. [Orig.] Ufuldstændig Afskr.: *Registrum Chr. I, ed. Hille S. 421.* [12669

Hertug Frederik.

[1509? før Juli 13 ell. 20?] Reg. *9447. [Koncept.^a] *Aarsberetn. fra Geheimearch. II, Till. S. 44.* [12670

a) Ikke paatruffet af nærværende Værks Udgiver.

Durchleuchtigster ko., lieber bruder. Here Joachim des reichs ertzkamerer und curfurst, marggraff zcu Brandenburg, unser schwager, hat an uns gelangen lassen, das sich e. k. w. solt horen lassen, warlich bericht zu sein, daß wir in etzlichen unsern stelen und gebithen vorbothenn haben ßolden, e. k. w. do nicht notdurfft zcu uorkeuffen, auch bir und anderß zcu brawhenn und zcu bestellenn; welchs uns anzcuhorenn gantz fremde, denn wir deß kein wissenschaftt uber al haben, auch wissen, das sulchs wider durch uns nach die unsern gescheen ist, und befremdet uns nicht wenigk von dem antreger, loßem manns und genawsucher des unwillenß zzwischen e. k. w. und unß solche lügen vor e. k. w. zu berichten. Ist darumb unser gutlich ansynnen, e. k. [w.] wolle an die ende, do sulche vorboth gscheen sein solde, bestellen dasselb, und das der antreger und loße man alle warheit gespart eygentlich zcu erkunden, auch den unwarhafftigen man namkondig machen uns gen im der gebor wissen zu halden ader ßo straffen, domit er seiner lügen geborlichen lon entpfange, hinfurder vor e. k. w. sulche lügen zu endecken sich entholde, ander auch durch sein straff gewarnet sein mogen. Das wollen wir umb e. k. w. alletzeit gerne vordinen. »Des eine beschribenne antwortt. Datum.«

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg., løst Blad indlagt mellem Bl. 6 og 7. [12671]

Unß hat bericht unser lieber getreuer underteniger borger zcu Hawßem Peter Schroder, wo sein bruder Henrich Schroder weilandt burger mit euch verstorben und her gern als ein naturlich vormu[n]dt seins bruder kinder bestes wissen und ir gut nach nutz anlegen wolde, uns yn an euch umb ein fellich geleithe zcu uorschriben gebethen. Ist derhalben unser ansynnen, ir wollet Peter Schroder umb unser willen ewer fellich geleithe 6 ader 8 tage langk geben. Das wollen [wir] in vil grosserm gerne bescholden.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg., løst Blad indlagt mellem Bl. 7 og 8. [12672]

Leue getrue. Wy hebenn dy to mehr malen mu[n]dtlich sagenn und schriuen laten, dw dat gut von wege Tede Volkquartßen ußgepandet den luten widerumb to den harden tostellen und komen to laten, der touorsich dw deme sulfften alßo angekart hattest, dem doch ßo nicht, wu wy berichtet werden, gescheen sy, dat uns von dy nicht wenich befremdet.

Und iß dorumb nachmals unße ernste beuel, dw an alle vortogerung vorschaffen willest, dat uthgepante gutt den luten wider gegeben werde; dann wo sulkens nicht geschee und wy derwegen mehr uberloffen gewarten musten, ßo willen wy dy ader, an wem de sewmnis iß, angestraftet nicht laten. Ock hebben wy dir zcu uil malen ume molt geschreue[n]; wirdt unse schrifft von dy ock vorleget; begern doch angezeigter wiße, dw mit dem ersten garsten biß to Gottorff sendest. Doran thustu unse ernste meynugh; in gnaden.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg., løst Blad indlagt mellem Bl. 7 og 8. [12673

An er Michael Petri. Werdige leue andechtige. Nachdem gy mit jwer kochin etwelker guter haluen, ßo ir or gegeben und vorschriuen, vor uns als der guter geburlichem richter breckhafftig mit anzceiungh der vorschribungh dorup gegeben erschynnen seyt und auff die selben ewer vorgebrachten gebrechen und vorschribungh unser sententz gehort, ock die selben in ir chrafft und rem judicatam an alle appellacion gegen lassen, ßo dat wir uns versehen hetten der selben gantz bgnuget gewest weret, werden doch itzundes von einem unser burger von Hadersleuben Wilhem Schotten bericht, wo er ewer kochin 100 mr. uf ein hauß, das ir von euch geben und uns zcuerkent, pfandesweiße ßolle geligen haben, auß welchem seinem pfande ir yn mit fremden geistlichem gerichte, unsern und dießer furstenthume priuilegen zcu merglichen schaden vorgevornen und gecitirt, das uns, die weil wir uber die unsern geburlichs rechten zcu uorhelffen ny gewegert, nicht unbillich befremden; lassen uns auch beduncken, ab ir euch recht bßinnet, wurdet ir an allen zcweiffel finden, ab euch wider die unsern und der furstenthume priuilegen sulche außlendische geistliche richter zcu suchen gezcimet; wie dem ßo, iß auß furstlicher obricket und richterschafft der krigischen gutter unser ernste meinugh, ir wollet die citation wider den unsern allenthaluen vallen lassen, lengern mutwillen, dodurch er in schaden und unkost gefurd, wider yn nicht gebrauchen, denn ab sulchs nicht geschehe und er einichen unchost derwegen thun muste ader nachteil denn schwerlich erhalten priuiligen zcu gefuget, wollen wir den selben an euch zcu erforde[r]n kein abbruch gewartten. Deß ir also gewarnet sein moget; zcuuorsichtig, werdets dohin nicht reichen lassen; doch des ewer beschribenne antwort, uns dornach zcu richten haben. Datum.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg., løst Blad indlagt mellem Bl. 27 og 28. [12674]

Erwirdiger in Got lieber rath unnd getruer. Es sindt vor uns . . . doch gerich[?] erschienen er Michael Petri thumhere to Hadersleuben mit seiner kochen und do gebrechen etzlichs guts halben under unßerm gerichtszcwange belegen, das er Michael seiner kochen geben und verschriben, mit der verschreiben verbrachten, darauf wir recht gesprochen, derselben unser rechtspruch in chrafft und rem judicatum ane alle appellacion unde schelden gegangen auf sulchs Michaels kochen ir gegeben verschriben, auch zcuerkantes gut unsern burgern zu Hadersleuben verpfendet; an welcher verpfendungh einer gnanndt Wilhelm Schotte durch er Michael Petri mutwillig und wider die priuilegien, die unser her vater beiden unsern [furstent]humen, nymandeß dorauß vor fremde geistliche richter zcu citiren, mit grosser unkost zcu Rom erhalten, zcu citiren understet; das unß gewegert^a von demselben er Michel Petri, ^bdie weil wir rechts uber^b, sampt anderm seinem vilfeldigen mutwilligen vornehmen nicht wenigk befremdet. Ist dorumb an euch als seinen geburlich richter unser vleissig ansinnen, ir wollet er Michel ernstlich weißten von seinem vornehmen abzustellen, den ßo er lenger in seinem mutwillen beharren und unsern undersassen und priuilegien einichen neuen schaden thun wurde, das wir den selben bey im wissen und auß furstlicher obrickeit wider erfordern willen, sich dornach richten moge. Welchs wir euch im zcu kundigen lenger nicht kondem verbergen.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg., løst Blad indlagt mellem Bl. 27 og 28 (c: Bagsiden af det Blad, hvorpaa 12674 er skrevet). [12675]

a) Dette over Linien skrevne Ord skal formentlig gaa ud, skønt det ikke er overstreget. b—b) Disse over Linien skrevne Ord skal formentlig gaa ud, skønt de ikke er overstregede.

Liebe getrue. Wy werden berichtett, wo Vockmar Detens, der deine ßone geslagen, sick to afdrage und betalung desselben nach landtrechte erbide, dorto dw yn mit deiner fruntschafft doch nicht sollest willen kamen laten. Wie deme allen, ßo hebben wy gedachten Detens uf den ersten mitweken in der vasten vor uns to Gottorff to erschynnen bescheyden; ist dorumb an dir unse ernste beuel, dw up die selbe mitwecken personlich ader durch zwine deiner volmechtigen vor uns zcu Gottorff auch erscheinen willeß, in den gebrechen deinß abgeslagen sons ßo uil billich zcu handeln. Daran deistu unse gantze ernste meynugh; in gnaden gen dir zcu erkenen. Datum.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg., løst Blad indlagt mellem Bl. 36 og 37. [12676]

Duchtige liber bñonnder. Wir haben ewer schriben entpfangen und wissen nicht, das wir euch jhe ursach geben haben die unsern anderß denn mit deme besten, wo ir die ankomet, zcu furdern, und nemen zcu dancke an, daß ir euch auch itzundes der massen gen unßerm geschickten also erzceiget, und wollen den handel gerne und furderlich an k. w. zcu Dene. gelangen lassen; weß unß dann in antwort begegen wirdet und zcu thun gezcimen wil, euch nicht vorenthalden; den euch gunst und gnade zcu erzceigen sindt wir gneitt.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg., løst Blad indlagt mellem Bl. 36 og 37 (∴ Bagsiden af det Blad, hvorpaa 12676 er skrevet). [12677]

Ersamen weißenn liebenn getruenn. Wie wir zcuor mit euch, unnsere auch lieben getruen von Hußen und ander ir genohmen schiffe und guter halben haben handeln lassen, auch mit ewern geschicktte auff der Lieuensaw in beywesen des landes rethe selbst gehandelt, unnd was aldar verlassenn, ist euch ßonder zcweiffel wol indechttig, unnd hetten dem selben allenn nach unß vorsehenn, den unßern ßolde als gescheen ader vorholffenn sein, ßo vil alle recht nachlassen und vorhelffenn. So werdenn wir doch durch sie berichtet, das unßers bedunckens der gestalt und wie vorlassenn mit on nicht gehandelt sey, wenthe iren berichten nach hat ir der rath sie vor gerichte, aldo alle gunst und waltat der rechte zcu gebrauchen, geweißet, do sie, ehr yn einiche antwort von iren widerparthen begegent, des rechtes bey dem gerichte ader euch dem rathe zcu bleiuen und weiter nicht zcu schelden haben vorburgen ader auch zcu den heyligenn sweren sollen, gleicher weiß als solde bey euch ein entlich recht in ewern eigen sachenn ^a und wieter nicht man wurde beschwert ader nicht gesucht werden^a; welchs unßern heren bruder deme konige und unß an unßern regalien und obrickeit ßehr vorletzlich, euch auch selbst unzcimlich in einer sulchenn unnd gleichen sachenn selber parth und richter zcu sein. Der wegen wir uns zcu euch vorsehen hetten, die beswerung unnd vordingung des rechtenn ßolde den unßern nicht vorgehalten seyn; und domit es nach in die deuffe unnd scherffe deß rechtenn nicht gelangen dorffe, angesehenn alle umbstendig weyterungh, uncost und zcerungh, die doraus erwachsen wolden, so ist unser beger, ir wollet mit den ewern

vorschaffen, den unßern von Hußem und andern ir genohmen schiffe unnd guter ane entgeltis wider zcu geben ader clagloß zcu machenn, auch Bouil das euch deme rathe bykomdt, selbst thun; wenn wo es nicht geschee und also wider alle rechte mit den unßern umbgeganden, auch unser erinnern und schriben vorachtet wurde, musten wir sulchs an unßer heren und frundt, ader wo das stat haben mochte, gelangen unnd clagen lassen, des wir doch gen euch als die unßern, ßo wir dohin nicht geursacht, vil lieber vortrack haben wolden. Doch weiß wir und die unßern des gnissen ßollen, ewer beschribenne antwort bei gegenwertigem, unß dorch[!] nach zcu richten haben. Datum.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg., löst Ark indlagt mellem Bl. 42 og 43 (Brevet, der maa være til Hamburgerne, efterfølges paa Arket af et andet udateret Brev, der er til de samme (c: 12679). [12678

a—a) Denne i Margenen indskudte og først af adskillige Rettelser fremgaaede Passus synes urigtig affattet.

Ad Hamburgenses. Ersamen weißenn liebenn getruenn. Wir habenn von unßerm amptmanne zcu Neumunster dem duchtigen Joachim Wittorff ewert halben an uns geworben vorstanden, nachdem es nu zczwischen euch und den Hollendern ewern finden irrigh stunde, das wir euch vorgunnen wolden, ab ir bemelte Hollender auff unßern hauen und stromen betreffen mochtet, die selben als ewer finde doroffen zcu bschedigen; dorzcu das wir die irrungh und zcweyleuffte uns auff der Stor und sunst den unßern von Hußem, auß Eyderstede und dem Strande mit abhendung unser und irer schiff und guter gescheen wente zcu geleglicher tzeit und stede wolde beruhen lassen; also denne woldet ir euch bey uns erfugen und euch der sach mit uns gutlich vertragen. Darauff wir euch zcu uornehmen geben, sintdemmal unser her bruder [*osv., se Hanserecesse 1477-1530 VI. 328 indtil.*] raumes genugk. Sonder der nam halben unß unde den unser zcugefuggt, die bis zcu geleglicher tzeit und stete zcu berugelassen, lassen wir gescheen, doch euch mit dem allerersten tzeit und stede der zcusamenkunft euch ernennen wollen, dorzcu ir den und wie oben vormelt wol vordacht sein werdett und also das ir, wen wir euch sulche gelegende stede und tzeit anzeigen werden, ewer genugsame volmechtigen sich mit uns zcu uortrage gewislich bey unß vorfertigett. Doch wes des allen ewer antwort, uns dornach zcu richten haben, bey gegenwertigem. Datum.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg., løst Ark indlagt mellem Bl. 42 og 43, se 12678. Om Tiden for nærværende Brev se *Hanserecesse 1477-1530 VI. 328*, hvor det sættes til 1512 ikke længe efter Apr. 11. [12679

»Wir Fridrich etc.« haben gegenwertigenn zceiger^a N. de N. vor unsern hoffdiner, dorzcu in unser beschirmungh und vorbithung, auch selbst rechtlich erkenntnis angehnomen, so wer denselben zcu belangen ader beschuldige, sulchs vor uns und nergen anderßwo thun sal. Vorbiden dorauß »etc.«

Koncept ell. Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg., løst Blad indlagt mellem Bl. 42 og 43 (under Teksten er skrevet Navnet Marquort Anckesen; paa Bladets Forside er skrevet et Brev af 1511 Marts 6). [12680

^a) Her findes i Teksten et Indskudstegn, og i Margenen er skrevet Ordene: Laurentz Lofferer, men uden at der foran Ordene i Margenen findes noget Indskudstegn, og uden at de i selve Teksten umiddelbart efter Tegnet følgende Ord er overstregede.

An Johann Bynningkh schulthes zu Amsterdam. »Fridrich von Gotz gnaden.« Wir habenn die drey deichmeister unns mit unnsERM hofdiener Claws Storcken durch ewern gehabten vleiss bestellet unnd ubergeschickt empfanngen unnd vor unnsER deichmeister angenommen unnd sagen euch ewers gehabten vleisses gnedigen dannckh, wöllen das mit gnaden zu beschulden inn kein vergessen stellen unnd schicken euch mit unnsERM unnderthanen Broder Frodessen einen weissen zcellter, den ir von unns vor ein geringschetzig geschenck wöllt empfanngen; denn euch inn vil grössern gunst zw ertzeigen sein wir stets geneigt. Datum Thundern.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 43 a (det i selve Registranten (fraregnet løse Sedler) nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af (1510) Aug. 22 (Bl. 39 b) og (1511) Marts 26 (Bl. 43 b); men Brevet af (1510) findes i et helt andet Læg af Registranten end nærværende Brev). [12681

*Stemann III. 148; Reg. *9861. Er 12056.*

»Frederickh etc.« 1511 am dage N. in der jacht upe der wacht hebbe sick twyschen unnsen hoffdienern unnd leuen getruwen N. Stridthorst und Hugo de Ber tweidracht erhauen, so dat de beyden darunder eyinander gewundet unnd Hugo ettlicke tydt darna vam leuende to dode gekomen is. Up welcke handel wy van unnsen houedienern den duchtigen Hinrick Badendorp, Benedictus Powysch unnd Clawes Hopenkorff berichtet, dat der bestimte Hans Strydthorst to dem tweydrecht Hugén gantz nyne orsake gegeuen, sonder Hugo jegen Strydthorst sölckes vorbracken. Darbeneuen van Sweder van Kassembröck unde

Hinrick Badenndorp und Clawes Hopenkorff, dat se dry un-
gefärlich 8 dach na dem ergangen wederwillen Strythorst unde
Hugen allerding unnd sonderlick dusses wederwillens haluen
vordragen hebben, so dat einer dem andern vorgeuen unde be-
williget, dat eyn jwlicker beholden scholde, dat he entfangen
hebbe; darup unnd to fruntschap se mit eynander gedruncken
unnde de hende gegeuen; id hefft ok Huge de vordracht her-
nachmals allewegen to halden beleuet. Tom latsten van unnsen
wundenartzen und barbierer Hanns Wynt und Lutke Arnt, de
by iren eyden unnd plichten, darmit se uns vorwandt, gesecht,
dat Hugo der wunden haluen, so he van Strydthorst entfangen,
wo he den andern heymlichen schäden, mit den he beladen
gewest, nicht gehat, keins wegs gestoruen were, ok dat by der
wunden keyn vorsewmnisse geschehen sy, darto se doen wyllen
alles, dat en mit recht erkanth werde. Sulchs wy Stridthorst
umb syner bede ok unschuldt willen under unnsen signet
willen gegeuen hebben.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg., Blad indklæbet mellem Bl. 89
og 90. [12682

An hertzog Cristoff bischoff zcu Ferden. Erwirdiger furst,
lieber ohme. E. l. widerscriben der von Wisch halben haben
wir entpfangen und yn hirneben e. l. zcu gefallen ein offen
schriftlich geleidt vorfertigen lassen, wie wol das selb dem
handel zcu Lauhenburg gmacht nach nicht noth, ßonder an
dem, ßo wir yn in unsern vorrigen schriftten gegeben, genugk
gewest; e. l. bittende uns auch im gleichen widerumb von den
von der Wisch ein ungeuerliche vorsicherungh vor uns und
alle die unsern zcu erhalden und die unserm botten, wenn er
den gleitzbriff vorantworten wirdet, behanden lassen. Daß sindt
wir umb e. l. zcu uordinen alletzeit gneigtt. Datum.

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 107 a (Brevet har intet Aar;
det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1511
Dec. 11 og 1512 Jan. 2). [12683

An den gemeynen adel^a, auch die prelaten. Duchtige leue
getrue. Wir heben mit dir unnd ander zcu werben, doran uns,
dir und gemeynen unsern landen merglich gelegen. Begern dor-
umb ernster meynug, dw wollest uff s. Thonies abendt bynnen
dem Kile erscheynnen und an desselben tage dornach die werbe
anhoren, dein gutbeduncken dorauff zcu eroffen und nicht aus-
senblliben. Datum.

Afskr. med Rettelse: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 107 b (Brevet har intet Aar; det nærmest foregaaende og efterfølgende daterede Brev er af 1511 Dec. 11 og 1512 Jan. 2). [12684

a) Forlægget: aldel.

Wy Frederich erffgename to Norwegenn, hertog fugen juw ersamen unsem staller in Eiderstede Hermen Szwerssen und gemeinen inwonerenn unser dryer lande Eiderstede, Auerschup und Vtholm to wetende, dat wy vernhemem, wo der bosen Witte Wolck wy verbadem dar suluest mit juw volkh[?]^a.

Afskr. (ell. paabegyndt, senere kasseret Renskrift?): RA. Hert. Frederiks Reg., Blad indklæbet mellem Bl. 127 og 128. [12685

a) Her ender Teksten.

Wir Fridrich erbnehme zcu Norwegen »etc.« haben von heren Heningk apt zcu Limcloster von wegen der gemeinen landtbede ader uberschatzeß 200 r. gulden empfangen, sagen gemelten heren abt und gantz conuent sulcher 200 gulden quiedt; und wiewol uns bnumpter abt nach derhalben clare register nicht vorantwort, hat er uns doch die mit dem ersten zcu vorantwortten zcugesagtt. »Zcu urkunde.«

Koncept. RA. Hert. Frederiks Reg., Seddel indklæbet mellem Bl. 140 og 141. [12686

[1491 Jan.—1492 Jan.] Ffrederich »etc.« So als denne here Johann koning, unße here broder, unde wii desße unße beyder lande Slesß, Holstenn unnde Stormarnn erffliken in twen parthen gedeylet hebben, unde wy van sodaner deylinghe weghenn schuldich synt unßen herenn broder 1700 mr. jarliker renthe uth unsem parthe, beth so langhe de slote Sunderborg, Norborg unde Rendesborg loesullende unde an en kamende werden, to betalende nha lude der houetbreue uppe der lande delinghe gemaket [c: 6763]^a, unde so unns unße here broder de betalinghe sodaner 1700 mr. jarliker renthe to desseme jår gutlich vorlathen hefft, des wii syner leue vruntlich bedanckenn, alßo lauen wii unßeme herenn broder uppe desßen negest komenden ummeslach ouer eyn jaer^b ersten unde den alle jare vortan uppe deme ummeslaghe in den achtedaghen der hillighenn dryer koninghe thome Kile sodane 1700 mr. jarliker renthe gentzliken to betalende. Weret ouerst, unße here broder des jenighen bewiisliken schaden lidende worde edder sodane renthe jarlikes nicht fullenkameliken betalet worde, so setten wii em darvor in vorwaringhe unße sloth Trittow, dat he schal macht hebben dat sulue sloth in synen weren to beholdende, beth so langhe

he der 1700 mr. haluen jarliker renthe myt wedderlegginghe synes schaden derhaluen bewysliken geleden van allen jaren gentsliken betalet is worden, alles ane argelist unde geuerde.

[Orig. Kongens Arkiv.] Omtr. samtidig, øjensynlig ikke helt fuldstændig Afskr. (i samme Hæfte og med samme Haand som 6763 Ba): RA. Gott. Arch. Cam. I Cap. XXVIII Nr. 2 (Pk. 56). [12687

a) Se *Dipl. Flensborg. I. 686.* b) Maa være Omslaget i Jan. 1493, se 7817, 7845 og 8260. Nærværende Brev maa altsaa være udstedt i Tiden mellem Omslaget i Jan. 1491 og Omslaget i Jan. 1492.

[1498?] ^aDesse nageschreuen summen geldes sint uns herotogen Frederiche in der dele gescheen twisken unseme herenn brodere unde uns unser beider lande haluen Sleßwiik, Holsten unde Stormaren eyn deils to hoge angeslagen unde eyn deyls ungedelet gebleuen. In Runtofft lehen sint uns angeslagen jarlicher hure unde upkomede 408 mrc. unde 14 ß lub., unde doch jarliches nicht mër rentet also 304 mr. 7 ß unde 2 alb. lub., so dat uns derhaluen berestet 104 mrc. 6 ß unnde 4 ß lub. Dat geleidegelt to Oldeßlo is uns angeslagen vor 400 mrc. lub., ^bdar alle jare von^b entricht synt ^csodder der dele^c desse nabeschreuen rente, de unseme heren brodere bykamen to betalende: Deme cappittell to Hamborg 800 mr. lub. Den Boltzen to Lubeke 1000 mrc. lub. Den cirkelheren to Lubeke 3000 mrc. lub. Den Bulouwen 600 mr. lub. So dat wii sodder der dële darvon nictes entfangen hebben, unde uns derwegen beresten umbetalet 3200 lub. mrc. De losinge des slotes unde stat Kyll is in der dele angeslagen vor 27635 mrc. lub., unde is doch geloset worden vor 30035 mrc. lub., dar uns von beresten^d 2400 mrc. lub. De tollen to Husum is uns in der dele angeslagen vor 200 mrc. unde rentet doch jarliches nicht mër als by 125 mrc. lub. De tollen to Plone is uns angeslagen up 200 mr. lub. in der dele unde doch zeldene jarliches rentet 100 r. gulden. De Nigenstat vor 700 mr. lub. vorpandet. De summe summarum in gelde uns in der dele up slote, borge, stede unde herde angeslagen to betalende werdet noch 600 mr. hoger befundenn, als in deme delebreue getekent is.^e Tor Hillighenhauen 100 mrc. jarlicher statplicht is ungedelet. Lemmekenhauen is^f ok ungedelet. De tollen to Zegeberge ^cis ok^c ungedelet.^a ^gResten mynem heren hertogen Fredriche na lude des registers ane leydegelt unde tollen 7030 mr.^g

A. Optegnelse paa et Folioark Papir. Hertug Frederiks Arkiv? (RA. Gem. Arch. XVII. 91 e). — B. Optegnelse paa et Folioark Papir. Hertug Frederiks Arkiv? (RA. Gem. Arch. XVII. 91 l). — Da Hertugen

angiver, at han skulde have 400 Mk. lybsk aarlig af Tolden i Oldesloe, og at han ved ikke at faa dem har mistet 3200 Mk. lybsk, maa der formodes at være gaaet 8 Aar siden Delingen. [12688

a-a) Er baade i A og B skrevet med Helmold Alverdings Haand. *b-b)* B: dar-von jarliches. *c-c)* Mangler i B. *d)* B tilføjer: umbetalet. *e)* B tilføjer i den 1. Sides nederste Hjørne med samme Haand: Etliche wispelkorns uth der molen bynnen Hamburg den swarten monnekenn darsuluest verschreuen. *f)* Mangler i B. *g-g)* Er i A skrevet med en anden Haand end det foregaaende; mangler i B.

Hertuginde Anna.

An marggraf Fridrich von Brannenburg. »Anna von Gotz gnadenn.« Lieber vetter. Ewer lieb unnd der selben verwandnten gesunt weren wir zw horn alltzeit hocherfrewdt in dem wiß e. l. unnsern herren unnd gemael unnd v. gesunt. Es geht unns ader inn warheit nicht wenig tho hertzen, das e. l. unns so ganntz vergessen unnde nihe, seid wir unnsern gemael inn elichem stande gehabt, mit einicher bottschaft ader sunst hat ersuchen lassen, wiewol sich doch e. l., ehr wir in die furstenthome Sleßweig unnd Holstenn gekom[en], mergklich zw fruntlichem diennst, welchs wir deß. . . . mit dannckberkeit an-genommen erbothen. Wie dem allem, so ist nochmals unnsse bith unns doch zum wenigsten inn schriften ader sunst e. l. wolgehen zu uorstendighen; dann sollichs inn gluckhsaligem stannde, auch vil guts von e. l., derselben unnd unnsern verwanthen stets zu horen werenn wir hochlich erfrewt. Datum ut supra.

Auch hat uns e. l. etwo ein betbuch, welchs wir hertzlicher fruntschaft von e. l. zw haben ganntz begirick unnd vilmal durch unnsern lieben besonndern Mathis Mulich erfordern lassen, doch bishere nicht erlanngt; ist dauon auch unnsere bith, wöllet sulch bettbuch unns mith dem ersten unnd, ob es mögklich, by gegenwertigem unnsrem hoffdiener deme erbern Liennharten Hastern zwschicken. Das wyllen wir angebornner fruntschaft wilferick alletzeit vogleichn. Datum ut supra.

Afskr.: RA. Hert. Frederiks Reg. Bl. 43 a (det nærmest foregaaende Brev (c: 12681), hvortil Dateringen »ut supra« skulde henvise, er udateret, og det begynder et helt nyt Læg i Registranten, hvis foregaaende Side er ubeskreven; det nærmest efterfølgende daterede Brev er af (1511) Marts 26). [12689

II.

BREVE ORDNEDE ALFABETISK EFTER UDSTEDERNES NAVNE.

De nedfr. meddelte Breve er ordnede alfabetisk efter Udstedernes Fornavne, og Breve udstedte af Personer med samme Fornavn er atter ordnede alfabetisk efter Udstedernes Efternavne (i én Række, uden Hensyn til, om dette Efternavn er et virkeligt Slægtnavn, et Patronymikon eller en Standsbetegnelse). Bisper er dog satte foran andre Personer med samme Fornavn og er inden for ét Fornavn ordnede topografisk efter deres Stifter. Kvinder, der nævnes uden Efternavn, men med Angivelse af en Ægtefælles Navn, er anbragte foran Kvinder, der nævnes med det samme Fornavn og med et Efternavn.

Breve, der er udstedte af Byer uden Angivelse af udstedende Personers Navn, er indordnede i Hovedrækken paa Byens Navn. Og Tings- og Sognevidner er ligeledes anbragte i Hovedrækken paa det paagældende Tings eller Sogns Navn uden Hensyn til de Personers Navne, der har udstedt Vidnet; dog undtages herfra Vidner, der kun er udstedte af en enkelt Person, idet saadanne Breve er satte under Personnavnet. Naar et Brev udstedes af et Kloster saaledes, at der først nævnes Klosters Forstanders Navn og derefter »hele Konventet« eller et lignende Udtryk, er det sat under Klosters Navn.

Breve, som kun anføres med Brevbøger og Registraturer som Kilde, er ikke delte mellem nærværende Afdeling II og den efterfølgende Afdeling III, men alle opførte her under Afdeling II.

[Senest 1460.] »Allæ mæn, som thættæ breff se....., helsær jak Agæ Nielsß aff vapn boænde i Landæs.....k medh Wor hærræ, oc kwngør jak allæ mæn medh thettæ jak medh jaa, godh willia ok berad modh heel ok usyw.....mæ, Gud thes loff hawæ, ok medh myn hwsfrus raadhaffwer nw saalt ok alltingæs aff hændæth mik myn g..... i boor Thorkyl ok giffwær hwart aa..... ærligh man thæn..... [Ped]her Hywl mædh skogh ok marck, aagær ok ængh, woth oc t..... hælzt til liggær, enktæt undæn tagæth, hwat thet hælzt næ.....nælik æyæ fra mik ock minæ arwingæ

ok til forskriff..... arwingæ, oc kœnnæs jak mik wph
hawæ boræt ther f.....olt værdh, saa ath mik fwlkommæ-
ligæ wæl at nøyær i a.....ær jak hannom for godh be-
talningh. Thii tilbyndær jak m..... arwingæ forscrefnæ
Per Hywl ok hans rætt hæ arwingæardh frii, hymblæ,
ordhgrant at gøræ oc til at staa forl. Item woræ
thet saa, thet Gud forbywdæ, at forscrefwæn g.....ffnæ
Per Hywl aff medh landzlogh ællær for nogær myn w.....,
[t]ha tilbyndær jak mik ællær minæ arwingæ forscrefn.....
hans rættæ arwingæ sa godh een gardh i geen athodh
ræntæ innæn eeth aar ther næst æffther kommænde, so.....
ær udæn alt hyndær ællær hiælpærædhæ i nogræ han.....
bedher jak ærligæ mæn oc vælbornæ, sasom æræ Nic.....,
Axæl Saxtorph, Jens Pawælsß i Boossarph, Karl Pawelsß.....
.... [E]sgha Lawæsß aff wapn, at the [ladæ] hængæ therres
inc..... ok vidhscap til vitn.....
.....geliste anno domini m^o.....*

[Orig. Senere til Bosø Kl. Arkiv?] Ufuldstændig Afskr. i Brudst.
af Perg.-Brevbog for Bosø Kl. Bl. 2 c og d, 2 a og b: Bosø Kl. Arkiv
(RA.). — Brevudstederen er utvivlsomt identisk med Aage Nielsøn af
de skaanske Sparrer, der var død 1460 (1165; jfr. *Danm. Ad. Aarb.*
XXXIV. 514); Medbesegleren Carl Poulsøn var i alt Fald død 1468 Jan. 30
(2376). — Det bevarede er ovfr. gengivet fuldstændig og bogstavret.

[12690]

»Aage Schadis pergam..... gaardt i Løffst^a.....
..... Daterit 14...*

[Perg.] Udtog anført i Registratur fra 1. Halvdel af 17. Aarh. (over
Breve paa Svaneholm?): Uppsala UB., Haandskr. S 51. [12691

a) Det i Registraturen umiddelbart forudgaaende Brev (hvis Aar nu ikke findes)
nævner »Ryedt i Løffusted sogen i Fers h.....*

[1462—63.] Unnsers hern des kaysers rechtgebotte, der sich
die kaiserlichen anwelve von seiner k. g., seiner gnaden haupt-
leutt, helffer und mitgewannten wegen gegen hertzog Ludwigen
in Nydern und Obern Bairen vor den teidingshern auf dem tag
zû Regenspurg erbotten und die ine schriftlich mit einer prote-
stacion ubergeben haben, die hertzog Ludwig verslagen hatt: Der
kayser will komen auff die teydingshern, es treffe an friden oder
andders umb was ain tail zû dem andern zû sprechen hatt,
und vor den recht nemen und geben. Ist aber hertzog Ludwigen
lieber das recht zû uerdingen, so will des der kaiser auch ver-
dinglich auf die teydingshern komen, also was durch sie zû
recht gesprochen wirt, das dem von beden tailen volzogen

werde, auf das an dem kaiser und seinen mitgewanten in den sachen kein abgangk erfunden werden sulle. Als in den schriftten etlich rechtgebott durch hertzog Ludwigen werden angezogen, nachdem die nicht entlich auf die kaiserlichen zûspruch und fordrung dinen, sundern weytleufftig sind und einen verzug auf in tragen und komen zuerhindrung furderlichs außtrags der berurten zûspruch und fordrung der hauptsach, und so wir der teidingshern von allen tailen ains sind zû richteren, so erpieten wir uns an stat des kaisers und seiner zûgewannten für die teidingshern zû recht zû komen und erkennen zû lassen, welhs die billichern oder entlichern rechtgebott sein, das man den nachkome getrewlich; und bitten die teidingshern des kaisers und seiner mitgewannten darzû mechtig und hertzog Ludwigen zû underweysen der genûgig zû sein und sein k. g. und mitgewannten daruff zûuerantworten, wo hertzog Ludwig das verslug. Desgleichen erpieten wir uns marggraff Albrecht gegen hertzog Ludwigen fur den kaiser oder neben sein. k. g. fur die teidingshern recht zû nemen und zû geben; dan wir uns in kein weg von seinen k. g. schaiden wôllen. ^aDiß nachgeschriben sind die rechtgebott, der wir uns marggrau Albrecht gegen den bischouen von Bamberg und Wirtzburg zû nemen und zû geben umb alle sach auf dem tag zu Regenspurg erbotten, die den teidingshern mit einer protestacion ubergeben, die sie alle verslagen haben. Nun erpieten wir uns auf die teidingshern nemlichen den cardinal von Augspurg, hern Johannsen und herren Sigmunden gebrudern, hertzogen in Obern und Nydern Bairen und den bebstlichen sendbotten oder uf ir yeden, welchen sie wellen, als einen ortman mit gleichem zûsatz recht zû nemen und zû geben, umb was ein tail zû dem andern zû sprechen hatt, da wirdet sich erfinden, was wir nun geschriben haben, sie nemen es auf oder nicht. Wurden sie aber das verachten, so sind in bed weg offenn vor dem babst, desgleichen vor dem kaiser die ding mit recht zû sûchen, sind wir nyemands wider an welchem der end sie einem[?] wellen als vor unnserrn ordenlichen richter recht zû nemen und zû geben. Und ob sie die baid weg, die einem yeden offenn sind, zû weytleufftig bedeuhten, so erpieten wir uns auf den babst oder den kaiser, ir yeden, welchen sie wellen, recht zû nemen und zû geben, uff das aller rechtlichen billichkait an uns auch nicht erwynnd. Desgleichen erpieten wir uns uf des babsts geordente richter, die man nennet auditores rotte. ^bWo sie das auch ver-

slugen, so erbieten wir uns in solcher mas recht zu nemen und zu geben uff die konig von Franckreich, von Beheim und von Tennenmarck, ir yeden welchen sie wollen, und sein edel rete, die er zu im nymbt. Deßgleichen uff des konigs von Franckreich gericht das parlament genant. Wurden sie das auch verlahen, so erbieten wir uns in solcher mas recht zu nemen und zu geben uff die fursten und hern den newen von Mentz, von Trier, von Coln, von Magdeburg und von Bremen ertz-bischoue, von Straßburg, von Regensburg, von Eystet, von Speyr, von Gurck, von Meyssen, von Merspurch, von Halberstat, von Hildeßheim, von Lubeck, von Vtrich, von Munster, von Arosens[?] bischoue. Uff hern Fridrichen des romischen reichs ertzmarschalck kurfurste, hern Wilhelm gebrudern, hern Ernten, hern Albrechten auch gebrudern hertzogen zu Sachsen. Uff den hertzogen von Burgundien oder den hern von Scharlaß seinen sone, uff hertzog Ludwigen von Veldentz, uff hertzog Otten von Bairen, uff hern Wilhelmen, hern Fridrichen, hern Heinrichen und aber hern Wilhelmen hertzogen zu Brunswieg, uff die hern von Stetin, von Meckelburg, von Stargarden, von Bommeren, von Sleßwick, zum Brige, von Sagan, von Deschin hertzogen, uff hern Ludwigen lantgrauen zu Hessen, uff marggrauen Marx von Baden, uff graue Eberharten zu Mumppegart oder aber uff graue Eberharten bede von Wirtemberg. Uff den hertzogen von Maylant, uff den hertzogen von Modenaw und marggrauen von Ferrere, uff den marggrauen von Mantua, uff den marggrauen von Muntferrere. Uff graue Vlrichen von Ottingen, uff graue Heinrichen von Swartzpurg und Sunderßhausen, uff graue Johannsen von Wertheim, uff graue Crasten von Hohenloh, uff hern Heinrichen von Bappenheim des romischen reichs erbmarschalck ritter oder maister Harttung von Cappel doctor, keiserliche anwede. ^cDeßgleichen uff die ritterschaft beder aynung zu Francken in gleicher zale, die in disen vehden wider uns nit verwant gewesen sind. Deßgleichen uff die ritterschaft der gesellschaft sannd Jorgen schilt in Swaben von allen partheien in gleicher zale, die in disen vehden wider uns nicht verwant gewesen sind. Deßgleichen uff alle uniuersiteten der hohen schule in deutschen landen, die nit ligen unter der gehorsam der jhenen, die wider uns sind. Ob sie das auch verslugen, so erbieten wir uns recht zu nemen und zu geben uff die hernachgeschriben des reichs frey reich und annder stete uff einen iden rate derselben stat, welchen sie aufnehmen, nem-

lich Augspurg, Franckfurt, Vlm, Rauenspurg, Eßling, Reutling, Memmyng, Kempten, Rotweil, Nordling, Rotenburg uff der Thauber, Halle, Dinckelspuhel, Winßheim, Bopffing, Hailbrun, Wymppfen, Aulon[?], Gingen, Gemunde, Kaufbewrn, Bibrach, Weil, Pfulndorff, Wangen, Yßni, Lutkirch, Vberling, Lindaw, Buchorn, Tonawerde oder Sweinfurt. Deßgleichen uff dise stete: Venedig, Straßpurg, Regenspurg, Nurmberg, Ertfurt, Northausen, Milhausen, Magdeburg, Lubeck, Roßstock, Wyßmar, Haymburgk, Brawnsweig, Lunenburg oder Breßlaw. Deßgleichen uff die von Zurch, Bern, Lucern, Vre, Sweitz, Glarus, Zuge oder Vnderwalden. Deßgleichen uff die rete der gantzen aidgnosschafft. Deßgleichen uff das keiserlich hofgericht zu Rotweil. ^dOb sie vermainten aber, das der bot aller keins billichen, sunder die irn die unuerdingten volkomener, billicher oder rechtlicher wern, so wollen wir zu recht furkommen fur die teidingshern itzund hie, welche recht bot zwischen den unnsern und den irn durch sie fur die unuerdingteren rechtlicher billicher gebot rechtlichs außtrags erkannt werden, das man den nachgee. Mer er bieten wir uns, ob sie das auch verslugen, erkennen die teidingshern, das wir oder sie mer bieten sollen oder ein teil von dem andern recht zu geben und zu nemen, aufzunemen pflichtig sey, das man das auch thue, oder wie sie dasselb recht setzen, domit ein teil von dem andern gleichs rechts zu nemen und zu geben bekommen sulle und moege, das man dem volg thue, des sind wir erbutig und biten die teidingshern das anzunemen und unnsere darzu mechtig zu sein. Noch er bieten wir uns, wir werden der obgeschriben rechtgebot ains, die von uns aufgenommen oder nit vor allen dinge[n] fur die teidingshern zu komen den friden zu gentzen in recht erkennen zu lassen, zu nemen und zu geben, wi recht ist, und was alda gesprochen wirdet, in gentzung des friden, das dem ungewaigert zu nemen und zu geben, nachgangen werde. Wo sie aber wolt beduncken, nachdem wir die sach unuerdingt bieten, wir wolten in die ding verziehen und zu keinem ende komen lassen, ist in dann lieber, das man solch recht verding, an welchem end das von uns aufgenommen wirdet, oder wir unnsere gebot ains werden, so er bieten wir uns das recht zuerburgen und verburt zu nemen und das zu uerpenen bei 100000 gulden, und was alda fur recht uns gegeben werde, das das ein yeder aufneme und volziehe on waigerung und außzuge, souil unnsere yeden des berurt, alles getreulich und on geuerde, und wir geben inen die wale

dise unnser gebet also verdingt oder unuerdingt aufzunemen, welchs sie wollen. «Und ob sie das alles verslugen und irer untat halben zu keinem rechten furkomen dorsten noch den friden zu gentzen erleiden wolten mit erkentnus der fridbruch, so getrawen wir, das kein frumer furste, graue, here, ritter oder knecht, burger oder baur, edel oder unedel, in zusterckung irs unbillichen furnemens rate oder beystant wider uns tun solle noch zu tun schuldig sei, angesehen die gotlichen gerechtigkeit, und bieten die teydingshern uns daruff zu uerantworten. Solchs dem babst und dem keiser zu uerkunden und die bischoue dafur zu halten als die, die irs verschulden halben kein recht erleiden mogen noch furkomen thurren, sundern aufrure im reich dorch ir untat pflantzen und uben.

Optegnelse paa de første 6 Sider af 2 Folioark, hvis 2 sidste Sider indeholder Afskr. af 1545. Kongens Arkiv (RA. T. K. U. A. Brandenburg-Ansbach A III). — Mødet i Regensburg (se ovfr. S. 313) betegnes 1462 Dec. 11 som resultatløst, skønt i alt Fald nogle af Deltagerne da endnu ikke havde forladt Byen; nærværende Tekst modtoges i Stockholm 1463 Apr. 9, se 1545. [12692

a) Bl. 1 b. b) Bl. 2 a. c) Bl. 2 b. d) Bl. 3 a. e) Bl. 3 b.

[1466—89.] »Der bischoff von Lubeck bekennet, das er v̄mixe und xxxvii mr. aus der landbede im ampt Segeberge empfangen von wegen konig Cristiern des ersten; die wil er wider quitten in dem, das ime konig Cristiern schuldig ist.«

[Orig. Kongens Arkiv.] Udtog anført i Registr. over Gem. Arch. 1533 (RA. Reg. 38, »Udkast« Bl. 86 a). — Den Biskop af Lübeck, der er Tale om, er utvivlsomt Albert Krummedige, der var Biskop 1466-89; det er vel ikke givet, at Brevet er ældre end Christiern I's Død. [12693

[Senest 1472?] Albrekt Skel a. v. Jeg eller nogen af mine Søskende kendes os nogen[!] Rettighed i den Gaard i Jvnghet, som Anders Jensß i boer, »ther« Per Hassæ^a og jeg har i Værge haft til nu, »ther« velbaaren Md. Per Mowensß af Thowthom har ladet sig indføre med Kongebreve for Arvegods; det antvorder jeg nu fra mig og alle mine Søskende og antvorder det Per Mo[wenß] og hans Husfrue. Jeg hænger mit Indsegl for dette Brev; medb. af flere gode Mænd Hr. Anders Prior i Grinnesløw Kloster, Hr. Jens Præst i Lydbyw, Jes Olß og Jes Spend og Cristhern »deghen«.

[A. Orig. Peder Mogenssøn Glob af Toftum's Arkiv.] Aa. Afskr. fra 15. Aarh.: AM. 4to 783 Bl. 149 b. — Aaa. Afskr. efter Aa af Plesner (de sidste 2¹/₂ Linie dog med en anden Haand): LDipl., udat. Pk., Lægget

Uden Datum. — Peder Mogenssøn Glob synes at have været død 1472
(*Dueholms Dipl. S. 87*). [12694]

a) Herefter, men atter overstreget: Gud hans Sjæl have.

[1482—94.] Ærlig og velbaaren Md. Hr. Ache Jensson R. paa Acherøø, amico et ffautori precarissimo. Kære Hr. Aghe, synderlige gode Ven, som I skriver mig til, at jeg skal sende eder beskrevet, i hvad Sogne og Herreder som det Gods er liggende, som vi og Kloster finge af eder, da maa I vide, at den første Gaard hedder Storegarden i Muthenna; item en liden Gaard i samme By; en Gaard, hedder Gærtzløse; en Gaard, hedder Stensserydh; en Gaard, hedder Alzløff; en Gaard, hedder Vgletorp; og en øde Jord, kaldes Haxtrydh; dette ligger alt i Rolfftorpe S.; en Gaard i Thorestorp i Grymmethinne S.; en Gaard i Sponrepe S. og i »kirkiebyen«; en Gaard, hedder Madhegardh i Hwndestadhe S.; en Gaard, hedder Tochatorp; en Gaard, hedder Wikh; en Gaard i Ragnatorp, liggende alt i Skællinge S.; en Gaard i Bennetorp; Storegarden i Hwallinge; Litlegarden sstds.; en Gaard, hedder Krogetorp, liggende alt i Hwallinge S.; en Gaard i Swenstorp; 2 Gaarde i Lwndby, liggende alt i Lymberge S.; dette Gods ligger alt i Hemle H. Dette Gods ligger alt i Ffyære H.: en Gaard, hedder Bobergh; en Gaard, hedder Dothatorp i Ølmewalle S.; 2 Gaarde i Obolth og en »ødhetoimt« sstds. i Ffyæreaass S.; en Gaard, hedder Hellisaass i Lingemme S.; en »ødetoimt«, kaldes Ladhestadhe i Lymby S. i Fardaass H. Dette forskrevne Gods har vi af eder i disse Sogne og Herreder liggende; hvis I ydermere finder i eders »breff« og Jordebog, det byd mig til med vel forvaret »breff«; jeg vil uforsømmelige forarbejde dem til »begges ware« Nytte og gøre eder derpaa klart Regnskab. Som I skriver om 4 Pd. Smør paa Vgletorp, det ligger før øde, end nogen giver der saa meget af; saa gør og flere af de Gaarde, som I skrev mig til om. Item sender jeg eder en Udskrift, hvad »gotzen rentha« paa baade Sider; derefter »rætten« I eder. Og vil jeg undervise eders Svend Bagge, naar han kommer til mig med Brevene. Ej mere, »en« jeg sætter alle disse Ærender ind til eder selv paa Klosters og Jomfru Marie Vegne. Raad altid og byd over os som over eders Kapellan. Sig Fru Birgitte mange gode Nætter. Ex Asilo sabb. ante dnicam. reminiscere officii nostri sub secreto. Broder Anders Benctsson Abbed i Aass Kloster, eders ydmyge Kapellan.

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Åke Jönsson Svarteskånings Arkiv (SvRA. »Pappersdokument. Odaterade« (under Lunds Stift)). (Reg. *8112.) — Anders Bentssøn var endnu ikke Abbed 1481 Aug. 6 (4904; jfr. v. Möller, *Halland I. 307*); Åke Jönsson Svarteskåning døde 1494 (*Styffe IV S. CCCIX*). [12695]

[1494—1519.] Jeg Andhers Biillæ, Benth Billes Søn, som boede paa Søholm, kendes mig skyldig at være min Farbroder Hr. Steen Billæ i Allen 10 libskæ Mk. og 100 i »helle« Skill. hver saa god som 4 danske Hvide, 30 rynskæ Gylden gænge, som en Købmand i Libckæ eller Hamborgh kan en anden fuldt med gøre, hvilken Sum Guld og Penge jeg bepligter mig at betale inden Meckels Dag i samme Mønt og Guld, som forskrevet staar.

Indført (men atter overstreget) Bl. 1 a i det under 10299 anførte Hæfte. Anders Billes Arkiv (III; RA.). — Bent Bille døde 1494, Sten Bille 1519 (*Danm. Ad. Aarb. VII. 68, 64*). [12696]

[1512?] Reg. 5534*. Papir (1/2 Side i brækket Fol.) uden Spor af Segl, skrevet med Anders Globs Haand. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Indl. t. Registr. samt henlagte Sager). *Behrmann, Chr. II.s Hist. II. 64*; jfr. *Allen II. 556*. — Aktstykket er fra Kong Hans's Tid og kan tidligst være af 1512, da det kalder Lage Urne for electus til Roskilde Domkirke. [12697]

Juli 2. Vidne af en Borgemester i Bowesund m. fl. om Arveforholdene efter Per Hynriksøns Broder.

Perg. med 1 Segl: Bogesund Bys. (? Senere til) Halmstad Bys Arkiv (i Halmstad, Perg. Nr. 51). Udtog: *Hist. tidskr. f. Skåneland I. 170* (læs: semie met - vuedirlikth. *Tyl ydermere visse och bedre föruaringh henghøm vi vor bys insigle för thethe breff*. Skreuidh i *Bouesundh* vor). [12698]

[**Senest 1486.**] Anders Nielsen af Asdal forlener Hans Baggi med Gaarden Voen.

[Orig.] Afskr. fra Aar 1683 med urigtigt Aar 1436^a. Baggessvogn Godsarkiv, Sophie Sandbergs Brevkiste Nr. 28; af Vendsyssels historiske Museum i Hjørring afgivet til NLA. Trykt i nyere »Oversættelse«: *Vendsysselske Aarbøger V (1923) S. 17*; *Chr. Munck Rømer, Sindal Sogns Hist. S. 186*. [12699]

^a) Brevet anføres med dette Aar i *1. Række Nr. 6811*; men Aaret maa i Betragtning af de i Brevet nævnte Personers Levetid anses for urigtigt, jfr. *Danm. Ad. Aarb. II. 47* (om Anders Nielsson Banner), *II. 25* (om Hans Bagge), *XXXIV. 492* (om Otte Henrikssøn Smalsted; nærværende Brev er dog dér, sikkert med Urette, oplært under den ældre i Sledet for under den yngre Otte Henrikssøn), *XXIX. 425* (om Knud Jenssøn Rotfeld) og *XXVIII. 447* (om Thomas Jenssøn Sehested). Udstederen, Anders Nielsson Banner, døde 1486.

[**Efter 1489 Aug. 20.**] Andherss Nielsson m. fl. udsteder Vidisse af 6570 og af Brev af Katrine Laurensdother af 1425 Febr. 25 (trykt *Dipl. Norv. X. 111*).

Papir med 2[!] Segl paatrykte forneden: 1. Skjold med Baden-Vaaben og Hjelm (forskelligt fra Exvii 10); 2. Utydelige Rester. Henrik Krummediges Arkiv (D 1489 Aug. 20; RA.). *Dipl. Norv. X. 232* (hvor henført til: »[c. 1500.]«). [12700]

Anders Persen af Ellinge lejer Gods af Hr. Niels Henrichsen Vicarius til s. Laures Vikarie i Lutz Kirke.

[Orig. Roskilde Kapitels Arkiv.] Udtog se 6182. RA. Herredagsdombog 1567-70 Bl. 100 b. *Danske Mag. V. 82.* [12701]

Anders Persen af Ellinge giver en Gaard i Francherup til s. Laurentii Alter i Roskilde.

[Orig. Roskilde Kapitels Arkiv.] Udtog se 6182. RA. Herredagsdombog 1567-70 Bl. 101 a. *Danske Mag. V. 83.* [12702]

[1499—1504.] Jeg Anders Tidemand a. v., vor naadige Herres Høvidsmand paa Aalleholm, Matz Lauritzøn i Olstrup, Landsdommer i Loland, Hr. Matz i Tiersted S. og Jens Skreder i Hyltofte, Matz Bosen i Tiyffstrup og Hans Mortensøn i Aastrup, vi over var, at Tiersted og Giæringe Mænd og Brandstrup og Aaßerup Mænd blev forligte om den Mose, som de »om trette«, som hedder Bransmoße, og forskrevne[!] skulde saa længe staa i Fred og Hævd, som alle Byerne samtykker at hugge i forskrevne Mose, og derfor undte[?] Anders Tidemand 2 Tdr. »dans« Øl, for forskrevne Mose skulde des bedre stande i Fred, og 1 Td. »tyst« Øl, naar som de vilde hente den paa Aalleholm for Peder Lauritzøn i Tiersted, og naar som forskrevne Øl skal drikkes, skal alle Ejerne drikke af forskrevne Øl, som har Lod i fornævnte Mose. Vi har vore Indsegl neden for dette Brev. »Anno, die etc.«

[A. Orig. (a)en contract oc fredtzlysendis breff, som oc her tiil landstingit den 6 maii anno 1607 er bleffuit fornyit(a). Tirsted og Gerlinge Mænds Arkiver. — Aa. Se 8963 Aa.] Aaa. Afskr. efter Aa: RA. Kongens Retterting, Dokum. og Akter vedk. div. Retssager Nr. 102, 1622 Maj 22 Bl. 4 a (jfr. Bl. 1 a). — Udtog (ganske kort) se 8963. RA. Herredagsdombog 1623-24 Bl. 100 a. — Johan Venstermand var endnu 1499 Juli 25 Lensmand paa Aalholm (8861); Mattis Lauridssøn var 1504 Dec. 4 ikke længere Landsdommer (10204). [12703]

a—a) Saaledes Aa.

Søster Anna Masßdater beder sin Broder Roleff Masß om at skaffe Margrete Klæde til en Kaabe og skriver om Styrelsen af deres Kloster.

Papir (Orig.), nu uden Spor af Segl, som dog sikkert er frarevet, og med Indsnit til Forsendelse. Rolf Madssøn van Leverens Arkiv (RA.). *Missiver II. 418.* [12704]

[1503—7 (1506?)] **Nov. 2.** Annæ Myænstrop dother tilskriver Fru Annæ Hr. Henric Kwmædiges om Laanet af hendes Klenodier og om sin forestaaende Rejse til Hertugdømmerne.

Papir med utydelige Rester af 1 brevlukkende Segl. Henrik Krummediges Arkiv (B 2; RA.). *Heise, Rosenkrantz, Dipl. S. 20; Missiver II. 422.*
[12705]

[1493—1515.] Anthonius af Breda(?), Læge i Lübeck, tilskriver Johannes (Magni), Minister for Franciskanerordenen i Sverige, Danmark og Norge, om dennes Helbredstilstand.

Papir med 1 endnu overklæbet, brevlukkende Segl: Tværdelt Skjold, i øverste Felt 3 Stjerner, i nederste en Stol, over Skjoldet Bogstaverne: A B. (RA. Kronolog. Saml. Papir, Udateret.) *Missiver II. 378.* [12706]

Sept. 20. *Reg. *8424.* Papir med 1 brevlukkende Segl: Bomærke uden Omskrift. Henrik Krummediges Arkiv (B 2; RA.). *Dipl. Norv. II. 728* (henført til: »[ved 1496]«); *Missiver II. 379.* [12707]

[1487—1504 (c. 1496?)] Kære naadige Herre, ydmygelig maa eders Naade vide med eders Naades Raad, at det, Hr. Olluff Stisen og mig imellem er, haver sig saa, at der Hr. Axell Pedersen var død, kom alle hans Arvinger sammen og gjorde fuld Skifte om Guld, Sølv og Penge efter skonsch Lov paa Lunde Lands-ting, som de Breve, hos en Del de Arvinger er, udviser. Da tog hver Broder sin Lod i Gods, som ham tilfaldt, og de var 9 Brødre og 1 Søster, og hun var Hr. Olluff Stisens Farmoder. Da var de alle endrægtelig saa til ens, at Brødrene skulde beholde Jordegodset, og derfor undte de deres Søster Hr. Sti Olluffsens Moder en fuld Broderlod af Guld, Sølv og Penge og al anden Bohave foruden det, hun fik til »hiemgift«, som saadan en ærlig Kvinde burde at have, og dertil fik gamle Hr. Olluff Stißen den vesterste Fjerdings, som Hr. Axell Pederßen i Pant havde, og havde det af Hr. Axell i 36 Aar eller mere. For det og den store Kost og Tæring, Hr. Axell havde gjort sig og sine Frænder og Venner for det Sandbarn, at den Arv ikke skulde gaa Hr. Sti Olluffßen fra Haande, som »acht« var, med mange Herredage og Tingsøgning i 5 Aar, og dertil gav de deres Søster en fuld Broderlod i Guld, Sølv og Penge, som forskrevet staar, hvilket løb noget mere, end hun havde faaet sin Andel i Godset; dertil løste Hr. Axell ind Emmerfløff Len og Daningerom med det Gods, »der uden«^a ligger i Gøng H., som er 20 Tdr. Smørs Rente, for en stor Sum Penge og fik det gamle Hr. Olluff Stißen fri, som unge Hr. Olluff endnu i Væрге har. Siden »skiftt« var, har det staaet i 50 Aar, og aldrig

der var paaklaget, »emeden« de ældste levede af de Brødre, af gamle Hr. Olluff Stisen eller Hr. Sti Olluffsen, ikke heller af eder, Hr. Olluff, førend nu, I urettelig vil lade eder indføre, fordi I vidste, at Hr. Iffuer og Hr. Lauridtz Axelsen ikke kunde være her til Stede og svare dertil for deres Skrøbelighed og Ulejlighed. I var og tilforn i Calmer i et »herremoede«; der var Hr. Aage, Hr. Erich, Hr. Iffuer og Hr. Lauridtz Axelsen Brødre og Doktor Christopher, deres Sjæle Gud naade; intet taledede I da heller til om saadan »ringe« for Rigens Raad eller Venner. Saa var I hos Hr. Iffuer i Suderkiøping, og jeg var da hos; intet taledede I da heller derom, uden lod ham forstaa, at I var kommen i Tvedragt med Hr. Johan Oxe om en Karl, som blev slagen ihjel i Ydsted. Og siden Hr. Axels Børn havde sig lovlig skiftet imellem, har det Skifte staaet og ganget i Arv igen og var Hr. Iffuer og Hr. Lauridtz rettelig i Arv falden, og de havde det frit i Værge, og er nu kommen i 4. Arv til mine Børn. For 30 Aar siden var forsamlet i Lund til Madtz Kandegyders Hr. Aage, Hr. Iffuer og Hr. Lauridtz Axelsen og Hr. Egert Fridle paa Hr. Philippi Axelsens Børns Vegne, saa og Hr. Olluff Axelsens Hustru Fru Anne, Hr. Erich Aagesen, Fru Ermegaard Hr. Egert Frillis Datter, hun var Hr. Philippi Axelsens Børns Moder-søster[!], saa og jeg og min Hustru Beathe; da »schiffte« de efter deres Brødre Hr. Peder og Hr. Kield og Anders Axelsen; da kom Fru Barbra derind og vilde være i Skifte med dem paa sin Søns Vegne; da hørte jeg, at de alle endrægtelig gav hende saadan Svar, som Fru Ermegaard, som endnu lever, vel véd, at de havde gjort hendes Husbond god Fyldest paa al Skifte, som de vilde forsvare for Gud, og var hende intet pligtig; og dermed skiltes de ad. Om Morgenen derefter ginge de paa Landsting i Landsdommers Anders Jensen, Knud Thrudsen, Hr. Johan Oxe, Hr. Erich Aagesen, David Hach, Mogens Hach og Væbnere Holger Hendrichsen, Jens Offuergaard og Peder Lucksen[!] Raadmand i Malmø og flere Dannemænds Overværelse; da gjorde de hverandre Afkald for al ydermere Skifte, der dem imellem var [c: 2126]; intet kom da Fru Barbra ind paa Tinget og kendte sig nogen Sted at være »wanladet«, uden var tilfreds med dem, og har saa staaet siden. Thi tykkes eders Naade og eders ærlige Raad, at mig, mine Medarvinger og mine Børn bør ydermere at staa til Skifte paa ny, vil jeg det gøre, om det mig »forsigis« med Dom, dog med »saadan« Skel, at han gør mig og mine Børn Fyldest igen at

indføre med Kønsed Guld, Sølv og Penge, som forskrevet staar. Og beder [*jeg*] eders Naade og eders ærlige Raad, at I vil granske disse »irring« ret og give mig eders Naades Dom derpaa beskreven. Eders Naades Højmægtighed kan vel formærke, hvad Hr. Olluff Stisen gjorde Hr. Iffuer Axellßen, desligeste den ærlige gode Kvinde Fru Karen, Lauridtz Axelsens Efterleverske, at han lod sig indføre i deres Gods, som ikke var her i Riget; og de andre deres Medarvinger, som her i Riget til Stede var, taledede han intet til; thi han vidste vel, at de havde svaret for sig; hvad Rettighed det er, sætter jeg til Gud og eders Naade. Item efter det har været ukrævet i 60 Aar, som bevisligt er med de Bønder, som boer paa Godset, og flere gode Dannemænd i Herredet, som jeg har Tingsvidner paa, da formener jeg, at Hr. Lauridtz Axelsens Børn, mig og mine Børn bør at nyde min rette Arv og Hævd, som gode Mænd og Kvinder Danmarckis Indbyggere har nydt og endnu vil nyde efter Loven. Item forundrer mig paa, at den Tid Uvillie kom imellem Kong Christian og Hr. Iffuer Axelßen, og hans Naade da kendtes ved alt Hr. Iffuerß Gods her i Danmarck, havde Fru Barbra paa sin Søns Vegne haft nogen Rettighed i hans Gods, da havde hun vel talet derom; men siden hun vidste, at hans Breve var ham frakommen, dristede hun og andre at tale paa den Arv; ellers havde det ikke sket. Jeg formoder, at eders Naade og eders Naades Raad vel betænker, at den Tid min Hustrus Fader Hr. Iffuer var paa Lunde Landsting til Tals med Hr. Oluff Stißen, havde han samme Tale, som forskrevet staar, og bød sig i Rette med ham om al forskrevne Tale.

[A. Orig.] Aa. Afskr. fra c. 1650: RA. MS. Sophie Belows og Anne Thotts Slægtetog S. 163. — Aaa. Afskr., indirekte efter Aa fra 2. Halvdel af 17. Aarh.: Ny kgl. Saml. Fol. 774 S. 162. Afskr. efter den foregaaende: Thott Fol. 1081 S. 86 (herefter: Ny kgl. Saml. Fol. 777 S. 90; Karen Brahes Bibl. Nr. 1637 S. 91 (efter sidstnævnte: Uldall Fol. 199 S. 111)). — Forkortet og friere behandlet Afskr. fra 1. Halvdel af 17. Aarh.: Lunds LA., »Danska geneal. m. m. 2« Bl. 42 a (synes paa enkelte Steder at have bedre Læsemaader; men paa Grund af den friere Maade, hvorpaa den behandler Teksten, meddeles ingen Varianter fra den). — Formodentlig er det dette Brev, hvorom Beate Huitfeldt i det 17. Aarh. skriver til Sophie Brahe: »Jeg sender dig en compie aff en rettergang, som fru Babra haaffuer haftt med her Olluff Stißen [!] paa frue Beates. her Iuer Axelßøns dater vegne, som var hans hustrue[!]« (Lunds LA., »Danska geneal. m. m. 1« Bl. 28 a). — Brevet maa falde efter Iver Axelssøns Død i 1487 (da dette Dødsfald er Betingelsen for, at Arvid Trolle bliver Part i Sagen), men senest 1504, da Fru Ermegaard Eggertsdatter Frille, der

nævnes som levende, døde i dette Aar (*Danm. Ad. Aarb. IX. 154*). Begnelsen »for 30 Aar siden« om en i 1466 stedfunden Begivenhed fører til Tiden c. 1496. [12708]

a) I Aaa rettet fra: »der uden« til »der under«; de andre senere Tekster: derunder.

[Efter 1509 Aug. 13.] Nævnt: *Reg. *9457*. Perg. med [3] Segl: 2. Bomærke. Peder Langs Arkiv (RA.). *Hübertz, Bornholm S. 44*. [12709]

[Senest 1496.] Hr. Axel Lagesøn til Klaxholm sælger Hr. Erich Othesøn Torup i Gining S. med mere Gods.

[A. Orig. Erik Ottessøn Rosenkrantz's Arkiv; senere (jfr. 8281) til Marjager Kl. Arkiv.] Aa. Udtog se 8281 Aa. RA Herredagsdombog 1549-57 Bl. 68 a. Herefter: *Danske Mag. VI. 150*. — Ab. Omtr. det samme Udtog se 8281 Ab. RA. Herredagsdombog 1549-57 Bl. 72 a. — Brevet maa være ældre end 8281. [12710]

»iii pergmentz breffue, thet første lydende, att Axell Laurensß aff Neßby hagde soldt Henrick Stampæ ii gorde i Westher heriitt i Jan-drup sogen etc. Item thet anditt lydende, att Henrich Stampæ hagde soldt Marquord Nielsß y Waarde samme tuo garde etc. Thet tredie aff Westher herritz ting, lydende, att Niels Morthensßen paa mester her Hans Marquordtsßens oc hans mettarffuinges wegne hagde indwordt mett lagheffdt samme two garde mett theres tilligelse oc nogre kiøffue enge etc.«

[Pergg.] Udtog anførte i Udtog af Stadfæstelse 1538 Marts 30 (sabb. ante dnicam. letare) af Kongen (o: Rigskansleren), givet Mester Hans Marquordsßen i Ripæ cum coheredibus. RA. Rigens Forfølgningsbog 1536-43 Bl. 124 b. — Axel Laurensøn levede 1515; Henrik Stampe døde c. 1539 (*Danm. Ad. Aarb. XVII. 430, XXXVII. 487*). I alt Fald det 3. Brev er vel efter 1513. [12711-12]

»Die Axelons werden konig Cristiern dem ersten meinadicht.«

[Orig. Kongens Arkiv.] Udtog anført i Registr. over Gem. Arch. 1533 (RA. Reg. 38, »Udkast« Bl. 68 b). [12713]

[1470—94.] Jeg Benedictes Houenskilldh¹ i Jærtsore lader velbyrdig Md. Beyentth Bille kvit for Krav for Gæld, for Tjeneste eller for hvad Tiltale nævnes kan, som jeg kunde tiltale Beyentth Bille efter Hr. Æggerth Ffrilles Død, hvis Sjæl Gud have. Datum Otthonie sab. dnica. missericordia meo sub sig.

Papir med 1 Segl paatrykt forneden: Lxxiii 14. Bent Billes Arkiv (E; RA.). — Eggert Frille døde 1470, Bent Bille 1494 (*Danm. Ad. Aarb. IX. 154, VII. 68*). [12714]

[1489—94.] (Bent Bille) klager til Bisp (Niels Skave af Roskilde) over Forurettelser af Bispens Broder Søffrin Do som Lensmand paa Giorløff.

Koncept, skreven paa ét Ark sammen med 12716. Bent Billes Arkiv (C; RA.). *Missiver II. 381*. [12715]

[1489—94.] (Bent Bille) klager til (Roskilde Kapitel) over Forurettelser af Søffrin Do paa Giorsløff.

Koncept, skreven paa ét Ark sammen med 12715. Bent Billes Arkiv (C; RA.). *Missiver II. 382.* [12716]

[1448—58.] Bissarion (∴ Bessarion) m. fl. Kardinaler udsteder Afladsbrev for Randers Helligaandshus.

[A. Orig. Randers Helligaandshus's Arkiv.] Aa. Udtog i dansk Oversætt., skrevet med Haand fra c. 1500: Uldall 8vo 484. Herefter: *Kirkehist. Saml. 4. R. VI. 28; Nyrop, Gilde- og Lavsskraaer I. 568.* — Aaa. Afskr. efter Aa fra 18. Aarh.: RA. Topogr. Saml. Papir, Randers. — Brevet er anført i 1. Række III, *Udat. Breve Nr. 558*; det er ifølge *Lindbæk og Stemann, Helligaandsklostre, Dipl. S. 14* fra Tiden 1448-58. [12717]

[1506—13.] Ærkebisp Birgers Vidisse af 10666.

Se 10666 Aa. — Vidissen maa være yngre end det vidimerede Brev, men er ældre end Kong Hans's Død. [12718]

[1497—1519.] Ærkebisp Birgerus af Lund stadfæster den af Ærkebisp Tuuo 1450 Febr. 3 til Bymændene paa Elleholm givne Birkeret.

Paategning [med 1 Segl] paa Orig. til 1. Række Nr. 7951. Elleholm Bys Arkiv (SvRA. Perg. 1450 Febr. 3). *Weibull, Dipl. dioec. Lund. III. 339.* [12719]

— (*Thurah.*) *Beskriv. ov. Bornholm S. 187; Reg.*8528.* Er 11769.

— Brev af Ærkebisp Byrge, at en Mølle i Ødeløff er bygget paa Præstens Grund.

[Orig. Ö. Vemmenhög Kirkes Arkiv.] Udtog se 8968. RA. Herredagsdombog 1537-43 (Nr. 2-3) Bl. 23 b. *Rosenvinge, Domme II. 89.* [12720]

— »Archiebiscop Börgies beskiermelse gifwet Wibere[?] sochne kirckies diægn Laurentz Anderson, hans godz, tienst och tienstefolck angående. Dat.«

[Orig.] Udtog: SvRA. E 102 a, Sextern 18, Nr. 248. [12721]

— Udtog: *Steenstrup, Studier ov. Kong Valdemars Jordebog S. 354; Reg.*8268.* Kilden er en Arkivregistratur, hvorefter Udtoget nu er trykt i *ÆA. IV. 19.*

[1497—1519.] »Söster Brytas i st. Agnetis closter i Roskild breef till archiep. Birger ang^{de} hennes arf.«

[Orig. Lunde Ærkebisp's Arkiv.] Udtog: Specifikation, Acta privata Nr. 1702. — Birger var Ærkebisp 1497-1519. [12722]

[Senest 1504] Sept. 17. Vederkendes jeg Fru Birgitte af Gesingaardh mig skyldig at være Biskop Niels Claußen i Aars 300 liib. Mk. danske Penge, som nu gænge er i Danmark, for hvilke 300 danske Mk. jeg pantsætter forskrevne værdige Fader en min Gaard i Glaptwedh i Syndher H. (Knwt, giver til aarlig

Skat og Skyld 6 Ørtug Korn og 3 liib. Mk. for andre Smaaredsler), og skal forskrevne værdige Fader have forskrevne Gaard for et brugeligt Pant, vornede i og af at sætte, Skyld aarlig op at bære, saa længe forskrevne Gaard igenløses. Og skal der kyndes Løsen paa til Syndher H.s Ting 2 Ting før Joannis Dag Midsommer og 1 Ting derefter, og saa løses paa Michaelis Dag derefter, og da skal al Skyld, som ej da fremkommet er med det Aars Skyld, følge Hovedpengene. Afvindes forskrevne Gaard forskrevne værdige Fader, tilbinder jeg mig at vederlægge saa godt Gods til Skyld og saa vel »beleylyckt« eller at betale forskrevne 300 Mk. inden 6 Uger derefter. Jeg har hængt mit Indsegl for dette Brev med mine Sønners Otthe Monks og Las Monks Indsegl, og tilbeder jeg at besegle med os Jes Matzen, Erick Persß »borgermesther«, Oluff Persßen og Niels Andhersßen Raadmænd i Aars. Datum in Aaker die Lamberti.

[A. Orig. Aarhus Bisps Arkiv; senere (jfr. 10314) til Aarhus Kapitels Arkiv.] Aa. Afskr. fra c. 1550 paa Papir: NLA. Aarhus Bispearkiv, 1. Reversal Bl. 117 b Nr. 303. — Aaa. Afskr. efter Aa fra 17. Aarh. i det under 10314 nævnte Foliolæg (med Tilføjelse: »Dette er lige lydendis med den anden, som findis i capitelet ubeseglidt och icke heller unders[c]reffuitt«): RA. Danske Kanc., Indl. t. Registr. samt henlagte Sager, Efter 1623 Okt. 10. — Brevet maa være ældre end 10314. [12723]

[1481—88] Juni 22. Begittæ Oleffsdather i Hamerstedte tilskriver Oleff Andersson Gøye Prior for Vikarerne i København om den syge Hr. Laurens og hans Messer.

Papir med utydelige Rester af 1 brevlukkende Segl. Københavns Kapitels Arkiv (RA.). *Kbhvns Dipl. IV. 210; Missiver II. 437.* [12724]

[1442—57.] Boo Flæming og Hoff[w]ard Askeß a v., Herlogh Mattesß Lagmand i, Gunnar Jenß Lagmand i Vi var paa Akersshws Dagen efter Lauretze [Da]lg anno mcd og saa' »a handerband there a enom halff. . « velbaaren Md. Hr. H[artuig] Krumedigh R. og »aff andre halfwinne« og Elin datter ghenkone« hans. Kendtes da fornævnte Peder i »handerbande«, at han med sin Hustrus Samtykke afhændede Hr. Hartuig Krummedigh 6 Øre Bol Jord i og Bol Jord i W. sæby i Horginæ S. i Aa. H. Vore Indsegl. før siger.

Medtaget Perg. (Plica delvis ødelagt) [med mindst 2 Segl]. Hartvig Krummediges Arkiv (RA.; 14. Aug. 11). — Hartvig Krummedige antages at være blevet Ridder 1442 (*Dansk biograf. Lexikon IX. 548*); Bo Fleming var Ridder 1457 (758). [12725]

[**Tidligst 1477.**] Boecius Mathei, Besidder af Hellig 3 Kongers Alter og Prior for perpetui vicarii i Roskilde, fremstiller, hvorledes han erhvervede Kongensgaard til Residens for Alteret.

Perg. uden Seglhul ell. Spor af Segl. Roskilde Kapitels Arkiv (Hellig 3 Kongers Alter) (AM. XLVIII. 12). *Hist. Tidsskr. 6. R. II. 356* (oversat: *sstds. S. 339*). — Aaret 1477 nævnes i selve Dokumentet; Bo Madssøn lever endnu 1494 Marts 12 som prior perpetuorum vicariorum (se 7609).

[12726]

Bundi Olsen og hans Hustru skøder en Gaard i Møllestræditt i Kiøbenhaffn til s. Nicolai Kapel i Bryndby vestre.

Kong Hans stadfæster forskrevne Skøde.

[Orig. Brøndbyvester Kirkes Arkiv.] Udtog se 2337. RA. Herredagsdombog 1537 ff. (Nr. 1) Bl. 117 b. *Ny kirkehist. Saml. V. 500 og 501.*

[12727-28]

»Conventz systrarnas i Bosio closter wittnesskrifft Leyestade marck angående, och huruledes fru Marite i Skarolte hade begierat leyebreef af Bosio closter, som hon och fick. Sime dato.«

[Orig. Bosø Kl. Arkiv.] Udtog: SvRA. Kopieböcker B 30, Bl. 10 a Nr. 17.

[12729]

Botilda Boecii i Roskilde (Claræ Kloster) tilskriver den forhenværende Gardian Laurentius Lyckesß.

Papir (skrevet med samme Haand som 11450 og 11783) med Spor af 1 brevlukkende Segl. (RA. Topogr. Saml. Papir, Roskilde (tidligere Nr. 62).) *Missiver II. 388.*

[12730]

[**1455—75 (1465?) Maj 4—10.**] Borkord van Hamelen og Anders Nielsøn Borgemestre i Københaffn m. fl. gør vitterligt, at Mester Jaspar »deghen« sstds. fremlagde et Tingsvidne om en Jord, der har ligget ukæret til Vor Frue Kirke i mere end 40 Aar.

[^aMedtaget Perg. [med Segl]. Københavns Kapitels Arkiv.^a] Afskr. af Langebek 1750: LDipl. bag 1464. *Kbhvns Dipl. IV. 88.* — Naar Aars-tallet skal ende paa 5, maa det ifølge Dekanen Mester Jespers Embedstid falde i Tiden 1455-75 (*Rørdam, Kbhvns Kirker S. 100 3*; nærværende Brev henfører *Rørdam, anf. St. S. 175 Note 32* uden Betænkning til Aaret 1465).

[12731]

^{a-a}) Saaledes LDipl.

[**1418—54.**] »En vidisse biscop Christierns i Riibe medt ridder oc andre gode mend anno mcdlxvi« (nemlig af Brevet 1. *Række Nr. 209*). — Formodentlig er det det samme Brev, der anføres som »En vidissze Christiern biscops uti Riibe med ridder och andre gode mendz anno mcdlxvi« (nemlig af Brevet 1. *Række Nr. 5077*), saa at Vidissen altsaa i saa Fald har indeholdt begge Brevene.

[Orig. Ribe Bys Arkiv.] Udtog fra Aar 1542: Gl. kgl. Saml. Fol. 1128 Bl. 2 a og 4 a. — Udtog med Hænder fra c. 1600 (delvis lidt senere), enslydende med de ovenstaaende: Ny kgl. Saml. 4to 646 c (hvor dog Aars-tallet 2. Gang angives som 1460); sstds. 4to 1293 a (ligeledes); sstds. 4to

1353 b, 1. Foliering Bl. 60 b og 62 b (ligeledes); Thott 4 to 2012 (hvor dog Aarstallet 2. Gang angives som 1410). — Christiern Hemmingssøn var Biskop i Ribe 1418-54. [12732]

[1472—1502.] *Reg. *7529.* Papir med Spor af 1 Segl paatrykt forneden, Oluf Pederssøn Godovs Enkes Arkiv (RA.). *Kbhvns Dipl. I. 215.* — Oluf Pederssøn Godov levede 1472 Juli 14 (3123); Christiern Poulssøn var 1502 Sept. 10 ikke længere Prior (*Kbhvns Dipl. II. 178*). [12733]

Cristiern Matß a. v. af Lyness paa Langeland gør vitterligt, at jeg giver til den Helligaands Kloster i Naxskow til evindelig Eje [efter]skrevne Gaarde: 1 Gaard i Nybygd i Horslwnde S. i Nøre H. (1 Pd. Byg, 20 Skill. og 20 Skpr. Havre [med sit] aarlige Arb[ejde], som samme Jeppe Oelß i Værge har og giver til aarligt Landgilde $\frac{1}{2}$ [?] Pd. By[g] Kvdisse i Arninghe S. i Sønder H. i Loland med sit aarlige Arbejde og Tjen[este]

Perg.; den højre Side og den nederste Del mangler. Nakskov Helligaandskl. Arkiv (RA.). [12734]

Udtog: *Terpager, Ripæ S. 708; Reg. *7931.* Kilden er en Arkivregistratur, hvorefter Udtoget nu er trykt i *ÆA. V. 446*, og hvori Brevet henføres til Aar 1462.

(*Reg. *5957.*) [Orig. Ribe Kapitels Arkiv.] Brudst.: *Terpager, Ripæ S. 275.* [12735]

[1508—9.] Kirstina Ericzdotther meddeler Fru Anne, Per Bildes Enke, at hun gerne vil komme til hende og skal medtage Spærlagen m. m. Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Peder Torbernssøn Billes Enkes Arkiv (RA.). *Missiver II. 432.* [12736]

[Før 1481 Apr. 7.] Jeg Cristhin Mattessædatther har solgt velbaaren Md. Mattes Tagheß paa Sandhby dette mit Gods: 1 Gaard i Bodhæ i Gæmsyø S., 1 Gaard i Wandhkiffæ S., 1 Gaard Kædhelstorp i Stodhaffæ S., 2 Gaarde i Folkestorp for 200 lyb. Mk., hvilke Penge jeg har til Nøje opbaaret af Mattes, med saa Skel, at jeg bærer op Landskylden, saa længe jeg lever. Jeg har og givet Mattes mit Brev derpaa med Biskops Hansas i Scaræ, hvis Sjæl Gud naade, Sekret og Kapitels Indsegl sstds. med mit eget. Nu er mig til »wetanda« vordet, at Mattes siger, at jeg har solgt ham en Arvedel, som jeg arvede efter min Broder og efter min Brodersøn, hvilket jeg aldrig gjorde, saa beder jeg mig Gud til »hiælpæ«. Har han der nogle Breve paa, da har han fanget dem mig »owethendes« og aldrig med min

Villie; saa vil jeg »anthwordhæ« for Guds retvise Dom, og kalder jeg saadanne urettelige »owinæ breff« igen med dette Brev, hvor det kan komme for Rette eller for Dannemænd. Jeg beder »beskedhelege« Mænds Indsegl Erik Anundhß Borgemester i Skara og Rawaldh Monß Raadmand sstds. med mit eget Indsegl »trykethæ« paa Ryggen paa dette Brev »etc.«

[Orig.] Vidisse 1481 Apr. 7 (SvRA. Papir 1481 Apr. 7). [12737

Vide skal du, Mates Thagesßønn, og jeg dig vitterligt gør med disse efterskrevne Artikler, »hwilke« dig vel vitterligt er og flere Dannemænd, »hwre margfwlleligæ ock margaledes« du har dig »aarliga ock manliga« bevist mod mig og nu »ackte« mig gøre baade i »liffs leffwande« og mest efter min Død, hvilket mig haabes ej skal ske. Ej forundrer du, »ther om« jeg dig saa tilskrive lader, fordi du nøder mig dertil; saa forlade dig det Gud. Nu drag til Mindes, med hvad Skel du dig tilbandt at være Niels Erickßønns »mals mandt« efter hans Moders Død, og »hwere kerligh och troth« hun havde til dig, den Tid hun laa i sin Helsot og hun Brev efter mig havde, at jeg til hende komme skulde, og hvor strengelig hun forbød alle sine Venner, at du skulde der ingen »hande wtaff« faa, der hun syg var, for den Skyld hun troede dig til meget »gode«, som du hende og hendes Søn og mig »teslikes befinna last« med det første efter hendes Død; du slog hendes Søn Niels Erickßøn ud sit Øje, drev og viste af sin egen »gode«, og han »tiillflyelße« havde til sin Frænde Hr. Johan Gallæ i Lu[n]dth; med hvad Skel du det gjorde, véd du vel. »Nar« jeg kom efter hendes Tilskrivelse »farrande« til hende og hun død var, da »monne« du for mig være, »hwilka komma« mig intet vel behagede, som jeg og Niels Erickß »fwnneth røn wppa«, du havde gjort dig til »malßman«, der du ingen »wast«, og drevet Niels Erickß fra sit rette Mødrene og Fædrene, annammende hans »nycklæ omw. . . . ock omscrifft« det, i Gaarden var, efter din egen Villie, som var alt hendes »gransk. . . e«, Klæder og mere med det, man ej savne kunde. Siden jeg hørte og det saa', at saa tilganget var, havde jeg Bud efter Niels Erickß; da han kommen var og ind i sin Gaard red, da stod du i hans »forstw dør«; da hørte du hans Hilsen og Ord, han taledes til dig, som dig drages vel til Minde, og saa sigende til mig og bedende: Min Fadersøster, »lath« min Moder eder bede for Guds Skyld, og jeg eder beder: lad aldrig Mates Thageß faa Vold over mit det, jeg ejer, løst eller fast, saa længe

jeg lever. Hvad »wære dha ock plaz« jeg havde med dig, før end jeg kunde faa Gaarde og »ægadela« igen af dig, det véd du vel; mindes du og vel, med hvad »kerlig thu komt« til Fierloff, da jeg der »arffwe halt« havde efter min Broder og Broders Hustru, og med hvad Agt du der kom, forlade dig Gud. Du vilde gaa paa »nit byttthe metth thenna tin syskana barn«, som var Niels Erickß og Josep Erlandß, og vilde, at Josep skulde faa alt det bedste Godset; Niels Erickß gikst du efter med alt ondt »hwre heller« med hvad Skel skulde du hans »malsman« være, du da »allaledes« saa falskelig efter gikst med Raad og Gerninger; du »wast« mere hans Fjende og »argare« end hans Hjælper. Nu efter det Niels Erickß død var og hans Død var dig kær, og haabede da fuldbyrde din onde Villie og »birradhe« gaa til Raads med din »magh« Peder Henrickß og du det saa stemplede, at han skulde sig lade indføre i mit Gods i Skaane, hvilket han og gjorde, slog »min landbo« blaa og »blodegha« i sit Hus og dermed dem[?] beskattede, og du »wederkenner« vilde alt mit Gods i Bleking, som var mit rette Mødrene, til hvilken Gerning du »wast« et stort Ophav til og Tilskynder. Nu efter mig »tolket« gjort var og jeg det fornam, »raadth« jeg til Danmarc til Kong Cristiern, berettende hans Naade »all ærande«, os imellem stod, og hans hæderlige og »welbore« Raad med ham, som var de ypperste Riddere i Danmarc, og det ransagede og dømte mig alt mit Gods igen og fremdeles den store Møde og grove Fortæring igengive. Den Tid hans Naade til Kalmaren kom, havde og med sig Rigens Raad af Swerighe og Danmarc, hvilke der ej »komma, fore thii star meck ßaa meckith tiill backe tiick tiill talæ«, naar Gud vil fremdeles dette saa »forslitith ware ock allaledes ßaa beslutet«, som forskrevet staar, og jeg til Swerige fare skulde, som var fra Helßinborgh, der kom du efter mig bedende, bydende og »ingaende«, at jeg skulde dig hjem følge til Aages hws, det du i Værge havde; »hwre« jeg dig svarede, véd du vel; jeg bad dig gaa et »ont[?] aar« fra mig, fordi du min store »owint wast ock figade«, og troede jeg dit Gæstebud og »felighet« ikke vel, og jeg »lath mick ßaa fl. . . .tia«, og du med Dannemænd lod bede, at jeg dig Venskab give og hjem følge skulde, som jeg gjorde, og du dig sagde og svor efter aldrig være i Raad med forskrevne Peder Hinrickßønn, der han mit Gods falskelig vilde afsværge; »enn« nu har [jeg] i Sanding befundet al den Kærlighed og Ydmyghed, du mig gjorde, var alt falskt og uret gjort »enn mera« jeg skulde

ikke længe leve. Du agtede, jeg skulde aldrig til Danmærc komme; jeg kan dig »wtleffua ock hoppas« end med Guds Hjælp til Danmarck komme, om saa Behov gøres. Og efterdi forskrevne Artikler befindes alle i Sanding være, da trykker jeg mit Indsegl for dette Brev.

[Orig. Jon Slavekas Arkiv?] Afskr. fra 1550: SvRA. Kammararkivet, Pk. »Rasmus Ludvigssons Strödda handlingar« (rødt Løbe-Nr. 246). — Udstederen er Kristina Mattisdotter, Enke efter Sigvid Ingemarsson af Martorp. [12738]

[1429—81.] Biskop Nicolaus af Slesvig skænker Gaver til mange forskellige Formaal.

Udtag af Poul Cypræus: Gl. kgl. Saml. Fol. 1047 Bl. 165 b (= *J. A. Cypræus, Annales S. 369 L. 11-27*). — Det er ikke klart, hvorvidt her kun er Tale om ét Brev (et Testamente) eller om en Række enkelte Breve. Det sidste er vist det sandsynligste, idet der for en af Gaverne (300 Mk. til en Lektor i Haderslev) kan paavises et Genbrev, der allerede er af 1465 Febr. 5 (1852), og andre af Gaverne vedrørende Haderslev nævnes i et Genbrev af Haderslev Kapitel af 1473 Okt. 21 (3322). — Claus Wulf blev Bisp 1429 og døde 1481. [12739]

Udtag: *Westphalen IV. 3188 Nr. 72; Reg. 3955*. Er 575.

Biskop Nicolaus af Slesvig stifter Lektorat i Slesvig. [Orig. Slesvig Kapitels Arkiv.] Udtag af Poul Cypræus: Gl. kgl. Saml. Fol. 1047 Bl. 166 a (= *J. A. Cypræus, Annales S. 369 L. 8 f. n.-7 f. n.*). Er sagtens 921.

»Claus de Aleveld in Masleuen vendidit capitulo Slesvicensi reditus 40 fl pro quingentis marcis in bonis suis Masleve & Dörpt tribus colonis in Scoulepii & duobus in Korleberge parochiae Schwantze. Capittuls Register ohne Datum.«

[Orig. Slesvig Kapitels Arkiv.] Udtag med Haand fra 18. Aarh.: Ny kgl. Saml. 4to 1434 (under Masleben). [12740]

»Claus van Aleveld h. Johanssen sohn vendidit capitulo reditus xiiii marcarum pro 200 fl in villis & bonis Retwisk in parochia Pretze Lubicens. dioecesis. Capittulsregister in Schleswig ohne Datum.«

[Orig. Slesvig Kapitels Arkiv.] Udtag med Haand fra 18. Aarh.: Ny kgl. Saml. 4to 1434 (under Rethwisch). [12741]

C. Juli 2. Claws Hanssøn Præst og Skolemester i Skæninge udsteder Brev om en Trætte (med Olaff Axilssøn), i hvilken han har været for Rette i Halmstadh.

Perg. (den venstre Del mangler) [med 2 Segl paa den bevarede Del af Plica]. (? Straks til) Halmstad Bys Arkiv (i Halmstad, Perg. Nr. 52). *Hist. tidskr. f. Skåneland I. 171*. [12742]

[Efter 1458 Okt. 8.] Claus Hanßenn i Lille Moefse, Jordann Holst i Breminge[!], Niels Brøger i Wogenstedt, Brun i Scho-

rupe, Peder Boæssenn i Rogehawe, Jep Hanßen *ibid.*, Matdz Beckell i Thorßlundt, Jens Hummeløll i Horebye, Lauridtz Jenßen i Aalstrup, Anders Graa i Søllestedt, Jenß Madßenn i Høyerbye, Peder Mandt i Søllestedt, Matdz Pederßenn i Nyebygt, Breiccus i Følerup, Las Kopinn og Jep Bonnde i Suinsbiergh. Efterdi som vor naadige Herre og Konge tilskrev Olluff Giø Landsdommer i Lolandt, at han skulde lade stævne en Landenævn imellem Rastedt og Hielm paa et Skovskel at granske, da var vi mødt paa forskrevne Skovskel Tirsd. før Andre[e] Dag og »schoede« forskrevne Skel og æskede paa deres Bevisning paa baade Sider. Da frembar Rasted Mænd 4 beseglede Sognevidnebrev [c: 767, 770, 774, 778] og et Herredstingsvidnebreve [c: 763] lydende, at de vidnede, at Hiembøllingh havde aldrig Skovdel uden deres egen »hawegaarde«, foruden de det har haft med Rasted Mænds Minde, og havde Rasted Mænd vor naadige Herre og Konges Dombrev [c: 894] lydende, at vor naadige Herre tildømmer Rasted Mænd forskrevne Skov, som deres Brev udviser, saa længe til bedre Bevisning kommer. Da æskede vi paa, hvad Bevisning Hiembøllingh havde paa forskrevne Skovskel; da havde de et Sognevidnebreve af deres eget Sogn; da tykte os, at Rastedt Mænd havde bedre Bevisning. Da mælte vi vor naadige Herre Konges Dombrev og »sogwindebreff« ved Magt at blive og Rasted Mænd forskrevne Skov at beholde indtil Hiembøllingh »hawegierder«, som de har haft af »arildtz«, og saa øster paa »som« det øster sønder Hjørne paa forskrevne »hawegierde« og saa frem »att« en Vej og indtil den »schilbeck«, som ligger imellem Rastedt Fang og Grengre Fang; hvad Skov og Grund som ligger sønden Vejen, mæler vi til Rastedt Fang, og hvad Skov og Grund som ligger norden Vejen, mæler vi til Hiembøllingh Fang; thi at Rasted Mænd gav deres Samtykke til og undte dem forskrevne Skov og Grund; thi at Rasted Mænd har haft forskrevne Skov og Grund af Arild. Vore Indsegl, de som Indsegl har. Datum Rastedt anno millesimo quadringentesimo nono[!] ^a fer. 3. ante f. Andreæ.

[A. ^bVelbeseglet Pergamentsbrev. ^b Radsted Mænds Arkiv.] [Aa og] Aaa. Afskr. se 763, [Aa og] Aaa. RA. Herredagsdombog 1616 Bl. 46 a. [12743]

^a) Brevet maa være yngre end 1458 Okt. 8 og er da formodentlig af 1459 Nov. 27.
^{b-b}) Saaledes Aa.

[1486—94] Jan. 5. Præsten Clemens Johannis anmoder Hr. Beynt Bille om at tilbagebetale 100 Mk., som han har laant.

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Bent Billes Arkiv (B 1; RA.). *Missiver II. 392.* [12744]

Conradus Conradi giver Gaver til »choralibus« og til 2 Slægtninge. [Orig. Slesvig Kapitels Arkiv?] Udtog af Poul Cypræus: Gl. kgl. Saml. Fol. 1047 Bl. 166 b (= *J. A. Cypræus, Annales S. 370*). [12745]

[1497 ell. 1502.] Didrik Henricß anbefaler til Henrich Kromedich en Anmodning fra Hr. Jøns i Hospitalet.

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl og Spor af 2 andre Segl (det ene ovalt og ret stort). Henrik Krummediges Arkiv (B 1; RA.). *Dipl. Norv. IX. 410; Missiver II. 395.* [12746]

[Tidligst 1499.] Bisp Ditlev af Slesvig laaner 3000 rhinske Gylden for at betale Palliet.

[Orig. ^aSlesvig Kapitels Arkiv.^a] Udtog af Poul Cypræus: Gl. kgl. Saml. Fol. 1047 Bl. 185 b (= *J. A. Cypræus, Annales S. 401*). [12747
a—a) Saaledes Udtoget.

[1461—73] Nov. 21. Kong Edvard (IV) af England sender tilbage til Kong Christiern dennes Sendebud Herman Lantsidel med bifaldende Svar paa de af ham forebragte Ærinder.

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Kongens Arkiv (RA. England A II, Akter og Dokum. vedr. det polit. Forh. til Engl. 1401-1558). *Missiver II. 395.* [12748]

[1489—96.] *Reg. *7993 = *8375.* [Slesvig Kapitels Arkiv?] Trykt: *Lübeck 1496 (Statuta synodalia et provincialia Egerdi episcopi Sleswicensis)^a* (= *Noodt, Beiträge II. 53* og *Thorkelin, Kirkelove S. 85*); nævnt af Poul Cypræus: Gl. kgl. Saml. Fol. 1047 Bl. 179 b (= *J. A. Cypræus, Annales S. 396*). — Afskr. for Kofod Ancher efter Udgaven af 1496: Kall 4 to 546. — Eggert blev Bisp af Slesvig 1489, og Statutterne er trykte 1496.

a) Et ukomplet Eksemplar findes paa Universitetsbiblioteket. [12749]

[Senest 1499.] Bisp Eggert Durkops Testamente.

[Orig. Slesvig Bisps ell. Kapitels Arkiv?] Udtog af Poul Cypræus: Gl. kgl. Saml. Fol. 1047 Bl. 181 a (= *J. A. Cypræus, Annales S. 398*). — Eggert Durkop døde 1499. [12750]

[1464—70.] Den Sum Guld og Penge, som Hr. Philippes pantede Traneker for, i den Sum er 100 »sware« Nobeler; der har Hr. Laurens Axelsß intet med, fordi jeg gav den Hr. Philippo, som Hr. Laurens Axelsß vitterligt er. Item stander 1100 rhinske Gylden i fornævnte Brev [c: 628]; der har og Hr. Laurens intet med, for[di] det ene Hundrede Gylden gav Hr. Claus Runnow til Rente af de 1000, som han »haff«. . Farbechsholm af ham i Pant derfor, og saa har Hr. Laurens 500 Gylden ; dem betalte jeg Hr. Claus Runnow paa Stey Axelsß Vegne, som

det aabne Brev, som jeg derpaa har. Item stander 300 danske Mk. i fornævnte Pantebrev; de 150 Mk. deraf gav Hr. Philip[pe] sin Broder Hr. Laurens Axels. Item gav Hr. Philpps min naadige Herre 1000 Stædermark, paa det han skulde beholde Traneker uløst i 6 Aar [c: 1509]; de 1000 Mk. hørte Hr. Philippo ene til, fordi han satte sit Gods, og var »enthet« af Hr. Laurens Penge. Summa, der Traneker staar for: 1100 rinske Gylden gode af Guld og af de 4 »korførst samsl[agh]«; 800 »sware« engelske Nobeler; 100 lødige Mk. Nestwid Engelske eller 250 rinske Gylden for fornævnte 100 lødige Mk., om de Englesker ikke findes kan; 200 Regnoldi G[ylden]; 300 lub. Mk., som i Siælland gænge er. Nota diligenter: i »alle« denne Sum har Hr. Laurens Axelssøn ikke uden 350 Nobeler, 50 lødige Mk. Nestwid Engelske eller 125 rinske Gylden og 100 Regnoldi Gylden, som det rettelig udtrykkes i denne Skrift, som her ovenfor skrevet stander; og al den S[um], som derover er, hører Hr. Philippi Børn til, baade af det Brev, der er beseglet med »maiestatis« Indsegl [c: 628], og det Brev paa de 1000 Mk., siden »wort« udgivet.

Optegnelse paa et Folioblad Papir med Eggert Frilles Haand. Eggert Frilles Arkiv 1464-70; *Adel. Brevkister S. 113 L. 7* (RA.). — Optegnelsen er skreven efter Philippus Axelssøn Thotts Død i 1464, men før Eggert Frilles Død i 1470. [12751

(Ff.) »Secundo. Item de artyckle, her Eggert mottæ indgaa, før han mottæ faa wenscaff, at han mottæ mystæ allæ hans forlænnygh, pant och alt andet, som han hafde myst, och ther till met forgiwæ them allæ, som hans godz fyngæ po Wrberk och andherstedz, och at han aldrii mottæ argæ po thennom eller nogher man ther fore i nogher mode, och tess ligest forgiffwæ them, som haffde redeth æfther hannom. Swar therpo: beherrer jegh och fylestæ po myn part aff her Fylipus borns arwyngæ, efther tii at jegh mottæ ickæ talæ them tiill, som togh myn modherfaders godz, som jeg war en reth arwyngæ thertill po myn anpart.«

[Orig.] Udtog med Eggert Frilles Dattersøn Anders Billes Haand. Anders Billes Arkiv (RA. sstds. som det under 456, Note a anførte Udtog). [12752

[1466—70.] Vi Eggert Friille, Jahan Friille Brødre RR. »etc.« »lenæ« endrægtelig af ret Kærlighed hæderlige og velbyrdige Md. Hr. Jahan vame Haghén Ærkedegn i Ribe vor Frænde vor Gaard i Ribe, som vor Fader og Farfader Cristiern Friilleffs i boede, hvis Sjæl Gud have, med de Enge, som nu til fornævnte Gaard ligger, og de Agre, som paa fornævnte Enge støder, saa at han

fornævnte Gaard i hans Livsdage beholde skal med fornævnte Enge og Agre, og han den Gaard bygge og ved Magt holde efter sin Formue, som han vil selv Gavn af have og Tak af os. Og naar Hr. Jahan Ærkedegn død er, skal fornævnte Gaard med sin Tilliggelse fri igen komme til os, dog hans Moders Rettighed deri uforsømmet, saa meget som det være kan.

Koncept paa Papir (paa Papirets 2. Side findes 2331). Eggert Frilles Arkiv (bag 1467; RA.). — Johan van Hafn blev Ærkedegn i Ribe 1466 (*Acla pontif. Dan. III. 386*); Eggert Frille døde 1470 (*Danm. Ad. Aarb. IX. 154*). [12753]

Udtag: *Westphalen IV. 3403 Nr. 8; Reg. 4858. Er 6154.*

Brev af Eggerd Krwmedighe m. fl. (SvRA. Pergamentsbrev. Odaterede fr. o. m. 15. årh. II.) Er 5559.

[14..] det helst ligge[r?]

..... have Fuldmagt »worthnæ« og [Tje]nere deri og af at sætte, Skyld og Rente deraf op at bære efter deres Villie. Naar Gaarden løses skal, skal »løs« kyndes paa Fframleff H.s Ting ... Ting før Johanis Dag Midsommer, og løses Michels Dag derefter i Aars i forskrevne Mates Petherssøns Hus, og da skal Skylden og Renten, [som] ej tilforn fremkommen er, følge Hovedpengene. Afvindes Gaarden M. P., tilpligter [jeg] mig at veder[lægg]e ham saa god en Gaard med Skyld og Rente [og s]aa »we[l]belegligdh«. Jeg Eggerth Westennie har hængt mit Indsegl [for dette] Brev med Dannemænds Hr. Lauretz[?] Eggertsß Præst og perpetuus vicarius i Aars, Erich Persß Raadmand, Cristern Persß, Awe Persß Datum Aars anno mcdl.....

Perg. (2 Brudstykker, brugte som Hæfteremme om et Regnskab (eller en Jordebog?) for Christianstad 1625; Begyndelsen og Slutningen (ogsaa hele Plica) mangler). (RA. Privatark., kronolog. Række.) [12754]

[2. Halvdél af 15. Aarh.?] Elerus Daa beder Hennigh Olsß og (hans Hustru) Fru Ælinæ om at sende ham forskellige Ting.

Papir (noget beskadiget) med utydelige Rester af 1 brevlukkende Segl. Henning Olsson Godovs Arkiv; ^a1751 af Biskop Harboe foræret til Danske Selskab^a (RA.). *Missiver II. 393*. [12755]

a-a) Ifølge Langebeks Paaskrift bagpaa.

[1466?] Dec. 4. Eline Gødzstaffsdatter tilskriver Fru Meride, Oka Axelsons Hustru, om de politiske Forhold i Sverige m. m.

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Aage Axelssøn Thotts Arkiv (RA.). *Missiver II. 436*. [12756]

[**Før 1505 Okt. 5.**] Af Paven bevilget Supplik fra Elizabet, Magnus Krabbes Enke, m. fl. om Tilladelse til at vælge en Skriftefader m. m.

[Perg.^a] Optaget i 10451. *Acta pontif. Dan. V. 419.* [12757
a) Saaledes 10451.

[**1480(?)**, c. 2. Februar.] Brev af Elsæ Yttis.
Dipl. Viberg. S. 66. Er 5630.

[**1496—1513.**] Else Griffsdather forsvarer sig over for Kong Hans angaaende de over hendes Bestyrelse af (Roskilde Claræ) Kloster fremsatte Klager.

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Indl. t. Registr. samt henlagte Sager 1496-1513). *Missiver II. 411.*

[12758

[**1470 ell. noget senere?**] Elsebe Hennickdotther tilskriver sin Mand Oleff Petherß angaaende Tydbergh.

Papir (Orig.), nu uden Spor af brevlukkende Segl. Oluf Pederssøn Godqvs Arkiv; ^a1751 af Biskop Harboe foræret til Danske Selskab^a (RA.). *Missiver II. 402.*

[12759

a—a) Ifølge Langebeks Paaskrift bagpaa.

[**Senest 1462**] Dec. 6. Af 2000 Mk. 100 Mk. 2¹/₂ Mk. »mynne«, som jeg har Hr. Eggerth Frille befalet at oppebære af Hr. Claus Rønno paa mine Vegne, har jeg befalet ud at give: mig selv at fange 300 lyb. Mk.; 200 til min Jordefærd, Begængelse og i andre Maader for min Sjæls Bestandelse, som jeg ham befalet har; min Søsterdatter Annæ Longis 500 lyb. Mk.; min Søster Abell 800 lyb. Mk., om det vil saa tiltrække, mere eller »mynne«, første mit Testament er fuldkommelig holdet, min Gæld er betalt og mine Tjenere og Hjon for deres Tjeneste er lønnede. I og over denne »byfalingh nerwerrelse« har været Hr. Per Micelß, Hr. Per Clauß, Nis Jenß Raadmand i Otthense og Mawens Polß. Skrevet Æskebergh Nicolai Dag.

Papir uden Spor af Segl, skrevet med samtidig Haand og indlagt i Regnskab aflagt af Eggert Frille Aar 1462 for 2097¹/₂ Mk. i Stæderpenge, som han »upbar aff her Clauus Runnow paa frwe Elsebe, Gerid Bryskes efterleuerskes wegne«; Brevskriverinden er altsaa den nævnte Fru Elsebe (Henningsdatter Kabel). Eggert Frilles Arkiv (1462 uden Dag; RA.).

[12760

*Schwarze u. Fehse, Nachrichten v. d. Stadt Kiel S. 101; Reg. *9009.* Er intet egentligt Testamente, men en Optegnelse, der er skreven efter Enevold Sovenbroders Død om en Gave af ham til en Kirke i Kiel og utvivlsomt hidrører fra Kiels Præstekalentes Arkiv.

[**Senest 1464?**] Dec. 11—17. *Reg. 4404**. [A. ^aOrig. paa Papir.^a Aage Axelssøn Thotts Arkiv; ^asenere »hos Hr. JustitzR. Gram«^a.] Aa og Ab. 2 Afskrifter af Langebek: LDipl. bag 1476. *Danske Mag. I. 101;*

v. Möller, Halland I. 150; Missiver II. 396. — Afskr. efter Danske Mag. fra 18. Aarh.: Thott Fol. 1133 S. 56. — Om Brevets Tid se Missiver II. 396.

a—a) Saaledes Langebek i Ab.

[12761

[Senest 1464?] Dec. 13. Reg. 4403* = *7412. [A. ^aOrig. paa Papir.^a Aage Axelssøn Thotts (Enkes?) Arkiv; ^asenere hos Hr. JustR. Gram^a.] Aa og Ab. 2 Afskrifter af Langebek: LDipl. bag 1476. Danske Mag. I. 102; v. Möller, Halland I. 151; Missiver II. 397. — Afskr. efter Danske Mag. fra 18. Aarh.: Thott Fol. 1133 S. 56. — Om Brevets Tid se Missiver II. 397.

[12762

a—a) Saaledes Langebek i Ab.

[Senest 1494.] Jeg Erik Agesß¹ i Bauelsse R. havde mit fuldmægtige Bud med flere, som til var tagen efter vor naadige Herres Brev, og indførte Is Mattisß paa Beyentth Billes Vegne i alt det Gods, som Hr. Sti Olsß, hvis Sjæl Gud have, havde i Ffaxe H. og Ramsyø H. og »ve« Valby Mølle. Sig. meum.

Papir med Rester af 1 Segl paatrykt forned: Lxviii 44 (Thott). Bent Billes Arkiv (E; RA.). — Bent Bille døde 1494 (Danm. Ad. Aarb. VII. 68).

[12763

[Senest 1481.] (G.) »Tercio. Her Eryck Axselßs breff, som han scriwær myn modher, at hwn wil sende hannom myn halffsysther Annæ til Swerigh, han wil giftæ hynde ther; och thet war i de ar, jegh war fød; therfor wed jegh ickæ, om jegh war fød, før wn døde, eller æy.«

[Orig. Bent Billes Arkiv.] Udtog med Eggert Frilles Dattersøn og Bent Billes Søn Anders Billes Haand. Anders Billes Arkiv (RA. sstds. som det under 456 Note a anførte Udtog). — Erik Axelssøn Thott døde 1481; Angivelsen i Danm. Ad. Aarb. XVII. 429, at Anne Philippidatter Thott døde 1464, er utvivlsomt urigtig, og det siges i alt Fald ikke paa det sstds. S. 506 citerede Sted (Mollerup, Bille-Ættens Hist. I. 253). [12764

[1467—83.] Erik Ossß beder Henryk Meenstrop om at rejse til Skonæ med Claws (Ludvigssøn Rosenkrantz) i Anledning af Forhandlingerne om dennes Giftermaal.

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Henrik Meinstrups Arkiv (RA.). Missiver II. 431.

[12765

[Senest 1503.] »Thertiill Buaret for^{ne} Jørgen Bugi, att hans moderfader hagde ßatt her Erick Otsß samme gaardt^a i pant lang tiidt siden forleden, som hans gienbreff, handt therpaa haffwer, wduißer oc indeholder.«

[Orig.] Udtog anført i Rettertingsdom 1547 Apr. 2 (Palmelørdag) mellem Hr. Axell Bragde og Jørgen Buggi vor Mand og Tjener; Brevet fremlægges af den sidste. RA. Herredagsdombog 1545-49 Bl. 136 b. — Erik Ottessøn Rosenkrantz døde 1503.

[12766

a) »: en Gaard i Hammerscoff S., kaldet Lundegaardt.

[**Sønest 1503.**] »Ett contractzbreff, thett er Erick Otteß mett flere gode mendt haffde beßeglitt, att ther skulle komme noget gode mendt paa for^{ne} jordt i Østher Steffne marck oc granske emellom Thygi Jenß oc Las Bratze oc wdlegge for^{ne} Las fylleste for then jordt, som handt skulle haffue i Øster Steffne marck, oc haffde huerken Tyggi Jensß eller Las Bratze samme contractzbreff beßeglitt.«

[Orig.] Udtog se 3361. RA. Herredagsdombog 1537 ff. (Nr. 1) Bl. 39 a. — Erik Ottesson Rosenkrantz døde 1503. [12767

[**Efter 1494 Febr. 23.**] Erick Simonssen og Lambretth, Borge-
mestre i Salsborrig, udsteder Vidisse af 7597.

Papir med Rester af 2 Segl paatrykte forneden: 1-2. Bomærker i Skjolde. Henrik Krummediges Arkiv (D, Udat.; RA.). *Dipl. Norv. XVIII. 126.* [12768

Esger og Owe, Ministri over Graabrødreordenen i Danmark, gør Medlemmerne af Randers Købsvendelav delagtige i s. Francisci og s. Clares Ordens gode Gerninger.

[Orig. Randers Købsvendelavs (ell. Helligaandshus's?) Arkiv.] Oversætt., skreven med Haand fra c. 1500: Uldall 8vo 484. *Nyrop, Gilde- og Lavsskraer I. 575.* — Brevet er allerede anført i 1. Række III, Udat. Breve Nr. 562. Om dets Tid og mulige Uægthed se *Nyrop, anf. St. Note 2* og *Lindbæk, De danske Franciskanerklostre S. 262 f.* [12769

[**Før 1506 Apr. 20.**] Jeg Eskell Gyøie i Krenckervp R. og Kongens Marsk i Danmark gør »alltingesth« dødt et aabent beseglet Pantebrev, som velbyrdige Kvinde Fru Sophye Oluffsdotter i Fulsangh, min »fenncke«, mig givet har, lydende paa 4500[!] Mk. dansk, som hun mig for til Pant sat har hendes Jordegods, som er 3 Gaarde i Torp og en Gaard i Tolbelstrip[!] i Fallster, »ty« 2 Gaarde i Nallfullsty, den ene Gaard i Rolstedt, »thy« 4 Gaarde i Fflintenge, den ene Gaard i Sandtaager, en Gaard i Vester Vlssløff, »tenn e« Gaard i Torslundhe, »Nybølle marck och Nybølle haffue paa boennde och gode aff landtgielle, for^{ne} henness panttbreff« indeholder, og skal forskrevne Pant aldrig komme Fru Sophie Oluffdotter til Skade, om det herefter paafindes. Jeg hænger mit Indsegl for dette Brev.

[Orig. Henning Venstermands Hustru Sophie Olufsdatter Gøyes Arkiv; ^asenere »huoss Niss Marcurß^b och udi Bassess vere«^a.] Afskr. fra c. 1550 sammen med Afskr. af Brev fra (Erik Madssøn Bølle) til Jørgen Rud Knudssøn. Jørgen Rud Knudssøns Arkiv (Udat.; før 1560 Apr. 7); Vedbygaard Godsarkiv; c. 1713 hos Stiftamtmand Pritzbuier; 1920 af det kongelige Bibliotek afgivet til Rigsarkivet. — Brevets Udsteder Eskil Gøye døde 1506 Apr. 20 (*Missiver II. 209*). [12770

a—a) Saaledes Afskriften. b) ∅: Skiernov.

[**Senest 1494.**] »Eth her Eskeldtt Nielsß rither hans vederkendelße breff, at hand kendes Æg ingen retighet uti Huidberig aae fra Madsten och neder tiill Huidtberig mølle.«

[A. Orig. Vestervig Kl. Arkiv.] **Aa.** Udtog anført i Rettertingsdom 1551 Okt. 2, se 9129 Ab. RA. Herredagsdombog 1549-57 Bl. 56 b. — Afskr. af Aa, formentlig efter den originale Dom: Thott 4to 1453 S. 84. — Hr. Eskil Nielsson var død 1494 (*Danm. Ad. Aarb. II. 34*). [12771

[**Senest 1510.**] *Reg. * 8113.* [Orig. Nordstrand Kalentes Arkiv.] Afskr. fra c. 1600 af den latinske Tekst: Statsark. i Kiel, Acta A XX Nr. 2289. Herefter: *Nyrop, Gilde- og Lavsskraer I. 498* (Afskriften har en Del Tilføjelser vedrørende Gildetse Ejendele og Regnskaber, som ikke er trykte hos *Nyrop*). — En tysk Oversættelse: *Heimreich, Erneuerte Nordfresische Chronick, Udg. 1668 S. 69*; herefter: *Udg. 1819 I S. 149* og *Pon-toppidan, Annales II. 694*. [12772

[**1456?—72.**] Æuerth Grubbæ bebrejder Oleff Pethersß, at han ikke hører fra ham, og udtaler Ønsket om at kunne komme fra Wisburg m. m.

Papir med utydelige Rester af 1 brevlukkende Segl. Oluf Pederssøn Godovs Arkiv (RA.). *Missiver II. 401*. [12773

»312. Borgm., Raad og Meeningheden i Faaborg deris Bref paa et Møllested til Hellig Aands Closter ligende norden Faaborg ved Byens Dam. Dat. 1402.«

[Perg.^a Faaborg Helligaandskl., senere Odense Hospitals Arkiv.] Udtog anført i Registratur 1701 Nr. 312 (∅: kun i Odense Bispearkivs Eksemplar) (FLA.). — Et andet Udtog (med Aar 1403). Registraturer »1711«, 1743 (begge: FLA.) og *Hofman, Foundationer V. 180* (alle 3: Skuffe 3, 2. Pk. Nr. 25; de 2 sidste: Borgemester og Raad og samtlig Borgerskab i Odense). — Da der intet Helligaandskloster eksisterede i Faaborg 1402 (jfr. *Lindbæk og Stemann, Helligaandsklostre S. 141 ff.*), maa Aaret være urigtigt. [12774

a) Saaledes Registraturer »1711«, 1743 og *Hofman, Foundationer V. 180*.

Per Nielssen Prior og Konvent i Foburg Helligaandskloster lover ikke at gøre Foburgis Indbyggere Forfang paa deres fri Fiskevand Foburgis swnd.

[^aPerg. Faaborg Bys Arkiv.^a] Afskr. for Langebek 1753: LDipl. bag 1506. Herefter: *Lindbæk og Stemann, Helligaandsklostre, Dipl. S. 125*. — Afskrifter fra 18. Aarh.: Resens Atlas (Uldall Fol. 186) IV. 507; Ny kgl. Saml. Fol. 368 b under Faaborg. — Udtog med Haand fra 18. Aarh.: Rostgaard Fol. 18 Bl. 115 a (herefter: Ny kgl. Saml. Fol. 400 Bl. 135 a; Uldall Fol. 190 S. 91). — Udtog med Haand fra 18. Aarh.: Bircherod-Haandskriftet i Odense Katedralskole S. 256. Herefter: *Aktstykk. udg. af Fyens Selsk. I. 134 L. 7*. Afskr. efter Odense-Haandskriftet: Thott 4to 1419 S. 364. — Udtog med Haand fra 18. Aarh.: Ny kgl. Saml. 4to 1186 Bl. 30 b. — Udtog med Vedel Simonsens Haand: Nationalmuseet, Vedel

Simonsens Saml. Pk. XLI, et Læg VII. — Udtog med Jacob Bircherods Haand: Gl. kgl. Saml. 4to 2349, Hæfte b under Faaborg (herefter: Ny kgl. Saml. 4to 729 S. 322 og Nationalmuseet, Vedel Simonsens Haandskr. Nr. 511 y S. 259). — Udtog med Haand fra 18. Aarh.: Ny kgl. Saml. Fol. 403 S. 39 (herefter: Nationalmuseet, Vedel Simonsens Saml. Pk. LIV, 511 ad α , Læg 6). [12775]

α -a) Saaledes LDipl.

Prior og Konvent i Faaborgh Helligaandshus optager Hr. Per Matssøn i Othens som deres Broder og lover at yde ham Underhold.

Perg.-Brudst. (hele Begyndelsen og et Stykke til venstre mangler) [med 1 Segl]. Thott 4to 710 Bl. 153 a (Bladet er ifølge det nedennævnte Aftryk »funden udenom Thott 710, 4to«; det er dog beskrevet paa begge Sider, delvis med et Indhold, der svarer til Haandskriftets øvrige Indhold af Lægeraad o. l.). *Lindbæk og Stemann, Helligaandsklostre, Dipl. S. 239.* [12776]

[Senest 1495.]
 paa forskrevne Skov, om nogen Mand vilde gøre dem der Hinder paa, og »schynde« dem ind for vor naadige Herre i vor naadige Frues Nærværelse, og derpaa »bedes« de et Landstingsvidne. Da var »till mælle« beskeden Md. Hening Frændes i Stubberup; han til sig tog 11[!] Dannemænd: Olluff Follmerßen i Eggebjerg, Ingemer i Lidstrup, Peder Schytte i Stadagger, Olluff Nichelsen i Syßstoffte, Morten Oellßen i Eget, Jep Tand i Byeschouff, Morten Oellßen i Lommeløff, Olluff Smed i Waalß, Anders Tordßen i Oustrup, Jep Michellsen i Wirket, Olluff Michellsen i Tingsted og Jep Pederßen sstds. Disse 12[!] Dannemænd vidnede alle inden 4 Landstingsstokke, at de aldrig havde hørt eller af vidste, at nogen Mand havde køret paa Nyekiøbings Byskov, og aldrig de havde hørt, at nogen skulde have Del eller være Ejere i Nyekiøbings Byskov uden Nyekiøbings Indbyggere; og vidnede forskrevne Mænd, at Nyekiøbings Borgere havde 3 Ting paa forskrevne Landsting budet Lov og Lovhævd paa forskrevne Skov, om nogen vilde gøre dem der Hinder paa, og »schynde« dem ind for vor naadige Herre i vor naadige Frues Nærværelse at være i Rette med hvem som dem derpaa vilde Forfang gøre. Vidnede og forskrevne 12 Mænd, at de hørte 8 Dannemænd vidnede paa forskrevne Landsting, som var Jens Matzen i Thoerebye, Olluff Jeppeßen i Syßstoffte, Olluff Jenßen sstds., Mogens Villomßen i Korsemärke, Jens Bentßen i Nørre Sundbye, Hans Suder i Giedißbye, Knud Thrane i Poullstrup og Jørgen Peck sstds.; disse vidnede, at de paa Nyekiøbings »gaade« hørte og saa', at Kringelborg Mænd sagde, at de kendte dem

aldrig Del at have i Nyekiøbings Byskov sønden eller vesten Kringellborg. Til Vidnesbyrd, at saa var vidnet inden 4 Lands-tingsstokke, hænger vi vore Indsegl for dette Brev. Datum ut supra.

[Orig. Nykøbing F. Bys Arkiv.] Afskr. i Hæfte fra 2. Halvdel af 17. Aarh.: Biblioteket paa Orebygaard. — Af de i Brevet nævnte Personer forekommer Henning Frendessøn og Oluf Jenssøn 1483 Sept. 17 (se 5292), og Brevets »vor naadige Frue« er utvivlsomt Dronning Dorothea, saa at Brevet er senest fra 1495. [12777

[1474?] »Keyser Frederichs briue an den bischof zw Meidgeburg, die fursten zw Sachssen, Stettin und landtgrauen zw Hessen, die Ditterschen zw gehorsam zu brengen helffen.«

[Orig. Kongens Arkiv.] Udtog anførte i Registr. over Gem. Arch. 1533 (RA. Reg. 38, »Udkast« Bl. 133 a). — Af de ovfr. anførte Breve kendes i Orig. 3483 og 3484, men intet Brev til Ærkebispem af Magdeburg og Landgreven af Hessen. [12778-79

»Fforsth ii herretztingswidhne udaff Fwelse herretztingh, och Anders Hoffuet them beseyld haffuer met flere dandemendh, swa lydende. ath xii mendh haffue widhnet pa siell oc sanden, thet the haffue allerigh hørth, seeth eller spørige kwnde udi sanden, thet systre eller brødre i Mariebo closter haffue ladeth brenne swin nagen tidh hwercken paa Wedleby skow, Skiøringhe skow, Norghe skow eller paa Hyllestede skow, meden theres eghne tienere udi Hyllestede och udi Skiøringhe the haffue fryth theres eghne swin.

Item thet andet herretztingsvidhne swa lydende, at xii men haffue widhnet paa tro och sanden, at Østoffthe soghnemendh haffue giffuet theres oldengieldh till Tostorppe oc till Aleholm, nar som the haffue hafft theres swin paa Skiøringhe skowe till olden, uthen x^a mendh synnen kyrcken och soghnepresten, the haffue fryth theres eyghne swin.

Och domeren melthe forscreffne ii breffue wedh macht at bliiffue. Och haffuer forscreffne her Owe ith landztingsvidhne lydinde, som forscreffne ii tingsvidhne indheholde, som hand oc lodh upenbare læse ther paa landztingeth.«

[Orig.] Udtog se 7356. Perg. med [6] Segl: 4. Ove Brahes Arkiv; c. 1713 hos Stiftamtmand Pritzbuur; senere ejet af Klevenfeldt^b (RA. Ove Brahes Arkiv 1515 Aug. 29). [12780-82

a) Mon Misforstaaelse af: thi? b) RA. Reg. 60 S. 235.

Ick Ghert van Bulderen bekenne myt myner hantscryfft, dat ick hebbe enffanghen van hartych Frederyck 60 gulden van Berent Lutken wegghen vor eyn rôt unde groen fluvelds stucken.

Papir (Orig.) uden Spor af Segl. Hertug Frederiks Arkiv (RA. Gem. Arch. XXXIV. 4). [12783

[1455—77.] Gherdrud Bokelers, Frantz Bokelers Enke, tilskriver Ako Axelsson om sin afdøde Mands Pengemellemværende med Adresaten og hans Børn.

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Aage Axelssøn Thotts Arkiv (RA.). *Missiver II. 398.* [12784]

[1500—7.] (Gertrud(?) Eriksdatter Løvenbalk) tilskriver Fru Margret Tvriisdatter, bl. a. med Klage over, at hendes Broder Gerd efter, hvad hun har hørt, har solgt Aviunsbergh til Niels Klemetssøn.

Papir uden Underskrift, men med meget svage Spor af Forsegling og med Folder efter Sammenlægning og Indsnit til Forsendelse. Mourids Nielsson Gyldenstjernes Arkiv (B 2; RA.). *Missiver II. 420.* [12785]

[1507—41.] »Godeschalci ab Alefelde episcopi Slesv. querelae de dioecesi Jo. Rantzovio oppignorata, de abalienatis bonis ecclesiasticis et debitis capituli nondum solutis. Sine mentione loci et anni.«

Udtog med F. A. Reinboths Haand: Ny kgl. Saml. Fol. 895 Nr. 164. — Godske Ahlefeldt var Bispe i det anførte Tidsrum. [12786]

»Eth tingsvidne aff Gram herretz tingh, at han^a met rette och laghen haffuer fanget indførsell udi Togeskow oc these epher^{ne} gotz Møllenby, Bronebeck, Orstede, a b c etc. oc motthe æn siidhen ther epher met tings reth, vindne oc lawdaghe aff Jachim Rawenlow till seg vidne, som samme breff ydermere forklarar oc udwiis.«

[Orig.] Udtog skrevet med en Haand, der formentlig er Ove Billes, og mærket F; se 8079 Aa. (RA. Privatark., Joachim Reventlow, Udat.)

a) ∴: Ditlev v. Ahlefeldt. [12787]

»Eth tingsvidne, at Detleff van Alefelde haffuer wareth till Gram herretz tingh iiii samfelde tingh met hanss stiftaders fuldemecebreff oc haffuer esket aff Jachim Rawelow then parth och andeell, som han[s] moder wor tilfalden i alle the gotz i Gram herrit, och Jachim ey molte, ændog at han wor lofflig esket oc met lagdagher therepther forfølligeth.«

[Orig.] Udtog skrevet med en Haand, der formentlig er Ove Billes, og mærket G; se 8079 Aa. (RA. Privatark., Joachim Reventlow, Udat.)

[12788]

»Eth anden tingsvidne aff Gram herretz tingh, ath Jachim Rewenlow wor till Gram herretz ting oc tilstoodh, at too gaade men haffue myndelig twenne gange steffndh hannum ath møde fore myn herres nade, och at han epher samme steffnyng h i[!] ^a møthe. Datum etc.«

[Orig.] Udtog skrevet med en Haand, der formentlig er Ove Billes, og mærket H; se 8079 Aa. (RA. Privatark., Joachim Reventlow, Udat.)

a) ∴: ej; jfr. 12384. [12789]

»Eth andhet tingsvitne, at bonderne, som ligge till Gram, aldriig gaffue Detleff van Alefeld skat eller landgilde anderledes æn, som the waare noddhe oc twngne till.«

[Orig.] Udtog skrevet med en Haand, der formentlig er Ove Billes; se 8079 Ab. (RA. Privatark., Joachim Reventlow, Udat.) [12790]

»Eth sognevitne udgiffuet paa Gram kirckegaard, ath the thiener, som ligge till Gram, aldriig gaffue Detleff van Anefeldt naghent skat

eller landgilde uden, som the waare twngeth till met machth, bast oc walldh.«

[Orig.] Udtog skrevet med en Haand, der formentlig er Ove Billes; se 8079 Ab. (RA. Privatark., Joachim Reventlow, Udat.) [12791

Hoghen Perss¹ Borger i Ny Worberck. Marquardh Splyt er mig skyldig $\frac{1}{2}$ Stykke Klæde saa godt som 5 løde Mk., og Mawens Ericksß »thock krawer« Marquardh Splyth; da gør jeg Niels Ericksß mægtig op at kræve dette halve Stykke Klæde af Marquardh ligervis, som jeg selv til Stede var, og beder jeg hver Dannemand, at I hjælper Niels Ericksß til det bedste, »hwelkæ« jeg og vore Borgere gerne forskylder med eder. Mit Indsegl.

Papir med 1 endnu overklæbet Segl paatrykt forneden: I Sigilfeltet et Marekors. (RA. Privatark., Markvard Split.) LDipl., udat. Pk., Lægget 1401-1500. [12792

[Senest 1511.] »Thertiill suarett for^{ne} Niels Lonna, at« »Siden for^{ne} gotz^a vor gangenn i sødschindsckiffit, tha hage ßandmendt giordt marckeschell emellom for^{ne} gorde oc schoff mett mere gotts, som Hans Lyche thennom tiillkreffuit hagde, oc i rette lagde for^{ne} ßandmendts breff udgiffuit thill Hald herretz tingh, lydende, at ßandmendt hagde kundgiortt theres toff først fraa the trebunden stenn, ßom stoer ßinden op tiill Fiellerup wey, therfraa oc the trebunden stenn, ßom stor norden op till Fiellerup vey, therfra oc rett nør till the trebunden stenn, ßom stor norden vetth then hiff liginde i schoff ossett; item ath thi forviste theres eedt ßo emellom Haffngordts marck oc Rudgordts marck, Rudtgordts marck po then vester ßiide oc Haffngordh marck po then østher ßide, huer mandts aggere, eng oc rettighet uforkrenckit.«

[Orig. Hans Lykkes Arkiv.] Udtog anført i Rettertingsdom (1542) Maj 18 (die ascens. dni.) mellem Jørgen Lyche paa sin Farbroder Erich Lykkes Børns Vegne og Niels Luna: den første fremlægger en udateret Vidisse af gode Mænd af et udateret Lovhævdsbrev om en Lovhævd, som Hr. Jens Madssøn havde gjort; den sidste fremlægger nærværende Brev og et udateret Vidne af 24 Mænd. RA. Herredagsdombog 1541-43 Bl. 28 b. — Hans Lykke var død 1511 (*Danm. Ad. Aarb. XX. 266*). [12793

a) ∴ Rudgaard og Havnø.

[147. Febr. I.] »En laugheffd udgiffued till Hamerum herritzting«, at Jens Pederszen har indværget Ørnhoed med mere Gods.

[Orig. Ørnhoved Godsarkiv.] Udtog se 10812. *Saml. til jydsk Hist. IX. 50.* — Hammerum Herreds Tingdag var Lørdag; i 1470'erne faldt den 1. Febr. kun i 1472 og 1477 paa denne Ugedag. [12794

[1465—69] Okt. 2—16. Nos Johannes episcopus Scarensis notificamus nos percepisse[!], quod rex Cristiernus objecerat et

imputaverat nobili viro Dn. Akoni Absolonis M. ac nobili domicelle Margarete uxori ipsius, quod scripseri[nt] seu scripsisse et destinasse debuerint nobis aliquas litteras derogatorias seu^a regie maiestati aut certe prejudiciales et dampnosas eidem aut eius regno seu regnis, terre vel terris sue regie magnificencie substitutis. Testificamur [igitur] litterarum nostrarum et testificari volumus judicialiter et extrajudicialiter medio jurejurando, ub[i] fuerimus requisiti, quod prefati Dn. A. miles et M. uxor eius nunquam nobis talia scripta direxe[runt] q..... offensam, derogacionem, dampna vel prejudicia Dn. reg[is] Cristierni superius m[emorati], set [nobis] fatemur super solucionem c marcharum illis a nobis juste debitarum, in q..... declinamus in deduccionem annate ecclesie seu sedis nostre Scarensis, anteq[uam litteras confirmationis] nostre de cammera apostolica Scrips[erunt] eciam] de aliis causis et negociis inter nos pendentibus, que [nec] regiam maiestatem suam quomodo[libet] terram seu terras ipsius illustrissimi principis offendere, dampnificare seu quovismodo molestare [poterant] plane nobis scripserant prefati nobiles A. et M. quam, que salvis honore, gloria facere poterunt et publice recognoscere eciam in conspectu et audiencia prefati regis incliti ac nob..... regnorum aut omnium senatorum
 omnia premissa vera esse [pro]babimus et declarabimus pl[urium] fide].....bus et racionibus [et] litteralibus sigillatis , quia nec per litteras
 submissos nuncios [per] nobiles A. et M. q., ut premittitur, fuerat attemp[ta]..... [te]stimonium et evidenciam secretum nostrum pre[sentibus] est[?]
 appensum. Datum mcdlx..... Dionisii sociorum

[^bPerg., skrevet paa Svensk, med Biskoppens Segl.^b Aage Axelssøn Thotts Arkiv.] Optaget i latinsk Oversættelse i 2666; det i Teksten i [] satte er suppleret fra en Afskr. af Plesner i LDipl. 1469 Nov. 27. — Hans Marquardsson forekommer som Biskop af Skara fra 1465 (*Reuter-dahl, Svenska kyrkans hist. III. II. 107-8*). [12795

a) Fejl for: sue (saaledes Plesner i LDipl.). b—b) Saaledes 2666.

[1482—92.] »Her Hanss van Anfeldt ßaliig mett Gudt. thend tiidt hœffwitzmandt paa Lilletwnder, oc Henrick van Annfeldt, hœffwitzmandt paa Thørningh, mett flere gode menndt met alle eygers adtwarßell hagde reebt oc sckiiff for^{ne} Røding skowff, och tha hagde the tilreebt for^{ne} Dypßholth for two otting skowff tiil thend gaardt, ßom for^{ne} mester Jenss haffuer i Røding, liggende til lille Wor frwe alter i Riiber

domkircke och Søffrenn Matsen nu paa boer, som handt beuiste mett for^{ne} gode mendtz breff.«

[A. Orig. Ribe Kapitels Arkiv.] Aa. Udtog anført i Rettertingsdom 1542 Maj 3 (Onsd. efter Philippi og Jacobi Dag) mellem Henrick Knutßen i Røding vor Mand og Tjener paa egne og Medarvingers Vegne og Mester Jens Wiiboreg Kannik i Ripe; den sidste fremlægger nærværende Brev og 10216. Perg. [med 1 Segl]. Ribe Kapitels Arkiv. — Afskr. efter Konzept (?) til Aa: RA. Herredagsdombog 1541-43 Bl. 11 a. — Hans v. Ahlefeldt var endnu 1482 Sept. 25 ikke Lensmand paa Tønder (*SRD. VIII. 6, 55*) og var det 1492 Dec. 12 ikke mere (RA. Otte v. Campes Regnskab for Tønder Len 1491 Bl. 4 b). [12796]

[Senest 1494.] Jeg Hans Andersß i Træsæbølæ har oppebaaret fuldt Værd af Jes Smet i Snødhet for et Stykke Jord liggende sønden ved Algeriis, løber vester og øster og vender østen paa Boildhæ moosæ med sine »forslæ« ved begge Ender. Fravindes Jordan ham, tilbinder jeg mig at vederlægge ham saa stort et Stykke Jord, saa godt og saa vel »beleylicth« inden 6 Uger. Medb. af flere gode Mænd Hr. Andhers Man Sognepræst i Snødhet og Hans Jensß³ Landsdommer paa Langælandh.

Perg. med [3] Segl: 3. Clxiv 43 (Mylting). (? Senere til) Bent Billes Arkiv^a (RA.). — Bent Bille døde 1494 (*Danm. Ad. Aarb. VII. 68*). [12797
a) Brevet har Paaskrift bagpaa med hans Haand.

[Tidligst 1494.] Jeg Hanss Laurisß .. Ringstæde er skyldig fribaaren Md. Knut Baruitsß i Swenstrop 14 Mk. danske Penge, som jeg Trang »lænte« af ham i Ringstæde Aar mcdxcqu.....dag i Jul overværende Per Laurisß og Nis Skrædere »borgere« sstds. med andre fl..... Penge jeg ham i Pant sætter [en] Gaard [lig]gende i Ringstæde imellem »bager bother byss hwss« at nyde [for e]t brugeligt Pant, indtil ha..... [mi]g igen løst f[ra Knut] Baruitsß fo[r Pe]nge. Og b..... mig [aa]rlig Knut til Lej[e] han ig[en]løses Knutz »at sistæ« Skal og Løs..... skal skal plig.....

Medtaget Perg.; hele Slutningen (og hele Plica) mangler. (AM. XVIII. 6.) [12798]

Hans van der Målen anmoder Kansleren om en Sammenkomst.

Papir uden Spor af Segl, men med Udskrift og Folder til Sammenlægning. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Indl. t. Registr. samt henlagte Sager, C. 1500-33?). *Missiver II. 421*. [12799]

Hans Olsen Prior i Faaborg Helligaandshus kendes, at han har et af Faaborg By udstedt Brev angaaende Helligaandshuset.

[A. ^aPerg. [med 1 Segl]. Faaborg Bys Arkiv.^a] **Aa.** Afskr. for Langebek 1753: LDipl. 1477 Sept. 11. — **Ab.** Afskr. fra 18. Aarh. (betegnet »Ex autographo perg.«): LDipl. 1477 Sept. 10. — **Ac.** Afskr. fra 18. Aarh.: Rostgaard 4to 107 (herefter: **Aca.** Ny kgl. Saml. 4to 837). — **Ad.** Afskr. fra 18. Aarh.: Bircherod-Haandskriftet i Odense Katedral-skole S. 251. Herefter: *Aktstykk. udg. af Fyens Selsk. I. 132* (læs: men thette - beskeenæ oc dannemen borgemester, radmen - for^{ne} Fooborge - dicti hospitalis). — **Ada.** Afskr. efter Ad fra 18. Aarh.: Thott 4to 1419 S. 359. — **Ae.** Ufuldstændig Afskr. fra 18. Aarh.: Ny kgl. Saml. 4to 1186 Bl. 30 a. — **Af.** Afskr. af Jacob Bircherod: Gl. kgl. Saml. 4to 2349, Hæfte b under Faaborg (herefter: **Afa.** Ny kgl. Saml. 4to 729 S. 320 (fra 18. Aarh.); **Afb.** Nationalmuseet, Vedel Simonsens Haandskr. Nr. 511 y S. 256 (fra 19. Aarh.). — Afskr. uden Kilde: Nationalmuseet, Vedel Simonsens Saml. Pk. XLI, et Læg VII. [12800

^{a-a}) Saaledes Aa.

Brev beseglet og udgivet af Hans Olufssøn.

[A. Orig. — **Aa.** Nævnt i Dom 1553 Lørd. efter Vor Frue Dag[!] af Verner Svale Landsdommer i Fyn m. fl. Dommen af 1553 »meddeelt« Vedel Simonsen af Paludan-Müller »af Stiftsarchivet i Odense«.] **Aaa.** Afskr. efter Aa for Vedel Simonsen: Nationalmuseet, Vedel Simonsens Saml. »Skouby Herred 1« Bl. 111 a (det omspurgte Brev er her dateret: »mcdlxxxix viii (1490 Juli)«). Trykt (mulig efter Aaa; med nogle Tekstrettelser af Vedel Simonsen): *Vedel Simonsen, Rugaard I. II. 112 = Saml. til Fyens Hist. IX. 299; Reg. 2. R. 2. Bd. *2580.* [12801

Hanß Perlinsticker tilskriver Fru Anna Krommedichs om Maalet paa hendes Hue og Guldtraad til den.

Papir med 1 endnu overlæbet, brevlukkende Segl: Skjold med en Sparre, hvorover 2 seksoddede Stjerner (1 i hvert Hjørne) og hvorunder en liggende Halvmaane med den konvekse Side opad; over Skjoldet Bogstaverne H I. Henrik Krummediges Arkiv (B 2; RA.). *Missiver II. 409.* [12802

Ich Hanß Suab no[?] by urer genaden in Sueden verloren hebben eyn pert van 16 gulden und yn pert van 14 gulden und 2 seddel und tom myt aller tobehorunge ^afan 6 gulden^a und noch wynden und boggen van 6 mr. und eyn ruckentuch myt eym knecht gebleven in Swedden van 7 gulden und eyn swert van 7 gulden myt sueluer beslachgen; dat ich myt urrer genade hoffgesende wal betogen wyl. So bedde ych urrer gnade, dat ich mocht betalt worden, dat ich mych weder rusten mach.

Papir (Orig.) uden Spor af Segl ell. Indsnit til Forsendelse (kunde efter Haandskriften at dømme mulig ogsaa være efter 1513). Kongens

Arkiv (RA. Danske Kanc., Indl. t. Registr. samt henlagte Sager, 1481-1513). [12803]

a—a) Tilføjet over Linien med anden Haand.

[Før 1485 Apr. 22.] *Reg.* *7818. Brudstykker (o: 10 Pergaments-Strimler, der har været anvendte som Seglremme under 5663 og 5670; jfr. nedfr. anf. Steder, hvor der dog for: to Seglremme skal læses: ti Seglremme). (RA. Henrik Dringenbergs Arkiv.) *Rørdam, Kbhvns Kirker, Till. S. 218; Kbhvns Dipl. IV. 195.* [12804]

En nævnt til sin »Broder«.

Missiver II. 443. Kan paavises at være Seddel til et Brev af 1515 Apr. 23 fra Hans Valkendorf (RA. Kongehuset, Christiørn II, Dokum. vedr. Forhandl. om Christiørn II.s Giftermaal) og er lagt derved.

[1483—1500.] »Eth høgborne fyrstes konning Fredericks stad-festelschreff vnder Gudz aar[!], lydende, at biscop Hartwiich uti Riipe met flere gode mendt hagde fundet ephther skielliig beuisning thet marckeskiell, som giort wor emellom Frestet och Starup marck, reth marckeskiell at were och sandemendh, samme marckeskiell giordt hagde, wiidt theres fulde magt etc.«

[A. Orig.] **Aa.** Udtog anført i Udtog af Stadfæstelse 1541 Aug. 11 (altera die Laurentii) af Kongen (o: Rigskansleren), givet Fru Anne, Hr. Offue Lunges Efterleverske til Tiirsbeck, og Peder Jenß i Starup paa sine og nogle af Starup Bymænds Vegne. RA. Rigens Forfølgningssbog 1536-43 Bl. 110 b. — **Ab.** Udtog af Bispens m. fl.'s Brev anført i kongelig Dom 1541 Okt. 8 (sabb. post Franciscisci) mellem Lodsejerne i Starup paa den ene Side og Peder Jenssen og Fru Anne, Hr. Offue Lunges Efterleverske, og hendes Medarvinger paa den anden; Brevet fremlægges af de sidste. RA. Rigens Dombog 1540-44 S. 100. Herefter: *Rosenvinge, Domme I. 67.* — Bisp Hartvig blev Bisp 1483 (*Acta pontif. Dan. IV. 279-84*) og døde Aar 1500 (*SRD. VII. 201*). [12805]

Udtog: *Westphalen IV. 3189 Nr. 83* (med urigtigt Aar 1467 (uden Dag)); *Reg. *7241. Er 3871.*

HemmyngH Clemynsß Herredsfoged i Flackebyeres H. Velbyrdig Svend Jøren Markman har ladet budet Guld og Sølv og Penge paa Harestede og Hanskow og Bynsløff 4 »samfelde« Ting. Jeg trykker mit Indsegl neden for dette Brev. Datum die Nicolai »an«.

[A. »Orig. paa Papir.« Jørgen Markmands Arkiv; senere utvivlsomt til Jørgen Ruds Arkiv; Vedbygaard Godsarkiv; c. 1713 hos Stiftamtmand Pritzbuuer.] **Aa.** Afskr. af Jon Mortensen 1757: LDipl., udat. Pk., Lægget 1401-1500. — **Ab.** Afskr. fra 18. Aarh.: RA. Langebeks Saml. Pk. VI, Brevregistraturer, den formodede »Pritzbuuer-Registratur« Nr. 8. [12806]

a—a) Saaledes Aa.

[1454—65.] *Reg.* *6006. [Orig. Ribe Bisps Arkiv.] Udtog anført i Haandskr. fra 16. Aarh. af Ribe Bispekrønike: Gl. kgl. Saml. 8vo 3644.

SRD. VII. 200 L. 12 (paa Latin) = *Hvitfeld, Bispekrøn. Bl. H iii, Fol. 31 L. 22* (paa Dansk). — Samme latinske Udtog i Hamsforts Afskr. af Ribe Bispekrønike: AM. 4 to 871 Bl. 26 b; og i Haandskrifter fra 18. Aarh. af Bispekrøniken: Gl. kgl. Saml. 4 to 2987 Bl. 23 b; AM. 4 to 1051. — Henrik Stangeberg var Bisp i det anførte Tidsrum. [12807

[1507—17.] Henrick Agessøn anmoder Henrick Krwmdigh om at give Sewren Nielsß sit Venskab.

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Henrik Krummediges Arkiv (B 1; RA.). *Missiver II. 435.* [12808

»Henrich Daase Borger i Otthense met sin Hustru Reynild Marquarsdatter selge og schøde til Hanß Strygh Raadmand i Otthens en Gaard, Grund og Huuse liggende i st. Albani Soghn vesten og norden nest op til Hanß Strygß Gaard met alt etc., recher langß neder paa Lortebechen, hvilchen hand, H. Daase, hafde køpt af sin Koniß Broder Knud Marquarsen etc. etc. Til Vitterlighed Hr. Povl Asge (NB. en Præst), Per Bunde Borgemester, Iver Anderson Raadmand. (Hr. Povl har i sit Zignet s. Povl med sit Sverd.)«

[Orig. med mindst 1 Segl. Meddelt Th. Br. Bircherod af Kammerraad Rasmus Mule.] Udtog af Th. Br. Bircherod: Ny kgl. Saml. Fol. 402 Bl. 94 b (jfr. Bl. 91 a). — Brevet henføres af *Vedel Simonsen, Odense II. I. 40* til 1493 »eller saa omtrent«; det er dog vel snarere lidt yngre. [12809

[Før 1500 Febr. 17.] Henryck Erycsß sender (Fru) Anne, H[r. Henrik Krummediges], et spøgende Trøstebrev i Anledning af hendes Hunds Død.

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Henrik Krummediges Arkiv (B 2; RA.). *Heise, Rosenkrantz S. 15* (i nyere »Oversættelse«); *Missiver II. 432.* — Henrik Erikssøn Rosenkrantz angives at være falden ved Hemmingstedt. [12810

[15..] [Ik H]in[rick] Grote, ..nhartt Grotenn amptmans, also de durchluchtig.....
 [Norwe]genn, hertog to Sleswyck »etc.«, myn gnedige herre, hundert rynsche gulden gudes grauen pagimentes, also bynnen Lubecks van Aleueldtt, herenn Hanses van Aleueltt zeligen ßone, bynnen deme Kyle in den ach....., ßo de van Hamborgh dat schipp, vor welichs sulche 400 gulden utgesecht, ny..... wolden, to betalende gutgesecht, borgen geworden unde deme suluen Benedictese einen schult b.....
 unde nheuen my vorsegelt ghegeuen hefft, dairna geue ick Hinrick Grote hochgemelten mynen gnedigen herren jegenwardigen mynen breue to eynem jegenschantz aller schadeloßbreue unde laue, offtt gemelte myn gnedige her van wegen be-

stympter burgschapp unde geloffte gutlick edder rechtlick an-
gelanget wurde, dat ick syn furstlichen gnaden edder denn, so
dussenn breff van synen gnaden hebben, wert der 400 gulden
myt deme geleden schaden in den negestuolgenden achte dagen
der hilligen dryer konyngen darna, so de van Hamborch berortt
schipp tor noge nicht wedder wulden annhemen, uppe myne
egene kost bynnen deme Kyle vortreden unde gantz anthnemen
schal in der gude unde zu recht unde also syne gnade schadelos
holden. Myn angebarenn ingesegell. Geschen unnde ghegeuen
to Gottorppe ame mandage na palmarum ame veffteynhundersten
unde^a.

Medtaget Perg. med 1 Segl: Firdelt Skjold uden Hjelm ell. Omskrift.
Hertug Frederiks Arkiv (RA. Gem. Arch. XXXII, Gældsbr. og Kvitter.
ved Aar 1500). [12811

^a) Slutningen af Aarstallet er nu ulæseligt; men »unde« er tydeligt, og det er da
øjensynlig urigtigt, naar Brevet tidligere har været henført til 1500 Apr. 13.

Hinr. Kleysen i Odenssee kvitterer (Dronning Christine) for Afdrag
paa hendes Gæld til ham.

Papir (formentlig Orig.) uden Spor af Segl. Dronning Christines
Arkiv (indstukket i RA. Dronn. Christines Hofholdningsregnskab II mellem
Bl. 14-15 og 24-25). *Dronn. Christines Hofholdningsregnskaber S. 159*. [12812

»E. Item breff po godz oc pendinge, som myn fadher haffuer wd-
lagt for her Fylipus wegnæ.

Item eth her Henryck Knwßs sendzbreff po hans godz i Skanæ
och Syeland.«

[Orig.] Udtog med Bent Billes Søn Anders Billes Haand. Anders
Billes Arkiv (RA. sstds. som det under 456 Note a anførte Udtog). —
Henrik Knudssøns Brev er formentlig identisk med 11093. [12813

Item bekenne ick Hinricus Kroger myt desser myner eghen
hantschrift, dat en ersamen radt tor Borch my hefft vorlenet
myt Unser leuen vrowen tide, wilkere ick deme rade bedancke
unde wil deme rade to willen unde to denste weßsen nach alle
myneme vormoghe unde wil ock dat kor warenn, wen ick kan,
van Gades wegen, so ver alze id my nene kranckeheit offte
marcklick arbeit offte affwesent benymt. Offt ick desser jegen-
wardicheit[!] hantschrift nycht genoch dho, so mach de radt
enen anderen vorlenen unde presenteren. »Ick Hinricus Kroger.«

Optegnelse (formentlig original; skreven med Haand fra 15. Aarh.)
paa Papir uden Spor af Segl. Burg Bys Arkiv (Statsark. i Kiel, Urk.
Fehmarn Nr. 61 b (»Aus Michelsen's Nachlaß«)). [12814

[C. 1494?] *Reg. *8318*. Optegnelse paa Papir med Henrik Krum-
mediges egen Haand. Henrik Krummediges Arkiv (E; RA.). *Dipl. Norv.*
VI. 653. [12815

[**C. 1508?**] Henrick Kromdick tilskriver sin Hustru Anne Rusdatter om nogle Jomfruer, der ligger i Strid med deres Priorisse og har forladt deres Kloster.

Papir, skrevet med Henrik Krummediges egen Haand, og med 1 brevlukkende Segl: Skjold med Krummedige-Vaaben uden Hjelm ell. Omskrift. Henrik Krummediges Hustrus Arkiv (RA. Privatark. Henrik Krummedige, B 2). *Missiver II. 417.* [12816]

[**1475—88**] **Aug. 3—9.** Henrich Meyensterop anmoder Heningh Olsb om ikke at hjælpe Cristoffer af Tersløssæ i en Strid med Per Lauresß af Skafftæløff.

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Henning Olsson Godovs Arkiv (RA.). *Missiver II. 423.* [12817]

[**Før 1500 Febr. 17.**] Brødrene Hinrick, Otte, Pawel, Hanß, Clawes og Jochim Rantzowen, Elers Sønner, sælger Hertug Frederich Gaarden Karlßwraa.

[Orig. Hertug Frederiks Arkiv.] Omtr. samtidig Afskr. af Hinricus Bake: Hertug Frederiks Arkiv (RA. Gem. Arch. XXXIX. 29 g Nr. 742 (Hansborg)). *Staatsbürgerl. Mag. VII. 440* (her antaget at høre »entweder in den Schluss des 15ten oder vielmehr in den Anfang des 16ten Jahrhunderts«; men Henrik Rantzau Eilerssøn faldt ved Hemmingstedt (*Zeitschr. f. Schlesw.-Holst. Gesch. XXXV. 121*)). [12818]

[**Før 1465 Nov. 25.**] Pæther i Gerdleffuæ, som sad i Fogedens Sted paa Horns H.s Ting, Micheld Oleff² Sognepræst sstds. og Pæther Boosß i Skulleffuæ. Nu paa 3. Aar siden var for os paa Horns H.s Ting velbaarne Mænd Hr. Thorbern Billæ af Søholm og Hr. Jens Dwæ af Egholm om Delemaal, som dem imellem var om Jord i Fersleff litlæ; da satte de deres Ærende der i Rette og lagde deres Breve i Rette for os. Da havde Hr. Thorbern der et Laasebrev, som han havde fanget af Rigens Kansler, som »luddæ« paa 5 Fjerdings Jord i Fersløffuæ litlæ Mark, og Hr. Jenss Duæ havde et Brev, som »luddæ« paa et Bol i fornævnte Mark, og det Brev »luddædhæ« paa Biskop Jenss Anderß, og der havde Hr. Jens Duæ intet Følgebrev med, som »luddædhæ« paa ham eller nogen anden. Da var der saa for Rette paa sagt, at Hr. Thorbern »burdhæ« de 5 Fjerdings Jord, som hans Brev »luddædhæ«, og Tinghøringede deri, til nogen kommer med bedre Bevisning. Vore Indsegl.

Papir med Rester af 2[!] Segl paatrykte forneden: 1. Utydeligt; 2. G. 402. Torbern Bentssøn Billes Arkiv (RA.). — Torbern Bille døde 1465 Nov. 25 (*Danm. Ad. Aarb. VII. 61*); Brevet maa vel antages udstedt i hans Levetid. [12819]

*Reg. *6553.* [Orig.] Afskr.: *Registrum Chr. I, ed. Hille S. 74.* [12820]

Ingeborgh Holgersdatter i Gertness oplader til Tommorps Kloster en Gaard i Bligxtorp og lover det 100 Mk. Penge.

Perg. med [7] Segl: [1. Skjold med Ulfstand-Vaaben (forskelligt fra Lxxxvii 13)^a]; 2. Lxv 4 (Drefeld); 3. Lxx 28; 4. Fvii 9; 6. I Sigilfeltet Bogstavet m (vistnok Morten Esbernssøns Segl i G. 101*). Tommerup Kl. Arkiv (RA.); *ÆA. IV. 373, G. 1. Weibull, Dipl. dioec. Lund. V. 194* (under 1493 Febr. 8). [12821

a) Tegning i Klevenfeldts Segllegn., Gjordsen.

Dec. 20. Ingemar Ingemardszon Raadmand i Halmstadh overdrager ¼ af sin Gaard til Vor Frue Alter i Halmstads Bykirke.

[Perg.^a Halmstad Kirkes Arkiv.] Afskr. fra c. 1664 med urigtigt Aar 1446: Halmstads Stads Privilegiebog S. 565. *Weibull, Dipl. dioec. Lund. III. 298.* — Det er allerede anført i *1. Række III S. 698*, at Aaret ikke kan være 1446, men at Brevet maa være fra Aarhundredets Slutning. Udstederen selv nævnes ganske vist som Raadmand i Halmstad allerede 1469, men dog ogsaa endnu 1480, 1483 og 1489 (*Weibull, Dipl. dioec. Lund. IV. 109, 312, 379, V. 81*). Og af Medbeseglerne forekommer de 2 Borgemestre Jens Bole og Henrik Pløne som Borgemestre i Halmstad 1488, 1493 og 1495 (*anf. St. V. 60, 193, 252*), og Jens Bole endvidere som Borgemester endnu Aar 1500 og 1501 (*anf. St. V. 432, 433, VI. 6*) og som Raadmand 1505 (10488), og Henrik Pløne som Raadmand 1505 (*Weibull, Dipl. dioec. Lund. VI. 189, 190*); og den tredie af Medbeseglerne i Brevet, Raadmanden »Peder Janszon«, er sikkert identisk med en Petrus Jone ell. Peder Jonsson, der nævnes som Raadmand 1493, 1494 og 1505 (*anf. St. V. 193, 240, VI. 189, 190*). [12822

a) Saaledes Afskriften.

Gavebrev af Fru Inger paa 3 Agre i Tage-Lykke.

[Perg. Formentlig Odense Dominikanerkl. Arkiv.] Udtog anført i Registratur over Odense Hospitals Arkiv. *Hofman, Foundationer V. 175* (Brevet er vel snarest før 1450, jfr. det paa samme Side anførte Brev af »1504«, der i Virkeligheden er af 1404 Juli 6). [12823

[**Før 1464 Jan. 25.**] En unævnt (Fru Inger Hermansdatter Pennov, Jes (Niels) Vognsson Juls Enke) tilskriver Herredsmænd og Bygdemænd i Vændesysel og i Jærsløff H. om en Retstrætte om Gods i Wæstræ Brwndesløwe.

[^aKoncept.^a Maribo Kl. Arkiv; ^a1750 i Sorø Akademis Arkiv^a.] Afskr. af Langebek 1750: LDipl. foran 1464 Jan. 25. *A. Kall Rasmussen, Musse Herred I. 90.* — M. H. t. Brevets Tid jfr. 1701. [12824

a-a) Saaledes LDipl.

*Reg. *8053.* [A. Kopi ^a»ex archivo Slesvicensi«^a. Dronning Dorotheas Arkiv; anført i Registr. over Gem. Arch. 1598 IV². 9 (RA. Reg. 39 Bl. 21 b = 123 b) og Registr. 1671 XV. 15 (*Falck, Samml. III. 250* under XV. 17); ^b1689 udlaant til H. G. Masius^b.] **Aa.** Afskr. af Th. Bartholin: Bartholin C 647 (med Tilføjelse af Bartholin S. 653: »Hæc littera solummodo est copia, alicubi satis vitiose scripta, sed nihil mutavi«). — **Aaa.**

Afskr. efter Aa: LDipl. bag 1489. Herefter: *Aarsberetn. fra Geheimearch. IV. 419.* [12825]

a—a) Saaledes Bartholin C 635. b—b) Saaledes Lohmann i RA. Reg. 32 S. 492.

[1486 ell. 1487.] *Rørdam, Kbhvns Kirker, Till. S. 91; Kbhvns Dipl. IV. 197; Reg. *7875. Er 3430.*

[1500—1536.] »Eth biscop Iffuer Mwncks breff screffuit po latin, lydende, at handt hagde forbodiit nogen at beuare seg met noget thet kirkegotz y Waardzyssell wdhen the, som prouisther wore etc.«

[Orig. Ribe Dekans Arkiv.] Udtog se 9979. RA. Rigens Dombog 1540-44 S. 62. [12826]

[1500—36] Jan. 26—Febr. 1. Bisp Iuarus Mwnck af Ribe anbefaler i Brev til Ribe Kapitel Mester Hartwiic til det ved Hr. Mattes Baggæs Død ledige Præbende.

Medtaget Papir med utydelige Rester af 1 brevlukkende Segl: Mulig G. 825. Ribe Kapitels Arkiv; senere ejet af G. L. Baden (RA.; bag 1499). *Missiver II. 424.* [12827]

[1461—69] Juli 24. Jeg Iwer Axelsß R. paa Hærtløff har 6 Gaarde til Le[je af] Hr. Laurens Nielsß »dægghen« i Lunde Domkirke i Willantz [H.] »hen« i Øtzstade liggende, af hvilket Gods jeg skal til Leje »ok tywe« Skill. Grot inden Michils Dag, saa længe Sker det saa, at de 21 Skill. Grot ej »deligh« i Lund, som for stander skrevet, da skal Magt have. Item kendes jeg mig og hed at have til forskrevne Gods længere end jeg [er?] afgang.... død, og da skal dette Gods fri igen komme til Lunde Kapitel. Sig. meum. Datum Lundis anno dni. millesimo quadringentesimo sexagesimo vig. Jacobi.

Medtaget Perg. (2 Brudstykker) [med 1 Segl]. Lunde Kapitels Arkiv; *ÆA. V. 142*; ligeledes anført: Lundebogen (se *1. Række IV. 25 Note 3*). SvRA. »Pergamentsbref. Defekta«. — Udlog med urigtigt Aar 1408. Specifikation, Lunde Domkirke Nr. 141. Herefter: *1. Række III, Udat. Breve Nr. 463*. — Laurens Nielssøn var endnu ikke Dekan 1461 Juni 28 ell. 29 (1327), men derimod 1464 Okt. 4 (*Weibull, Dipl. dioec. Lund. IV. 44*).

[12828]

[Senest 1497.] Ich Iuer Frodde Haisen son wonafflich in dem Risenmor an dem kerspell Lintholm und dorp darsuluest und an dem herde Boking herde vorkope und vorschote mit vulbort miner eruen unde alle, der ere vulbordt hirtho behoff is, hern Petern Persouwen domhern tho Hadersleue und kerck-

hern zu s. Nicolai kerken binnen Flensborch 4 mr. lub. ewige rente an minem bole und gude belegen an dem kerspell und dorpe Lintholm an den Risenmor und an den herde Boking herde, dar ick uppe wane, unde an alle minen gudern, wor se belegen sin, vor 34 gude unbeschneden rinscke gulden, de mi hern Peter Persouwen an einem summen auertelde, und desuluen kerett hebbe an mine nutte; welker 4 mr. lub. ewige rente ick Iuer Froddesen schal alle jar uthgeuen in den achtedagen Merten binnen Flensborch edder an einer andern sekern stede, wor idt ehme beqwemest is, sunder hale gelt. Were ock, datt ick hern Peter Persouwen darumme dede[!], edder wat hindernisse he darumme lede, will ick em wedder legen. Desse kop schall stede bliuen 10 jar umme, unde na den 10 jar hefft hern Peter Persouwe mi gegunt, dat ick de 4 mr. lub. jarlicke rente mach wedder kopen, und wen er ick den wedderkop kopen wil, so schall ick den vorkundigen an den achtedagen tho pasken mitt minem besegelden breue, und darna schall ick an den achtedagen Merten negest volgende die 34 gude unbesneden rinische gulden mitt alle nastande renten und mitt 4 mr. lub. rente van deme suluen jare hern Peter mitt allem schaden betalen an einem summen an golde.

[Orig. Senere til Flensborg Nicolai Kirkes Arkiv?] Afskr. fra 16. Aarh. (med Tilføjelse med samme Haand: »Lautet ferner wie der ander brieff, so Iu.....en und bei her Gerharten in [verw]aringe ist«): Flensborg Bys Arkiv (i Flensborg, Urk. Nr. 100). — Peder Partzow nævnes som levende i Tiden 1454 (*Aarsberetn. fra Geheimearch. II, Till. S. 29*) — 1497 (*Rivesell, Versuch einer Beschreibung der Stadt Flensburg I. 566*); han døde 1497 (*Holdt, Flensburg früher u. jetzt S. 284*). [12829

[15.] Juli 25—31. Jes Blymesther Tinghører til Jelling Sysselting den Tid, Folmer Olsß² paa Hastrop V., Jep Per[s]ß i Berløff, Jes Sta....ß i Sole og Andhers Henricksß i Sneer. Aar indx^a. . Tirsd. før Pedhers Dag ad vinculam[!] paa forskrevne Ting f[ik] beskeden Md. Nis Gødsß i Wangh et Tingsvidne af 8 Danne-mænd: Jes Jensß i Leragher, Therkel Nielsß i Gywskoodh, Jep Persß i Berløff, Ollolsß, Bertel Eskelsß i Lynueth, Greers Kollemorten, Mickel Porssii i Hwixssel og Per Matsß i Iluid; hvilke vidnede, at de har set og hørt, at Nis Gødß har været 3 Ting før Midsommer og givet Kære paa hæderlig Mands Vegne Mester Ollo Niel[sß i] Weyttelle, at 10 Agre i Kirkens omstenede Toft bruges ham for imod hans Minde til »he.....gord«, og har Nis Gødsß æsket deres »atkome« paa samme 10

Agre, Skøde eller Pantebrev Bevisning, som de paa har, i Rette her til Jelling Sysselting, og har Nis Gødsø og
 køret 3 Ting, at Mester Ollo er brøsthouden baade paa hans Ager og Eng paa Honstrop lovlig forlagt den Sæd til forskrevne Ting, som er kommen i hans Jord paa Honstrop Mark hans Minde. Med vore [Indsegl].
 Datum ut supra.

Papir med Rester af 4[!] Segl paatrykte forneden: 1. Bomærke; 2. Hxv 13 (Gyrstinge); 3. Bomærke; 4. Utydeligt. Vejle Kirkes Arkiv? (RA.).
 a) Herefter et lille Hul i Papiret med Plads til c. 3 Bogstaver. [12830]

[1472—97.] Synodalstatuter af Ærkebisp Johannes af Lund vedrørende Sognepræster og andre gejstlige.

[A. Var trykt: »Summa Innocentii pape qvarti de penitentia. Impressa Hafniæ 1497«; men Bogen eksisterer ikke længere (*Aarsberetn. fra det store kgl. Bibl. I. 72*; Lauritz Nielsen, *Dansk Bibliografi 1482-1550 S. 51*).] Aa. Afskr. herefter af Arne Magnusson: Bartholin K 529. — Afskrifter efter Aa fra 18. Aarh.: Aaa. Ny kgl. Saml. Fol. 726 d; Aab. Kall 4 to 401, sidste Pagineering S. 1. Trykt: *Thorkelin, Kirkelove S. 108* (uden Kilde; men ifølge *Aarsberetn. fra det store kgl. Bibl. I. 73* sikkert efter Aa); *Weibull, Dipl. dioec. Lund. V. 309* (efter Aa). [12831]

— »Mageskifftebreef gifwet abboten i Aaß closter af Jöns archie-biscop att dhæt byte, som war giordt medh hans antecessore om Qvårn-heem och Weltöge.«

[Orig.] Udtog: SvRA. E 102 a, Sextern 10, Nr. 136 (c: Bog »Lit. A«), Under-Nr. 338. [12832]

— Ærkebisp Johannes af Lund stadfæster den af Ærkebisp Tuuo 1450 Febr. 3 til Bymændene paa Elleholm givne Birkeret.

Paategning [med 1 Segl] paa 1. Række Nr. 7951. Elleholm Bys Arkiv (SvRA. Perg. 1450 Febr. 3). *Weibull, Dipl. dioec. Lund. III. 339*. [12833]

[1472—97?] Johannes archiepiscopus Lundensis. Deo acceptum impendi credimus obsequium, quotiens grex divinus per pastores eiusdem ad pietatis opera concitetur. Comperimus^a igitur, ut capella b. Gertrudis in Kiøge Roscildensis diocesis, per elemosynas Christi fidelium nuper erecta, congruis habeatur reverentia et honore et a Christi fidelibus veneretur, omnibus poenitentibus et confessis, qui capellam causa orationis, peregrinationis seu aliæ devotionis causa visitaverint ac eius cimiterium pro defunctis Deum pie exorando circumierint, corpus dominicum vel oleum sacrum, dum infirmis portantur et reportantur, secuti fuerint, sepulturis mortuorum et exequiis ibid. devote interfuerint, missas et alia divina officia in ea audierint,

etiam iis, qui ad fabricam seu ornamenta eius melioranda manus porrexerint adjutrices, et iis, qui pro statu regni felici et tranquillo, sed et[!] pro harum indulgentiarum imperatore[?] Deum deprecari fuerint, insuper iis, qui in serotina pulsatione more Romanæ ecclesiæ angelicam salutationem flexis genibus devote dixerint, quotiens aliquod præmissorum fecerint, de omnipotentis Dei misericordia et beatorum^b Petri et Pauli apostolorum eius^c.

[A. Orig. Køge St. Gertruds Kapels Arkiv.] Aa. Afskr. af Langebek »ex copia b. Mylii«: LDipl. bag 1479. — Ab. Tarvelig Afskr. fra 18. Aarh.: Ledreborgske Haandskriftsaml. Fol. 232. — Ac. Afskr. fra 18. Aarh., beslægtet med Ab: Ny kgl. Saml. 4to 868 e, VIII 1. Paginering S. 153. — Hvis Brevet er fra 1451-1513 (hvad der ikke er sikkert), maa det være fra Jens Brostrups Ærkebispetid ell. 1472-97. Da det ikke er medtaget i 1. Række, medtages det her. [12834

a) Sikkert Fejl for: Cupientes. b) Her ender Teksten i Ab og Ac; Ac tilføjer: »Resten feyler og var afrevet«. c) Her ender Teksten i Aa; Langebek tilføjer: »Reliqua desunt«.

[1507? (tidligst 1502).] »Her findis et Annex-Brev paa Maglebrende til Stubbekiøbing, som Johannes Andreæ, Dei et apostolicæ sedis episcopus Otthonianus, har schrefued og dateret in curia Sørup dominica proxima adventus anno domini millesimo qvadringentesimo septimo; det er saa gammel Schriff t paa Latine, som jeg iche kand læße; Mee-ningen: for Stubbekiøbings Kald er saa ringe, Maglebrende med ald sin Indkomst schal derfor ligge til Sognepræsten, som dend Tid hede Hr. Knud Lauridzen, ogsaa forblefuen altid dereffter til Sognepræster i Stubbekiøbing; som er et gammel Pergamentbrev med hengende Segl under.«

[Perg. med Segl. Stubbekøbing Kirkes Arkiv.] Udtog: SLA. Lolland-Falsters Bispearkiv, »Jordebøger, Herredsbøger og Dokumenter vedr. Gejstlighedens og Kirkernes Indtægter m. m. Falster 1571-1690«, Hæfte: »Geistlighedens Intrader i Nørre Herred i Falster« (affattet 1690) Bl. 9 a (i Indberetning fra Præsten i Stubbekøbing Jacob Lauritzøn Birch). — Jens Andersson blev Bisp 1502 (*Acta pontif. Dan. V. 341-45*). [12835

[1449—82.] Bisp Jens i Ars stadfæster et af Kardinaler udstedt Afladsbrev for Randers Helligaandshus og giver selv Aflad til det.

[A. Orig. Randers Helligaandshus's Arkiv.] Aa. Afskr. ell. Oversætt., skreven med Haand fra c. 1500: Uldall 8vo 484. Herefter: *Kirkehist. Saml. 4. R. VI. 28; Nyrop, Gilde- og Lavsskraaer I. 569*. — Aaa. Afskr. efter Aa fra 18. Aarh.: RA. Topogr. Saml. Papir, Randers. — Jens Iversson Lange var Bisp i det anførte Tidsrum. [12836

— Bisp Jens (i Aarhus) stadfæster et af Ærkebisp Pædher i Lwnd m. fl. udstedt Afladsbrev for Randers Helligaandshus og giver selv Aflad til dette.

[A. Orig.? Randers Helligaandshus's Arkiv.] Aa. Afskr. ell. Oversætt., skreven med Haand fra c. 1500: Uldall 8vo 484. Herefter: *Kirke-*

hist. Saml. 4. R. V. 83; Nyrop, Gilde- og Lavsskraer I. 571. — Aaa. Afskr. efter Aa fra 18. Aarh.: RA. Topogr. Saml. Papir, Randers. — Brevet er allerede anført i 1. Række III, Udat. Breve Nr. 557. Om dets mulige Uægthed se Nyrop, anf. St. S. 560 og 571. [12837

[1449—82.] Bisp Jens i Ars stadfæster et af Ærkebisp Jens i Lwnd m. fl. udstedt Afladsbrev for Randers Helligaandshus.

[Orig.? Randers Helligaandshus's Arkiv.] Nævnt i Afskr. ell. Over-sætt., skreven med Haand fra c. 1500, af det nævnte Afladsbrev. Uldall 8vo 484. *Kirkehist. Saml. 4. R. VI. 30; Nyrop, Gilde- og Lavsskraer I. 572.* [12838

»Tuende eygendomsbreffue, thett førsthe lydende, att Jens Anderssen oc Ingiborg Ottesdatther aff Moutrop hagde søldt, skøtt oc affhendt fraa thennom oc theres arffuinge oc till Henrich Friis aff Oddhen oc hans arffuinge en gaardt liggende i Hensted herritt i Raffnkeltdt søgen i Nyßom mett skoff oc marck oc møllestedt oc all hynnes rettiighedt, inthett wndertagitt till alle iiii marckmode, at nyde, brughe oc beholde tiill ewyndelig eygendom etc.; huilcken for^{ne} gaardt for^{ne} Axell Jull mett ßyn høstrue er tilfallen.

Item thett anditt eygendomsbreff lydende, att Seuerin Munck i Komdrop oc frue Metthe ibidem hagde wtlagtt Marquardt Iuersß i Mel-gaardt paa Hans Huassis børns vegne en gaardt liggende i Møldrup, som Symen Laurensß wti bode oc schylder iiii ørte korn, høns, gaasß, ett lam, j løb ßmør oc sex dages gerning etc.«

[Origg. Den første: Henrik Friis's Arkiv; den anden: Markvard Iverssøn Skernovs Arkiv?] Udtog anførte i Udtog af Stadfæstelse 1547 Apr. 1 (6. fer. post judica) af Kongen (∴ Rigskansleren), givet Axell Juels Bud til Willestrop. RA. Rigens Forfølgningssbog 1545-52 Bl. 364 a. — Hans Hvas levede 1487; Markvard Iverssøn døde 1499 (*Danm. Ad. Aarb. XV. 220, XXXIII. 437*). [12839-40

»En riddermandsmandt wedt naffn her Jens Eggertßen forðum cannick her i Otthenße, for^{ne} Chresten Lauritßens moderbroder, hagde kjøpt samme gaardt oc eygendom^a fore guldt oc penninge, som hand^b strax bewiste met et gammelt schødebreff, therpaa giort er, oc ßiiden stefftede oc funderit et altere oc vicarii wti sancti Albani kyrcke mit wti choridt oc ther tillagdt samme gaardt, som thend tiidt Knudt Friis wti hoe, met mere gottz, ßom fundatzen therom ythermere wdwißer oc indeholder, for nogen mæsser oc tieniste, som therfore holdis schulde, som hand strax bewiste met fundatzen, for^{ne} her Jens Eggertßen ther-paa giort hagde.«

[Origg. Odense Albani Kirkes Arkiv.] Udtog anførte i Rettertings-dom 1543 Juni 12 (3. fer. post Barnabę) mellem Jørgen Kotte Raadmand i Otthenße paa Chresten Lauritßens Vegne og Hans Brun Borger sstds.; Brevene fremlægges af den første. RA. Herredagsdombog 1537-43 (Nr. 2-3) Bl. 57 b. — Den i Udtoget omtalte Fundats er 8802; det i Udtogets

Begyndelse nævnte Skødebrev (som altsaa ikke er udstedt af Jens Eggertssøn) maa da være ældre end 1499 Maj 3. [12841

a) ☉: en Gaard liggende westen nest thet stræde. Som løber fra Skioldliid oc modt biscopsgaarden. b) ☉: Jørgen Kotte Raadmand i Otthenøe.

Jonniß Hannßen Tinghører i Willandz H. Aar 1301[!] var Trætte mellem Omading og Wonge om Markeskel; da »wdmelte« jeg 12 »odlibønnder«, som skulde ransage inden »sex wgnne daug«, hvor forskrevne Markeskel var; da kom de 12 Mænd med flere gode Mænd paa Willandz H.s Ting og sagde, at forskrevne Markeskel var i Kaarbesteenn og siden i Fierremoßebeck og i Fierremoßen »medsundt« og siden i Bockesteenn og i Sebedaall og siden i Rørmoßenn. Da opstod Madtz Jonßenn af Wonge og spurgte, om nogle ydermere vidste af forskrevne Markeskel; da fremkom mange gamle Oldinge og sagde, at de har hørt af deres Forældre, at forskrevne Markeskel er retteligen i forskrevne Steder. Medb. af flere gode Mænd Hr. Per Kromme R. og Hr. Mogens Madßenn Sognepræst i Fielcking, som paa hørte i Fielckingsh Aar, som forskrevet er, paa Paulii Dag.

[^aVelbeseglet Perg.^a] Vidisse 1621 Juni 20 af Kongen (☉: Rigskansleren), givet Hendrich Ramell til Beckeschouff vor Mand og Tjener. RA. Rigens Forfølgningsbog 1618-22 Bl. 93 b (det anførte Aar 1301 er utvivlsomt urigtigt). [12842

a—a) Saaledes Vidissen.

2 Gavebreve af Jens Olssen i Bustrup til s. Anne (og) Præstegilde i Viiborg.

[Orig. Viborg St. Annæ Præstegildes Arkiv.] Udtog anførte i Rettertingsdom (1537) Maj 3 (5. fer. post cantate) mellem Morthenn Heggelundt paa Viiborg Hospitals Vegne og Glob Krabbe; Brevene fremlægges af den første. RA. Herredagsdombog 1537 ff. (Nr. 1) Bl. 52 a. *Rosenvinge, Domme II. 27* (læs L. 17: *wprettes* - L. 19: *Anne prestegille*). [12843-44

»Ett gamelt pergmentzbreff lydennde, att Jens Robock oplodtt hanns broder Knudtt Redicke och hanns arffuinge, hanns syster och hanns systems arffuinge enn gaardtt, som liger wti Nykiercke sognen, tiill euindelige eyge.«

[Perg.] Udtog se 5986. RA. Herredagsdombog 1559-65 Bl. 14 a. [12845

[1453—71.] Bisp Jep Friis af Børglum anbefaler sin Broder Ville Friis til Kapitlet i Ribe, da han »af Paven er forset til første Vakance i Kapitlet«.

[Orig. Ribe Kapitels Arkiv. — Udtog anført »i det ældste Register over Stiftsk. Dok., som findes i Rådstue-Ark.«.] Anført efter Udtoget: *Kinch, Ribe I. 327*. — Jep Friis blev Bisp 1453; Ville Friis var i 1471 Kannik i Ribe (*Nielsen, Harsyssels Dipl. S. 61*). [12846

a) 1921 forgæves efterspurgt saavel i Ribe Bys Arkiv som i NLA.

»Ett obett beseglett affkaldtzsbreff, somm enn borgere udi Hel-sinnør wed naffnn Jep Jennsenn, somm waar for^{ne} Jep Michelsens retthe arffwinng, haffde giffwitt frwe Thale, for^{ne} Jep Michelsenns efftherleffwerske, liudendis, for^{ne} Jep Jennsenn paa sine egne oc sine mettarffwingers wegne att haffwe uppeboret skiell oc fyldeste fore, hwess thennom kunde tilfalde effther Jep Michelsenn.«

[Orig.] Udtog se 1557.

[12847

[**Tidligst 1505.**] Jeg Jep Ywel vederkender mig skyldig at være velbyrdig Svend Niels Clemmetsß Landsdommer i Nar-ywtiland 40 Mk. danske Penge, som han har laant mig. Thi pligter jeg mig at betale ham forskrevne Sum Penge, inaar som han paa æsker. Mit Indsegl.

Papir med 1 utydeligt, endnu overklæbet Segl paatrykt forneden. Niels Clementssøns Arkiv; senere til Kongens Arkiv; *ÆA. V. 54* (RA. C.7, Gældsbr. og Kvitter., Papir). LDipl. bag 1499. — Niels Clementssøn blev Landsdommer 1505 (*W. Christensen, Dansk Statsforvalt. i det 15. Årh. S. 705*).

[12848

[**1493—1515.**] Broder Jeppæ Matsß tilskriver Johannes Magni Minister (for Franciskanerordenen) i Provinsen Dacia.

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl: [G. 1032^a]. Franciskanerordenens Provincialministers Arkiv (RA. Topogr. Saml. Papir, Roskilde (tidligere Nr. 59)). *Missiver II. 409*.

[12849

a) Nævnt af Henry Petersen i Danske gejstl. Sigiller.

1485? Maj 30? *Hübertz, Aarhus I. 48; Reg. *7817. Er 5243.*

Jess Clawesß Bymand i Othens pantsætter Hintze Grotæ Bymand sstds. en Gaard i Monckebothe.

Perg. uden Segl; hele den nederste Del mangler. Hinze Grotæ Arkiv (RA.). Brevet er gengivet i *1. Række II, Udat. Breve Nr. 377*, hvor det dog sikkert er sat til et for tidligt Tidspunkt; det er vel snarest fra c. 1450 eller maaske lidt senere, jfr. *Danm. Ad. Aarb. XII. 141* og *ÆA. V. 1199*.

[12850

[**Før 1486 Apr. 2.**] *Reg. *6256*. Perg. [med 3 Segl]. Bodum Kirkes Arkiv (NLA. Aalborg Bispearkiv, Capsa B, Loculus 3, Fasc. M, Nr. 7). *Ny kirkehist. Saml. II. 335* (læs: vebner ær for - tilbindher - Bodhum ær - Jasper Laurencii - Iuari - milite. *ilem* domina Ingerde vxore *sua*. domina *Gydæ*. domina *Mariena*. *Las* Thome. *Jes Jensß*. pro Magno - Thykone *Munk*. pro *Johanne Hawel*. pro *domino Johanne Rowersøn*. *preposito in Thyth et*. plebano in Bothum. *Jes Thomeß* i Dalsgardh. *et vxore* - domino *Cristerno* - Arusiensi cum - vniuersi. xxxiii *episcopi* *quilibet* [?] eorum *xl dies*. pro - ecclesie - *Pauli canonico Vibergensi*. pro - *Nicolai Droby condam* curato). — Jes Thomessøn Seefeld var død 1486 Apr. 2 (*Danm. Ad. Aarb. XXXI. 452*).

[12851

[C. 1500.] Jes Wynther Borgemester i Weylle, Nis Sonsß og Jes Bertelsß Borgere og Raadmænd sstds. Hr. Jenss Bredhdall Kapellan til Hellig Kors Alter i Weylle i Kongens Kirke bad os, at vi skulde ride med ham til Kollinghwss til velbyrdige Md. Hr. Niels Eriksß Høvedsmand paa Koldinghwss, som vi gjorde og bad ham om for det hellige Korses Skyld, at han vilde være Væрге og forsvare dem for den store Uret, som Hr. Andherss Friis har gjort Hellig Kors paa sin Jord og taget fra de fattige Mænd, som paa Godset sidder, og skattet dem med Urette, og særdeles det Gods i Høghsholth; og bad vi ham ydmygelig derom, førend han vilde tage sig det over, og gjorde vi ham fuldmyndig paa Kollinghwss, som forskrevet staar, og har vi aldrig hørt, at det Værgemaal var »elsked« af ham eller har været forbrudt. Det Værgemaal befalede han Hr. Niels Eriksß længe, førend han gav Hr. Andhers Friis sit Brev. Med vore Indsegl. Datum ex Kollinghe.

Papir med Rester af 3 Segl paatrykte forneden: 1-3. Bomærker. Niels Erikssøn Rosenkrantz's ell. Vejle Kirkes Arkiv (RA. Topogr. Saml. Papir, Vejle). LDipl. bag 1500. — Jfr. 9111. Niels Erikssøn Rosenkrantz blev Ridder tidligst 1497 (*Heise, Rosenkrantz S. 68*); Anders Friis levede 1507, men var død 1512 (*Danm. Ad. Aarb. III. 130*). Den i det udaterede Brev omtalte Begivenhed har fundet Sted før 1503 Okt. 13 (*Nielsen, Gl. jydsk Tingsvidner S. 124 f.*). [12852]

[Før 1475 Juni 19.] »62. Her Jochim Hardenbiere aff Huedeholm Windesbyrd om rolig Heffd paa Huedeholms Eyendom de Stedder, som da war grøffted och graffuet.«

[Orig. Hvedholm Godsarkiv.] Udtog anført i Registratur fra 17. Aarh. over Hvedholm Godsarkiv: FLA. Grevskabet Brahesmindes Arkiv Nr. 1000. — Joachim Hardenberg var død 1475 Juni 19 (3638). [12853]

Jan. 25. Dem heren N., der konichliken maiestet tho Denne-
marken kensellere, unseme besunderen frunde. Johan greue to
Oldenborgh unnde Delmenhorst. Werdige unde erbare gude
frundt, wi hebben idtzundes dorch marcklike noth unde orsake
dan scriuen an den koninck, so j. l. de wol werden vorkamenn,
der maten wi juw bidden dorch alle fruntschup, gy willen in
den dingen eyn gud forderson syn unde mede anraden, dat
k. m^t jo mit den fursten van Brunßwiick tho vordrage queme
unde uns tho eynem beschermere wurde; anders steit uns nener
mathe der macht des bischupes van Munster unde den Fresen
wedder to stande. Unde als idt tho deme vordrage queme, so
scholde de k. m^t nenen twiuel dragen, sunder alle handele

scholden mit hulpe des almechtigen to ghelucksamer uthdracht kamen. Warumme begheren wi, gy unser mit deme besten ghedencken, dat wi jo de ere jo de leuer by k. m^t vorscreuen wurden, unde helpen irforderen, wi mit deme ersten up unse scriffte eyn gutlich antwerd by desseme baden kregen; dat wolden wi j. l. in gunste wedder vorschulden Datum Oldenborgh ame dage convers. Pauli

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Kongens Arkiv (RA. T. K. U. A. Oldenburg A I). — Brevet er formentlig skrevet med samme Haand som 12278; men det er jo i ethvert Fald fra en anden Aarstid, og det er næppe givet, at det er ældre end Kong Hans's Død. [12854

[1485—93] Dec. 8? Vi Jahan van Haffn Ærkedegn i
 gør vitterligt, at vi ha[r] drede
 Mk. rede danske Penge, som er »enckede kast« i
 og Knudh Bagers Overværelse og vel beseglede med forskrevne af velbyrdige Md. Anders Cristiernß Landsdommer i Norre. Hr. Hans Biskop Niels Glob's Kansler, efter[di] som de naadige Herres Vegne har tilbudet forskrevne Penge for Slottet ha. og deslig-
 res Byting i hans Fogeds Nærværelse og forskrevne Penge og lovlig in. ind i vor Domkirke og capituli Gemme. Har og forskrevne Hr. og Hr. Hans fremdeles bef[alet] paa vor naadige Herres Vegne og fuldmyndig gjort dh Bagere »borgmestere« og Raad os til Overværelse at tilbyde forskrevne Penge antvorde og fornøje Hr. Niels Høgh, naar han snarest hjem »komme«, om han dem annamme vil, eller nogen anden hans fuldmyndige Bud, og igen annamme det vor naadige Herres Pantebrev, som han har, lydende paa det Skarpenbergs Gods, og det at forvare og lade komme til Stede og ramme vor naadige Herres Bedste deri, som vi vil have hans Naades Tak. Sig. capituli nostri. Datum Ripis sabb. p[!] videl. profesto Anne anno millesimo quadringentesimo octavo [!].

Papir med utydelige Rester af 1 Segl paatrykt forneden: Formentlig G. 837. Ribe Kapitels Arkiv (senere tilbageleveret dertil? ell. aldrig udleveret?); senere ejet af G. L. Baden (RA.; bag 1490). — Aaret er forskrevet og maa paa Grund af Anders Christiernssøns Embedstid som Landsdommer (jfr. W. Christensen, *Dansk Statsforvaltn. i det 15. Årh. S. 705*) falde i Tiden 1485-93. Det vilde da ligge nærmest at antage Aaret for 1488; men hverken 25. Juli ell. 8. Dec. faldt i dette Aar paa en Lørdag. [12855

[1497—99?] Obligation af Johan Jeppson Provst i Lund og Forstander i Dahlby Kloster til Hans Brostorp paa en Guldkalk.

[Orig.] Udtog: Specifikation, Bosø samt flere Klosters Breve Nr. 192 (med Datum 1495 Juli 10). *Weibull, Dipl. dioec. Lund. V. 257.* — Om Brevets Tid se *Weibull, anf. St. S. 494*; jfr. *nærværende Værk IV. 568 f.*

[12856]

[150. ?] »43. Johann Vhrnis schiødebrefh paa iii gar[de i] Vognnstedt och i gard i Thollstrup. Dat. 150. a. 4

[Orig. (? Senere til) Nielstrup (Musse H.) Godsarkiv.] Udtog anført i Fortegnelse over Breve, som Margrethe Brahe 1612 leverede paa Nielstrup til Esge Krafse, S. 17: Lunds UB., De la Gardieska saml., Barnekow I.

[12857]

a) Læsningen af Nullet er ikke aldeles sikker.

[1458?] **Sept. 14.** Jon Wifferdhsß a w. mageskifter Gods med Kong Cristiern.

Perg. med 1 Segl: Lxv 32 (Viffert). Kongens Arkiv (RA. C 6, Adkomstbr. Landgods Nørrejyll.). Udtog: 1. *Række III, Udat. Breve Nr. 455.* — Orig. har det urigtige Aar 1408; Brevet er sandsynligvis efter 1450, især hvis Aarstallets sidste Ciffer virkelig skal være 8. Afskrifter af Brevet er i LDipl. indsatte under 1458 Sept. 14, idet Kall Rasmussen paa en af dem henviser til, at Kongen 1458 Sept. 13 var i Kallundborg.

[12858]

[1503 Nov. 26—1505 Apr. 17.] Julius II tilstaar Bisp Ditlev af Slesvig $\frac{1}{2}$ Aars Indtægter af Præsterne.

[Orig. Slesvig Bisp Arkiv.] Udtog af Poul Cypræus: Gl. kgl. Saml. Fol. 1047 Bl. 186 a (= *J. A. Cypræus, Annales S. 401*). Efter Paul Cypræus: *Acta pontif. Dan. V. 377.*

[12859]

[1503 Nov. 26—1504 Juli 22.] Supplik til Paven af Eksekutorerne af den afdøde Biskop Eggert af Slesvig's Testamente om at hjælpe dem i en Strid med Kong Hans, Hertug Frederik og Slesvigs nuværende Bisp og Kapitel.

[Orig.] Optaget i 10636. *Acta pontif. Dan. V. 378.* [12860]

[1504 Juli 22—1506 Febr. 6.] Paven bestemmer, at de Sager, der har været henviste til Afgørelse af den afdøde Biskop Petrus af Cesena, skal paadømmes af Auditøren Antonius de Monte.

[Orig.] Optaget i 10636. *Acta pontif. Dan. V. 396.* [12861]

[1506 Febr. 6—Juni 10.] Supplik til Paven om, at Auditøren Antonius de Monte maa beregne Omkostningerne i den Sag, som Biskop Ditlev Pogwisch har vundet mod Henricus Boden som Eksekutor i Biskop Eggerts Bo.

[Orig.] Optaget i 10636. *Acta pontif. Dan. V. 429.* [12862]

[**Senest 1503.**] »En gaard ligende i Herup i Rindtz herritt, som Jes Willaß i bode oc nu i boer Crestiern Jostß oc Per Jostß, som Jørgen

Kruppen, for^{ne} her Otte Kropens fader haffde soldt oc skøtt her Erick Ottß paa ett gienkiøb, att nar ßom handt eller hanss arffuinge leste ßamme gaardt mett mere godtz, som ßamme kiøbebreff indholder, igen att kiøbe for ßaadant guldt oc penninge, ßom thett wor soldt fore, tha skulde gotzett fylge thennum inden fiire wger wden all hinder oc gienßigelße.

[Orig. Erik Ottesson Rosenkrantz's Arkiv.] Udtog anført i Rettertingsdom (1537) Apr. 30 (2. fer. post dnicam. cantate) mellem Hr. Otte K[r]ompen og Hr. Prøbiørn Pødebusk; selve Brevet synes ikke fremlagt under Sagen. RA. Herredagsdombog 1537 ff. (Nr. 1) Bl. 40 a. — Erik Ottesson Rosenkrantz døde 1503. [12863

[Før 1459 Dec. 4.] *Reg. *6185.* [Orig.] Ufuldstændig Afskr.: *Registrum Chr. I, ed. Hille, S. 535.* [12864

[Senest 1524.] »Ett obett beßegliitt skødebreff lydende, att Jørgen Marsvin hagle soldtt hans^a fader Peder Lauretsß en gaardt wti Sieldandt ligende wti Wgerløße wti Rørby ßogen.«

[Orig.] Udtog anført i kongelig Dom 1550 Dec. 24 (Juleaften) mellem Moures Persß vor Mand og Tjener og Knudtt Gyllenstiern Embedsmand paa Kallingborig paa Kronens Vegne; Brevet fremlægges af den første. RA. Rigens Dombog 1545-54 S. 376. — Jørgen Marsvin døde 1524 (*Danm. Ad. Aarb. XXI. 276*). [12865

a) ∴ Moures Persß's.

[1503—4] Juli 24. *Reg. *8953.* Papir med 1 endnu overløb, brevlukkende Segl: Skjold med Rud-Vaaben. Henrik Krummediges Arkiv (B 1; RA.). *Vedel Simonsen, Ruderne I. 70; Missiver II. 434.* [12866

Dette er de »skyllinger«, som jeg^a har til Jørghen Markman. Først at han har holdet mig Haretstedhæ gordh for, Mølle, Abildgaard og Humlegaard, som jeg har en Søsterdel i, som Hr. Karl Markman købte af Hr. Moghens Gøyæ, og for Kvæg, Bo og Boskab, Guld og Sølv og »alle løss øre«, som hans Faders Fader annammede med min Moders Moder^b. Item 1 Gaard i Arløssæ (Per Rød, 4 Pd. Korn og 4 Skill. Grot med andre »bethiæ«). Item 2 Gaarde i Agerop (5 Pd. Korn og 5 Skill. Grot med andre »bethiæ«); disse Gaarde fik han af Fru Inger, som var i Antworskow. Item 1 Gaard i Hyllingæ (Jes Hemmingß, 2¹/₂ Pd. Korn og 2¹/₂ Skill. Grot med andre »bethiæ«); den fik han af Knwt Andersß i Swanholm. Item 1 Gaard i Hanskow (3 Pd. Korn); den fik han i Pant af Henning Valkindrop for 100 Mk., som det Pantebrev lyder paa. I dette forskrevne Gods har jeg en Søsterdel, og det er borte, og Jørghen Markman har det afhændt uden den Del i Hovedgaarden. Dette

er det Gods, som Hr. Karl Markman oppebar, som var min Moders Fædrene, og havde det i Væрге i 15 Aar og aldrig gjorde min Fader eller mig der noget for, som jeg kan bevise: i Falsther Bældringæ Hovedgaard, som min Moders Fader havde der 4 Pd. Korn og 4 Skill. Grot; 2 Gaarde i Horeby i samme Land (4 Pd. Korn og 4 Skill. Grot); 1 Gaard i Sulerop (3 Pd. Korn og 3 Skill. Grot) og 2 smaa Byggesteder (2 Skill. Grot); i Bregningæ 3 Gaarde (4¹/₂ Pd. Korn og 6 Skill. Grot); 2 Gaarde paa Ness (4 Skill. Grot); i Moesby 4 Pd. Korn og 4 Skill. Grot); i Vedby 2¹/₂ Pd. Korn og 4 Skill. Grot. I Loland i Rødby 2 Gaarde (3 Pd. Korn og 6 Skill. Grot). I Siælland: i Steyestrop 5 Pd. Korn og 5 Skill. Grot med andre »bethiæ«; i Arløsse, som min Moders Fader pantede, som er 22 Pd. Korn, ¹/₂ Td. Smør, 16 Skill. Grot, 4 Bolsvin, 4 Lam og 4 Gæs med andre »bethiæ«. Dette Gods i Falster, i Loland og i Siælland havde Hr. Karl i 15 Aar og mere, hvilket Gods var min Moders rette Fædrene. Pantegodset havde Hr. Karl og min Moders Moder i 60 Aar og mere, hvilket jeg bevise kan med mange Dannemænd.

Optegnelse paa Papir med Haand fra c. 1450-1500 uden Segl. Jørgen Ruds Arkiv; Vedbygaard Godsarkiv; c. 1713 hos Stiftamtmand Pritzbuur; senere formentlig ejet af Sandvig c; endnu senere ejet af Danske Selskab (RA. Jørgen Ruds Arkiv, Udateret). LDipl. bag 1489 og bag 1492. [12867

a) ∴: Jørgen Rud Mikkelsøn (†1504-5). b) Herefter, men atter overstreget: Item 5 Gaarde i Bintzløff (10 Pd. Korn og 10 Skill. Grot med andre »bethiæ«), hvilke Gaarde hans Faders Fader fik af Hr. Moghens Gøyæ. c-c) Ifølge Paaskrift bagpaa.

[1453—86.] Genbrev af Fru Karine af Hostrup og Peder Henriickssen til Bisp Ib af Wenndsyssell.

[Perg. Blidstrup Kirkes Arkiv.] Udtog anført i Forlig 1549 Dec. 2 (Mand. efter Andree Dag) mæglet af Christian III mellem Iwer Jwll til Stubbergaardt og Sognepræsten til Weyersløff og Bliestrup; Brevet fremlægges af den sidstnævnte. Perg. [med 1 Segl]. NLA. Aalborg Bispearkiv, Capsa B, Loculus 3, Fasc. N, Nr. 6. Herefter: *Saml. til jydsk Hist.* 2. R. II. 238. — Jep Friis var Bisp 1453-86. [12868

[1490—1531?] »Tuende skødebreffue lydende, att frue Karin Perßis hagde ßoltt och skött fra seg och sine arffuinge och tiill for^{ne} biscop Niels Clawsß och hans arffuinge for^{ne} tuende gaarde wti Hørtt met alle theris rette tiilligelse.«

[Orig. Aarhus Bisps Arkiv?] Udtog se 6612. RA. Herredagsdombog 1549-57 Bl. 117 a. — Niels Claussøn blev Bisp af Aarhus 1490 og døde 1531, men var allerede 1520 blevet afløst som Bisp af Ove Bille. [12869-70

[1509—15?] Jan. 21. Karinæ Billesdotther tilskriver sin Broder Owæ Bille om Viborg Graabrødrekloster og om sin Søn Mangnss Laurensß.

Papir med 1 endnu overklæbet, brevlukkende Segl: Utydeligt Skjold. Ove Billes Arkiv (RA.). *Danske Mag. 3. R. I. 171; Personalhist. Tidsskr. 5. R. III. 274; Missiver II. 383.* [12871]

Katerina Jacobi (i Roskilde Claræ Kloster) tilskriver den forhen-værende Gardian i Enköping Laurencius Lydekæß.

Papir med Udskrift og sammenlagt i Folder som til Forsendelse, men uden Spor af Segl ell. af Indsnit til Forsendelse, derimod med Huller i Kanten, som om det kunde have været lukket ved Sammen-syning med Traad. (RA. Topogr. Saml. Papir, Roskilde (tidligere Nr. 61).) *Missiver II. 390.* [12872]

Kanniken Kelderus giver til Stephans Alter i Lunde Domkirke et Hus i Malmø og et i Lund.

[Orig. Lunde Kapitels Arkiv.] Udtog: *Magnus Matthiæ, Episcoporum eccl. Lund. series S. 206 Anm.* (= *Hvitfeld, Bispekrøn. Bl. Y iiiii b, Fol. 88 L. 3.*) [12873]

Af et Skifte afholdt af Knut Pedersß og Axell Pederssøn til Tym, Elr. . [Stygii til Heftringhollem] og Elre Brusck til Dallwndh paa deres Husfruers Vegne efter deres Fader (og øjensynlig ogsaa efter deres Moder) kendes 2 forskellige Eksemplarer (RA. Privatark. Perg., Peder Nielssøn Gyldenstjerne; RA. Privatark. Papir, Peder Nielssøn Gyldenstjerne), begge ufuldstændige og begge i deres nuværende Skikkelse uden Aar. Af de nævnte Søkendes Forældre døde Faderen Peder Nielssøn Gyldenstjerne 1492 (*Danm. Ad. Aarb. XLIII, II. 14*), hvorimod der om Moderen Regitse Torbernsdatter Billes Død næppe kan oplyses andet end, at hun var død 1510 Apr. 5-6 (11510-11). Men det omtalte udaterede Skifte mellem Ægteparrets Arvinger kan ikke være holdt før den sidstnævnte Dag; thi blandt det Gods, som de skifter mellem sig, forekommer Gods (i Ramsø H. i Truelstrup og i Hønske), som de med hinanden skiftende Søkende først kom i Besiddelse af ved Brevet af 1510 Apr. 6. Der er altsaa ganske vist en Mulighed for, at Skiftet er holdt før Kong Hans's Død; men Muligheden er ikke stor (hvorimod Skiftet paa den anden Side maa falde senest 1525, da den i det som levende nævnte Mads Lykke var død 1525 (*Danm. Ad. Aarb. XX. 265*)). De 2 Eksemplarer af Skiftet stemmer ikke helt overens og hidrører maaske fra 2 forskellige Tider; og da Sandsynligheden for, at de er fra Kong Hans's Tid, ikke er stor, og da de som nævnt begge er ufuldstændige (medens deres Hoved-interesse skulde bero paa en fuldstændig Opregning af Godset), er de her blevet forbigaede.

[**Før 1499 Sept. 8.**] »Knut Saxstrup iblant andra saaker, som han åthskillige saaker testementerade bort skienker till Boosöo kloster, hwaräst han wille hafwa sin lågerstadh, een gård, som ligger i Wärna i Rönneberga haradt i Billeberga sochn. Testementzbrefwet fans intet datum på.«

[Orig. Bosø Kl. Arkiv.] Udtog: SvRA. E 102 a, Sextern 17, Nr. 19. — Et andet, kortere Udtog (hvor Gaarden kaldes »forbem^{te} gard Wærmæ«): Sstds., Sextern 23, Nr. 72. — Et tredie, ganske kort Udtog: Specifikation, Acta privata Nr. 1684. — Knud Saxstrup var død 1499 Sept. 8 (8885). [12874]

[**Før 1509 Aug. I.**] *Reg. *9411.* Perg. med 6 Segl: 1. Llviii 28; 2. Li 49; 3. Dxxxii 4; 4. Lxv 60 (Sandberg); 5. Bomærke (*s hans hanffen*); 6. Utydeligt Brudst. Niels Erikssøn Rosenkrantz's Arkiv (RA.). *Saml.*

til *jydsk Hist. VI. 38* (det udeladte er for største Delen Formularer uden synderlig Interesse; mærk dog: »Item vill for^{ne} her Niels Ericß eller hans arffuinge haffue then for^{ne} eyendom oc jord till fulde kiøbe, tha haffuer jeg loffuit oc sagt oc met thette mit obne breff tilbinder meg oc minne arffuinge, at ingen skall faa then fran them i nagher madhe. Item vare thet oc saa, at thenne for^{ne} eyendom, bode panttet oc jorden po for^{ne} Stollerop march vorder for^{ne} for^{ne}[!] her Niels Ericß eller hans arffuinge affvonden met noger rettegangh, eller oc noger haffde mit breff ther uppo, tha tilbinder jeg meg oc minne arffuinge inden sex ugere ther nest effter at vederlegge hanum eller hans arffuinge so gott gotz igen oc so vell belegeligt uden alle hindder eller hielperede i noger made«). — Den af O. Nielsen paa *anf. St.* givne Tidsbestemmelse for Brevet (1509 Marts 6) er ganske usikker; *Eline Gøyes Jordebog (S. 276, 387)* viser kun, at nærværende Brev maa være ældre end 1509 Aug. 1. [12875

[C. 1479.] *Reg. *7528. A.* Papirshaandskrift skrevet med omtr. samtidig Haand. Københavns Universitets Arkiv (Gl. kgl. Saml. 4 to 3199; *ÆA. V. 599*). Herefter: *SRD. VIII. 347*; Rettelser anførte: *Werlauff, Kbhvns Univ. indtil Reformationen S. 55*; jfr. *Matzen, Kbhvns Univ. Retshist. I. 75*. — *Aa.* Afskr. efter A af Rasmus Nyerup af enkelte Afsnit: *Additam. 4 to 83 S. 16.* [12876

[1469 Juni 27—1476 Aug. 7.] [Matz] Jonsß Landsdommer i Langlandh, Clement Naffnsß Præst i Lindesse, Michel Jwl Præst, Skriver.....

.....
 en Bevisning, som Fru Sophie har paa en Gaard i
 Ness Skoningh i boer, og »fordelth« Matz Jonsß Fru Sophie Svend fuldmyndige Foged af Steensgardh i Fyn; thi at han var Ness Skoninghz »tilstand«..... forskrevne Landsting og »lath« deres Faldsmaal udkræve

.....
 Matz Jonsß Landsdommer i Langland, Clement Naffnsß ...

 Gaard i Torppe i Skreweløff Sogn, som Ness W.... i boer, og

6 (1 + 3 + 1 + 1) Pergamentsstrimler, tidligere brugte som Seglremme under 3888, nu opklæbede af Plesner paa et Stykke Papir i den her angivne Orden. De maa have hørt til mindst 2 Breve; Plesners Ordning er sagtens kun en Hypotese; men nogen positiv Grund til at anse den for urigtig foreligger næppe. (RA. Rudkøbing Kirkes Arkiv 1476 Aug. 7.) — Strimlerne kan ikke være yngre end 1476 Aug. 7, da de

er brugte som Seglremme under et Brev af denne Dag; og 1469 Juni 27 var Mads Jonsson endnu ikke Landsdommer (2615). [12877-78]

»Vidisse af Provsten i Tofte og Cantor i Odense Laurs Andersens Livsfæste paa en Jord af Ørsted Kirkes. 1527.«

[Orig. Odense »Stiftsarkiv« (☉: Amtsarkiv).] Udtog af Vedel Simonsen: RA. MS. »Vedel Simonsens Indberetninger angaaende Odense Byarkiv og andre Provincialarchiver 1811. 1814«, Aug. 1811 I (Læg 4) Nr. 1039. — Laurens Andersson levede i 2. Halvdel af 15. Aarh. [12879]

»Nr. 13. H. Lauritz Anderssons canick uti Rotschild donations bref til Roschilds domkyrka på 2 gårdar jemte en disposition, huru måßarna skola hållas.«

[Orig. Roskilde Kapitels Arkiv?; senere til Vidtsköfle Godsarkiv; af Christian Barnekow († 1762) foræret til Langebek.] Svensk Udtog med Haand fra 18. Aarh., anført i Registratur over Breve paa Vidtsköfle. Lunds UB., De la Gardieska saml., Barnekow I, et Folioark betegnet: »Lådan litt. I.« — Afskr. herefter fra 18. Aarh.: Registratur over Barnekowske Breve (under Nr. 52) (RA. Langebeks Saml. Pk. VI). [12880]

Reg. 5437. [A. Orig. Bækkeskov Kl. Arkiv; »senere »apud Janum Rosenkransium« a.] Aa. Afskr. af Arne Magnusson: Bartholin H 526 (jfr. 509). — Afskrifter efter Aa: Aaa. LDipl. 1509 uden Dag; Aab. Thott 4to 1580 S. 305. *Pontoppidan, Annales II.* 736. — Brevet har i Virkeligheden intet Aar; og naar det i Aftrykket er opført under 1509, skyldes det formentlig kun, at det i Aa følger umiddelbart efter 11227. Dets Tid turde være ret tvivlsom; og i alt Fald er det allerede gengivet i 1. Række III, *Udat. Breve Nr. 543* (hvor man ikke har været opmærksom paa, at det allerede forelaa trykt). [12881]

a—a) Saaledes Bartholin H 509.

[Efter 1499 Marts 13.] Jeg Laurens Persß¹ Præst i s. Jørgens Hospital ved Gamlæ Lødessæ har set et aabent beseglet Dombrev, som Rigens Raad i Norge har udgivet, lydende: 8776.

Papir med 1 Segl paatrykt forneden: Skjold, hvori Bogstavet I skraatstillet med en Stjerne(?) paa hver Side. Henrik Krummediges Arkiv (D 1499 Marts 13; RA.). [12882]

[1488—99.] »Zu den Zeiten Nicolai Jungen, so umb das Jahr 1480 und 1490 sich unter hiesigen Thumbherren finden läset und wegen der streitigen bischofflichen Succession zwischen Emwaldo Sevenbroder (K. Christiani I Secretario) und Egerdo Dürkop (päbstl. Cammerling und Auditore di Rota) als Commissarius bey solcher Vacance tituliret wird, übergab der damalige Guardian dieses Closters wieder einen seiner Münche und Brüdern Namens Johann von Straßburg (de Argentina) ein Klaglibell ein, vorstellend, daß der Frater sich sehr hart an ihm vergriffen und ihn am Haupte sehr verwundet hatte, darumb daß er ihn von seinem alzuflüchtigen Leben und gewönlicher Trunckenheit abgemahnet, zu Beßerung des Lebens angemahnet und nach seinem

Bette verwiesen; bat daneben dem Herrn Commissarium umb Jesu Christi, des h. Francisci und divi Pauli willen ihm einen guten Rath mitzutheilen und verhüten helffen, daß der Frater es mit ihm nicht ärger machen möge. In der Unterschrift dieses Brieffes nennet er sich: Frater Laurentius Thuronis, monasterii st. Pauli gardianus indignus, ohne Datum.◄

[Orig.] Udtog med Ulrik Petersens Haand: RA. Ulrik Petersens Haupt- und Residenz-Stadt Schlesewig S. 150. — Den omtalte Vakance i Slesvig Stift indtraadte ved Helrik v. d. Wisch's Død i 1488; Eggert Durkop udnævntes til Bisp i 1489 og døde i 1499. [12883

◄It landstingsuinde udgiffuit til Lolands landsting, lydendis lige ord fra ord som dette for^{ne} tingsuinde [3: 5709].◄

[A. Orig. Tirsted Bys Arkiv.] [Aa, Aaa], Aaaa og Aab. Se 5709, [Aa, Aaa], Aaaa og Aab. [12884

Dette er den Privilegium, som Skomagere har i Lund, som »bwr gemestere◄ og Raad har dem undt og ud er given efter Kongens »bærk◄. Hvilken som Sko vil gøre eller gøre lade uden Bys, og kommer de til vort Torv, »tho ære bwr gemestere◄ og Raad og fornævnte Skomagere fuldmægtig at tage de Sko eller »stewelæ◄ og bære dem paa Bysens Raadhus. Skal ingen gøre Sko foruden »skomagere mynnæ och bwr gemestere atspøryelsæ◄ i Lund. Kommer der nogen, som bo vil i Lund og bjærge sig af Skomagerembede, Kvinde eller Mand, imod deres Villie og »borgemestere mynnæ, tho◄ er de fuldmægtig at formene de fornævnte »the embedæ◄ længer at bruge; og vil den fornævnte ej lade sig sige, »tho◄ er de fuldmægtig at tage den »kærnyng◄ og forbyde ham at gøre Sko eller »stewelæ◄ i samme »statz◄, saa fremt at der skal ej »kongæ◄ større Hævn efter. Og for den fornævnte Privilegium hænger Bysens Indsegl, og for denne nærværende Privilegium hænger vi vort Lavs Indsegl. Amen dico.

Perg. [med 1 Segl], skrevet med Haand fra c. 1450. (Lunds UB., »Permebref. Lindfors'ska donationen◄.) [12885

[Efter 1504 Aug. 23.] Udførligt Indlæg fra lybsk Side til Hamburg og Lüneburg som Voldgiftsdommere i det endnu ikke afgjorte Stridspunkt om Vikarerne i Lübeck's Ret til Erstatning af Kong Hans.

C. 4^{1/2} beskrevne Foliosider. Hertug Frederiks Arkiv? (ell. Kongens?) (RA. Gem. Arch. XXIX. 21 b^a). — Indlægget er yngre end 10141. [12886

a) Indlægget vides ikke at være trykt, men gengives dog ikke her. Blandt de Len, hvorfra Vikarerne skulde oppebære Renter, nævnes ganske vist Gottorp, men i øvrigt kun holstenske Len; og Indlæggets Betydning for det egentlige Danmarks og Slesvigs Historie er overhovedet kun ringe.

[Efter 1504 Aug. 23.] Udførlig Replik fra lybsk Side (paa Hertug Frederiks Kautionisters Svar) til Hamburg og Lüneburg som Voldgifts-

dommere i det endnu ikke afgjorte Stridspunkt om Vikarerne i Lübeck's Ret til Erstatning af Kong Hans.

2½ beskrevne Foliosider. Hertug Frederiks Arkiv? (ell. Kongens?) (RA. Gem. Arch. XXIX. 21 b^a). — Indlægget er yngre end 12886. [12887

a) Replikken vides ikke at være trykt, men gengives dog ikke her af samme Grund som 12886.

»Capitulum Slesvicense emit a Lütke Schinckel bona in Brunsholm cum suis attinentiis pro mille marcis. Fideiussores fuerunt Hartich Powiske, Hartich Schinckel, Joachim van dem Hagen, Claus Seestede, Olde Henrich Siverds & Benedictus Powisk. Alt Capittulsregister ohne Jahrzahl.«

[Orig. Slesvig Kapitels Arkiv.] Udtog med Haand fra 18. Aarh. (under Brunsholm): Ny kgl. Saml. 4to 1434. [12888

[1507—10.] Statuter for Christi Legems Kalente i Maarkær.

Orig. (Perg.-Haandskrift defekt i Slutningen), forsynet med Bisp Godske Ahlefeldts Stadfæstelse (11556), der er skreven med en anden Haand end selve Statutterne, saa at der sikkert aldrig har eksisteret nogen anden Orig. af disse sidste. Maarkær Christi Legems Kalentes Arkiv (Ny kgl. Saml. 4to 1492 d). *Dän. Bibl. VIII. 196 = Nyrop, Gilde- og Lavsskraaer I. 488*, — Godske Ahlefeldt, der ogsaa nævnes som Bisp i selve Statutterne, blev Bisp 1507. [12889

[Tidligst 1497.] (*Reg. 4743*.) Perg. [med 4 Segl]. (SvRA. Perg. 1483 Apr. 3.) *Dipl. Norv. XVI. 374*. — Brevet kan tidligst være af 1497; jfr. *Dipl. Norv., anf. St.* [12890

[1500 Juni 7—1502 Juni 22.] »Borgemestere« og Raad i Malmøge forpligter sig til at give s. Dorothee Alter i s. Pæders Kirke Vederlag for en Stenbod, som de har solgt Hr. Pawell Laxman.

[Orig. Malmø Petri Kirkes Arkiv.] Afskr. med Haand fra Begyndelsen af 16. Aarh.: Malmø Stads Bog 1503-48 S. 41. Malmø Bys Arkiv (i Malmø). *Weibull, Dipl. dioec. Lund. V. 425*. — Brevet kan ikke være ældre end 1500 Juni 7 (jfr. Aftrykket), men maa paa den anden Side være udstedt i Poul Laxmands Levetid. [12891

[Tidligst 1500 Juni 7.] Vi »borgemestere« og Raad i Malmøge kendes os paa Malmøge Bys Vegne skyldige at være hæderlige og »fornumstige« Mænd vore Medbrødre Oluff Perß, Hans Harcke, Morthen Jenß og Niels Hemmyngß Kellesmed Raadmænd her i Malmøge, som de os og Malmøge By til Malmøge Bys Bedste laant har, 750 danske Mk. Penge, som nu i Riget gænge er og vor naadige Herre tager i sin aarlige Skat, for hvilke 750 Mk. danske Penge vi dem pantsætter vor Bys Mølle Seygemølle liggende østen for Malmøge med Hus og Jord, i deres brugeligt Pant at have, saa længe at vi denne Mølle igen

løsende vorder for 750 Mk. danske; og skal Løsningsdagen altid paa[!] Valburgh Dag, og da skal Landgildet følge Hovedpengene. Tilkommer forskrevne Mølle noget argt eller Skade af »fyende, eeld« eller andre skadelige Sager, saa at forskrevne Møller kunde ej give sit rette Landgilde, som der nu aarlig afgaar, tilbinder vi »borgemesthere« og Raadmænd os forskrevne Mølle igen op at bygge og i gode »made« at holde Oluff Perß »etc.«, saa længe at de forskrevne 750 Mk. igen fangende vorder. »Vore thet ok saa saghe«, at Oluff Perß »etc.« noget byggede og forbedrede paa forskrevne Mølle, bepligter vi os igen give Oluff Perß »etc.« al deres Bekostning med Hovedsummen. »Till.«

[Orig.] Afskr. fra c. 1500 ell. lidt senere: Malmøregistret Bl. 33 a. LDipl. bag 1500. — Brevet kan ikke være ældre end 1500 Juni 7, eftersom Seye Mølle først da blev Byens (*Weibull, Dipl. civit. Malmog. I. 60*), men tilhører efter de nævnte Mænds Levetid (jfr. om dem især Malmø Stads Bog 1503-48 (i Malmø Bys Arkiv i Malmø)) formodentlig Begyndelsen af 16. Aarh. [12892

Reg. 3926 = *5751. Perg. med Notarmærke og 1 Segl: Biskop Marcellus's Kongens Arkiv (RA. Norge, Perg.). Dipl. Norv. II. 593 (jfr. 948); Norges gl. Love 2. R. II. II. 568. — Brevet er formentlig af Aar 1450, se Paludan-Müller i Hist. Tidsskr. 3. R. I. 317 Note 2, Daae, Christiern Is norske Hist. S. 61 f., Lindbæk, Pavernes Forh. til Danm. S. 25 og Norges gl. Love 2. R. II. II. 568 f.*

En unævnt (? Margrethe Knudsdatter Abbedisse i Roskilde Claræ Kloster) tilskriver en unævnt (? Johannes Magni Franciskanerordenens Minister i Provinsen Dacia).

Papir uden Spor af Udskrift, Forsegling ell. Indsnit til Forsendelse, men sammenlagt i Folder; skrevet med samme Haand som 11450 og mulig »Seddel« netop til dette Brev. Franciskanerordenens Provincialministers Arkiv? (RA. Topogr. Saml. Papir, Roskilde (tidligere Nr. 58)). *Missiver II. 442.* [12893

[**Senest 1453**] **Juli 11.** Mariager Kloster beder Ribe Kapitel om at maatte laane Vinterdelen af Kapitlets gamle rettede Antifonarier.

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Ribe Kapitels Arkiv; ^a1901 af det kgl. Bibliotek afgivet til Rigsarkivet^a (RA.; ved c. 1450). *Missiver II. 444.* [12894

a—a) Dettes Gavebog; jfr. *Meddel. fra det danske Rigsarkiv I. 103.*

[**Efter 1458 Okt. 13?**] (Maribo Kloster) tilskriver (Kongen) et Brev om en Strid angaaende Skovskel mellem Østofftæ Skov m. fl. Skove.

[^aKoncept^a med Tilføjelse om et Par andre Breve, som bør udfærdiges. Maribo Kl. Arkiv; ^a1750 i Sorø Akademis Arkiv^a.] Afskr. af Langebek 1750: LDipl. bag 1449. *A. Kall Rasmussen, Musse Herred I. 77-78 L. 16 incl.* — Det Brev, for hvis Udstedelse Klostret i nærværende Brev takker Kongen, er formentlig 897. [12895

a—a) Saaledes LDipl.

[**Senest 1460.**] (Maribo Kloster) tilskriver Hr. Thyghe (Lunge) og Mændene i Skyringe om Strid om Skov.

[^aOrig. paa Papir^a(?). Maribo Kl. Arkiv; ^a1750 i Sorø Akademis Arkiv^a.] Afskr. af Langebek 1750: LDipl. bag 1449. *A. Kall Rasmussen, Musse Herred I. 78.* — Tyge Lunge var død 1460 Aug. 18 (se 1181). [12896

^{a-a}) Saaledes LDipl. Da Brevet fandtes i Maribo Klosters Arkiv, synes det efter dets Indhold lidet troligt, at det har været Originalen.

[**C. 1481.**] »Abtißans i Marieboos clöster bekännelseskrifft, sig emottagit hafwa af Jepp Jenßon en bradze, som wog tyo lodh, hvilken Jeß Laurenßon dyt testamenterat.«

[Orig. Jep Jenssøns Arkiv.] Udtog: Specifikation, Acta privata Nr. 1690. — M. H. t. Brevets Tid jfr. 4849. [12897

[**Før 1459 Apr. 14.**] Claues Marquardes, gude vrunt. Also ic jw toscreuen hebbe umme dat gut, dat uns nomen wart, dat latet uns betalen myt ghelde, dat wi vull hebben vor unsen schaden; dat hefft my myn gnedige here lauet hertoghe Alleff van Holsten, dat ik dar nenen schaden van hebben schall. Men scriwet my to myt der hast, wo jw darmede touwet; so wit ik rat myt der Ghodes hulpe, unde latet my dar antworde kommen by mynen jwngen dat erste, dat ghy konen; so wit ik, wat ic mynen gnedeghen heren clagen schall. Vorsumet uns hir nicht mede. »Screwen etc.«

[^aOrig. med Segl.^a] Optaget i 968. — Brevskriveren hedder Marquard Ulf, se 968. [12898

^{a-a}) Saaledes 968.

[**Efter 1508 Apr. 4.**] Jeg Mates Ericksß paa Twrebyg oplader Hr. Jenss Sten »ffyikaress« i Roskelde paa s. Anttoni Alters Vegne i Vor Frue [Kapel] i Lwss Kirke 3 Gaarde i Skeppynghss H. i Ffelles. velbyrdig Kvinde Fru Karyne Nielss Grwbess mig undt og [opla]»dhet« har efter det Pantebrevs Lydelse, som forsk[revne Frue] har af Nilss Bradhæ paa Vandh[o]ssen i Skonnæ, og som »how.delsse breff« paa forskrevne G[aarde].»affuerbreff« og Gods skal »ffalign..st aff«

Medtaget Perg.; hele Slutningen (med Plica) mangler. Roskilde Kapitels Arkiv (Anthonii Alter i Vor Frue Kapel) (AM. XXXIV. 18). LDipl. bag 1509 (ufuldstændig). — Den i Brevet omtalte Vikar Jenss Sten er sikkert identisk med en Jens Aarsthen, der nævnes i 10985, og efter den Maade, hvorpaa Jens Aarsthen omtales i dette sidste Brev, maa det udaterede Brev antages at være yngre end dette. Efter Haandskriften at dømme er nærværende Brev snarest efter 1513. [12899

Optegnelse af Mathesz Mulich om, hvad Dronning (Christine) skylder ham, og hvad hun 1507-11 har afdraget paa sin Gæld til ham.

Seddel, skreven til forskellige Tider og med forskellige Hænder. Dronning Christines Arkiv (indlagt i RA. Dronn. Christines Hofholdningsregnskab VI som Bl. 58). *Dronn. Christines Hofholdningsregnskaber S. 380.* [12900

[14..] **Juni 15.** Jeg Mattes Niels¹ boende i Wynninge har »upløst« af Hr. Jeyp Jens¹ perpetuus vicarius og Sognepræst til s. Pethers Kirke i Roskilde de tvende Dele, som han i Pant havde af Ingeburgh Moghens Billes Husfrue og Botildh Jens Billes Husfrue for nogle Penge, som det Pantebrev, derpaa givet er, indeholder, hvilke Dele de havde i en Gaard her i Roskilde liggende i s. Pethers Sogn, som Moghens Bille og Jens Bille med deres Husfruer fordumdags i boede, med saadanne Vilkaar, at kommer nogen, der dele vil paa disse tvende Dele eller Pantebrev, forpligter jeg mig at stande fuldelig i Svar for Hr. Jeyp og hans Arvinger og dem det »nødhløst« at holde. Medb. af beskedne Mænd Stii Niel² Byfoged i Roskilde, J[ens Kru]se³, Oleff Jey[p^β] »burgemestere« og Hans Gulsmet Raadmand sstds. Datum anno mc. [ip]so die Viti et Modesti.

Perg. med [5] Segl: 1. I Sigilfeltet en Plante(?); 2. Bomærke; 3. Bomærke (*s cruf niels fø*); [^a4-5.^a] Senere til Roskilde Kapitels Arkiv (Annæ Alter)? (AM. XXXIV. 17). LDipl. bag 1479. [12901

a—a) Nævnte i LDipl. bag 1479 af Langebek og derefter i Ny kgl. Saml. 4 to 840 e, 1. Pk.

»Ett andett skøde, at May Jen^βdøtter oc hindes søn Jens Andersen hagde sølt oc skøtt al then deel, the hagde mett rettthe y then gaardt i Szeyling, som hindes broder Terbern Off^βen i boede, mett alt hindes arffuegods, hun hagde i for^{ne} Hiitz herritt, oc wor samme skøde giortt met hindes neste frendes raaedt.«

»Et lagheffttbreff, at Terbern Off^βenn haffde samme eyedom indwortt etc.«

[Origg.] Udtoget se 4944. RA. Rigens Dombog 1540-44 S. 233. [12902-3

[**Senest 1512?**] »In nomine dom. amen. Effterdi intet er vis^βere end døden og intet uvis^βere end døds^βens time, enddog jeg Maren^a Jespersdatter er skrøbelig til mit legeme, tha haabis jeg Mette jeg til at[!] dend almegtigste Gud, at jeg er helbredet til min siæl. Da skicker jeg mit testam. af det timelig godtz, som Gud haver mig undt. Først da gifver jeg til graabrødre i Ottense, som jeg indretted mit ligstæd, et dammaschis klæde og 1 læst byg. Item til st. Joh. closter ibid. 1 ox. Item til st. Kanut. klost. 1 ox. Item til sortebrødre ibid. 1 ox. Item til st. Georg.

it pund bygh. Item til Vor frue kloster i Assens en oxer og et pund bygh. It. til hellig aands closter i Foburg 1 oxer og en ung. gyld. Til st. Anthon. closter en ørte bygh. Item fattige folck 100 par skoe at have og ti sider flesk. Item til mit sogn i Skiellerup et pund bygh. Item til Katrine alter ibid. 1 ½. Item til Vor frue alter ibid. 1 ½. Item min sognepræst hr. Hans 1 oxer. Item til Klare kloster i Kiøbenhafn en gylden. Item hr. Claus i^b 1 oxer. Item hr. Peder ibid. ii ½. It. til helligest i Kiøb. 1 gylden. It. til helliggiest paa st. Nic. kiærgaard 1^b. Item gifver jeg min kiære hosbonde en guldkæde og guldspan, som hand gaf mig til fæstifæ og morgengafve. Item gifver jeg min k. moder fru Mette en guldring, som jeg^b, og dend sølskoel og guldring, hun gaf mig. Item gifver jeg min kiære moder en guldkæde, som hun gaf mig sidst. Item gifver jeg min kiære søster i Dalum 8 allen sort leyst og min salter og en guldring saa god som trei ung. gyld. Item gifver jeg min morbrod. datter jomfr. Tale en rød^b kiortel, min damasch . . .^b og en gul huve. Item gifver jeg min morbroder Henrich Brochenhuus en rinsk gldn. Item Johan Brochenhuus en hest og en ung. gld. Item Michel Brochenhuus en hest og 1 ung. gld. Item Otte Brochenhuus en guldring. Item Lauers[?]^c Brochenhuus en guldring saa god som ii gldn. Item Jacob Brochenhuus en guldring. Item Erich Brochenhuus 1 ringsk gldn. Item gifver jeg min broder Henric Friis min lange guldkæde. Item Johan Friis min broder en halsring af guld. Item min søster Margrete min bølge og bynnicke og kra. . . .^b Item min søster Carine mine andre klæder. Item Gese Skinchelsdatter min huve. . . .^b med damaske brem. Item Hans Friis i Ørsløf 1 r. gld. Item fru Rese 1^b Item Ifver Friis 1 r. gld. . . .^b Item^b Item jomfru Karen Olufsdatter 6 allen sort leyst. It. fr. Abel Urop 1 guldring. Dette mit testamente befaller jeg min kiære hosbonde og min kiære moder, at de lade det uden . . .^b, som de ville for Gud ansvare. Til vidnisbyrd hafver jeg etc.◀

[A. ^dOrig. findis i stifttkisten.◀^d] Aa. Afskr. fra c. 1700: Ny kgl. Saml. Fol. 402 Bl. 56 a. Ovfr. gengivet fuldstændig og bogstavret her- efter. — Aaa. Afskr. efter Aa: LDipl. bag 1510. — Ab. Afskr. fra 18. Aarh.: Rostgaard 4to 107 (herefter: Aba. Ny kgl. Saml. 4to 837). — Ac. Ufuldstændig Afskr. fra 18. Aarh.: Ny kgl. Saml. Fol. 404, løst indlagt ved S. 176. — Udstederindens Mand Claus Urne døde 1531 og havde i et senere Ægteskab 3 Sønner (*Danm. Ad. Aarb. XXI. 468, jfr. XXVII. 351*); om Udstederinden selv og hendes Søsken se *sstds. III. 123-25*, om flere

af de i Testamentet nævnte Brockenhus'er se *sstds. XIV. 84-89*. Hvis den omtalte Johan Brockenhus er den Johan Brockenhus Pederssøn, der døde 1512 (*sidst anf. Sl. S. 84*), skulde Testamentet altsaa senest være af 1512. Men det er overhovedet usikkert, om det er ældre end Kong Hans's Død (jfr. *Hist. Tidsskr. 4. R. V. 171, 175 f.*). [12904

a) Saaledes Aa, hvor dog Maren er tilføjet senere med en anden Haand. — Aaa, Ab, Aba har kun: Mette: Ac kun: Maren. b) Prikkerne findes i Aa i samme Antal som i Aftrykket. c) Eller Tames (Læsemaaden i Aa synes uvis). Aaa, Ab, Aba har: Tames; Ac: Laurs. d—d) Saaledes Aa.

[1490—99.] Oldermændene i det tyske Kompagni i Copenhauen lejer af Kapitlet *sstds.* en Gaard mellem Vischstraten og Ledderstraten.

[^aMedtaget Perg. Københavns Kapitels Arkiv.^a] Afskr. af Langebek 1750: LDipl. bag 1498. Utvivlsomt herefter: *Kbhvns Dipl. IV. 215* (hvor Kilden opgives som: ›Orig. paa Perg. i Geh.-Ark.‹). [12905

a—a) Saaledes LDipl.

[Tidligst 1505.] ›Ett Michell Eskildsß aff Løngholm hans vederkendelse, ath hand kendes ßeg ingen retighet uti Huidberig mølledam, damsbundtt, demning, wihedtt eller brehet, langhet eller dybhet aff grundt, ßom hun nu er eller haffwer weritt aff arilds tiidtt met fry støffning, ßom behoff kand giøris tiill for^{nø} mølle, dog hans grundtt tiill for^{nø} demning paa bode sider uforkrenckett.‹

[A. Orig.^a Vestervig Kl. Arkiv.] Aa. Udtog anført i Rettertingsdom 1551 Okt. 2, se 9129 Ab. RA. Herredagsdombog 1549-57 Bl. 56 b. — Afskr. af Aa, formentlig efter den originale Dom: Thott 4to 1453 S. 84. [12906

a) Siges i Aa udstedt, efter at Ustederen havde solgt Liungsholm, 3: efter 1505 Sept. 30 (10450).

[Senest 1457.] Michel Grubbe Kirkeherre i Fugelse og Provst i Fugelse H. giver til sin Kirkes Bygning Oldengæld af 2 Enemærker.

[A. ^aPerg. [med 4 Segl].^a Fuglse Kirkes Arkiv; *ÆA. V. 840, C. 7.*] Aa. Afskr. af Langebek 1735 (›effter Origin. paa Pergament laant af Secret. Kleve‹; endende: ›Datum anno dni. MCDL —‹): LDipl. bag 1450. Udtog herefter: *1. Række Nr. 8049 s.* — Afskr. af Langebek (dog saaledes at i Afskriftens Slutning, der lyder: ›Datum anno dni. 146‹, Tallet 146 maa antages tilføjet med en anden Haand): Ny kgl. Saml. Fol. 409, efter S. 136. — Om Aaret jfr. *ÆA. V. 840 Note 2*; da Brevet nævner Mogens Claussøn som Landsdommer i Lolland, kan det formentlig senest være af 1457 (jfr. *W. Christensen, Dansk Statsforvalt. i det 15. Årh. S. 700*). [12907

a—a) Saaledes Aa.

Michel Henricß Sognepræst i Søllingh. Den Gaard, som hedder Nørregardh i Søllingh, skylder aarlig til Landgilde 4 Pd. Korn, 9 Skill. til ›erwisspenigh‹, 1 Skp. Smør, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Høns. Mit Indsegl. Datum in opido Sølli[n]gh fer. 2. post dnicam. omnes gentes.

Papir med 1 Segl paatrykt forneden: I Sigilfeltet Bogstavet m. Jørgen Ruds Arkiv? (RA.). [12908

»Ett breff, a(t)^a Michell Nielsß aff Lynghollm stadfester then lagheffdt, som for^{ne} prouist Gregers gjorde paa Huidberig mølle met dam, demning och damsbundtt, som then lagheffdt indholder och wduißer, dog hans faders lagheffdt uforkrenkett aldieles, som hun wduiß och indholder.«

[A. Orig. Vestervig Kl. Arkiv.] Aa. Udtog anført i Rettertingsdom 1551 Okt. 2, se 9129 Ab. RA. Herredagsdombog 1549-57 Bl. 57 a. — Afskr. af Aa, formentlig efter den originale Dom: Thott 4to 1453 S. 85. [12909

a) Saaledes Thott 4to 1453; Herredagsdombogen: aff.

»Ett papirsbreff oc ett pergmentsbreff lydende, att her Magens Ebbesß hagde kendes seg oc syne arffuinge at haffue Tolsckouff i loen oc forßuar aff her Erich Porß at holde hannom then til gode etc.; item thet andett lydende, att for^{ne} her Magens Ebbesßens breff wor lest till Laalandsfader landzting etc.«

[Papir og Perg. Erik Pors's Arkiv.] Udtog anførte i Udtog af Stadfæstelse 1543 Maj 14 (altera die pentecostes), givet Sty Porß og Christern Porß. RA. Rigens Forfølgningssbog 1536-43 Bl. 57 a. — Mogens Ebbessøn døde 1481, Erik Pors 1473-74 (*Danm. Ad. Aarb. X. 174, XXVI. 357*). [12910-11

[C. 1466—69?] Jeg Maghens Hack paa Hickebiergh gør vitterligt skyldig at være velbyrdig Md. Lasse Jonssøn og hans Hustru Fru Karine 200 lubske Mk., som nu i Danmark gænge er, og en Købmand kan den anden fuldt med gøre, for hvilke jeg Lass Jonssøn og hans Husfrue pantsætter mit Gods i Jwmland i Biære H., som er: Simen i Stoby (1 Fjerdings Smør og 12 Skill.), Nis Jenssen i Sost. ^a 12 Skill., Mattis Jenssen i Storwp ¹/₂ Td. Smør og 8 Skill., Søffren Asserssøn 3 Fjerdings Smør og 8 Skill., Anders sstds.[?] 1 Skill. Grot, Oleff Samsing i Synnerby ¹/₂ Td. Smør og 6 Skill., Oleff Dall sstds. 12 Skill., Benth Jonssen i Vristækær 12 Skill., Marqwardh i Kallibro i Vræby ¹/₂ Td. Smør, for et brugeligt Pant med vornede i og af at sætte, Landgilde op at bære, saa længe det afløses Lass Jonssøn og hans Hustru af mig. Naar fornævnte Gods igenløses skal, skal Løsningen kyndes paa det Herreds Ting, som Godset i ligger, 2 Ting før Midsommer og et Ting efter, og Løsningsdagen skal være Mortens Dag derefter, og Landgilde skal følge Hovedsummen. Afvindes noget af forskrevne Godses Tilliggelse Lass Jonssøn eller hans Hustru, tilbinder jeg mig at vederlægge saa godt Gods inden ¹/₂ Aar derefter. Medb. af flere gode og velbyrdige Mænd: Biskop Knwth i Viborgh, Hr. Niels Erickssøn Kong Cristierns Kammermester, Hr. Jens[?] Dwe paa Krogholm RR. Givet og skrevet i Københaffn 3. Dag Pinsedag anno mcdlx....

[^b Perg. [med Segl]. ^b] Afskr. af Langebek: LDipl. bag 1468. — Niels Erikssøn Gyldenstjerne kendes som Kammermester 1466-69 (*W. Christensen, Dansk Statsforvaltning i det 15. Årh. S. 686*). [12912

a) Saaledes LDipl. b—b) Saaledes LDipl.

Juli 15—21. Jeg Mauens Kraabæ beder eder alle, som mine Tjenere er i Gierle[ff] og i Landersløff, at I nu svarer Fru Cecillie Awesdather og giver he[nde] eders Landgilde og »waræ« hende alle hørige og lydige, til jeg byder eder andet til. Skrevet i Bastne Mand. før Maria Magdalene Dag under mit Indsegl trykt paa Ryggen[!] paa dette Brev.

Papir med Rester af 1 Segl paatrykt forned: Skjold, hvori en Tværbjælke. Torbern Billes Enkes Arkiv (RA.). [12913

Brev af Mogens Nielsen i Gjedsted og hans Medarvinger.

Udtog uden Datum, anført i 7362. Herefter: *Dipl. Viberg. S. 99; Tang Kristensen, Lerchenfeldt S. 76. Er 7112.*

[1483—c. 1493.] (Mourids Nielssøn Gyldenstjerne) tilskriver Engelbret (Albrechtssøn Bydelsbak), hvem han bl. a. takker for udvist Gæstfrihed mod hans Familie.

Koncept ell. Kopi paa Papir uden Udskrift ell. Underskrift. Mourids Nielssøn Gyldenstjernes Arkiv (F; RA.). *Missiver II. 403.* [12914

»Item iiiii papyrsbreffue, først byscop Niels steffnenge ouer Æandmendt y Jellenge biercke, Æom her Nils Høg taget haffde.

Item et tingsvinde, att Mowens Scriffuer laste och kierde titt och offte, att Skoffdall brugis modt Laue Brockis willige och mynde.

Item et tyngswinde, att Jes Poorsy Æagdee ney, hand icky bod laffhögde poo tet sticke eng Æonden Forderop Æøwoosæ.

Item item[!] tyngsvynde, att Jes Therckelß y Wetle war Matis Mogensens fry hiemmel poo her Nils Høgs wegne, then tidt Brochenhusse dieltt poo hanwm, for hand skulde bruge mer, endt ham borde att giøre.«

[Origg. paa Papir. (Alle?) Lage Brocks Arkiv.] Udtog se 1069.

[12915-18

[1485—1500.] »Ett skødebreff lydende, att biscop Niels Skaffue aff Roskyld hage kiøbt samme gaardt^a for Æin gwldtt och peninge oc gifuitt then Æiiden mett mere godtt tiill ett wicarii i for^{ne} Kiøbenhaffns domkircke, Æom han beuiste met fundatzen, som therpaa giortt oc gifuett wor.«

[Origg. Københavns Kapitels Arkiv.] Udtog anført i udateret Rettertingsdom mellem Niels Jenssen til Bradttkoffw og Hr. Oluff Skommer Vicarius i Kiøbenhaffns Domkirke; Brevene fremlægges af den sidste. RA. Herredagsdombog 1537 ff. (Nr. 1) Bl. 147 a. — Niels Skave var Biskop 1485-1500. [12919-20

a) Betegnes anden Steds i Dommen som en Gaard i Ostrop, der var tilskiftet Niels Jensøn og hans Forældre i Søkendeskiye »om lx aars modtt«.

[1487—1503] Sept. 2—8. Bisp Niels af Børglum tilskriver Mourids Nielsson om en Trætte mellem en af dennes Tjenere og en Mand i Snarop og om en Jord ved Lierop.

Papir med 1 brevlukkende Segl: G. 630. Mourids Nielsson Gyldenstjernes Arkiv (B 1; RA.). *Missiver II. 433.* [12921

[1488—1503] Maj 2—8. Bisp Niels af Børglum tilskriver Mourids Nielsson om et Brev, som Jes Palß Kwre skal have.

Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: G. 622. Mourids Nielsson Gyldenstjernes Arkiv (B 1; RA.). *Missiver II. 433.* [12922

[Efter 1483 Febr. 25.] Niels Biskop i Wyburg og Erik Otsß R. Aar Dag i Korsbrodergaard i Horsnes efter vor naadige Herres »befalelze« var for os velbyrdig Kvinde hendes Svoger Cristiarn Holk ibid. paa den ene Side og Prioren i Sortebrødrekloster i Wedle paa den anden Hr. Mandrvp havde udgivet og beseglet, og forskrevne Fru Beate og C. H. sagde, at nogle af forskrevne Breve Da tog vi til os disse gode Mænd Hr. Loduigh Nielsß, Hr. Oleff Persß RR., Oleff Mortensß i Has..... Wlff i Horsnes VV. og grangivelig saa' forskrevne 4 Breve, første [c: 5180] lydende, at Hr. Mandrvp 800 Mk. Stæderpenge af hans Husfru Fru Barbara, og at han havde givet hende Mk. Stæderpenge til hendes »liffgedinck« og derfor pantsat hende Baretskoss howegord med mere Gods Hr. Mandrvp havde givet Fru Barbara hans Husfrue 3 Gaarde i Baret S. i Baretholæ det 3. Brev lydende, at Hr. Mandrvp havde undt 2 Gaarde i Stoby S. til Wedele Kloster og Brev 2 andre Gaarde i samme Sogn til forskrevne Kloster. Hvilke 3 Breve var alle skrevet et Hr. Mandrvps Vaaben i. Det 4. Brev lydende, at Hr. Mandrvp bekendte sig at gøre Fru Barbara hans Husf..... »hwn drete« Mk. Stæderpenge og dertil begave hende, at hun skulde ham takke, hvilket Brev end et Aar førend de 3 andre Breve, og var beseglet med et andet Indsegl, som i og større end det Indsegl, som de 3 Breve er beseglet med. Vore Inds[egl. Datum] ut supra.

Perg. (den højre Side mangler) med [mindst 6] Segl: 1. G. 682. Barritskov Godsarkiv?; ^asenere til Grinderslevkloster Godsarkiv^a; derefter ejet af Klevenfeldt^b (RA. Privatark., Christian Holck). [12923

a—a) RA. Klevenfeldt, Afskr. i Fol., Mandrup. b) RA. Reg. 60 S. 249.

[1474 (1490?)—94?] Vi ^aNiels Biskop i Verdø[!]^b, Provst i Ingver^a Kapitel sstds.[!] har set 4[!] Pergamentsbreve hele i Skrift og Indsegl, ^chver ved sin fulde Magt^c, lydende: 2126^d.

[A. Perg. Arvid Trolles Arkiv?] Aa. Afskr. fra c. 1650: RA. MS. Sophie Belows og Anne Thotts Slægtetog S. 170. — Aaa. Afskr., indirekte efter Aa fra 2. Halvdel af 17. Aarh.: Ny kgl. Saml. Fol. 774 S. 167. Afskr. efter den foregaaende: Thott Fol. 1081 S. 90 (herefter: Ny kgl. Saml. Fol. 777 S. 95; RA. Genealog.-herald. Selskab, Gener. Fol. 45 a S. 24 (af P. Lucoppidan); Karen Brahes Bibl. Nr. 1637 S. 95 (efter sidstnævnte: Uldall Fol. 199 S. 118)). — Afskrifter fra 18. Aarh.: Ny kgl. Saml. 4to 1276; Thott 4to 1881 under Thott (af Michael Michelsen; herefter: Gl. kgl. Saml. Fol. 1087, Vol. II og RA. Genealog.-herald. Selskab, Gener. Fol. 68 c Bl. 908 a). — Ab. Afskr. fra 1. Halvdel af 17. Aarh.: Lunds LA., ^aDanska geneal. m. m. 3^a Bl. 36 a. [12924

a—a) Ab: Hans Biskop i Wegesøe, Provst Ingeven og. — Her menes formentlig en Niels, der var Biskop af Vexiö i alt Fald 1476-92, men ikke 1474 og døde 1494 (*Reuter-dahl, Svenska kyrkans hist. III. II. 153-54*; jfr. *Dipl. Chr. I S. 312, 314* og *Finlands medeltidsrækker V. 366*). b) Stavet Wardøe ell. Vårdøe i de fleste af de fra Aa stammende Tekster. c—c) Ab: ^ahuor ved sig^a. d) Skönt Vidissen nævner, at 4 Breve vidimeres, er der ingen af Afskrifterne, hvori der er optaget mere end ét Brev, og der er heller ingen af dem, der meddeler selve Vidissens Slutning. Der er dog en overvejende Sandsynlighed for, at det er denne samme Vidissens Slutning, der er omtalt ovfr. under 6555, saa at altsaa dette sidste Brev i saa Fald har været det 4. af de i nærværende Vidisse vidimerede Breve; Vidissen vil altsaa, denne Antagelses Rigtighed forudsat, tidligst kunne være af 1490.

[1489—94.] Niels Ageß¹ R. boende i Maglegard. Jeg sælger og skøder til velbyrdig Md. Per Langh min Søstersøn disse Gaarde i Biere H.: 3 Gaarde i Litlerød, 1 (Laurens Erlandzß, ¹/₂ Td. Smør og 8 Grot), 1 Gaard sstds. (¹/₂ Td. Smør), 1 Gaard sstds. (Samsynd, 2 skonske Mk.), item 1 Gaard i Mølloth (Jes Laurensß, 4 Skill. Grot). Og kendes jeg mig Fyldest at have fanget af P. L., Penge og Værd for forskrevne Gods. Afvindes nogen af forskrevne Gaarde P. L., bepligter jeg mig saa gode Gaarde af Rente og saa ^avelbeleyden^a at vederlægge inden ¹/₂ Aar derefter. Medb. af flere gode Mænd Mester Jon Skaldræ² Erke[degn i Lund], Hr. Jep Bing Kannik sstds., Anders Galen⁴ og Anders Jenß Landstingssaghører. Datum Lundis anno mcd-
..... beati B.

Perg. med [5] Segl: 1. Llxvii 10 (Sparre); 2. G. 72 (= Fxxxiii 3; her ikke afbildet); 4. G. 79 = Lviii 9. Peder Langs Arkiv (RA.). (*Reg. * 8091.*) LDipl. bag 1490. — Jon Skalder var Kannik 1489 (*Weibull, Dipl. dioec. Lund. V. 96*), men Ærkedegen 1490 (6712); Niels Aagessøn var død 1494 (*Hübertz, Bornholm S. 30*). [12925

[**Tidligst 1509.**] Niels Bondhe tilskriver Oluff Holghersß om Bispen (af Odense)'s Strid med Sandhby Sognemænd og med Oluff selv.

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Oluf Holgerssøn Ulfstands Arkiv (B; RA.). *Missiver II. 425.* [12926

[1505—8.] Kære naadige Herre, vilde Lejligheden saa have sig, da »badhe« jeg eders Naade gerne »ommeth«, at jeg maatte fare til Skaanne og se om mit Bedste om det Gods, som min Hustru er tilfaldet efter hendes Fader Hr. Arffwit Trolle; der rammer hver sit »synesthe«, jeg sidder ved Enden, jeg tager Skade nok alligevel »allestæs«. Jeg var gerne »ther wtaff, medh« jeg vidste min Part.

Udateret Seddel (formodentlig hørende til 10848), skreven med samme Haand som 12928. Kongens Arkiv (RA. T. K. U. A. Sverige A II, Akter og Dokum. vedr. det polit. Forh. til Sverige, Breve fra svenske Adelsmænd og andre til Kong Hans). — Brevet maa i ethvert Fald være fra Tiden mellem Arvid Trolles Død i 1505 Febr. (*Danm. Ad. Aarb. VIII. 413*) og Nils Bossons Opsigelsesbrev af 1508 Juni 2 (*Aarsberetn. fra Geheimearch. IV. 344*). [12927]

[Før 1508 Juni 2.] Kære naadige Herre, værdes eders Naade og vide, de gamle Svende, som mig har længe tjent, og som jeg har mest sat min Lid til, vil ingenlunde blive længer her, som jeg forstaar, de vil gerne did, der fredeligt er; dem tykkes, at de har nok længe holdet ud her med mig, og mister jeg dem, da véd jeg ikke Raad, hvor jeg skal fange Folk igen, uden eders Naade vilde værdes at betænke det. Og selv er jeg ikke vel til Pas; jeg har været »kranck« paa andet Aar.

Udateret Seddel (formodentlig hørende til 10848), skreven med samme Haand som 12927. Kongens Arkiv (RA. T. K. U. A. Sverige A II, Akter og Dokum. vedr. det polit. Forh. til Sverige, Breve fra svenske Adelsmænd og andre til Kong Hans). — Brevet maa i ethvert Fald være ældre end Nils Bossons Opsigelsesbrev af 1508 Juni 2 (*Aarsberetn. fra Geheimearch. IV. 344*). [12928]

[1509—11?] Juli 18, 17 ell. 16. *Reg. 5440**. Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Aarhus Bys Arkiv (i Aarhus, Byraadskontorets Arkiv Aa. 56). *Hübertz, Aarhus I. 99; Missiver II. 427* — Om Tiden se det sidst anførte Aftryk. [12929]

Niels Clemetssen stifter et Vikariedømme til s. Nicolai Alter i det ny Kapel i Viborg Domkirke.

[Orig. Viborg Kapitels Arkiv.] Udtog anført i kongelig Dom (1540) Apr. 27 (fer. 3. post cantate) mellem Hr. Oluf Libberth paa den ene Side og Christiern Hardboe til Refstrup og Per Lassen Raadmand i Viborgh paa Niels Clemetzens Efterleverskes og Arvingers Vegne paa den anden; Brevet fremlægges af den første. RA. Rigens Dombog 1540-44 S. 35. *Ny kirkehist Saml. V. 517*. [12930]

»Eth for^{ne} Niels Clemeßs breff lydendende[!], att han haffude kjøpt then jord, som same stenhuus^a paa byget waar, och giffuit thet til itt vicarii for sancti Nicolai alter i thet ny capelle i Viborg domkiirke.«

[Orig.] Udtog anført i kongelig Dom (1540) Okt. 26 (3. fer. post Seuerini) mellem Peder Laß Raadmand i Vyborg paa egne og Niels Klemeßs Arvingers Vegne og Nils Stub Borger i Obsloo; Brevet fremlægges af den første. RA. Rigens Dombog 1540-44 S. 41. [12931

a) o: »ett steenhuus ligende i Viborg i sanctę trinitatis sogn.«

[1504—11.] »Etth her Niels Gundisßns breff lydende, att handtt hagde fulmyndig giortt synn søn her Thomes Nielsßnn paa att talle oc ind att løße alltt gods, som hanom oc hans hustru wor tilfallen aff arruff wti Fyenn oc ephther doctor Erick wti Fyenn etc.

Item ett anditt her Niels Gundisßns breff lydende, att handtt hagde fuldtmyndig giortt for^{ne} syn søn her Thomes Nielsßn ind att løßæ thett godtz wti Fyenn, som her Loduich aff hanom wti pantt hagde fore hundritt marck, oc paa thet gods wti Fyen och Siellandt, som handtt hagde arffuitt mett sin hustru frue Anne Nielsßdotter ephther hinds fader oc broder doctor Erich.«

[Orig. Thomas Nielssøn Langes Arkiv.] Udtog se 9738-43. RA. Herredagsdombog 1537-43 (Nr. 2-3) Bl. 29 b. — Erik Nielssøn Rosenkrantz levede 1504; Niels Gundessøn Lange døde 1511 (*Danm. Ad. Aarb. XVIII. 248*). [12932-33

[Senest 1492?] »Breff oc sigell, att Niels Gundisßn hagde soldtt oc skøtt fraa ßegh oc sinne arffuingæ oc tiill her Loduich Nielsßn oc hans arffuingæ en systerdeell wti Tanggaardtt oc møllæ mett mere gods, som handtt fick tiill aruff mett sin hustru frue Anne Nielsßdotter, tiill ewindeligh eyæ.«

[Orig. Ludvig Nielssøn Rosenkrantz's Arkiv.] Udtog se 9738-43. RA. Herredagsdombog 1537-43 (Nr. 2-3) Bl. 30 a. — Ludvig Nielssøn Rosenkrantz synes at have været død 1492. [12934

[1507—17.] Nyels Hack tilskriver Hænryck Kromedighe om Hans Mekelsß og Jakob Blanckffæld og om et Brev, han har skrevet til de menige Borgere (i Malmø).

Papir med 1 endnu overklæbet, brevlukkende Segl: Samme Signet som under 11987. Henrik Krummediges Arkiv (B 1; RA.). *Missiver II. 405*. [12935

[Efter 1508 Jan. 10.] Nyels Hack tilskriver Hænrick Kromedige om Hylle Nyelsdotther og om Udlaan af hans sorte Mynde.

Papir med 1 endnu overklæbet, brevlukkende Segl: Samme Signet som under 11987. Henrik Krummediges Arkiv (B 1; RA.). *Missiver II. 406*. [12936

[1508—16?] Aug. 3—9. Nyels Hack beder Hænryck Kromedige om at laane ham 40 Mk.

Papir med 1 endnu overklæbet, brevlukkende Segl: Samme Signet som under 11987. Henrik Krummediges Arkiv (B 1; RA.). *Missiver II. 407*. [12937

[1508—167] **Sept. 9—15.** Nyels Hack beder Hænryck Kromedige om at bevæge Kongen til at fritage ham for »denne Rejse« til Hertugdømmerne.

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Henrik Krummediges Arkiv (B 1; RA.). *Missiver II. 408.* [12938

[1502—34.] »Nilß Kortsons erchiediægnes i Lunde domkyrckia med capitelet der samme stedes håldne hyre contract på een gård liggiandes i Malmøe wæstan for sanctorum Simonis et Judæ kyrckia sunnan Adelgatan. Dat. feria 6ta quinquagesimæ, som år d. 2 martii 1555.«

[Orig. Lunde Kapitels Arkiv.] Udtog: Specifikation, Lunde Domkirke Nr. 988. — Niels Kortssøn forekommer som Ærkedegn i alt Fald i Tiden 1503 Okt. 25 (*Weibull, Dipl. dioec. Lund. VI. 119*)—1533 Okt. 23 (Specifikation, Lunde Domkirke Nr. 720); men der forekommer andre Ærkedegne 1502 Juli 18 (9642; Jon Skalder) og 1537 Juli 16 (Specifikation, Lunde Domkirke Nr. 744); ifølge Skibby-Krøniken dør Niels Kortssøn 1534 (*Rørdam, Monum. I. 101*). [12939

[147.] **Jan. 21.** Vi Niels Pethersß^a i Kilegord og Mærete Laurensdatter min Husfrue kundgør os i Leje at have annammet i »begges wore leffdaghe« af Kapitel i Lund disse Gaarde i Halland: 1 Gaard i Attorp i Liwngby S. (4 Pd. Smør), 1 Gaard i Wnderaase i Aarestad H. (Atte, 4 Pd. Smør), 1 Hovedgaard i Gødestadhe i Fiæreaass S. i Fiære H., som hæderlig og velbyrdig Md. Hr. Boo Piigh, Ærkedegn i Lunde Domkirke var, min Husfrues Broder, hvis Sjæl Gud naade, gav med sine Medarvingers Samtykke til Lunde Kapitel for sin og sine Forældres og Søskenes Aartid, som giver 8 Pd. Smør til Landgilde. Item har vi annammet i Leje i »begges wore leffdaghe« af Lunde »kirkewerghe« 2 Gaarde i Halland, den ene i Gødeby øster i Sibborp S. (4 Pd. Smør), den anden i Hedebergh i Aarestadh S. (2¹/₂ Pd. Smør) med saadanne Vilkaar, at vi skal give Lunde Kapitels procuratoribus hvert Aar i Malmø 1 god Td. Smør fuldvægtig inden Michels Dag der at komme til Stede, som fornævnte procuratores os tilsigende vorder; item skal vi give Lunde »kirke werghe« hvert Aar i Malmø 6¹/₂ Pd. Smør godt og fuldvægtigt og inden Michels Dag der, som de os tilsiger. Item skal vi holde fornævnte Gaarde bygte og besatte og ej afhænde noget af Godsets Tilliggelse og ej modsætte os Lunde Kapitel med Urette. Afbrændes fornævnte Gaarde i »fiende wise«, skal vi ikke være »beplichtighe« til at give fornævnte Kapitel og »kirkewerghe« Landgilde, og ej heller Bønderne os, førend Gaardene opbygges igen, og hvad Frihed og »frelse«

andre gode Mænds vornede der i Landet derefter fanger, de samme nyde og Bønderne paa fornævnte Gaarde, og vi give siden Lunde Kapitel og »kirkewerghe« Landgilde som til[forn?], og Bønderne os »thesligest«. Naar vi er baade afledne, eller om fornævnte Artikler ej holdne vorder, skal fornævnte Gaarde bygte og besatte, som de da findes, fri igen komme til Lunde Kapitel og Domkirke. Sig. meum cum sig. nobilium et dis[creto]rum virr.] Magni Kanuti A., Johannis Owegord et Mathie Kannestøbere proconsulum Lundensium et Andree Johannis consulis ibid. Datum Lundis die Agnetis anno millesimo quadringentesimo septuagesimo

Perg. (noget medtaget i Slutningen) [med 5 Segl]. Lunde Kapitels Arkiv (SvRA. Pergamentsbref. Odaterade fr. o. m. 15de årh. I). — Brevet anføres i Specifikation, Lunde Domkirke Nr. 250 med Aaret 1470, hvad der i Aftrykket hos *Weibull, Dipl. dioec. Lund. IV. 136* er rettet til 1472, uvist af hvilken Grund. [12940

a) Omtr. samtidig Paaskrift bagpaa: »Recognicio Nicolai Petri de Gaasewath« (etc.).

[1483—85] Dec. 13. Niels Pederßen af Lund R., Albret Scheel, Berttel Kaaß, Thomaß Jensßen af Kaaß, Niels Eschelßen af Skougaard, Niels Eschelßen af Filßhafue, Christiern Huaß, Laß Grøn »vebner«, Niels Skrifuer Landstingshører i Nørejuddland, Chresten Krag Borger Kongens Foged i Nykiøbing og Peder Krag Borger sstds. Aar 1480^a paa Lucia Dag i Hundborig Kirke paa Thyholmb saa' vi og hørte, at Biskop Hertvig i Ribe havde der kaldet for sig Biskop Ib af Børlumb paa den ene Side og velbaarne Md. Niels Krabbe paa den anden Side om en Lovhævd, som Niels Krabbe havde gjort paa nogen Jord, som Niels Krabbe havde svoret til Weyerßløf Gaard og By, hvilken Sag Biskop Hertvig kendte sig at være Dommer i og dertil skikket med vor naadige Herres Brev. Da lod Biskop Ib læse Biskop Hertuigß Stævnebrev, hvilket Biskop Ib sagde, at Niels Krabbe var stævnet med i Gaar 8 Dage til Sønder H.s Ting i Morsße, til hvilket Niels svarede, at han var ikke lovlig stævnet, thi han var stævnet for kort og ej til »sin« Herredsting, og svarede Niels Krabbeß Karl, at han vidste ej, om Bisp Hertuig var nu hans Dommer i den Sag, thi at den Tid er forgangen, som Biskop Hertvig var tilskikket at være Dommer i forskrevne Sag efter vor naadige Herres Brevs Lydelse, og kærede Niels Krabbe, at de Bygdemænd var vildige, som der var tiltagen, men endog at han var ej stævnet til sit Herredsting, og »dag« at forskrevne Tid forgangen var, som Biskop

Hertuig var skikket til Dommer i Sagen, vilde Biskop Hertuig tage uvildige Bygdemænd til sig der straks over paa en anden Tid, naar Niels Krabbe lovlig »tilvarde«, da vilde han være i alle Rette for hans Naade og uvildige »byemend«; kunde det ej ske, vilde han, naar ham burde, møde for vor naadige Herre og gøre, hvis ham af Rette bør i den Sag. Sig. nostra. Datum ut supra.

[Perg.^b Vejerslevgaard (Sønder H. Mors) Godsarkiv.] Afskr. 1683, atterteret af Sten Hondorff. »saaledis som jeg dett aff dend gamle skriff kunde udfinde och forstaa«. RA. Rtk., Dokum. ang. Skatterestancer af Gaarde i Aalborg og Viborg Stifter 1682 ff., Vejerslevgaard. [12941

a) Hartvig Juel blev først Biskop i Ribe 1483 (*Kinch, Ribe I. 385 f.*); Biskop Jep Friis af Børglum var død 1486 Nov. 20 (*Acta pontif. Dan. IV. 382 f.*). b) Saaledes Afskriften.

[1498 Jan. 11—1500 Jan. 9?] »Erligh och velbyrdugh man her Hindrik Crvmedik kerligha tha sendes thetta breff etc. etc. Wenligh helssa forsenth met Gudh nw och altidh. Maa i vetha, her Hindrek, ath mik er sacth, ath i haffue mik vnsacth och alle the, mik thelhører, i hulka matho jak veth mik inghen stadhz haffua vareth idher thel vidhervillia; ty tror jak, ath thet igh er, som før mik er sacth. Er thet sa, ath i haffue mik nagoth ath skylla eller thel ath thala, tha vil jak komma før Narges radh eller før Danmarks radh och göra idher saa mykith, som reth er. Item er mik och sacth, ath i skullen sighia, ath jak skulle latha styæla i hwndh i fran idher, hulket som jak ikke giorth haffuer och igh hadhe ther hwgh eller villie thel; en then dreng, som the sadhe, idher hwndh stal, han hørdhe mik inthe thel, och hwaske dreng eller hwndh kom thel mik eller thel min gardh. Saa bidher jak mik Gudh the hielp, ath thet er saa i sanningh; kan thet annor lwndh befinnes, tha beplichthar jak mik vidh tro och sanningh ath giffua idher m mark før then samma hwndh. Och hadhe jak godha tro thel idher; for ty war jak begærandhe høghbaren førsthe kongh Hanssas breff och befallningh, ath i skullo vara domare i mellom her Atthe Masß och mik och min brodher. Gøren vel och scriffuen mik thel idher villie her om. Her met idher then alsmectugh Gudh befallande. Och gør jak gerna altidh, hwat idher liufth er. Scriptum Thwn feria quinta infra octauas epiphanie domini meo sub sigillo. Niels Posse.«

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Henrik Krummediges Arkiv (B 1; RA.). — Ovfr. gengivet fuldstændig og bogstavret. Brevet fandtes tidligere i RA. T. K. U. A. Sverige A II i et Omslag betegnet: Breve fra svenske Herrer til Henrik Krummedige c. 1525 [!]; det er derfor

blevet overset, da nærværende Værks Udgiver udgav *Missiver fra Kongerne Christiern Is og Hans's Tid.* — Brevet maa vel snarest antages skrevet, medens Hans var Konge af Sverige, men paa den anden Side medens Brevskriverens Broder Knut endnu levede; men denne døde 1500 Marts 25 (*Styffe IV S. CCCXV.*) [12942]

[**Tidligst 1484? mon 1490 Okt. 23?**] Nielsz Scffr[!] ^a Landstingshører i Nørjuddland. Aar mcdvxxx[!] Søndag[!] paa Seuerini Dag paa Wiborg Landsting kundgjorde velbaaren Svend Iffuer Erichßenn, at Christine Laßkonne i Ringkiøbings »herridtz enngl« ligger næst op til Fru Ellneß Eng, og at Christina Laßkonne »henniß merch stoer tree schoer« i Fru Ellneß Eng, og at han har skyldt Kierstina Laßkone derfor, og at Kierstina Laßkonne har givet Lov derfor, at det »merch« kom ikke i den Eng med hendes Villie eller »weed«; og spurgte Suenn[!] Erichßenn, om det »merch« bør at komme Fru Ellne til Skade. Derpaa »vorde« saa for Rette sagt, at efterdi Christina Laßkoenne har givet Lov derfor, at dette »merch« kom ikke i Fru Ellneß Eng med hendes »weed« eller Villie, bør det »merch« Fru Ellne ej til Skade at komme, og bør sin rette Eng at nyde og »merche« at sætte imellem deres Enge, som det sig bør. Sig. meum.

[Orig. Voldbjærg Godsarkiv.] Afskr. fra 17. Aarh.: Ny kgl. Saml. Fol. 1508, Læg 1, H 4. — Fru Elne maa efter den Maade, hvorpaa hun omtales i Brevet, utvivlsomt have været Enke; men hendes Mand lever 1484 (se 5577); Niels Skriver forekommer som Landstingshører fra 1480 (*W. Christensen, Dansk Statsforvaltn. i det 15. Årh. S. 707*). Hvis Udtrykket velbaaren Svend Iffuer Erichßenn betyder, at Iver Erikssøn da var ugift (jfr. om dette Spørgsmaal *Hist. Tidsskr. 8. R. IV, Tillægshefte S. 48-51*), kan Brevet henføres til 1490. Iver Erikssøn Skram blev nemlig gift i Tiden 1486-96 (*Danm. Ad. Aarb. IX. 134, X. 175*); men nærværende Brev er udstedt i et Aar, da den 23. Okt. faldt paa en Lørdag (ikke, som den daarlige Afskrift angiver, en Søndag; thi Viborg Landstings Tingdag var Lørdag), og i hele Tidsrummet 1486-96 var det kun i 1490, at den 23. Okt. var en Lørdag. [12943]

a) ∅ : Scriffuer.

[**Senest 1510.**] *Reg. * 9317.* Papir med utydelige Rester af 1 brevlukkende Segl. Henrik Krummediges Arkiv (B 2; RA.). *Vedel Simonsen, Ruderne I. 146; Missiver II. 426.* [12944]

Nicolaus Vangw[?] prior domus hospital[is] s. Johannis bapt. Iherosolomitani Vibergensis dyocesis. Noveri[n]t universi, nos exigentibus suis meritis Nis Lauerß^a et consortem suam ^bAnnam Knudsdatte^b in confraternitatem ordinis nostri recepisse, facientes ipsos participes omnium bonorum spiritualium

videl. missarum, horarum, vigiliarum, jejuniorum, elemosinarum
factarum ac faciendarum in omnibus ordinis nostri domibus
. . . . capellis[?] et oratoriis a prima sui fundacione et sic ad finem
eadem divina gracia largiente. Datum anno domini^c.

Papir (temmelig utydelig skrevet) med utydelige Rester af 1 Segl
paatrykt forneden. Over Brevets Tekst er med den i Noterne *a* og *b*
omtalte Haand skrevet: »Item giffuer jegh Anna Nisses en lidil qwyæ,
som er aar gamle, til sancti Hans klosther i Viborgh korsbrødhers-
gardh«. (RA. Topogr. Saml. Papir, Viborg.) [12945]

a) Skrevet med en anden Haand, men paa en Plads, der er ladet aaben dertil i
Brevet. *b—b*) Skrevet med den samme Haand og paa samme Maade som nævnt i fore-
gaaende Note. *c*) Det er usikkert, om de sidste, utydelige Skriftegn skal opfattes som
Tal eller ej.

Vi »borgmesther« og Raad i Nyborigh kendes os, vor By
Nyborigh skyldig at være Hr. Hanss Jacopß Præst, Vicarius i
Nyborigh, 10 Mk. danske Penge, for hvilke vi med menige
Almues Samtykke for vor Bys store Trængsel Skyld pantsætter
ham et Stykke af vor Bys Grav liggende østen næst hans egen
Gaard mellem Søen og Gaarden, som er 24 Alen i Længde i
Sønder og Nør ud med Søen og 20 Alen i Bredde i Nordost og
Sydvest fra Vandbroen og i Søen, hvilket Stykke Grav Hr. Hanss
Jacopß skal have for et brugeligt Pant i 15 Aar med saa Skel,
at han forskrevne Grav ej igenfylde skal, eller og[!] vor By
trængtes til forskrevne Stykke Grav, inden forskrevne 15 Aar
forgangne er, for Vandløb eller andre besynderlige »sage« Skyld,
og ej ellers igenløses skal, inden forskrevne 15 Aar forgangne
er, for nogen Had eller Avind Skyld, om Hr. Hanss saa længe
leve kan; og naar forskrevne 15 Aar forgangne er eller før, om
Behov gøres, skal Hr. Hanss Jacopß oplade os »borgmester«,
Raad og Menighed i Nyborigh forskrevne Stykke Grav, og da
vi igengive skal Hr. Hanss Jacopß forskrevne 10 Mk.

Perg.; Slutningen (bl. a. hele Plica) mangler. Senere brugt som
den bageste Bindplade af Omslag til Kerteminde Bys Tingbog 1551-54
(FLA. Kerteminde Byfogeds Arkiv). [12946]

[**Tidligst 1471.**] »Ett tyngswittne aff Nørliung herridttz tyngh wnder
datum medxxix[!], lydenndis, att thenn dagh Symenn Spendtt wor fundenn
till synn lagheffdt, tha kiennde for^{ne} Jep Magenßenn segh eller synne
arffuinghe ingenn rett eller rettighedtt wty Østergaardtt y Bigum heller
y for^{ne} Poßeuigh y the tho for^{ne} gaardtt eyge etc.«

[Orig. Simon Spends Arkiv.] Udtog se 3008 Aa. RA. Herredags-
dombog 1557-58 Bl. 97 b. — Aaret maa være urigtigt, idet den Lovhævd,
der sigtes til, maa være en, der blev gjort i 1471, se 3008. [12947]

[14..] **Okt. 22—28.** Wii bu[n]de[n], lansten
. [be]kennen

....rteynhu..... jare des vrygdaghes n.....
 apostels unde was Schinkel
 amptman to Fflen[sbor]gh vorsamelden dinghe
 bynnen 4 dingk..... an itlike ghudere in unsem
 herdehen der herschopp alße dat [g]hud Spy....
 myt eren tobehoringhen, welkere forb..... an
 deme capittelle der domkerken to behoff des hillighen
 s. Peters to syn.. [bu]wete orden g....
 unde beseten. Des qwam de ersame heren [Andr]eas
 Junghe dom[here] der domker[ken to Sl]eßwick vor unß[e vorge]melde herde bynnen 4 dincgkstocke unde bysp[rek]ede sodanich ansprekent des erbenomeden ...ich Schinkels van der vorscreuen ghudere wegghen unde toch uppe rowelke besyttinghe unde schot deshaluen syn recht vor dat gphantze herde unde vor alle, de dat myt rechte scheden scholden. Daruppe esschede Schinkel dat sand, de na unße[s] menen herdes sede ..ghekrauet unde toessched word.... schedende umme de vorbenomeden ghudere Krakelund unde Spynkebull twisschen [der] herschoppe unde der domkerken to [Sl]eßwick, welkere santmanne ame vrygdaghe na der el[uen du]sent meghede daghe schededen unde [vu]nden to rechte deme heren Andreeße to behoff s. Peters dat ghud Spynkebul unde ene buwestede ame dorpe Krakelund, dar uppe wonet Boye Nomensß, den verden ackere ouer alle Krakelundes veltmerke myt den wisschen ime kerspele Drelstorpp [unde] ime kerspele Ffyolde darto belegghen alße ene wissche to Bampstede, de bruket Anders ..ckelsson to Spynkebull, unde ene wissche to Vrnehouede, de bruket Boye Nomensß, de beyden oldinghes van langhen tiiden here sunderghen to s. Peters buwete hebben tohort, ghe[n]ome[t] kanoniken wissche. Unßes herdes ingheseghel. Gheuen unde screuen, alße vorgheroret ys.

Perg. med [1 Segl og] Paaskrift bagpaa om en 1515 Okt. 4 (die Jouis post f. Michaelis) til Forsvar for Slesvig Domkirkes Gods i Stichlund og Krakelund aflagt Ed. Slesvig Kapitels Arkiv; *ÆA. V. 550, D. 45* (RA.). LDipl. bag 1490. — Herredet maa være Nørregøs H.; Brevet maa ifølge de bevarede Rester af Aarstallet være ældre end Aar 1500 (Andreas Junge maa antages at leve 1501, men var død 1502 (*Acta pontif. Dan. V. 302, 358*)). [12948

[1461—85.] Olaus Martini episcopus Roeskildensis. Constare volumus, (at^a) vi tillægger og skulle blive til Sandbye Præstegaard til evig Tid til Gudstjeneste 1 Gaard i Orup (1 Pd. Korn,

1 Fjerding Smør og 2 Tdr. Havre), 1 Jord paa Hellelille^b Mark (1 Ørtug Byg og 1 Td. Havre), 1 Anneksgaard i Wrangstrup (3 Pd. Byg, 2 Tdr. Havre og 4 Skill. Grot), skal ydes i betimelig Tid under deres Gaarde og Jords Fortabelse og være Præsten hørig og lydige fore, som tilbørligt er; thi det med rette tilligger ^cPræstegaarden i Sandbye^c til evig Tid blive skullende. Secretum nostrum est appensum. Datum anno 1407 sabb. infra oct. ascens. dni.

[A. Orig. Sandby (Tybjerg H.) Kirkes Arkiv; ^dtilforn udi stiftskisten er begieret at indlegges^d. — Aa. Friere (og utvivlsomt mindre nøjagtig) Gengivelse, attesteret 1649 Juni 28 af C. E. Brochmand (c: Biskop Jesper Rasmussen Brochmand) »at vere en rigtig copie effter originalen.«] Aaa. Afskr. herefter (ell. efter Aab?), attesteret 1666 Marts 18 af Præsten i Sandby Axel Jacobsøn: RA. Rtk., Indberetn. indsendte i Henh. til kgl. aab. Brev af 25. Jan. 1666 af dem, som pro officio nyde gejstligt Gods ell. Tiende, Sjælland Bl. 186 b. — [Aab. Tybjerg Herreds Provstearkiv?, Herredets ældre Provstebog.] Aaba. Afskr. efter Aab fra 18. Aarh.: SLA. Sjællands Bispearkiv, Tybjerg Herreds Provstebog (attesteret af Provst J. Thanch 1738 Okt. 1) S. 175. — Oluf Mortenssøn var Biskop 1461-85. [12949

a) Saaledes Aaba; mangler i Aaa. b) Aaba: Hellufille. c—c) Aaba: Sandbye Præstegaard. d—d) Saaledes Aaa.

[**Senest 1464.**] »Olavi Absalonis^a in Wallöf intercession för sin frände Olof Stenson att niuta det län af capitlet, som hans nåde tillsgadt honom.«

[A. Orig. Lunde Kapitels Arkiv.] Aa. Udtog: Specifikation, Acta privata Nr. 1706. — To andre Udtog: Ab. SvRA. E 102 a, Sextern 16, Nr. 150; Ac. SvRA. Kopieböcker B 30, Bl. 19 a Nr. 255. (Da Oluf Axelssøn her begge Steder kaldes Væbner (jfr. Note a), og da han blev Ridder før 1450, falder Brevet formentlig før dette Aar. Han døde 1464.) [12950

a) Ab og Ac tilføjer: »wäpnares«.

»Dombreff wdgifuit aapaa Aaerss raadhus, att Oluff Friiss oc Anders Chrestiernsøn landtzdommer mett flere hagde tildømppt Jens Mattzen borgmester i Aaerss samme byggestedt i Kane marck mett syn tilligelse, som forn^e Jens Chrestiernsøn oc Jep Bertilsøn ere retthe arffinge till.

Item etth dom wdgifuit aff Wiborg landtzting, lydende, att Jens Mattzen wor ther och tiildømppt samme partt oc andeell i Kane marck etc.«

[Orig.] Udtog anførte i Rettertingsdom (1537) Maj 15 (3. fer. post dnicam. exaudi) mellem Hans Michelsøn og Rasmus Michelsøn i Kane paa den ene Side og Jes Christiernsøn Borger i Aars og Jep Bertilsøn i Balli paa den anden; Brevene fremlægges af de 2 sidste. RA. Herredagsdombog 1537 ff. (Nr. 1) Bl. 62 b. — Det første Brev maa være fra 1485-94, da Anders Christiernssøn ikke kan have været Landsdommer længere end i denne Tid (*W. Christensen, Dansk Statsforvaltn. i det 15. Årh. S. 705*). [12951-52

[1482—87?] Olle Niellßen Tinghører i Fers H. »Velb.« Md. Hr. Iffuer Axellßen har »fuld fulltt« 4 Herredsting i Fers H. paa det Gods, som Hr. Olle Stießen lod sig i føre i Neßbye og Neßbye »fangh oppaa[?] och røgnenge« vel 30000 Mk. til Skadegæld for et Sandbarn, som Hr. Iffuers Fader Hr. Axell Pederßen udsatte paa »forneffn« Sandbarn paa Hr. Oluff Stigßens Faders Vegne. Jeg trykker mit Signet for dette Brev. Givet og skrevet Aar »thußinde iiii hunder och elffue«^a.

[Orig. Iver Axelssøn Thotts Arkiv.] Afskr. fra 1. Halvdel af 17. Aarh.: Lunds LA., »Danska general. m. m. 2« Bl. 40 a. [12953

a) Aaret maa være urigtigt. »Hr.« Oluf Stigßens Krognos var Væbner 1482, men Ridder 1483 (*Dann. Ad. Aarb. X. 274*); hvis Titlen »Hr.« har staaet i Brevet, har dette altsaa tidligst været af 1482. Og da Iver Axelssøn maa antages at leve, da Brevet udstedtes, kan det senest være fra hans Dødsaar 1487.

[Tidligst 1436.] Oluf Rudh Landsdommer i Synderholland paa min naadige Herre Konges Vegne. For os og for andre gode Mænd var paa Halmstedß Ting velbyrdig Md. Arvid Baad med sine Hovedbreve og gode »vidne« paa »selfejende« Jord og Fiskeri, paa »hvilche« Jord og Fiskeri han havde hele Breve og Indsegl. Thi dømmer jeg ham sin Jord og Fiskeri at nyde, saa længe at nogen kommer med »dette« [!] Brev og Bevisning. Hvilket Gods Arvid Baad arvede efter sin Fader Svend Baad. Mit Indsegl. Datum anno millesimo qvadringsesimo sexto [!].

[Perg.] Ufuldstændig Afskr. af Oluf Hermanssøn Nysted (med Overskrift: »Extract af it gl. Pergaments Bref paa noget Bondegods og Fiskeri, dateret 1406, Arvid Baad tilhørende«): RA. Genealog.-herald. Selskab, Gener. 4 to 64 S. 63. — Oluf Rud forekommer som Landsdommer (Landsstingshører) i Tiden 1437-67 og var det i ethvert Fald endnu ikke 1433 (*W. Christensen, Dansk Statsforvaltn. i det 15. Årh. S. 696*). Svend Tordssøn Baad levede endnu 1436 (*Thiset, Danske adel. Sigiller S. 17 (Cxliv 3)*), men var død 1443 (*1. Række Nr. 7320*); Arvid Baad levede i alle Tilfælde 1447 (*1. Række Nr. 7716*). Brevet er maaske snarest ældre end 1450 (af 1446?). [12954

[1481—85] Sept. 9—15. Reg. *6933 (med urigtigt Aar ligesom i det nedennævnte Aftryk). Perg. med 4 Segl: 1. Bomærke i Skjold; 2. Lxxxvii 7 (Ulfstand); 3. Lxviii 29 (**s per nellson**) (Thott); 4. Fvii 3. Jep Jepsøn Langs Arkiv (RA.). *Kbhvns Dipl. II. 127* (læs: jak Oloff Salæman - met huath thess - ær helsth. Vare - betallæ for^{de} Jep Langh eller hans arwinge, hwath som for^{de} Jeppæ Langh - en for^{de} Jepe Langh for mwilige penninge oc [ver]dh. Oc - . . . hws oc jordh - mith inse. mith offne - velborlige - breff. *Scriffuith i K. . . .* — Af Dateringen kan læses: . . .ther Vor frwæ dagh natiuitatis anno domini medlxxx. . . (med et nu ulæseligt Ord for Eneren); Brevet maa altsaa være fra Tiden 1481-85, da af Medbeseglerne Holger Henrikssøn Ulf-

tand døde 1485 (*Danm. Ad. Aarb. XIII. 437*) og Peder Nielsøn Thott i Alnerup ikke kan antages at have været Landsdommer i Skaane i en September Maaned senere end i 1485 (*W. Christensen, Dansk Statsforvaltning i det 15. Årh. S. 695*). [12955]

[1467 ell. 1477] Apr. 22. Oluff Stigsø meddeler Beint Billæ, at han agter at skifte med ham og hans Broder Søndag efter 24. Juni i Lund.

Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: Dxxxvii 10 (Krogno). Bent Billes Arkiv (B 1; RA.). *Missiver II. 416*. [12956]

[1482—1506.] Jeg Oluff Stigsø R. paa Buldrvp kendes mig skyldig at være velbyrdig Svend Niels Lodwigsø 300 Mk. danske Penge, som nu i Danmarck gænge er, hvilke jeg bepligter mig at betale Niels Lodwigsø inden i Dag 1 Aar. Faar Niels Lodwigsø ej fornævnte 300 Mk. inden i Dag 1 Aar, bepligter jeg mig at gøre ham Forvaring med mit Jordegods eller med Guld og Sølv og ham skadeløst at holde.

[Orig.] Omtr. samtidig Afskr. (atter overstreget) i Kopibog med Tilføjelse: Af disse Penge har jeg betalt 200 Mk., og senere Tilføjelse: Og betalte jeg Henrich Ogeø det tredie Hundrede paa hans Vegne. Oluf Stigssøn Krogno's Arkiv (Kopibog Nr. 1; RA.). — Oluf Stigssøn var Væbner 1482, men Ridder 1483 (*Danm. Ad. Aarb. X. 274*); han var død 1506 Marts 17 (10571). [12957]

»Otte Jensens eget obett beseglet thestemette, som handt wti sitt leffuende liff wdgifuit hagde och flere gode mendt med hanum beseglet hagde.«

[Beseglet Orig.] Udtog anført i Rettertingsdom 1562 Nov. 14 (Lörd. efter Martini Dag) mellem Margrette Morthensdather (hvis Farmoder havde været gift med Otte Jensen) paa Margrettes egne og hendes Broder Oluff Morthenssens Vegne og Niels Anderbenn til Kastrup; Brevet fremlægges af den første. RA. Herredagsdombog 1559-65 Bl. 94 b. [12958]

[1471 Aug. 25—1477.] Af Paven bevilget Supplik fra Otto Nicolai, der faar Tilladelse til at vælge en Skriftefader, som kan give ham Aflad i visse Tilfælde.

Perg. (Orig.) uden nogen Forsegling. Otte Nielsøn Rosenkrantz's Arkiv; ^a1756 af Hans de Hofman foræret til Danske Selskab^a (RA.). *Acta pontif. Dan. IV. 1* (med Oplysning om Tiden); anført (under et urigtigt Aar) 1. Række Nr. 7883. [12959]

a—a) Ifølge Langebeks Paaskrift bagpaa.

(Ove Bille Provst i Viborg) beder Bispen (af Viborg) om at opgive sin Uvillie mod Medlemmer af Wiborig Kapitel.

Koncept paa Papir, skreven med en Haand, der formentlig er Ove Billes. Ove Billes Arkiv (RA.). *Missiver II. 384*. [12960]

[1507—c. 1511.] (Ove Bille) tilskriver en Doktor, der er paa Rejse til Rom, angaaende de Peterspenge, denne skulde samle, og angaaende Udlevering af Penge, som Hr. Eggardus Hayng havde fjernet fra Roskilde Kirke, m. m.

[Orig.] Samtidig Afskr. (med enkelte Rettelser, især i Slutningen) paa Papir: RA. Kronolog. Saml. Papir. *Missiver II. 385.* [12961

[1469?] Palli Andersß beder Oloff Parsß om at komme til København og skriver om en med de Svenske sluttet Stilstand.

Papir med utydelige Rester af 1 brevlukkende Segl. Oluf Pederssøn Godovs Arkiv (RA.). *Missiver II. 437.* [12962

[1479—1505.] Palli Andersß meddeler Fru Elseby Hennekesdather, at han har faaet en Datter, og beder hende om at hjælpe ham med Penge, som han skal tilbagebetale.

Medtaget Papir (Orig.), nu uden Spor af brevlukkende Segl. Oluf Pederssøn Godovs Enkes Arkiv (RA.). *Missiver II. 438.* [12963

[Senest 1512] Okt. 8. Missive fra Palli Andersß til hans (Sviger-) moder Fru Elsebi Hennekesdather.

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Oluf Pederssøn Godovs Enkes Arkiv; a1751 af Biskop Harboe foræret til Danske Selskab^a (RA.). *Missiver II. 439.* [12964

a—a) Ifølge Langebeks Paaskrift bagpaa.

[1464—71.] Paul II.s Stadfæstelse af Roskilde Kirkes og Kapitels Privilegier.

[A. Orig. Roskilde Kapitels Arkiv.] Aa. Udtog med P. Lucoppidans Haand: Ny kgl. Saml. Fol. 561 S. 97. Herefter: 1. *Række IV. 146; Acta pontif. Dan. VI. 546.* — Aaa. Afskr. af O. H. Møller, direkte ell. indirekte efter Aa: Ny kgl. Saml. 4to 849 Bl. 4 a. [12965

In nomine trinitatis amen. Nos P[e]trus episcopus Cesenatensis, curie causarum ca[m]ere apostolice gen[er]alis auditor et ad Dn. Simonis Lesso prepositi ecclesie Burglemensis Premmonstratensis ordinis principalis instanciam omn[es]^a sua interesse putan[tes]^b eorumque procuratores, si qui . . . Romana curia pro eisdem ad videndum et audiendum nonnullos testes tanquam test. . . ad jurandum de perhibendo testimonium veritati de [recog]nitione signeti sumpt[o]^c infrascripto appositi produci et ad jurandum admitte. ipsumque signet[um]^d recognosci, et postquam hujusmodi sumptum sufficienter recognitum foret, aper[iri]^e et pro aperto haberi necnon idem sumptum transumi [et exem]plar[i] ac in transumpti formam redig[i]^f vel dicendum et causam, quare premissa minime fieri debeant, allegandum per audientiam litterarum contradictarum Dn. nostri

pape citari f[ecim]us^g et mandavimus ad diem et horam infra-scriptos. Quibus advenientibus comparuit in iudicio coram nobis Dn. Simon principalis et quoddam sumptum bulle per felicitis recordationis Johannem papam et exem.... DDn. abbatis et conventus monasterii Premonstratensis La[udun]ensis^h diocesis et omnium ecclesiarum et quarumcunque personarum in humilitatis sp.... monaste..... domino famul.... subdito-rum eorundem cum inscriptione litterarum Alexandri pape quinti sui predecessoris concessa atque facte de registro bullarum apo-stolicarum ipsius felicitis recordationis Johannis clau....q.....-aliter[?] etrie exhibuit atque produxit et deinde quadam citatione aud.... pa....ala[?] a nobis emanata et in dicta audi-entia litterarum contradictarum prefati Dn. nostri pape de man-dato nostro lecta im.... demand[?]ata.... exhibita citatorum in eadem contentorum non comparentium contumac[ia] accusata et in eorum contumaciam nonnullis testibus fidedignis super recognicione signeti hujusmodi productis receptis adu..... jura-tis et recognito ac sumpto hujusmodi aperto sumptum ipsum in s.....aciam ... aliquem dicte curie atque nostrum notarium et scribam transumi manda.....dinariam et decretum interponi per nos postulavit. Nos igitur Petrus de Vincentia episcopus et auditor prefatus dictos citatos non com-parentes te...avimus, id exigente justicia dictum sumptum, ut premittitur, recognitum et apertum ad manus no-stras accepimus, illud tenuimus, legimus et inspeximus, et quia sumptum omni vitio carere invenimus, servato[?] i..... Dn. Simonis Lesso principalis instanciam[?] per discretum virum magistrum Johannem Desider..... causarum camere apostolice notarium publicum et scribam infrascriptum transumi volentes dicte curie decernentes, quod presenti transumpto de cetero et Roman[a] c]uria qvam extra stetur illique ad-hibeatur talis fides, qualis pape cum dicta inser-tione prefatarum litterarum ejusdem Alexandri adhiberi potest. ... sumptum inferius est insertum et cum presenti transumpto colla-tionatum, cuius tenor est talis: (*Udsteder og Aar mangler* ∴) *Bulle af Pave Johannes (XXIII) rettet til Abbeden i Ste. Geneviève i Paris m. fl. og indeholdende: (Datum mangler) Privilegium af Pave Alexander (V) for Præmonstratenserordenen i Almindelighed.*

[A. *i* Medtaget Perg.ⁱ Børglum Kl. Arkiv; *i* 18. Aarh. sikkert i Ge-hejmearkivet^l.] Aa. Afskr. af Jon Mortensen (afbrudt i den efter

Alexander V.s Bulle indførte sidste Del af Johannes XXIII.s Bulle med følgende Ord af Jon Mortensen: »In ceteris ne vicesimum quodque verbum potuit continue legi; sistendum ergo!«: LDipl. bag 1498J. [12966

a) Aa: omnium. b) Ae: putancium. c) Aa: sumpti. d) Aa: signeti. e) Aa: apertum[?]. f) Aa: reddigere. g) Aa: firmius. h) Aa: Landimensis. i—l) Saaledes ifølge Aa. j) Afskriften er øjensynlig ikke fejlfri, hvad enten Fejlene allerede fandtes i Originalen eller skyldes Afskriveren. Rettelserne er for største Delen hentede fra det noget beslægtede Brev 7935.

[1507—17.] Unge Per Andersß tilskriver Henrek Krommedyche om sit Pengemellemværende med ham.

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Henrik Krummediges Arkiv (B 1; RA.). *Missiver II. 428.* [12967

Vi Per Anderß Borger i Køghe, Per Trvelß i Geffnyng, Per Anderß sstds., Laurens Jenß i Benløse har gjort en Endragt med »forstander« til s. Erasmi Alter i Køghe Kirke om den halve Gaard, som vor Frænde Jon Persß, Gud hans Sjæl naade, gav i sit Testament til fornævnte Alter, i saa Maade at de skal have til Alteret næst ved Strædet Grund og Bygning 12¹/₂ sie-landz Alen langt og saa ret tvært over Gaarden ind til Hans Screderes Gaard til evindelig Eje; og skal der i næste 4 Aar hver Dag holdes en Messe for hans Sjæl. »Methen« vi ej nu selv Indsegl har, har vi bedet gode Mænd om deres Indsegl paa vore Vegne for dette Brev, som er Henrek Sasse Byfoged i Køghe, Mattes Beintß og Anders Olß »burgemestere«, Sier Jwll, Per Perß, Oleff Jepß, Jes Nielß Raadmænd sstds.

Perg.; Slutningen og hele Plica mangler; omtr. samtidig Paaskrift: »Littera lille Joons i Nygporthestrædith, som Per Bosß nw udi boor.« Køge Kirkes Arkiv (SLA. Køge Bys Pergamentsbreve 1451-1475). [12968

[**Senest 1463.**] »Petri Absolonis begieringzbreief till capitelet angående gienswar på hans seneste till for^{de} capitel insende missive.«

[Orig. Lunde Kapitels Arkiv.] Udtog: SvRA. Kopieböcker B 30, Bl. 18 a Nr. 233. — Peder Axelssøn Thott døde 1463; Brevet er vel snarest før 1450. [12969

[1500—8.] Jeg Pedher Bille af Swanholm sælger og skøder til min [Datter] Karine Billes dotther, Lasse Moghensß Efterleverske, disse mine Gaarde i Tyy, »som ære a b c etc.«, og kendes jeg mig at have fanget fuldt Værd for forskrevne Gaarde. Afvindes forskrevne Gaarde min Datter, tilpligter jeg mig hende saa godt Gods af Rente og saa vel »beylelygh« at vederlægge inden 6 Uger derefter. Til ydermere og bedre Forvaring[!].

[Orig.] Omtr. samtidig, ufuldstændig Afskr. paa Papir, skreven med en Haand, der formentlig er Ove Billes. Peder Torbernssøn Billes Arkiv?

(RA.). — Laurids Mogenssøn Løvenbalk døde Aar 1500, Peder Torberns-
søn Bille 1508 (*Danm. Ad. Aarb. XX. 291, VII. 62*). [12970]

[1508?] »[In nomine domini] amen. Men thet swaa er, at
inthet er visser en døden oc inthet vvisser en dø[dens time],
acther jeg Per Bilde paa Swanholm at skicke mith testamente
aff thet gotz, [som Gud ha]ffuer meg forlenth, Gud till loff oc
myn siell till salighed i saa mode, som [her effther følger].
Førsth giffuer jeg till Antworskow closter, som jeg haffuer vd-
wald mith leyersted, hundrede marc pendinge. Giffuer jeg her
prier ther sammelestedz[!] en nobell; kirckeprieren en rinsk
gyllene oc hwer prest ther sammestedz en marc oc hwer kors-
deghen j marc. Item giffuer jeg till grabrødre closther i Ros-
kilde ii pund korn, i fierding smør. Item till hwerth grabrødre
closther i Sieland giffuer jeg ii pund korn, till Wor ffrwe closter
i Helsingør ii pund korn, i fierding smør; till helligesthws i
Køpnehaffn ii pund korn oc en opredder sengh till fatiigh folck.
Item till myn sognekircke Krogstrup ii pund korn oc x m[arc]
pendinge, presthen ther sammestedz i marc, degnen j marc.
Item till hwer sognekircke i Horns herret i pund korn. Till
Alinde sognekircke i pund korn; till Brenderups kircke i Fyen
iii pund korn, i fierding smør, presthen ther sammestedz i
marc oc degnen j marc. Item til Huseby kircke i Fyen ii pund
korn; till Sønderholm kircke vde[n] fore Restrup i Nørreiwmland
ii pund korn; sancte Clare closter i Køpnehaffn ii pund korn;
till sancte Clare closter i Roskilde iii pund korn, j tønne smør;
sancte Agnetis closter ibidem ii pund korn; søster Birgitte Oxes
dotther en rinsk gyllene. Item till the hellige trefoldighe[tz]
kircke i Egede ii pund korn. Item giffuer jeg myn kære høs-
frwe Anne Knutzdotther mith beste solffstoff oc myn beste gul-
ringh; giffuer jeg myn søn Offue Bilde nest mith beste sølffstob
oc hwer myn søn eth sølffstob; giffuer jeg Jachim Lycke en
nobell, Laurens Skinckell en nobell. Item myne dötther Karine
Bildes dotther, Mari[ne] oc Hildeborgh hwer there i guldringh.
Item myn dotther Anne Bildes dotther i Mariebo closther en
myn gaard i Laaland liggende at bliffue wed Maribo closter till
ewiig tiid effther mith breffs l[u]delse, jegh ther paa giffuet
haffuer; myn dotther Sophie i Clare closter en myn gaa[rd i]
Faxe herret liggende at beholde hennes liiffs tiid effther mit
breffs ludelse, jeg [ther paa] giort haffuer; søsther Anne Ericks
dotther i samme closther i rinsk gyllene. Item Dorethe O[luffs-
[do]tther en vngersk gyllene; ffatiigh folck i Køpnehaffn iii

bastuegang[e] met mad oc øll; ffatiuge folck i Roskilde ii bastu-
gange met mad oc øøll. Item gif[fuer] jeg hwer myn g[or?]-sæde
vi skepper korn oc en side flesk. Thette for^{ne} mith testamente
[be]faller jeg myn kære hosfrw, myn søn Offue Bilde, myn kære
brodher oc brodhersøn St[en] Bilde oc Torber[n] Bilde thet ad-
rede, som the vi[lle] an[dsu]are fore [th]en also[mm]ectuste
Gudh^a

[Orig.] Omtr. samtidig Afskr.(?) paa Papir uden Spor af Segl,
skreven med en Haand, der formentlig er Ove Billes; det i [] satte er
suppleret ved Gisning. (RA. Privatark., Peder Torbernsøn Bille, Udat.)
— Peder Bille døde 1508 (*Danm. Ad. Aarb. VII. 62*). — Ovfr. gengivet
fuldstændig og bogstavret. [12971

a) Tekstens Slutning (i alt Fald mindst 1/3 Linie) er nu næsten helt hensmuldret.

[1446—62] Okt. 9. Peder Erikssøn indbyder Fru Birite og Jom-
fru Annæ i Atthrop til Nygord i Anledning af sin Hustrus Kirkegang
og sin Datters Daab.

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Christiern van Hafns
Arkiv (RA.). *Missiver II. 404*. [12972

[C. 1500] Aug. 14. Jeg Pedher Griis Præst og vicarius til
Hellig Kors Alter i Wetle Bykirke er Cresthen Bertilsß rette
Hjemmelsmand til den Gaard, som han i sidder i Høgholth, og
forbyder jeg nogen at forurette ham paa fornævnte Gaard. Item
forbyder jeg Hr. Anders Friis at fordele Cresthen Bertilsß for
den Sag, som Ave og ham var imellem om den »borddagh«,
helst fordi at han har talet min Minde derfor. Mit Indsegl.
Datum Wetle vig. assumpc. Marie.

Papir med 1 Segl paatrykt forneden: Utydeligt. Senere tilbagegivet
til Vejle Kirkes Arkiv (RA. Topogr. Saml. Papir, Vejle). LDipl. 1500
Aug. 14. — Jfr. 9111. Anders Friis levede 1507, men var død 1512 (*Danm.
Ad. Aarb. III. 130*). [12973

Per Hanssen Borger i Nestwedh oplader Knarredorpp Kloster
den Rettighed, han skulde have haft i 10 Aar i en Gaard paa Nørræ-
gaadhe i Købehaffn.

Medtaget Perg. (kun Midten af Brevet bevaret; venstre og højre
Side mangler) [med 1 Segl paa den bevarede Del af Plica]. Knardrup
Kl. Arkiv; senere (1513, jfr. *Kbhvns Dipl. IV. 331*) til Københavns Petri Kirkes
Arkiv (RA. Knardrup Kl. Arkiv). *Kbhvns Dipl. IV. 210-11* (efter »Orig.
paa Perg. i Geh.-Ark.«, men øjensynlig i Virkeligheden efter en Afskr.
af Gram i LDipl. (bag 1479), der er fra en Tid, da Orig. maa have været
betydelig bedre bevaret end nu. [12974

Reg. *8722. [Orig. Ribe Kapitels Arkiv.] *Terpager, Ripæ S. 64* =
Dipl. Flensborg. I. 731. — Brevet henføres af *Kinch, Ribe I. 415* »til Tiden

omtrent mellem 1500 og 1515«, en Tidsbestemmelse, der vist maa tages ret omtrentlig. [12975

»132. Skiøde og Gavebrev paa en Gaard i Ulbølle gifvet til den h. Aandz Closter i Faaborg. 1404.«

[Perg.^a Faaborg Helligaandskl., senere Odense Hospitals Arkiv.] Udtog anførte i Registraturer 1701 Nr. 132 og 1701 Nr. 132 (begge: FLA.). — I Registratur »1711« (FLA.) registreret saaledes: »Hr. Per Madsens Gave-Brev og Skiøde paa en Gaard i Ulbølle. Dat. 1404. Paa Pergament«; og i Registraturer 1743 (FLA.) og *Hofman, Foundationer V. 175* væsentlig enslydende hermed (alle 3: Skuffe 3, 1. Pk. Nr. 5). — Da der intet Helligaandskloster eksisterede i Faaborg 1404 (jfr. *Lindbæk og Stemann, Helligaandsklostre S. 141 ff.*), maa Aaret være urigtigt; »Hr.« Per Madsen er da mulig den *sstds., Dipl. S. 239 f.* nævnte Mand af dette Navn. [12976

a) Saaledes Registraturer »1711«, 1743 og *Hofman, Foundationer V. 175.*

[1460—86.] »Itt Peder Nielsenn paa Lindholm hans [per]gaments pantebreff paa 2 gaarde [i] Querestedt i Ingelstedt herridt. [D]aterit 1429«[!].

[Perg.] Udtog anført i Registratur fra 1. Halvdel af 17. Aarh. (over Breve paa Svaneholm?): Uppsala UB., Haandskr. S 51. — Peder Nielsøn Thott var Lensmand paa Lindholm i alt Fald 1466 (2104) og 1482 (5079); men da Lenet havde andre Lensmænd i 1460 (*UB. der Stadt Lübeck IX. 934*) og 1486 (*Weibull, Dipl. dioec. Lund. V. 15*), maa Brevet falde mellem disse 2 sidste Aar. [12977

»..... Peder Nielsens pantebreff paa [en gaa]rdt i Nørrequestedt och enn i Hagestedt i Ingelstedt herridt. 1429«[!].

[Orig.] Udtog anført i Registratur fra 1. Halvdel af 17. Aarh. (over Breve paa Svaneholm?): Uppsala UB., Haandskr. S 51. — Om Peder Nielsøns Levetid se *Danm. Ad. Aarb. XVII. 411*; jfr. ogsaa 12977. [12978

»Ffor alle etc. helser« jeg Per Nielsß Herredstingsfoged eller Saghører i Florste[!] H., den Dag forskrevne Herredsting sad i »fogedested«, og nærværende hos vare, hørte og saa' A B C D etc., at hæderlig Md. Per Nielsß adspurgte menige Almue paa forskrevne Ting, hvad dem mindedes, hørt havde af deres Forældre eller gamle Oldinge, om Sliberssløff, som ligger til N, er forskrevne s. N rette Ejendom og har »leeth« dertil i 60 Aar og 80 Aar og mere og længere, end nogen kan mindes, ukært af hver Mand. Der da tilmælttes en Dannemand N; han til sig tog disse 11 Dannemænd A B C D etc. af de ældste, i Herredet er, og de da vidnede, at dem vitterligt er og hørt havde af deres Forældre og gamle Oldinge, at Skibersløff vel N er forskrevne N Alters eller N rette Ejendom med alt det Fang, som der nu tiligger og fornævnte vicarius til samme Alter i Værge har, og at

fornævnte Skibers[!] vel N har »leeth« til samme Marie N Alter i 60 Aar og mere ukært førend nu hos »threthwe« Aar siden, N delede derpaa, og sammeledes for nogle »føffwe« Aar har N delet derpaa. At fornævnte 12 Dannemænd saa vidnet har, vidner vi »met etc.«

Afskr. fra Slutningen af 15. Aarh. med Overskrift: »Fforma tingsvitne perutilis«; om der nogen Sinde har eksisteret et tilsvarende virkeligt Brev med Indsættelse af rigtige Navne og Ændring i det øvrige formularmæssige, er vel tvivlsomt. Gl. kgl. Saml. 4 to 3124 Bl. 215 b. [12979]

[Tidligst 1510.] »Jeck Per Persß sogneprest gjør witterlict met t., | at then man, som haffuer sancte Annes capels^a peninge | Annes sielgiff, skal ladh holde taghet ferdug. | met en part aff sancte Annes sielgiff aff thet s. | menske uti er, som jeck haffuer giffuet til s. | han wil fly fordemels. In cuius rei testimonium si. | appensum. Datum in Hiøring anno domini mdx. « |

Perg. (den højre Side mangler) [med 1 Segl]. (? Senere til) Aalborg Helligaandskl. Arkiv (RA.). — Det bevarede er ovfr. gengivet fuldstændig og bogstavret. [12980]

a) »: St. Anne Kapel i Hjørring (jfr. 9455 og *Trap* I V. 29).

[14..] »Jeg Pether Skytthe borger i Alb. | ere beskeen swen Hans K[?]., | for hwilke for^{ne} pen.. jeg | nest wpp tiil mith brøg. | fornøffuet for^{ne} halftr. | lader jeg henghe my[t] | Alburgis anno domini mcdx. « |

Perg. (kun den venstre Del bevaret) [med 1 Segl]. Senere til Aalborg Helligaandskl. Arkiv (RA.). — Det bevarede er ovfr. gengivet fuldstændig og bogstavret. — En Peder Skytte er Raadmand i Aalborg 1500 Juni 2 (9093). [12981]

[C. 1481—82?] Petrus Vngar klager til Dommere over københavnske Vikarers Forhold over for hans Broders Efterladenskaber m. m.

Papir (Renskrift) uden Spor af Segl. Københavns Kapitels Arkiv (RA.; 1783 af Biskop L. Harboe foræret til Gehejmearkivet). *Kbhvns Dipl. IV. 146.* [12982]

[C. 1481—82?] Indlæg af Petrus Vngar i hans Strid med de københavnske Vikarer (især Jacobus og Nicolaus Brun) og af Modparten.

Papir (et Folioark, hvis Sider alle 4 er beskrevne). Københavns Kapitels Arkiv (RA.; 1785 af Grev F. L. Moltke foræret til Gehejmearkivet). *Kbhvns Dipl. IV. 148.* [12983]

[1419—67.] »Hertug Philippus aff Burgundhen oc Flannerenn etc. frii ledhebreffue, at Riiber borgher maa frii segle i Flanderenn ubehindrett. Mett nogle andre breffue om samme frii segellatz.«

[Orig. Ribe Bys Arkiv.] Udtog fra Aar 1542: Gl. kgl. Saml. Fol. 1128 Bl. 26 b. [12984

[1484—1502] Jan. 14—20 [? 1493 Jan. 20.] Pouffuell Laxman R. paa Vallen. Jeg har gjort et Skifte med min Modersøstersøn Hr. Olluff Stigsen R. paa Bollerop i saa Maade, at han skal have af mig disse mine Gaarde i Skåne i Villandz H.: Hovedgaarden i Nørre Opmanding (Larß Perß, 9 Pd. Smør), en Fæste ibid. (Per Kagge, 2 Pd. Smør), en øde Fæste ibid., som giver aarlig Landgilde 1 Pd. Smør, i Kullen 1 Gaard i Breeke (Per Bugge, 4 Skill. Grot), et nybyggt Sted paa Hallands aas hos Egerød, som kaldes Killebo. Og kendes jeg mig at have oppebaaret derfor Fyldest Vederlag i 2 Gaarde i »Neflinge i Sälland i Hoffue[!] H.^a, som Hr. Ollufs Brev derom formelder, som han mig givet har; og kendes jeg mig at have opladet Hr. Olluff Stigß de Breve, som jeg har og lyder paa det Køb om forskrevne Gods, som Per Stigge udgivet har, og kendes jeg mig ingen Rettighed at have i forskrevne Gods. Afvindes forskrevne Gods Hr. Olluff Stigsen, skal Hr. Olluff Stigsen have Fuldmagt at tale Per Styge til for Skadegæld efter samme »breffs« Lydelse, som han mig paa forskrevne Gods givet har; men forskrevne Gaard Titteboe tilbyder jeg mig Hr. Olluff Stigsen at hjemle, og afvindes forskrevne Gaard ham, bepligter jeg mig saa god en Gaard af Rente og »beleilighed« at vederlægge inden 6 Uger derefter. Jeg hænger mit Indsegl for dette Brev med flere gode Mænd: Per Lang Forstander til s. Peders Kloster i Lund, Claus Oyfß[!], Jacob Vitløf[!] a. v., Niels Fyn Borgemester i Lund, Atzer Vallß[!]. Givet og skrevet i Lund anno 1413^b Sønd. efter 20. Dag Jul.

[Orig. Oluf Stiggssøn Krognos's Arkiv; *Adel. Brevkister S. 176 L. 1? ell. S. 184 L. 9? ell. S. 186 L. 22?*] Afskr. fra 17. Aarh., attesteret 1685 Maj 7 af J. Krudtmeyer, »civit. Malm. sect« efter Originalen: SvRA. Kammararkivet, »Skånska åtkomstakter« 3 S. 1891 (jfr. S. 1913). — Brevet, som skal være fra Januar Maaned, maa falde i Tiden 1484-1502, da Poul Laxmand endnu ikke var Ridder i Marts og Maj 1483 (jfr. *Missiver II. 120*) og blev dræbt 22. Juni 1502. Hvis det er rigtigt, at Aarstallets sidste Ciffer er 3, vilde Aaret altsaa blive 1493. [12985

a—a) »: Neflinge i Holbo H. b) Aarstallet er i Afskriften skrevet med Arabertal, og Cifret for Tierne er rettet fra et andet, nu ulæseligt Ciffer.

[**Senest 1502.**] Povell Laxmandtt af Sandoltt giver Gods til et Alter i Faaborigs Kirke.

[Orig. Faaborg Kirkes Arkiv? (mon ikke snarere Kirkens Genbrev til Poul Laxmand?).] Udtog anført i Rettertingsdom 1559 Aug. 4 (Fred. efter Peders Dag ad vincula) mellem Gertt Ulfstandt til Atzerboo og Fru Talle, Povell Laxmandz Efterleverske, paa den ene Side og Fru Anne, Peder Lauritssenns Efterleverske til Tarupgaardtt, paa den anden; Brevet fremlægges af de første. RA. Herredagsdombog 1559-65 Bl. 8 b. *Rosenvinge, Domme II. 272.* — Poul Laxmand blev dræbt 1502. [12986

[**Tidligst 1512.**] Disse Penge har jeg oppebaaret paa s. Erasmi Alters Vegne og har dem hos mig, for hvilke Penge Pantegods er igenløst. 400 Mk. af Biskop Jehannæ, hvis Sjæl Gud naade, for hvilke han igenløste 1 Gaard i Ødhersløff. 60 Mk. af Mattes Laurensß paa Tølløsæ for 1 Gaard. 10 rynskæ Gylden og 24 Mk.[?] Penge af Anders Hinricß for 1 Gaard i Sculleløffue. 90 Mk. i Guld af Fru Elsæ for 1 Gaard i Tømmerop. 120 Mk. af Rolff Matsß for 1 Gaard i Gwdmwströp. Summa 719 Mk.

Paulus Reff¹ canonicus Haffnensis hoc signeti mei inpressione protestor et propria manu scripsi atque subscripsi.

Papir med Rester af 1 Segl paatrykt forneden: I Sigilfeltet Bogstaverne P R. Optegnelse med omtr. samtidig Haand paa en indlagt Seddel: Dn. Ericus Olaui fuit receptus in canonicum anno 1504 die Lamberti, et Dn. Paulus Reff adeptus est altare b. Erasmi in ecclesia b. Lucii Roskildensi. Bona propria fundatoris 8 pd. Bona impingnorata pd. cum minutis. Onera altaris 1 lødic 4 misse in ebdomada. Item 1 anniversarium in choro en lødic. Roskilde Kapitels Arkiv (Erasmi Alter) (AM. XXXIX. 5). LDipl., udat. Pk., Lægget 1501-1600. — Bisp Johan Jepsøn Ravensberg døde 1512. [12987

[**Senest 1494.**] ›Pauli de Sandbeke et aliorum querelae contra praepositum et capitulum atque alios canonicos de consolationibus inter eos dividendis et non divisis motae, adjunctis precibus, ut spoliati ante omnia restituantur, et lis coram arbitris componatur.‹

[Orig.] Udtog med F. A. Reinboths Haand: Ny kgl. Saml. Fol. 895 Nr. 155. — Paulus de Santbeke levede 1490 (*Aarsberetn. fra Geheimearch. IV. 375*), men var død 1494 (*Acta pontif. Dan. V. 83*); han var allerede 1476 Dekan for Vikarerne (*Schriften des Vereins f. schlesw.-holst. Kirchengesch. 1. Reihe 7. H. S. 158*). [12988

..... Hansß, Torbern Persß Borg-
 sstds.
 at Aar et mart. Dag paa vort
 [sa]a' og hørte, at besk[eden]
 Stokke [evinde]lig
 Eje oplod for sin Prestøø en sin
 Gaard ligg[ende]ge nu i boer

..... og til Marken, hvilken
 »adhen« og 1 Kvarter.
 Item tilba[ndt] »ge« forskrevne s. Anthonii G. til evig Tid for
 gik skellig og r.
 varing som »køpsted« »stadfesth«
 paa alle Sig. nostr.

Perg. (kun den venstre Del bevaret) [med 1 Segl paa den bevarede Del af Plica]; skrevet med Haand omtr. fra 2. Halvdel af 15. Aarh. Præstø Antonii Kl. Arkiv (RA.). [12989]

[Tidligst 1459?] Genbrev af Prestøør Anthonii Kloster i Anledning af Fru Ingertt Billesdatthers Gave af 2 Gaarde i Øllerup til Klosteret.

[A. Orig. Knud Nielsson Dyres Enkes Arkiv?^a — Aa. Beseglet Kopi.] Aaa. Udtog efter Aa anført i Rettertingsdom 1547 Apr. 4 (Mand. efter Palmesøndag) mellem Marquardt Tymandt og Eyler Rønnow; Kopien fremlægges af den første. RA. Herredagsdombog 1545-49 Bl. 140 b. *Ny kirkehist. Saml. VI. 269.* [12990]

a) Den omtalte Fru Inger Billesdatter er formentlig Inger Bille Nielsdatter, der var gift med Knud Nielsson Dyre og havde en Søster, der var gift med Anders Jenssøn Passow og Markvard Tidemands Mormoder (*Mollerup. Bille-Attens Hist. I. 42; Dansk biogr. Lex. XVII. 391; jfr. Danm. Ad. Aarb. VII. 63 og XXV. 347, hvor Slægtskabet dog er unøjagtig angivet*); Knud Nielsson Dyre levede 1459, og Inger Bille (der ved Brevets Udstedelse formentlig var Enke) endnu i 1472 (*Danm. Ad. Aarb. VIII. 146*).

[15..] Trykt Blanket til Afladsbrev udstedt af Prior og Konvent i Randers Helligaandshospital.

Papir (trykt, udfyldt Blanket) med 1 utydeligt, endnu overklæbet Segl paatrykt forned: Hverken G. 780 ell. 781. ^aSenere i Nationalmuseet^a (Kgl. Bibl. (Udstillingen Nr. 464).) *Lindbæk og Stemann, Helligaandsklostre, Dipl. S. 242; Faksimile: sstds., Teksten S. 133* (her forminsket) og *Lange, Analecta bibliographica Tavle V* (jfr. *sstds. S. 43-45* og *Lauritz Nielsen, Dansk Bibliografi 1482-1550 S. 25*). [12991]

a—a) Saaledes *Lindbæk og Stemann, Helligaandsklostre S. 133 og Dipl. S. 242*.

[1472?—1513.] Rygittzæ Palliss beder sin Moder Fru Elssæbee Hennickesdotther om at købe et Par røde Klæder af Fru Margrethæ og give dem til Brevskriverindens Datter Elssæbyi.

Papir med Spor af 1 brevlukkende Segl. Oluf Pederssøn Godovs Enkes(?) Arkiv (RA.). *Missiver II. 399.* [12992]

[Tidligst 1460.] Reymer Seestede heren Ottens Seesteden wandaghes rydders zone. Ik unde alle nakomelingke byzyttere des dorpes Holtze in deme kerspele Seestedes des stychtes Sleswic bylegghen zynt plychtich den heren domproueste unde capittle der domkerken Sleswic tho byhuff zunte Juryens vicarie in der domkerke 11 mr. jarliker renthe in munte, alzo tho Lubeke

unde Hamborch ghenghe zynt, bynnen den achtedaghen Andree bynen der stat Sleswic op myne unde myner nakomelinghe byzittere des dorpes Holtze kost tho bytalende vor 3 houen unde een druddedeel van ener houen landes in der veltmarke unde der ere hustede an beyden zyden des wegges tho deme zee des dorpes Holtze byleghen myt aller nut, alzo dee ye tho zunte Juriens vicarie høret hebben, wenthe Henneke Seestede myn broder, dar ik dat dorp Holtze affkoffte, hadde de 3 houen unde een druddendeel van ener houen tho zyk unde syner nakomelinghe byzittere des dorpes Holtze van den heren proueste unde capittle vor de 11 mr. jarliker renthe tho zyk wesselt unde butet, welkere bute hebbe ik annamet. Ik hebbe myn ingesegel, unde wy »a b c« hebben unse inghezegel laten henghen an dessen breff.

[Orig. Slesvig Kapitels Arkiv.] Afskr. (ikke helt fuldstændig) fra 15. Aarh. paa Papir: Statsark. i Kiel, Acta C XIV Nr. 47. — Henneke Sehesteds Overdragelse af de 11 Mk. aarlig Rente til Slesvig Kapitel fandt Sted 1460 Jan. 1 (*Stemann III. 78*). [12993

[1465—83.] Vi »etc.« tilbinder os og vore Efterkommere at holde en »process« i Vor Frue Kirke i Ripe hver Onsdag og syngte denne ympnum af Vor Frue: Ave maris stella etc. med dette versu: Ora pro populo etc. cum collecta de eadem reintrando chorum cum antiphona de s. Anna cum collecta de eadem, det saa at holde hver Onsdag til evig Tid exceptis summis solennitatibus, Gud til Lov og Biskop Jens af Arwss Livs og Sjæls Helsen og vederkender os at være derfor fornøjet af fornævnte værdige Fader, det vi ham takker. Item tilbinder vi os og vore Efterkommere at holde Hr. Jeeb Iuersß anniversarium, som her Kantor var, hvis Sjæl Gud have, med Messer og vigiliis, som her Sædvane er, hvert Aar til evig Tid.

Kundgør, at vi med Biskop Pedher i Ripe saa er over ens vorden, at hæderlige Md. Hr. Thamis etc. skal opbære af hver Kirke i Hartsysel en Ørte Korn i Aar, den rige hjælpe den fattige, til Vederlag for den Skade og Umage, han havde paa det, at Provstedømmet i Hartsysel skulde fri genkomme til Riper Domkirke.

Koncept ell. samtidig Afskr. paa Papir. Ribe Kapitels Arkiv; senere ejet af G. L. Baden. (RA.; bag 1465.) — Det første af de 2 her gengivne Breve er mulig af 1471 ell. 1474, se 2932 og 3470; det andet af Brevene maa i alt Fald være fra Bisp Peder af Ribes Bispetid, o: fra 1465-83.

[12994-95

[1483—1500.] Ribe Kapitel tillader Bisp Hartvig Juel for 3 Aar at oppebære Hjælp af Sognene i Stiftet.

[Orig. Ribe Bisps Arkiv?] Udtog anført i Haandskrift fra 16. Aarh. af Ribe Bispekrønike: Gl. kgl. Saml. 8vo 3644. *SRD. VII. 201* (paa Latin) = *Hvitfeld, Bispekrøn. Bl. H iiii, Fol. 32 L. 17 f. n.* (paa Dansk). — Samme latinske Udtog i Hamsforts Afskr. af Ribe Bispekrønike: AM. 4to 871 Bl. 28 b; og i Haandskrifter fra 18. Aarh. af Ribe Bispekrønike: Gl. kgl. Saml. 4to 2987 Bl. 26 a; AM. 4to 1051. — Om Hartvig Juels Bispetid se 12805. [12996

[1495—98.] Ego Johannes vam Hagen¹ archidiaconus Ripensis promitto me nunquam consencientem, quod episcopus noster modernus expost habeat annuale subsidium, sicut hucusque perceperat, de ecclesiis Ripensis diocesis, nisi rationabilis causa id exposcat et per capitulum admissum fuerit; et promitto pro posse contribuere et resistere nec dabo consensum, ut Dn. episcopus vel alius usurpat vel intromittat se de jurisdictionibus inferiorum prelatorum ac prepositorum. Hoc protestor meo sub cirographo una cum sig.

Ego Nicolaus Nicolai decanus ecclesie Ripensis promitto [*osv. som ovfr. med ganske uvæsentlige Afvigelser og: protestor manu [mea] propria una*].

Ego Jacobus Windh cantor Ripensis promitto [*osv. som Nicolaus Nicolai's Erklæring med uvæsentlige Afvigelser og: episcopus Hartuicus expost - ecclesiis ruralibus Ripensis - ut episcopus Ripensis usurpat*].

Ego Hennickinus Saxe canonicus Ripensis promitto et juro me nunquam consentientem episcopo moderno Hartwiico, quod expost habeat anuale subsidium de ecclesiis huius diocesis, nec quod jurisdictiones prelatorum necnon inferiorum prepositorum minuantur, set pro posse meo huiusmodi subsidiis sublevandis ac jurisdictionibus minuendis ab episcopo ultra consvetum me obligo obviare. Quod protestor manu mea propria una cum sigilli mei inpressione.

Ego Nicolaus Johannis canonicus Ripensis promitto [*osv. som Johannes vam Hagens Erklæring med uvæsentlige Afvigelser og: subsidium de ecclesiis - pro posse resistere - alius intromittat - protestor manu mea propria*].

Et ego Wilhadus Friis⁶ canonicus Ripensis promitto et juro, quod nunquam admittam aut consentiam, quod episcopus noster Hartwicus expost habeat subsidium annuale de ecclesiis huius diocesis, nec quod jurisdictiones prelatorum necnon prepositorum

inferiorum sibi usurpat nec minuat. Quod protestor manu et sigillo.

Ego Boecius Nicolai canonicus Ripensis promitto, quod nunquam admittam nec consenciam, quod episcopus noster modernus habeat annuale subsidium ecclesiarum Ripensis dyocesis, nisi rationabilis causa id exposca[t] et per capitulum sibi admittatur; et promitto pro posse resistere, ne Dn. episcopus se intromittat de jurisdictionibus prelatorum et prepositorum inferiorum, quod protestor manu propria una cum sig.

Ego Jacobus Staghe canonicus Ripensis promitto et juro, quod episcopus noster modernus non habeat annuale subsidium ecclesiarum Ripensis dyocesis, nisi rationabilis causa id exposcat et per capitulum admissum; et promitto pro posse resistere nec dabo consensum, ut episcopus modernus intromittat se de jurisdictionibus inferiorum prelatorum et prepositorum. Hoc protestor manu mea propria et sig.

Ego Lambertus Conradi canonicus Ripensis promitto, quod nunquam admittam, quod episcopus Hartwicus habeat annuale subsidium ecclesiarum Ripensis diocesis, nisi rationabilis causa id exposcat et per capitulum admissum; et promitto pro posse resistere nec dabo consensum, ut Dn. episcopus se intromittat de jurisdictionibus prelatorum et prepositorum inferiorum. Hoc protestor manu mea propria et signeto.

Ego Johannes Petri canonicus Ripensis promitto, quod [*osv. som Boecius Nicolai's Erklæring*].

Ego Wilhadus Andhree¹⁰ canonicus Ripensis promitto et juro omnia servare, que hic superius a prelati et canonicis scripta et sigillata sunt. Quod protestor manu et sigillo.

Et ego Nicolaus Marquardi canonicus Ripensis obligo me servare omnia prescripta, que per dominos de capitulo Ripensi una[nimiter] sunt conclusa. Quod protestor manu mea propria et sig.

Papir med Rester ell. Spor af 11 Segl paatrykte forneden: 1-9. i en Række under Johannes Petri's Erklæring: 1. G. 889; 6. G. 891; 10. under Wilhadus Andhree's Erklæring: G. 887; 11. under Nicolaus Marquardi's Erklæring. Ribe Kapitels Arkiv; ^a1785 »kiøbt af Studios. Falck til Genealog.-herald. Selskab ^a (RA.; bag 1495). LDipl. bag 1474. (*Reg. * 8377.*) — Om Brevets Tid se *Kinch, Ribe I. 406.* [12997

^{a—}^a) Saaledes ifølge Paategning af Sandvlg. Tidligere i RA. Genealog.-herald. Selskab, Gener. Fol. 87.

[1461—73] **Nov. 21.** Bisp Richard af Salisbury tilskriver Kong Christiern om Tilbagesendelsen af dennes Sendebud Herman (Lantsidel).

Papir med 1 endnu overklæbet, brevlukkende Segl. Kongens Arkiv (RA. England A II, Akter og Dokum. vedr. det polit. Forh. til Engl. 1401-1558). *Missiver II. 430.* [12998]

»Borgemestere«, Raadmænd og Menighed i Ringstæthæ giver udførlige Bestemmelser for Byen.

[A. Orig.] Aa. Afskr. fra 17. Aarh.: Resens Atlas, Ringsted m. m. (AM. Fol. 361) Bl. 15 a. Herefter: *Hassø, Ringsted Købstads Hist. S. 43.* — Aaa. Afskr. efter Aa: Ny kgl. Saml. Fol. 390 S. 36. — Bestemmelserne er ikke særlig heldig redigerede og er i Haandskriftet tilmed gengivne af en unøjagtig og sagtens ogsaa ukyndig Afskriver. De er ganske udaterede, og at dømme efter Sproget (men selvfølgelig ikke efter den øjensynlig stærkt forvanskede Ortografi) er de maaske snarere ældre end 1450. [12999]

[1504—21.] *Reg. 1442* (med urigtigt Aar 1291). [Orig.] Omtr. samtidig Afskr. (ufuldendt; uden Datum) paa Papir. Roskilde Claræ Kl. Arkiv; *ÆA. V. 574, D. 23* (AM. LXV. 15). *Suhm XI. 869.* — Om Tiden se *1. Række I S. 413* efter *Nr. 168*; til, hvad dér er anført, kan føjes, at Brevet tidligst kan være af 1504, idet Klostret endnu i dette Aar havde en anden Abbedisse (*Weibull, Dipl. dioec. Lund. VI. 155*), og senest af 1521, da Else (Grifsdatter Jernskæg) var død i dette Aar (*Danm. Ad. Aarb. XVI. 187*); derimod var Margrethe Knudsdatter Abbedisse endnu 1523 (*Saml. til Fyens Hist. I. 234*). [13000]

Roskild Skomagersvende bekendtgør den dem af »burghemesther«, Raad og Skomagergildet givne »logh och reeth«, som Borgemestre og Raad stadfæster.

A. Perg.-Haandskrift [med 1 Segl]. Roskilde Skomagersvendes Arkiv. Ny kgl. Saml. 4to 1345 b Bl. 2 a. Herefter: *Nyrop, Gilde- og Lavsskraaer II. 122* (jfr. *II S. VI* m. H. t. de 2 i *II. 128* anførte Borgemestre). — Aa. Afskr. af Sandvig: Kall 4to 370. [13001]

*Reg. *8164.* [Orig. Slesvig Bys Arkiv.] Afskr. (12 Ord kortere end Aftrykket) af Ulrik Petersen: RA. Ulrik Petersens Haupt- und Residenz-Stadt Schleswig S. 150. *Sach, Gesch. der Stadt Schleswig S. 200* (jfr. *Lindbæk, De danske Franciskanerklostre S. 105*). [13002]

Saane Jeipß i Ildbysket Herredsfoged i Tybjerg H. Disse 12 Dannemænd Per Jeipß i Tybergh, Jens Lyen, Jep Olsß *ibid.*, Jep Persß i Helløff maglæ, Per Ege-man, Bo Trvelsß *ibid.*, Ingwar Jepß i Fensmarke, Jens Bosß *ibid.*, Anders Holme i Helløff lillæ, Albregt i Skullerop, Esbern Jørghens i Oen, Jep Gøye i Hielmsø-lillæ vidnede inden Tinge, at dem ej vitterligt var, og ej hørt havde, at de var ydermere Lodsejere i »trygge markeskylden« uden Hr. Henrick Krvmedie og Niels Andersß i Dryslebergh og,

hvem som Husbonde er til den Gaard, som Henrick Ingwarsß i boer. Med mit Indsegl. »Datum anno, die etc.«

Papir med Spor af 1 Segl paatrykt forneden. Henrick Krummediges Arkiv (D, Udat.; RA.). — Saane Jepsøn er Herredsfoged 1493 Juni 20 (7445). [13003]

[**Senest 1500?**] »Ett pergamentz vidisse wdgiffuen wdi affgangne Jørgen Quitzous paa thend tidtt rigens cantzeler anno 1537 eptther ett tingswidttne liudendis, att affgangne Gert Briiske fick ett wuilligt tingswidttne aff Salling herritz ting aff viii trofaste dannemendtt, huilcke wiidttne paa theris gode troe och retthe sandingen, att the sandelig samme dag hørde och saae paa for^{ne} ting, thett for^{ne} Gertt Briiske adspurde her Hans Walkendrup, om hand kiende sig deell eller rettigthedtt att haffue østen fran the aasteder, som hand gjorde sin laugheffdt paa paa thett ennemercke till Hyllebjerg; tha suarede for^{ne} her Hans thertill och saugde att kiendis sig eller sinne arffuinge ingen deell eller rettighet att haffue østen fran the aasteder.«

[A. Tingsvidnet i Orig. Gert Bryskes Arkiv. — Aa. Vidisse 1537.]
Aaa. Udtog efter Aa, anført i Rettertingsdom 1572 Juni 11 mellem Absalonn Gøie til Kielstrup paa den ene Side og Fru Birgethe Banner, Claus Briiskis Enke, og hendes Søn Karll Briiskis Lavværge paa den anden; Brevet fremlægges af de sidste. RA. (Herredags-)Dombog 1570:76 Bl. 26 a. — Gert Bryske »var vist † 1500 (*Danm. Ad. Aarb. VI. 127*). [13004]

Brev af Fru Sidzelle, Hr. Henrich Barsebecks Datter.

[A. Orig. — Aa. Vidisse 1490 Dag?] Aaa. Udtog efter Aa se 6818 og 5135. RA. Herredagsdombog 1606 Bl. 158 b. Referat herefter: *Secher, Kongens rettertings domme 1605-1614 S. 88*. [13005]

[**Tidligst 1473.**] »50. Frue Sitzell, her Torbiørnn Billedes, gaffuebreff, at hun haffuer giffuit hendes datter frue Innger Bille Niellstrup gardt i Lollandt.«

[Orig. Johan Pederssøn Oxes Hustrus ell. Enkes Arkiv ell. Nielstrup (Musse Joh.) Godsarkiv.] Udtog anført i Fortegnelse over Breve, som Margrethe Brahe 1612 leverede paa Nielstrup til Esge Krafse, S. 17: Lunds UB., De la Gardieska saml., Barnekow I. — Sidsel Ovesdatter Lunge angives at være død 1503 (saaledes *Danm. Ad. Aarb. VII. 61, XIX. 311*), hvad der dog ikke kan være rigtigt, hvis hun, som det antages, er identisk med en Fru Cecilie, der forekommer i Dronning Christines Regnskaber og dér lever endnu 1504 (*Dronn. Christines Hofholdningsregnskaber S. 99*). Inger Billes Mand Johan Oxes første Hustru Birgitte Bondesdatter Thott levede endnu 1473 (*Danm. Ad. Aarb. XVII. 416*). [13006]

Reg. *8952. [Orig.] Omtr. samtidig Afskr. paa Papir. Peder Billes Arkiv?^a (RA. Privatark., Torbern Bentssøn Bille). *Kirkehist. Saml. 3. R. I. 553*. — Om Sidsel Ovesdatter Lunges Dødsaar se 13006. [13007]

^a) Afskriften har Paaskrift bagpaa med en Haand, der formentlig er (Peder Billes Søn) Ove Billes.

[1440—77.] »Etth pergmenzbreff lydende, at frw Siille, Gundi Jenß ephtherleffuerske, hagde kiendt seg at haffue wpborrit fyllest aff her Gundi Nielß aff Lydom fore en deell y then engh y Pethersmersk, som Gundi Jensen oc hun kiöpte aff her Jenss Dwss etc.«

[Perg. Gunde Nielssøn Langes Arkiv.] Udtog anført i Udtog af Stad-fæstelse 1541 Juli 15 (6. fer. post Chanuti regis) af Kongen (o: Rigskansleren), givet Henning Quitzow til Lydom. RA. Rigens Forfølgningss-bog 1536-43 Bl. 108 b. — Gunde Jenssøn Lange levede 1440; Gunde Nielssøn døde 1477 (*Danm. Ad. Aarb. XVIII. 242, 248*). [13008]

[1471—84.] Aflad af Sixtus IV for Skovkloster.
Udtog: *SRD. IV. 333. Er 4587*.

.....ieldß, som den Dag sad i Landsdommers Sted paa Siæ[lantzfare Landsting], »man« i Ringstæde, Knud Boß¹ og Jens Hemmingß, Per Clementß³ gør vitterligt, at Aar forskrevne Ting for os var beskeden Md. He....., om Tingmænd vitterligt var og mindedes, at den første »dh wort fældh« til forskrevne [Ting], saa at der svor »sy« »til meltes« en beskeden Md. Jens Michelß af Thyelssæ, at han , hvad dem deri vitterligt var, som de vilde være [ef]terskrevne Per Jenß af Esgiiistorp, Mandorp, Lass Galen af Farend..... af Brorop, Beent Jenß af Smeds-torp, Atzer[?] Jenß af Kaldrede, ; [hv]ilke 12 Danne-mænd [vidnede], at dem vitterligt var, og vel om forskrevne Morthen Laurensß Død, »wort fældh« til Siælantzfare Lands[ting] »ørstæ«, som svore mod den første Nævnd om forskrevne Morthen Vore Indsegl. Datum ut supra.

Papir (den venstre Side mangler) med 3 Segl paatrykte fornedden paa den bevarede Del: 1-3. Bomærker. *a* Roskilde Kapitels Arkiv *a*; senere ejet af Danske Selskab (RA.; bag 1500). [13009]

a—a Saaledes ifølge Langebeks Paaskrift bagpaa.

[14..] **c. Juli 2.** Vi Pedher var i Byfogeds Sted den Tid, Clement Griss og Borgemester nepræst til s. Michels Kirke sstds., Niels Marquar..... Tulii, Esghe Jensß og Jess Michelsß Raadmænd , at Aar mcdl..... Vor Frue Dag visitac. paa vort Byting i Slauelse v..... 2 beskedne Dannemænd Gerickæ og Clement Persß »borgher« sstds., hvilke Forsta[ndere var] s. Erasmi Broderskab, som Købmænd opholder h[er] med alle Brødres Samtykke solgte og skødede

..... hæderlig Md. Hr. Mattes Jeipsß
 Gaard, Hus og Jord liggende paa Steensstwægade[n]
 Michels Kirkes Gaard, som holder i Bredden ud
, item fra Gaden og op i Gaarden den smalle Del »xxv«
 Bredden holder samme Jordsmon 42 Alen og
 skyder Gaard, hvilke Gerickæ Hansß og Clement
 Vegne op at have baaret fuldt Værd og Penge
 og Jord, saa at dem vel nøjedes. [Sig. nostra.]
 Datum Slalosis etc.

Medtaget Perg. (den højre Del mangler) [med 5 Segl paa den bevarede Del af Plica]; det i Teksten i [] satte er for største Delen suppleret fra en Afskr. af Gram i LDipl. bag 1469. (RA. Slagelse (Til-læg.) LDipl. bag 1469 og bag 1470. Nævnt: *Nyrop, Gilde- og Lavsskraaer I. 756* (med Aar 1480). [13010

*Reg. *6895.* [A. Orig. Slagelse Skomagersvendes Arkiv.] Aa. Afskr. fra 17. Aarh.: Resens Atlas, Ringsted m. m. (AM. Fol. 361) Bl. 57 a. Herefter: *Nyrop, Gilde- og Lavsskraaer II. 130.* — Aaa. Afskr. efter Aa: Ny kgl. Saml. Fol. 390 S. 153. [13011

[Tidligst 1498.] Dyt synt de articule unde thosprake des capittels van Sleßwick, de ße hebben jegen hern Joachim van Aleuelde archidiaken tho Sleßwick. Int ersthe ys he in 3 jaren negest vorgangen myt desßem jare ingerekent eynes yslyken yares van syner residencien geuallen, unde darumbe horet ohme nha vormoghe der statute der kerken Sleßwick, de he geswaren hefft, nitches van der prouen. Hyr bauen beclaget sick eyn capittell, wanner de archidiaken vallet van siner prouen, szo ys he plichtich van deme suluigen jare deme capittell tho geuende 51 heidsc. roggen tho grauen laken tho kopende nha inholt segel unde breue; dyt steyt deme capittell nha van 3 jaren negest vorgangen. Ock ys he deme capitt[e]ll schuldich 100 mr. houetstols unde hefft in 3 jaren nhene renthe uthgegeuen, welker 100 mr. houetstols hefft eyn capittell betalt auer 3 jaren Laurens Leuen nha inholde segell unde breue. Noch ys he schuldich 100 houetstols[!] alße eyn borgen synes broders Gossyk van Aleuelde nha lude segell unde breue unde hefft ock in velen jaren nhene renthe uthgegeuen. Ock ys he schuldich deme capittell etlick jaregellth uth syneme haue, dat he ock yn etlyken jaren nicht betalt hefft alße 8 ß, noch 20 ß, noch 18 ß. Hyrumme alles vorhapet sich eyn capittell, dat de here archidiaken sy deme capittel schuldich, unde nicht datth capittell deme archidiaken, nha vormoge der statuten unde nha

lude segell unde breue, de ledesalich synt unde ungeserigett. Van der collation Benedictes steyt nha van velen jaren.

Optegnelse paa Papir med Haand fra Begyndelsen af 16. Aarh. Slesvig Kapitels Arkiv (Statsark. i Kiel, Urk. Domkirche zu Schleswig 16 a). — Joachim Ahlefeldt blev Ærkedegn 1498 (*Acta pontif. Dan.* V. 217). [13012

[C. 1458—59.] Dyt sint de andwerde uppe der mönnike anlagende articule. Hochgeborne förste, leve gnedige here. Uppe der mönnicke 1. artikel, dat zo angeyt: Leve gnedige here, wy armen brödere etc., dar se inne rören, dat se sunder orloff erer oversten nene macht hebben eres rechtes van sick to ghande, ock in ereme 2. artikele, dat aldüs angeyt: Jo doch leve here etc., dar se ane bekennen juwe gnade en beschermer und en vorbidder to wesende gheestliker und werliker güdere und personen, dar hebbe wy nicht up to seggende. Ere 3. artikel ludet aldüs: De rad to Sleßwyck hefft uns tosluten laten und nemen de slötele der porten und uthganges unses klostere und der brügghe over den graven wente an den Slye. Dar andwerde wy aldus to: Do de grave graven was, do lete wy maken planken, dore unde porten bynnen dem graven umme juwe stad, wor des behuff was, mit slütinge und mit vellebrügghen, und do wart uns bevalen van juwen broderen seliger dechtnüße und »van juw (vom herzoge) plancken, porten und dore to vorewende«. Deme wy gerne deden und sloten de porten, dar de monncke umme spreken, wente an de tyd, dar ere capittel was, des doch by 9 edder 10 jaren is. Do bad ere prior her Marquert, dat wy eme de slötel leneden, dat se sülven sluten möchten, uppe dat de vrömden brödere möchten ere bequemicheyt hebben. Alzo hebbe wy ene de slötele gegünnet wente in dit yar. Und wenn wy des nachtes de porten vaken open vunden ungesloten, ock we schaden dede in der stad, de hadde tovlucht to erem clostere und quam so dör de porten enwech, und de vicarius uns sülven bad, dat se mosten ene priveten maken bynnen der stad graven, uppe dat he des nachtes syne mönneke in dem clostere behelde, der he bewylen myßede, escheden wy unse slötele wedder, de wy en gelenet hadden to der porten, de van juwer gnaden unse is und uns bevalen is, und wy stan en dar nichts eghens an to. Den se uns mit willen wedder överandwordeden, und sluten wy unse porten und nicht ere, so lange went juwe gnade uns anders wes bevelet. Ere 4. artikel ludet aldüs: Unse orden und wy bröder hebben mechtige breve hil-

liger pewese, we uns und dat unse anlanget mit egener walt, de sy vervallen in des paweses bann. Unse andwerde: Wy hopen, wy en hebben nene geestlike gūdere mit sūlffwalt yegen recht uns underwunden. Wy hebben geeschet slōtele, de wy van uns gelenet hadden, und de porten gesloten, de wy over langen jaren plegen to slutende, de van juwer gnaden wegen unse is, unvorgeven, unvorkofft und unvorpandet, anders wy nicht en weten. Ere 5. artikel: Wy hebben besegelde breve van dem rade to Sleszwyck, wes unse orden und wy brōder van unses klostere wegen in dat gemene vryheyt hebben van deme anbeginne des buwetes van dem closter went in den Slye, dat van juwen seeligen vorvarenen und andern guden kristenen in mannigen jaren se stichtet, privilegieret und ock to geschōtet is, also unse ōversten wol na bringen kōnen, und wy van erer wegen, oft se uns mit horsame dar to eschet. Unse andwerde: Wy hebben geseen uthscryffte van 2 eren breven, de unse vorvarenen besegelt hebben, inholdende, dat se dat rum hebben scholen van erem closter wente an unse plancken, de do wente an den Slye stunden und nu een deel tograven is, de juwe gnade ock geseen hefft; wes juwe gnade dar ane belevet, des syn wy wol to vrede. Hebben se andere breve, de de ludet uppe plancken, brūgghe, dore, slūtinge edder vellebrūgge, dat is uns gans unwitlyck. Ere 6. artikel ludet aldūs: Alze gy unse vorbidder syn, gheve wy armen brōdere uppe juwer gnade vorbeterent anwysinge, ifft wy mit dem rade to Sleszwyck van dessen unwillen wegen in vrūndschup mōchten gescheden werden. Unse andwerde: Juw gnade hadde darto gevōget den archidiaken und juwen voget Otto Splyd, de wy vrageden, oft se uns dat raden wolden, und oft yd nūtte were vor unsen heren und syn lant und syne stad, were yd nu aldūs, yd mōchte anders komen, dat wy scholden de porten openen und laten de mōnnike up und to sluten nachtes und dages. Dar andwerden se to, se en wolden uns dat nicht heten edder raden, men se wolden vor-sōken en middel in vrundscoppe. Dar bode wy en: wolden se ene priveten buwen bynnen unsen graven sunder schaden des gravens edder boven erde over hen beth an den Slye, also yd oldinges heft gewesen, so wolde wy en behūlpen wesen mit holte und mit arbeyde. »Des (se) doch nicht beleveden«, men se wolden de porten up hebben unde sluten, dar wy to segeden, wes juwe gnade daran dede, anders stunde uns dat nicht to donde. Ere 7. artikel ludet aldūs: Wy theen to vorne uppe be-

wysinghe, ghyfft, kop, schötinge und unse mene besittinge, ertgrunde, nütt und brukinge van dem kloster went an den Slye. Unse andwerde: Dyt mögen se lychte menen uppe de erde van erem clostere wente an den Slye; men synt unse herschup den graven leed und wy de vallebrügge, dore, pale, plancken und slütinge maken leten, hebben wy des gebruket, beseten und gesloten, also uns bevalen is, so lange went wy en de slötele leden. Ere 8. artikel was dit: Hebben juwer gnaden brödere edder juwe gnade sülven umme de gemenen besten willen van kryges wegen upp een deel unses klostere erde watergraven, plancken, pale edder wehre maket, dat unse vorfarenen tolaten hebben, und wy armen brödere gerne vele meer deden, »wen des ock van nöden behus- were«, des Gott nicht wille, darumme heft de rad to Sleszwyck edder nement datsülve unse edder en ander der gelyck mit walt nicht to nemende. Unse andworde: Wy hopen wiß dar nene walt ane gedaen hebben, dat wy wedder eschet hebben unse slötele und sluten unse porten na alze vöre, und wo yd uns nütte düncket na juwer stad beste, und weten anders nicht, yd en böre uns jo to vorwarende und to slütende plancken und brügge wente to der weer sule vry by den plancken umme de stad to gande und boven aff were to makende, so oft des nod were. Ere 9. artikel: Wy armen bröder bidden juwer gnaden anwysinghe, wor sodane unser vryheyde beschouwen güdere to noden und to behuff der stad, alze van kryghes wegen nicht denen, alze sunderges de waterstowinge und vischerie des graven jegen dem closter, dar des scholen wy und unse brodere bruken to unsen almißen, alze de grunt jo unsem godeshuse und uns höret, so wy hopen, und anders nemende, yd en sy uns affgedelet mit rechte, und wes wy darane vorhindert syn wente an dese tyd, so uns gescheen mit unrechte. Unse andwerde: Wer en ere gründe genomen heft und ere vischerye gehindert, dat en drücket se an dem artikele nicht uth; menen se uns darmede, so möge wy darto andwerden. Ere 10. artikel: Ock alze de rad van Sleszwyck van bevelinghe des borgermesters Minrykes, so wy hören, uns hefft toslüten und bepalen laten de porten und brügge unses uthganges over dat unse uppe den Slye, dar se hülprede to nemen an den vorgeschreven eren schryfften, dare wy uns ane bevelinge unser oversten nicht mechtigen mit en umme to rechte to gande; men wy weten anders nicht, dat sy uns gescheen in und uppe dem unsem geestliken gude mit walt yegen Gott und recht. Unse andwerde:

Se schreven van hülprede, de se doch nicht uth en drücken, ock hope wy und weten anders nicht, juwe gnade sy unse richter in allen saken. Wy en dörven dat anders nergen söken edder andwerden; wes juwe gnade sülven und juwer gnaden rad seggen vor recht, dar schal uns ane nögen. Ok hope wy, wy en hebben mit der slütinge der porten nicht mer sulffwalt gedan yegen Gott und recht, den wy deden over 20 jaren, do wy de porten, de wy maken leten, sloten plegeliken dach und nacht und alle tyd rouweliken sunder insage yeniger mynschen; hebbe wy den mönniken de slötele lenet, darmede möge wy van den unsen nicht gedrungen wesen. Ere 11. artikel: Hadde de rad van Sleszwyck van der porten, brügge und uthganges wegen yenige redelke schüldinge to uns hebben gemocht, alze wy de vrye besittinge dar ane hadden, up und to toslütende und der tho brukende, juwe gnade scholde uns dar ane wol underwysen hebben kond, dat wy rychtich hadden wesen, also wy scholen und willen, wan wy darumme beclaget hadden wesen. Unse andwerde: Se seggen van besittinge, und wy scholden se beclaget hebben. De brukinge und besittinge hadde wy van juwen broder seliger dechtniße und van juw wol over 26 jaren, do wy plancken und brügge und slütinge hadden gemaket wol 15 jaar edder meer sunder jenige hinderniße, went wy en de slötele leneden, de se uns nu wedder geandwerdet hebben; hedden se uns des geweygeret, so möchte wy billiken se beclaget hebben. Ere 12. artikel: Unse und anderer orden broder, alze juwe gnade wol tor warde komen mach, sunderges hyr binnen landes, alze to Hamborch, tom Kyle, to Vleensborch, to Hadersleue, hebben vryheit uth eren klösteren der müren und planken erer stede uth und in to erer brukinghe dages und nachtes, alze en des to donde is, dar de bröder allene und nen rad, stad edder yenich ander boven is syck mit up und toslütende mede bekümmere; alze wy dergelyck ock wente an dese tyd ungehindert, so wy nu gehindert werden, bruket hebben. Und deße unse uthganck is neen mene porte, de de stad to slutendende[!] und to vorwarende heft, und vorvaren anders nicht, dat der bröder jenich in den vorbenömeden steden van derweghen sojämmerliken vorweldet syn, alze uns nu van dem borgermester und rade to Sleszwyk schud unbeclaget, dat wy vaken hebben vor juwer gnade vögede, borgermester und rade und menheyde mit odmodigen beden vorclaget, dat uns nicht helpen möchte; men de walt is jo leyder gan boven recht.

Unse andwerde: Hebben andere clöster in juwen landen sodane opene porten, de de monnike sluten, dar alle man mach uth ryden, gan, varen, to water, to lande, nachtes, dages, na erem willen, wor malck wesen will, is uns nicht witlick. Wol hebben se porten water to brukende und uppe de priveten to gande, alze deße ock hadden, eer se de up breken; doch hefft alle man synen vryen uthgank dar nicht na erem willem, alze se hiir nu bynnen 10 jaren, sint wy en de slütinghe gegünnet, had hebben. Ere 13. artikel: Alse ock in der vorscreven erer schryfft steyt, se menen, se dörven ere breve und segele uns nicht holden etc., wan dat to rechte kumpt, fint sickes wol. De van Hadersleve, Vlensborch, Tundern etc. hebben ock binnen kriges in vrömden heren hande wesen; scholden se darumme ere besegelden breve nicht holden und enem andern dat syne nemen, will juwe gnade wol bedencken. Andwerde: De breve, de juwe gnade und wy seen hebben, spreken upp rum und nicht uppe plancken, porten, vellebrügge und slütinge. Der breve inholdinge hebbe wy geseen by juwe gnade und juwen rad, dar alle dinck uppe steyt. Ere 14. artikel: Ock alze de rad to Sleszwyck scrivet under velen worden, dat manniges mynschen rum, hus, hoff etc. vorkortet und vornichtet würden, und menen, wy scholen des entgelden in gelykem, dar begere wy juwe anwysinge to; wy en weten anders nicht, nement mach dem andern dat syne sunder redelke sake nemen. Is we bynnen Sleszwyck, geestlyck edder werlyck, dem dat syn also genomen is, so se scriven, des hebbe wy nicht to richtende. Wer en islick dat wille vorswigen, bespreken und bemanen, ifft he möge, mit rechte und schal uns, so wy hopen, in unser verhandernisse, dar dese schelinge van is, nicht scaden, wente een yewelick mit helpenyngde de rechten dat syne hefft to vorwarende und to vorsümende, des nene schulde by unsem gadeshuse synt, der wy entgelden derven, van deßer porten uthganges und inganges wegen. Unse andwerde: Anderer lüde rum, dar de grave henne geyt, wart und is beplancket und bewaret beth in deßen dach sunder ere hindernisse. Wil over alle man dat open hebben, dat se hadden, eer de grave graven wart, alze de mönneke nu willen, so mögen wy plancken und graven wol overgeben und laten Sleszwyck bliven alze en open dorp, dat doch in orloges tyden juw und juwen lande beplancket, begraven und bevestiget nütte was. Dar dencke juwe gnade yo mede upp. Ere 15. artikel: Wy begeren den rad to Sleszwyck to underrichtende, dat se

buten der stad by dem Slye ere stadgraven, der se und de ere bruken und hegen to erer nüth, Kalveren straten etc., dar dat ere keert biß unsem kloster, beplancken, betünen und so vast maken, dat wy armen brödere nenen overloop dorven lyden. Se waren dat ere, und wy dat unse und laten de over uns richten, de mit rechte over uns to richtende hebben, und nicht see. Unse andwerde darup: Wy hebben by eer kloster uppe dat unse vaken tüne gemaket, mit dorne gevestenet, dat yo entwey gehouwen wart. Schal en islick dat sine waren, alze se seggen, worumme hebben se den ere rum, dar se nu umme spreken, nicht beplanket und mit porten vorwaret, und mannich man meer, des syn rum langet an der stadt plancken, dat möchte juwen armen börgern vele vrommen in gude und in arbeyde, went wy alle de plancken maket und vorwaret hebben, so juwe gnade weed. Alse uns de mönneke nu anverdigen, des uns doch ny eer weddervaren is, alze mach uns lychte hyrna mannigh geestlyck man anlagen, des sin rum gröter was er dem graven und plancken, den yd nu is. Hyr mach juw gnade up dencken. Wy hopen und weten, gy willen uns by rechte beholden. Hyrumme tröste wy uns to juwer gnaden und menen, wy en dorven vor nemende to rechte gan ane vor juw. Wes juwe gnade und juw rad in deßen saken und alle tyd by uns donde wert, dat schal uns beyde wol und we don.

[Koncept ell. Kopi. Slesvig Bys Arkiv.] Afskr. af Ulrik Petersen: RA. Ulrik Petersens Haupt- und Residenz-Stadt Schlesewig S. 255. — Raadet nævner i sit Svar paa den 3. Artikel en Begivenhed, der maa antages at være den, som omtales i 1. Række Nr. 7903 (1449 Juli 7), som foregaaet »by 9 edder 10 jaren«. [13013

Reg. *6893. [Optegnelse i Slesvig Bys Arkiv?] *Sach, Gesch. der Stadt Schleswig S. 337.* [13014

[1479 Juni 13—1483 Dec. 13.] (Slesvig By) fremstiller over for en Fyrste Claus Holcks Overgreb i Byen og hans Død og erklærer at have tilbudt Claus's Broder Peter Holck at staa til Rette for Fyrsten og Landenes Raader.

[Koncept ell. Kopi. Slesvig Bys Arkiv.] Afskr. af Ulrik Petersen: RA. Ulrik Petersens Haupt- und Residenz-Stadt Schlesewig S. 1032 (indført umiddelbart efter 13016, men vistnok til en anden Tid (i alt Fald med andet Blæk og skilt derfra ved en lille Streg), saa at de 2 Stykkers Forlæg næppe har hørt sammen). *Suhms Saml. II. 2. H. S. 120.* — Om Sagen jfr. 5013 og 5334. Dagen 1479 Juni 13 nævnes i Brevet selv, og dette maa i alt Fald være ældre end 1483 Dec. 13 (5334). [13015

Reg. 4685. [Koncept ell. Kopi. Slesvig Bys Arkiv.] Afskr. af Ulrik Petersen: RA. Ulrik Petersens Haupt- und Residenz-Stadt Schlesewig

S. 1029. *Suhms Saml. II. 2. H. S. 122.* Dette Aftryk er ikke citeret i *Regesta*, som derimod anfører et Aftryk i *Neues staatsbürgerl. Mag. II. 647-49 (L. 9)*, der dog har ikke uvæsentlige Afvigelser fra *Suhms Saml.* og bl. a. paa adskillige Steder er betydelig mere kortfattet; men særlig kan det nævnes, at hvor *Suhms Saml.* i sin Begyndelse (ligesom den bevarede skrevne Tekst) har: Irlüchtygheste hogheborne förste, gnedigste leve here, har *Neues staatsbürgerl. Mag.*: Durchlychtigste hochgeborne fyrstinne, gnedigste leve frouve. — Om Tiden for det i *Neues staatsbürgerl. Mag. II. 649 L. 13-650* trykte og dér til 1480 henførte Stykke (jfr. *Reg. 4684*) se *Schriften des Vereins f. schlesw.-holst. Kirchengesch. 1. Reihe 7. Heft S. 95 Note 2.* [13016

[1481 Maj 21—1484 Jan. 5.] Hochgheborne furste, gnedigeste here. Desse articule sÿn de priuileya, de sÿn gegunt juwer gnaden stad to Slesß van koningen, hartoghen unde greuen. Int erste hefft begiftiget koningk Swen milder dechnisse juwer gnaden stad Slesß myt eyneme bescreuen stadrechte, deß men dachliikes bruket ame rechte. Vort sÿn der stad Slesß inwonren gegeuen dosse priuilegia van etliken koningen to Dennemarken unde hartogen to Slesß unde auer Juthlande, dat de inwonre van Slesß, dede borgere sÿn, mogen vrig kopslagen auer dat gantze riike to Dennemarken, vrig beschicken in ifte uth alle ore ghudere in allen enden des riikes ane geuinge jenighes tollen ifte jeniger hindernisse; an der sulften wiisse ok vrig to kopslagen auer dat gantze hartichriike Juthlande unde Slesß ane betalinge jeniges tolnes. Sze scholen ok vrig weßen van toregiald, bygiald, arnægiald, arfkiöp unde andere betalinge, dede deme koninge ifte deme hartoghen sÿn anuallich kopenscup haluen. Sze scholen ok nene ketele, grapen, beddekledere schicken tor borch, ane de koningk ifte de hartoghe sÿi suluest tor steden uude des behoff hebbe. Alle borgere unde inwonre bynnen Slesß ime stadrechte wonaftich scholen deme rade horßsam weßen in allen baeden, bii vorlust der koningliken gnaden ifte des hartigen; welckere hiirjegen dede, des jennen gut, dat he hefft bynnen der stad, mach de rad to siick nemen unde keren dat an der stad nutticheit. Sze scholen ok vrig bruken orer rechte, bescreuen sette unde olde wonheide, alß se oldinges to langen tiiden de vriest hebben gehat, unde holden ore dingdaghe, rechtdaghe unde marketdaghe na older wonheit. Alle geistlike, unde borgerekindere sÿn, dede besitten erue orer olderen belegen ime stadrechte bynnen der stad efte uppeme Holme, scholen schot geuen des jares deme rade van sodanen eruen liick anderen borgeren. Alle inwonre, dede borgere sÿn,

scholen hebben alle de vrigheide, gnade unde beqwemicheit ime markede to Schannøre, dede hebben de borgere unde inwonre der stede, wickbolde unde dorpere des rikes to Dennemarken darsuluest. Alle borgere unde inwonre der stad scholen ore huße decken myt steenen ifte leeme, dat ße velich ßyn vor vlochfure, hii broke 40 mr. Ok mogen ße myt oren schuten unde schepen visschen an den Øreßund umme ore visscherie, vorder myt perden unde waghén vorwerken ime markede Schanie unde Szelandie geliick anderen inwonre des riikes. Ok is demerade to Slesß vororleuet, dat ße de kerken s. Drochten bynnen Slesßwiik to ewigen tiiden vorlenen scholen eyneme nochaftigen personen. Alle desse priuilegia heft ok gegeuen unde bestediget to ewigen tiiden koningk Karsten milder dechnisse, unde tome latesten heft koningk Karstens gnade bestedighet de olden priuileia auer den strom des vriien waters des Sliies, also dat alle inwonre der stad Slesßwiik, geistlick unde wertlick, moghen vrig visschen auer al den Sliig by beyden ßiiden des landes ifte midden ame strome, wo eyneme isliken dat beqweme iß, ane hinder van der stad an wante eyne weke seeß buten Sliießmunde in de solten ßee; unde ift dar jemant hinder an dede, dat schal men richten an liiff unde gut. Ok mogen ße alle orer ßegelacien, visscherie, neringe bruken auer al den Sliig nach eynes isliken nutticheit. Ok mach de vromde kopman dar in unde uth segelen unde hauen wante vor de stad, indeme ße oren wonliken olden tollén betalen; nach inneholde des breues dossier priuilegia. Dosse priuilegia begheren borgermestere, radmanne, borgere unde de gemeenheit juwer gnaden stad Slesßwiik, juwe gnade unde juwer gnaden brodere hartoghe Ffrederikes willen bestedigen, alß juwer gnaden vader hadde bestediget.

Optegnelse paa Papir med Haand fra 2. Halvdel af 15. Aarh. Slesvig Bys Arkiv (Statsark. i Kiel, Urk. Stadt Schleswig Nr. 41). — Brevet falder efter Christiern Is Død, men øjensynlig før Byen fik sine Privilegier stadfæstede 1484 Jan. 5 (5382). [13017

[C. 1488?] *Reg. *6376.* [A. Konzept ell. Kopi. Slesvig Bys Arkiv.] Aa. Afskr. af Ulrik Petersen: Thott Fol. 1231 S. 20. *Staatsbürgerl. Mag. IX. 454* (med fejlagtig Tidsbestemmelse: ›Wahrscheinlich aus dem Jahre 1462 oder 1464‹)^a (læs: Irlüchtigeste (altsaa intet Aarstal foran) - tyden weren - unsem gnedigsten leven heren *juwer gnaden leven broder hartoghe Frederick* un darna - juwer *gnaden* leven moder gegenwardicheit - vorgeven, wodaner wyse - juwer *gnaden* stadt - wetent *nye* unwönlike - by juwer *gnaden* und juwer *fürstl.* gnaden - setten, ifft unß - sy gescheen sodan - se *unse* holtunge des donnerdages *hemelken* hadden -

seggende - to *rechter* maltyt - ock me to - weren *noch*. Men - volgen *na der* schede - *vorgangen* - *niest* gehouwen - is, so *wy hopen*. Nach dem - dat *jewelde* hebben - *Tammes* - *gesecht eyn van den unsen seggende to om*: Alß - *geist*, dat *dy doch* - ock *nu rechte* - will. *It. darna* alß *sodane sune van dem capittel geeschet unß unwilllick der esschinge iffte claghe* was - van *unser* - *biddende eyne* - wegen; dat *möchte ön* nicht *bedygen* - *beeden*, *de* worden - *scheede de* bestapelt - *gegan* iß. Welcker *schede* nach *olden* - *myt elliken uth synem rade* - *Henningh* van - *mannighen vromen* - *gnedigen heren* - *tyden*. *It. na* - *myt ören plöghen* - *besanden dar myt* - *Jonsen* - *Jürgen van Klensbu* - *wol meygen und upeten* - *heten*; also hebben - *vorvaren vor dat unse und noch so holden*. *Dat sodan schach in den tyden*, is *wol velen wytlick* buten - *Sleszwyck*. *Warumme holden wy noch sodane holtinge und veltmarck vor dat unse nach older schede*, so *unse vorfaren helden*. *Irlüchtigeste hochgeborne fürste*, *gnedigste leve here*, *juwer grotmechtigen gnaden demodigen undersaten borgermestere radmanne und gantze gemeente juwer gnaden stadt Sleszwick bidden und myt gantzer andacht begehren*, *juwe königlike gnade und juw leven broder hartog Fredericks gnade uns willen dorch Gott beschermen in rechtverdigen saken und unse privileya uns van königen, hertogen und graven, heren deser lande, gegeben und bestedichet, by macht beholden, und wy sodane vryheyde vor als na mogen bruken in holtinge, veltmarck und schede, so unse olderen und vorfaderen[?] der vor uns vrig hebben gebuket, dar wy ock nicht an twivelen. Syn wy plichtich in aller underdanicheit jegen juw fürstliken gnaden als unsen gnedigsten leven heren myt truwen densten to verschulden. Sequens articulus non fuit scriptus cum superioribus, quem oretenus debent proferre*: Ock, *gnedigste leve here*, seggen *de* *werdigen heren van dem capittel und scriven laten*, dat *öne* dat *sant sodan holtinge und veltmarck hebben logevunden*, dat *doch nimanden van den unsen wytlick is*, wann *dat gescheen is*, und *werden derhalven* ^b *unse olden privileya uns gegeben van oldings und vorder van hern und fürsten deser lande van tyden to tyden geconfirmeret, bevestiget unde bestediget myt geistliken rechle von unsen gnedighen heren den bisscop to Swavestede to antwordende, welkert wy hebben gesch* ^c *vor juwer konigliken gnaden daranne to rechle geboden, hopende, juwe gnade will uns helpen unse privileya to beschermen*). [13018

a) Brevet omhandler samme Sag som 6462; men nærværende Brev er vel snarest den i 6462 omtalte Klage fra det foregaaende Aar paa Sønderborg. b) I Aa er ladt Plads aaben til et Ord. c) I Aa er ladt Plads aaben til c. 4 Bogstaver.

Irlüchtigeste hochgebarn fürste. Juwer gnaden undersaten borgermestere, raedtmanne unde gantze gemeenheit juwer gnaden stadt bidden, wy unser stadt privilegia möghen so vrig brukende syn, alß unse vorfaren hebben gebuket, ock unser stadt upkominghe irlangen, so in vortyden iß gescheen, dar men juwer gnaden stadt van buwe, de unß nu van etliken unsen mede-

inwonren werden vorentholden, gelyck anderen upkominghen unde plichten, als eynen marck erthure uthe dem huse to gevende jarlikes, dar de platenleger inne wont twischen dem dore und der mölen, ock 12 ß erthur jarlikes to gevende uthe Otten van Anevelden huse by der andern syde dem dore na dem westen, ock etlike ackerhür van etliken wurden by s. Michaelis kerken als eyner wurdt geheten dat norder lucke 2 ß englich jarlikes und van eyner andern wurdt geheten dat süder lucke 12 ß jarlikes na inneholde older stadregister. Ock wan juwe fürstlike gnade ansiehet etlike scriffte^a uns van dem hern abbate und ganzem convente to Rüdekloster gegheven in tüchnisse^b bringet wol klarliken mede, wat rechticheit wy van wegen juwer gnaden stadt hebben an den wurden und velde umme s. Michaels kerken und kerckhave belegen, dar sick nu etlike geistlike personen an holden jegen vryheide juwer gnaden stadt und unß to grottem nachdele.^c Ock hebben wy manck unsen privilegien: welck ritter ifte gutman bynnen den plancken to Sleßwyck wonen will, de sy plichtich der stadt rechte bördene unde alle plichte mede to holdene, wie dat by unsen tyden deden de düchtigen manns Otto Porsvelt, Luder Storm, Peter van Anevelde, Otto van Anevelde etc.; dar van der stadt upkominge seer werden vormynret, so dat de stadt nu grot nadel hefft. Dyt hebben alle gedan by unsen tyden de gudemans, dede huße und erve hadden an juwer gnaden stadt, want jegenwardich[!]. Wy bidden, unß willen byval don unße privilegys de by macht (to holden, dat)^d wy sodan plichte möghen irlangen, ifft wes juwer fürstliken gnaden best düncket und nütte to synde beschicken, so wy ganß hopen wol to scheende. Willen wy jeghen juwen gnaden to allen tyden myt truwen densten irkennen.

[A. Koncept? Slesvig Bys Arkiv.] Aa. Afskr. af Ulrik Petersen (med Overskrift af ham: »Eine alte Supplica unter den Raths-Sachen gefunden sine numine et lumine. Ist vielleicht an Hz. Friederich oder Hz. Christian«): Thott Fol. 1231 S. 24. — Det er ikke klart, om de 4 navngivne Adelsmænd Otte Porsfeldt, Luder Storm og Peter og Otte v. Ahlefeldt var døde, da Brevet blev skrevet, selv om dette vel er det sandsynligste. En Tidsbestemmelse bliver derfor ret usikker, saa meget mere som der ved nogle af Navnene kan være et Par Personer at vælge imellem. Peter v. Ahlefeldt er dog formentlig den ret bekendte Mand af dette Navn, som døde 1483 (*Danm. Ad. Aarb. XLVI, II. 33*); og Otte Porsfeldt er vel den Otte Porsfeldt, der blev dræbt 1504 som Dronning Christines Lens-

mand paa Næsbyhoved. Brevets Tid er da mulig c. 1500 ell. de første Aar af det 16. Aarh. [13019

a) I Aa er over scriffte skrevet, ligeledes med Ulrik Petersens Haand: einen brieff. b) I Aa er ladt Plads aaben til c. 5 Bogstaver. c) I Aa bemærker Ulrik Petersen her: •In margine war geschrieben: Ubi Friserwirck? Ubi Brother Lyensen pratum Boybultofft?• d) Parenteserne findes saaledes i Aa.

[1478 Nov. 20—1498 Okt. 15.] »Noch findeß der^a disße effterschreffne pergementeß breffue: ett fru Sophie Mortensdaatters breff thil sin broder Jenß Mortenßen til Refßneß wdgiffuitt paa noget guld och sølf, som hun aff hendis børnsß til sig haffuer annammett, huilchett hun loffuer att holde for^{ne} Jenß Mortenßøn schadisløß, met miere, samme breff omformelder, huilckett findeß til vitterlighed beseglett aff werdige fader hisp Nielsß Glob af Wiborg.^b

[Perg. Refsnæs Godsarkiv.] Udtog af Axel Urne: Thott 4to 1888 Bl. 24 b. — Et andet Udtog: Thott 4to 1889 Bl. 5 a. Herefter: *Personal-hist. Tidsskr. 6. R. IV. 217.* — Brevet maa falde i Tiden mellem 1478 Nov. 20, da Niels Glob provideredes til Bisp i Viborg, og 1498 Okt. 15, da han var død (*Acta pontif. Dan. IV. 193, V. 226.*) [13020

a) Der menes utvivlsomt paa Refsnæs. b) Herefter anføres følgende Breve: 1919, 3054, 4007.

[1497—1511.] Alder gnedigeste here, dyt nageschreuen ys dat ghene, dat doctor Kaerll van Gorffwe van my Steffen Steffenß van Dantzicke gekreghen hefft, up dat he myn laken van Anholt scholde voren hyr tho Copenhauen. Int ersthe eyn roedt kasterkwmet, dor yk dhe weddergade vorkoffte Arendt Hake hyr tho Copenhauen vor 75 mr. densch. Noch ½ brwn bròstowesk, dor ick dhe weddergade van vorkoffte vor 35 mr. Noch moste ick syn knecht geuen 6 elle gell laken unde em suluen 10 elle gell laken, de elle vor 12 ß. Noch moste ick doctor Karll geuen for 1 gulden hollandz lowenth. Noch kreeck doctor Kaerll eyn lanck mess myth eyn weynich suluer beslagen szo goet alsze eyne mr. lubesch. Noch kreech eyn ander doctor Kaerlss knecht eyn swarth rock van my szo goedt alsze 6 mr. densch. Noch heedt my doctor Kaerll affsnydhen 16 elle blaw fyss, de dhe buren uppet lant tho bergerlth[!] kregghen, dhe elle szo gueth alsze eyne mr. densch. Dyt tho gelde dhe summa lopt 132 mr. densch, dat doctor Kaerll kreeck wten de 16 elle fyszzen, dat de buren tho bergelde kregghen.

Alder gnedigeste here, dyt nageschreuen is dat gene, dat doctor Karll van Gorffwe van my Thomes Renszborch kreeck. Int eersthe eyn tunne buszkehrwdt; dorinne was 50 punt krudess, ellyck punth 4 ß. Noch eyn skarppenthyn myth 12 kamerss szo guet alsze 15 mr. Noch eyn korff russzyn; de weddergade

wardt vorkoffth for 6 mr. unde 4 ß. Noch eyn moyszaen szo gueth alsze 10 mr. densch. Noch 6 ferendell herynges szo gueth alsze 7^{1/2} mr. Noch eyn vath grön enghefer van 38 punth, szo gueth alsze 25 mr. Noch 2 broedt suckers van 14 punth swarss, szo gueth alsze 3^{1/2} mr. Dyt to gelde de summa lopt 80 mr.

All dyt vorgeschreuen hebben wii erbenomeden konnyneck Hans to Denmarcken vulmechtich ghemaket in tho manende van doctor Kaerll, ghelyck offte wii suluest tegenwordich weren.

Folioark (hvoraf 2^{1/4} Side beskrevne) uden Segl. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Indl. t. Registr. samt henlagte Sager). — Dr. Karl var Lensmand paa Gurre 1506 Marts 5 (*Hanserecense 1477-1530 V. 161*) og formentlig 1510 Maj 25 (11547), men endnu ikke 1497 Jan. 16 (*Cod. Esrom. S. 188*) og ikke mere 1511 Sept. 8 (*Danske Mag. 4. R. II. 158*). [13021

[1456—c. 1472?] Steen Andersson tilskriver sin Farbroder Oluff Perß om Udfærdigelse af et Brev om Penge, hvorom de forligtes sidst, m. m.

Papir med utydelige Rester af 1 brevlukkende Segl. Oluf Pedersson Godovs Arkiv (RA.). *Missiver II. 400*. [13022

*Reg. *5752*. Medtaget Perg.; Plica mangler, saa at Tallet af Seglhuller ikke kan ses. Hartvig Krummediges Arkiv (Norske Rigsarkiv). *Dipl. Norv. V. 551*. [13023

[1482?] Jeg Steen Sturre til Gribsholmb R., Suerrigis Riges Forstander, har været til et venligt Møde med min Svoger ærlig og velbyrdig Md. Hr. Iffuer Axelßen R. om nogen Uvillie, som ham og mig imellem været har. Er det nu Gud til Lov venlig aftalet imellem os, og har vi sagt hverandre et stadigt Venskab, hvilket jeg bepligter mig til at holde, saa længe jeg lever, ved min Ære og kristelig Tro. Desligest lover jeg med alle de Venner, jeg kan dertil drage, at være Hr. Iffuer og alle hans Venner bistandig i alle deres retfærdige Ærinder med Liv, Gods og Magt, saa længe Gud under mig Livet. Det Gud forbyde, at jeg forbyder imod i noget, som mærkeligt er, da »motte« disse min Hustrus Brødre, Slægt og »begge voris« Venner Hr. Erick Aageßen, Ingvord Anckerßen, Hr. Niels, Erick Erickßen, Bendt Aageßen, Christen Johansen og Claus Aageßen give sig til Hr. Iffuer ham til Hjælp og mig, mine Venner og Medhjælpere imod; det Gud forbyde, nogen af disse gode Mænd vorder splidagtig, da skal forskrevne min Svoger og jeg med alle vore Venner lægge os al Vind om dem at forlige; hvilken som sig ikke vil lade nøje, den vil vi være alle imod, som det sig bør.

Jeg beder alle forskrevne gode Mænd om deres Indsegl at hænge lade med mit ved dette Brev. Givet og gjort paa Stegeborg Slot.

[A. Orig. Iver Axelssøn Thotts Arkiv.] Aa. Afskr. fra c. 1650: RA. MS. Sophie Belows og Anne Thotts Slægtetog S. 172. — Aaa. Afskr., indirekte efter Aa fra 2. Halvdel af 17. Aarh.: Ny kgl. Saml. Fol. 774 S. 169. Afskr. efter den foregaaende: Thott Fol. 1081 S. 92 (herefter: Ny kgl. Saml. Fol. 777 S. 97 og Karen Brahes Bibl. Nr. 1637 S. 97 (efter sidstnævnte: Uldall Fol. 199 S. 121)). — Brevets Aar kan ifølge Dateringsstedet være 1482 (*Styffe IV S. LXVII f.*); derimod synes det lidet troligt, at Brevet skulde være saa sent som fra 1486, da der ligeledes fandt et Møde Sted paa Ståkeborg mellem Sten Sture og Iver Axelssøn (*Alexandra Skoglund, De yngre Axelssönernas förbindelser med Sverige S. 224 f.*). [13024

[1498—1502] Juni 22. Sten Tvrsson tilskriver sin Svoger Mayrys Nylsson om sit Pengeforhold til Arfvidh Trollæ og om Mayrys's Forhold til Knvdh Æsskylsøn.

Papir med Rester af 1 brevlukkende Segl: Svensk. Mourids Nielssøn Gyldenstjernes Arkiv (B 1); senere ejet af Klevenfeldt (RA.). *Missiver II. 387.* [13025

[1478—1508.] »Ithem eth skødebreff paa eth møllested i Stubberup oc Mundstrup.«

[Perg. Viborg Bisps Arkiv; *ÆA. II. 342, N. 69.*] Udtog anført i Brev 1544 Febr. 21, se 2531. — Da Skødets Modtager ifølge *ÆA. II. 342* er »biscop Niels i Viburg«, maa Brevet være enten fra Niels Glob's ell. Niels Friis's Bispetid. [13026

Brev af Strukstrup H. om Egebjærg Gaard.

[Orig. Slesvig Kapitels Arkiv?] Udtog: *Westphalen IV. 3188 Nr. 69* (jfr. *Reg. 3954*) og (med F. A. Reinboths Haand) Ny kgl. Saml. Fol. 895 Nr. 140. [13027

[1497—1501?] Swantte (Nilsson Sture) pantsætter Hr. Hendrick Kromedig Bårgemß gardt i Åresta H. i Wesset S. med mere Gods i Hallen.

[Orig. Henrik Krummediges Arkiv.] Udtog anført i Brev 1554 Maj 25 fra Swantte Sture til Hr. Mans Gullenstiern Ridder. RA. Privatark., Mogens Gyldenstjerne. *Marquard, Breve til og fra Mogens Gyldenstjerne og Anne Sparre I. 245.* — Brevet maa vel i Betragtning af de politiske Forhold være fra Tiden 1497-1501. [13028

[Senest 1487.] Swen Danskes son[!] og Massä Tögeson »hi« Wärder, Per Danskes Datter har, Tw Törbörson »hi« Rödyng, der Per Danskes Datter har, Bodil Pär Danskes Husfrue, »wilkä wy Per Danskes arwyng«, hvis Sjæl Gud naade. De 10 lødige Mk., som velbyrdige Md. Axsel Person »hi« Nees var Per Danskä skyldig, som han lovede Per Danske at betale, kendes vi os Per

Danske Arvinger »oc« have Fyldest opbaaret[!] af hæderlig og velbyrdig Kvinde Fru Magdalenä, Niels Bradas Husfrue, at »hwy«^a har aldeles i vor Nøje gjort for de 10 »löde« Mk. Thi gør vi Niels Bradhe og hans Hustru fuldmægtige op at bære og ud at kræve de 10 »lödä« Mk. Vi beder hæderlige og velbaarne Mænd Matthes Tagsson »hi« Sandby, Hr. Niels »hi« Gumlösä, Hr. Hans »hi« Stwbby, at de hænger deres Indsegl for dette Brev, fordi at vi har ej selv Indsegl. Scriptum »hi« Rödyng.

[^b Orig. med 3 hængende Segl: 1. Vistnok Lxxiii 2; 2-3. Formentlig utydelige.^b Niels Pederssøn Brahes Arkiv.] Afskr. fra 17. Aarh.: SvRA. Lars Eriksson Sparres Kopibog B 16 (tidligere J 7) Bl. 261 a. — Niels Pederssøn Brahe var død 1487 (*Danm. Ad. Aarb. V. 103*). [13029

a) Sikkert Fejl for: hun. b—b) Saaledes efter Tegning i Afskriften.

[1481—1513.] Borgemestre og Raad i Swinburgh anmoder Kong Hans om Stævning over nogle navngivne Beboere paa Tosyn, der mod Forbud har ført Fødevarer til Hansestæderne.

Papir med ukendelige Rester af 1 brevlukkende Segl. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Indl. t. Registr. samt henlagte Sager 1481-1513). *Missiver II. 446*. [13030

[Efter 1502.] »Edhers nadhes thenesste nw oc altith tha ere wy ftatighe men edhers nadhes wdherssothe tha« begærer vi og beder ydmygelig om for Guds Skyld og vor Tjeneste unde[!] os vor »ore« at have, som »fadher« og Forældre før os har haft af Arild, at ingen Herre eller »wolss man« har nogen Tid begæret Oldengæld af vor »bygsko« førend Hr. Laxman; da tog han halv Oldengælden med os, som Gud forlade ham »ith« der, som han nu er, og saa Hr. Jørien Vernisß og Hr. Tøge Krabe; nu »ombere wy allssemen«. Item om eders Naades »ørk« har vi nydt at hugge »stavre oc gerssle oc stinet«; da kom der »skyff«, nu kommer der intet, og der er ej Ager og ej Eng til »byghin«. Vil eders Naade ikke benaade os, da bliver »byghin« til intet, fordi der er ingen »beringh«, og der kommer intet hverken til Land eller Vand.

Papir med Rester af 1 Segl paatrykt forned: Sølvidsborg Bys^a. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Indl. t. Registr. samt henlagte Sager, Efter 1502). — Brevet omtaler Poul Laxmand som død og øjensynlig Tyge Krabbe som daværende eller forhenværende Lensmand paa Sølvidsborg; men det kan næppe oplyses, naar Tyge Krabbe fik dette Len, som han havde 1506 (*Styffe V. 110*) og 1507 (*Hanserecesse 1477-1530 V. 403 Note 2*). [13031

a) At Seglet er denne Bys, ses ved en Sammenligning med et Eksemplar i RA. Hyldinger 16, 10 c; Vaabenmærket gengives i *Hist. tidskr. f. Skåneland I. 350*.

[**Senest 1483.**] Jens Persß Foged paa Sønderling H.s Ting, Morthen Nielsß Præst i Vorning, Offæ Tagsß, Abilgord Foged paa Skiern, Jep Andersß i Hwiding, Jon Persß og Michel Persß. Paa forskrevne Ting fik velbyrdig Md. Jep Mogensß et Tingsvidne af 8 Dannemænd: Per Koldh, Morthen Micchelsß, Anders Nielsß, Oloff Cristiernsß, Niels Eskilsß, Mates Micchelsß, Jes Micchelsß og Lass Persß; disse Dannemænd vidnede, »soge oc hørde«, at paa forskrevne Ting 6 Dannemænd, som er Mats Iwsß i Beg, Jes Persß, Jep Andhersß i Hviding, Nis Jensß i Beg, Jes Jepsß og Nis Jesß, vidnede, at de nærværende [*var*] i Bygom til Jep Mogenssens, der Jep Mogensß gjorde sin Lovhævd^a; da gjorde h[an] den, som han[s]^b Ejendomsbreve og Skødebreve, som han har paa Skov og Mark over al Bygom Grund, udviser, og paa den Tid var Symen Speen hos og gav ingen »straff« paa den Lovhævd og bød sig til at være i den Lovhævd. Item lagde Jep Mogensß den Jord ud, de om »trette«, efter Symen Spendss egen Villie, saa at han lod sig dermed nøje og lod ham dermed kvit. Med vore Indsegl hængende neden dette Brev. Datum ut supra[!].

[A. Orig.; c^a af Seglene var allene Offe Tagesens, dog ilde handlet og trøkt ukiendelig^c. Senere til Tjele Godsarkiv.] **Aa.** Afskr. af Søren Abildgaard, betegnet »Thiele«: Thott Fol. 750, den største Mappe. — **Ab.** Udtog med Søren Abildgaards Haand i »Gamle Breve angaaende Thiele Gods i Nørlyng Herred« S. 3: Sstds. — Ove Tagessøn Reventlow var død 1483 (*Danm. Ad. Aarb.* X. 367). [13032

a) Her kan baade være Tale om den i 2359 og om de i 2943 og 2974 omtalte.
b) *Aa*: hanum. *c*—*c*) Saaledes *Aa*.

[**1465—76; 1472?**] [Dette er d]e Skyldinger, jeg Tetzs Ærke-
degn i Roskyllæ [har til vel]baaren M[and Per] Billæ af Swan-
holm. [Først kærer jeg, at han nu] ige. staar igen med sin
Biskopstiende af Swanholm, »ikket«
jeg begærer det, som Ret er, og kræver
. Biskopstiende, som hans Fader og igen stod
. [Item kærer jeg, at han trænger] mig mine Marker
og Græsgang af, som jeg [har af den hel]lige Kirke og af
mange gode Mænd besynderlig i min Befaling [har, som er
Vlstrøpss[?] M]ark, Klepitstrøpss M[ark], Krogstrøpss Mark og
Kwnnersløfss Mar[k] og andre flere M]arker, som [hører tjil øde
»torpæ« og skyder ind paa fornævnte M]arker, som er
R]awns[trøp og] flere andre »torp«. Item kærer jeg, at
. . . . »w« var 4 Aar, drev han mine Øksne og mit Kvæg ud af
fornævnte Marker [i sin] Fold og sagde, han fandt dem i sin

Vang; da satte jeg mit Plovjern til P[ant], som han endnu har, og dertil maatte min »æmedsman forburwæ« [?] dem ud, [der] indkom, eller saa megen Havre, som han da navngav. Item straks derefter fór min »æmidsman« til Herredstinget og begærede Aasyn til den Skade, mit Kvæg skulde have gjort ham; da sagde han straks Nej for paa Tinget og sagde, at han vilde ej stede, at nogen skulde træde hans Græs ned. Item den Tid mine Øksne kom ud af Folden, »styrte« den »fayereste« Okse, jeg havde, straks død paa Marken, og 3 andre Øksne døde paa Marken og en lidt, efter den hjem kom; for saadan Skade bød jeg mig i Rette med ham paa Herredstinget eller og at møde derom for fælles Venner; da vilde han der ikke til. Item i »høste«, nu var 1 Aar, tog han mine Øksne og mit Kvæg og mine Tjeneres af Syelsø paa Skulleløuæ Gade, som jeg havde undt Græsgang paa fornævnte mine Marker, og drev dem ind i sin Fold paa Swanholm; da nødtes jeg atter til at »forburwe« [?] mine Øksne og Kvæg ud med saadant Skel, at de skulde inden næste Søndagen drives ud af fornævnte Marker, som kaldes »ollen«, eller jeg skulde se. dem, som jeg før gjort har og mine Tjenere af Syels[ø] deres Kvæg afføre af »ollen« eller købe deres Græsgang af ham. Item skylder jeg [ham, at han] sælger den hellige Kirkes og mit Græs og Græsgang paa fornævnte Mar[ker og tager] derind alle de, som vil give Havre og

Medtaget Papir, nu uden Spor af Segl; det i [] satte er suppleret fra 2 Afskrifter af Plesner i LDipl. bag 1472, hvor det dog for den ganske overvejende Del skyldes hans Gisning. Roskilde Kapitels (Ærkedegns) Arkiv; senere ejet af Danske Selskab (RA.; c. 1472). LDipl. bag 1472 (2 Afskrifter). — Peder Billes Fader Torbern Bille, der døde 1465 (*Danm. Ad. Aarb. VII. 61*), var utvivlsomt død, da Optegnelsen blev skrevet; Tetz Tetzson Rosengaard forekommer som Ærkedegn i Roskilde fra 1450 og døde 1476 (*Danm. Ad. Aarb. XXIX. 391*); m. H. t. den omhandlede Sag jfr. 3164. [13033

[**Tidligst 1495?**] **Sept. 23.** *Reg. 3250* = *8319.* [Orig. Ribe Kapitels Arkiv.] *Terpager, Ripæ S. 297*; jfr. *Kinch, Ribe I. 400*. — Om Brevets Aar jfr. *Regesta, sidst anførte Sted*; det synes dog rimeligst at antage, at Brevet tidligst er fra 1495, det Aar, da Thomas Lange frattraadte Dekanetet (*Kinch, Ribe I. 403*). — Hertil 7134? [13034

Udtog: *Terpager, Ripæ S. 709*; *Reg. *8723*. Er blot et ikke helt nøjagtigt Aftryk af *ÆA. V. 447, Ø. 26*, der er dateret (1513 Apr. 4).

[**1451 Nov. 23—1460 Aug. 18.**] Dette er den Brøst, som jeg^a har til Hr. Tyghæ Lungæ. Først at han inde har saa megen

Boskab, som mig »lotnedhæ« i Gunnersleff, og siden andet, som han véd selv, at han lod deden føre med 27 Vogne. Item var mig tilsagt, at jeg skulde have 7 Pd. Korn der af Gaarden det Aar, Hr. Auæ døde; dem fik jeg ikke. Item har han haft min Del med sin i den Gaard i Køpenhaffn indtil denne Dag. Item har han inde med sig saa meget, som Ceciliaæ »lotnædhæ« i Lalan i 2 Aar baade af Gaard og Gods. Item har han inde med sig saa meget, som mig »lotnædhæ« med min Hustru over alt Siælland af 1 Aars Grøde og Udgift uden saa meget, som jeg havde i Steffns H. for Cecilies Mødrene. Item havde Hr. Axel og han inde med dem 54 Pd. Korn og det, der skulde med gives, fra det, Hr. Awæ døde, og indtil dette sidste Skifte, som gjordes mellem os i Køpenhaffn. Item har han inde med sig min Del af 16 lødige Mk. for en Gaard, som Hr. Karl Markman løste os af. Item fik han af mig 8 eller 10 lb. Mk. paa Abrams-trop; hvilket det var, det mindes mig ej. Item lovede jeg for ham til Hanss wan Kolnæ for 32 lb. Mk. Stæderpenge; dem betalte jeg ham i Lypkæ, og »besættæ« han mit Gods derfor i tvende Aar og holdt mit Bud der i 13 Uger, saa at jeg fik der meget mere Skade af, end Hovedsummen var. Item sidder de Tjenere inde med mit, som tilforn i mit Skifte var, og jeg kan ej fange det af dem, som talet var. Item bar han op af mit Gods baade af Vedhskøfflæ og af Gunnersleff litlæ og anden Steds her i Siælland, som jeg vil gøre Rede for. Item skulde han lagt mig ud 1 Læst Korn med sine Beder, som hans aabne Brev udviser; det har jeg ikke fanget. Item over alt holder han vore aabne Breve saa, at Godset deles os fra, og vi tager der stor Skade i. Item har jeg ydermere »skyllingh« til ham; dem vil jeg lade staa, til jeg har »beræt« vore fælles Venner det. Item skulde jeg have hvert Aar af Vilsbergh i Jutlandh; da skyder Mændene paa, at Hr. Tighæ har ladet baaret dem op. Item begærer jeg, at Hr. Tyghæ vil komme til Jævned med mig i Jutland og i Lalan, som vore Venner har før talet os imellem; og har jeg ikke fanget af Ranffsortss Mølle mere end 2 Pd. Mel, det jeg véd, siden Hr. Awæ døde.

Optegnelse paa Papir med samtidig Haand, men uden Spor af Segl. Torbern Bentssøn Billes Arkiv (c. 1459; RA.). — Ove Lunge levede 1451 Nov. 23 (*Dipl. Chr. I S. 40*); Tyge Lunge var død 1460 Aug. 18 (1181). [13035 a) ∴ Torbern Bentssøn Bille.

[**Sønest 1458.**] Missive fra (Torbern Bentssøn Bille) til Fru Ællnæ (Folmersdatter Lunge), bl. a. om hans Hustru Ceciliaæ.

Papir med Spor af 1 brevluukkende Segl. Henning Grubendals og Grev Hans af Ebersteins Enkes Arkiv; α 1751 af Biskop Harboe foræret til Danske Selskab^a (RA.). *Missiver II. 386.* [13036

*a—*a) Ifølge Langebeks Paaskrift bagpaa.

[**Senest 1465.**] »Något förän som fruu Margaretha Axelsdoter dödde, hafver een riddare Torbiörn Jepson^a Bille till henne, som var een encka, såldt sin deel i Liungbygårdz godz och deriblandt Veyletorp^b och Vagne-siö. Datum på detta skiötebrevet förmåles uti Högsta rättz domb i Danne-marck vara anno 1468^c, menn sådant måste vara förskrifvit, emedan som fru Margaretha Axelsdoter anno 1465 redan var död.«

[Orig. Lyngbygaard Godsarkiv.] Svensk Udtog anført i V. J. Coyet, Relation om Liungby gårdh, dess hoorn och pijpa (forfattet 1692): Ledreborgske Haandskriftsaml. 4to og 8vo 73 (a) S. 8; Thott 4to 2164 S. 7; Stockholms Kgl. Bibl., Engeströmska saml. B VIII. 2. 9 S. 6 og B VIII. 2. 31; Uppsala UB., Haandskr. W 1141 S. 8; Lunds UB., Haandskr. H c Fol. 170, VII Bl. 38 b og H c 4to 107 (2 Eksemplarer; S. 5 og S. 3). — Udtog i danske Oversættelser heraf: Ny kgl. Saml. 4to 868 e, VIII 1. Paginering S. 383; Additam. 4to 175 a Bl. 3 a og 175 b Bl. 2 a; Thott 4to 1476 (2 Gange; 2. Gang mere kortfattet); Kall 4to 641; RA. MS. Coyet, Relation om Lyngbygaards Horn og Pibe; Ledreborgske Haandskriftsaml. 4to og 8vo 73 (b). — Trykt efter en dansk Oversætt.: *Efterretn. om Troldhornet og Troldpiben paa Liungbyegaard (Kbhvn 1774) S. 6.* — Udtog i tysk Oversætt. (af Fridrich Gerhard Voss) efter det danske Udtog: Gl. kgl. Saml. 4to 2377; Ny kgl. Saml. 4to 2173 c S. 7; RA. MS. Coyet, Chronica von dem adelichen Guthe Lyngbyegaard. — Den omtalte »Högsta rättz domb i Dannemarck« er en Rettertingsdom af 1621 Juni 7 (se 2237), RA. Herredagsdombog 1621 Bl. 129 a. [13037

a) Mangler i Thott 4to 2164. *b)* En Del af Teksterne: Veilebye (stavet paa lidt forskellig Maade). *c)* Den første af Teksterne i Stockholms Kgl. Bibl.: 1668.

[**1445—c. 1476.**] Torkell og Halwar[d] pantsætter Hr. Hartwik Kromodik Hovedsmand paa Akersh[us] Skørningx iordh i Sooghen.

Perg. [med 4 Segl]. Hartvig Krummediges Arkiv (Norske Rigsarkiv). *Dipl. Norv. XVIII. 90.* [13038

[**1453—55?**] Afladsbrev af Bisp Torloff af Viburg m. fl. for Randers Helligaandshus.

[A. Orig. Randers Helligaandshus's Arkiv.] Aa. Afskr. ell. Oversætt., skreven med Haand fra c. 1500: Uldall 8vo 484. Herefter: *Kirkehist. Saml. 4. R. VI. 30; Nyrop, Gilde- og Lavsskraaer I. 574.* — Aaa. Afskr. fra 18. Aarh., øjensynlig efter Aa: Ny kgl. Saml. Fol. 1310 e. — Om Brevets Tid jfr. *Lindbæk og Stemann, Helligaandsklostre, Dipl. S. 25.* [13039

Torlaf Hval stifter 2 Messer i Aalborg Helligaandskirke.
Nævnt: *Danske Atlas V. 145 f.* = *Lindbæk og Stemann, Helligaandsklostre, Dipl. S. 34.* Kilden er en Bemærkning i 2463.

[**1462? ell. 1473?**] Febr. 10. Maarthen Jepson i Helgen kyrckia hos Lund, Herredsfoged i Torne H., Peder Madzen Abbed

sstds., Mogens Person sstds., Haagen Bendßen, Hans Madzen, Nielß Hack i Habo, Jockim Jenson i Werpinge, Per Hemmingson Raadmand i Lund, Peder Maarthenson Borger i Lund og Peder Hanson i Biellerop. Aar 1560^a Onsd., som var Scholasti[c]æ Dag, paa Torne H.s Ting var »welb.« Md. Keld Nelson Høvedsmand paa Helsingborg^b paa hæderlig og »welbr.« Kvindes Vegne Fru Kerstene Jensdaatter i Torderop, Jep Hendri[c]hßens Efterleverske, hvilken fik et Tingsvidne af 12 Dannemænd: Karll Moenßen i Monckerop, Tue Person i Igløsße, Olle Larson sstds., Karll Ollson, Jens Anderson, Tyge Anderson sstds., Olle Person i Haasted, Jep Tullßen, Aage Tullßen, Mickell Person sstds., Stricker i Oderslef og Anders Adtzerßen i Stangby; hvilke vidnede, at dem vitterlig var og aldrig andet har hørt, end at Fru Kerstene Jensdaatter og hendes »foreldre« i Suendstrobe gard har haft deres fri Græsgang paa Oderslef Mark til Suendstrop gaard i 80 Aar ukæret af nogen Mand før nu, som at Fru Kerstenes Fæ dreves af Oderslef Mark til Suendstrobe gaard. Item sagde forskrevne 12 Dannemænd, at Fru Kerstene har 4 bygte Gaarde i Odersleff og en øde Fæste, som hendes rette Arvegods er, og bør derfor ydermere at nyde den Frihed om Græsgang til sit Fæ end den Mand, som har lejet Bolig og tager »tit« Fæ af andre Byer til Græsgang for Penge. Item bad Keld Nielson disse 12 Mænd besørge dem og udgranske, om deres Fæ i Igløsße er vant at gaa i »refften« om Vinteren efter Michols Dag, naar Hø og Grøde er afført; hvilke 12 Dannemænd sagde, at dem vitterlig er, at det er gammel Sædvane, at deres Fæ af Igløsße er vant at gaa i »refften« om Vinteren, og det formente dem ingen Mand førend nu i Vinter, at Jens Tygeßen Husfoged paa Flinge forbød dem det, uden de vilde age Ved med ham til Flinge derfor, som aldrig tilforn har været Sædvane. Med vore Indsegl hængende for dette Brev. »Datum ano, die et loco quibus hæ superius prænominatæ.«

[Orig. Jep Henriksøn Ulfstands Enkes Arkiv.] Afskr. fra 17. Aarh., attesteret af N.[?] Jönsßon og J. Christian Otton[?] efter Originalen: SvRA. Kammararkivet, »Reduktionskommissionen i Skåne 1687-1689. Inkomna förklaringar m. m. rörande gravationer«, 2 Bl. 1505 a. [13040

a) Aaret er rigtigt og maa ifølge Jep Henriksøn Ulfstands Levetid i alt Fald falde i det 15. Aarhundrede og tidligst 1456 (*Danm. Ad. Aarb. XIII. 429*); men det kan næppe være 1460, da Scolasticæ Dag (den 10. Febr.) i dette Aar ikke faldt paa en Onsdag. b) En Keld Nielssøn som Hovedsmand paa Helsingborg kan formentlig ikke paavises i den Tid, der kan være Tale om; derimod forekommer Keld Nielssøn Algudsen som Lensmand paa Haraldsborg i Tiden 1461-68 (ovfr. 1309, 2376), og han kan højest have været det i Tiden 1459-73, idet der i det første og det sidste af disse Aar nævnes andre Lensmænd paa Haraldsborg (ovfr. 940, 3251). Men i 1459-73 faldt Scolasticæ Dag (10. Febr.) kun i Aarene 1462 og 1473 paa en Onsdag.

Alle Dannemænd i Tune Sogn takker Hynrick Krummedyck for den Tid, han har været deres Husbonde, og lover at være ham lydige fremdeles.

Papir med Spor af 4 Segl paatrykte forneden. Henrik Krummediges Arkiv (D, Udat.; RA.). *Dipl. Norv. X. 617* (hvor henført til »[August 1529?]«). [13041]

»Her Thur Turssen verpflichtet sich konig Cristiern dem ersten traw und holt zu sein.«

[Orig. Kongens Arkiv.] Udtog anført i Registr. over Gem. Arch. 1533 (RA. Reg. 38, »Udkast« Bl. 70 b). [13042]

[**Senest 1471**] **Febr. 4.** Thwre Thwrsß, Byrghe Trolle, Erich Nielß Trotte Karlß RR. og a. w. Vi siger paa Tro og Sanden, at os fuldkommelig vitterligt er, at Erich [Jenß] af [H]alquie var død, førend vor naadige Herre Kong Cristiern »wordhe« Konge i Swerighæ Fader Jensß, som Ørebro havde, var død en god Stund tilforn. Med »wor« Indsegl. Datum Helsingburgh in profesto Agate anno 1478[!].

[^aPapir med 5 Segl.^a Johan Pederssøn Oxes Arkiv?] Vidisse 1478 uvis Dag (∴ 4328). LDipl. 1468 Febr. 4. — Det i Vidissen angivne Aars-tal er urigtigt; Birger Trolle døde 1471 Apr. 4 (*Danm. Ad. Aarb. VIII. 413*, jfr. *Styffe III S. CCLXVII*), og Trotte Karlsson faldt i Slaget paa Brunkeberg (*sstds. S. CCLXIII*). [13043]

^{a-a}) Saaledes Vidissen.

[**1443—72.**] »Two archiepiscopus öfwersänder capitlet part af, hwad i Frankfurt war afhandlat att deliberera, huru wyda det med församlingen kunde komma öfwereens.«

[Orig. Lunde Kapitels Arkiv.] Udtog: Specifikation, Acta privata Nr. 1696. — Tuve var Ærkebisp 1443-72; Brevet er maaske snarere før 1451. [13044]

— Two »Dei gracia etc.« Dominus N ac presbiter perpetuus vicarius ecclesie nostre Lundensis de omnibus tam in pecunia quam in rebus aliis, quocumque nomine testantur[!], a primo die, quo ipsum[!], perceptis et erogatis, plenum nobis computum, ita ut plenarius[!] contentamur, reddiderat. Nos igitur impedi. . . . ti sue precavere volentes, ipsum dominum N[?] pro nobis nostrisque successoribus et heredibus ac aliis pro predictis perceptis et erogatis quittum dimittimus. Secretum nostrum. Datum Lundis anno domini[!].

Afskr. (flygtig skreven) fra Slutningen af 15. Aarh.: Gl. kgl. Saml. 4to 3124 Bl. 243 b (ligger der et virkeligt Brev til Grund? eller har det aldrig været andet end en ren Formular?). [13045]

Tygge Dam skøder Palle Jull til Loghe en Gaard i Holtum.

[Orig. Palle Juels Arkiv.] Udtog se 8023. RA. Herredagsdombog 1537 ff. (Nr. 1) Bl. 113 b. *Rosenvinge, Domme II. 71.* [13046]

(Tyge Krabbe) meddeler Kansleren Hr. Hartvig en udførlig Fremstilling af sit Ungdomsliv i Kong Hans's Tjeneste.

[A. Koncept ell. Kopi? Tyge Krabbes Arkiv.] **Aa.** Afskr. af Tønne Madssøn, utvivlsomt efter »Anne Krabbes Kopibog«: Ny kgl. Saml. Fol. 594 b, Hæfte Bl. 1 a. — **Ab.** Afskr. [efter Peder Dyrskjød] (formentlig efter en Tekst af Anne Krabbes Kopibog): Ny kgl. Saml. Fol. 558 Bl. 154 a (her-efter: Klevenfeldt, Afskr. i Fol., Krabbe) og Kall Fol. 77, Pk. I (af Oluf Bang († 1783)). *Heise, Rosenkrantz, Dipl. S. 9; Missiver II. 414.* — Om Brevets Tid se det paa det sidste Sted anførte samt *Heise, Rosenkrantz (Tekst) S. 115 f.*; Heise er endnu mere tilbøjelig end *Missiver* til at sætte Brevet efter Kong Hans's Død. Og i Betragtning af det nære Forhold, der paa mange andre Punkter er mellem en Tekst af Anne Krabbes Kopibog og Peder Dyrskjød, og af Peder Dyrskjøts hele overfladiske Behandling af sine Kilder er det næppe helt udelukket, at hans Kilde ikke, som han paastaar, er Tyge Krabbes »egen Haand«, men en Anne-Krabbe'sk Afskrift, og at de Steder hos Peder Dyrskjød, der kunde tale for at henhøre Brevet til Kong Hans's Tid, kan skyldes af ham selv foretagne vilkaarlige Ændringer. [13047]

[**Senest 1512.**] »Nogle pergmentz breffue aff Tørrildtt herrittz ting, lydhende, att her Anders Friis hagede indwordtt mett lagheffdt Ruffballig mett iiii gaardhe mett theres rettighedtt, item Stensgaardtt oc Ruffballiggaardt etc., item paa thet marckeskiell emellom Ruffballiggaardt marck oc Lerbeck marck etc. oc paa mere godtz oc eygendom, som samme breffue ythermere wduiøer oc indeholdher.«

[Pergg. Anders Friis's Arkiv.] Udtog anførte i Udtog af Stadfæstelse uden Aar die corporis Christi af Kongen (∴ Rigskansleren), givet Fru Bodhell til Harritzkie. RA. Rigens Forfølgningebog 1536-43 Bl. 125 a. — Anders Friis døde i Tiden 1507-12 (*Danm. Ad. Aarb. III. 130*). [13048]

»Ett tingswitne lydende, att Erick Jull skulle weret tiill Wuldborg herritz ting oc skulle ðelluff tiillstaa innden tinge, ther handt wor funden tiill ðyn log paa Strotze oc ey kunde hinde tye eller fuldkomme.«

[Orig.] Udtog se 1983-84. RA. Herredagsdombog 1537 ff. (Nr. 1) Bl. 41 b. [13049]

»Ett anditt tingswitne aff Wandfold herritz ting, lydende, att forne Enbierrgaardt wor Thomes Krabbe och hans schiffthermends theres retthe arffgods, oc att handt tog ther sckyltdt aff, meden handt leffde, oc hans høstru oc børn ephther hannom, indtiill Niels Clementsß fick ðamme gaardt etc.«

[Orig.] Udtog se 6814. RA. Herredagsdombog 1545-49 Bl. 129 a. [13050]

[**Før 1504 Dec. I.**] Skøde fra Westen Lauridsen i Voxstrup til Bisp Niels Friis i Viborg. »1511.« Se *her ovfr. S. 100.* [13051]

Erklæring af (Viborg) Landsting, stadfæstet af Rigsraadet, om Behandling af Bo ved den ene Ægtefælles Død.

[Orig.] Udtog anført i Biskop Knuds Glosse til Jydske Lov: AM. 8vo 12 S. 18; sstds. 8vo 16 Bl. 23 a; Gl. kgl. Saml. 4to 3135 Bl. 12 b; sstds. 4to 3136 Bl. 10 a; sstds. 4to 3137 Bl. 37 a. Trykt: *Udgaven 1504*, 1. Bog 8. Kap. = *Kofod Ancher, Lov-Hist. I. 203* = *Samme, Saml. jurid. Skr. I. 385*. — Gengivelse (sikkert efter den trykte Udgave): Uldall Fol. 10, 1. Bog 6. Kap. (skrevet 1607); sstds. 4to 232, sstds.; sstds. 4to 231, sstds. [13052

»Ett vidifse udgiffuit thill Viboreg lantztting po twinde vitner, thet ene udgiffuith till Szamßøø lantztting, ath thi iche haffde kiendt for^{ne} Mette Esbensdotter at haffue flere ecthe hosbunde en then, hun tha haffde; dog haffde thi iche bemeltt i ßame vitne, huilchen thet schulle være, hun haffde till ecthe. Thet andet, at Henrich Jenß oc hun var ecthe oc veytt til hobe for Randløß kirchedør etc.«

[A. 2 Origg. — Aa. Vidisse heraf af Viboreg Landsting.] Aaa. Udtog efter Aa se 788-89. RA. Herredagsdombog 1541-43 Bl. 30 b. [13053-55

[1485 Maj 12—1486 Sept. 2.] Olluff Mortennsenn Landsdommer i Nørrejydtlandd, Niels Skriffuer Landstingshører, Pouel Abildgaard Borgemester i Wiborig. 1481^a Lörd. efter Vor Frue Dag paa Wiborrig Landsting var hæderlige og velbyrdige Kvinde Fru Ellenne, Erich Chrestennßens Efterleverske, og lod læse et Tingsvidne [o: 5677] af Hing H.s Ting om samme[!] Godsdes »indheigninng« [!], saa at velbaaren Svend Iffuer Erichsenn »indworde« med Lovhævd Bredholm, som den Grøft udviser, som ligger mellem Salßholm og forskrevne Holm, og saa norden om forskrevne Holm, som det gamle Aasted udviser, og saa øster ned i »wadet«; denne Holm »indwornede« han for sin Moders rette Arv, og kendte han der ingen anden Mand Del i at have, og gjorde han sin Lov med Riddermændsmænd og sin Køn og Selvejere saa lydende. Og sagde vi saa for Retten efter forskrevne Brevs Lydelse bør forskrevne Lovhævd ved Magt at blive, og Fru Ellenne forskrevne Holm at beholde i alle Maader, »saa« Iffuer Erichsenn den »inndworde«, saa længe forskrevne Lovhævd rygges med Biskop og bedste uvildige »bygmennd«. Datum ut supra.

[Orig. Voldbjærg Godsarkiv.] Afskr. fra c. 1650: Ny kgl. Saml. Fol. 1507, 1. Nummerering Nr. 21. [13056

a) Dette Aar maa være urigtigt. Fru Eline nævnes i Brevet som Enke, men hendes Mand lever 1484 (se 5577); og Brevet citerer endvidere 5677, der er af 1485 Maj 12. Oluf Mortensson forekommer som Landsdommer sidste Gang 1485 Sept. 22, og hans Efterfølger første Gang 1486 Sept. 2 (W. Christensen, *Dansk Statsforvalt. i det 15. Årh. S. 705*); Brevet maa altsaa være fra Tiden 1485 Maj 12-1486 Sept. 2, og det maa være urigtigt, naar Erik Christiernssøn Fasti i *Dann. Ad. Aarb. IX. 134* nævnes som levende 1487.

[1485—94] Nov. 2—8. Jeg Vincencius Ywersß¹ i Tirsbek har gjort et Mageskifte med Kong Hans, saa at jeg skøder Hol-

stede Mølle med sit Enemærke paa begge Sider ved Aaen om Møllen begravet til hans Naade, og derfor skal jeg have igen 2 Gaarde i Nørerewangs H. i Jælingsysell i Bredeball (Jes Persß, 1 Fjerdings Smør og 1 Ørte Byg; Anders Nielsß, 1 Fjerdings Smør og 1 Ørte Byg). Medb. af »hederlig oc welborlige« Mænd Hr. Johan Jeipß² vor naadige Herres Kansler, Atzer Brok³ og Rwdbek Lauesß. Datum Skodborg fer. 6. infra oct. omnium sanctorum.

Perg. med [4] Segl: 1. Clxiv 14 (Dyre); 2. Skjold med Ravensberg-Vaaben, ingen Omskrift, men højst et Par Bogstaver foroven; 3. Lxxiii 23. Kongens Arkiv (RA. C 6, Adkomstbr. Landgods Nørrejyll.). — Jfr. m. H. t. Johan Jepsøns og hans Forgængers og Efterfølgers Kanslerlid *W. Christensen, Dansk Statsforvaltning i det 15. Årh. S. 690*; Hans Claussøn er dog Kansler allerede 1495 Sept. 21 (7973). [13057]

[1442—75.] Peder Nielsen Herredsfoged i Winding H., Claus Cromstrup, Marquartt Skinckell, Knud Jochimßen »NN. wape-ner«, Niels Pederßenn Herredsfoged[!] paa Nyeborg, Mogens Krag, Matz Thomßen Byfoged i Nyeborg. Aar mcdix^a Onsd. s. Dominicus paa Windinng H.s Ting havde ærlig og velbyrdig Md. Jurgen Wrne R. »i V.« med sig 2 smaa Sønner Lawe Vrne og Jep Wrne, »huilcke« kærede, at dem var Uret i Wameßøe, »dett« dem var forment deres Frihed, som de har deri med deres Fiskeri. Da adspurgte de forskrevne Peder Nielsßenn, om de maatte indlede de gode Mænd paa forskrevne Ting, de der omkring stod, og »sognewinde«, de der af vidste. Da spurgte forskrevne Herredsfoged dem ad, om Hr. Johann Biornß R. var lovlig tingstævnet; da vidnede 2 Dannemænd af Birkinge S. i Bierringe H., at de havde lovlig stævnet ham fra hans Brofjæl og derefter fra hans Værneting til Winding H.s Ting. Derudover adspurgte forskrevne Herredsfoged »thrysßer«, om nogen vilde svare dertil paa Hr. Johann Biørnsens Vegne; da vilde ingen svare dertil. Da tilstedte Peder Nielsßenn Herredsfoged, at disse efterskrevne Sognevidner maatte indkomme paa forskrevne Herredsting og vidne det, dem vitterligt var. Da opstod de Dannemænd, som var i det første Sognevidne af Ellinge S., som er Nis Soffrenßen, Esbern, Las Broen, Peder Clausen, Las Ruske, Jep Madß, Jep Pederß, Mazs Perß, Hans Esbernßen, Søffren Sind^b, Jep Pederß, Olluff Siger Beyen og Hanns Lasßen; derefter opstod de af Kullerup S., som var i det andet Sognevidne, som var Nis Thußen, Mazs Reff, Hanns Jensßenn, Hanns Clemmidßen, Peder Lang, Nis Krag, Mazs Jullschouff og Knud

Henrichßen; dernæst opstod de Dannemænd af Skellerup S., som var i det tredie Sognevidne, som er Jens Langschouff, Nis Langschouff, Jes Jacobß, Henrich Neue, Peder Neue, Jens Graffuer, Anders Olluffßenn, Las Stork, Aaßum[!], Per Thomß, Las Skeg, Clemid Grubbe og Anders Grubbe; hvilke Danne-mænd i de 3 Sogne vidnede paa Winding H.s Ting det ene efter det andet, at de, der Hindemaa gaard ejer og Skellerup By, har frit Fiskeri i Wamesøe og anden Nødtørf, hvad Behov gøres, i forskrevne Sø. Item vidnede de 3 Sognevidner, at det aldrig har været dem forment forskrevne Gaard og By førend »snimen«, som er fra Skielleuad, som ganger imellem Ellinge Mark og Skellerup Mark, og til det yderste Dige, som er Markeskel imellem Ronninge Mark og Skellerup Mark. Med vore Indsegl. Datum *etc.*

[c Perg. med 5 Segl; dog findes samme breff aff aller oc wongiemme noget forargitt. c Jørgen Urne († 1480)'s Sønners Arkiv.] Vidisse 1603 Juli 6 af Kongen (c: Rigskansleren), givet Brede Randzow til Randzowholm vor Statholder. RA. Rigens Forfølgningebog 1601-7 Bl. 108 b. [13058

a) Aaret maa efter de angivne Personers Levetid være urigtigt (Hr. Johan Bjørnsøn var Væbner endnu 1442, men var død 1475 (*Danm. Ad. Aarb. IV. 92*)). b) Eller: Find. c—c) Saaledes Vidissen.

»Det andet udgifvet anno 1577[!]^a paa Vissenbierg birketing, lydendis, at forn. Hans Lauridzen esket og fick paa forn. ting et fuldkommen tingsvinde af 8 dannemænd, at dennem fuld vitterligt var, og at de saa og hørte, det Hans Madtzen af Skalbiery stod inden 4 stocke inden tinge og der afhende, skøtte og solde fra sig og sine arvinger og til forn. Hans Laurßen og hans arvinger saa meget lod, ret og eyendom, som forn. Hanß Madtzen købte af Hans Laurßens broder Madtz Smid og ligger til dend bondegaard i Skalbiery, som forn. Hans Laurß nu udi boer, med alle detz rette tilliggelse, som er udi agger, eng, skouf, marck, fiskevand, fægang, huus og hafve-rum inden eller uden byes, hvor det ligger eller nefnis kand ofver ald Skalbiery grund.«

[A. Perg. ^b] [Aa og] Aaa. Udto se 6418. [13059

a) Aaret er selvfølgelig urigtigt, da Brevet stadfæstes 1533; men at rette Aaret til 1477, hvad der kunde synes at ligge nærmest, er formentlig ogsaa urigtigt, da det viser sig, at Brevmodtageren er den samme, som faar Brevet stadfæstet 1533. Der er da i Betragtning heraf en ret stor Sandsynlighed for, at Brevet er yngre end 1513. b) Saaledes Aa.

Brevbøger: Christiern I.s Brevbog: SRD. VIII. 392 (*Reg. 4065*). — Esrom: Cod. Esrom. 217. — Æbelholt: SRD. VI. 218. — Dueholm: Dueholms Dipl. 97 (Nr. 155), 102 (Nr. 163), 114; se ogsaa Brevbøger Aar 1486. — Løgum: SRD. VIII. 208, (246; i *Reg. * 7876* henført til »Post 1486?«; er i Virkeligheden efter 1513, da den af Udstederen som død nævnte Fru Anne af Solvig først døde 1516 (*Danm. Ad. Aarb. XI. 132*)).

Registraturer: Af de talrige udaterede (ell. urigtig daterede) Breve, som findes i Arkivregistraturerne, og som i mange Tilfælde er meget lidt oplysende, er nedfr. kun medtaget saadanne Breve, som der er positiv Grund

eller dog Rimelighed for at henhøre til Tiden 1451-1513. Endvidere er, som det vil ses ovfr., de udaterede Breve i Registraturerne, der er udstedte af danske Konger eller Dronninger, opførte under disse.

Kongens Arkiv: *ÆA. I. 30 L. 3, 117 L. 20, 117 L. 29, 118 L. 16, 118 L. 21, 119 L. 1 ell. L. 2, 119 L. 8. ÆA. IV. (13 X. 4 se 4085), 18 XVI. 15-16, 19 XVII. 7, 20 XVIII. 3, 30 XXIII. 18 (= ÆA. V. 33), 36 XXV. 2 (= ÆA. V. 22), 37 XXV. 17 (= ÆA. V. 38?), 37 XXV. 19, 38 XXV. 21-22, 38 XXV. 33, 39 XXV. 35, 39 XXV. 39, 39 XXV. 42 (= ÆA. V. 34), 41 XXVII. 8, 41 XXVIII. 1, 42 XXX. 2-3?, 42 XXX. 5, (43 XXXI. 3 se 6727), (43 XXXII. 1 se 8542), 44 XXXIII. 1, (44 XXXIII. 5 se 831), (44 XXXIII. 6 se 86), (44 XXXIII. 7 se 2322), (45 XXXIII. 9 se 1635 og 1593), (45 XXXIII. 10 se 1025), (45 XXXIII. 13 ell. 16 se 4837), 47 XXXIV. 21-22 (det sidste = ÆA. V. 32), (47 XXXIV. 24 se 11913), (48 XXXV. 2 se 7574), (48 XXXV. 3 se 484), 48 XXXV. 6, (48 XXXV. 9 se 10777-78), 49 XXXV. 15, (50 XXXVII. 7 se 3321), (51 XXXVIII. 8 se 8864), (51 XXXIX. 1 se 9942), (51 XXXIX. 3 se 7515), (53 XL. 7 se 9332), (53 XL. 19 se 2374?), (54 XLI. 2 se 7144), (54 XLI. 7 se 9180), (54 XLI. 8 se 8221), (54 XLI. 9 se 3854), (55 XLI. 12 se 8321), (55 XLI. 13 se 5189), (55 XLI. 21 se 11471), 56 XLI. 27, (385 I. 1 se 12183), (385 I. 2 se 10706), (385 I. 4 se 12185), (385 I. 6 se 7430), 386 I. 7, (386 I. 8 se 8266), (387 I. 19 se 7008), (387 I. 21 se 2797), (387 I. 22 se 2799), 387 I. 24-25, 388 I. 29 (= ÆA. V. 14?), (388 I. 30 se 8869), 388 I. 32 (= ÆA. V. 28?), 388 I. 33, 388 I. 34 (= ÆA. V. 24?), (388 I. 36 se 8872), (388 I. 37 se 7745), 388 I. 41 (= ÆA. V. 35?), 389 I. 49 (= ÆA. V. 24), 389 I. 52 (= ÆA. V. 14), 389 I. 53, 389 I. 54 se 12262), (389 I. 56 se 8352), 389 I. 58, (390 I. 62 se 5003 a med Tilføjelse her nedfr.), (390 I. 63 se 769), (391 I. 73 se 980), 391 I. 75, (391 I. 76 se 877), 392 I. 89, (392 I. 96 se 1978), (392 I. 97 se 629), (392 I. 99 se 1324?), (393 I. 100 se 1498?), 393 I. 103 (mon dette Brev ell. det paa S. 396 I. 143 er af Aar 1497 og Genbrev til SRD. IV. 380?), (394 I. 117 se 1088), (394 I. 118 se 1432), (394 I. 121 se 2764), (395 I. 124 se 4118), (395 I. 129 se 11333), 395 I. 130, 396 I. 143 (se under 393 I. 103), (396 I. 146 se 3282), 397 I. 153, (397 II. 1 se 9586), 397 II. 2, (397 II. 3 se 9029), (398 A. 1 se 11860), (398 A. 7 se 2175 ell. 6719), (399 C. 3 se 5702), 400 D. 4, (400 D. 5 se 532), 400 D. 11, (401 D. 13 se 5229), 401 E. 4-5 (det første = ÆA. V. 41), 402 F., 402 H. 1, (403 L. 1 se 10828), 406 IV a. 5 (= Eline Gøyes Jordebog 378 (1499 Jan. 18?)), (408 IV a. 31 se 9482), 410 IV a. 54 (= Eline Gøyes Jordebog 380 (1503 Juni 26)), 412 IV a. 85 (= Eline Gøyes Jordebog 385 (1504 Jan. 24)), 412 IV a. 86 (= Eline Gøyes Jordebog 385 (1504 Juli 1)), 413 IV a. 87 (= Eline Gøyes Jordebog 384 (1502 Aug. 31)), 413 IV a. 88 (= Eline Gøyes Jordebog 385 (1503 Jan. 25)), 413 IV a. 89 (= Eline Gøyes Jordebog 385 (1503 Jan. 25)), 413 IV a. 90 (= Eline Gøyes Jordebog 384 (1503 Sept. 1)), 413 IV a. 92, (414 IV a. 101 se 10509), (414 IV a. 102 se 421), 415 IV b. 3, 416 IV b. 11 (= Eline Gøyes Jordebog 381 (1505 Maj 25)). ÆA. V. 11 A. 1, 12 A. 2-4, 13 A. 5-6, 14 B. 1-5, 15 B. 7, 16 B. 10, 21 A. 1-2, 22 A. 5, 22 A. 8, 22 B. 1-2 (om det sidste jfr. ovfr. under ÆA. IV. 36), 23 B. 7, 23 B. 9-10, 23 C. 1, 24 D. 2-3 (om det sidste jfr. ovfr. under ÆA. IV. 389), 24 E. 1-3, 24 E. 4 (jfr. ovfr. under ÆA. IV. 388), 24 E. 5, 25 F. 4-5, (25 F. 7 se 7216), 25 F. 8, 25 F. 10-11, 26 G. 3-5, 26 H. 2, 27 H. 5-6, (27 H. 7 se 11066), 27 H. 8-9, 28 I. 2, 28 I. 4-5, 29 K. 3, 29 K. 7, 29 K. 9, 30 K. 12, 30 K. 14-15, 30 K. 17-18, 30 L. 1, 30 L. 4, 31 L. 10-11, 32 L. 15, 32 L. 18-19, 32 L. 21-25 (om det sidste jfr. ovfr. under ÆA. IV. 47), 32 M. 1, 33 O. 2, 33 P. 3 (jfr. ovfr. under ÆA. IV. 30), 34 P. 5-6, 34 Q. 2, 34 Q. 4-5 (om det sidste jfr. ovfr. under ÆA. IV. 39), 35 Q. 6 (jfr. ovfr. under ÆA. IV. 388), (35 Q. 7 se 11315), 35 Q. 8, 35 Q. 10-11, 35 Q. 13, 37 S. 3, 37 S. 5, 37 S. 7, 38 T. 2 (jfr. ovfr. under ÆA. IV. 37), (40 U. 13 se 13064), 40 U. 14, 41 V. 1, 41 V. 2 (jfr. ovfr. under ÆA. IV. 401), 41 V. 3, 45 Nr. 7, 46 Nr. 14, 46 Nr. 16, 47 L. 5, 53 I. 1-3, 54 I. 11 (54 I. 14 se 12848), 55 I. 24, 56 I. 28, 56 I. 33-34, 60 II. 21, 60 II. 23, 60 II. 25, 65 1. Nyborg: *Meddel. fra Rentekammerarch. 1871 S. 116 A. 20, S. 117 A. 23. Lundenæs: ÆA. III. 242 C. 13.* — Lunde Ærkebisp: ÆA. IV. (295 A. 4 se 10771), (296 B. 2 se 11716), 296 B. 3, (296 B. 4 se 10971), 296 B. 5-13, 297 B. 16-18, 297 B. 21, (297 B. 22 se 8021), 297-98 B. 23-31, (298 B. 32 se 9337), 298 B. 33-299 B. 39, (299 B. 40 se 11353), (300 B. 41 se 10966), 300*

B. 42-50, 301 F. 7-9, (301 F. 10 se 11428), 301 F. 12, 302 G. 2, (302 G. 5 se 9687), 302 G. 6, (302 G. 7 se 10351), (302 G. 8 se 10277), 302 G. 9-10, (302 G. 12 se 12368), (302 G. 14 se 10004), (303 G. 15 se 8579), (313 O. 4-5 se 9877), (320 V. 8 se 11126), 341 AM., 344 AP. 9, (344 AQ. 1 se 10539), 345 AQ. 11, (346 AQ. 12 se 9723), 346 AR. 3, 348 AT. 3, (352 AX. 25 se 10036), 358 BG. 2, 359 BG. 6, (359 BH. 1 se 9275, 9277-80, 9283-85), 362 BL. 1, 363 BM. 6. — Lunde Kapitel: *ÆA. V.* 132 A. 14 a, 134 B. 12, 136 C. 15 a (142 F. 8 se 12828), 143 F. 16-17, 158 P. 5, 171 Y. 31, 173 Z. 14, 173 Z. 16-17. — Roskilde Bisp: *ÆA. III.* 338 F. 58, 354 O. 22. — Odense St. Knuds Kl.: *ÆA. V.* 184 Linie 21-23, 214 F. 25, 215 F. 34, 226 H. 28, 227 H. 42-43, 229 H. 54, 230 H. 64, 231 H. 69, 234 H. 102-3, 235 I. 2, 237 J. 9, 237 J. 12, 238 J. 13, 238 J. 16-17, 238 J. 19-20, 239 J. 21-22, 239 J. 31, 240 J. 35, 242 K. 1-2, 242 K. 6, 242 K. 8, 243 L. 7, 244 L. 17, 244 L. 20-21, 245 L. 24, 245 L. 26-27, 247 M. 8, 250 N. 24-25, 252 P. 2, 253 R. 2, 262 U. 1, (262 U. 2 se 2678), 262 U. 3. — Børglum Bisp: *ÆA. III.* 49 K. 12, 54 L. 29 (Aaret galt, jfr. *Danm. Ad. Aarb. V.* 66). — Børglum Kapitel: *ÆA. III.* (83 Y. 33 se 2992), 84 Y. 47, 87 Y. 79, 98 Y. 199, 107 Y. 296, 107 Y. 299. — Viborg Bisp: *ÆA. II.* 207 A. 44, 223 E. 10, 225 E. 21, 235 F. 12, (239 F. 48 se 4343), 242 F. 72, 246 F. 100, 261 H. 9, 262 H. 11, 273 J. 11, 274 J. 20, 285 J. 102, 288 J. 125, 297 K. 44, 301 K. 83, 303 K. 97, 312 L. 62, 314 L. 81, 322 L. 144, 331 M. 27, 332 M. 43, (335 N. 3 se 5453), 336 N. 4, 336 N. 10-11, (337 N. 19 se 12254), 339 N. 37, (339 N. 44 se 388), 341 N. 63-64 (342 N. 69 se 13026), 342 N. 73, 343 N. 79, 347 O. 34, 354 Q. 7, 355 Q. 12, 357 R. 3-4, 357 R. 7, 358 R. 8. — Aarhus Bisp: *ÆA. II.* 12 C. 20, 12 C. 24, 18 E. 27, 24 F. 28, 47 L. 32, 69 R. 7, 71 R. 23, 75 R. 61, 77 S. 2, 78 S. 4, 80 S. 33, 82 S. 49, 84 S. 70, 84 S. 75, 140 B. 236, (144 B. 271 se Aar 1488), 148 B. 311. — Ribe Kapitel: *ÆA. V.* (323 A. 2 se 7213), (326 A. 25 se 6584), 327 A. 31, (328 A. 35 se 10144), 328 A. 36, 328 A. 38-39, (330 A. 51 se 4592), 334 A. 75, 342 C. 40, 343 C. 48-49, 346 D. 2-6, 348 E. 10, (354 G. 26 se 9613), 356 H. 13, 356 I. 3, 357 I. 8-9, 358 I. 14, 359 I. 22-23, 360 I. 28, 365 J. 27-29, 365 J. 33, 366 J. 37, 366 J. 39-40, 369 K. 19, 372 K. 41, 374 K. 51, 376 L. 10, 379 M. 5, 381 M. 21-22, 385 N. 1, 387 N. 14, 387 N. 17, 389 N. 28, 391 N. 42, 392 N. 53, 398 O. 36, 402 Q. 19-21, (403 Q. 25 se 6730), 403 Q. 27, 404 Q. 30, 412 S. 11-12, 426 V. 10-11, (429 X. 4 se 1463), 431 X. 20, 435 Z. 2-3, (435 Z. 4 se 1109), 435 Z. 5, 436 Z. 11, 436 Z. 13, 437 Z. 17, 438 Z. 26, 443 E. 29, 443 Ø. 5, 445 Ø. 16, 446 Ø. 22, 450 AA. 22. — Slesvig Bisp: *ÆA. V.* 469 I. 2, 469 I. 5, 470 I. 7, 488 II. 99, 488 II. 102. — Slesvig Kapitel: *ÆA. V.* 507 III. 1, 507 III. 5, 509 IV. 14, 509 IV. 17-19, 511 VI. 13, 514 IX. 2, 522 Linie 9 f. n., (550 D. 45 se 12948). — Helne Kirke: *ÆA. V.* 556 Nr. 5-6, (556 Nr. 14 se 7624), 557 Nr. 21, 557 Nr. 24, 557 Nr. 26-27. — Tommerup: *ÆA. IV.* (373 G. 1 se 12821), 374 H. 1 = 381 M. 9, (382 M. 26 se 8600). — Antvorskov: *ÆA. IV.* 80 F. 4, 125 N. 8 (Aaret galt), 126 Linie 3 f. n., 151 S. 103, 152 S. 114, 156 T. 11, 157 T. 19, 164 A. 20, 164 A. 22, 165 B. 45 (Aaret galt), 173 M. 7, 195 J. 10-11, 218 F. 10, 224 III. 11, 227 V. 5, 263 XVIII. 13. — Roskilde Claræ Kl.: *ÆA. V.* (574 D. 23 se 13000), 599 H. 3 (se bl. a. 12876). — Skovkloster: *SRD. IV.* 345 F. XV, 349 b XI, 362 Næstuet I, 368 Møllæfjordingh LX, 371 Brofjording XXIX, (373 Nørræfjording IIII se Aar 1478), 389 I. XXVI, 406 o. I. — Mariho: *ÆA. III.* 254 A. 8, 263 A. 123, 271 A. 224, 271 A. 226, 272 A. 238, 280 A. 355, (307 A. 773 se 222). — Odense St. Hans Kl.: *ÆA. V.* 612 A. 3-4, 613 A. 9, 615 B. 4, 616 C. 1, 617 D. 5, 618 D. 11, 621 E. 3, 621 E. 5, 621 E. 7, 622 E. 15, 622 F. 1-5, 623 F. 7, 625 F. 26, 626 G. 1, 626 G. 4, 628 H. 9, 632 H. 25, 634 I. 15, 636 I. 24, 636 K. 1, 637 L. 1, 639 Q. 1-2. — Dueholm: *ÆA. III.* 182 V. 8, 184 Z. 3. — Essenbæk: *ÆA. II.* 95 W. 31, 97 W. 55. — Hundslund: *ÆA. III.* 4 A. 6, 7 A. 69, 8 A. 54, 9 A. 61, 10 A. 66, 14 A. 111, 20 A. 177. — Mariager: *ÆA. V.* 675 E. 66, 679 F. 30, 693 M. 1, 757 x. 8, 757 x. 10. — Ring: *ÆA. I.* 179 A. 154. — Tvilum: *ÆA. II.* 57 O. 13. — Vestervig: *ÆA. III.* 140 E. 28, 143 E. 68, 144 F. 6, 153 L. 1, 163 T. 7. — Viborg St. Hans Kl.: *ÆA. II.* 365 A. 5. — Vor: *ÆA. I.* 206 F. 19. — Ø: *ÆA. III.* (111 Z. 7 se 4649) (11 Z. 8 se 8089), (112 Z. 9 se 2296), 112 Z. 12-14, 112 Z. 18-113 Z. 20, 113 Z. 22, 114 Z. 28, 114 Z. 30, 114 Z. 36, 115 Z. 39, 115 Z. 42, 122 Z. 92, 123 Z. 100-124 Z. 103, (124 Z. 104 se 6068), 125 Z. 108, 125

Z. 111 (ældre end 4281), 125 Z. 116, 127 Z. 126-28, 127 Z. 133-35, 129 Z. 146. — Øm: *ÆA. I. 255 O. 8.* — Aarhus Hospital: *ÆA. V. 789 XVI, 789 XXI, 793 XLVIII.* — Kirker og Præster i det gamle Fyns Stift: *ÆA. V. 830 AO. 1, (840 C. 7 se 12907), (936 I. 6 se 7811), 979 O. 7.* — *Eline Gøyes Jordebog 108 c, 116 g, 123 g, 130 e, 130 h, 133 h, 134 e-f, 134 i, 135 d, 137 d, 144 g, 153 a, 157 e, 166 b, 173 c, 175 L. 13 f. n., 210 e, 250 b, 259 L. 1, 276 a, 325 a, 356 d, 360 h, 375 l, 401 g, 421 d, 428 b.* — Knud Rud: *Vedel Simonsen, Ruderne I. 117 L. 4 f. n., 118 L. 11, 118 L. 10 f. n., 118 L. 8 f. n., 118 L. 6 f. n., 118 L. 2 f. n., 119 L. 6, (119 L. 7 se 12443), 119 L. 12 f. n., 120 L. 11 f. n., 120 L. 9 f. n., 122 L. 4, 123 L. 3, 123 L. 12, 123 L. 15, 123 L. 6 f. n., 123 L. 3 f. n., 123 L. 2 f. n., 124 L. 1, (124 L. 5 se 1054), 124 L. 8, 124 L. 15, 125 L. 4, 125 L. 6, (125 L. 15 se 9959), (125 L. 7 f. n. se 568 og 652), 125 L. 5 f. n., 126 L. 4 f. n., 126 L. 2 f. n. — Axel Urup: *Hist. tidskr. f. Skåneland II. 259 Nr. 24, 260 Nr. 42, 260 Nr. 43, 260 Nr. 59.* — *Adel. Brevkister 2 L. 6 f. n., 3 L. 6, 4 L. 3, 4 L. 8, 4 L. 12 f. n., (5 L. 6 se 10419), 5 L. 10, 5 L. 12, 5 L. 14, 5 L. 16 f. n., 5 L. 11 f. n., 5 L. 9 f. n., 6 L. 1, 6 L. 4, 6 L. 6, (6 L. 8 er sikkert fra Christiørn II.s Tid), 6 L. 10, 6 L. 12 f. n., 6 L. 10 f. n., 6 L. 8 f. n., 6 L. 2 f. n., 7 L. 3, 7 L. 5, 8 L. 5, 8 L. 9, 8 L. 15, 8 L. 11 f. n., 8 L. 3 f. n., 21 L. 4, 21 L. 10, 23 Nr. 9, 34 L. 8 f. n., 35 L. 17, 36 L. 9 f. n., 40 Nr. 4 (det ene formentlig 3670), 45 Nr. 49, 45 Nr. 51, 49 Nr. 13, 50 Nr. 17, 76 Nr. 11, 77 Nr. 21-22, 80 Nr. 24, 81 Nr. 47, 85 L. 3, 85 L. 6, 85 L. 9, 86 L. 15, 86 L. 17, 97 L. 1, 102 L. 4, (106 L. 15 se 176, 180 og 262), 107 L. 1, 112 L. 1, 113 L. 3, (113 L. 7 se 12751), (116 L. 1 se 3030), 116 L. 3, (127 L. 15 f. n. se 1283), 127 L. 9 f. n., 127 L. 6 f. n., 128 L. 8, (128 L. 15 se 1282), 129 L. 13, 131 L. 1, 131 L. 3, 131 L. 5, 131 L. 16 f. n., (132 L. 15 se 4091), 132 L. 15 f. n. se 4092), 133 L. 8, 134 L. 14 f. n., 135 L. 3, 137 L. 1, 139 L. 10, (139 L. 13 se 4494 og 4502), 144 L. 16, 144 L. 16 f. n., 145 L. 12 f. n., 147 L. 6 f. n., 147 L. 3 f. n., 149 L. 1, 149 L. 11 f. n., 150 L. 3, 150 L. 11 f. n., 150 L. 8 f. n., 151 L. 5, 151 L. 10, 152 L. 3, 152 L. 10, 153 L. 10 f. n., 154 L. 15 f. n., 155 L. 12 f. n., 156 L. 7, 157 L. 11, 157 L. 11 f. n., 158 L. 6, 158 L. 13, 158 L. 15, 158 L. 14 f. n., 158 L. 6 f. n. (se bl. a. 1254), 158 L. 5 f. n., 160 L. 11, 161 L. 14 f. n., 161 L. 10 f. n., 162 L. 11 f. n., 166 L. 12 f. n. = 181 L. 8 f. n., 167 L. 6, 167 L. 11, 167 L. 14, 169 L. 5, 169 L. 12, 169 L. 19 f. n., 170 L. 4, 170 L. 8, 170 L. 16 f. n., 171 L. 1, 171 L. 7, 172 L. 1, 173 L. 1, 173 L. 4, 173 L. 8, 173 L. 16 f. n., 173 L. 9 f. n., 174 L. 2, 174 L. 4, 174 L. 11, 174 L. 14, 174 L. 18, 174 L. 16 f. n., 175 L. 1, 175 L. 5, (176 L. 1 se 12985), 176 L. 6, 176 L. 8, 176 L. 11, 177 L. 8, 177 L. 10, 177 L. 16, 177 L. 18, (178 L. 7 se 7633), 178 L. 12, 180 L. 4, 181 L. 3, 181 L. 14, 181 L. 16, 182 L. 1, 182 L. 3, 182 L. 10, 182 L. 9 f. n., 183 L. 10, 183 L. 14, (184 L. 9 se 12985), 184 L. 13, 185 L. 3, 185 L. 7, 185 L. 9, 185 L. 17, 185 L. 15 f. n. (186 L. 13 f. n. se 12985), 186 L. 12 f. n., 186 L. 7 f. n., 186 L. 5 f. n., 186 L. 2 f. n., 187 L. 1, 187 L. 2, 187 L. 4, 187 L. 10, (187 L. 13 se 929, 2939 og 3070), 187 L. 15, 189 L. 7, 189 L. 15 f. n., 189 L. 6 f. n., 191 L. 3, 191 L. 16 f. n., 191 L. 9 f. n., 191 L. 7 f. n., 192 L. 16, 192 L. 10 f. n., 192 L. 7 f. n., 192 L. 3 f. n., 192 L. 1 f. n., 193 L. 6 f. n., 195 L. 5.**

III.

BREVE

AF UKENDTE UDSTEDERE OG UDEN EGENTLIGE UDSTEDERE.

Brevene i denne Afdeling er saa vidt muligt ordnede efter Arkiver; men der er ikke faa Breve, hvis Arkiv er ganske ubestemmeligt. Af disse er sat forrest de fuldstændig bevarede, derefter Brudstykker, hvor Ordlyden delvis er bevaret, og tilsidst Udtog.

M. H. t. Breve, som kun anføres med Brevbøger og Registraturer som Kilde, henvises til Afdeling II.

[**Tidligst 1510.**] *Parva informacio facta pro parte re.ma. et contra civitatem Lubicensem et sibi adherentes civitates. Anno 1507 in festo Johannis bap. in castro regio Nykøpingh inter re.ma. et Lubicenses inita sunt pacta per litteras et sigilla eorum hincinde corroborata, in quibus reperitur cautum, quod Lubicenses stante rebellione et inobediencia Suecorum deberent simpliciter abstinere ab regno Suecie per quarumcumque mercium invectionem et evectionem, et si quis Lubicensis in facto huiusmodi apprehenderetur, navis et merces caderent in commissum ipso facto. Item notorie constat, Lubicenses pactis sic initis contravenisse, quia statim pactis initis navigaverunt ad regnum Suecie cum 8 grandissimis navibus, holke dictis, mercibus onustis; et si quid de his ad fiscum regium deventum fuerit, id maxime licuit, quia in vim pacti et ex jure intelligitur, cecidisse in commissum. Item deinceps Lubicenses nulla indictione belli dederunt se mari cum 18 navibus similibus solum ad bella preparatis, hostiliter irruentes in terram insularem Bordonholm ad metropolim Lundensem spectantem atque homines illius terre per incendia, hominum interfectionem et rapinas compellentes ad promittendum sibi 4000 marcarum Lubicensium, quod vulgariter brandtskat dicitur, et deportarunt secum 8 terre incolas tamquam obsides, donec 4000 marcarum Lubicensium persolve-*

rentur. Quo divulgato homines regis statim irruerunt per incendia in certa villagia Lubicensium, et viceversa Lubicensis irruerunt in terram insularem Langelandt, regine dotem, illius medi[et]atem per incendia solo adequantes. Post vero, dampnis hincinde illatis, Lubicensis primum ma. regie bella per eorum scripta indixerunt, quod inpresenciarum movent et pro viribus in terras insulares regni exequentur. Item istud bellum est motum et indictum contra omne jus scriptum [osv., se *Hanserecesse 1477-1530 VI. 98 Note indtil:*] de repressalibus etc.

Optegnelse paa Papir. Kongens Arkiv (RA. T. K. U. A. Hansestæderne A II, Akter og Dokum. vedr. det polit. Forh. til Hansestæderne 1369-1538). — Om Stykkets Tid siges i *Hanserecesse, anf. St. S. 97 Note 3*, at det »wahrscheinlich in den Herbst 1510« »gehört«; det maa i alt Fald falde efter Lübecks Krigserklæring, som er af 1510 21. Apr., og efter Lübeckernes Angreb paa Langeland. [13060

[1509?] At hans Naades^a »capitene«, Folk og Tjenere var nu »i siisten« hos eders Naade^b med hans Naades Brev, og efter hans Naades Skrivelse har eders Naade »fordet« og fremmet dem til det bedste, som de hans Naade vel undervisende vorder. Har eders Naade tilforn givet hans Naade til Kende med eders Naades Brev og Sendebud, hvorledes de Lubeske har ført eders Naade en aabenbar Fejde paa uden al Redelighed, endog eders Naade har været overbødig at stande til Rette for Herrer og Fyrster for alle Skyldinger, de mod eders Naade havde, og har givet dem i et Forbund med eders Naades egne uhørsomme og utro Undersaatter de Svenske, som er baade forkyndede i den hellige Kirkes Band og kejserlig »ath« for deres Utroskab og Misgerninger, de mod eders Naade gjort har, deres rette Konge, som eders Naades Skrivelse, hans Naade derom tilforn tilskrevet, udviser. Har og forskrevne Lubeske gjort et Forbund med nogle de andre Stæder, ikke »alsomeneste« mod eders Naade, men mod andre Herrer og Fyrster, og staar aldeles efter eders Naades og Herrer og Fyrsters Fordærv, ihvor det i deres Magt er; hvilket eders Naade med Guds Hjælp vil afværge. Item for broderlig »confederatz« og Kærlighed, som var mellem eders Naade og hans Naades Herre Fader, hvis Sjæl Gud naade, hvilket eders Naade i lige Maade aldeles forser sig til hans Naade, beder og begærer eders Naade, at han herefter vil være paa de Lubeskes og deres »methengeres« Værste og gøre eders Naade Hjælp mod dem og deri bevise sig, som en Broder, Ven og »confederates« en anden pligtig er, og som han vil have igen

af eders Naade, om han eders Naade tilsigende vorder; det vil eders Naade i lige Maade med ham altid gerne forskyldte, begærende herpaa hans Naades beskrevet Svar med allerførste, hvad Hjælp eders Naade skal forlade sig til af ham. Eders Naade sender hans Naade denne Skrivelse med hans Naades egen »capitene« og Tjener for saadan Fejde, som er baade til Land og til Vand mellem eders Naade og eders Naades og Rigens Fjender, paa det at det maatte des vissere hans Naade til Hænde komme. Udi »huicke made« eders Naade kan bevise hans Naade Venskab og broderlig Kærlighed, som en Broder og Ven en anden bør at gøre, og hans Naades Undersaatter Gunst og Naade, vil eders Naade det gerne altid lade sig finde velvilligen.

Optegnelse paa Papir, skreven med en Haand, der formentlig er Ove Billes. (Øjensynlig bestemt som et dansk Grundlag for det latinske Brev i Kong Hans's Brevbog, der er trykt *Aarsberetn. fra Geheimearch. I. 46* og anført i *Reg. * 9493*, hvor det henføres til 1509 Dec. 31.) Kongens Arkiv (RA. T. K. U. A. Koncepter til Breve og Kancelliekspeditioner vedr. udenlandske Sager, som ikke er indførte i Kancelliets nu eksisterende Registranter). [13061]

a) ☉: Kong Henrik VIII.s. b) ☉: Kong Hans.

[1510—11.] Artikler, som Dr. Lage er medgivne at hverve til den romerske Kejser.

Koncept paa Papir, skreven med en Haand, der formentlig er Ove Billes. Kongens Arkiv (RA. T. K. U. A. Kejseren A II, 1510-99). *Aarsberetn. fra Geheimearch. VI, Till. S. 9* (den første af de dér *S. 11* nævnte Paa-tegninger er ikke, som dér angivet, skreven med en anden Haand end Stykket selv). — Tiden angives i *Aarsberetn.* som »1511, kort efter Nytaar?«, i *Hanserecesse 1477-1530 VI. 97* som »1510 wahrscheinlich Dec. 8 oder wenig später«. [13062]

[1512 Sept. 7—1513 Febr. 20.] Ko. mt. gewerue durch eren Johan Wulff an bischupp Erick to Munster muntliken to dragen. Als denne j. f. g. verfarer bischupp to Munster N. genant etliche jare verschenen mynes heren koninges und synen gnaden heren broders hertog Frederichs und ok des heren Johans greuen to Oldemborch geuetteren ore alle dath sloth und greueschap Delmenhorst ane alle vorwaringe weldichliken hefft ingenamen wedder Gott und recht, darvan mit macht gedrungen und also ko. mt., eren broder und veddere und eren miteruen sodan sloth und greueschap ere vederliche erue suslange beth an dessen dach durch bischupp to Munster j. f. g. vorfaren vorentholden is, dewile denne ko. mt. darumme by j. f. g. vorfaren bischuppen

touorenn forderinge gedån und sunderlick by bischupp Conrado seliger gedechnisse, de der ko. w. derhaluen trostlike to sage gedån hebbe, so hefft nu ko. w. und ere miteruen des etlike breue und mandaet van pawestlicher hillicheit irlanget^a umme wedderstadinge des berorden slotes und greueschap, welcke breue na beuelh ko. w. und erer miteruen ik j. f. g. hirmit hebbe to uorreckende, biddende desulue anthonemende der touorsicht, j. f. g. werdet sick den na der gebore weten to richten. Und is derwegen der ko. mt. und erer medeeruen fruntliche bede und begere sodan gelegenheit wo itzundes korth allenthaluen angeßeen und to betrachtende, dath derhaluen j. f. g. sodan sloth und greueschap ko. mt. und eren miteruen wedderumme volgen laten ane vorhindinge mit wedderstadinge aller der greueschap upbaringe sustlange darvan gegangen. Und darmit nicht van noden ßyn dorffe wider rechtesgangk und moye derhaluen to donde edder sust unkost darup to wenden gutlichen mogen vorblyuen und j. f. g. sich, als ko. w. und ere medeeruen sick des vorßeen, gutwilligen hiran irtogen, dath werden ere ko. und f. gnaden jegen j. f. g. aller frunthschap vorschulden. Wo dem alles, bidde ik doch in namen der ko. mt. und eren miteruen up sodan pawestliche hillicheit breue und mandåt j. f. g. auergeantwortet sampt angedragen ko^r wer. muntlich ansynnende begere ein schriftlich antwordt, sick gemelte ko. w. und ere miteruen darna magen weten to richten. Woran myn here koningk und syner ko. gnaden miteruen j. f. g. to sunderem geualle werden magen, des ßint se darto gerne geneigt.

Renskrift paa Papir. Kongens Arkiv (RA. Gem. Arch. XXX. 36). [13063
a) ∴: 1512 Sept. 7, *Acta pontif. Dan. V. 608.*

[C. 1492?] Statuter for Hosebaandsordenen i 40 Artikler, affattede paa Fransk.

2 oprindeligt sammenklæbede, nu adskilte Stykker Perg., det første med Miniaturmaleri foroven (heri det danske Vaaben uden Skjoldholdere, men med Omskrift: Hony soit qui mal y pense) og med stor illumineret Initial A; det andet Stykke med 1 Segl. Kongens Arkiv; *ÆA. V. 40, U. 13* (RA. England, Perg.). [13064

[1487?] *Reg. *7930*. Seddel uden Spor af Segl ell. Mærker af at have været lukket. Kongens Arkiv (indhæftet i RA. Kong Hans's Regnskabsbog 1487 mellem S. 110 og 111). *Danske Mag. 4. R. I. 183*. [13065

Højbaarne Fyrste, kærester naadige Herre. Min Mening er, eders Naade til Fordel, at jeg vilde laane af Møntmester ikke mere end 1000 Mk., dog straks at betale ham inden 4 Uger,

og dermed begynde at købe til en Tid, hvis Sølv mig forekommer, og »lafferere« det paa Mønten, og alt det, som deraf kan »forøfferes«, skal være eders Naade til Gavn, og vil eders Naade deraf »tylkere« mig noget for min Umage, indsætter jeg til eders Naade selv, og jeg maatte annamme samme »foroffringh« til en Tid, som jeg kan enes med eders Naade; da vil jeg betale eders Naade »forøfferingh« i Guld 24 »klippin« Penninge for en Gylden, og mener jeg næst Guds Hjælp skal vel rente eder en 3 eller 4000 Gylden til »foroffringh«.

Papir, skrevet med Haand fra c. 1500, men uden Spor af Segl. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Indl. t. Registr. samt henlagte Sager c. 1500). [13066]

[1511 Juli 18—1512 Apr. 19.] (En jydsk Biskop?) tilskriver Kongen om Danmarks Repræsentation paa det af Paven berammede Koncilium.

Papir uden Spor af Segl, men med Indsnit til Forsendelse; formentlig »Seddel« til et andet Brev. Kongens Arkiv (RA. Danske Kanc., Indl. t. Registr. samt henlagte Sager 1511-12). *Missiver II. 441.* [13067]

[1483—1500.] Eders Naades Brev byder saa om »manddøden, thet« Sandemænd kunde ej rettere spørge af sand Mand og sand Kvinde, end de 4 gode Mænd slog de 4 eders Naades Tjenere ihjel, som »saglæssæ« var, og vor jwtskæ Lov er nu saa, at man kan ikke faa hver »manddødh« uden en, om eders Naade »tygte, thet« I vilde saa lade sætte den Artikel. »Thet« Hr. Hans, Henrick, Benditz van Anfeld, Hans Randso og alle de andre, som der med var, som slog eders Naades Tjenere a b c, som »sagløsse« var, ihjel og fulgte til den Gerning og fra og »fryde« hverandre af By i deres Behold og rømte for Sagen, »then« svor de alle Tog over, hver ved sit Navn, for »thesse forneffnde gerningh«. Og Fogeden lagde dem straks 6 »uger dagh« for paa Herskabs Vegne at bøde derfor inden 6 Uger eller rømme. Item i dette Artikel holder med eders Naade og Sagvolderen baade Loven, Gaardsretten og »preuilegen«. Item jeg »meen«, Brevet holder vel med Husbonden i Huset.

[A. Orig. Kongens Arkiv?] Aa. Afskr. fra c. 1500: AM. 4to 28 Bl. 136 b. — Aaa. Afskr. efter Aa for Luxdorph: Ny kgl. Saml. 4to 1293 b S. 193. — Den i Brevet nævnte Hr. Hans v. Ahlefeldt blev Ridder i Tiden 1483-85 (*Heise, Rosenkrantz S. 18*) og faldt i Ditmarsken 1500.

[13068]

[Senest 1506.] Dette er det Gods, som ligger til Johannis ewang. Alter i vor naadige Herres Kapel i Roskilde. Summen af alt Landgildet er 10 Pd. Korn, 5 lødige Mk. 2 Skill. Grot 6

Skill. Ingen anden Rente er der, hverken Skov eller »smaredslæ«. For fornævnte Gods har jeg holdt »huedags« Messe for Alteret i 9 Aar. Dette er mit Brøst. Min naadige Herre købte 2 bygte Gaarde i Basterop hos Kalundburge af Jørgen Marckmand. Hr. Eskil Gøye har gjort Hinder paa den ene Gaard og siger sig at have Rettighed til ham og bærer fuldt Landgilde op af ham og siger, at Jørghen Marckmand faldt en øde Jord til, af hvilken jeg opbærer ej mere end et »blot« Pd. »ordei«, før der kommer en Ende paa mellem min naadige Herre og Hr. Eskild Gøye. Uden min naadige Herre lægger sig deriblandt, kommer det plat fra Alteret.

Papir uden Spor af Segl. Kongens Arkiv? (RA. Topogr. Saml. Papir, Roskilde (tidligere Nr. 95)). — Eskil Gøye, der i Brevet nævnes som levende, døde 1506. [13069

En Undervisning om de 3 Gaarde, som Jørgen Marswin har uredeligen fra Dalwm Kloster. Jørgen Marswins Bud med hans Fuldmagtbreve æskede Fyldest til Herredsting af Anders Ebbesø for en Jord, Dalwme Klosters Tjenere havde brugt i Prior Amentz, Prior Wls og Mester Clawesø Tid, og da var til Tinge Anders Ebbesø til Vedermaalstale og bød sig i Rette til Herredsting, om han var pligtig at svare dertil. Da skød Jørgen Marswins Bud sig fra Tinge ind for Kongen og Rigsens Raad om samme Sag, og der er Herredstingsvidne paa. Item æskede Jørgen Marswin Fyldest til Landsting, som forskrevet staar; da mødte og der Anders Ebbesø og bød sig i Rette, om ham burde at svare dertil; da vilde han lide Tingsdom, og derpaa har Jørgen Wrne selv med gode Mænd givet Landstingsvidne paa; derfor er det ikke muligt, at Jørgen Marswin kan have Landstingsvidne i denne Sag, som der bør at gaa for Lovdagsbreve. Item gav Jørgen Marswin sig selv Lovdagsbreve ret mod Jørgen Wrnes Landsdommers Landstingsvidne og har sat Jørgen Wrnes Navn neden i Brevet til et Vidnesbyrd, at han skulde have været Rigsens Kansler og givet de Lovdagsbreve ud mod sit eget Landstingsvidne; det gjorde Jørgen Wrne ikke gerne, og det kan man kende paa Jørgen Wrnes eget Indsegl, som stander uden paa Lovdagsbrevene hos Jørgen Marswins Embedsindsegl til et Vidnesbyrd, at de Lovdagsbreve, som givne er paa Lindwit, er læsne og forfulgte for ham til Landsting. Item han har givet sig selv Ridebreve i Dalwme Klosters Gods, og han delte »intidt« med Dalwme Kloster; Anders Ebbesø var deres Foged. Item Anders Ebbesø var ham intet pligtig for den Jord, Dalwme

Klosters Tjenere brugte; Dalwme Klosters Tjenere skal selv svare til deres Gerninger; de har selv Hals og deres fri Hovedlod saa vel, som Anders Ebbeß har. Item kan hver Danne- mand mærke, hvorledes Jørgen Marswin har brugt Rigsens Ind- segl, og om nogen Dannemand bør at miste sit Gods for saa- danne »breffue« Skyld.

Optegnelse paa Papir (4 Kvartsider, hvoraf 2 beskrevne) med Haand fra c. 1500 uden Spor af Segl. Kongens Arkiv? (RA. Topogr. Saml. Papir, Odense H., Dalum S., Dalum Kl.) [13070]

Tingsvidne, at Tygge Dam var fribaaren.

[Orig.] Udtog se 8023. RA. Herredagsdombog 1537 ff. (Nr. 1) Bl. 113 b. *Rosenvinge, Domme II. 72.* [13071]

[1487—92?] »En gammell laugheffdtz liudelse, som giort wor i her Niels Erickß^{ns} tiidt, huilcken loughheffdt oss elskelige Cristopher Hanß wor embitzmandt paa Koldinghuss for oss i rette lagde, lydende, at her Niels Erickß hagne met lagheffdt ladit induorde till Kolding- huss tre byggestet i Ploffslundt met theres tilliggelse wndertagit thend gaardz eye, som her Loduig Nielsß ther hagne.«

[Orig. Kongens (∴ Koldinghus Lens) Arkiv.] Udtog se 1378. RA. Herredagsdombog 1541-43 Bl. 19 b. — Niels Erikssøn Rosenkrantz fik Kolding Slot i Pant 1487; Ludvig Nielssøn Rosenkrantz synes at have været død 1492. [13072]

[**Senest 1501.**] »En laffheffdsbreff lydende, att her Jens Matß, som then tiidt haffde bode Rudgaardt oc Haffngaardt met mere gotz, haffde indvardt Rudgordt skoff oc marc, skoffuen østerpo fra Rudgordt oc til Gantzholms vey; thet induorde handt for Rudgaards rettiighet, skoff oc enmerche, intet untagit uden the roder, som ligger tiill Mogenstrup.«

[A. Orig. Jens Madssøn Munks Arkiv. — Aa. Vidisse af gode Mænd.] **Aaa.** Udtog efter Aa se 12793. RA. Herredagsdombog 1541-43 Bl. 28 b. — Jens Madssøn Munk døde 1501 mellem Apr. 6 og Aug. 2 (*Danm. Ad. Aarb. XXII. 301*). [13073]

[**Tidligst 1505.**] »Itt vitne aff xxiiii mendt, lydende, ath the hade votnith, atth th[e]n skoff, som ligger i Strandtkier fraa the skiell, som ßandmendt gjorde vedt Kuderodt, oc ßo tiill Liwelstrup marckeskiell, thi haffuer lighit till Rudgordt ulast oc ukierdt i her Jens Matßs oc Hans Lyckes tiidt oc ßiden i frue Maren Jensdotters tiidt, oc aldri du kunde myndes andet, end ßame skoff haffuer leyitt till Rudgordt ulast oc ukierdt undtagen then dieldt, som Mogenstrup oc bunden haffde i for^{ne} skoff, oc ath the aldrig haffde hørdt eller spurtt, thet Haffngaardt haffuer haffdt nogen diel i for^{ne} skoff.«

[Orig.] Udtog se 12793. RA. Herredagsdombog 1541-43 Bl. 28 b. — Hans Lykke levede 1505 (*Danm. Ad. Aarb. XX. 266*). [13074]

»Ett gameltt stockeneffntt wedth xl aar gameltt, lydende, att xxiiii mendh hagne witnet, att ßamme Møgelhøgs wang wor for^{ne} bynders

retthe enmercke till the two byndergaarde, och inghen hagde hagdth ther lodh eller parth wdi noghen tiidh wdhen for^{ne} bynder.«

[Orig.] Udtog se 5579. RA. Herredagsdombog 1545-49 Bl. 25 a. [13075]

[1482—1501.] »Ett panthebreff lydende, att biscop Eyler aff Aarhus hagde then ene gaardt i Fyellerop wti ett friitt brugeligt pantt etc.«

[Orig. Aarhus Bisps Arkiv.] Udtog se 6179. RA. Herredagsdombog 1545-49 Bl. 64 a. — Ejler Madssøn Bølle blev Biskop 1482, resignerede 1490 og døde 1501. [13076]

»Ett anditt witne lydende, att Niels Sckram oc hans myndige fogitt hagde werett inden tyngi iii ting fore paascke oc ephther oc esckitt her Loduigs breff i retthe paa samme gaardt^a oc wilde wandre tiill fierdingskyrcke oc ther giøre samme breff fullt etc.«

[Orig. Niels Skrams Arkiv.] Udtog se 5134. RA. Herredagsdombog 1545-49 Bl. 115 a. [13077]

a) »: den i 5134 omtalte.

[Senest 1508.] »Ett besegliitt sckifftebreff, att samme gods wti Synderuddt^a wor for^{ne} Bentt Perßen^b tilskiffitt etc.«

[Orig. Bent Pederssøn Billes Arkiv.] Udtog se 8025. RA. Herredagsdombog 1545-49 Bl. 160 a. — Bent Pederssøn Bille var død 1508 (*Danm. Ad. Aarb. VII. 65*). [13078]

a) Herredagsdombogen tilføjer andet Steds: »wti Sielandtt. b) Betegnes andet Steds i Dombogen som Morfader til Hans Norby til Wggerløff.

»Ett tingswitne, att høgbelmelte koningh Hans hagde laditt giøre heffdt paa samme Horßkiergaardtt; huilcken heffdt her dogh icke nw til stede wor.«

[Orig. Kongens Arkiv.] Udtog se 7786. RA. Herredagsdombog 1545-49 Bl. 210 b. [13079]

»En contracth och forligelse, som gangen och giortt wor emellom Oluff Atzersß och for^{ne} Anders Wulff, huilcken contract for^{ne} Magens Laurensß och selluff met flere dannemendtt besegliitt hagde etc.«

[Orig.] Udtog se 11994. RA. Herredagsdombog 1545-49 Bl. 252 a. [13080]

[Senest 1494.] »En gamell laugheffdt, som her Eskeld Nielßen till Liøngholm skulle haffue giordt paa fire gaarde wdi Wernhie met theris retthe tilliggelse; »sammeledis« »itt winde wdi samme laugheffdt ephther 3 mend theris mund, som theri forkyndis att haffue weritt sandemendtt wdi Hamerum herritt.«

[Orig. Eskil Nielssøn Høgs Arkiv.] Udtog anført i Rettertingsdom 1574 Juni 12 mellem Mester Matz Huid og Jacop Rostrup til Leergraff; Brevet benyttes af den sidstnævnte. RA. (Herredags-)Dombog 1570-76 Bl. 107 b. — Hr. Eskil Nielssøn var død 1494 (*Danm. Ad. Aarb. II. 34*). [13081]

Lovhævd gjort af Eyler Rantzou af Aagaardtt.

[Orig. Ejler Rantzaus Arkiv.] Udtog se 7295. RA. Rigens Dombog 1545-54 S. 263. *Rosenvinge, Domme I. 124*. [13082]

[**Senest 1500.**] »Ett gamilt papyrsbreff, lydende paa Thielle gaardt mett mere godtz, som hørde Lauritz Mogensß tiill, etc.«

[Papir. Laurids Mogenssøn Løvenbalks Arkiv.] Udtog anført i Udtog af Stadfæstelse 1544 Febr. 22 (die Petri ad cathedram) af Kongen (∴ Rigskansleren), givet Erick Skram. RA. Rigens Forfølgningsbog 1536-43 Bl. 102 b. — Laurids Mogenssøn døde Aar 1500 (*Danm. Ad. Aarb. XX. 291*). [13083

[**1449—82.**] Bisp Jens af Aarss paa Vranwm Kirkes Vegne og Gildebrødre i Vranwm gør Mageskifte indbyrdes.

[Orig. Almind (Lysgaard H.) Kirkes Arkiv. — Udateret Vidisse af Viborg Landsting.] Udtog af Vidissen se 5783. RA. Rigens Forfølgningsbog 1536-43 Bl. 153 b. *Nyrop, Gilde- og Lavsskraer I. 218*. — Jens Iverssøn Lange var Bisp i det anførte Tidsrum. [13084

[**Efter 1461 Jan. 15.**] »Anno domini mcdlx sexta feria post jubilate vorantwerdede Gronewold mynem gnedighen heren deme koninghe heren Corde archidiaken to Sleßwiigh in jeghenwardicheit mynes heren redere her Jachim Breyden, Gotzick van Aleuelde, Wulff van der Wiisch, Benedictus van Aleuelde heren Hinrikessone, Henningh Pogghewiisschen vnde Hans Rantzouwen: Item eyne sulueren schale bynnen vorguldet vnde vorheuen mid derten. Item twe suluerne schalen; dar stat der heerschupp wapene ane. Item iii lutke sulueren schalen. Item ii schouwer mid vorgulden voten; dar stat der Hamburger wapen yinne. Item twe vorgulde schalen; in der eynen steit ene blawe roße, in der anderen ene brune roße. Item eyn vorguldet soltvåt mid enem lede; vppe deme lede steyt en knópp mid enem tippe, in deme vndersten en schilt alße dre halue manen. Item eyn buket sulueren kópp; bauen steyt der heerschupp wapen bynnen eyn råt myd enem bischuppes stauē. Item eyn suluerne kopp van twen stucken; vppe deme enen steyt Vnßes heren antlat, vppe deme anderen en juncfrouwen kópp. Item i sulueren kopp van twen stucken; in enem ißliken dele bynnen steit eyn gron arn vnde buten dat nettelen blat. Item i sulueren kopp van twen stucken mid vorgulden voten; vppe beyden delen steyt der heerschupp wapen. Item eyn luttik vorguldet kopp van twen stucken; vppe enem ißlikem dele steyt eyn joden kopp. Item i sulueren kopp van twen stucken; ame stele steyt eyn juncfrouwen bilde vnde hefft eyn vorguldet herte in der hand. Item enen vorgulden krutschouwere mid enem langhen steele. | Item i sulueren napp mid enem hoghen vote; vppe dem vote steit der herschupp wapen. Item en sulueren soltualt[!] mid enem leede; dar stan iii klene bilde vppe mid

enem louwen. Item iiii lutke bekere; dar stan ynne vuruorcken. Item ii grote suluerne handbecken; dar stan dat nettelen blad vnde der heerschupp wapen vppe. Item noch twe handbecken. Item xvi suluerne vate. Item xii suluerne eggede bekere. Item xi runde bekere. Item en vorguldet beker mid twen leden buten vnde bynnen vorguldet; bynnen deme lede steit ene blauwe roße. Item noch en vorguldet beker mid enem lede buten vnde bynnen vorguldet mid dren voten; in deme lede steit en nettelen blad. Item noch ene sulueren vlassche mid enem handgrepe, dede bouen vorguldet is. Item noch eyne slichte sulueren schale. Item noch ene suluerne schale; dar steyt der heerschupp wapen ynne. Item en sulueren kopp van twen stucken; dar steyt der Luneburgher wapen vppe. Item noch eyn kopp van twen stucken; bauen vnde nedden steit dat nettelen blad. Item ii vorgulde bekere mid leden bynnen vnde buten vorguldet van ener formen; midden vmme geyt eyn krantz mid winrauen; de mynes heren gnade van Hans Bruns koffte. Item eynen nåpp, den de van Luneborgh mynem heren geuen dubbelt bouen vnde nedden mid der stad van Luneborgh wapen, de der Luneborgher sendebaden mynem heren geuen to Segeberge ame dinxstedaye na Lucie anno lx. | Item enen slichten bekere mid enem wynrauen mydden vmme wiit, neddene mid dren wilden mannen, de her Johan tome Berghe radman to Hamborgh mynem heren schenckede ame donredaghe in der quater tempere vor winachten anno predicto. Item eyne sulueren kannen mid Vnnßer leuen frouwen bilde in der sunnen bouen, de dat capittell vam Hamborch mynem heren schenckede, do de stâd mynem heren huldighede. Item ii kannen mid vorgulden tornen bouen vppe der enen in der hand grepe sunte Peter, in der anderen sunte Pawel. Item ii schouwere mid vorgulden voten, der stad wapen van Hamborgh bynnen ynne; desse vorgenomeden iiii stucke gaff de rad van Hamborch mynes heren gnaden ame donredaghe vor Anthonii daghe, do se mynem heren huldigheden anno etc. sexagesimoprimum. Item enen sulueren kop mid ryemen van twen stucken bouen to broken.

Dit naghescreuene suluersmide kwam van Trittouw vnde wart to Segeberghe inghesettet. Item int erste eyn stop bynnen vnde buten vorguldet mid enem lede; vppe deme lede steyt eyn wildman vnde schencket vth ener vlasschen. Item en napp mid enem lede; bouen in deme wapen steit eyn louwe mid enem haluen arne. Item noch ene sulueren schale, dar de wapen der

lande Sleßwiigh, Holsten vnde Stormaren inne stan. Item xi suluerne lepele getekent myd enem nettelenblade. Hiir bouen hefft Volrad van Bockwolde noch enen klenen stopp myd enem lede. | Item twelff bekere in eynandere ghesloten mid enem lede. Item noch enen lepel.

Dit naghescreuen hefft Cristianus in bewaringhe van mynes gnedighen heren vnde myner gnedighen frouwen wegghen to Segheberghe. Item in dat erste ene deken van twen syden stucken vnderfodert mid kogheler. Item noch ene deken van druddehaluen ziden stuccke gevodert mid kogheler. Item enen syden pöll mid iiii kussen. Item souen siiden sperlaken brun vnde gron, twe van dren stuckken, de anderen van twen stucken. Item eyn ouerslach van twen syden stucken ghevodert mid kogheler. Item viff par slaplaken van kleneme lynewande. Item iiii par grouer daghelkes laken. Item viff tafelaken myd blawen stripen. Item eyn blauw ouerslach gemaket van kogheler. Item eyn grod bedde mid twen houetpolen vnde eyne dundeken. Item noch veerteyn bedde luttik vnde grot. Item vi houetpole. Item xii par daghelikes slaplaken. Item xii deken luttik vnde grot. Item noch v nyge deken. Item iiii drelle tafelaken. Item vi groue tafelaken. Item iiii drelle hantdwelen. Item vi slichte hantdwelen. Item eyn handbecken vnde eyn almissen becken. | Item viff cleyne becken. Item eyn hantvâth. Item ii grote luchten vnde eyne kleyne luchten van bleke. Item eyne handluchten. Item x rode puste. Item twe banckpole. Item iiii yseren lughtere. Item twe tafelmeste. Item xii sulueren lepele in eneme vodere. Item iii grote kisten.

Dit naghescreuen hebbe ick entfanghen van Trittouw. In dat erste. Item x bedde gud vnde argh. Item soß houetpole. Item soß deken grot vnde kleyne. Item ii eerne lughtere. Item eyn hantvâth. Item eyn kleyne handbecken. Item eyn scherebecken. Item ii korue myd leden. Item xii stölkussen.«

Papir (5 Blade i brækket Fol., af hvilke kun 4^{1/2} S. er beskrevne, men 15^{1/2} S. er tomme), indsyet i et Pergamentsomslag. Kongens Arkiv? ell. Dronning Dorotheas Arkiv? (RA. Gem. Arch. XXXVI. 7 a). — Ovfr. gengivet fuldstændig og bogstavret. — Den bevarede Tekst er skreven med én Haand og gør Indtryk af at være skreven ud i ét Træk; dog findes paa Perg.-Omslaget en Paaskrift med en anden Haand (vel fra c. 1500), der lyder: »Inuentarium domini Adolphi ducis et Cristierni regis bone memorie in Cristo defunctorum«. Selve Teksten kan selvfølgelig ikke være fra den Dag (1460 Maj 9), som den nævner i sin Begyndelse, eftersom den senere selv anfører Dagen 1461 Jan. 15. Men om

Teksten er nedskreven kort efter dette sidste Tidspunkt eller først en rum Tid senere, kan vel vanskelig afgøres; dog har man nærmest Indtryk af, at den er affattet i Christiern I.s Levetid (og dette maa være Tilfældet, hvis den Volrad v. Buchwald, som den nævner som levende, er en, der ifølge *Danm. Ad. Aarb. XXX. 116* var død 1477). — Stykket maa i øvrigt siges at staa paa Grænsen af, hvad der medtages i nærværende Udgave. De i Stykket nævnte Lokalteter, hvor de paagældende Kostbarheder opbevaredes (Segeberg 3 Gange; Trittau 2 Gange), er holstenske, ligesom den i Aktstykkets Begyndelse nævnte »Gronewold« utvivlsomt er identisk med en Detlef Gronewold, der var Foged paa Segeberg 1457 Apr. 6 (713; jfr. ogsaa *Registrum Chr. I, ed. Hille S. 98*). Men da Aktstykket omhandler noget saa forholdsvis personligt som Sølvtoj og andet Løsøre, er det (ogsaa paa Grund af sit Slægtskab med 713) blevet betragtet som vedrørende Slesvig og Holsten i Forening (jfr. *nærværende Rækkes 1. Bd. S. VI*), saa meget mere som et tilsvarende Aktstykke af Aar 1450 (der vedrører Sølvtoj, som ganske vist overgaves til Husfogeden paa Gottorp, men som delvis er det samme, som nævnes i ovenstaaende Aktstykke) er medtaget i *nærværende Værks 1. Række Nr. 7972*. — Ogsaa af en anden Grund kunde der have været Tale om at forbigaa Aktstykket; i *nærværende Værks 1. Række I S. IX Note* hedder det, at »Inventarier og Regnskaber« ikke har faaet Plads i Repertoriet, og i Overensstemmelse hermed er da f. Eks. et Aktstykke af Aar 1492, der er trykt i *Danske Mag. 5. R. VI. 268-70*, ikke optaget i nærværende Udgave. Men det kan til Tider være vanskeligt at afgøre, hvad der skal forstaaes ved et Inventarium; og vil man mene, at det ovfr. gengivne Aktstykke burde have været udeladt, er dets Medtagelse formentlig ikke synderlig mere inkonsekvent end Medtagelsen af det nylig nævnte Nr. 7972 i Værkets 1. Række. [13085

[1470?] Diit is, dar de slote vor uthe stan ime hartochrike. Tunderen 25000 mr. Hadersleue 16000 mr. Apenraa 15000 mr. Sunderborg, Norborgh unde Arre 27000 mr. Fflensborg 24000 mr. Summa desser slote 100000 unde 7000 mr. Offt men nu oppe Thunderen dede 50000 mr., uppe Hadersleue 32000 mr., uppe Apenraa 30000 mr., uppe Sunderborg, Norborg, Arre 50000 mr., Fflensborg 50000, item dat ene jegen dat andere gerekent so queme me heren darvan to to sinem schulde to hulpe 10000 unde 5000 mr. Henningk Pogwisch wil nemen 3000 mr. in Tunderen bouen sin gelt, dat he dar inne heft, unde hopet, he do dar genuch ane, unde settet dat by de schedesheren. Goslik van Aleuelde wil Porsveldes gudere annemen vor de summen, also de zint gekoft, also vor 3500 mr. Benedictus van Aleuelde to Dorninge wil annamen 5000 mr. up de lene. Hadersleue: darupp wil Henneke Stake annamen 2000 mr. uppe zine helffte der borch. De anderen helffte hebben Goslik Rantzow unde

Schacke van Aleuelde; darumme mach unse gnedige here de koning mit en spreken. Norborch mach bliuen, also unse gnedige here gesat hefft; doch menen wii, dat men id hoger setten mochte na desser wise. De Tile bliue in zinem wesende, also unse gnedige here de geset heft, unde sine gnade id so wille vorderen, dat id so schee. Item let sick Clawes Rantzow duncken, also eme Plone gesat is, dat eme nicht drechlik is; doch wil he alle dingh setten by de schedesheren. Clawes Ratlow kan nicht afflangen, dar de Hanrouwe, Oesterhoff unde Itzeho upp gesat is, men biddet des heren koninges gnade, dat he moge zin gelt daruth krigen, dat he darinne heft, unde eme zin schade vorbod werde; doch settet he alle dingh by de schedesheren. Wulff Pogwisch wil upslan 2000 mr. bouen dat, Haseldorppe nu steit; doch settet hee dat to irkentnisse der schedesheren. Diderik Blome unde Hinrik van Aleuelde willen uppe Trittow slan 3000 mr. unde setten dat to irkantnisse der schedesheren. Also van Hinrike Rantzow, wo unse gnedige here dat mit eme van Apenraa unde deme Kohoue afdrepen konen, des zin wy wol to vreden. Van Pronstorppe dat holt Detleff van Bockwolde vor dat zine, so lange dat he daruth hefft, wes he darinne hefft unde recht ane is, unde wil darumme gerne reken-schop liden na inneholde des recess daruppe gemaket. Hartich Schinckel van der gekoften gudere wegene menet he, dat he de eget in vorkortinge siner schulde, wes he mit sampt den heteren unde loueren betalet heft vor sinem heren den koning, unde settet dat to irkantnisse der schedesheren. Clawes van Aleuelde heren Johansson antwordet to den 2000 mr. unde der renthe, dat eme her Gherd nyn gelt gegeuen heft dan, also zin besegelde breff inholdet, unde settet dat to irkantnisse der schedesheren. Alle vorschreuen upslach willen wii unseme gnedigesten heren to denste unde in betalinge unser schulde, de wii vor zinen gnaden betalet hebben, uppe uns nemen, wo wol uns dat zere undrechlik is, unde hopen wii darane vul boden unde setten dat bouen all to irkantnisse der schedesheren, jodoch dat wii unses gheldes, dat wii darenbouen uppe zine gnade tachter sint unde darvor uthegeuen hebben, nugaftige worwaringe hebben unde der sunder wedderstal bruken unde de beholden mogen, unde dat zine gnade uppe dessen s. Merten jo uppe rede gelt vordacht wille zin umme uns unde unse medehetere unde louere to entsettende. Dat vordene wii umme zine gnade alle wege gerne; anders konen wy id sunder ewich vorderff nergen bringen.

Desse nascreuen slote unde vogedie stan vor dessen summen uthe. De Tiile 5000 mr. Plone 6000 mr. Haseldorppe 9000 mr. De Hanrouwe mit deme Oesterhoue 8000 mr. Trittouwe 11000 mr. Oftt men nu uppe de Tiile dede 8000 mr., Plone 10000 mr., Haseldorppe 14000 mr., de Hanrowe mit deme Oesterhoue 12000 mr., Trittouwe 20000 mr., summa 64000 mr., item so lepe me heren noch to to sinen schulden van den vogedien uth me lande to Holsten 25000 mr.

Optegnelse paa begge Sider af et Folioblad; Paaskrift med en anden, men samtidig Haand: »Eyne andere beramede schickinge up-toslande uppe de vorpandeden slothe unde borghe desser lande in vorkortinge der schulde heteren unde loueren«. Kongens Arkiv (RA. Gem. Arch. XII. 58). — Jfr. *Hist. Tidsskr. 7. R. IV. 374-78.* [13086]

[1487—88?] *Reg. *7932.* Koncept paa Papir. Dronning Dorotheas Arkiv (RA.). *Aarsberetn. fra Geheimearch. IV. 406; Weibull, Dipl. dioec. Lund. V. 49; jfr. Acta pontif. Dan. IV. 408.* [13087]

[Efter 1489 Apr. 8.] Optegnelse i Striden mellem Dronning Dorothea og Sten Sture, med Fremstilling af Sagens hidtidige Gang.

Samtidig Optegnelse paa Papir. Dronning Dorotheas Arkiv (RA.). *Aarsberetn. fra Geheimearch. IV. 409* (i *Acta pontif. Dan. IV. 456* fejlagtig opført under samme Nummer som *Aarsberetn. IV. 427*). [13088]

[1481—82.] *Reg. 4710.* Afskr. (omtr. samtidig ell. vel senest fra c. 1500) paa Papir: Kiels UB., S. H. 397 A Nr. 14. *Christiani, Gesch. der Herzogth. Schlesw. u. Holst. unter dem Oldenburg. Hause I. 533.* [13089]

[1482 Jan. ?] *Reg. 4711.* Samtidig Optegnelse paa Papir: Kiels UB., S. H. 397 A Nr. 15. *Christiani, Gesch. der Herzogth. Schlesw. u. Holst. unter dem Oldenburg. Hause I. 537.* — Dronning Dorothea taler i Optegnelsens Begyndelse om dem, der er kommet til Stede »van unses ummeslages wegen«. [13090]

»93. Specification Hertzogs Adolph hinterlassenen Silber Geschirrs.«

Falck, Samml. III. 261. Er enten 1. Række Nr. 7972 (saa at altsaa Udtrykket »hinterlassenen« er urigtigt) ell. 13085 her ovfr., der dog nu findes i en anden Afdeling af Gem. Arch. end den hos *Falck* angivne.

[1504 (efter Maj 3)?] Instruktion for Hertug Frederiks Gesandter til Kong Hans.

Renskrift paa den 1. Side af et Foliohæfte paa 16 Sider, hvis 2. og 14.-16. Side er ubeskrevne, medens den 3.-13. Side indeholder 13092. Hertug Frederiks Arkiv (RA. Gem. Arch. XII. 10 f). *Hans. Geschichtsblätt. Jahrg. 1897 S. 217* (henført til: »Wahrscheinlich 1504 in der Zeit von ungefähr Mitte Mai bis Ende der Jahres«). [13091]

[1504 (efter Maj 3)?] Fremstilling fra Hertug Frederiks Side til Kong Hans af Tilblivelsen af Traktaten af 1503 Apr. 29.

Renskrift paa 3-13. Side af det under 13091 omtalte Foliohæfte. Hertug Frederiks Arkiv (RA. Gem. Arch. XII. 10 f). *Hans. Geschichtsblätt. Jahrg. 1897 S. 218* (henført til: »1504 zwischen Mitte Mai und Ende des Jahres«). [13092

[1505 (efter Jan. 22)?] Artikele deme ghestrenghen here Otte Rantzawen heren Joachim unde heren Albrechte margrauen to Brandenborch etc. antodragende durch mynen g. h.^a beualen. Up den rad unde wolmeninghe mynes gnedigesten heren meg-grauen[!] na deme vortaghen handele der k. w. to Denmarken unde myneme g. h. entwischen to Niemunster ghescheen heft syne f. g. sodane scrifte, wo dar vorlaten, an de k. w. uppe dat furderlicheste don langhen unde van synem k. g. in antwort ghelanghet, dat syne k. g. in kort in desse furstendome worden kamen, unde dat tid ghenoch myneme g. h. vorheen vorwitlichen; oft denne min g. h. synen k. g. in personen edder durch syner g. gheschickten wolde bekamen, stelledede syne k. g. in myns g. h. gheual. Item des wart umme trent Magdalene^b myneme g. h. de tokumpst der k. w. to Dorninghe vorwitlichet, wor syne f. g. in touorsicht, syne g. in eghener personen mhre als durch gheschickten worde bescaffende, sich personlich iruoghede unde der k. w. let vorholden, wo unde in wat wise syne g. by dat ghelofte unde de betalinge was ghekamen, bad darumme sich des durch syne k. g. to entheuende, worup syne k. g. gaf in antwort, dat syne g. den gheschickten dat nicht hadde beualen unde dachte darenbauen sick van den lubschen nicht laten beschatten edder en ghelt to gheuende. Des let min g. h. widderumme antworden, dat dar syne k. w. jo nicht wolde anseen, wo syne g. by den schaden were ghekamen, dat denne syne k. g. mochte ghunnen, de dinghe vor prelaten, rede unde manne der firstendome Sleswik unde Holsten mochten int hoere kamen; dar denne ghekant werde, dat de k. w. synen f. g. des schaden haluen nener entheuinghe schuldich were, wolden syne f. g. dar denne mede dulden. Ensodant wart van der k. w. beleuet, unde darup wart vorlaten, dat twuschen der tyd unde winachten^c nu schirstuorleden syne k. w. to Flensborch wolden kamen unde dar de, to Lubke byme handel van syner k. w. wegen ghewest weren, medebringhen unde den enkedden dach myneme g. h. 4 weken beuoren vorwitlichen; alsdenne scholde myn g. h. de prelaten, rede unde menne uth erer g. beyder munde dar to kamende vorscriuen, welkent myn g. h. also was wartende, ouerst dat vorlaet wart durch de k. w. nicht gheholden. Darna

ummetrent nigjarsdach entfeng syne f. g. koningliche scrifte, dat syne g. synen k. w. wolde vorteken, wanner unde wor syne g. begherde deme vorlate to Dorninghe ghenoch to schende. Darup screff min g. h. der k. w., dat id vorlaet to Dorning was gheswesen, dat sodan dach twuschen der tyd unde winachten to Flensborch scholde syn, welkent durch syne k. g. vorbleuen were west, unde syne g. des sick nicht hadde vorhapet; jodoch gheuelle synen g. wol, dat syne k. g. sodans daghes to Flensborch uppe enen der sondaghe invocavit edder reminiscere mochte warten, angheseen do de ummeslach anstunt, unde ere g. beide do prelaten, rede unde menne jergen wor to kamende nicht ane sunderghe swarheit vormochten. Dar na in deme ummeslaghe begherede de k. w. van myneme g. h., dat syne g. ame midweken Vincentii^d to Popholt in der jacht wolde biwesen umme dar na sick under malkander to underredende, unde syne f. g. dorste ock nicht jemande der rede dar to kamende beswaren, deme min g. h. also dede unde was wartende, wes id syn mochte, dat de k. w. myt synen f. g. hadde to underredende, so langhe de k. w. steuelen unde sparen an hadde unde de kaghel auer deme houede; do let min g. h. synen k. g. vorholden, wo syne g. uppe syner k. g. furderent dar ghekamen were, unde dewile deme vorlate to Dorning durch syne k. w. nicht were ghenoch ghescheen, syne k. g. nochmals ghelach unde ummestendicheit, wo min g. h. dar were by ghekamen, mochte betrachten unde syne g. gnedichlich entheuen. Darup de k. w. nochmals wo to Dorning sik led horenn, dat syne k. g. ensodant den gheschikten nicht hadde beualen unde dachte sik van den lubeschen nicht laten to beschatten edder en ghelt to gheuende. Nochmals led sick min g. h. demodiges biddendes nicht voruelen, dat syne k. g. wolde de broderlichen truwe unde leue anseen unde darumme synen f. g. sodanen unuorwinliken vorderff unde schaden nicht to meten, sunder syne g. gnedichliken entheuen, unde dar ensodant nicht scheen mochte, syne k. g. doch denne mochte liden, de dinghe nochmals vor de landscap der beiden furstendome mochten int hoere kamen; dat nach mennichuoldighen reden synen g. entlich nicht mochte bedien unde darumme also der dinghe vel beßerer else vorhen van synen k. w. toch. Dewile desse dinghe durch mynen g. h., wo min gnediger here marggraue synen f. g. to Niemunster redde, voruolghet heft[!], wes dat fructes heft up sick ghehat, heft min gnedigster here m. wol aftonemende. Sust wolde doch min

g. h. in desseme handel nichts mer anheuen noch by jenighen anderen fursten noch by erer g. beyder lantscap edder sus jemande anders, er min g. h., wo id bettoher vorgheslaghen is, mynen gnedigsten unde g. h. margrauen hadde wederumme weten laten. Biddet darumme mit alleme flite, ere f. g. myneme g. h. mochten ankeren guden rad, wo syne f. g. sodan merglichen groten schaden moghe nakamen edder to eneme daghe kamen jo vor pinxten, ere f. g. sick hyr gnegt unde gudwillich inne to irtoghende. Is syne f. g. ime gheliken unde vel groteren thouordenende gantswillich.

Koncept paa Papir med Godske Ahlefeldts Haand. Hertug Frederiks Arkiv (RA. Gem. Arch. XII. 10 e). LDipl. bag 1505. [13093

a) ∅: Hertug Frederik. *b*) ∅: formentlig 1504 (Kongen var 1504 Juli 11 paa Hundsbaek og Juli 16 i København, se 10119 og 10123. *c*) Altsaa formentlig Jul 1504. *d*) ∅: formentlig 1505, da Jan. 22 faldt paa en Onsdag, og da Kongen Jan. 14 var paa Aabenraa og Jan. 28 paa Flensborg (jfr. 10400 Note *a*).

[Efter 1505 Dec. 2 ell. 3?] Uppe den ersten artikel, dat myn g. h.^a nicht hefft vorwachtet de insage daruppe, de betalinge hefft myn g. h. en gantz jar uppegeholden^b unde in myddeler tyt to mer malen k. m. vormaninge gedan, darin de k. w. rume tyt gehat hedde inrede, wo wol nicht geschên, to donde. Item dat k. w. mynem g. h. ofte den geschigkten nen beuel gedan hadde, daruppe dat sin g. beuel hadde tome ersten dage inholt enes breues unde etliker artikel, daruth de ander dach entsprot, to welkeme de k. w. syne f. g. auer demesuluen so en gudt myddeler to sinde durch Hanse Rantzouwen leth furderen, seggende, dat k. w. deme bisschuppe van Odense unde eme beuel gedan hadde, de ok also vorschigkte der k. w. tome suluen dage weren tor stede, dar se sick do vor helden unde van anderen so geholden worden, ok was de k. w. in Sêst kergke^c stendich, dat sin ko. w. en etliker schepe, vorsetene rente unde uppe nogafftige zegele unde breue betalinge to donde beuel gedan hadde. Item van wegen der protestacien nên gelt v̄thtoegeuende vor allem handel, daruppe ys myme g. h. unbewust, dat sodan protestacie geschen sy, unde kan ok de vorwettenheyt nicht erfinden by den, de darouer gewest sin. Item dat myn g. h. nen behelp ofte exceprien vor der betalinge des geldes brukede, daruppe wolde syne f. stant nicht wol kleden bauen nogafftige syner f. g. breue jenich behelp ofte exceprien to brukende. Item dat men der k. m. sunder alle bewyß myt der certificacien hefft uppegelecht de betalinge, daruppe de borgen in der betalinge des geldes hebben protestert, dat der k. w. ansprake,

offt se van werden syn edder nicht, ime rechten scholden apenstan. Item myn g. h. hefft den recesß nicht maken laten unde leth dat in synem wege to den, de en gemaket hebben; is uppe den artikel van wegen des recesß nicht mytbringende uppe de weddersproke der k. m. to den van Lubeke hebbende. Item de artikel, dat ime recesß nicht mher also eyns steyt durch k. mt. de betalinge to geschende, wert mede vorantwerdet ime vame recesß. Item de weddergeuinge des schepes, daruppe offt de k. mt. dat schypp weddertogeuende myt syner k. w. reden beslaten hefft, is synen f. g. west unbewust; is ok durch der k. m. vorschigkten nictes derhaluen wes ingetagen, ok hebben sick de van Lubeke nicht laten merken, se der betalinge des schepes gewys weren. Item de vangen loß gegeuen, daruppe so also her Otte unde de kentzeler an den radt van Lubeke vor anfangen der sake geschicket weren, begerende, en radt van Lubeke de vangen mochte loß geuen, welk nicht schen kunde er tor utdracht der sake, unde offt se geuangen edder sust getouet weren, leth myn g. h. in synem wege, ouerst mochten se doch nicht loß werden, er de recesß was vullentagen, vorsegelt unde deme rade van Lubeke behandel. Item uppe den breff unde ratificacien, de ko. w. bekent in synem breue, dat he hebbe den van Lubeke gelauet unde togesecht, dat he den recesß, also geborlich ys, wyl by macht holden, wo deme alles, stellet myn g. h. den breff unde ratificacien to irkantenisse der ouer unde schedesrychter. Item noch uppe dat de k. m. den recesß mit der dat ratificeret hefft, ys wytlick unde ime dage, dat de gestliken unde de godeshuse bynnen Lubeke, den jarlike rente in der fogedie to Zegeberge vorschreuen ys, strax na vorsegelingene unde beleuinge des recesß in de brukinge erer rente wedder gesettet syn. Item ok hefft de k. w. enen dach umme[?] de schedesrichter der gebreke haluen, so syk na inholde des recesß twisschen der k. m. unde den van Lubeke enthelden to Zegeberge gehalten unde sodan recesß mit der dat ratificert. Item hefft myn g. h. uppe nogafftige zegele unde breue betalinge affgelecht unde entrichtet, de gesechten breue by sinen g. ytzundt sin, des de k. w. tome ringesten mach plichtich sin, so uele sinen g. des geboret, wedder uthogeuende unde to betalende.

Renskrift med samtidig Haand paa Papir uden Segl. Kongens ell. Hertug Frederiks Arkiv? (RA. Gem. Arch. XII. 10 d). LDipl. bag 1505. — Er sikkert yngre end 10491; jfr. Note c. [13094

a) c: Hertug Frederik. b) Lübecks Kvittering er af 1504 Máj 3 (10058). c) Jfr. Dateringsstedet for 10491.

Artikler, som ønskes udstedte for et Købmandsgilde i Hadersleue. Optegnelse fra c. 1500 ell. Begyndelsen af 16. Aarh. paa Papir; Paaskrift fra c. 1530: »Hadersleuisß koplûde artikel, wy sy gerne wolden, das es mit der kopmanschafft sulde gehalten werden«. Hertug Frederiks Arkiv? (RA. Gem. Arch. XXII. 7 a (Hansborg)). *Nyrop, Gilde- og Lavs-kraaer II. 438.* [13095]

[1497—1508.] »Vptechning på de godz och löösöron, som Nils Hack emottagit i then gård i Malmö, som han igentagit frå archybiscop Byrger.«

[Orig. Lunde Ærkebisp Arkiv.] Udtog: Specifikation, Acta privata Nr. 1691. — Angaar samme Sag som 8522, men er vel ikke identisk dermed. — Birger blev Ærkebisp 1497; Niels Mogenssøn Hack blev dræbt 1508. [13096]

*Reg. *8676.* Papir (Renskrift ell. Afskrift) uden Spor af Segl. Københavns Kapitels Arkiv (RA.; 1783 af Biskop L. Harboe foræret til Gehejmearkivet). *Kbhvns Dipl. II. 174.* [13097]

»Instrumentum publicum super contributione ad recuperandam terram sanctam.«

[A. Orig. Odense St. Knuds Kl. Arkiv. — Aa. Udtog anført i Registratur over Breve i Odense St. Knuds Kl. Arkiv.] Aaa. Afskr. efter Aa af Hamsfort: Kall 8 vo 668, Hæftet: »Eccl. Fion.« Herefter: *1. Række IV. 43.* [13098]

[**Senest 1473.**] (En Biskop?) anbefaler i Brev til Ribe Kapitel Mester Mattes Jensß til en Plads i Kapitlet.

Papir (kun den venstre Del bevaret) med utydelige Rester af 1 brevlukkende Segl. Ribe Kapitels Arkiv; senere ejet af G. L. Baden (RA.; bag 1473). *Missiver II. 440.* [13099]

»Vier pergament-brieffe mit des bischofen siegel zusammen gemacht, darauf ein der thumbherrn Kramwinckell geldt ausgethan, welches capital nach seinem tode erloschen sey, immittelst ihm aber ad dies vitæ die zinsen gereicht werden solten.«

[Orig. Senere til Slesvig Kapitels Arkiv?] Udtog med Haand fra c. 1700: Kiels UB., S. H. 8 Bl. 498 b. — De 2 af Brevene er mulig 12438 og 12442. [13100-13103]

Brev af Lunde Ærkebisp om Sorø Klosters Gods.

[A. Orig. Sorø Kl. Arkiv.] Aa. Udtog med P. Lucoppidans Haand: Ny kgl. Saml. Fol. 561 S. 99. Herefter: *1. Række IV. 146.* — Aaa. Afskr. af O. H. Møller, direkte ell. indirekte efter Aa: Ny kgl. Saml. 4 to 849 Bl. 1 b. [13104]

[1481—1513.] »Baggernis schraa wdi Kiøbennhaffnn udi sal. och høylofflig ihukømmelse konning Hannsiß thid.«

[Orig. Københavns Bagerlavs Arkiv.] Nævnt i en Beretning 1672 af Renteskriverne Thomas Eggebrecht og Peder Madssøn som opbevaret

i Arkivet paa Københavns Slot (hvorfra det i Beretningen nævnte flyttedes til et Kammer paa Biblioteket): RA. Rigsarkivets Arkiv, Pk.: Griffenfelds Embedstid. *Jørgensen, De danske rigsarkivers hist. S. 257* (jfr. S. 48, 55). [13105]

[1496?] *Reg. • 8442.* [Orig. Københavns Kødmanderlavs Arkiv.] Afskr. fra Aar 1683 (med urigtig Overskrift: 1596): Københavns Bys Arkiv (paa Raadhuset), »Bøger« Bd. 15 (∩: Resens »Kiøbenhafns Lavgers gamle oc ny Privilegier. Tom. 2«) S. 1088. *Kbhvns Dipl. II. 488; Nyrop, Gilde- og Lavsskraer II. 261.* [13106]

[Efter 1489 Dec. 15 (20); senest 1496?]
 in Cristo patris Dn. Innocencii p.....
 gracia episcopi Roskildensis necnon nobilis viri
 venerabilibus et circumspectis viris DDn.
 sanctissimo domino nostro eiusque sanc-
 productis et lectis continebatur ad-
 gracia Dacie etc. regis ac regine prefate
 congregatis religiosis viris gwardia-
 apostolicas de reformatione domu-
 affectu exhortans omnes
 provincie Dacie vicarii provincialis ibi
 suis, quos tunc secum habebat ab.....
 non cancellatas nec in aliqua sui
 : 6603. Quibus apostolicis
 usque ad minimum descendentes con.....
 vellent necnon in ipsa domo sive.....

[Orig.] Optaget i 13108.

[13107]

[Efter 1489 Dec. 15 (20); senest 1496?] In nomine domini
 decanus ad ffratris Lauren.....
 pro eisdem ad videndum et audiendum non-
 null..... citari fecimus ad certum p.....
 litteras citatorias de mandato nostro ad
 valv[as] prorsus vicio carentes facto
 realiter Johannis decanus prefatus
 dictos citatos huiusmodi litteras ille-
 sas om..... [prin]cipisse domine Dorothee
 regni Dacie reg[ine] infrascript..
 transsumi ac fides, qualis et quanta
 ipsis originalibus tenores de verbo
 ad verbum sequuntur: 13107.

Perg.; kun den yderste venstre Del og slet intet af Slutningen bevaret, saa at det ikke kan ses, om Brevet har været besejlet. (RA. Roskilde Franciskanerkl. Arkiv.) — Brevet synes at nævne Lauren(s Brandssøn), der døde 1496, og mulig ogsaa Dronning Dorothea som levende. [13108]

Skraa for Swineburgh Guldsmede-, Remmesnider- og Sværdfejer-Embede.

Perg. [med 1 Segl]. Svendborg Guldsmede-, Remmesnider- og Sværdfejer-Lavs Arkiv; senere ejet af Danske Selskab (RA.). *Suhms Saml. I. 2. H. S. 210; Nyrop, Gilde- og Lavsskraaer II. 135.* [13109]

Biskop Nicolaus af Slesvigs Broder giver Gaver til »xenodochio Slesuicensi«.

[Orig. ^a in archiuus pauperum^{a, c}; Slesvig Helligaandshus's Arkiv.] Udtog af Poul Cypræus: Gl. kgl. Saml. Fol. 1047 Bl. 166 b (= *J. A. Cypræus, Annales S. 370*). [13110]

^{a-a}) Saaledes Udtoget.

»75. Ett perckementz tingswinde, att Øster Høllend i Arnbore sogen haffuer legit till s. Lauridtzis kircke i Skarild i rolle høffd i 30 aar och mere.«^a

[Perg. Skarrild Kirkes Arkiv.] Udtog anført i Hardsyssels Provstis Registratur S. 159. [13111]

^a) M. H. t. Brevets Tid jfr. Brevene 4775, 6412, 6201 og 6413 i den samme Registratur S. 159-60.

»189. Tingswinde 1553 efter et andet gamelt Tingswinde, at Østrup By och Østrup Fang haffde werret Her Marsch Pallis rette Oldarf och eget Gods och hans Arffuingers efter ham til Østrupgaard ligende udaff Hedenschabet, och aldrig nogen giffuet Illing eller kierd derpaa førend Jehan Huidkop.«

[A. Det gamle Tingsvidne^a: Orig. Østrupgaard (Salling H.) Godsarkiv. — Aa. A optaget(?) i Tingsvidne 1553. Østrupgaard (Salling H.) Godsarkiv; senere til Hvedholm Godsarkiv.] Aaa. Udtog af Aa anført i Registratur fra 17. Aarh. over Hvedholm Godsarkiv: FLA. Grevskabet Brahesmindes Arkiv Nr. 1000. — [Ab. A optaget(?) i Tingsvidne givet Iffuer Lunge til Østrupgaard. Østrupgaard (Salling H.) Godsarkiv; senere til Hvedholm Godsarkiv.] Aba. Udtog af Ab anført i den i Aaa nævnte Registratur (men under Nr. 166): FLA. Grevskabet Brahesmindes Arkiv Nr. 1000. [13112]

^a) Dette er formentlig udstedt i Johan Hvitkops Tid, der levede i 2. Halvdel af 15. Aarh. (*Danm. Ad. Aarb. XVII. 228*).

[**Senest 1505.**] »195. Schiøde och Mageschifftebref til Her Loduig Marsch till Østrup paa en Gaard i Østrup, schyldet 3 Ørte Korn, 1 Schp. Smør och 12 ß Eritzp.«

[Orig. Østrupgaard (Salling H.) Godsarkiv; senere til Hvedholm Godsarkiv.] Udtog anført i Registratur fra 17. Aarh. over Hvedholm Godsarkiv: FLA. Grevskabet Brahesmindes Arkiv Nr. 1000. — Ludvig Marsk var død 1505 (*Danm. Ad. Aarb. XXII. 296*). [13113]

[1453?]

.....

›sit tenere et libente animo velle mandatis in licitis et honestis
tia[?] Burglanensis ecclesie eiusque cleri an-
 tistes licet immeritus et nondum consecratus, deputatus est,
 vellet quidem, quantum in ips[o] esset et |

tenebatur cautionem pro ipso preposito dare et ad hoc
 sponte, ut bonum pastorem decuit, pluries se obtulit perquirendo
 conjunctim et divisim, si adessent aliqui volentes huiusmodi
 cautione dando asstare[?] et secum fideiubere, de quo sibi s |

tanta pecuniarum summa apud principem credulitas non
 habebatur, sed quo ad detencionem seu custodiam persone ip-
 sius prepositi ob defectum huiusmodi cautionis noluit ullomodo
 ipso commissario dominus electus ec |

velle deputari, et si de facto contra personam ipsius
 prepositi per ipsum commissarium seu quoscumque alios atten-
 tatum fuerit, voluit prout de iure contra ipsum commissarium
 et sibi adherentes procedere per |

..... nobiles

..... commiss..... |

..... proposuit et dixit
 se non qu.. racione de..... |

emulos esset delatum, pecuniam vero monasterii per eum
 ad partes Alemanie asportatam circiter mille quingentos florenos
 renenses profitebatur, quibus redditus annuales ad tempus |

monasterii sui comp[ar]avit et id sibi ex regula et ordinis
 sui statutis licere dixit. Sed quia abvena exul et in hiis partibus
 ignotus non habens[?] ad maius amicorum copiam[?], qu.....
 antedicto domino[?] |

[pe]cuniarum summa iuxta dic[ti?] commi]ssarii exigentiam
 fideiuberent, malens salubrius ad tempus custodiri, quam ecclesia
 sua aut dictus dominus electus intuitu sue persone tam grandi
 periculo et inevitabili da[mno?] |

immo[?] et instantissima prece rogando eundem dominum
 electum, ut ipsum sub sua custodia acceptaret, ne forte per
 antedictum serenissimi principis commissarium, cuius manus[?]
 [n?]equiebat |

..... per proposi-
 tum[?] ipsum sue persone antedicto domino
 electo tamquam factum illud alique .. |

.....ores proc[urat]ores vel quoscumque alios ullo[?] unquam tempore imputaretur, et quod... zelo et misericordie contextu per suam paternitatem erga prepositum predictum gracie gestum fuerit |

[rever]ende paternitati et coherentibus sibi ad custodiam ipsius prepositi deputandis in perniciem, dampnum seu aliquod incommodum reale aut verbale[?] per quoscumque homines non divergeretur se et heredes suos amicos |

[nomine? cense]ntur, sibi aliquo modo huius facti interesse habere putantes sub titulo honoris, bone fame fideique et sub penis camere apostolice in forma efficaciori obligavit et astrinxit eap[ropter] |

familiam, amicos et coherentes sibi ab omnibus penis et censuris, damnis et quomodolibet interesse, que sue reverende paternitati, familie et coherentibus sibi quocumque modo a iure[?] vel al |

sue evenire possunt, immunes pariter et indempnes insuper et ab omnibus molestacionibus huius rei occasione eos reddendo liberos penitus atque securos. Datum et actum die |

^ain maiorem fidem testimoniumque sub nostrarum manuum subscriptionibus et sigillis.^a Et nos omnia et singula, sic ut premititur, una cum subscripto notario audivisse, vidisse et illis,

dum sic fierent et agerentur, presentialiter interfuisse, testamur manuum nostrarum subscriptione.^a

Renskrift paa Perg. med Rettelser; kun bevaret i ovenstaaende Brudstykker, som findes paa Pergamentsstrimler, der senere har været benyttede som de 8 første Seglremme under 11550. (NLA. Voergaard Godsarkiv.) LDipl., udat. Pk., Lægget 1451-1510. — Ovfr. gengivet fuldstændig og bogstavret. — Brudstykkerne kan ifølge deres Bevaringsmaade ikke antages at være yngre end 1510 og ifølge den Haand, der har skrevet dem, ikke ældre end 2. Halvdel af 15. Aarh. De maa efter deres Indhold antages at være fra en Tid, da Biskoppen i Børglum kun var electus, hvad der i det anførte Tidsrum kun var Tilfældet ved Jep Friis's Tiltrædelse i 1453 og efter hans Død i 1486. Og da det synes at dreje sig om den samme Sag, der ogsaa omtales i et Pavebrev af Aar 1467 som noget forbigaaende (*Acta pontif. Dan. III. 405 f.*), maa nærværende Brev vel snarest henføres til Tiden ved Bispeskiftet af 1453. [13114

^{a-a} Disse Ord er overstregede, og i Stedet for er med en anden Haand skrevet de efterfølgende.

[1500—16.] »N. etc. kungjørde, athii loglig tilkraffuid repte oc stenet toffte i Soldrup« og udlagde Forte i saa Maade, at de Gaarde, som Anders Perß og hans Søn i boer, skal bruge og beholde den Forte imellem Pouel Mickelsens Jord og deres, som afstenet er, og Pouel og de andre Bønder skal nyde den Forte

»offuer thii thiener ther jord« vester af Byen, som og afstenet er, og naar Pouels Toft ikke var saaet, da skulde Sollig »tiener« have »mag« derover med »igt«, og de 3 Agre, som laa i Mergred Jesß Toft, skulde blive til hendes Toft, og den Mageskiftjord, Eggert Gortze fik af Pouel Mickelß, som ligger ved Iuer Hinrickß Toft, skulde Eggerdtz »arffuing« beholde fri til evig Tid, og Pouel Mickilß skal beholde den Aalegaard østen Byen. Med fornævnte Artikler nøjedes Fru Anne i Soldick paa hendes Børns Vegne og Bønder i fornævnte By paa deres egne Vegne, og Kally Ibß Herredsfoged paa »krone tieners« Vegne. Derpaa bad Mester Claus »etc.« om et Tingsvidne. «Hans Bundß i Egbeck, Jes Huneß, Gotß Gotsenß, Nis Matß i Smeagher[?], Jes Ebß i Bie. . . ., Hans Jenß, Tammes Knudtß i Raebstedt, Ib i Busholm, Nis Boeß i Jesing, Jens Nilß i Woldrup, Tygge Hanß i Korup, Nis Fraegh i Smeagher. Onsd. før Vor Herres Himmelfarts Dag, que fuit vig. »assumpcionis«.

Koncept paa Papir (ikke til Brevet i dets endelige Skikkelse), skreven med 2 forskellige Hænder. Solvig Godsarkiv (NLA. Viborg Landstings Arkiv, Breve og irettelagte Dokumenter 1477-1600 Nr. 71). — Eggert Gjordsen døde Aar 1500, hans Enke 1516 (*Danm. Ad. Aarb. XI. 132*). [13115

a) Her begynder en anden Haand.

[1484—1513.]

og intet andet Værd med »saadanæ skæl oc faarordh«, at jeg skal betale Hr. Hinrick saadan en Sum Penge igen inden Olaffs Dag næstkommende. Faar Hr. Hinrick ikke sin Betaling paa den Tid, bepligter jeg mig at vederlægge Hr. Hinrick inden 6 Uger godt Jordegods i »godhæ læghæ«, som paa fornævnte Sum kan løbe, til Pant at bruge, saa længe han fanger forskrevne Sum Penge igen.

Koncept paa Papir uden Begyndelse, men efterfuldt af følgende Begyndelse uden Slutning (de 2 Stykker er dog vistnok tænkte som udgørende ét Brev):

Jeg N. har opbaaret af ærlig og velbyrdig Md. Per Staffansß Landsdommer i Søderhalland 100 Mk. efter danskt »taal«, 16 Skill. i Marken og 3 Hvide i hver Skilling, i Guld og rede Penge og intet andet Værd.

Henrik Krummediges Arkiv (E; RA.). — Henrik Krummedige var 1484 Væbner, men 1485 Ridder (*Danm. Ad. Aarb. XVII. 236*); Peder Staffenssøn var 1513 Maj 7 ikke mere Landsdommer i Sønderhalland (*W. Christensen, Dansk Statsforvaltn. i det 15. Årh. S. 697*). [13116

[Efter 1502 Aug. 18.] En unævnt tilskriver (Henrik Krummedige) om Knwth Alffsens Søn og hans fædrene Gods i Norghæ.

Seddel hørende til et andet Brev. Henrik Krummediges Arkiv (B 1; RA.). *Missiver II. 443.* — Knud Alfsson blev dræbt 1502 Aug. 18. [13117

[Før 1502 Juni 22.] »123. Abetens Schiøde i Holm Closter till Poul Laxman paa to Gaarde i Suaning.«

[Orig. Poul Laxmands Arkiv; senere til Hvedholm Godsarkiv; »ødelagt dér ved en Brand 1681a.]. Udtog anført i Registratur fra 17. Aarh. over Hvedholm Godsarkiv: FLA. Grevskabet Brahesmindes Arkiv Nr. 1000. [13118

a-a) Saaledes FLA. Grevskabet Brahesmindes Arkiv Nr. 74, Under-Nr. 3.

[Tidligst 1447?; senest 1477] Apr. 26—Maj 10.
 Hustru Ingerd Randelsdotters Raad har siddet over
swyn min Hustrus Broder om Arv, som
 os er tilfalden efter fornævnte, hvis Sjæle
 Gud have. Da kom i fornævnte Mester Pædhers Del disse
, som hans Fader fik ham at fortære
 uden Lands til Skole Klæder, Guld og
 Sølv og Boskab. Item kom i hans Del i Othens
ldersløff, som Mattes Laurentsß, Hans Logger og Per
 Logger i boer»th« under deres Plov. Item
 kom i hans Del 1 Gaard i Dømestrop
 Michelsß i boer, item 1 Gaard i Harsmark (Jess Brwn); ...
 [M]ester Pædher tiltale dem, som ham og
 hans hans Arvinger fornævnte Gaard.
 Imod dette Jordegods jeg og min Hustru
 halvt saa meget Jordegods paa Land.....mark,
 dog at Hyntze Grote har »udsattet«. Af det
 4 Gaarde i Pant for 300 Stædermark; dem lod
»app«. Hvis Hyntze Grote havde indløst af forskrevne
 Jordegodsom Mester Pædher indløste,
 som og kom fri til Skifte. Itemst i Nædher-
 gade i Othense, som Randel Marswyn fordem i Væрге.....
el kom..... af ret Arv
 Mester Pædher til evindelig Eje.....
 Rettighed at have i forskrevne Gods. Og giver vi
 fuld Afkalding, og takker vi ham for godt
 vort Arvegods noget Steds, skal min Hustrus
 Rettigheden kan komme til Lyndwith
 af det, der før har ligget [a]fhændes, skal
 Mester Pædher næst være»yn« Hustrus
 Børn kunne selv pante eller købe noget af det
 og hun købte, det Stund de sammen var. [M]it Indsegl;

og jeg og min Hustru , som over for-
nævnte Skifte var, »saa som« Jepp Nielsß i Aldrvpp
.....elsß, Niels Jensß Raadmænd i Othense og Per
Mortensß Bymand i invent. crucis.

Perg. (2 Brudstykker, tidligere benyttede som Hæfteremme om Odensegaard Lens Regnskab 1639-40; Brevets venstre Del og hele Plica mangler). Peder Marsvins Arkiv (RA.; 14. c. Maj 3). — Mester Peder (Marsvin) synes at have været bosat i Odense, da Brevet udfærdigedes; men han var Tolder i Aalborg 1447 og Borgemester i Odense 1454; han var død 1477 (*Danm. Ad. Aarb. XXI. 275*). [13119]

[Tidligst 1447?; senest 1477?]

..... |
..... »ndrede lubesche marc hele schyllighe, swm nw i
Lubeke æ..... | t sætter een myn jordh oc grundh
i Otense wthen the | lß sudher pa then væstre
sydhe oc Holthus pa then | se, huilken swm
ær i længhen fra Adelgaden oc so ti..... | ær, oc
hauer for^{de} mæster Pæther tilforen inløst | re
lødhe marc lødich sølff, sexten lodh i hwer lødhe marc sw....
.... | myne arwinghe ville for^{de} jordh ighenløse, tha
ska..... | tilforen, so som ær om paschen, oc
løses om Mikæls..... | æst æfter. Thi tilbinder
jec mec oc myne arwing..... | at frii, frælse oc
hemle for hwers man tiltale, so..... | myt incegel
hængd næthen for thette breff met an..... | wm
ær Per Nielsß oc Mattes Dungh radmen, Jess Ywe«..... |
.....
.....

Perg. (Brudst., endnu benyttet som Hæfterem om Odensegaard Lens Jordebog 1641-42; baade Brevets øverste og nederste, dets venstre og højre Del mangler). Peder Marsvins Arkiv? (RA. Odensegaard Lens Jordebog 1641-42). — Ovfr. gengivet fuldstændig og bogstavret. — Mester Peder (Marsvin) var Tolder i Aalborg 1447, Borgemester i Odense 1454 og var død 1477 (*Danm. Ad. Aarb. XXI. 275*). Matthias Dung var Raadmand 1459 (og Peder Nielssøn 1461?) (*Engelstoft, Odense Byes Hist., 2. Udg. S. 541*). [13120]

[1487—96.]

sælger og skøder Ipsß i Tordervpp
2 mine Gaarde i Baræ H., den ene i Skabersøø
Hansß (2 Skill. Grot med Dagsværk) i Thyringh
S. og nu paa boer Oluff Jensß og giver 3 Disse

2 Gaarde skal Greerss Ipsß for et ret Køb
, og kendes j[eg] Penge og Værd efter min
 Nøje. Afvindes forskrevne Gaarde Greerss Ipsß,
 tilbinder jeg mig at vederlægge saa godt Gods og saa vel »be-
 leylicth« inden 6 »wgher dagh« derefter. Medb.
 af flere gode Mænd Ogesß Domprovst i Lwndh,
 Mester Laurens Kannik ibid., He..... Lodhwicksß i
 Togervpp og Per Jwdhe i Ogervpp. Datum Atzertorp
 Margarete Dag.

Perg. (Brudst., tidligere benyttet som Hæfterem om Malmøhus
 Jordebog 1624; Brevets Begyndelse og højre Del og ogsaa Plica mangler,
 saa at Tallet af Seglhuller ikke kan ses). Gregers Jepssøn Ulfstands
 Arkiv (RA. Privatark., kronolog. Række, Udat.). — Jens Aagessøn kalder
 sig endnu 1487 Aug. 9 kun: udvalgt til Domprovst; 1496 Dec. 27 var han
 død (*Weibull, Dipl. dioec. Lund. V. 30, 291*). [13121]

[Senest 1507] c. Juli 22. [gør vitte]rligt, at jeg med
 mi[n] og Samtykke sæl[ger]
 til Greers Je[pß] en min Gaard
 i Skotz H. i Thomeroppe Kir..... og giver til
 Landgilde 1 lødig Mk., og kendes jeg mig
 [ef]ter min Nøje. Thi kendes jeg mig
 have i den forskrevne Gaard efter denne
 Dag. [Afvindes Gaarden] Greers Jepß
, tilbinder jeg mig at vederlægge
 saa god en Gaard af Rente og »tillig«
 »gher dagh« derefter. Medb. af flere
 Niels Hack paa Hickeberigh, Henrick Ogisß i Hagløv
 Monstorp. Skrevet i Atzertorp Marie Mag-

Perg. (Brudst., tidligere benyttet som Hæfterem; Brevets venstre
 og højre Sider mangler, og Plica er afklippet). Gregers Jepssøn Ulf-
 stands Arkiv (RA. Privatark., kronolog. Række, Udat.). — Brevet er fra
 Niels Mogenssøn Hacks Levetid. Hans Dødsdag angives i *Brasch, Gl.
 Ejere af Bregentved S. 113, Dansk biograf. Lexikon VI. 443, Mollerup,
 Bille-Ættens Hist. I. 309 f. og Danm. Ad. Aarb. XIII. 168* som 1508 Jan. 8,
 hvad der imidlertid er en urigtig Reduktion af den i *Rørdam, Monum.
 2. R. II. 181* angivne Dag, der var 1508 Jan. 10. [13122]

Reg. *5756. Afskr. fra Slutningen af 15. Aarh.: Stockholms Kgl.
 Bibl., Haandskr. B 74 Bl. 149 b. Herefter: *Schlyter, Corpus juris Sueo-
 Gotorum antiqui IX. 485* (jfr. S. CI, CLXXXI (og CXXIX, at »denne stadga«
 »kan ej vara yngre än från senare hälften af 15:de århundradet«)) (Schlyters
 Tekst A). — Afskr. fra c. 1550: Stockholms Kgl. Bibl., Haandskr. B 215

Bl. 208 b (Schlyters Tekst B). — Afskr. fra 2. Halvdel af 16. Aarh.: Uldall 4 to 250 Bl. 77 a (Schlyters Tekst C). — Afskr. fra 2. Halvdel af 16. Aarh.: AM. 4 to 42 Bl. 101 b (Schlyters Tekst D). — Afskr. fra 1605: Stockholms Kgl. Bibl., Haandskr. B 90 a Bl. 210 a (Schlyters Tekst E). — Afskr. for Jørgen Seefeldt fra c. 1650: Gl. kgl. Saml. 4 to 3161 Bl. 254 a (Schlyters Tekst F). — Afskr. fra 1. Halvdel af 17. Aarh.: Stockholms Kgl. Bibl., Haandskr. B 116 a (Schlyters Tekst G). — Afskr. fra 15. Aarh. (o: vel Christiern I.s Tid): Malmøregistret Bl. 35 a (ender med Schlyters Artikel 39). — Afskr. fra 18. Aarh.: Kall 4 to 561. [13123]

[C. 1473.] *Dipl. Flensburg. II. 911; Reg. *7106.* Se 3216. [13124]

Fortegnelse over Gods efterladt af Anders Brun i Helsingborg.

Papir (forneden udskaaen Skrift) uden Spor af Segl; skrevet med Haand fra c. 1500; Paaskrift bagpaa med en anden Haand fra omtr. samme Tid: »Bona fratris mei«. (SvRA. »Pappersdokument. Odaterede« (under Lunds Stift).) *L. M. Bååth, Helsingborgs historia II: 1 S. 462.* [13125]

[C. 1513.] Brev skrevet af en svensk gejstlig i Rom.

Acta pontif. Dan. VI. 556. Brevet haves i flere Afskrifter (Gl. kgl. Saml. 4 to 2541; sstds. 4 to 2545; Ny kgl. Saml. 4 to 850), der sikkert alle gaar tilbage til en omtr. samtidig Afskr. i RA. T. K. U. A. Sverige A III, Pk. 77 (1513 Marts). Brevet »torde« med stor Sikkerhed kunne dateres til Slutningen af Marts 1513 (*Gottfrid Carlsson, Hemming Gadh S. 258*) og falder altsaa uden for den for nærværende Værk satte Tidsgrænse.

[1500—10.] Uudfyldt Confraternitetsbrev udstedt af en unavngiven »ordinis fratrum minorum de observantia provincie Datie vicarius« til en Mand og Hustru.

Papir, trykt af Gotfred af Ghemen, dateret md (med Plads til Tilføjeelse af Resten af Dateringen).^a 4 Eksemplarer (hvoraf kun ét fuldstændigt), der findes i Bindet om et Eksemplar af en i Lyon i 1507 trykt Udgave af Jacobus de Voragine's *Legenda aurea*. Stockholms Kgl. Bibl. *Nord. tidskr. f. bok- og biblioteksvæsen III. 169* (Faksimile sstds. S. 168) (jfr. sstds. S. 167, sstds. XVIII. 264 og *Lauritz Nielsen, Dansk Bibliografi 1482-1550 S. 25*). [13126]

^a) Om Tiden for Brevets Trykning se *Nord. tidskr. f. bok- og biblioteksvæsen III. 167, XVIII. 264.*

[Senest 1504] Nov. 13.

.....
 og mine Arvinger at fri, hjem[le] Arvinger fornævnte Gaarde Tiltale, som paa kan tale med Rette. S. forskrevne 3 Gaarde eller hans Arvinger afvunden mig eller mine Arvinger at godt Gods igen af Rente og »leglighed«
 [Ar]vinger det uden Skade. [Medb. af]
 Henricksdatter og velbaarne Mænd Ebbe And..... i Weroppe og Vrne Jeipß i Askwo. Datum Nyburgis die Bri[ccii]

Perg. (Brudst., benyttet som Hæfterem; Brevets Begyndelse og højre Del og ogsaa Plica mangler, saa at Tallet af Seglhuller ikke kan ses). (RA. Privatarck., kronolog. Række, Udat.) — Ebbe Andersson Ulfeldt var død 1505 Maj 30 (10399). [13127

.....
 »ghe« Raad da »wordhe« [?]
 Ret. »Wore« det saa, at Landsdommer o. han
 Skudsmaal efter, da vilde han det gerne gø[re]
 eller saa lovlig budet Lov for Lovhævd
 Dermed sk[il]tes de ad, og »næffinden« ej sin Gang.
 Vore Indsegl. Givet Dag

Medtaget Papir (hele Begyndelsen mangler) med Rester og Spor af 2 Segl paatrykte forneden: 1. Utydeligt Skjold (en Stjerne over en Maane? maaske G iii 3 (s *Ioðeffni iohannis*)); 2. Kun Spor. Senere ejet af Danske Selskab (RA. Kronolog. Saml. Papir, Udat.). [13128

.....
 |
 »effther sancti B....., | som war Pouel
 | men winneth pa ret..... |
 forstandher oc for..... | sagh met closther
 | b[re]ff. Giffuet dagh aa.....
 | skal alle men wither..... | brodher
 Niels Jebß..... | Mattisß, Per Giødisß
 | i tresintighe aar | the
 hadhe for^{de} cl..... | closther Las Pethersß....
 | Petri dagh war ski..... |
 Pether Magnsß, Las J..... | waret til Nørre-
 closther | brother then tiidh the
 | genß salutem in domino s.....
|cessoribus per nos et nos..... | Høøm
 tantummmodo sine^a | super colonos suos

.....
 |
 rei testimonium sig..... | Super quibus omni-
 bus et | Ripis in ecclesia cathedral[i] ..
 | Ripensi ac preposito in Je«.....

2 Perg.-Brudstykker (kun indeholdende den venstre Del af Dokumentet) benyttede som Hæfteremme om RA. Ørum Lens Ekstraskatte-
 mandtal for Pengeskatten til Martini Dag 1630; det andet Brudst. har

forneden den venstre Del af et Notarmærke, hvori er skrevet (sikkert som Notarens Navn): Esge — Ovfr. gengivet fuldstændig og bogstavret. — Saa vidt det kan ses, indeholder Brudstykkerne Dele af 4 Breve foruden Notarialattesten. Hvis Broder Niels Jepsøn har været »Fader« i Mariager, da det Brev udstedtes, hvori han nævnes, maa dette Brev være fra Tiden 1446 (da Niels Jepsøn endnu var i Mariibo (*Acta pontif. Dan. III. 140*))-1467 (da han ikke længere var Konfessor i Mariager (*Danske Mag. VI. 264*)).

[13129-33]

a) Eller: siue.

[1458—59.]

 »monicione canonica assignamus, fecerint, que
 eis in hac parte committimus ac man.
 premittitur, fuerint requisiti vel fuerit requisitus, ita tamen quod
 in hiis exequendisicas personas et loca
 alia, de quibus, dum, ubi, quando et quociens expediens fuerit,
 personalis supradictis communiter vel
 divisim legant, insinuent, intiment et fideliter publicam procur-
 rent huiusmodi iuriumque et pertinencia-
 rum omnium eiusdem recipiant et inducant auctoritate nostra,
 ymmoverius a[postolica] pro eo ad bene-
 ficium huiusmodi, ut est moris, admittant et admitti faciant
 sibi que vel dicto eius procurato fuerit,
 plenarie responderi faciant et procurent, non obstantibus aliis,
 que prefatus dominus noster papa in eisdem suis litteris
tam seu directam a sede apostolica nobis for-
 mam necnon dictarum litterarum apostolicarum presentisque
 nostri processus continen procuratoris sui nil valeant
 attemptare et circa dictas sentencias per nos latas absol-
 vendo vel suspendendo aliquid immutare nostris
 et eorum cuilibet potestatem omnimodam denegamus. Si vero
 contingat nos super premissis in aliquo pr, de quo nobis
 potestatemet expressam fecerimus in nostris litteris
 mencionem. Per processum autem nostrum nolumus nec inten-
 dimus nostris in aliquo prejudicare colle alteri
 visum fuerit expedire, prefatas quoque litteras apostolicas et
 hunc nostrum processum ac omnia et singula huiusmodi nego-
 ciumm seu quemcumque alium ipsis invitis quo-
 modolibet detineri; contrarium vero facientes prefatis nostris
 sentenciis, prout in hiis scriptis late sunt habere
 debentes petencium quidem sumptibus et expensis; absolucionem

vero omnium et singulorum, qui prefatas nostras sentencias aut earum ali..... [omn]ium premissorum presentes litteras sive presens publicum instrumentum processum nostrum huiusmodi in se continentes sive continens exinde fieri communiri. Datum et actum Rome in ambitu monasterii fratrum predicatorum beate Marie super Mineruam sub anno a nativitate [ponti]ficatus sanctissimi in Cristo patris et domini nostri domini Pii divina providencia pape secundi anno primo, presentibus ibidem discretis viris Johann[e] [ro]gatis.

Et ego Symon Kalen, clericus Monasteriensis diocesis, publicus apostolica et imperiali testium productioni admissioni juramentorum prestacioni et examinacioni requisicioni mo..... decreto omnibusque aliis et singulis, dum sic, ut prefertur, per supranominatos executores sic fieri vidi et audivi, ideo hoc presens publicum instrumentum, per alium fideliter scriptum, publicam formam redeggi signoque et nomine meis solitis et consuetis unacum prefa.....navi rogatus et requisitus in fidem et testimonium omnium et singulorum premissor[um].«

Perg. (kun det nederste Stykke bevaret, og af dette ikke de yderste Dele til højre og venstre) med Notarmærke; brugt som Omslag om den i *Kbhvns Dipl. I. 93* trykte Jordebog. Additam. Fol. 25. — Ovfr. gengivet fuldstændig, for saa vidt Brevet har kunnet læses. [13134

.....
 |
 »Nielsß borgher |
 Cristern Olufß borger oc |
 beges theres sæle |
 Cristern Olufß døde |
 e gaff samme gord til |
 forneffnde Cristern Olufß oc |
 t last eller kiære paa forneffnde go[rd] |
 wontne for oss, thet wintner |
[d]ag oc sted, som for stander scriffwet.« |

Papirs-Brudst. (formodentlig Orig., skønt der paa det bevarede Stykke ikke er Spor af Segl) skrevet med Haand fra 2. Halvdel af 15. Aarh. ell. c. 1500. Ribe Katedralskoles Bibl., Grønlunds Saml. Pk. IV, »Pergamentsbreve og andre ældgamle Documenter«. — Ovfr. gengivet fuldstændig og bogstavret. [13135

»Item citacio steffueningh offwer biscop Niels Friiß arwinghe, naar herre daghe fyrsthe bliffuer her effther.

Item wor frw closthene wti Aaldeburge.

Item breff po swndhkorn i Morss.◄

Notitser skrevne med den samme Haand fra Begyndelsen af 16. Aarh. og paa det samme Blad som 1718: RA. Topogr. Saml. Papir, Viborg. — Niels Friis nævnes 1509 Jan. 31 som død (*Acta pontif. Dan. V. 506*). [13136-38

[**Senest 1504 Febr. 16; 1489?**] ◊Michel Thursen og Claus Vaghn Borgemestere i Aalb., Peder Svendsen, Peder Christiernsen, Michel Pedersen, Lazarus Thomassen, Simon Vinther, Peder Nielsen Raadmend ibid., Peder Andersen Byfoget ibid., item Jes Laursen Hoffmand og hans Frue Karine Pedersdatt., velbr. Moritz Nielß til Aagaard. Mcdxxxdecii.... [!] d. ♀ e..... Marc.....

[Orig.] Udtog med Biskop Jens Jacobssøn Bircherods Haand^a. RA. MS. Div. Saml. vedr. Jylland, 1 S. 1. [13139

^a) I Stedet for det ovfr. gengivne Aarstal har der oprindeligt staaet: 1490, som dog atter er overstreget, men i ethvert Fald kommer Sandheden betydelig nærmere. Mourids Nielsson Gyldenstjerne levede 1503 Aug. 28, men var død 1504 Febr. 16 (*Danske Mag. 3. R. III. 263*; se 9909 og 10023); om Mikkel Turessøns, Peder Svendsøns, Peder Christiernsøns, Lazarus Thomassøns, Jes Lauridsøn Hoffmands og hans Hustru Karine Pedersdatters Levetid se Registret til *Lindbæk og Stemann, Helligaandsklostre*. Mikkel Turessøn og ◊Claus Wogensøn◊ var formentlig Borgemestre samtidig i 1489 (*Nyrop, Gilde- og Lavsskraer I. 635*).

◊Skiifftebreff ymellom her Erick Ottesß, her Niels Erickß, Henn-drick Eriicksß, her Prebiørnn Podbusk, her Eskell Giøe och Jørgenn Rud, och fenndes Esky y Huornstrup y Tøriild herreth y ßame skiffthebreff, skylder j tønne smør.

Item en lagheffd lydennde paa en gord y Abbiildtoffth, en feske-gord y Nalduig, in fulth otting jord offuer alth Flaild marck och Knabberup marck, ii gord y Knabberup.◄

Optegnelse paa Papir med Haand fra c. 1550. (RA. Privatark., Erik Ottesson Rosenkrantz.) [13140-41

Se 6204.

[13142

TILFØJELSER OG RETTELSER.

Alle ny Numre er mærkede med Tillægsgogstavet s eller t.

Første Bind.

1. Bd. S. VI L. 9 f. n. 3410, 3490 læs: 3409, 3489.

Sstds. L. 8 f. n. 3494 læs: 3493.

Sstds. L. 7 f. n. 3410, 3490 og 3494 læs: 3409, 3489 og 3493.

Sstds. L. 6 f. n. 3482-85 læs: 3481-84.

1. Bd. S. VIII L. 13-28. Det Tidspunkt, paa hvilket de her omtalte Breve er kommet til København, har utvivlsomt været Aaret 1773. Dette gælder i alt Fald et i Værket udeladt Brev af 1454 Dec. 11 (*Reg. 3923*), om hvilket det i *Oldenburgisches Urkundenbuch II. 324* hedder, at Originalen »seit dem 9. 12. 1773« er i København; og *sstds. S. 340* siges om Brevet af 1460 Marts 8 (1090), at Originalen »seit 1773« er i København. Omvendt er Originalerne til 1090, 1092, 1095, 1222, 1967, 1972-75, 1977, 2169-70, 2180, 2191, 2264, 2326-29, 2381, 2659-60, 2774 B, 2776 A, 8384 og 9170 registrerede i en 1773 (antagelig i Sept.) attesteret Afskr. af en Registratur over en Afdeling af det daværende Arkiv i Oldenburg, som har Titelen »Dännemark« (henholdsvis Nr. 3, 4, 2, 11, 10, 8, 7, 9, 5, 6, 12, 13, 15, 14, 20, 19, 17, 18, 16, 22, 25, 23, 26, 27, 35 og 41) (RA. T. K. I. A. 1670-1770 VIII, Pk. Repertorium archivi Oldenburgensis 1773 S. 51-66).

39. Afskr. indført i Kommissionsdom 1714 Jan. 10: RA. Danske Kanc., Kommission af 1753 Apr. 27 i Sag ang. et Overdrev imellem Næstved By, Herlufsholm og Rønnebæksholm, Bilag 5 S. 77. — Afskr. indført i Tingsvidne af Herlofsholms Birketing 1732 Marts 26 givet Magistraten af Nestved (S. 10): Papir med 2 Segl: 1-2. SLA. Næstved Bys Arkiv, Pk. »Domme angaaende Næstved Byes Fiskeret i Susaaen. Fra circa 1600.« — Afskr. indført i Dom af Nestwed Byting 1732 Dec. 22 mellem Gehejmeraad Carl Adolff von Plessen og Magistraten i Nestwed (S. 95; efter det nævnte Tingsvidne af 1732 Marts 26): Papir med 2 Segl: 1-2. SLA. Næstved Bys Arkiv, den ovennævnte Pk.

1451 Maj 24? »Ith gamill pergiementz breff met otte hielle henginde indzegler, som Olluff Nielß fogitt paa Bøffling, her Cresten Nielß prost och canik y Ribe met flere haffuer udgiffuet udi Gudz aar medli paa then fierde ting ephther sancti Volborg dag, ther mandt kallitt leding-

ting; var skichitt for thennom och flere godemennndt sandmendt y Skodbo[r]ig herritt och badt om ith tingsvinde, thet the loglig hagde eskitta tilforne trene samfuld ting; tha vortte ther upneffnitt nogenn danemendt, huilcke ther vonde, att thet jord, som prior y Gudom closter och Per Arsterß trette om, then kiar norden ved Trabierg bye fra then kielde och saa till Landsig och sønden vid Trabierg Remme hort norden om Høgkiar och sønden till Fuollaa och saa indtill Algiar digi thet er thet jord, som sandmendt tøgitt om emelle prior och Per Arffzens^b, och vonde otthe mendt saa, att Nis Matzen y Østergaard hagde thet samme jordt till Østergaard ulast och ukiertt hans dage ud och døde en gamill mandt, och siden hans børn epher hanom.«

[A. Perg. med 8 Segl. — Aa. Udtog anført i Dom af Skodborg H. 1580 Nov. 21 mellem Fru Ide Munk til Kabill og Cresten Jull til Vstrup.]
Aaa. Udtog af Herredstingsdommen anført i Dom af Viborg Snapslands-ting 1581 mellem de samme Parter; Herredstingsdommen fremlægges af Cresten Jull. NLA. Viborg Landstings Dombog 1581 Bl. 5 a. — **Aab.** Udtog af Herredstingsdommen anført i Dom af Viborg Landsting 1581 Aug. 26 mellem Fru Ide til Kaabill paa den ene Side og Cresten Jull til Vdstrup m. fl. paa den anden; Fru Ide fremlægges Brev af 1469 Aug. 7; Chresten Jull fremlægges Herredstingsdommen. NLA. Viborg Landstings Dombog 1581 Bl. 197 a og 198 b. [47 s

a) Aab Bl. 197 b: ladit eske. b) Aab Bl. 198 a: Arsterßens; Aab Bl. 198 b: Orstzen.

55. Afskriften i Gl. kgl. Saml. 4to 3124 Bl. 245 b er benyttet i et Aftryk i *Norges gl. Love 2. R. II. II. 357.*

57. Er trykt fuldstændig (delvis dog med Henvisning til et andet Brev): *Herlitz, Privilegier för Sveriges städer I. 350.*

60. fra Aar 1575, mulig af læs: fra Aar 1575 af.

90. Af Brevet findes endvidere 2 Afskrifter (fra 18. Aarh.) i Statsark. i Kiel, Haandskr. Nr. 174, den ene paa Bl. 185 a mulig direkte efter Afskriften i Flensborg Nicolai Kirke (men ikke fejlfri), den anden paa Bl. 184 a efter Andreas Hojers Afskr. i Gl. kgl. Saml. 4to 2918.

126. Er trykt fuldstændig: *Danske Breve og Diplomer. Til Undervisningsbrug udgivne ved Peter Skautrup. Aarhus 1930. S. 16.*

1452 (1456) Aug. 23. *Reg. *6031. Barner, Rosenkrantz S. 147.* En Afskr. af Brevet, skreven med Haand fra 16. Aarh. og med følgende Overskrift: »En kopie aff et kong Christiian den 1 breff, som hand gaff wor ollefader her Othe Nielsson aff Bjørndholm, der hand opsagde seg hoffmesterembedet«, har følgende Datering: »Datum casto[!] nostro Haffniensi vigilia beati Bartholomei apostoli nostro suis[!] secretis[!] anno domini m. c. d quinquagesimo secto« (eller: secreto), hvad der sikkert skal læses som secundo, saa at Aaret bliver 1452. Karen Brahes Bibl., Vogelsangs Fortegnelse S. 78, Pk. A (313) 5 (dér med urigtigt Aar 1459). [155 s

164. Segl Nr. 6 er ligeledes afbildet: *Sundbo, Frederikssunds og Købstaden Slangerups Hist. I. 36.*

173. Er trykt fuldstændig: *Herlitz, Privilegier för Sveriges städer I. 352.*

230. Er trykt fuldstændig: *Herlitz, Privilegier för Sveriges städer I. 353.*

297. Seglet er afbildet efter andre Eksemplarer: *Schleswig-Holsteinische Siegel des Mittelalters III. Abt. 2. Heft, Taf. I Nr. 4-5* (jfr. Tekstens S. 6-7).

1. Bd. S. 98 L. 16. Om den Afskr., som i 1921 ikke var til at finde, se 5854 Note a.

336. Er trykt fuldstændig, men i moderne »Oversættelse«: *L. F. la Cour, Korsør S. 54.*

1454 Maj 5. Niglaus Knutzon i Skaberskøø[!] gaard, Jens Laßen i Borbygaard a. w. Vi har solgt og skødet hæderlig og velbyrdig Kvinde Fru Katrina Bjørnsdotter i Färellede, Kønning Kättelßons »effterleffwa«, al vor Rettighed i Gythinga H., hvor han ligge kan, og særdeles de 6 Gaarde, som vor Fader Knuth Nillsohn i Boosjø havde pantsat velbaaren Md. Kønning Kättelßon, hvilket Gods vi arvede efter vor Moder, Gud hendes Sjæl naade; som er 1 Gaard i Rødinge i Stoby S. (Jepp Nillßon, giver til Skat 3 Pd. Smør og 18 Grot til Landgilde), 1 Gaard i Grantinge (Nills Toorßon, giver 10 Pd. Smør til Landgilde), 1 Gaard i Aska i Sandby S. (Gißell, 7 Pd. Smør), 1 Gaard i Algustorp (Satzter, 6 Pd. Smør), hvilke 4 Gaarde ligger 3 i Stoby S. og 1 i Sandby S.; 1 Gaard i Skierßerød i Hestwede S. (3 Pd. Smør, Petter Hafre); 1 Gaard i Trygerød (Søne, 8 Pd. Smør) i Grydz S. Fremdeles vederkendes vi os, at vi har fuldt opbaaret for det forskrevne Gods. Afgaar dette Gods Fru Katrine, bebinder vi os saa godt Gods igen at give og hende saa »lagligit« med saa stor »afgiæld«, som afgaar nu af det forskrevne Gods, inden 6 Ugers Dag næst efter. Vi hænger vore Indsegl for »thet« Brev; medb. af flere gode Mænd Jes Peterßen i Vgarp, Erick Matthieson, Kiell Nillßen, Clemet Skalldra, Erland Josepßon a w. og Hr. Tufwe Sognepræst i Färellede. Givet og skrevet i Färellede Sønd. efter quasimodogeniti.

[Orig. Kyrning Keldssøn Kyrnings Enkes Arkiv.] Afskr. fra 17. Aarh.: SvRA. Kammararkivet, »Reduktionskommissionen i Skåne 1687-1689. Inkomna förklaringar m. m. rörande gravationer«, 1 Bl. 474 a. [349 s

370. En Afskr. fra 17. Aarh. findes i Karen Brahes Bibl., Vogel-sangs Fortegnelse S. 78, Pk. A (313) 5.

— **Dag?** »Thenn femte itt laugeheffuedzbreff paa for^{ne} Lyby møle medt fire hengindes indsegelle under Gudz aar 1454.«

[A. ^aPerg. med 4 Segl. Grinderslevklosters Arkiv.^a — Aa. Udtog anført i Brev 1556 Maj 5 (Tirsd. efter cantate), hvorved Niels Iffuell til Asterup kendes at have annammet til Laan af Hr. Otte Krumpenn, Høvedsmand paa Haldt, Pergamentsbreve af 1470 Dag?, 1470 Dag?, 1435 Dag?, 1466 Dag? og nærværende Brev med Forpligtelse til at indskikke dem igen »att« førstkommende Laurentii Dag i Viberigh i Kongens Brevkiste, hvor han har annammet dem.] Aaa. Vidisse 1647 Febr. 3 af Wiborig Landsting af Aa, uden at det siges, til hvem Vidissen gives. NLA. Viborg Landstings Dombog 1647 C Bl. 64 b. [423 s

a—a) Saaledes Aa.

1454 Dag? »13. Skiøde paa een Gaard i Hellom udgiven 1454 paa Hellum Herredsting af Jes Olsen til Mathis Nielsen og derhos et Louhævd paa een Gaard i Hellum med sin Eendeels Eiendom af Aar 1477.«

[Orig. Straks ell. senere til Arkivet paa Villestrup.] Udtog anført i Registratur over Arkivalier paa Villestrup. Arkivet paa Villestrup (ikke set af Udgiveren). — Afskr. herefter for Videnskabernes Selskabs Kommission til Undersøgelse af de i dansk Privateje bevarede Kilder til dansk Historie (S. 4). [427 s

436. Udtoget i Registranten over Gem. Arch. af 1598 findes ligeledes i RA. Reg. 41 Bl. 41 a.

479. Findes ligeledes i Faksimile: *Chr. Bruun, De nyeste Undersøgelser om Bogtrykkerkunstens Oprindelse (Kjbhvn 1889) Tavle II.*

618 (med Aar 1446), 2220 (med Aar 1466), 2221, 2362 og 863 (med Datum »1463 manddag nest epther octaue corporis Christi«). Findes i Udtog efter Dommen af Viborg Snapslandsting 1575, der er afskreven Aar 1595 i Ledreborgske Haandskriftsaml. Fol. 336 Nr. 203.

639. Se 155 s.

1456 Nov. 9. Pouell Niels Foged paa Hindstedt H.s Ting, Thord i Bælmgaaardt, Jeß Nielsen i Huilßom, Laß Joenßen, Jes Eschildßen, Niß Anderßen i Thostrup, Jes Pederßen i Owe, Niß Jensen i Nyßom. Tirsd. før Mortens Dag paa forskrevne Ting fik Jacob Skriffuer paa Hr. Jens Madtzens Vegne et Tingsvidne af 8 Dannemænd: Laß Jonßen, Thord Pouelßen, Niß Therkildsen, Jes Thordsenn, Thyge i Døstrup, Thuri i Kielsstrup, Nis Anderßen og Jes Baldtz; hvilke vidnede, at de hørte og saa', at Hr. Jens Madzens Bud 3 Ting paa forskrevne Ting bød Lovhævd til paa Hr. Jens Madtzens Vegne baade paa Arvegods og Købegods, som er Øster Korup Skov og Mark og Øster Korup Mølle med al sin rette Tilliggelse »halfue diell« den Side, der vender til Øster Korup, for et Køb og den anden Side, der vender til Munckschouff, for Arvegods, Munckschouff for et Enemærke og for Arvegods, Glerup Mark med al sin rette

Tilhørelse undtagen den Skyld, som Hr. Jens Madtzens »forældre« har givet til Wischøl Kloster, Wißborg gaardt og Wißborig By for Arvegods med al sin rette Tilliggelse uden den Gaard, som Lille Jes Lauridsen i boer, og den Gaard, som Kierstenn, Nis Pederßens Hustru, i boer, og det Bol, som Hans Skreder i boer, med »alle deris enmerche«, som de selv i Væрге har; item Sweschouff, Meynschouffholmb, Thorsmarch, Thorsschouff, Biernholmb, Grimsholdt, Byßholdt og alt det, som Hr. Jens Madtzen arvede efter hans Fader, som Hr. Jens Madtzen nu selv i Væрге har. Og da tog Fogeden til sig Herredsmænd af Tinge og fandt Hr. Jens Madtzenn for Rette, at han skulde gøre den Lovhævd paa forskrevne Gods, og Hr. Jens Madtzenn gjorde den Lovhævd med Riddermændsmænd og gode »otte[!] danne-mendt«, som Fogeden og menige Herredsmænd fandt ham for Rette, paa dette Gods, og Hr. Jens Madzens Lovhøringe var paa forskrevne Ting og mælte den Lovhævd ved Magt at blive. Vore Indsegl. Datum ut supra.

[^aPerg. »medt otte henginde zegle wnderforzeglett.« ^a Visborggaard Godsarkiv.] Vidisse 1655 Sept. 26 af Wiburg Landsting, uden at det siges, til hvem Vidissen gives. NLA. Viborg Landstings Dombog 1655 C Bl. 369 a.

a—a) Saaledes Vidissen.

[658 s

785. Dec. 20 læs: Dec. 21.

863. Se Tilføjelser under 618.

913. Seglet er afbildet: *Schleswig-Holsteinische Siegel des Mittelalters III. Abl. 2. Heft, Taf. II Nr. 16* (jfr. Tekstens S. 10).

1458 Dec. 20. Kongeligt Privilegium for Skanöhr.

[Orig. Skanør Bys Arkiv.] Afskr. fra 1673: Göta hovrätts Bibliotek ^a i Jönköping, Haandskrift-Bindet »Städernas privilegier« S. 274. — Afskr. herefter af N. R. Brocman: Stockholms Kgl. Bibl., Haandskr. M 10: 7. — Efter sidstnævnte Afskr.: *Herlitz, Privilegier för Sveriges städer I. 360.* — Det er urigtigt, naar det i *Svensk Hist. tidskr. 1928 S. 410 Note 1* siges, at Brevet tillige findes i Afskr. i Gl. kgl. saml. 4to 3124. [914 s

a) Se *Svensk Hist. tidskr. 1928 S. 411.*

950. Er trykt fuldstændig, men ikke helt fejlfrit: *Rosenørn, Greve Gert af Holsten og Niels Ebbesøn af Nørreris I. 427.*

961. Er ligeledes trykt (dog ikke helt fuldstændig): *Fra Himmerland og Kjær Herred VII. Bd. 1930-1932 S. 521.*

962. Er trykt fuldstændig (dog uden Kancellipaategningen), men i moderne »Oversættelse« og med urigtig aftrykt Aar: *L. F. la Cour, Korsør S. 55.*

985. Er trykt fuldstændig: *Herlitz, Privilegier för Sveriges städer I. 361.*

1009. En Afskr. fra c. 1600 (1595?) findes i Ledreborgske Haandskriftsaml. Fol. 336 Nr. 24.

1047, 1330, 1993, 1994, 1995, 2206. Findes ogsaa alle i dansk Oversætt. ell. Gengivelse (sikkert efter den trykte Udgave) i RA. MS. »Jydske Lov m. m.« (»Andre Videnskaber« Nr. 22; formentlig skrevet i Slutningen af 16. Aarh.), henholdsvis 2. Bog 26. Kap. (S. 137), 3. Bog 22. Kap. (S. 259), 1. Bog 30. Kap. (S. 73; med Aar 1155), 2. Bog 12. Kap. (S. 122), 2. Bog 69. Kap. (S. 177) og 2. Bog 27. Kap. (S. 138).

1. Bd. S. 347 L. 20-22. Der kan formentlig ikke være Tvivl om, at det af Vogelsang anførte Brev er det samme Eksemplar, som nu er nævnt ovfr. som 155 s.

1090, 1092, 1095. Om Brevenes tidligere Opbevaringssted se her ovfr. S. 465.

1127. En Afskr. af Oluf Hermanssøn Nysted findes i RA. MS. Düring-Rosenkrantz's Slægtbog S. 204.

1145 Aab, 6453 Ab, 7257 Ab. Udgifveren er bleven opmærksom paa, at den paa disse Steder citerede »Afskr. fra c. 1650« i Kall 4to 378 i Virkeligheden kun er den udaterede midterste Del af en Tekst, hvis Begyndelse og Slutning fandtes i Kall Fol. 52. Den dér tidligere beroende Del af Teksten (som ikke indeholdt noget Brev fra 1451-1513) er dateret 1648 Sept. 28 (samme Dag som den i 1648 indsendte Kopi) og har tidligere været forsynet med et nu manglende Segl; naar den suppleres med den Del, der forhen laa i Kall 4to 378 (hvad der nu er sket, idet begge Dele er indbundne samlede i Kall Fol. 52), fremkommer der en Tekst, der er ganske identisk med og fremtræder som en Genpart af den i 1648 indsendte Kopi. I de ovfr. citerede Numre bør da »Afskr. fra c. 1650« og Kall 4to 378 rettes til: »Afskr. fra 1648« og Kall Fol. 52.

1148. Om den genfundne Orig. til Stadfæstelsen af 1639 Maj 15 se 8182 a.

1222. Om Brevets tidligere Opbevaringssted se her ovfr. S. 465.

1237. Er øjensynlig identisk ikke med 1145, men med 2500.

1251. M. H. t. de citerede Segl kan sammenlignes 2 Pennetegninger i Lunds LA., »Danska geneal. m. n. 2« Bl. 44 a; de har Underskrifterne henholdsvis »Hollger Hendrichszen Vllstandt« og »Gregers Ibsen Vllstandt«, og til venstre for dem er skrevet med Haand fra 17. Aarh.: »Der stod bochstaff i alle fannerne pa bege sider; i den nederste fanne stod: qui, som der kanske hade staet Minckuitz«. Men skønt der under Tegningerne staar: »Disße 2 Wlstannde waben fantis saledis wdi henggendis indseigle unnder gamle pergemens breffue«, gør Tegningerne langt mere Indtryk af at være hentede fra en Vaabenbog end fra Segl. Det er ret troligt, at Bemærkningen om Bogstaverne qui skyldes en Misforstaaelse af Bogstaverne gre i Seglet Lxxxvii 9; men hvis Tegningerne hidrører

fra Segl, der nu kendes i andre Aftryk, maa de rigtignok siges at være meget fri Gengivelser.

1289 Ab. Udtoget i Uldall Fol. 186, VI. 282 er trykt: *Peder Hansen Resens Atlas Danicus, Viborg Bispedømme (København 1934) S. 53.*

1330. Se Tilføjelser under 1047.

1515. S. 197.)] Aca. læs: S. 197). — Aca.

1576. Den citerede Afskr. er skreven af Beate Huitfeldt († 1626), se *Personalthist. Tidsskr. 9. R. V. 19.*

1463 Sept. 13. *Reg. 4182. SRD. VIII. 237.* Den danske Tekst af dette Brev er trykt i *SRD. VIII. 237* efter Løgumbogen (Ny kgl. Saml. Fol. 881 Bl. 285 a). En tysk Oversættelse af Brevet, skreven med en Haand fra 16. Aarh., findes i RA. Gem. Arch. XXIII. 9 i (Hansborg); Oversættelsen er skreven med den Haand, der er omtalt i *ÆA. V. 765 L. 18-20*, og da Haanden dér maa have skrevet senest 1575, medens Løgumbogen først er fra 1578, er der en vis Sandsynlighed for, at ogsaa den her omtalte tyske Oversættelse er ældre end Løgumbogen og altsaa foretagen direkte efter Originalen. [1637 s

1676. Udtoget er efter Kall Fol. 31 S. 381 oversat i: *Peder Hansen Resens Atlas Danicus, Helsingør i dansk Oversætt. ved J. Knudsen S. 14.*

— Brevbøger. Løgum: *SRD. VIII. 237* (Sept. 13). Se 1637 s.

1691 (1. Bd. S. 559 L. 1). Dag? læs: uvis Dag.

1741. Afskriften i LDipl. er efter en Afskr. af N. R. Brocman i Stockholms Kgl. Bibl., Haandskr. M 10 : 7.

1748. Er identisk med 3466.

1829. Ulrik Petersens Aarstal er urigtigt, og Brevet identisk med 3549.

1465 Okt. 1. ›Ith tingsvinde aff Galthin herritzting aar mcdlxv then tisdag nest epter sancti Michils dagh udgiffuet, Jes Michilß, Nis Matzen y Ginderop, Jens Perßen och Cresten Leth[?], som vonde, att the neruerende hos vare, then tid Hinghe mark vort rebt utouer; tha fald for^{næ} Vlff hans dield saa vell y Hees engh som hanom[?] fald anderstedz po Hingi mark, som han kjøpte ud aff Per Jull[?] y Bramstrup, och vort ther ingen akiere giffuen po then tid, po for^{næ} mark vort rebt.‹

[Orig.] Udtog anført i Dom af Viborg Landsting 1581 Apr. 22 mellem Niels Jogenß til Thorstedlund Høvedsmand paa Hald og Niels Laß i Hinge; Brevet fremlægges af den sidste og af Mogens Brorß i Hallindrup. NLA. Viborg Landstings Dombog 1581 Bl. 61 b. [1951 s

1967. Om Brevets tidligere Opbevaringssted se her ovfr. S. 465.

1972-75, 1977. Er alle trykte fuldstændig: *Oldenburgisches Urkundenbuch II*, henholdsvis S. 382 Nr. 941, S. 380 Nr. 939, S. 381 Nr. 940, S. 382 Nr. 942 og S. 383 Nr. 943, men efter Afskrifter i Oldenburg Lands-

arkiv, hvis Alder ikke angives. Om Brevenes tidligere Opbevaringssted se her ovfr. S. 465.

1993-95. Se Tilføjelser under 1047.

2053. En Afskr. fra 1595 findes i Ledreborgske Haandskriftsaml. Fol. 336 Nr. 40.

2123. Seglene Nr. 1 og 2 er ligeledes afbildede: *Sundbo, Frederiksunds og Købstaden Slangerups Hist. I*, henholdsvis S. 34 og 39.

2169-70. Er begge trykte fuldstændig: *Oldenburgisches Urkundenbuch II*. 387, henholdsvis Nr. 949 og Nr. 948, men efter Afskrifter i Oldenburg Landsarkiv, hvis Alder ikke angives. Om Brevenes tidligere Opbevaringssted se her ovfr. S. 465.

2180. Er trykt fuldstændig: *Oldenburgisches Urkundenbuch II*. 388 Nr. 950, men efter en Afskr. i Oldenburg Landsarkiv, hvis Alder ikke angives. Om Brevets tidligere Opbevaringssted se her ovfr. S. 465.

2190. En Afskr. fra 17. Aarh. findes i Ledreborgske Haandskriftsaml. Fol. 347 Bl. 13 b.

2191. Er trykt fuldstændig: *Oldenburgisches Urkundenbuch II*. 391 Nr. 952, men efter en Afskr. i Oldenburg Landsarkiv, hvis Alder ikke angives. Om Brevets tidligere Opbevaringssted se her ovfr. S. 465.

2206. Se Tilføjelser under 1047.

1466 Dag? »Thenn fiarde mett siuff hengindes indsegelle itt sandtmandzbreff paa Lyby mølledam, damsbundet och fescheri etc. under Gudz aar 1466.«

[A. «Perg. med 7 Segl. Grinderslevklosters Arkiv.»] [Aa og] Aaa. Udtog se 423 s, [Aa og] Aaa. NLA. Viborg Landstings Dombog 1647 C Bl. 64 b. [2207 s

a—) Saaledes Aa.

2220-21. Se Tilføjelser under 618.

Andet Bind.

2264. Er trykt fuldstændig: *Oldenburgisches Urkundenbuch II*. 392 Nr. 954, men efter en Afskr. i Oldenburg Landsarkiv, hvis Alder ikke angives. Om Brevets tidligere Opbevaringssted se her ovfr. S. 465.

2326-29. Er alle trykte fuldstændig: *Oldenburgisches Urkundenbuch II*, henholdsvis S. 393 Nr. 955, S. 394 Nr. 956, S. 394 Nr. 957 og S. 395 Nr. 958, men efter Afskrifter i Oldenburg Landsarkiv, hvis Alder ikke angives. Om Brevenes tidligere Opbevaringssted se her ovfr. S. 465.

2362. Se Tilføjelser under 618.

2368. En Afskr. fra 1595 findes i Ledreborgske Haandskriftsaml. Fol. 336 Nr. 46.

2381. Er trykt fuldstændig: *Oldenburgisches Urkundenbuch II. 397 Nr. 960*, men efter en Afskr. i Oldenburg Landsarkiv, hvis Alder ikke angives. Om Brevets tidligere Opbevaringssted se her ovfr. S. 465.

2430. Er trykt fuldstændig: *L. M. Bååth, Hälsingborgs historia II: 1 S. 460*; formindsket Faksimile: *sstds. ved S. 72*. Seglet er afbildet paa *sidstnævnte Sted* (formindsket) og i *samme Bog ved S. 333* (jfr. S. 435 f.).

2445. Tuve Nielssøns og Bent Møgenssøns Segl er afbildede: *L. M. Bååth, Hälsingborgs historia II: 1 ved S. 312*.

2493 (i Vidisse 1576 Dec. 15), 4208, 4563, 6133, 6457, 7507, 7522, 11742. Er 1935 Jan. 21 af Brevenes daværende Ejerinde Fru Hedvig Weidemann, Kastelsvej 10, København (en Datter af Oskar Ol(e)sen, Sindinggaard) forærede til Rigsarkivet.^a 2493: Vidissen 1576 Dec. 15 er Perg. [med 5 Segl]. N.-Holmgaard Godsarkiv (RA.).

^a Rigsarkivets Journal 1935 Nr. 51, jfr. 1920 Nr. 238.

2496. Findes i formindsket Faksimile: *Arup, Danmarks Hist. II, mellem S. 248 og 249*.

2563 (2. Bd. S. 124 L. 17 f. n.). 846 p læs: 868 p. — En Afskr. af Brevet fra 1595, der har Dagen Tirsd. efter Gregori Dag, findes i Ledreborgske Haandskriftsaml. Fol. 336 Nr. 221.

2578. Er trykt fuldstændig: *L. M. Bååth, Hälsingborgs historia II: 1 S. 461*.

1469 Aug. 7. »En laugheffuit aff Skodborg herritzing daterit mcdlxix mandag nest epther sancti Pers dag ad vincula, som bemeller Morthen Krabe at haffue verit paa Trabierg och paa Trabierg kiar med gode redermendzmennd och astadige bønder och suor sig ind y fortte och fellitt med Østergaard till Trabierggaard och Trabierg bye fra Westerbeck och saa ud med fiorden och ind till Fuolle aae, fra for^{ne} Foulle aae och indtill Algierdigi, fra for^{ne} digi och saa norden om Høgkiar och indtill Lauisgyde, item fra for^{ne} gyde och saa norden om ud med then marke digi, som gaaer till for^{ne} Trabierg bye, och indtill for^{ne} Vesterbeck, undtagen saa miene bøgested och thieris gaardzrom och kolgaard, som Jep Perß y Ørsøø haffuer therudi.«

[Orig.] Udtog se 47 s, Aab. NLA. Viborg Landstings Dombog 1581 Bl. 194 a. [2622 s

2659-60. Er begge trykte fuldstændig: *Oldenburgisches Urkundenbuch II*, henholdsvis S. 401 Nr. 970 og S. 402 Nr. 971, men efter Afskrifter i Oldenburg Landsarkiv, hvis Alder ikke angives. Om Brevenes tidligere Opbevaringssted se her ovfr. S. 465.

2673. Er trykt fuldstændig: *L. M. Bååth, Hälsingborgs historia II: 1 S. 461*; Seglet er afbildet *sstds. ved S. 333* (jfr. S. 435 f.).

2730, 4729, 6599. Er i 1931 tillige med Holbækgaards øvrige Pergamentsbreve blevet solgte til Rigsarkivet.

2774 B, 2776 A. Er begge trykte fuldstændig: *Oldenburgisches Urkundenbuch II*, henholdsvis S. 404 Nr. 975 og S. 403 Nr. 974, men efter Afskrifter i Oldenburg Landsarkiv, hvis Alder ikke angives. Om Brevenes tidligere Opbevaringssted se her ovfr. S. 465.

1470 Dag? ›Thenn første breff medt trei hengindes indzegele, som er itt tingsvitene af Nøre heredz tingh under Gudz aardt 1470, lydindes, att her Mekell prior aff Grindesleff lodt opkreffue sandtmentt att giøre markeschiell mellom Grenesleff och Rerup.◀

[A. ^aPerg. med 3 Segl. Grinderslevklosters Arkiv.^a] [Aa og] **Aaa**. Udtog se 423 s, [Aa og] **Aaa**. NLA. Viborg Landstings Dombog 1647 C Bl. 64 a. [2868 s

a—a) Saaledes Aa.

— — ›Thenn anden en domb aff landzting under Gudz aar 1470, lydindes paa for[!] markeschiell^a, att effterdi thi fire sandemendt haffde giortt markeschiell, som thi vare tillkreffuett om, och suorne jordt till Grenesleff kloster, och thi trei haffuede suorett for^{ne} jordt i felig, som the var ey tillkreffuedt om, och ey gjorde marcheschiell, tha buorde thett, fire sandemendt thøffuet om, at bliffue vedt magt.◀

[A. ^bBeseglet Perg. Grinderslevklosters Arkiv.^b] [Aa og] **Aaa**. Udtog se 423 s, [Aa og] **Aaa**. NLA. Viborg Landstings Dombog 1647 C Bl. 64 b.

a) ∴ det i 2868 s omtalte. *b—b*) Saaledes Aa. [2868 t

2886, 3295, 3492, 4184. Er i 1929 af det svenske Rigsarkiv udvekslede til det danske (RA. Jep Jenssøns Arkiv, Papir).

— **Uden Dag**. Udtog: *Rasmus Nielsen, Næstved Købstads Hist. II. 70*. Er 1474 Maj 15 ell. 22?

2894. anfør læs: anført.

2899. Er i 1929 af det svenske Rigsarkiv udvekslet til det danske (RA. Benedikt Hogenskilds Arkiv, Perg.).

2915. Er trykt fuldstændig: *Oldenburgisches Urkundenbuch II. 408 Nr. 983*, men efter en Afskrift i Oldenburg Landsarkiv, hvis Alder ikke angives.

2933, 2990-91. Er i 1929 af det svenske Rigsarkiv udvekslede til det danske (RA. Jep Jenssøns Arkiv, Perg.).

2988. En Afskr. fra 1595 findes i Ledreborgske Haandskriftsaml. Fol. 336 Nr. 47.

2990-91. Se Tilføjelser under 2933.

1472 Apr. 5. ›Af en Baarse Herredsthings Dom af 24 Juli 1688, ^asom findes i Archivet^a, sees, at paa Thinget er fremlagt samme Dag en Landthingsdom af 20 Jan. 1641, ifølge hvis 9de Post befindes inddraget en Vidisse, dat. Baarse Herredsting 1555, af trende Breve, som Hr. Søfren Jensen, da Sogneprest til Beldringe (S.^b), der inden Thinge havde ladet læse. Det 1ste Brev et Sognevidne, som Jens Friis Hads-

trup, Jens Andersen i Amdrup og Jens Svendsen i Tjørnehovd havde Aar 1472 paa Palmesøndag udstedt, indeholdende: »at der havde været forsamlet al menige Almue og Bønder, som bygde og boede i Beldringe Sogn, havde jamret [!] og kiertist indbyrdes imellem dem den store Uret, deres Sognekirke udovergik; thi havde de udmeldet 12 Mænd af de ældste og bedste Bønder i Sognet, at de skulde vidne paa Siell og Sanding om den Tiende, som Præstø Kirke havde havt og oppebaaret til en Tid, hvad heller det var laant eller givet; — da havde samme 12 Mænd beraadslaget dem og igjen indkommen paa samme Sognestævne den Sønd. næst efter Paasken, havde soeret paa Siell og Sandingen, at det var dennem vitterligt, at mange af dem kunde mindes ved 46 Aar siden, da havde der været en Sognepræst i Præstø, heed Hr. Jens Pedersen, han havde baade Kirkerne under »it Liudelse«, og Præstø Kirke var fattig og undergangen; da lagde den Præst sig meget deri med Kirkeværgerne til Beldringe Kirke med menige Almues Samtykke og Villie, at forn. Beldringe K. skulde laane og unde til Hjælp til en Tid, indtil hun kom til Undertag og til ornamenta, den Tiende, de Aggermænd skulde give, der i Præstø boede og leiede Jorder af Abbeden i Skov Closter ud af Faxinge Fang, — og havde sagt fremdeles, saa og vidnet, at forn. Tiende var aldrig med Rette given og ei afhændet fra forn. Beldringe K. end, som forskrevet staaer; — og der imod at forn. Beldringe K. skulde ei have formegen Skade og^c Fornedrelse, da skulde Præstø K. give Beldringe K. hvert Aar »een løde Mark«, og dens Tavle skulde gaae næst forn. Præstø Kirkes Tavle til en Underkjendelse og Beviselse, at det var et Laan og ikke Gave,^d og gjordes det ydermere Behov, og førend Beldr. K. skulde lide den aabenbare Skade og Uret, da vilde samme 12 Mænd sielver komme i Rette for Bispen og Kongen og sværge og vidne paa Siell og Sandingen, at det var i Sandingen, som forskrevet staaer, og den Tiende var aldrig undt til Præstø K. til ævig Tid at blive i nogen Maade; — og befandtes samme 12 Mænds Navne klarlig indskreven^d.

[A. Orig. af Aar 1472. Beldringe Kirkes Arkiv. — Aa. Vidisse af Aar 1555. Beldringe Kirkes Arkiv. — Aaa. Aa optaget (fuldstændig?) i Dom 1641 Jan. 20 af Sjællands Landsting. Beldringe Kirkes Arkiv. — Aaaa. Aaa optaget (fuldstændig?) i Dom 1688 Juli 24 af Baarse Herredsting.] Aaaaa. Udtog af Aaaa, skrevet med Haand fra 19. Aarh.: »Præstø og Skibbinge Pastorats Kaldsbog. 1. Afdeling« (ved Præstø Sognepræsteembede) Bl. 2 a. — Aaaaaa. Afskr. fra 19. Aarh. af Aaaaa: »Series pastorum« (ligeledes ved Præstø Sognepræsteembede) Bl. 1 a. [3069 s

a—a) Mangler i Aaaaaa. b) Saaledes Aaaaaa; mangler i Aaaaa. c) Aaaaaa: »eller«. d—d) Aaaaaa: »etc.«

3081. En Afskr. fra 18. Aarh., sagtens efter Aa, findes i Stockholms Kgl. Bibl., Haandskr. M 10 : 7.

3193. fra Aar 1575, mulig af læs: fra Aar 1575 af.

1473 Marts 29. Tillægsbestemmelse for Vikarerne i København, vedtaget af disse selv.

Original Optegnelse, skreven paa Bagsiden af 2365. Københavns Kapitels Arkiv; 1883-84 af Museet for nord. Oldsager afgivet til Gehejme-arkivet. *Nyrop, Gilde- og Lavsskraer I. 360.* [3215 s

3249. Er i 1929 af det svenske Rigsarkiv udvekslet til det danske (RA. Kronolog. Saml. Papir).

3263. Udtog (uden Datum) anført i Stadfæstelse 1532 Maj 27 (mandags nha trinitatis) af Hertug Christian (III), givet det i Brevet af 1473 nævnte, da afdøde Ægtepars yngste Søn Knuth Lassen. Perg. med 1 Segl; gennemskaaret. (RA. Privatark., kronolog. Række.)

3268. Den Afskr., der tidligere fandtes i RA. Gem. Arch. XXII. 7 g, findes nu i RA. C 7, Gældsbr. og Kvitte., Papir.

3295. Se Tilføjelser under 2886.

1474 Apr. 11 ell. 18. »Enn anden cupie aff eitt thinnngswindtne thill Hammers herridz thinnng thendt manddag nest epher paske anno 1474 wdgiiffuit indehollindes, Jens Adzersß skriffuir paa Skouffclostiir paa abedens wegne spurde siig for met mennige thinnngmenndt, huor di thinghøringer fraa thenum sagde, som worre thillthagne att granndske och besørge om skouff, som wplightheliigen wor huggin paa Kalby fannng och Kalbyriiss, huodt hellir thet wor y fellidtz skouff ellir y abedens lodskiiffthe skouff, och om ther wor ike skiell emellum Kalby fannng och Rønnebecks fannng; tha er ther frem komin Jep Hannsßn y Remkollie met sine metfylgir xii mendt och haffuir affsagdt inden thinge, at thi haffde hørtt och spurtt, at the thinghørringe, som thill wor thagin att granndske och besørge om skouff, som wplightheliigen wor huggin paa Kalby fannng och theromkring, at thet wor abedens lodskiiffthe skouff och enmerke, och at ther wor markeskiell emellum Kalby fannng och Rønnebecksfannng, och offuir thet markeskiel innd y theris fridthagin hegnitt, som y Kalby boir, wor ilde och wplightheliigen huggitt och wbuodelige skade paa giortt, men huem thet haffde huggitt, kunde di ike siige.«

[A. Orig. Skovklosters Arkiv; *SRD. IV. 399.*] **Aa.** Udtog anført i Tingsvidne af Thybiers H. 1599 Aug. 2, der anfører: nærværende Brev (ganske kort, se under Ab), Udtog af Brev af Borgemester og Raad i Nestuidt 1474 Dag?, Brudst. af Brev af Pouill Henndricksßn 1474 uden Dag, et kortere Udtog af et Oelstrup Sognevidne af 1474, Udtog af Brev af Thue Jennisßn Sognepræst m. fl. af 1474 Dag?, Afskr. af Brev af Pouill Henndricksßn af 147[4] uden Dag, Udtog af et Oelstrup Sognevidne af 147[4] Søndag acentionis, af nærværende Brev og af 6281. Papir med 3 Segl: 1-3. RA. Danske Kanc., Kommission af 1753 Apr. 27 i Sag ang. et Overdrev imellem Næstved By, Herlufsholm og Rønnebæksholm, Bilag B S. 9. — **Aaa.** Afskr. herefter fra 18. Aarh.: SLA. Næstved Bys Arkiv, Kommissions-Protokol Næstved Bys Overdrev angaaende 1753-1762. S. 157. — **Ab.** Nævnt ganske kort: RA. den under Aa anførte Orig. af 1599 S. 2; SLA. det under Aaa anførte Bd. S. 135. [3429 s

1474 Maj 15 ell. 22? »En anden cupie aff eitt sognnewindne, som er wdgiuffuit paa Oelstrup sognnesteffne anno 1470^a thendt søndag^b acentionis, inndhollindes, att renliffuitt mandt her Willum conuendzbrodir y Skoufflostir paa Olstrup sognesteffne strax ephther messe haffuir spurtt siig for met mennige sognnemendt, om her Thorben Ibsen fordum høffuidzmanndt paa Rønnebeckisholm holtt Kalbyriiss y fridt och heign saa well closters som kronens ellir ey, och om di nogen thidt haffde hørtt ellir spurtt, om nogen woldzmandt paa Rønnebecksholm før her Thørbens thidt haffde huggitt met fuss y for^{ne} Kalbyriiss met minde met (!) abedens aff Skoufflostir wor adspurtt och haffde sin thiennir therhoiiss, disligiist om nogen woldzmandt før her Thorbens thiidt ellir handt wdi sin thiidt haffde huggitt saa y theris lodskiiffthe skoffue och suinethycke, som i Kalby boiir, som tha giortt wor; huorthill mennige sognnemendt haffuir suoritt, att for^{ne} her Thorben holtt for^{ne} Kalbyriiss y fridt och hegn baade paa clostirs wegne och cronens och ey thillstede nogen mandt att hugge wden abedens thilladilse saa well som hans egne paa cronens wegne, och att di aldrig haffde hørtt nogen woldzmandt paa Rønnebeckisholm før her Thorbens thidt ellir handt wdi sin thiidt haffde huggitt met fuss y for^{ne} Kalbyriiss, met minde enndt abidden aff Skoufflostiir wor attspurtt och haffde siitt budt hoiiss, saa att thet bleff wden clostirs forfangng, disliigist att ingen woldzmandt før her Thorbens thiidt, ey hellir handt y sin thiidt haffde saa huggitt y theris lodskiiffthe skouff och suinetycke, som y Kalby boiir, som ther tha wor huggitt.«

[A. Orig. Skovklosters Arkiv; *SRD. IV. 399, k. XXIX* (med Aar 1474).]

Aa og Aaa. Udtog anført i Tingsvidne af Thybiers H. 1599 Aug. 2, se 3429 s, Aa. RA. den dér under Aa anførte Orig. af 1599 S. 8; SLA. det dér under Aaa anførte Bd. S. 154. — **Ab og Aba.** Et kortere Udtog (med Aar 1474 uden Dagsangivelse) anført i Tingsvidne af Thybiers H. 1599 Aug. 2, se 3429 s, Aa. RA. den under Aa anførte Orig. af 1599 S. 3; SLA. det under Aaa anførte Bd. S. 138. — Udtog (med det i Aa anførte Aar 1470): *Rasmus Nielsen, Næstved Købstads Hist. II. 70.* [3461 s

a) Dette Aarstal er øjensynlig urigtigt for 1474, som *SRD. IV. 399* og Udtoget Ab har. b) Her maa i Udtoget være udfaldet et: før ell. efter, med mindre selve Betegnelsen »acentionis« for Søndagen er urigtig gengiven.

3466. Er identisk med 1748.

— **Juni 23.** Niels Brvn i Skoulenghe, som den Dag Søndher H.s Ting sad, Eric Pors R. i Yllingsyw, Prior Beindh i Halstædhe closther, Anders Groo i Syllerstædhe, Michil Døllæfyllæ i Rwbergh, Hans Wylliomsß i Roghorppæ og Borqwrth Wredher i Knwbælickæ. Torsd. før Johannes bapt. Dag paa Søndher H.[s Ting] i Lollandh adspurgte beskedne Mænd Hans Jensß Raadmand i Naghskow [og] Eric Ollsß Borger ibid. menige Almue, om nogen af dem havde hørt eller mindedes nogen Skov liggende hos Naghskow kaldet Madheskow uden den, som

ligger mellem Brandhæ[rs]løff [Skov] og Naghskow, »oc æn nw stor egh, hasl, torn«. Der svarede menige Almue dertil, at de aldrig vidste eller kunde spørge af gamle Oldinge [and]en Madhe skow hos Naghskow uden den fornævnte Skov, som nu staar; og æskede Hans Jenss og Eric Ollss paa menige Almues Vegne i Naghskow et Tingsvidne af 12 Dannemænd af de ældste og bedste, »som først« Beindh . . . i Wæsthenskow, Hans Wyl-lums Jwl Hwmlæ ibid., Per Matts i Hwnshoet, Michil Rødh ibid., Per . . . i Wolshaghe, Torsthen ibid., Morthen Hiogh i Tornby, Morthen Rwdherræ i Skouby, Niels K. . . ., Hans Krogh af Styby og Laurens Skoningh i Høffliellæ; hvilke vidnede, at de aldrig hørt havde af gamle Oldinge eller mindedes nogen Skov hos Naghskow, som skulde kaldes Madhe, uden den, som ligger mellem Brandhersløff Skov og Naghskow, og som Nagh-skoss Mænd »opph heyæth« har. Vore Indsegl. Datum ut supra.

Perg. [med 7 Segl]. Nakskov Bys Arkiv; 1934 afgivet til Rigsarkivet sammen med 2 af afdøde Raadstuearkivar, Dr. phil. Villads Christensen i Københavns Raadstuearkiv efterladte Pergamenter (RA.). [3484 s

3492. Se Tilføjelser under 2886.

1474 Dag? »Thernest er att beuisse met forligelsebreffue emellum lenzmanden paa Rønnebecksholm och abeden aff Skouffclostir wd-giffuitt aff burgemestir och raadt wdi Nestuidt anno 1474, liudindes, att welbiurdiig mand Pouill Hendriksøn skulle wedirlegge closteridt igen saa megitt skouff aff cronens och helst fordi att skouffegendt, som hugitt wor aff deris, thendt loidt handt setthe paa cronens gierdir; haffde handt och icke øffrin eigeskouff aff cronens att wedirlegge theris met, tha skulle handt saa megitt yder mer giffue thenum bøgeskouff, att thenum therom well skulle nøygis.«

[Orig. Skovklosters Arkiv.] Udtog anført i Tingsvidne af Thybiers H. 1599 Aug. 2, se 3429 s, Aa. RA. den dér under Aa anførte Orig. af 1599 S. 2; SLA. det dér under Aaa anførte Bd. S. 136. [3561 s

— — »En reuersall aff eitt breff, som aff her Thue Jennsøn sognneprest thill sti. Pedirs kirke wdi Nestuidt, Mogens Thorsøn burge-mestir, Per Hemingsøn raadmandt, Heminnng Esbernsøn och Madtz Persøn borgiir sammestedt wd-giffuitt (!) wnddir datho 1474, indehollindes, att affganngne Pouill Henndricksøn, som paa thendt thiidt haffde Rønnebecksholm y forlening, tha (!) haffde hans fougitt laditt hugge wdi Skouff-clostirs skouff Kalberiiiss nogen riseigir, och ther handt er therfor thill-thalliitt och skyllitt, att handt lodt hugge wdi theris skouff och en-mercke, tha haffde for^{ne} Pouill Hendricksøn siig wndskyllitt, att thet wor skiedt hanum wuitherliig, och handt therom met abeden wdi goude mendtz neruerrilse er bleffuin forjentt och fordragin wdi saa maade, att hand skulle weddirlegge clostiir igen saa meginn skouff aff

cronens, helst fordi att thendt skouff, som huggitt wor aff theris, thendt loidt handt setthe paa cronens gaarde; haffde hanndt icke øffrin eige-skouff aff cronens att weddirlegge theris met, tha skulle handt saa megitt ydermer giffue thenum bøgeskouff, att thenum therom well skulle nøygis.«

[Orig. Skovklosters Arkiv.] Udtog anført i Tingsvidne af Thybiers H. 1599 Aug. 2, se 3429 s, Aa. RA. den dér under Aa anførte Orig. af 1599 S. 7; SLA. det dér under Aaa anførte Bd. S. 151. [3561 t

1474 uden Dag. Pouill Henndricksøn a. w. »Nogen« Aar forgangen, der jeg havde Rønnebeckisholm, lod min Foged hugge i Skoufflostirs Skov Kalberis »nogen riisseigir«, der jeg ikke selv til Stede var, mig uvidende. Da skyldte Abbeden mig derfor, at jeg skulde lade hugge i deres Enemærke; da var vi forligte vel derom i Nestuidt paa s. Morthens Kirkegaard, mange gode Mænd overværende, saa jeg skulde vederlægge Kloster saa meget Skov af Kronens, helst fordi at den Skov, som jeg lod hugge af deres, lod jeg sætte paa Kronens Gaarde, raadede jeg ikke over Egeskov at vederlægge dem, da vilde jeg saa meget ydermere give dem Bøgeskov, saa at dem vel skulde nøjes. Med mit Indsegl trykt neden dette Brev. Datum anno 1470^a.

[A. Orig. Skovklosters Arkiv; *SRD. IV. 399* (med formentlig urigtigt Aar 1484).] Aa og Aaa. Afskr. indført i Tingsvidne af Thybiers H. 1599 Aug. 2, se 3429 s, Aa. RA. den dér under Aa anførte Orig. af 1599 S. 8; SLA. det dér under Aaa anførte Bd. S. 153. — Ab og Aaa. Brudst. uden Aar, anført i Tingsvidne af Thybiers H. 1599 Aug. 2, se 3429 s, Aa. RA. den dér under Aa anførte Orig. 1599 S. 2; SLA. det dér under Aaa anførte Bd. S. 137. [3574 s

a) At det rette Aarstal er 1474, fremgaar formentlig af *SRD. IV. 399, k. XXX* (hvor der ganske vist staar 1484), sammenholdt med Brevene *sds. k. XXVI* og *k. XXIX*.

3576, 3824. Er i 1929 af det svenske Rigsarkiv udvekslede til det danske (RA. Privatark., kronolog. Række).

3637. M. H. t. Brevets Tekst jfr. *Norvin, Kbhvns Univ. i Middelald. S. 261 Note 3*.

3824. Se Tilføjelser under 3576.

3851. Er nu overdraget til Rigsarkivet af Grev Bent Holstein.

3880. »Nils Gyldenstiern, Hogenskiel Bielke och Gustaf Baner, kongl. may^{ts} till Swerige förordnade commissarier till mötet wid Brömsebro, vidimera 2^{ne} pergamentz breef, som hr Peer Bille lätt upwysa, uthgiffwit det ena af Erich Axelson till Langöo på Raßborg i Finland [c: 3880] och det andra af Jörgen Olsson wäpnare i Kiöpe^a, lydendes ord från ord som copierne deraf, hwilka konung Frederich vidimerat. Dat. Grysebeck d. 27 maii 1572.«

Udtog: Specifikation, Acta privata Nr. 1125.

a) c: Kiøge; Brevet (af 1525 Jan. 25) er trykt: *Heise, Rosenkrantz, Dipl. S. 61*.

3927. Er i 1929 af det svenske Rigsarkiv udvekslet til det danske (RA. Svendborg Haandværkeres Arkiv).

3960. Er formentlig identisk med 3846.

4007. Utog af læs: Udtog af.

4051 (2. Bd. S. 615 L. 8 f. n.). Dag? læs: uvis Dag.

1477 Sept. 9.

sch.. en got, Rørker hoff ker...hoff in Hos..... Haxstet [ker]sbel eyn gut in S[iv?]wangh; desse goder hadde ik an sodaniger dat scholde holden effte holden laden 3 missen in allen weken, des midwekens tho Høxstet vor alle cristene sele, des donnerdages tho Hostrup van deme hilgen lichame, des vridages van deme hilgen cruze vor Clawes Gorsß unde zyner vrouwen unde erer voreldereren sele. Item betuget hee ok vor uns, dat em witlich is, dat de gennen, de an de godere wanet, scholen geuen to Solligh 12 ß alle jar vor vorbedelsgelt unde, wan dar mast wert, eyn swyn. Dat he aldus tugede vor uns, dat betugen wi mit unsen ingesegelen. Datum in crast. nativit. Marie.

Papir med Spor af 4 Segl paatrykte forneden. Solvig Godsarkiv (NLA. Viborg Landstings Arkiv, Breve og irettelagte Dokumenter 1477-1600 Nr. 3). [4093 s

— Dag? Se 427 s. [4143 s

— — »helße wii Niels Erlandson arwapn i Helßerydt gard med vor hand^a[!], kund..... for alle goede mendt, neruerende somndßen med min kiere moders ochne søskindes willie och tilladdelße [k]iere hoßbonds raad och fuldbord maader afhent och frit ilbiurdig Axell Brade i Tostrup
.....^bløß sogen i Hamrbierrig^b, som
..... [aar]ligen en løde & till landgild
..... i boer, gifuer iiii ß grot till landg.« med alle disse Gaardes rette Tilliggelse, at han maa beholde fra os og til Hr.^c Axell Brade. Afdømmes disse 2 Gaarde Hr. Axell Brade, tilbyder vi os at vederlægge saa godt Gods med Rente og »leilighed« inden 6 Uger næst efter. Vi hænger vore Indsegl ved dette Brev, »och beeder jeg Elso Hend[r]ichsdaater med[!] kiere hosbunds indsegle Jep Anderßens med fleere g[ode welbi]urdige

m[ends] indseigle, som min kiere sønn och jeg flere tillbiude
 paa Egholm, Anders Bing till Ipsgaardt, Olluf
 T..... och her Hanns sogneprest udi Kiøpinge.
 Gifuet anno domine milesimo quadrigentesi-
 mo^{d.}«

[A. Orig. Axel Pederssøn Brahes Arkiv.] Aa. Afskr. fra 17. Aarh.: SvRA. Kammararkivet, »Reduktionskommissionen i Skåne 1687-1689. Inkomna förklaringar m. m. rörande gravationer«, 2 Bl. 1033 b. Da Afskriften mangler væsentlige Dele af sin Begyndelse og Slutning, er de bevarede Dele af disse Afsnit ovfr. gengivne fuldstændig og bogstavret. [4143 t

a) c: sikkert: Herre. b—b) I Aa Bl. 1027 b betegnet: »Harløsa sockn Huneberga«. c) Saaledes betegnes Brevmodtageren paa endnu 3 andre Steder i Afskriften, der er udeladte i Uddraget ovfr. d) Aarstallet er ufuldstændigt i selve Afskriften paa Grund af dennes medtagne Forfatning, men angives som 1477 i Aa Bl. 1027 b.

4184. Se Tilføjelser under 2886.

1478 Apr. 21. Cristiærn Konge. Niels Ericksß af Brodskow har haft sit Bud her hos os med et Brev beseglet med 9 Indsegl, »wdschrift« af 2 andre Breve^a lydende om en Aalegaard liggende østen i Torsløff dyub, at han af Alderdom og Rette hører til Brodskoff gardt, og at ingen har nogen Ejendom eller Ret imellem Holmsøe aa og forskrevne Aalegaard uden Hr. Wdz Arvinger af Brodskoff, hvilket Brev Kong Eriick med sine Artikler, Aalegaard og Vilkaar har siden undt Hr. Wdz Arvinger og tildømt evig at beholde, og med det tredie Kong Ericks Dombrev lydende om forskrevne Aalegaard, at den af Alder og af Rette hører til Brodskow; hvilke Breve lyder: 1. Række Nr. 853 (i dansk Oversættelse); 1. Række Nr. 1175 (i dansk Oversættelse, men med Aar 1317 i Stedet for 1316); 1. Række Nr. 4038 (i dansk Oversættelse; med Aar 1396). Hvilke Breve vi stadfæster, og under vi Niels Ericksß al samme Frihed paa forskrevne Aalegaard. Thi forbyder vi osv. Datum castro nostro Haffnensi fer. 3. post dnicam. cantate nostro sub secreto presentibus appenso.

[Orig. Niels Erikssøn Rotfelds Arkiv.] Vidisse 1544 Aug. 25 (Mand. efter Bartolomei Dag) af Pedher Tomesß Superintendent i Wendtøssel Stift og 4 »prestere oc pastorer«, uden at det siges, til hvem Vidissen gives; Udstederne udtaler, at de i Brevet af 1478 optagne »gamle koninglige breffue« lyder paa latin y alle made ord fraa ordt, som wii haffue her epther wdsatt oc scriffuit paa danske«. Papir med 5 Segl ell. Rester ell. Spor af Segl paatrykte forneden. (RA. Papirdokumenter fra Barritskov. I. 1520-1639.) [4199 s

a) De 2 første af de nedfr. indførte Breve har da formentlig ikke været forelagte i Orig., men utvivlsomt kun i den Dom af Viborg Landsting i 1. Række Nr. 5988, hvori de er optagne.

4208. Se Tilføjelser under 2493. Brevet 4208 er Perg. [med 2 Segl]. Malte Juels Arkiv (RA.).

4241. Claas Daas læs: Claus Daas.

4334. Er øjensynlig identisk med 4197 (trods det afvigende Navn paa Udstederinden).

Tredie Bind.

4429. Den af Weibull citerede Afskr. i »Broocmanska afskriftsamlingen« i Vitterhetsakademiens Arkiv (∴ en Afskr. af Brocman selv, der ligeledes er Kilde for Langebeks Afskr. i LDipl.) findes nu i Stockholms Kgl. Bibl., Haandskr. M 10 : 7.

4562. Er trykt fuldstændig, men ikke fejlfrit: *Vejde Amts Aarbøger 1933 S. 95.*

4563. Se Tilføjelser under 2493. Brevet 4563 er Perg. med [6] Segl: 1. Lxv 12(?); 2, 4, 5. Utydelige Brudstykker; 6. Bomærke. Senere til Clausholm Godsarkiv; *Eline Gøyes Jordebog S. 379^a* (RA. Clausholm Godsarkiv).

^{a)} Brevet er identisk med det i nærværende Udgaves 3. Bd. S. 138 nævnte Brev af 1480 Jan. 10.

4631. 398 d læs: 398 e.

1480 Aug. I. Jeg Bo Høgh i Tandrop lader velbyrdig Md. Eric Tymmesß min »swager« aldeles ledig for den Opbørsel, han har opbaaret af Hr. Crestoffer Lyckes »børne wægne oc myne datter Mergretes børne theeres gutz«, som er Skyld og Afgift og Rente af deres Gods. Medb. af andre Dannemænd Hr. Jenss Poelß Sognepræst i Synderho, Hr. Terkil Præst sstds. og Bard Ywarß i Gy. . . . Givet Tirsd. efter Oluff Dag.

Papir med ubetydelige og utydelige Rester af 3[!] Segl paatrykte forneden; Paaskrift med Haand fra 1. Halvdel af 16. Aarh.: »Her Crestofers børns quitandz«. Erik Timmessøn Rosenkrantz's Arkiv (NLA. Viborg Landstings Arkiv, Breve og irettelagte Dokumenter 1477-1600 Nr. 4). [4660 s

4664. En Afskr. fra 1595, der har Aaret 1480, findes i Ledreborgske Haandskriftsaml. Fol. 336 Nr. 50.

4696. En Afskr. fra 16. Aarh., formentlig direkte ell. indirekte efter Orig., findes i RA. Gott. Ark., Hert. Adolphs Reg. 1544-80 Bl. 108 a.

4712 (3. Bd. S. 118 L. 24 f. o.). Fol. 152 Nr. 10 læs: Fol. 152 Nr. 124. — En Afskr. af Brevet fra c. 1600 (1595?) (med Datum »mdlxx thenn N. dag«) findes i Ledreborgske Haandskriftsaml. Fol. 336 Nr. 10. — En Afskr. fra Begyndelsen af 17. Aarh. (med Datum »1470 thend N. dag«) findes i Bergens Museums Bibl., Haandskr. 251, Dom Nr. 5.

4729. Se Tilføjelser under 2730.

4734 (3. Bd. S. 128 L. 19). (i Ribe)]. læs: (i Ribe)).

4768. Er formentlig identisk med 4997.

1480 Dag? »30.« »Kongl. Stadfæstelse paa Øster Stevn dat. 1480.«

[Orig. Straks ell. senere til Arkivet paa Villestrup.] Udtog anført i Registratur over Arkivalier paa Villestrup. Arkivet paa Villestrup (ikke set af Udgiveren). — Afskr. herefter for Videnskabernes Selskabs Kommission til Undersøgelse af de i dansk Privateje bevarede Kilder til dansk Historie (S. 16). [4780 s

4916. I Stedet for Dateringen Okt. 6 læs: Okt. 10.

1481 Dag? »30.« »Sandemænds Brev imellem Øster og Vester Stevn dat. 1481. NB.«

[Orig. Straks ell. senere til Arkivet paa Villestrup.] Udtog anført i Registratur over Arkivalier paa Villestrup. Arkivet paa Villestrup (ikke set af Udgiveren). — Afskr. herefter for Videnskabernes Selskabs Kommission til Undersøgelse af de i dansk Privateje bevarede Kilder til dansk Historie (S. 16). [4970 s

5003 a. Er registreret *ÆA. IV. 390 I. 62*, hvor »Slesuigs« er en Fejl for: Holstens.

5054. Brudst. i moderne svensk Oversætt.: *Ingvar Andersson, Luntertun S. 9* (i *Karl Enghoff, Ängelholm 1516-1916*).

1483 Jan. 25? Eggert Heynßen Borgemester i Hadersleff og Oldermændene i Byens Skomagerlav udsteder Brev om et mellem Hinrich Sander og Hans Hermetsen indgaaet Forlig.

[Orig.] Afskr. af Ulrik Petersen: Statsark. i Kiel, Haandskr. Nr. 174 Bl. 138 a^a. *Die Heimat Jahrg. 35 (1925) S. 199* (læs: Olaff Seldußen - Sander und - Godes wyllen und umme de berue (forte berorden) lude bede wyllen, de - faren). [5167 s

a) Derimod findes Brevet ikke (saaledes som man skulde tro efter, hvad der udtales i *Die Heimat, anf. St. S. 198*) afskrevet i Statsark. i Kiel, Haandskr. Nr. 39.

5195. Brevet (Perg. [med 1 Segl]) findes i 1934 i Aalborg Museum; en fotostatisk Kopi af dets Tekst er i 1934 taget paa Rigsarkivets Foranstaltning og findes i Rigsarkivet, MS. Danmarks Topografi Nr. 70 b (læs i Aftrykket (foruden Kongens fuldstændige Titel): Holstebro - medlxxx3^o).

5306. Det her i Udtog meddelte Brev haves i sin fulde Ordlyd i en Tekst, der enten er Orig. paa Papir (som dog i saa Fald ikke viser Spor af Segl) ell. samtidig Afskr.; denne Tekst er atter opklæbet paa Papir som Bl. 246 a i Gl. kgl. Saml. Fol. 1024 (=: Peter Sax's »Nordstrand. Anno 1637«). Forkortet paa den i nærværende Udgave anvendte Maade lyder Teksten:

Ick Hennyck van Eluede^a, des heren Hans konynick to Denemarken faget up Hyllege lande døn wytlyck juw Juns Poppensß unde gemenen harde Oster harde Foer, dat hyr to Hillege lande hefft Ryckel Bøn angesproken 14 mr. landes, de hyr belegghen synt, de em angestoruen synt van Aggy Knutzen wegghen syner husfrowen fader, den de 14 mr. landes togefunden

synt van den oldessten buren up dyt lant, de dat in den hillyghen holden hebben, dat dat syn rechte arue ys, unde nement nen rechte to hebbe wen des Aggy Knutzen arue. Hyrumme dõt wøl unde umme myner bede wyllen unde umme rechtes wyllen, dat Ryckel Bõn dar haluen nenes rechtganges mer umme dõn dõr, wente dat vorscreuen lant myt allem lantrechte to funden ys. Ick hebbe mynen ingezegel nedden an dessen breff. Gegeuen to Hyllege lande in Dionysis dage. Dusse sunt de tuge: Peter Ackelsen, Peter Myckelsen, Otte Motte, Otte Aluessen, dat dat syn rechte arue ys.

a) Udstederens Navn er altsaa urigtig gengivet i Udtoget.

5318. En Afskr. fra 1595, der har Aaret 1482 i Stedet for 1483, findes i Ledreborgske Haandskriftsaml. Fol. 336 Nr. 42.

5347. Er ikke usandsynlig identisk med 5258.

1484 Aug. 1. ›Eth breff wthgiiffuith tiill Heng herriits tingh aar effter Gudts birdh mcdlxxxiiii etc.

Item eth domsbreff wthgiiffuith y Ribe anno domini mcdlxxxiiii onsdag effther Martini.

Paa thett siisthe eth stafestelßebreff aff salig och hyfflofflig koningh Hans eodem anno die Petri ad vinculo[!] etc.◄

[Origg. Solvig Godsarkiv.] Udtoget anførte i Tingsvidne af Hwedning H. 1556 Sept. 14 (Mand. efter Vor Frue nativit.), givet Rickorth Andersß paa Mats Egertsßs Vegne til Solwigh, at Rickorth Andersß lod læse Brevene. Papir med 4 Segl; 1-4. Solvig Godsarkiv (NLA. Viborg Lands-tings Arkiv, Breve og irettelagte Dokumenter 1477-1600 under 1556 Sept. 14 Nr. 34). [5518 s

— **Sept. 15.** Mattes Perß¹, som den Dag sad i Landsdommers Sted paa Sielantzfare Landsting. Onsd. crast. exaltac. crucis paa forskrevne Ting lod Hr. Abbed Olaff af Skowclosther byde sig til ret Markeskel med Lodsejere i Køffuerop imellem Køffuerops Mark og Riisløff Mark i Tydebergs H., og var det da hans rette 4. Ting til forskrevne Ting i den Sag, efterdi som han det her tilforn med sine Tinghøringe bevist havde, at han det og saa tilforn til Tydebergs H.s Ting forfulgt havde. Sig. meum. Datum ut supra.

Papir med 1 Segl paatrykt forneden: Det under 4490 beskrevne. Skovklosters Arkiv (Arkivet paa Herlufsholm, Tingsvidner, Domme, Skelforretninger, Skøder o. a. Ejendomsdokumenter m. m.). [5538 s

— **Okt. 27.** Vi Hans Konge¹ hilser eder, som boer i Sie-land. Vi byder hos eder nu 1. Sinde alle Lodsejere i Køperop under deres Faldsmaal, at de inden 15 Dage, efter dette vort Brev er læst, tilsammen kommer og ret Markeskel gør mellem

Køberøp Mark og Risløff Mark og udlægger Hr. Abbed Oluff af Skoghcloster, hvis Rettighed han deri har paa forskrevne Klosters Vegne, efterdi som han dem lovlig forfulgt ladet har til Herredsting og Landsting. Datum in curia nostra Thyrggewelle vig. Symonis et Jude nostro sub sig. ad causas, teste Effrardo Grubbe justiciario nostro.

Papir med Udskrift: Sielandiam inhabitantibus, Rester af 1 brevlukkende Segl: K. 80 og af endnu 1 Segl paatrykt Bagsiden: Det under 4490 beskrevne, og samtidig Paaskrift: »xv dies«. Skovklosters Arkiv (Arkivet paa Herlufsholm, Tingsvidner, Domme, Skelforretninger, Skøder o. a. Ejendomsdokumenter m. m.). [5551 s

1484 Nov. 17. Se 5518 s. [5562 s

— **Nov. 23.** Vi Hans Konge¹ hilser eder, som boer [i] Sieland. Vi byder hos eder nu 2. Sinde alle Lodsejere i Købrøp under deres Faldsmaal, at de inden 10 Dage, efter dette vort Brev [osv. som 5551 s indtil:] han deri har, efterdi som de er lovlig og tilforn paamindede med vore Lovdagsbreve. Datum die Clementis nostro sub sig. ad causas, teste Effrardo Grubbe justiciario nostro.

Papir med Udskrift: Sielandiam inhabitantibus, Rester af 1 brevlukkende Segl: K. 80 og af endnu 1 Segl paatrykt Bagsiden: Det under 4490 beskrevne, og samtidig Paaskrift: »x dies«. Skovklosters Arkiv (Arkivet paa Herlufsholm, Tingsvidner, Domme, Skelforretninger, Skøder o. a. Ejendomsdokumenter m. m.). [5563 s

— **Dec. 7.** Vi Hans Konge¹ hilser eder, som boer i Sieland. Vi byder hos eder nu 3. Sinde alle Lodsejere i Købrøp under deres Faldsmaal, at de inden 5 Dage, efter dette vort Brev [osv. som 5551 s indtil:] han deri har, efterdi som de er tilforn lovlig paamindede med vore Lovdagsbreve. Datum Køgis in profesto concepc. Marie nostro ad causas sub sig., teste Effrardo Grubbe justiciario nostro.

Papir med Udskrift: Sielandiam inhabitantibus, Rester af 1 brevlukkende Segl: K. 80 og af endnu 1 Segl paatrykt Bagsiden: Det under 4490 beskrevne, og samtidig Paaskrift: »v dies«. Skovklosters Arkiv (Arkivet paa Herlufsholm, Tingsvidner, Domme, Skelforretninger, Skøder o. a. Ejendomsdokumenter m. m.). [5571 s

— **Dec. 12.** Vi Hans Konge hilser eder, som boer i Sieland. Vi byder hos eder nu 4. Sinde alle Lodsejere i Køberøp under deres Faldsmaal, at de straks, efter dette vort Brev [osv. som 5551 s indtil:] han deri har, efterdi som de er tilforn lovlig paamindede med vore Lovdagsbreve. Datum in profesto Lucie nostro ad causas sub sig., teste Effrardo Grubbe justiciario nostro.

Papir med Udskrift: Sielandiam inhabitantibus, utydelige Rester af 1 brevlukkende Segl, Rester af endnu 1 Segl paatrykt Bagsiden: Det under 4490 beskrevne, og samtidig Paaskrift: »straxbreff«. Skovklosters Arkiv (Arkivet paa Herlufsholm, Tingsvidner, Domme, Skelforretninger, Skøder o. a. Ejendomsdokumenter m. m.). [5572 s

5584 (3. Bd. S. 418 L. 6). 1494 læs: 1495. (Er rettet under 8029.)

1484 Dag? Se 5518 s. [5605 s

— Registraturer: Skovkloster: *SRD. IV. 399*. Om Aaret, der formentlig er 1474, se 3574 s.

5617 (3. Bd. S. 425 L. 16 f. n.). [Pri]vi- læs: »[Pri]vi-

1485 Jan. 12. Vi Hans Konge¹ hilser eder, som boer i Sieland. For os paa vort Retterting var Hr. Abbed Oluffs af Skogh-closter Bud med 4 vore Lovdagsbreve [o: 5551 s, 5563 s, 5571 s, 5572 s] over alle Lodsejere i Køperøp ret Markeskel at gøre mellem Køperop Mark og Risløff Mark og Skov og udlægge forskrevne Hr. Abbed, hvis Rettighed han deri har; hvilke Sager forfulgte er til Herredsting og Landsting og ej fuldgjort er efter Loven. Thi byder vi hos eder Hr. Henric Meghenstrop vor Landsdommer i Sieland, Hr. Claus Daa, Hr. Naffne Jenss RR., Henningh Olsß, Cristoffer Jenss af Søerop, Powel Henricsß paa Thythebergh, Jeip Halfwegge, Boo Jenss af Gerdorp, Per Maghensß af Førsløff, Hans Tydickesß af Grimstorp, Jeip Smeth af Lundby og Henric Jeipsß af Olstrop, at I inden 6 Uger, efter dette Brev er læst, til eder tager vor Foged og rider ret Markeskel mellem forskrevne Marker og stener og »stapler« efter Loven og udlægger forskrevne Hr. Abbed og alle Lodsejere i Risløff Mark og Skov hver sin Lod. Er der nogen Lodsejer, som dette ej vil tilstede, da rid til hans Bo og æsk der ud Fyldest for Bondens Faldsmaal, Skadegæld og Tæring og forsøm ej vort Faldsmaal; vederfares eder ikke Ret i hans Bo, da »wyrther« Bonden og os der Fyldest for i hans Jord, og at I ham der værner og Ret skikker efter Loven. Og lad det ingenlunde. Datum in curia nostra Thryggewelle fer. 4. infra oct. epyphanie dni. nostro ad causas sub sig., teste Effrardo Grubbe justiciario nostro.

Papir med Udskrift: Selandiam inhabitantibus, Rester af 1 brevlukkende Segl: K. 80 og utydelige Rester af endnu 1 Segl paatrykt Bagsiden. Skovklosters Arkiv (Arkivet paa Herlufsholm, Tingsvidner, Domme, Skelforretninger, Skøder o. a. Ejendomsdokumenter m. m.). [5621 s

5682. Den i *Dipl. Flensborg. I. 656* omtalte »Pergamentsbogen mærket XXXI« er øjensynlig identisk med et i *1. Række IV. 101* omtalt »Mskr. Nr. 2«, som efter en Tid lang at have været deponeret i Stats-

arkivet i Slesvig nu atter findes i Byarkivet i Flensborg. Haandskriftet omtales udførlig af *F. Graef, Geschichte des Stadtarchivs (Flensburg 1928) S. 12-13 og 63-64*; for nærværende Brevs Vedkommende se *S. 63*.

1485 Juni 9. Niels Persß Tingfoged paa Tydebergs H.s Ting, Jens Jepß af Sanby og Per Nielß Foged i Skoffcloster, som a. w. ere, Jens Jude i Torpe og Niels Jenß. Torsd. efter hellig Legems Dag paa Tydebergs H.s Ting spurgte Hr. Oleff Persß Abbed i Skowcloster sig for, om Tingmænd vitterligt var, saa' og hørte, at beskeden Md. Ebbe af Kyøbervpe sagde der til Tinge, at Abbed Jens havde køret paa en Jord, som ligger vesten under Stenskoffuen mellem Bækken og Skoven; og derpaa »bedes« Hr. Abbed Oleff et Stokkevidne. Da tilmælted beskeden Dannemand Bonde Jenß af Sanby, at han skulde til sig tage 11 Dannemænd: Hemmigh Assersß i Sanby, Knwth Troelß, Igwer Jensß, Oleff Olsß ssids., Jep Ols af Biske, Mates Raffn af Helleffille, Jens Ogesß af Tyffuelze, Hemmig Smaar, Oleff Laurensß, Mons Jepß ssids. og Jep Nielß af Glumsø; disse 12 Dannemænd vidnede, at dem vitterligt vár, saa' og hørte, at beskeden Md. Ebbe af Kyøbervpe sagde til Tinge, at Abbed Jens i Skoffcloster ofte havde køret paa den Jord liggende under Stenskoffuen, som forskrevet stander. Med vore Indsegl. Datum ut supra.

Papir med utydelige Rester af 4 Segl paatrykte forneden. Skovklosters Arkiv; *SRD. IV. 386* (Arkivet paa Herlufsholm, Tingsvidner, Domme, Skelforretninger, Skøder o. a. Ejendomsdokumenter m. m.). [5692 s

5757. 1759 læs: 1657. (Aarstallet fremgaar af *Hofman, Fundationer IV. 757.*)

— Registraturer: Skovkloster: *SRD. IV. 386*. Brevet er bevaret i Orig. og identisk med 5692 s.

1486 Febr. 23. Vi Hans¹ Konge hilser eder Hr. Henrich Meinstorp vor Landsdommer i Sieland, Herlaff Skaffue, Cristoffer af Siørup og Pael Henrichß vore Mænd og Tjenere. Hr. Abbed i Skowcloster har berettet, at der er Trætte om Skovskel og Markeskel mellem Riisløff og Koberup. Thi beder vi eder og befaler, at I straks med det første rider og forsamler eder paa forskrevne Markeskel, og hvis I forfare kan, det byd os til igen. Og forbyder vi alle noget herefter at hugge eller hugge lade i forskrevne Skov, Eg eller Bøg, som Olden er til Skade, under eders Faldsmaal, saa længe den Sag med Rette bliver adskilt. Datum in opido nostro Nestuedensi vig. Mathie ap. nostro sub signeto.

Papir med Rester af 1 Segl paatrykt Bagsiden: K. 88. Skovklosters Arkiv; *SRD. IV. 382, r. XXI* (Arkivet paa Herlufsholm, Tingsvidner, Domme, Skelforretninger, Skøder o. a. Ejendomsdokumenter m. m.). [5836 s

1486 Dag? »Een gl. Pergaments Sandemands Brev ang. Skiellet imellem Skaber Mølles samt Tostrup og Wiborg Eyendom.

Nok et Sandemands Brev paa Pergaments Papiir af 1486 Tostrup Eyendom angaaende.«

[Pergg. Senere ejede af den 1795 Okt. 20 afdøde Fæstebonde Iib Pedersen i Rindsholm.] Udtog anførte i Skiftet efter den ovennævnte: NLA. Asmild Kloster Skifteprotokol 1778-1808 S. 675, jfr. 650. [6012 s-t

6029-30. En Afskr. fra Begyndelsen af 16. Aarh., der paa samme Maade som Teksterne Aa slaar de 2 Breve sammen til ét ved at udelade *Weibulls S. 51 L. 5 f. n.-S. 52 L. 11*, findes i Stockholms Kgl. Bibl., Haandskr. B 71 Bl. 136 a (for 6030's Vedkommende begyndende Bl. 142 b); denne Afskr. er skreven med en Haand, der af Haandskriftet i øvrigt kun har skrevet Bl. 148 b, men tillige det originale Brev 11462 og endvidere af Malmø Stads Bog 1503-48 (i Malmø Bys Arkiv i Malmø) nogle Linier nederst paa S. 22 samt det meste af S. 39-52 og af S. 54-60 (i Aarene 1507-15). Haandens Indehaver har altsaa i Aarene 1507-15 staaet i Malmø Bys Tjeneste. — En Afskr. med den samme Haand findes i Oslo UB., Haandskr. 4to 488 Bl. 90 b; ogsaa her slaas paa ganske samme Maade de 2 Breve sammen til ét, idet de samme Linier af *Weibulls Aftryk* udelades; men der er dog paa det Sted (Haandskriftets Bl. 97 b), hvor dets Tekst af 6030 Aa begynder, indskudt et »Konyng Hans« (og i Margenen et »Rex«), uden at i øvrigt Afstanden mellem de 2 her paa hinanden følgende Artikler er bleven større end mellem de øvrige.

6031. Uldall læs: Uldall.

6033. En Afskr. fra 2. Halvdel af 16. Aarh. (med Aar 1484) findes i Ny kgl. Saml. 4to 3136 Bl. 160 b.

6133. Se Tilføjelser under 2493. Brevet 6133 er Perg. [med 14 Segl]. Børglum Bishops Arkiv (RA.).

6207. Er ligeledes trykt: *Sønderjydsk Maanedsskrift 7. Aarg. 1930-1931 S. 138*, men endnu uheldigere end i *Staatsbürgerl. Mag. VII. 487* (bl. a. med urigtigt Aar: »Dusent Ver Hundert vnd Achtentigste Jahre« i Stedet for 1488).

1488 Febr. 18. Hans Konge. Mand. efter dnicam. esto michi paa Raadhuset i Ribe, nærværende Biskop Hartuick i Ribe, Hr. Erich Otsß, Hr. Hans van Aleuelde, Hr. Niels Høgh RR. og Niels Ericß »wor« Mænd og Raad og mange flere gode Mænd, var for os i Rette Claues Lagesß i Starop og Volrad Lagesß i Warmingh paa den ene og Prior Pether i »swartebrødre« i Ribe paa den anden Side, og taledede Claues og Volrad forskrevne Hr. Prior til om 2 Søsterdele, som han havde fra dem i en Gaard

i Warminge med Urette. Svarede Hr. Prior, at Johanne og Lene Nielsß dötther »ginke« med deres fri Villie ind i forskrevne Kloster og gav forskrevne Kloster al den Rettighed, de havde i forskrevne »garde«, dog saa at forskrevne Hr. Prior og Klostret skulde indløse forskrevne »gard« for de Penge, han for i Pant stod, og siden beholde den til Klostret til evig Tid, og havde forskrevne Hr. Prior deres aabne »breff« derom her i Rette. Der svarede Claues og Volrad til, at de »breff«, som Prioren derom i Rette havde, ej var rettelig udgivne, efterdi at forskrevne Søstres, som Brevene havde udgivet, deres Indsegl ej var komne for Brevene, og ej »hulde« Brevene heller, at de havde bedet »nogher« paa deres Vegne besegle forskrevne »breff«, hvilket vi straks befunde, at saa var. Da efter Tiltale, Gensvar og efterdi forskrevne Søstres Indsegl ej var for forskrevne »breff«, bør forskrevne 2 Søsterdele at komme til deres rette Arvinger igen; om det Pant og Penge, som Prioren indløste forskrevne Gods med, sagde vi saa paa, at var det Pant udsat af rette »eyere«, førend det faldt de 2 Søstre til, da give Arvingerne ud hver efter, som han »winner« i Godset; men var forskrevne Gods ej udsat af rette »eyere«, da fange forskrevne Arvinger forskrevne Gods frit igen uden Penge, og den, som Pantet havde, tale den derom til, som Pengene opbar. Item taledes Claues og Volrad forskrevne Hr. Prior til om en Søsterdel i forskrevne Gaard, som deres Moder havde undt til forskrevne Kloster; da havde Prioren og hendes Brev i Rette lydende, at hun undte sin Del i forskrevne Gaard til forskrevne Kloster, og dermed skulde 12 Mk., som hun Klostret skyldig var, være kvitte; for det Brev var ej heller hendes Indsegl. Der sagde vi saa paa for Rette, at den Del i forskrevne Gaard bør og at komme til rette Arvinger igen, og Arvingerne give Prioren de 12 Mk., som deres Moder Prioren skyldig var. Datum ut supra nostro sub signeto.

Papir med Spor af 1 Segl paatrykt Bagsiden. (Statsark. i Kiel, Acta C XII. 4 Nr. 69. Brevet er ikke set af Udgifveren; Gengivelsen ovfr. stammer fra en fotostatisk Kopi af dets Forside, som Cand. mag. Rikard Hornby velvillig har stillet til Udgifverens Raadighed.) [6226 s

6261. Et andet Udtog lyder: »Enn viditz eller copiaë aff enn kongelige domb, høyloffligh ihukommellße koningh Hanns met nogenn sine goede mend och raad wdi graabrødre i Nestuid dømpft och wdgifftt haffuer aar 1488, huorudi befindis tha att haffue werrett tuist och wænighedt emellom welborenn mand Jacob Daha aff Soldte och Nestuid borgere anlangendiß fischerii i fiordenn och de omliggendis hauffner, och da derom att uerre foraffschiediget och dömpft, att Nestuid bye och meenige

borgeschabff bør forn^e hauffner att niude och bruge ep^ter derisß preuilegiers liudellße, och dømpt deris preuilegier uid macht att bliuffe wdi alle ordt och artickle, som de indholde; mett fast wiidere, samme viditz udi sigh self indeholder.« [Orig. — Vidisse.] Udtog efter Vidissen anført i Dom af Siellannzfar Landsting 1615 Maj 3 mellem Borgemestre, Raad og menige Borgerskab i Nestuid og den fri Skole Herloffsholmb; Brevet fremlægges af de første. Papir med 2 Segl: 1-2. SLA. Næstved Bys Arkiv, Pk. »Domme angaaende Næstved Byes Fiskeret i Susaaen. Fra circa 1600.« — Et andet, kortere Udtog, begyndende: »For det andet haffuer konningh Hans tilldømbt osß samme fischerii i fiorden och deromkring«, men i øvrigt stemmende med det i 6261 trykte Udtog (ogsaa med Dagsangivelse), findes i et »forset« af Borgemestre og Raadmænd i Nestued af 1622 Juni 16 i 2 Eksemplarer (Renskrift og Konzept). SLA. Næstved Bys Arkiv, den ovennævnte Pk. — Et tredie, ogsaa kortere Udtog, ligeledes i det væsentlige stemmende med det i 6261 trykte (og ogsaa med Dagsangivelse) findes i Dom af Siellandzfar Landsting 1622 Sept. 25 mellem Borgemestre og Raad i Nestved og Holger Lindelow til Gaufnøe m. fl.; Brevet paaberaabes af de første. Papir [med 2 Segl]. SLA. Næstved Bys Arkiv, den ovennævnte Pk.

6324. Seglet er afbildet: *Schleswig-Holsteinische Siegel des Mittelalters III. Abt. 2. Heft, Taf. VI Nr. 1* (jfr. Tekstens S. 29).

6453 Ab. Se Tilføjelser under 1145.

Fjerde Bind.

6457. Se Tilføjelser under 2493. Brevet 6457 er Perg. med [9] Segl: 7. Udslidt. (4.-6. og 8. Seglrem beskrevne; paa 6. staar Navnet »Niels Krabbe« som Ene-Udsteder, paa 5. Dateringen 1489 Febr. 5 (feria quinta post festum purificationis beatissi. . . .). (RA. Privatark., kronolog. Række.)

6599. Se Tilføjelser under 2730.

6601. Se Tilføjelser under 6953.

6647. Er identisk med 6651 s.

1489 uden Dag. »Beskedhen man Jep Jensß borghere i Nyckløphingh tiill skreffuith. Salutem in domino. Viidhæ maa i, kiære Jep Jensß, som edher veell viittherliigh er, ath jek haffuer tiidh och offthæ skreffuith och bwdeth edher tiill om min haffre, i migh skyldugh ære, och haffuer jek ecke thess mer fanghet ther aff; thii bedher jek edher en nw, ath i senne migh hannom met thesse vogne, som jek ther effther vsenth haffuer, och giører migh ecke ther mere platz vdhi, saa fremth jek ecke andherledes skall talle edher tiill, kan jek saa for-

nimme, ath i ghanghæ migh offuerhörigh forræ migh tiill for-treth, huilcheth jek ecke edher giøre viillæ eller noghen dandemen. Værer her fortænck vdhi, som i viillæ haffue aff en annen. Valete in Cristo. Ex curia mea Torckelstorp anno domini mcdlxxxnono. HennyngH Vensthermen. ◀

Papir med meget svage Spor af 1 brevlukkende Segl. Jep Jenssøns Arkiv; senere til SvRA. Papir; endnu senere til Lunds LA., ›Domkapitlets i Lund arkiv◀, Pk. ›Brev till enskilda medlemmar av kapitlet m. m.◀, Læg ›Från skilda arkiv◀; 1932 af det svenske Rigsarkiv udvekslet til det danske. — Se Tilføjelser under 6647. — Ovfr. gengivet fuldstændig og bogstavret. [6651 s

6695 (4. Bd. S. 96 L. 16 f. n.). Byfogod læs: Byfoged.

6763. Den anførte Afskr. fra 16. Aarh. i Statsark. i Kiel, Acta A XX Nr. 3315 Bl. 1 a er den umiddelbare Kilde til den ligeledes anførte Afskr. af Jon Mortensen i RA. Gem. Arch. XVII. 1 b S. 1).

6811 (4. Bd. S. 143 L. 17 f. n.). noslra læs: nostra.

6814. Thomas Krabbes Arkiv læs: mulig Jens Knudssøn Harbous Arkiv.

1490. Brevbøger: Æbelholt: SRD. VI. 196 (Jan. 5). Aaret er urigtigt og kan senest være 1486, da Jens Aagessøn, der i Brevet kaldes Kannik, blev Domprovst 1486 Maj 20, og da Jens Tetz, der i Brevet kaldes Ærkedegn, 1486 Juli 20 nævnes som død (*Weibull, Dipl. dioec. Lund. IV. 375 f., V. 11, 16*).

1491 Marts 7. Kongeligt Privilegium for Rotneby.

[Orig. Ronneby Bys Arkiv.] Udtog: SvRA. Bindet ›Riksarkivets ämbetsarkiv, Kronologiskt Register 1219-1685. E. R. E.◀ (Erik Runell-Palmskölds Register). *Svensk Hist. tidskr. 1928 S. 414* (om Registret se *Severin Bergh, Svenska riksarkivet 1618-1837 S. 296 f.* [6895 s

— **Marts 12.** ›In nomine domini amen. Int iar vnnes heren dusent ver hundred xci in die Gregorii pape sette vnde make yck Eler Martensß myn testament myt vulbort myner erlyken werdynnen in kranckheit mynes sterflyken lichames, doch by redelyckheynt myner vyf synne, na deme male dat wy alle sterflyck synt vnde nicht wyssers hebben wen den doth vnde nicht vnwyssers wen de stunde. So offere yck myne sele deme almechtyghen Gade, mynen sterflyken licham deme ertryke, mynen rechten eruen myne natalene godere. Item so gheue yck mynen houetheren sunte Pancracio x punt eng.; de synt my schuldich Peter Banesß; dar stan vor ii deymet landes belegghen in Anne Ypkens mark. Item noch gheue yck sunte Pancracio ii Item so gheue yck sunte Petere in den dom to Slesw[i]ck i mark. Item noch gheue ick sunte Anthonio i mark to Morcker.

Item dyt is de inschult Eler Martesß. Item so ^ais my schuldich Durwart Modersß viii punt eng. myn i r. g.^a Item Knut Leuesß vi mark. Item Sunneke Hunesß iii punt eng. van Meye Lud dinghes wegen. Item ^aMarte Tosß iii punt eng.^a Item Moder Oslykes iiii mark vnde iiii ß lubb. Item Sunneke Hunesß iii mark van siner eghen wegen. ^aItem Broder Todesß ii punt eng.^a; dar steyt i deymet landes vor. ^aItem Bo Bosß[?] ii punt eng.^a Item Eddelef Leuesß in den Halghen xii schap; de helfte der schap dat synt olde schap. ^aItem Tade Backesß to Bubheuer ii mark vnde iiii ß lub.^a Item Krystine Broders xi ß lub. Item Dyderyk Abbynghes arfnamere ii mark; noch iiij voder stros. Item Nonne Backens ii voder stros. Item Anne Dyderkes ii voder stros. Item ^ade duchtighe Lauerens Leue vi punt eng.^a Item Wenneke Backesß vii ß lub. Item Benne Leuesß viii punt eng. bekennet an eneme acker belegen tor Ilegroff in Symerick Broders bole; disse sulue i acker steit dör strenghe. Item Haynck Volquartsß xi punt eng. vnde xii ß lub. bekant in eneme acker beleghe in dessem vorben. Simerickes bole; desse acker steyt deme weghe.^b

Orig.[?] paa Papir^c, atter opklæbet paa Papir som Bl. 238 b i Gl. kgl. Saml. Fol. 1024 (o: Peter Sax's »Nordstrand. Anno 1637«). — Ovfr. gengivet fuldstændig og bogstavret. [6903 s

a—a) Atter overstreget. b) Resten af Teksten mangler. c) Spor af Segl ses ikke paa den bevarede Del.

6953 (hvori 6601). Orig. til 6953, som er Perg. [med 8 Segl], ejes 1934 af Professor, Dr. theol. J. Oskar Andersen, Søn af den nævnte Sagfører, Justitsraad Ole Andersen. I Udtogene bør rettes (i 6601): »hows« Nørskow - Madsß »aavvenningh«.

6977. Det er formentlig dette Brev, af hvilket der anføres en Vidisse i følgende Udtog: »Ähn borgmästares och rådz i Lund vidisse på een donationsskrifft, som Jacob Padherson prästman i Landzcrone hade gifwet till domkyrckian i Lund angående forbem^{te} godz och gårdar samt wederquarn, som woro till bemelte canickdömmes gifne och i brefwet dat. 1491 specificeras. Vidisset dat. d. 15 maii 1539.« Udtog: Specifikation, Lunde Domkirke Nr. 772.

1492 Maj 28. Swend Terbernsß¹, Jens Nielsß² i Reustrvp, Las Rostrvp, Stygh Nilsß i Wengh, Cristeren Cristernsß, »som webner er«, Staphen Nielsß i Bordwm, Nis Jonsß, Oluff Jeibsß, Nis Fogh *ibid.*, Essgy Frantsß i Labingh, Mechel Frantsß, Per Lasß i Ringh, Greers Symensß i Galten, Nis Simensß *ibid.* og Jes Symensß i Høffre. Mand. før Vor Herres Opfarelsedag var vi tilkrævede den øster Skovsdel, som Knuth Steen har i Skoffby

Sønderskoff, at granske og se, om den var »sæærmerkth« med Sten, Stabel og Grøft eller ej. Da funde vi først et Stenskel ved Pwgydy i det vester og norder Hjørne til Skoven og saa ret øster ad til Hanssenokrogh, som en Pæl havde standet, og saa sønder ad oven i Hanssenokrog ligger et Stenskel, og saa ret øster ad inden Karenballeweyen ligger et Stenskel, og saa ret øster ad til Wlgraffsyghen i det øster og norder Hjørne til fornævnte Skov ligger et Stenskel, og sønder op ad Wlgraffsygen i fornævnte »sygh« ligger et Stenskel, og saa i Sydvest tvært over Karenballeweyen i Skoffsowseth og ret sønder ad i Skoffsowseth til Lille Ringh Mark og saa frem ad »marskel« ret vester ad til trebunden Sten, som ligger paa den vester Side fornævnte Skov, og saa ret nør ad til et Stenskel, som ligger norden til, som en »løøn« havde standet, og saa nør ad vesten ved Krogssby woldh og norden, som trebunden Sten ligger, og saa nør ad »en dyghe ændæ«, og saa som har været holdet for ret Skel norden af Skoven, til »høffden« møder; inden alle disse Skel og »meky« siger de Dannemænd, som i Skoffby boer, at saa langt som dem kan mindes eller spørge af deres gamle Forældre, har [de] ej hørt nogen kendes dem Del inden forskrevne Skel »ander« end til Nørghard i Skoffby, før Anders Oluff kom til »kirchygarden« at bo; og kunde vi ej rettere spørge, efter som fornævnte Skov er »sarmerth« med Sten og Grøft og fra et Skel til et andet, og Byggested ligger i fornævnte Skov, at det er hans rette Enemærke. Vore Indsegl. Datum ut supra.

[Perg. med [8!] Segl: 1. Hxl 14 (Udsøn); 2. Lv 22 (Munk); 3. Utydeligt Skjold; 4-7. Utydelige.] Fotografi tidligere ejet af og sagtens taget paa Foranledning af den historisk interesserede Baron Gunde Rosenkrantz (der bagpaa har skrevet Aarstallet 1882; † 1891); 1933 af Gunde Rosenkrantz's Broder Overretssagfører Baron Palle Rosenkrantz foræret til Rigsarkivet; indklæbet i LDipl. [7145 s

1492 Sept. 8. Se Tilføjelser under 7331. [7212 s

7257 Ab. Se Tilføjelser under 1145.

7274. *Rey. læs: Reg.*

7331. Paa forskellige Steder i RA. Mogens Gyldenstjernes Arkiv, Papir, er paatruffet 3 forskellige Optegnelser, der har vist sig at maatte opfattes som Forarbejder til Brevet af 1541 Maj 3 og derfor nu er lagte deres. Alle 3 Optegnelser er skrevne med den samme Haand, som har skrevet Brevet af 1541 Maj 3, og som har vist sig at tilhøre den ene af dette Brevs Udstedere, nemlig den daværende Borger i Malmø og senere Kancelliembedsmand Jens (Thomessøn) Skriver (jfr. *Kirkehist. Saml. 6. R.*

I. 289). Den ene af de 3 Optegnelser opregner de samme Pantebreve, som nævnes i 7331, og gør det paa ganske tilsvarende Maade som dér, idet den dog ved Brevet af 1492 (som i 7331 er uden Dagsangivelse) opgiver: »Datum nativitatis Marie anno mcdxcii« (∴ Sept. 8); endvidere tilføjer den ved Brevet af 1494 Aug. 10: »Och thett breff holler βaa, att ingenn scall løße thett godts i genn uddenn hand sielff till sitt egett behoff«; og endelig sammenlæller den de i Brevene anførte Beløb til: »Summa iiiim ii^c lxxxii marc, iij^m oc halffemptesindts tiwge rinske giilldenne.« Den anden af de 3 Optegnelser anfører de særlige Bestemmelser om Indløsningsmaaden, som meddeles i Slutningen af 7331, og giver ud herover intet af Interesse undtagen en Tilføjelse: »Och her Eskell Giøde scall weret nest, ther som thett scall selges eller affhendes.« Og endelig specificerer den tredie Optegnelse det pantsatte Gods paa samme Maade som i 7331, dog saaledes at Overskriften lyder: »Tordtziø gaardt oc Tordtziø by«, og at Navnet Kynde, der findes i 7331, i den udaterede Optegnelse har været Genstand for Rettelse og formentlig skal læses: Rynde^a (jfr. 7727).

a) ∴: Rynge i Ljunits H., Sjørup S.

7507. Se Tilføjelser under 2493. Brevet 7507 er Perg. [med 6 Segl]. (RA. Torstedlund Godsarkiv.)

7522. Se Tilføjelser under 2493. Brevet 7522 er Perg. med [7 Segl: 4-5. Bomærker. (RA. Torstedlund Godsarkiv.)

7531. Kochendörffer fremsætter i *Nordelbingen IV. 337* den Formodning, at den i det ovennævnte Nummer omtalte Fortegnelse er identisk med et i RA. Reg. 40 liggende løst Læg, der indeholder en kortfattet (og mulig ufuldstændig bevaret) Registratur, skreven med en Haand fra Slutningen af det 15. Aarh., over Breve i Gem. Arch.

1493 Dag? Roeschilde Bisp og Kapitel udlejer en »kirchens gaard« i Kiøbenhafn i Nørregade til Anders Espesøn.

[Orig. Senere til Københavns Universitets Arkiv. — Udtog anført i Fortegnelse af 1691 Okt. 5 over Dokumenter, for hvis Modtagelse Biskop J. (∴: Hans) Baggerus og Professorerne J. Lassenius og Hans Wandall paa Kommunitetets Vegne kvitterer Justits- og Kancelliraad Wilhelm Mule.] Afskr. af den nævnte Fortegnelse, atteret af Hans Wandall: Universitetets Arkiv, Pk. »Ældre Fortegnelser over Universitetets Dokumenter«. Herefter: *Danske Saml. VI. 125.* [7541 s

7672. Findes ligeledes i formindsket Faksimile: *Arup, Danmarks Hist. II, mellem S. 288 og 289.*

7688. Er trykt (dog ikke helt fuldstændig): *Thorkelin, Dipl. Arnæ-Magnæanum I S. XXII.*

7706. Se Tilføjelser under 7331.

7721. Cxlv 12).] læs: Cxlv 12).

7726. Ebbe Mogenssøn Galts Arkiv læs: Erik Mogenssøn Galts Arkiv.

7806. Er sandsynligvis identisk med 7612.

7814. Skraaens § 1 findes i kort Uddrag, men dens Indledning (i en fra *Danske Atlas* noget afvigende Form) og dens §§ 2-12 ordret trykte: *G. Hanssen, Historisch-statistische Darstellung der Insel Fehmarn S. 337-40.*

8384. Om Brevets tidligere Opbevaringssted se her ovfr. S. 465.

Femte Bind.

8490. Den, der har skrevet dette Brev og 8753, hedder ifølge Sjödin i *Meddel. från svenska riksarkivet för år 1933 S. 84 og 85* Erik Larsson.

8537. Den, der har skrevet dette Brev og 9394, hedder ifølge Sjödin i *Meddel. från svenska riksarkivet för år 1933 S. 65* Jakop Andersson.

8568. formentlig fra 1544 og formentlig med Ærkedegnen i Ribe Mester Jens Viborgs Haand læs: med Ærkedegnen i Ribe Mester Jens Viborgs Haand og formentlig fra 1544.

fra Aar 1575, mulig af læs: fra Aar 1575 af.

8753. Se Tilføjelser under 8490.

8798 (5. Bd. S. 158 L. 20 f. n.). tog de de læs: tog de.

1499 Juni 24. Wii Frederick erffgenhome to Norwegen, hertog doen witlick, dat wii unßeme undersaten in unßer vogedien Hadersleue in Tustorppe herde to Siggelinge Jes Nielsß unde sinen eruen umme truwen denstes willen, so he uns gedaen hefft unde doen scal, alle vrige erde unde gudere, so he na ghiffte dusses breues to siick furderen, kopen edder panden, unde darebenheuen, de he na siner hußfrouwen offte syne kyndere eruen konen[!], sunder alle furdere beswaringe unde affghiffte, men under de suluen schulde, also he von siner bunden erde unde gude ghiff, vor siick unde sine eruen gebuken unde eruen moge, gunnen. Unße signett. Datum an unse[me] slote Hadersleue ame dage der gebort Johannis bap.

Ad relacionem validi Johannis Rantzouwen consilarii et advocati in castro Hadersleue.

Perg. [med 1 Segl]. 1934 ejet af Professor, Dr. theol. J. Oskar Andersen, der havde arvet Brevet efter sin Fader Justitsraad, Sagfører Ole Andersen (jfr. 6953 med Tilføjelse). LDipl. [8832 s

8914. En Afskr. fra 2. Halvdel af 16. Aarh. findes i Ny kgl. Saml. 4to 3136 Bl. 141 a (med den samme Haand som i Ny kgl. Saml. 4to 1304 og i Stockholms Kgl. Bibl., Haandskr. B 80, og udvidet med de samme 36 Artikler som paa de nævnte 2 Steder).

9103. formentlig fra 1544 og formentlig med Ærkedegnen i Ribe Mester Jens Viborgs Haand læs: med Ærkedegnen i Ribe Mester Jens Viborgs Haand og formentlig fra 1544.

fra Aar 1575, mulig af læs: fra Aar 1575 af.

9170. Om Brevets tidligere Opbevaringssted se her ovfr. S. 465.

9394. Se Tilføjelser under 8537.

9427 (5. Bd. S. 393 L. 14). paatykt læs: paatrykt.

9604. Arkiv^e. læs: Arkiv^e.]

9727. Jfr. *Personhist. tidskr.* 33. årgången 1932 S. 175.

9789. Er ligeledes trykt (efter Uldall Fol. 186, VI. 334): *Peder Hansen Resens Atlas Danicus, Viborg Bispedømme (København 1934) S. 81.*

1503 Apr. 4. Laue Vrne i Boserup, Thess Brostrup i Tomerup, Arffuid Axelsen i Benseghe, Lauris Tostessen i Bygle[!]^a, Jens Oelsen i Hielmsholtt VV., Torkill i Kongsholtt, Anders Ebbessen i Alrom, Jess Tuessen *ibid.*, Pouill Pouilsen *ibid.*, Jon Knudsen i Bindstorp »ollebønder«. Onsd. før Palmesøndag var vi forsamlede efter vor naadige unge Herres Befaling paa en Mark norden for Pouilskiøff at granske om et Skovhug, som Helsingborgis Borgere havde gjort paa forskrevne Grund, hvad heller forskrevne Grund hører Hr. Sten Bilde til, thi han kender sig at være Ejer »atth« hende, og Helsingborgis Borgere siger, at Grunden skulde høre Kronen til. Da var begge Parterne her i Dag med os; da spurgte Hr. Sten Bille forskrevne Borgere ad, om det er dem vitterligt, at Pouelskiøffs bechh, der ligger sønden ved samme Gaard, er ret Markeskel mellem Helsingborge og Pouilskiøff. Til hvilket Borgerne af de ældste tilsvarede, at Pouilskiøffs bech har været ret Markeskel af Arilds Tid mellem Helsingborge og Pouilskiøffs Gaard. Da viste Hr. Sten os »thuene thorp«, et, som ligger nordvest ved Pouilskiøff og hedder Tinckerup, og et andet, som ligger i Nordost fra Pouilskiøff og hedder Senerød, og sagde, at han havde arvet Pouilskiøffs Gaard med forskrevne »thu thorp« og kendtes ingen at have Ejendel mellem forskrevne 3 »thorp« og bød der Lovhævd og »federne vern« for. Ydermere lod Hr. Sten os vise Markeskel mellem forskrevne 3 »thorp, stentt oc grøfft«, som Hr. Sten sagde, at ham var forvist af gamle Mænd, og »there forelderne« havde sagt for dem, som var fødte i Pouilskiøffs Gaard. Efter »theliig assiun« og Lovhævd, som Hr. Sten Bille frembød for os, kunde vi ej ydermere dertil gøre, men »setthe« den Sag ind til vor naadige unge Herre eller Lunde Landsting at adskilles efter skonsk Lov. Givet osv.

[A. ^bPapirsbrev med sin fulde Besegling. ^b] **Aa.** Vidisse 1560 Dec. 11 af Siellandtzfare Landsting, givet Harluff Skaffue til Eskilstrup hans Bud. Perg. med 3 Segl: 1-3. 1926 ejet af Major C. G. Follin, Pålsjö (ikke set af Udgiveren).^c — **Aaa.** Fotostatisk Kopi ejet af SvRA. (Udtoget er foretaget herefter). [9814 s

a) ∴ Røgle (*Danm. Ad. Aarb. XI. 123*). b—b) Saaledes Aa. c) Jfr. *L. M. Bdåth, Hålsingborgs historia II: 1 S. 77*.

9955. Perg.^a [med Segl]^b. 1æs: Perg.^a [med Segl]^b.

9980-82. Angivelsen »Anders Friis til Haraldskær's Enkes Arkiv« er næppe korrekt; Anders Friis nævnes som levende i 11423.

1504 Nov. 18 (ell. 14). Nis Jeipß Herredsfoged i Tirstrvp H., Per Nielß i Faistrvp, Oui Lauß i Siglinghe og Anders Dieghen i Tiistrvp. Til Tinge fik beskeden Dannemand Nis Jensß i Hærndrvp et Tingsvidne af 8[!] Dannemænd: Thamis Nielß i Wræ, Per Nielß i Faistrvp, Iuer Jwll, Per Jeipß i Hwedrvp, Ketel Jeipß i Fagervra, Ouy Lauß i Siglinghe og Pouel Sorth i Bøgeskogh; hvilke vidnede, at de saa' og hørte, at Nis Jeipß i Andrvp paa Tirstrvp H.s Ting skødede og solgte Nis Jensß i Hærndrvp en Toft vesten ved Jep Brunss Hus i Wræ og den Eng fra den sønder Ende, som dertil hører, og dertil en Aasted paa Wræ Mark, et Aasted paa Ingerth tofft, et paa Hemls spangh, en Ager paa Hølisbergh, en Ager paa Wodlandh, en Ager paa Sellytofft, en Ager paa Sanwidh, en Ager paa Aakrogh. Dette Jordegods tilbinder jeg mig at fri Nis Jensß for ret fri Jord, som jeg Nis Jeipß har arvet efter mine »eldher«, og takker jeg Nis Jensß for god Betaling. Og »wort« lovbudet 3 Ting før Skøde og 3 Ting efter Skøde. Med vore Indsegl. Datum 2.[?]^a fer. post Martini.

Perg. med [4] Segl: 2. Udslidt; 3. Utydeligt Skjold; Paaskrift fra 18.(?) Aarh.: »Schöte von einem stükland auf Tap[s]uhr feld belegen«. 1934 ejet af Professor, Dr. theol. J. Oskar Andersen, der havde arvet Brevet efter sin Fader Justitsraad, Sagfører Ole Andersen (jfr. 6953 med Tilføjelse). LDipl. [10196 s

a) Tallet kan læses som et romersk Total ell. mulig som et arabisk Femtal.

Sjette Bind.

1506 Marts 26. Et Brev, hvorved en »Glasmacher« ell. »Glaser« Evert sælger sit Hus liggende »in der nordersyden« (i Husum) mellem Johann Kone og Wessel Guldsmed til Hans Raven, nævnes i *Zeitschr. f. Schlesw.-Holst. Gesch. LXI. 118, 123*; Kilden er en »Urkunde des Kirchenarchivs« (i Husum; ikke set af nærværende Værks Udgiiver). [10579 s

10738. Kilden til den Brevregistratur i Nationalmuseet, efter hvilken det her meddelte Brevudtog er aftrykt, er øjensynlig en Registratur, der nu findes i Landsarkivet i Odense i Grevskabet Roepstorffs Arkiv (som Depositum fra Egebjærggaard (Einsidelsborg)). Men det viser sig, at Brevets Aar ifølge denne Registratur ikke er 1506, men 1566, saa at Brevet altsaa slet ikke hører hjemme i nærværende Udgave.

10787. fra Aar 1575, mulig af læs: fra Aar 1575 af.

10788. fra Aar 1575, mulig af læs: fra Aar 1575 af.

10860. Om den, der har skrevet dette Brev, se Sjödin i *Meddel. från svenska riksarkivet för år 1933 S. 103.*

10973. Den, der har skrevet dette Brev og 11030, 11049 i Afskrift, 11097 og 11285, er ifølge Sjödin i *Meddel. från svenska riksarkivet för år 1933 S. 106* sandsynligvis den senere Strängnäs-Biskop Magnus Sommar.

11030. Se Tilføjelser under 10973.

11049. Se Tilføjelser under 10973.

11097. Se Tilføjelser under 10973.

11243 (6. Bd. S. 369 L. 7). Rasmus læs: Ramus.

11285. Se Tilføjelser under 10973.

Brevbøger (6. Bd. S. 444 L. 12 f. n.). Kk 3 b læs: Kk 3 a.

11482. Den, der har skrevet dette Brev, er ifølge Sjödin i *Meddel. från svenska riksarkivet för år 1933 S. 72* den bekendte Peder Jakopsson (Sunnanvåder).

Syvende Bind.

11742. Se Tilføjelser under 2493. Brevet 11742 er Perg. [med 11 Segl]. Niels Krabbes Arkiv (RA.).

12131-32. Den, der har skrevet disse 2 Breve, er ifølge Sjödin i *Meddel. från svenska riksarkivet för år 1933 S. 102* Reformatoren Laurentius Andreae.

12446 (7. Bd. S. 254 L. 1). Ny kgl. Saml. 4 to 3110 læs: Gl. kgl. Saml. 4 to 3110.

Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie

stiftedes i Januar 1877 med det Formaal at fremme Studiet af Fædrelandets Historie ved Offentliggørelsen af nogle af de mange Aktstykker, Breve, Krøniker og andre Kilder, som endnu henligger utrykte eller er mindre tilfredsstillende udgivne. Planen for Selskabet er den at betro Udgivelsen af de enkelte Kilder til et eller flere Medlemmer af Selskabet eller til Udenforstaaende, saaledes at de almindelige Regler for Udgivelsesmaaden vedtages af Selskabet, og saaledes at Udgivelsen kontrolleres gennem et af Selskabet nedsat Udvalg.

Selskabet har hidtil udgivet:

- Kong Frederik den Førstes danske Reglstranter**, udgivne ved *Kr. Erslev* og *W. Møllerup*. 1879. Pris 5 Kr.
- Kong Christian den Fjerdes egenhændige Breve**, udgivne ved *C. F. Bricka* og *J. A. Fridericia*. 1.—7. Bind. 1878—91. Pris 57 Kr. 30 Øre.
- Codex Esromensis**, Esrom Klosters Brevbog, udgivet ved *O. Nielsen*. 1880—81. Pris 4 Kr.
- Danske Kancelliregistranter 1535—1550**, udgivne ved *Kr. Erslev* og *W. Møllerup*. 1881—82. Pris 5 Kr.
- Libri memoriales capituli Lundensis**. Lunde Domkapitels Gavebøger, udgivne ved *C. Weeke*. 1884—89. Pris 4 Kr.
- Aktstykker og Oplysninger til Rigsraadets og Stændermødernes Historie I Kristian IV.s Tid**, udgivne ved *Kr. Erslev*. 1.—3. Bind. 1883—90. Pris 17 Kr.
- Corpus constitutionum Danicæ**. Forordninger, Recesser og andre kongelige Breve, Danmarks Lovgivning vedkommende, 1558—1660, udgivne ved *V. A. Secher*. 1.—6. Bind. 1887—1918. Pris 56 Kr.
- Aktstykker til Oplysning om Stavnsbaandets Historie**, udgivne ved *J. A. Fridericia*. 1888. Pris 2 Kr. 50 Øre.
- Forarbejderne til Kong Kristian V.s Danske Lov**, udgivne ved *V. A. Secher* og *Chr. Stechel*. 1.—2. Bind. 1891—94. Pris 10 Kr.
- Repertorium diplomaticum regni Danici mediævallis**. Fortegnelse over Danmarks Breve fra Middelalderen med Udtog af de hidtil utrykte, udgivet ved *Kr. Erslev*, *William Christensen* og *Anna Hude*. 1.—4. Bind. 1894—1912. Pris 18 Kr.
- Danmarks Gilde- og Lavsskraaer fra Middelalderen**, udgivne ved *C. Nyrop*. 1.—2. Bind. 1895—1904. Pris 11 Kr. 50 Øre.
- Aktstykker vedrørende Erik af Pommerns Afsættelse som Konge af Danmark**, udgivne ved *Anna Hude*. 1897. Pris 50 Øre.
- Breve til og fra Kristoffer Gøje og Birgitte Bølle**, udgivne ved *Gustav Bang*. 1898—99. Pris 4 Kr.
- Aktstykker og Oplysninger til Statskollegiets Historie 1660—1676**, udgivne ved *J. Lindbæk*. 1.—2. Bind. 1903—10. Pris 10 Kr.
- Vitæ Sanctorum Danorum**, udgivne ved *M. Cl. Gertz*. 1908—12. Pris 7 Kr.
- Missiver fra Kongerne Christiern I.s og Hans's Tid**, udgivne ved *William Christensen*. 1.—2. Bind. 1912—14. Pris 10 Kr.
- Luxdorphs Dagbøger**, udgivne ved *Eiler Nystrøm*. 1.—2. Bind. 1915—30. Pris 12 Kr.
- Scriptores minores historiæ Danicæ mediæ ævi**, udgivne ved *M. Cl. Gertz*. 1.—2. Bind. 1917—22. Pris 18 Kr.
- Kongelige Kammerregnskaber fra Frederik III.s og Christian V.s Tid**, udgivne ved *Emil Marquard*. 1918. Pris 6 Kr.
- Annales Danici mediæ ævi**, udgivne ved *Ellen Jørgensen*. 1920. Pris 10 Kr.
- Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie I dets første 50 Aar 1877—1927**. 1927. Pris 50 Øre.
- Inkvissionskommissionen af 20. Januar 1772**, udgivet ved *Holger Hansen*. 1.—3. Bind. 1927—32. Pris 25 Kr.
- Repertorium diplomaticum regni Danici mediævallis. Series secunda**. Fortegnelse over Danmarks Breve fra Middelalderen med Udtog af de hidtil utrykte. 2. Række, udgivet ved *William Christensen*. 1.—7. Bind. 1928—35. Pris 66 Kr.
- Svaning-Hvitfeld**. Svanings Danmarkskrønike 1241—1282, sammenstillet med Hvitfeld og kildemæssigt oplyst, udgivet ved *Kr. Erslev*. 1928. Pris 3 Kr.
- Breve til og fra Mogens Gyldenstjerne og Anne Sparre**, udgivne ved *E. Marquard*. 1. Bind. 1929. Pris 8 Kr.
- Reynold Junges Montmesterregnskaber 1534—1540**, udgivne ved *Georg Galster*. 1934. Pris 4 Kr.

Bestyrelsens Medlemmer er for Tiden:

Ellen Jørgensen. Holger Hjelholt. Poul Nørlund.